PARDUOTA PER **5** MILIJONUS EGZEMPLIORIŲ

Dar vienas preciziškai parašytas Jussi Adlerio-Olseno romanas, kupinas jaudulio, humoro ir siaubo.

\- Berlingske

JUSSI ADLER-OLSEN

KALTĖ

OBUOLYS

JUSSI ADLER-OLSEN

KALTĖ

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
GIEDRĖ TARTĖNIENĖ

UDK 821.113.4-31
Ad36

Versta iš: Jussi Adler-Olsen
Guilt
2014

ISBN 978-609-403-971-3

Skiriu savo mamai ir tėčiui,
Karenai Margrethei ir Henry'iui Olsenams
bei seserims Elsebethai, Mariannei ir Vippei

PROLOGAS

Lapkritis, 1985

Netikėtai ją užplūdo jausmai. Puikaus vėsaus šampano taurė tarp pirštų, balsų gaudesys ir vyro ranka, švelniai glėbianti per juosmenį. Ji buvo įsimylėjusi, o dar trumpi prisiminimų blyksniai atgaivino seniai prabėgusią vaikystę. Raminamas senelės tauškėjimas. Prislopintas juokas, nyrant į snaudulį. Seniai išėjusių žmonių juokas.

Netė suspaudė lūpas, kad prislopintų emocijas. Kartais jos užvaldydavo.

Ji susikaupė ir nužvelgė įvairiaspalvį vakarinių apdarų ir išdidžių povyzų sambūrį. Į banketą, surengtą Šiaurės medicinos premiją gavusio dano garbei, susirinko daug svečių. Mokslininkų, gydytojų, visuomenės šulų. Ne iš tokių sluoksnių ji buvo kilusi, tačiau bėgant metams tarp jų jautėsi vis geriau.

Netė giliai įkvėpė ir jau ketino patenkinta atsidūsėti, bet staiga aiškiai pajuto, kad pro šventines šukuosenas ir vyrus su standžiomis peteliškėmis ją veria pora akių. Nepaaiškinama, nerimą kelianti elektros iškrova, kurią skleidžia tik nieko gera nelinkintis žvilgsnis. Moteris instinktyviai žengė į šoną kaip medžiojamas žvėris, ieškantis

priebėgos. Ji padėjo plaštaką vyrui ant dilbio ir bandė šypsotis, žvilgsniu rėpdama prašmatnius svečius ir tvieskiančius šviestuvus.

Priešais stovėjusi moteris kvatodamasi akimirkai atmetė galvą, tad staiga aiškiai atsivėrė tolimasis salės galas.

Ten stovėjo jis.

Tas vyras tarsi švyturys stūksojo virš visų kitų susirinkusių. Nepaisant gunktelėjusios figūros ir kreivų kojų, jis atrodė didingas, savimi patenkintas laukinis žvėris, o jo akys lakstė po minią kaip prožektorių pora. Netė vėl pasijuto sekama, tiriama iki kaulų smegenų ir aiškiai suprato, kad, jei dabar niekaip nesureaguos, visas jos gyvenimas per kelias sekundes pažirs į šipulius.

– Andreasai, – tarė ji, pridėjusi ranką prie gerklės, kuri jau buvo lipni nuo prakaito. – Ar galime dabar išvykti? Nekaip pasijutau.

Antrą kartą prašyti nereikėjo. Vyras pakėlė tamsius antakius, linktelėjo arčiausiai stovintiems ir paėmęs ją už rankos nusisuko nuo minios. Jis visada šitaip elgdavosi ir už tai ji jį mylėjo.

– Ačiū, – tarstelėjo. – Bijau, kad vėl prasideda migrena.

Jis linktelėjo, pernelyg gerai ją suprasdamas. Ir pats ne vieną ilgą tamsų vakarą pratūnojo svetainėje skausmui tvinkčiojant galvoje.

Tai buvo dar vienas abiem bendras dalykas. Jiems keliaujant didingų laiptų link, ilgšis paėjo į priekį ir žengė priešais.

Jis atrodo daug vyresnis, įvertino ji. Kadaise žaižaravusios akys prarado savo žvilgesį. Plaukai neatpažįstami. Dvidešimt penkeri metai atsiėmė savo.

– Nete, ar tai *tu*? Tave mažiausiai tikėjausi išvysti tokioje draugijoje, – tiesiai rėžė jis.

Ji žengė į šoną ir bandė prasivesti savo vyrą, tačiau persekiotojui ryžto nestigo.

– Nejau neprisimeni manęs, Nete? – prisivijo jo balsas. – Tikrai prisimeni. Kurtas Vadas. Argi galėjai mane pamiršti?

Viduryje laiptų ilgšis juos prisivijo.

– Tai dabar tu Rouzeno kekšė? Įsivaizduoju, kaip pasiekei tokių aukštumų.

Ji tempė vyrą už rankos, kad jį paskubintų, tačiau Andreasas Rouzenas buvo ne iš tų, kurie atsuktų nugarą iškilus sunkumui. Ir šita padėtis buvo ne išimtis.

– Gal būtumėte toks malonus ir paliktumėte mano žmoną ramybėje? – paprašė jis, o žodžius palydėjo grasinamu, įtūžio kupinu žvilgsniu.

– Štai kaip, suprantu, – nekviestas svečias žengė žingsnį atgal. – Tai tu iš tikrųjų įviliojai Andreasą Rouzeną į savo voratinklį, Nete. Puikiai pasidarbavai, – jis švystelėjo, kaip kitiems galėjo pasirodyti, kreiva šypsena, tačiau moteris žinojo geriau. – Bijau, šita žinia manęs nepasiekė. Kita vertus, nedažnai sukiojuosi tokiuose sluoksniuose. Neskaitau paskalų žurnalų.

Tarsi sulėtintai Netė matė, kaip jos vyras niekinamai papurto galvą. Pajuto, kaip jis griebia jos plaštaką ir traukia. Akimirkai ji vėl atgavo kvapą. Neritmingas jų žingsnių aidas ragino kuo greičiau išeiti.

Tik pasiekusius vestibiulį laiptų apačioje balsas juos vėl pasivijo.

– Pone Rouzenai! Gal jūs nežinot, kad jūsų žmona kekšė? Paprasta mergšė iš Sprogės, per daug nesijaudinanti, prieš ką išskečia kojas. Jos menkas protelis neįžvelgia skirtumo tarp tiesos ir melo, tarp...

Ji pajuto, kaip gręžia riešą vyrui sukantis. Keletas svečių bandė numaldyti vyrą, pertraukusį jų šventę. Pora jaunų gydytojų grėsmingai palinko prie ilgšio krūtinės, aiškiai parodydami, kad jis čia nepageidautinas.

– Andreasai, nereikia, – šūktelėjo ji, kai vyras žengė link būrelio žmonių, apsupusių jos kankintoją, bet Andreasas nebegirdėjo. Alfa patinas žymėjo savo teritoriją.

– Nežinau, kas jūs toks, – iškošė jis, – bet primygtinai siūlau susilaikyti nuo viešų pasirodymų, kol neišmoksit elgtis padorioje draugijoje.

Žmogus pakėlė galvą – jis buvo gerokai aukštesnis už jį prilaikančius vyrus, ir visi susitelkė į jo suskirdusias lūpas: moterys rūbinėje, paduodančios kailinius ir medvilninius apsiaustus, pro šalį sliūkinantys svečiai, asmeniniai vairuotojai, laukiantys priešais sukamąsias duris.

Ir tada pasigirdo niekada neturėję būti ištarti žodžiai.

– Gal paklausk Netės, ar ji nėra sterilizuota? Paklausk, kiek abortų ji turėjo. Paklausk, koks jausmas po penkių dienų izoliatoriuje. Paklausk jos ir savo labui liaukis man pamokslavęs apie socialinius įgūdžius, Andreasai Rouzenai!

Kurtas Vadas išsilaisvino iš jį laikančių vyrų ir žengė į šalį įtūžiu liepsnojančiomis akimis.

– Aš išeinu! – spjovė, – o tu, Nete, – jis dūrė į ją drebančiu pirštu, – nešdinkis pragaran, kur tau ir priklauso.

Kambarys net dūzgė dar sukamosioms durims neužsitrenkus jam už nugaros.

– Čia buvo Kurtas Vadas, – sušnibždėjo kažkas. – Laureato studijų laikų draugas. Tai vienintelis geras dalykas, kurį galima apie jį pasakyti.

Bet spąstai užsitrenkė. Netė buvo demaskuota.

Visų žvilgsniai smigo į moterį. Ieškojo jos – tikrosios – požymių. Ar jos iškirptė pernelyg nekrenta į akis? Ar šlaunys nepernelyg vulgarios? O lūpos?

Jie pasiėmė savo apsiaustus, o šiltas rūbininkės alsavimas atrodė beveik nuodingas. „Tu nė kiek ne geresnė už mane“, – sakyte sakė jos žvilgsnis.

Viskas nutiko taip greitai.

Moteris nuleido akis ir paėmė vyrą už parankės.

Savo mylimą vyrą, kuriam nedrįso pažiūrėti į akis.

Netė klausėsi tylaus variklio gaudimo.

Jie netarė vienas kitam nė žodžio, pro švysčiojančius valytuvus stebeilijosi į automobilio skrodžiamą rudens tamsą.

Gal Andreasas tikėjosi, jog Netė viską paneigs, tačiau ji tylėjo.

Gal Netė tikėjosi, kad Andreasas ją palaikys, padės rasti išeitį iš susidariusios padėties. Pažvelgs jai į akis ir pasakys, kad niekas, kad ir kas būtų nutikę, nesvarbu, kad svarbūs tik tie vienuolika metų, kuriuos jie praleido kartu.

Ne tie Netės anksčiau nugyventi trisdešimt septyneri.

Tačiau vyras įjungė radiją ir juos atskyrė saloną užliejęs šaižūs garsai. Stingas lydėjo į pietus per Zelandiją, Šade ir Madona – iš Falsterio per Guldborgsundą tiesiai į Lolandą. Svetimi, jauni balsai naktyje. Vienintelis juos siejantis dalykas.

Visa kita pradingo.

Likus keliems šimtams metrų iki Blanso gyvenvietės, porai kilometrų iki dvaro, jis pasuko į kelkraštį laukuose.

– Dabar papasakok. – Jo žvilgsnis įsikirto į tamsą lauke. Žodžiuose nė šlakelio šilumos. Jis net jos vardo neištarė, kad būtų jaukiau. Tik tiek: „Papasakok!“

Moteris užsimerkė. Meldė, kad suprastų, jog būta praeities įvykių, paaiškinančių, kad ją užsipuolęs vyras yra visų jos nelaimių priežastis.

Ir vis dėlto viskas, ką jis pasakė, tiesa. Ji tai pripažino, patylomis.

Tai tiesa. Viskas.

Kankinamą, visa praryjančią akimirką buvo girdėti tik jo kvėpavimas. Galiausiai Andreasas atsigręžė į Netę tamsos sklidinomis akimis.

– Tai štai kodėl mes negalėjome susilaukti vaikų, – tarstelėjo.

Ji linktelėjo. Suspaudė lūpas, o tada viską papasakojo. Taip, ji kalta, nes melavo ir apgaudinėjo. Viską prisipažįsta. Jaunystėje ji buvo apgyvendinta Sprogėje, nors ir be savo kaltės. Nesusipratimų grandinė, piktnaudžiavimas galia, išdavystė. Ne dėl ko kito. Taip, jai atliktas abortas, ji buvo sterilizuota, tačiau tas siaubingas vyras, su kuriuo ką tik susidūrė...

Andreasas uždėjo ranką jai ant plaštakos. Ji buvo tokia ledinė, kad šaltis, persmelkęs kaip elektros srovė, privertė ją nutilti.

Tada vyras užvedė variklį, atleido gniaužtus ir, lėtai nuriedėjęs per kaimą, padidino greitį pro pievas ir tamsėjantį vandenį.

– Apgailestauju, Nete. Negaliu atleisti už tai, kad leidai man visus tuos metus aklai tikėti, jog mudu galime tapti tėvais. Paprasčiausiai negaliu. O dėl viso kito, ką man papasakojai, jei atvirai, aš pasišlykštėjau.

Jis nutilo. Netė juto ledinį dilgčiojimą smilkiniuose, sprando raumenys įsitempė.

Andreasas pakėlė galvą. Arogantiškai, kaip visada, kalbėdamas su žmonėmis, kurie, jo nuomone, buvo neverti pagarbos. Pasitikinčiai, tarsi nekreiptų dėmesio į apgailėtiną patarimą.

– Susikrausiu kelis daiktus, – tarė tvirtai. – Nuo dabar tu turi savaitę sutvarkyti kitus reikalus. Pasiimk viską, ko reikia iš Haungordo. Tu nestokosi.

Netė lėtai nusigręžė į jūros pusę. Truputį nuleido lango stiklą ir įkvėpė juodų kaip rašalas bangų atneštų jūržolių kvapo. Gal tos bangos galėtų pasiimti ją kartą ir visiems laikams?

Sugrįžo vienišų, neviltingų dienų Sprogėje jausmas, kai ta pati banguojanti jūra viliojo ją baigti apgailėtiną egzistenciją.

Tu nestokosi, pasakė jis, tarsi tai rūpėtų.

Jis nieko apie ją nežino.

Moteris dirstelėjo į laikrodį ir įsiminė datą – tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt penktųjų lapkričio keturioliktoji; jautė, kaip virpa lūpos, kai atsigręžė į jį.

Jo tamsios akys – tik kiaurymės veide. Tiktai kelio vingiai priekyje buvo prikaustę jo dėmesį.

Moteris lėtai pakėlusi ranką sugriebė vairą ir kuo stipriau pasuko jį į dešinę – vyras nė paprieštarauti nespėjo.

Variklis tuščiai suriaumojo, kai po ratais prapuolė kelias, o kai rėžėsi į vėjo užtvarą, žyrančio metalo garsas nuslopino paskutinį jos vyro pasipriešinimo šūksnį.

Mašina įlėkė į jūrą – tai buvo tarsi grįžimas namo.

1

Lapkritis, 2010

Apie naktinį įvykį Karlas per policijos radiją išgirdo pakeliui iš namų Alerode. Įprastomis aplinkybėmis niekas nebūtų dominę jo mažiau nei su dorovės nusikaltimais susijusios bylos, tačiau šita kažkodėl pasirodė kitokia.

Savo bute Enghavės gatvėje sieros rūgštimi buvo apipilta palydovių agentūros savininkė, tad Valstybinės ligoninės nudegimų skyriaus personalas turėjo apsčiai darbo.

Dabar, deja, nesėkmingai, buvo kviečiami liudytojai.

Jau buvo apklausta keletas įtarimą keliančių lietuvių, tačiau bėgant nakties valandoms paaiškėjo, kad tik vienas iš įtariamųjų galėjo būti kaltas, ir mažai tikėtina, kad pavyktų išsiaiškinti, kuris. Nebuvo jokių įkalčių. Ligoninėje auka pareiškė, kad nesugebės atpažinti užpuoliko, todėl dabar visus ruošėsi paleisti.

Ar ko nors panašaus jis jau nėra girdėjęs?

Eidamas per kiemą į policijos komisariatą vos ne kaktomuša susidūrė su Harmo aikštės varvekliu, kitaip – Branduru Isaksenu iš centrinės nuovados, jis traukė į automobilių stovėjimo aikštelę.

– Skubinies kažkam apsunkinti gyvenimėlį? – praeidamas suniurnėjo Karlas, tačiau šis mulkis palaikė tai kvietimu.

– Šįkart Bako sesuo, – šaltai atitarė Isaksenas.

Karlas nesuprasdamas stebeilijosi į jį. Apie ką, po galais, jis čia niurna?

– Nieko gero, – atsiliepė.

Toks atsakas tiko beveik visais atvejais.

– Girdėjai apie užpuolimą rūgštimi Enghavės gatvėje? Pasakysiu, vaizdelis nekoks, – nenutilo Isaksenas. – Gydytojai ją tvarkė visą naktį. Juk gana gerai pažinojai Bjorgą Baką, tiesa?

Karlas atlošė galvą. Bjorgas Bakas? Žinoma, jis pažįsta Bjorgą Baką. Skyriaus inspektorių, kuris pateikė prašymą išeiti, o paskui pasirinko išankstinę pensiją. Tas savimi patenkintas niekšas!

– Su juo toks pat draugas, kaip ir su tavim, – išspjovė Karlas.

Isaksenas linktelėjo sukandęs dantis. Tiesa, jie puoselėjo vienas kitam tokį palankumą, kuris būtų nuneštas drugiui sparneliu mostelėjus.

– O Bjorgo seserį Esterą? Ją, spėju, pažinojai? – pasiteiravo jis.

Karlas spoksojo į kolonadą, palei kurią dabar ėjo Rouzė su permesta per petį lagamino dydžio rankine. Ką ji, po paraliais, ruošiasi daryti, atostogauti kontoroje?

Jis jautė, kad Isaksenas seka jo žvilgsnį, todėl nusisuko.

– Nepažinojau tos moters. Ji vadovavo viešnamiui? – pasitikslino Karlas. – Šiaip ar taip, tai labiau tavo valdos, todėl, jei neprieštarauji, man nerūpi.

Isakseno lūpų kampučiai nusileido.

– Ir tu gali pasiruošt. Bakas čia bus dar tau nė nesusigaudžius, kišis visur.

Karlas suabejojo. Nejau Bakas viską metė ne dėl to, kad nekentė savo darbo ir bjaurėjosi policijos komisariatu?

– Mielai prašom, – atsiliepė jis. – Tol, kol laikysis nuo manęs atokiai.

Isaksenas perbraukė pirštais per dar nešukuotą juodą kaip derva ševeliūrą.

– Klausyk, o ilgai reikėjo stengtis, kol ją patvarkei? – jis linktelėjo į Rouzės, jau spėjusios pradingti laiptų viršuje, pusę

Karlas papurtė galvą ir žengė žingsnį. Tas Isaksenas prisigalvoja visokių nesąmonių. *Patvarkyti* Rouzę! Jau geriau stoti į vienuolyną Bratislavoje.

– Luktelk minutę, Karlai, – tarė budintis pareigūnas, kai po pusės minutės Karlas ėjo į kabinetą. – Tau paliko psichologė Mona Ibsen, – ir pro praviras duris įteikė Karlui pilką voką, tarsi tai būtų dienos kulminacija.

Karlas sutrikęs stebeilijosi į voką. Gal ir taip.

Budėtojas atsisėdo.

– Asadas čia nuo ketvirtos ryto, kaip girdėjau. Atrodo, kad jis turi daug laisvo laiko. Šiaip ar taip, ką jis veikia čia, rūsyje? Planuoja teroro ataką? – Jis sukikeno, bet staiga nuščiuvo pastebėjęs veriamą Karlo žvilgsnį.

– Tai gal pats jo paklausk? – rėžė Karlas, iš laikraščių antraščių prisiminęs bylą moters, kuri oro uoste buvo suimta vien už tai, kad ištarė žodį „bomba“.

Jo supratimu, tai, ką dabar išgirdo, buvo nepalyginamai blogiau.

Jau nuo apatinės laiptų pakopos jis galėjo pasakyti, kad šiandien yra viena geresnių Rouzės dienų. Į šnerves smogė stiprus dobilų ir jazminų kvapas, primenantis jam seną moterį Oster Briondersleve, kuri žnaibydavo šonus visiems atėjusiems jos aplankyti. Kai Rouzė

šitaip išsikvėpindavo, jam įsiskaudėdavo galvą, jau nekalbant apie tą skausmą, kuris užeidavo jai nuolat nepakeliamai niurnant.

Asadas paskelbė teoriją, kad kvepalus Rouzė bus paveldėjusi, o kiti manė, kad tokios rūšies dusinančių, puvėsius primenančių mišinių vis dar galima nusipirkti tam tikrose indų krautuvėlėse, kurioms nė per nago juodymą nerūpi, ar dar kada užsuks koks pirkėjas.

– Sveikas, Karlai, gal užeitum minutei? – iš savo kabineto šūktelėjo ji.

Karlas atsiduso. Kas dar?

Jis sustingęs praėjo pro Asado gūžtą, įkišo nosį į kliniškai išdezinfekuotas Rouzės valdas ir akimirksniu pastebėjo didžiulį portfelį, kurį ji šįryt atsitempė. Kiek Karlas galėjo pasakyti, Rouzės kvepalai buvo ne vienintelis trikdantis dienos dalykas. Ne mažesnį apmaudą kėlė didžiulė šūsnis dokumentų, kyšančių iš jos portfelio.

– Na, na, – atsargiai pratarė jis, rodydamas į popierių šūsnį. – Kas čia, po galais?

Ji nužvelgė jį storai pieštuku apvestomis akimis. Tai nežadėjo nieko gero.

– Tai senos bylos, užsigulėjusios įvairiuose komisariatuose per praėjusius metus. Bylos, kurios turėjo būti perduotos mums. Jau tau toks aplaidumas neturėtų būti naujiena.

Pastarąją pastabą palydėjo savotiškas gerklinis gargesys, tikriausiai turėjęs reikšti juoką.

– Šitie aplankai per klaidą buvo nusiųsti į Nacionalinį tyrimų centrą. Kaip tik buvau jų parsivežti.

Karlas pakėlė antakius. Daugiau darbo, tai kodėl, po galais, ji šypsosi?

– Gerai, suprantu, ką galvoji: blogiausia dienos naujiena, – pribaigė jį Rouzė, – tačiau dar nematei šito. Tai ne iš NTC, jis jau buvo ant mano krėslo, kai atėjau.

Rouzė padavė jam apspurusį kartoninį aplanką. Atrodė, tikisi, jog jis peržvelgs popierius ten, kur stovi, tačiau turės ją nuvilti. Karlas neketino gilintis į ne kažin kokias dienos naujienas nė nesutraukęs pirmos cigaretės. Viskam yra vieta ir laikas, o jis, dėl Dievo meilės, ką tik atėjo.

Karlas papurtė galvą ir nudrimblino į savo kabinetą, numetė aplanką ant stalo, o lietpaltį užmetė ant kėdės atlošo kampe.

Patalpoje atsidavė pelėsiais, o dienos šviesos lempa palubėje mirkčiojo dar dažniau nei paprastai. Trečiadieniai visada būna blogiausi.

Jis prisidegė dūmą ir nušliumpino koridoriumi į nedidelę Asado kamarėlę, kur viskas atrodė kaip paprastai – ant grindų susuktas maldos kilimėlis, tiršti, mirta dvelkiantys garų debesys, radijo imtuvas, transliuojantis kažką panašaus į delfinų poravimosi šūksnius kartu su bažnyčios choru, įrašytu juostiniu magnetofonu su nusitrynusiu, praslystančiu dirželiu.

Stambulas pagal užsakymą.

– Labas, – sumurmėjo Karlas.

Asadas lėtai pasuko galvą. Saulėlydis virš Kuveito nebūtų raudonesnis nei įspūdinga vargšo vyruko nosis.

– Viešpatie, Asadai, atrodai labai nekaip, – šūktelėjo Karlas ir nustėręs stabtelėjo. Jei komisariato patalpose siautėja gripas, telieka viltis, kad pavyks gauti plačią lovą.

– Užpuolė vakar, – šniurkščiodamas pasiskundė Asadas ašarojančiomis kaip šunyčio akimis.

– Bėgu nuo tavęs kuo toliau, – pasakė Karlas traukdamasis.

Nėra prasmės dar ką nors sakyti, atsižvelgiant į tai, kad Asadas vis tiek nepastebės.

Karlas grįžo į saugią savo teritoriją ir, užsikėlęs kojas ant stalo, pirmą kartą gyvenime pagalvojo, ar ne laikas pasiimti savaitgalio paketą Kanarų salose. Dvi savaitės po skėčiu su pusnuoge Mona prie

šono būtų dar geriau. Gripas kartais taip ištuština Kopenhagą, kad atrodo, jog visi išvažiuoja.

Taip pagalvojęs Karlas nusišypsojo, paėmė mažą voką nuo Monos ir atplėšė. Pakako beveik vien aromato. Subtilaus ir jausmingo. Trumpai tariant – Mona Ibsen. Nė kiek neprimena slogaus, kasdienio jo uoslės bombardavimo Rouzės kvepalais.

Brangusis, – prasidėjo laiškas.

Karlas ištirpo. Nuo tada, kai tysojo paslikas Brionderslevo ligoninėje su šešiomis siūlėmis šone ir apendiksu stiklainyje, į jį taip švelniai niekas nesikreipė.

Brangusis,

susitinkam pusę aštuntos pas mane valgyti Martyno žąsies, ok? Apsivilk švarką ir pačiupk vyno. Nustebinsiu.

Bučiuoju, Mona

Jis pajuto, kaip kaista skruostai. Kokia moteris!

Karlas užsimerkė, giliai užsitraukė dūmo ir ėmė kurti reginius, kurie tiktų prie žodžio „nustebinsiu". Ne visi jie būtų tinkami stebėti su visa šeima.

– Ką čia veiki, užsimerkęs ir taip plačiai išsišiepęs? – sududeno balsas už nugaros. – Ar neturėtum dabar vartyti tos bylos, kur daviau?

Tarpduryje sunėrusi rankas, pakreipusi galvą stovėjo Rouzė. Tokia poza reiškė, kad nepajudės, kol jis nepadarys to, ką ji liepia.

Karlas užgesino cigaretę ir paėmė bylą. Geriau jau pasielgti, kaip prašo, kitaip ji čia ir stypsos, kol atmegs rankų mazgus.

Aplanke buvo keturi pageltę A4 formato lapai iš Joringo apygardos teismo. Iš pirmo žvilgsnio jis suprato, kas tai.

Koks vėjas, po paraliais, atpūtė juos ant Rouzės kreslo?

Jis permetė akimis pirmąjį puslapį jau žinodamas, ką perskaitys. 1978 metų vasara. Nioreo upėje paskendęs vyras. Didelių automobilių remonto dirbtuvių savininkas, prisiekęs žvejys ir atitinkamai įvairių klubų narys. Keturi švieži pėdų įspaudai aplink jo kėdę ir žuvų tinklelį. Nedingo nė vienas žvejybos įrankis. Valas ir meškerė – po daugiau nei penkis šimtus kronų. Oras puikus. Skrodimas neatskleidė nieko neįprasto, jokių širdies ligų, jokio infarkto. Paprasčiausiai paskendo.

Jei įvykio vietoje upė nebūtų buvusi vos septyniasdešimt penkių centimetrų gylio, įvykis būtų priskirtas prie nelaimingų atsitikimų.

Tačiau ne vyro mirties faktas sužadino Rouzės susidomėjimą; šitiek Karlas suprato. Taip pat ir ne faktas, kad byla taip ir nebuvo išaiškinta, tad dabar dulkėjo „Q“ skyriaus rūsyje. Ne, viskas dėl to, kad prie bylos dokumentų buvo pridėta daugybė nuotraukų, o dviejose iš jų buvo matyti Karlo povyza.

Karlas atsiduso. Skenduolis buvo vardu Birgeris Mjorkas. Karlo dėdė, linksmas ir dosnus vyras, jį abu – ir jo sūnus Ronis, ir Karlas – gerbė bei dažnai lydėjo į išvykas, kad sukauptų viską, ką tik galima sužinoti apie mėgėjišką žvejybą. Lygiai taip, kaip ir tą dieną.

Tačiau apylinkes dviračiais raižė pora merguželių iš Kopenhagos. Jos kaip tik artinosi prie kelionės tikslo Skagene, o plonučiai aptempti marškinėliai vis labiau drėko nuo prakaito.

Dviejų šviesiaplaukių grožybių, sunkiai minančių per aukštumas, vaizdas paveikė Karlą ir jo pusbrolį Ronį kaip kūjo smūgis. Metę meškeres jaunuoliai pasileido per lauką kaip pora jaunų buliukų, kurie pirmą kartą gyvenime stato kanopas ant žolės.

Kai po dviejų valandų jie sugrįžo prie upės su akių tinklainėse visam gyvenimui įsirėžusiais dviejų merginų aptemptų marškinėlių vaizdais, Birgeris Mjorkas jau buvo negyvas. Daugybė kvotos valandų ir galybė įtarinėjimų vėliau. Joringo policija ilgam padėjo aplanką ant lentynos. Nors taip ir nepavyko surasti tų merginų iš sostinės, kurios buvo vienintelis jaunuolių alibi, Ronis su Karlu buvo paleisti be užstato. Karlo tėvas mėnesius tūžo ir buvo nepaguodžiamas, bet kitais atžvilgiais *Reikalas* neturėjo tolesnių pasekmių.

– Tais laikais buvai gerokai išvaizdesnis, Karlai. Kiek tau tada buvo metų? – iš tarpdurio smalsavo Rouzė.

Vyras numetė bylą ant stalo. Tikrai ne tas metas, kurį norėtų, kad jam primintų.

– Septyniolika, o Roniui – dvidešimt septyneri, – atsiduso jis. – Gal numanai, kodėl byla staiga atsidūrė čia?

– Ką turi omeny, *kodėl*? – ji pabeldė kaulėtais krumpliais į makaulę. – Sveikas, žavusis prince, ar namuose kas nors yra? Gal prabustum? Juk tą mes čia ir darome? Tiriame neišaiškintus nusikaltimus!

– Taip, bet šios bylos tyrimas nutrauktas nustačius, kad tai nelaimingas atsitikimas. Nepaisant to, ji tikriausiai neišniro ant tavo krėslo iš niekur?

– Nori pasakyti, turėčiau paklausti Joringo policijos, kaip ji čia atsidūrė?

Karlas pakėlė antakius. Uždavinėti kvailus klausimus...

Rouzė apsisuko ant kulnų ir nudrožė į savo valdas. Žinia suprasta.

Karlas stebeilijosi į erdvę. Kodėl iš visų bylų būtent ši dabar turėjo būti iškelta? Tarsi ir taip jau nebūtų pridariusi aibės rūpesčių.

Jis dar kartą pažiūrėjo į savo su Roniu nuotrauką, tada nustūmė aplanką prie kitų bylų, kurios stovėjo sukrautos ant jo stalo. Praeitis

yra praeitis, o dabar yra dabar. Nieko nepakeisi. Prieš penkias minutes jis perskaitė Monos žinutę. Ji pavadino jį brangiuoju. Reikia tvirtai sudėlioti prioritetus.

Karlas nusišypsojo ir ėmė kišenėje raustis mobiliojo, paskui niūriai pažvelgė į mažas raideles. Jei siųs Monai žinutę, dešimt minučių užtruks, kol ją parašys, o jei skambins, vos ne tiek pat teks laukti, kol ji atsilieps.

Vyras atsiduso ir pradėjo rinkti tekstą. Mobilieji telefonai tikriausiai sugalvoti pigmėjams su makaronais vietoj pirštų, o vidutinis šiaurės Europos vyriškis, kuriam reikia valdyti tokį įmantrų prietaisą, jaučiasi panašiai kaip begemotas, susiruošęs groti fleita.

Baigęs rašyti ir patikrinęs rezultatą, Karlas vis dėlto atsidusęs išsiuntė tekstą su galybe rašybos klaidų. Mona puikiausiai supras – bus, kas suvalgys švento Martyno žąsį.

Vos padėjo mobilųjį, pro duris kyštelėjo galva.

Kitaip nei pastarąjį kartą, plikė nebebuvo užšukuota ir odinis švarkas atrodė tarsi išlygintas, tačiau jį vilkintis vyriškis atrodė susimaigęs kaip visada.

– Bakai. Ką, po galais, tu čia darai? – automatiškai paklausė Karlas.

– Tarsi dar nežinotum, – atkirto lankytojas, o užgriuvę vokai aiškiai bylojo apie miego stygių. – Einu iš proto! Štai ką darau!

Jis sudribo į kėdę priešais, nepaisydamas akivaizdaus Karlo prieštaravimo.

– Mano sesuo Estera niekada nebebus kaip buvusi. O niekšas, išpylęs ant jos rūgštį, sėdi rūsio krautuvėlėje Eskildo gatvėje ir žvengia susiriesdamas. Esu tikras, supranti, jog aš, senas *faras*, pernelyg nesididžiuoju, kad sesuo vadovauja viešnamiui, bet nejau manai, kad šitaip pasielgęs niekšas gali ištrūkti?

– Nenutuokiu, kodėl tu čia, Bakai. Reikėjo persimesti žodžiu su miestu, Markusu Jakobsenu arba vienu iš kitų vadų, jei nesi patenkintas, kaip vyksta tyrimas. Užpuolimai ir dorovės nusikaltimai ne mano sritis, turėtum tai žinoti.

– Atėjau čia pakviesti tavęs su Asadu, kad eitumėt su manim ir priverstumėt tuos išgamas prisipažinti.

Karlas pajuto, kaip kaktoje susimeta raukšlės iki plaukų pašaknų. Ar tas vyras visai išprotėjo?

– Tau kaip tik perduota nauja byla. Esu tikras, pastebėjai, – kalbėjo Bakas. – Ji iš manęs. Senas mano bičiulis iš Joringo prieš kelis mėnesius ją man perdavė. Praėjusį vakarą palikau ant Rouzės stalo.

Svarstydamas kaip pasielgti Karlas atidžiai tyrė vyrą. Gerai pagalvojus, buvo trys galimybės. Galima atsistoti ir smogti jam į marmūzę. Tai pirmoji. Kita galimybė – išspardyti *šikną* palydint koridoriumi. Tačiau Karlas pasirinko trečiąją.

– Aha, štai ji, ta byla, – paskelbė jis, rodydamas į košmarišką krūvą ant rašomojo stalo kampo. – Kaip nesusiprotėjai atiduoti jos man? Būtų tiesiau, jau būčiau išaiškinęs. Sąžiningiau.

Bakas šyptelėjo.

– Kada mudu tarpusavyje elgėmės sąžiningai? Ką tai davė? Ne. Aš tik norėjau užsitikrinti, kad kas nors kitas, be tavęs, užmestų į bylą akį, kad ji paslaptingai nepragaištų. Supranti, ką turiu omeny?

Kitos dvi galimybės vėl pasirodė patrauklios. Gerai, kad šitas pusgalvis kasdien čia nesipainioja.

– Saugojau šį aplanką, kol ateis tinkama akimirka, – toliau kalbėjo Bakas. – Supranti, kur link suku?

– Ne, velniai rautų, nesuprantu. Kokia akimirka?

– Akimirka, kai man prireiks tavo pagalbos!

– Nejau manai, kad daužysiu galimų įtariamųjų kaukoles vien todėl, kad mojuoji man prieš nosį trisdešimties metų senumo skenduolio byla? Man neįdomu ir pasakysiu tau, kodėl.

Karlas tiesė į orą pirštus, vardydamas priežastis.

– *Pirma*, byla sena. *Antra*, tai buvo nelaimingas atsitikimas. Mano dėdė nuskendo. Jis pasisuko ir įkrito į upę, būtent taip nusprendė tyrėjas. *Trečia*, kai tai nutiko, manęs ten nebuvo. Taip pat ir mano pusbrolio. *Ketvirta*, kitaip nei tu, aš padorus policininkas, nemušantis savo įtariamųjų.

Karlas akimirką patylėjo, paskutiniai žodžiai dar laikėsi gerklėje. Kiek žino, Bakas negali nieko prieš jį turėti. Bent jau išraiška tikrai nerodė, kad yra pagrindo.

– Ir *penkta*, – jis ištiesė visus penkis pirštus, paskui suspaudė kumštį: – Jei aš kada su kuo *elgsiuosi* bjauriai, tai labai tikėtina, kad su vienu buvusiu *faru*, kuris, regis, vis dar nesusitaiko su tikrove, jog nebėra tarnyboje.

Bakas iškart surimtėjo.

– Gerai, bet leisk man tau štai ką pasakyti. Buvusiems mano kolegoms iš Joringo patinka važinėti į Tailandą. Dvi savaitės Bankoke su visokiomis merguželėmis.

– Na, ir? – pasitikslino Karlas svarstydamas, ką tai gali turėti bendro su pokalbio tema.

– Regis, tavo pusbrolio Ronio skonis panašus, be to, jam patinka ir truktelti, – kalbėjo Bakas. – Ir žinai ką, Karlai? Kai tavo pusbrolis prisisiurbia, jis pradeda kalbėti.

Karlas nuslopino gilų atodūsį. Ronis, tas visiškas kvailys! Ar vėl įsipainiojo į bėdą? Jau praėjo dešimt metų nuo tos lemtingos konfirmacijos Oderyje, kur Ronis gviešėsi daugiau nei jam priklauso ne tik svaigalų, bet ir mergaičių, patarnavusių prie stalų. Viskas gal ir

būtų gerai, jei viena iš jų nebūtų pernelyg noringa, nepilnametė ir dar konfirmanto sesuo. Skandalas buvo nuslopintas, nors liko nenuplaunamas skaudulys Oderio giminės atšakoje. Ne, Ronis nebuvo iš tų, kurie pasitraukia.

Karlas atsainiai mostelėjo ranka. Kas jam darbo dėl Ronio?

– Keliauk į viršų pas Markusą ir griaudėk, kiek patinka, Bakai. Bet tu jį pažįsti taip pat gerai, kaip aš. Iš jo sulauksi tokio pat atsako. Mes nemušam įtariamųjų ir negrasiname buvusiems kolegoms senomis istorijomis.

Bakas atsilošė kėdėje.

– Tame bare Tailande, liudytojų akivaizdoje, tavo pusbrolis visiems, kas nesibodėjo klausytis, gyrėsi, kad nužudė savo tėvą.

Karlas prisimerkė. Skambėjo neįtikinamai.

– O, tikrai? Tai pranešk apie jį ir apie jo girtą išpažintį, jei nori. Aš iš tikrųjų žinau, kad jis savo tėvo negalėjo paskandinti. Jis buvo su manim.

– Jis tvirtina, kad jūs abu įsipainioję. Turi nuostabų giminaitį.

Raukšlės, pasirodžiusios Karlo kaktoje, staigiai persimetė į nosies kalnelį, kai jis stojosi, sutelkdamas visą prastai paskirstytą kūno svorį į krūtinės sritį.

– Asadai! Ar gali ateiti? – suriko iš visos gerklės tiesiai apstulbusiam Bakui į veidą.

Po dešimties sekundžių karščiuojantis Karlo padėjėjas šniurkščiodamas stovėjo tarpduryje.

– Asadai, brangusis, gripo užpultasis bičiuli. Gal būtum toks malonus ir per kosulį pasidalintum virusais su šituo idiotu? Nagi, gerai įkvėpk.

– Ką dar turi toje krūvoje, Rouze?

Akimirką atrodė, kad ji viską iš karto suvers jam į sterblę, bet nors kartą Karlas teisingai ją perprato – kažkas jau patraukė padėjėjos dėmesį.

– Tas reikalas dėl praėjusią naktį užpultos ponios privertė mane pagalvoti apie bylą, kurią ką tik gavome iš Koldingo. Ji buvo toje krūvoje, kurią neseniai pasiėmiau iš NTC.

– Ar žinojai, kad ta moteris – Bako sesuo?

Rouzė linktelėjo.

– Pati iš tikrųjų jo nepažįstu, bet gandai sklinda, tiesa? Ar ne jis ką tik čia buvo? – ji bedė pirštu į aplanką bylų krūvos viršuje, paskui ją atvertė sprigtelėjusi juodai nulakuotais nagais: – Paklausyk, Karlai, arba turėsi pats skaityti.

– Gerai, gerai, – Karlo žvilgsnis lakstė po jos neužverstą pilkšvą kabinetą. Kone pajuto liūdesio tvinksnį mintimis sugrįžęs į jos *alter ego* – Yrsos rožinį pragarą.

– Šita byla apie moterį, vardu Rita Nielsen, „sceninis vardas – Luiza Čikonė“, – Rouzė ore nupiešė kabutes. – Tai šitaip ji vienu metu buvo pasivadinusi aštuntajame dešimtmetyje, kai organizuodavo vadinamuosius, – vėl kabutės, – „egzotiškus šokius“ pietryčių Jutlandijos trikampyje. Keletas teistumų už sukčiavimą, vėliau už prostitučių parūpinimą ir viešnamio laikymą. Septintajame ir aštuntajame dešimtmečiuose Koldinge turėjo palydovių firmą, o paskui tarsi skradžiai žemę prasmego kažkur Kopenhagoje apie 1987-uosius. Tyrėjai sutelkė dėmesį į pornografijos verslą vidurio Jutlandijoje ir Kopenhagoje, tačiau po trijų mėnesių padėjo bylą į lentyną nusprendę, jog labiausiai tikėtina, kad moteris nusižudė. Tuo metu

įvyko keletas rimtų nusikaltimų, todėl jie nebeturėjo žmonių toliau tirti bylą.

Ji padėjo aplanką ant stalo ir nutaisė rūgščią miną.

– Tikriausiai tyrimas sustabdytas, kaip ir vakarykščiu Esteros Bak atveju. Ar *matei* ką lakstant laiptais, kad galėtų nukryžiuoti tą niekšą, kuris šitaip pasielgė su vargšele?

Karlas truktelėjo pečiais. Vienintelis pamišėlis, kurį matė šįryt, buvo patinusiu posūnio Džespero veidu, kai prižadino jį septintą ryto ir pasakė, kad turi keliauti į koledžą Gentoftėje.

– Man atrodo, visiškai nepagrįsta tokioje byloje įžvelgti savižudybės galimybę, – toliau kalbėjo Rouzė. – Rita Nielsen sėda į savo švytintį baltą *Mercedes 500SEC* ir, kaip bet kurią kitą dieną, išvažiuoja iš namų. Po poros valandų dingsta nuo žemės paviršiaus, štai kaip. – Ji ištraukė nuotrauką ir numetė ant stalo priešais Karlą. Joje buvo matyti prie šaligatvio krašto pastatytas automobilis išplėštu vidumi.

Nieko sau mašinytė. Vieta išsiskėsti ir rangytis ant kapoto dirbtiniuose kailiuose, kuriems taupė ir kaupė pusė Vesterbro kekšių. Kaip nepanašu į jo nuvažinėtą seną tarnybinį automobilį.

– Paskutinį kartą ją matė penktadienį, 1987-ųjų rugsėjo ketvirtąją. Pagal mokėjimo kortelę galima atsekti jos veiksmus nuo tada, kai išvažiavo iš savo namų Koldinge penktą ryto. Ji pervažiavo Fiuną, ten prisipylė kuro, keltu persikėlė per Didįjį Beltą, o tada pasileido į Kopenhagą, kur kioske Niorebro gatvėje dešimt po dešimtos nusipirko pakelį cigarečių. Daugiau jos niekas nematė. Išplėštas mersedesas po kelių dienų atsiranda Koplyčios kelyje. Nieko neliko – nei odinių sėdynių, atsarginių ratų, magnetolos, nieko. Netgi vairas pusiau atitrauktas. Liko keletas kasečių ir knygų pirštinių skyriuje.

Karlas pasikasė smakrą.

– Tuo metu nedaug parduotuvių turėjo tiesioginio debeto elektroniniuis kortelių skaitytuvus, juolab ne kioskas Niorebro gatvėje. Kas vargintųsi gaišti su kortele vien dėl apgailėtino cigarečių pakelio? Kas turėtų tiek kantrybės?

Rouzė truktelėjo pečiais.

– Gal ji nemėgo grynųjų? Gal jai nepatiko juos leisti? Gal jai patiko laikyti pinigus banke, kad kiti mokėtų procentus? O gal ji teturėjo penkių šimtų kronų banknotą, o kioskas neturėjo grąžos. Gal...

– Taip, gerai, Rouze, taip ir bus, – Karlas iškėlė rankas. – Tik vieną dalyką man pasakyk: kaip jiems toptelėjo mintis apie savižudybę? Gal moteris rimtai sirgo? Gal turėjo piniginių rūpesčių? Gal todėl už rūkalus mokėjo kortele?

Rouzė, visiškai pradingusi per dideliame pilkame džemperyje, o jis įtartinai atrodė, lyg būtų numegztas Yrsos, vėl truktelėjo pečiais.

– Kas žino? Viskas truputį keista, jei manęs klausi. Rita Nielsen, kitaip Luiza Čikonė, buvo gana pasiturinti ponia ir, jei jos suktame CV kas nors būtų pasitaikę ne taip, tikrai ne ji būtų lėkusi žemyn. Pasak Ritos Nielsen mergaičių Koldinge, ji buvo kieta kaip vinis, kovotoja. Greičiau būtų nušlavusi visą pasaulį, nei rizikavusi nugarmėti pati, sakė viena iš jų.

– Hmm! – Karlo širdyje kažkas sukirbėjo. Apmaudu, bet jo susidomėjimas prabudo. Vienas po kito pradėjo kilti klausimai. Tarkim, tos cigaretės. Ar prieš pat savižudybę žmogus pirktų cigarečių? Na, galbūt, nervus nuraminti.

Mintys galvoje skriete skriejo, o bylos tyrimas dar nė neatnaujintas. Po galais! Jei imsis, darbo turės daugiau, nei pajėgs įveikti.

– Taigi, kitaip nei dauguma mūsų kolegų, – tęsė jis, – tu, Rouze, manai, kad turime reikalą su nusikaltimu. Tik ar apskritai yra už ko

užsikabinti, kad tyrimas būtų atnaujintas? – Klausimas kurį laiką tvyrojo ore. – Išskyrus tai, kad tyrimas buvo sustabdytas, o ne nutrauktas, kas dar paskatino tave susidomėti byla?

Džemperis krustelėjo dar kartą. Vadinasi, Rouzė nieko neturi.

Karlas stebeilijosi į aplanką. Priekyje prisegtoje Ritos Nielsen nuotraukoje buvo matyti pastebimą jėgą spinduliuojanti moteris. Žvilgsnis įžūlus, akys žaižaruoja. Buvo akivaizdu, kad jos netrikdo policijos fotolentelė, kurią ji laikė prie krūtinės. Tikriausiai ne pirmą kartą buvo fotografuojama policijos archyvams. Ne, tokios moterys kaip ji buvo atsparios įkalinimo bausmei. Ji, kaip sakė mergaitės, buvo kovotoja.

Kam, po galais, jai žudytis?

Karlas patraukė bylą per stalą prie savęs ir atvertė nekreipdamas dėmesio į Rouzės šypseną, bylote bylojančią: „Aš tau sakiau."

Ir vėl keistuolė storai pieštuku apvedžiotomis akimis išjudino tyrimą.

2

Lapkritis, 2010

Žalias mikroautobusas atvažiavo lygiai 12.30, kaip ir buvo sutarta.

– Šiandien dar turiu penkis iškvietimus, pone Vadai, – tarė vairuotojas. – Tikiuosi, viską man paruošėt.

Jis geras žmogus, Mikaelis. Dešimt metų dirba ir nė vieno klausimo. Dailios išvaizdos, padorus ir mandagus. Kaip tik toks žmogus, kokį Tyrumo partija norėtų matyti atstovaujantį jiems viešai. Tokie žmonės kaip Mikaelis pastūmėja įsilieti kitus. Ramus ir patikimas. Tvirtas, mėlynakis, banguojančių šviesių plaukų, visada švarus ir tvarkingas. Ramus netgi sudėtingiausiose situacijose – tokiose, kaip praėjusio mėnesio skandalas Hadersleve, viename iš partijos inauguracinių vakarėlių. Tada devyni protestuotojai su piktais plakatais buvo skaudžiai pamokyti, kad aukštuomenės vyrai, kurių širdys plaka už tėvynę, yra tokia jėga, su kuria verčiau skaitytis.

Ačiū tokiems žmonėms kaip Mikaelis, kad viskas buvo baigta anksčiau, nei pasirodė policija.

Tikriausiai tų demonstrantų greitai nepamatys.

Kurtas Vadas atvėrė duris į kadaise buvusias senos kaimo mokyklos arklides. Jis nustūmė į šoną seną metalo plokštelę, kabėjusią ant sienos virš nedidelio šaldiklio, ir ekrane toli gražu ne pirmą kartą surinko devynženklį kodą. Akimirką padelsė, kol pasigirdo lauktas trakštelėjimas, ir galinės sienos dalis pasislinkusi atsidarė.

Atsivėrė dar viena patalpa. Čia Kurtas Vadas laikė tai, ką slėpė nuo visų, išskyrus bendraminčius savo patikėtinius: gilų šaldiklį su nelegaliai pašalintais gemalais; spintas, pilnas dokumentų ir narystės sąrašų; nešiojamąjį kompiuterį, kurį naudodavo konferencijose; užrašus ir korteles dar nuo tėvo laikų, jais jis grindė visus savo darbus.

Kurtas atidarė šaldiklį, ištraukė dėžutę su plastikiniais maišeliais ir ją padavė tiesiai vairuotojui.

– Čia gemalai, kuriuos kremuojame patys. Tikiuosi, šaldiklis mikroautobuse neperpildytas.

Vairuotojas nusišypsojo.

– Ne, vis dar apsčiai vietos.

– O štai čia korespondencija mūsų žmonėms. Pamatysi, kas kam.

– Supratau, – atsakė vairuotojas, akimis permesdamas vokus. – Bijau, kad Fredensborge būsiu tik kitą savaitę. Šiaurinę Zelandiją apvažiavau vakar.

– Nėra labai svarbu. Bet būtinai reikia nuvažiuoti į Orhusą. Būsi ten rytoj, tiesa?

Vairuotojas linktelėjo ir kyštelėjo nosį į plastikinę dėžę.

– Šitų atsikratysiu. Ar turime ką nors Glostrupo krematoriumui?

Kurtas Vadas uždarė slankiojamąsias slapto kambario duris ir nuėjo prie šaldiklio prieškambaryje. Į šį Mikaeliui buvo leista pažvelgti.

– Taip, jie yra čia, – atsiliepė jis, keldamas dangtelį ir imdamas kitą dėžę.

Jis padėjo dėžę ant grindų ir nuo lentynos virš šaldiklio paėmė plastiko aplanką.

– Dokumentai, susiję su šitais gemalais, yra čia, – Kurtas padavė aplanką vairuotojui. – Viskas pagal taisykles.

Vairuotojas patikrino kiekvieną paketą pagal priskiriamą dokumentą.

– Viskas gerai. Neturėtų kilti jokių rūpesčių, – atsiliepė jis, paskui nusinešė viską į mikroautobusą ir sudėjo dviejų dėžių turinį į du mažus šaldiklius, vidaus paštą išrūšiavo į dėžutes kiekvienam organizacijos skyriui, užsimaukšlino kepurę ir mandagiai atsisveikino.

Kurtas Vadas pakėlė ranką ir pamojavo, mikroautobusui tolstant Brionbiu Oster keliu.

Kaip pasisekė, – patenkintas pagalvojo, – kad galiu pasitarnauti *Reikalui* netgi būdamas tokio amžiaus.

– Sunku patikėti, kad jums aštuoniasdešimt aštuoneri, – vis kartodavo jam žmonės, ir jie buvo teisūs. Pažvelgęs į save veidrodyje, Kurtas ir pats matydavo, kaip lengvai jį galima palaikyti penkiolika metų jaunesniu. Maža to, jis žinojo, kodėl.

„Gyvenime svarbiausia nenukrypti nuo savo idealų“, – sakydavo jo tėvas. Tuos išmintingus žodžius ir Kurtas vis sau primindavo. Žinoma, tai daug kainuoja, bet, kol šviesus protas, tvirtas ir kūnas.

Kurtas perėjo sodą ir, kaip visada priėmimo valandomis, įėjo į namą pro užpakalines duris. Kai jo įpėdinis dirbdavo klinikoje, priekinė namo dalis Kurtui nepriklausydavo. Taip buvo sutarta. Be to, artinantis pobūviui daug reikėjo padaryti. Praėjo tos dienos, kai jis pats echoskopavo nėščiąsias ir nutraukdavo gyvybes. Jo įpėdinis darė tai taip pat puikiai, su ne mažesniu užsidegimu.

Kurtas pasėmė kavos ir perbraukė pirštu matavimo šaukštelį, kad kiekis būtų tiksliai toks, kokio reikia. Beatos skrandis pastaruoju metu jautrus, todėl tai svarbu.

– Kavos pertraukėlė, Kurtai?

Virtuvės tarpduryje išdygo Karlas Johanas Henriksenas. Kaip ir mokytojas, jis brangino savo išvaizdą, tad jo baltas gydytojo chalatas visada buvo išskalbtas ir išlygintas. Pacientai, nors ir visiškai nieko nežinodami apie savo gydytoją, žmogų su tvarkingu darbiniu apdaru laiko autoritetu ir jam pasiruošę patikėti savo gyvenimą. Jie visi avigalviai, visi iki vieno.

– Mano skrandis nerimsta, – prisipažino Henriksenas, imdamas iš bufeto stiklinę. – Kepti kaštonai, sviestas ir raudonasis vynas puiku ir skanu, kol valgai, bet retai gerai kitą dieną.

Jis nusišypsojo, prisipylė stiklinę vandens ir supylė į jį paketėlį *Samarino*.

– Buvo vairuotojas, tad abu šaldikliai tušti, Karlai Johanai. Gali iš naujo juos pildyti.

Kurtas nusišypsojo savo mokiniui suprasdamas, kad jo nurodymų nereikia. Henriksenas dirbo gal dar efektyviau nei kadaise Kurtas.

– Aš jau beveik pasiruošęs. Šiandien trys nutraukimai. Du įprasti ir vienas ypatingas, – Henriksenas atsakė šypsena. Stiklinės turinys šnypštė.

– Ir tai bus?

– Somalietė iš Tostrupgordo butų, atsiųsta Bento Lingso. Spėju, laukiasi dvynių, – atsiliepė Henriksenas ir trumpam pakėlė antakius prieš ištuštindamas burbuliuojančius vaistus.

Karlas Johanas puikus žmogus, nėra ko abejoti. Partijai taip pat kaip ir *Reikalui*.

– Beata, mano brangioji, kaip tu šiandien jautiesi? – atsargiai pasiteiravo Vadas, įeidamas į svetainę su padėklu.

Jau praėjo daugiau nei dešimt metų, kai ji negali kalbėti, bet vis dar gali šypsotis. Nors pasidarė siaubingai trapi ir jaunystės grožis kadaise išblėso, Kurtas negalėjo ištverti minties, kad vieną dieną, greičiausiai netrukus, jam teks gyventi be jos.

– Kaip norėčiau, kad abu sulauktume tos dienos, kai partijos padėka tau bus išsakyta iš parlamento tribūnos, – sumurmėjo vyras, imdamas plunksnos lengvumo žmonos plaštaką.

Jis nuleido galvą ir švelniai pabučiavo moters ranką jausdamas, kaip ji dreba. Tiek jam tereikėjo padaryti.

– Štai, mano meile, – tarė jis ir pakėlė puodelį jai prie lūpų, prieš tai papūtęs. – Nepernelyg karšta, nepernelyg šalta. Būtent tokia, kaip tu mėgsti.

Ji suraukė savo įkritusias lūpas, lūpas, kurios taip mylinčiai bučiavo jį ir du jų vaikus, kai jiems labiausiai to reikėjo, ir lėtai, be garso gurkštelėjo. Iš akių buvo matyti, kad kava puiki. Tos akys buvo tiek daug regėjusios, ir jose jo paties žvilgsnis rasdavo paguodą, kai retais atvejais patį apimdavo abejonės.

– Kiek vėliau šiandien vyksiu į televiziją, Beata. Su Lionbergu ir Kaspersenu. Jie norėtų mus prispausti prie sienos, jei tik galėtų, bet nepavyks. Šiandien mes laimėsim balsų ir susišluosim dešimtmečių darbo rezultatus. Daugybės žmonių balsus, Beata. Žmonių, kurie galvoja kaip mes, Beata. Žurnalistai manys, kad mes – trys sukriošę seniai, – sukikeno jis. – Tikriausiai taip ir yra. Jie manys, kad mums pasimaišęs protas. Jie manys, kad gali mus pričiupti kalbant nerišliai, nesuprantamai, kvailystes, – jis persibraukė pirštais plaukus. – Įjungsiu televizorių, tad galėsi žiūrėti.

Jakobas Ramergeris buvo labai kompetentingas ir gerai pasiruošęs žurnalistas. Pasirinkti bet kurį kitą būtų buvę neišmintinga, atsižvelgiant į kritiką, kurios pastaruoju metu sulaukė daugybė bevaisių televizijos pokalbių. Išradingas, skvarbus žurnalistas žiūrovų baiminasi labiau negu viršininkų. Ramergeris buvo ir išradingas, ir pajėgus. Tiesioginiame eteryje jis pašaudavo aukščiausio rango politikus, nuogai išrengdavo profsąjungų lyderius, motociklininkų gaujų vadus, neatsakingus verslininkus ir įvairiausio plauko nusikaltėlius.

Dėl to Kurtas džiaugėsi, kad juos kalbins Ramergeris, nes šįkart, pirmą kartą, jam nepavyks sumaitoti savo pašnekovų ir dėl to nedidukėje Danijoje susilauks dėmesio.

Ramergeris ir jo studijos svečiai mandagiai pasiveikino prieškambaryje, kur jo kolegos žurnalistai ruošė artimiausių žinių naujienas, bet vos Ramergeris paleido savo aukų rankas, abi pusės pasiruošė kasti apkasus.

– Kurtai Vadai, jūs kreipėtės į Vidaus reikalų ministeriją tvirtindamas, jog Tyrumo partija surinko reikalingą skaičių parašų, kad turėtų teisę dalyvauti būsimuose parlamento rinkimuose, – pradėjo Ramergeris po anaiptol ne malonaus pristatymo. – Ką gi, sveikiname, tačiau vienu ypu pasiteirausiu, ką, jūsų manymu, Tyrumo partija gali pasiūlyti Danijos rinkėjui tokio, ko dar nėra esamų politinių partijų programose?

– Pasakėte *rinkėjui*, tačiau dauguma rinkėjų vis dėlto yra moterys, – šypsodamasis atsiliepė Kurtas Vadas ir linktelėjo kameros link. – Atsakau į jūsų klausimą: ar Danijos rinkėjas turi kitą pasirinkimą, kaip tik atmesti seniai sukurtas partijas?

Žurnalistas įsmeigė į jį akis.

– Bet Tyrumo partijai atstovauja ne skaistaveidžiai jaunuoliai, tiesa? Vidutinis narių amžius – septyniasdešimt vieneri, o jūs, daktare Vadai – vadovaujanti figūra su aštuoniasdešimt aštuonerių metų patirtimi. Ar ranką prie širdies pridėjęs nemanote, kad keturiasdešimt ar penkiasdešimt metų pavėlavote ieškoti progų šaliai valdyti?

– Kiek prisimenu, įtakingiausia Danijos figūra yra beveik dešimčia metų už mane vyresnis žmogus, – atsiliepė Vadas. – Visa šalis perka jo prekybos centruose, šildo savo namus jo gamtinėmis dujomis, įsigyja jo laivų atplukdytas prekes. Kai jūs išdrįsite pakviesti tą puikų žmogų pokalbiui į savo studiją ir pasišaipyti iš jo dėl amžiaus, tada galėsite vėl kviesti mane ir užduoti tą patį klausimą.

Žurnalistas linktelėjo.

– Paprasčiausiai noriu pasakyti, kad sunku suvokti, kaip vidutinis rinkėjas gali tinkamai jaustis parlamente atstovaujamas žmogaus, kuris mažiausiai karta ar net dviem vyresnis. Juk niekas neperka pieno pasibaigus galiojimo laikui?

– Taip kaip niekas neperka tokių nesubrendusių vaisių, kokie yra šiuo metu mus valdantys politikai. Siūlau atsisakyti su maistu susijusių palyginimų, pone Ramergeri. Be to, nė vienas iš mūsų trijų, šiandien čia sėdinčių, neturi ketinimo būti išrinktas į Danijos Folketingą. Mūsų programoje gana vienareikšmiškai tvirtinama, kad pirmąjį visuotinį susirinkimą sušauksime surinkę *Reikalingus* parašus, o partijos kandidatai bus išrinkti tame susirinkime.

– Jeigu jau prakalbome apie partijos programą, man regis, joje gvildenamos moralės normos bei keliamos idėjos ir ideologijos veda protus atgal į tuos amžius, kur dauguma iš mūsų nenorėtų grįžti. Į politinį režimą, kai sąmoningai persekiojamos mažumos ir socialiai silpni sluoksniai: protiškai atsilikusieji, etninės mažumos ir neturintys socialinių garantijų žmonės.

– Bet tai didelė klaida – nėra ko nė lyginti, – pertraukė jį Lionbergas. – Priešingai, mūsų programoje kalbama apie atsakingą kiekvieno atskiro atvejo vertinimą žmogišku požiūriu, užuot viską sulipdžius tokiu būdu, kai neįmanoma rasti efektyvių ir suprantamų sprendimų. Dėl to mūsų šūkis yra paprastas: „Pokyčiai dėl tobulėjimo". Visiškai kitokios prigimties pokyčiai, nei jūs čia užsimenate.

Žurnalistas nusišypsojo.

– Viskas skamba nuostabiai gražiai, bet, žinoma, natūralu, kad partija stengiasi įgauti įtakos. Leiskite tęsti. Tai nėra mano asmeninis tvirtinimas, laikraščiuose gausu straipsnių apie Tyrumo partijos programą, jų pagrindinė mintis tokia: akivaizdžiausias padarinys būtų rasinė antropologija, grįsta Vokietijos nacionalsocialistų programomis. Sustabarėjusios dogmos, kuriose pasaulis laikomas tokia vieta, kur genetiškai skirtingi žmonės amžinai nesutaria. Supratimas apie aukštesnę ir žemesnę rasę, apie aukštesnės rasės būtybę...

– „Aukštesnė rasė bus sunaikinta, jei susimaišys su žemesne", – pertraukė Kaspersenas. – Nujaučiu, kad tiek jūs, tiek laikraštininkai naršėt internete apie nacizmą, pone Ramergeri, – kalbėjo jis. – Tačiau mūsų partija nepateisina diskriminacijos, neteisingumo ar nežmoniškumo, kaip naciai ar panašių pažiūrų partijos tada ir dabar. Priešingai, mes tik tvirtiname, kad galėtume nepratęsti gyvenimo tais atvejais, kai nelieka nė mažiausios galimybės jam būti gana oriam. Turi būti limitai, kiek apribojimų gydytojai ir paprasti gyventojai turėtų norėti priimti iš valdžios. Turi būti ribos, kiek kančių ištverti šeimai, kokią kainą visuomenei mokėti vien dėl to, kad mūsų politikai kišasi visur nė nesusimąstydami apie savo kišimosi pasekmes.

Kilo ilgos diskusijos, sulaukta skambučių telefonu, kur žiūrovai kėlė įvairiausius klausimus: priverstinė nusikaltėlių ir tų, kurie dėl

psichinių ligų ar menko intelekto nesugebėtų pasirūpinti savo palikuoniais, sterilizacija; socialinės priemonės, atimant iš gausių šeimų įvairiausias lengvatas; prostitučių paslaugų įtraukimas į nusikaltimų sąrašą; nacionalinių sienų uždarymas, draudimas į šalį atvykti neišsimokslinusiems emigrantams ir dar daugybė kitokių.

Diskusija kaito. Daug žiūrovų buvo neįprastai sudirgę, tačiau lygiai tiek pat daug palankiai vertino ką tik išgirstą požiūrį.

Šita laida tikrai buvo naudinga treniruotė partijai.

– Rytdienos sprendimų priėmėjai bus stiprūs mūsų įsitikinimų žmonės, – važiuodamas namo pareiškė Kaspersenas.

– Niekas niekada nelieka taip pat, – pritarė Lionbergas. – Vilkimės, kad šiandien palikome įspūdį.

– Mes – tikriausiai, – nusijuokė Kaspersenas, – o tu, Kurtai, tai tikrai.

Kurtas suprato, ką Kaspersenas turi omenyje. Žurnalistas pasiteiravo, ar tikrai per pastaruosius metus valdžia įvairiomis progomis ne vieną kartą kritikavo Vadą. Klausimas jį supykdė, nors Kurtas to neparodė. Jis atrėžė, kad jei gydytojas su gebančiomis rankomis ir gera galva ant pečių kuriuo nors savo karjeros metu nesusipriešina su fundamentaliais etikos principais, tada jis nėra vertas paklusnaus Dievo tarno vaidmens.

Lionbergas nusišypsojo.

– Tai mažiausiai minutei užčiaupė Ramergerį.

Vadas neatsakė šypsena.

– Atsakiau kvailai. Man pasisekė, kad jis toliau negvildeno šito klausimo. Turim nuolat saugotis to, ką jie gali atkapstyti. Girdit? Atsiradus bent menkiausiam pretekstui spauda padarys viską, ką tik gali, kad mus sužlugdytų. Negalim tikėtis jokios pagalbos iš pašalės, tik iš saviškių. Mūsų padėtis visiškai tokia pati, kokioje buvo Pakili-

mo partija ir Danijos partija, kai niekas su jomis nesiskaitė. Galim tik viltis, kad spauda ir politikai paliks mums tiek pat laisvės įsitvirtinti, kaip ir anais atvejais.

Kaspersenas susiraukė.

– Nematau, kodėl negalėtume dalyvauti kituose rinkimuose, ir visos priemonės geros, kol ten pateksim. Abu žinot mano poziciją. Net jei reikėtų paaukoti atsidavimą dėl *Reikalo*, yra verta.

Vadas jį tyrė. Kiekvienoje grupėje yra savas Judas. Kaspersenas buvo garsus advokatas ir vietos politikas. Su tokia organizacine patirtimi jis neabejotinai pravertė. Tačiau tą dieną, kai pradės skaičiuoti savo sidabrinius, jam bus galas. Vadas buvo tuo tikras.

Niekas nesukliudys *Reikalui*, be aiškaus jo leidimo.

Beata sėdėjo priešais televizoriaus ekraną, ten, kur išeidamas Kurtas ją buvo įtaisęs. Pagalbininkei tereikėjo ją perrengti ir pasirūpinti, kad ji turėtų, ko atsigerti.

Akimirką vyriškis stovėjo ir žvelgė į žmoną iš toli. Krištolinio šviestuvo šviesa krito taip, jog atrodė, lyg jos plaukuose žaižaruotų deimantai. Jos išraiška buvo kažkokia nežemiška, kaip tada, kai ji pirmą kartą jam šoko. Gal ji svajojo apie praėjusias dienas, apie tą laiką, kai gyvenimas dar buvo prieš akis.

– Ar matei debatus, mano angele? – tyliai pasiteiravo, kad jos neišgąsdintų.

Beata akimirkai nusišypsojo, nors jos žvilgsnis vis dar atrodė tolimas. Jis suprato, kad aiškių akimirkų nedaug. Kad kraujo išsiliejimas į smegenis tarsi pleištas įsiterpė tarp Beatos sielos ir aplink ją vykstančio gyvenimo. Ir vis dėlto jam susidarė įspūdis, kad ji šį tą supranta.

– Paguldysiu tave į lovą. Jau seniai laikas.

Kurtas pakėlė trapų jos kūną. Kai jie buvo jauni, jis pakeldavo ją kaip snaigę. Paskui atėjo laikas, kai jo stiprybės nepakako putliai subrendusiai moteriai. Tačiau štai ir vėl jis ją nešioja, tarsi ji nieko nesvertų.

Pagalvojo, kad derėtų dėl to džiaugtis, bet nesidžiaugė, o paguldęs ją į lovą visas drebėjo. Kaip greitai ji dabar užsimerkia. Dar nė nespėjus galvai paliesti pagalvės.

– Aš suprantu, mano brangioji. Gyvybė traukiasi. Netrukus ateis mūsų eilė.

Grįžęs į svetainę jis išjungė televizorių, nuėjo prie senovinio bufeto ir įsipylė brendžio.

– Po dešimties metų, Beata, aš vis dar būsiu gyvas, pažadu, – tarė sau. – Prieš mums vėl susitinkant, mūsų svajonė bus išpildyta.

Jis linktelėjo ir vienu mauku ištuštino taurę.

– Ir niekas, mano brangioji, niekas mūsų nesustabdys. Niekas.

3

Lapkritis, 1985

Pirmiausia ji pajuto svetimkūnį nosyje. Paskui kažkur iš viršaus atsklido balsai. Prislopinti, bet įsakmūs. Švelnūs ir malonūs.

Už užmerktų vokų akių obuoliai vartėsi, tarsi ieškodami vietos, pro kurią patektų daugiau suvokimo. Paskui ji vėl nugrimzdo į alpulį, apsisiautė tamsa ir ramybe, savo alsavimu, nuostabios vasaros ir netrikdomo žaidimo vaizdais.

O tada smogė skausmas, iš visų jėgų, nuo nugaros vidurio ir žemiau.

Nuo spazmo trūktelėjo jos galva ir visa jos kūno apačia susitelkė į vieną ilgą, kankinamą iškrovą.

– Reikia dar penkių dygsnių, – tarė balsas, blėstantis miglotoje tolumoje, ir ji liko toje pačioje tuštumoje kaip anksčiau.

Netė buvo mylima nuo gimimo akimirkos. Šeimos pagrandukas, vienintelė mergaitė brolių pulke, kuri, nepaisant išgalių, niekada nieko nestokojo.

Jos motinos rankos buvo auksinės. Rankos, kurios glamonėjo, rūpinosi namų ūkiu. Netė tapo jos atspindžiu, languotu sijonu ir žvilgančiomis akimis kaišiojanti pirštukus visur, kas tik vyko jų mažame ūkelyje.

Kai jai buvo ketveri, tėvas į kiemą atvedė eržilą ir nusišypsojo vyriausiam broliui, atvedančiam per grindinį kumelę.

Dvyniai kikeno iš didelio eržilo organo, pradėjusio virpėti jo papilvėje, o Netė atsitraukė, kai didžiulis gyvulys užšoko ant jų mielosios mažosios Molės ir įsiskverbė į ją.

Ji norėjo klykti, priversti jį liautis, tačiau tėvas tik šypsojosi bedante šypsena ir pasakė, kad netrukus jie vėl bus darbiniai gyvuliai.

Vėliau Netė suprato, kad gyvenimas dažnai prasideda taip pat dramatiškai, kaip ir pasibaigia, ir tikras menas yra pasistengti mėgautis tuo, kas yra viduryje.

– Jis gerai nugyveno, – visada sakydavo tėvas, pridėjęs peilį prie besirangančio paršo gerklės. Tą patį jis pasakė ir apie Netės motiną, kai ji atgulė į karstą vos trisdešimt aštuonerių.

Žodžiai sunkiai prislėgė Netės sąmonę, kai ji pamažu budo ligoninės lovoje ir kaip paklaikusi apsidairė tamsoje.

Ją supo mirgančios šviesos ir aparatai. Ji nieko neatpažino.

Tada pasuko savo kūną. Vos vos, bet poveikis stulbino. Jos galva trūktelėjo, plaučiai staiga išsiplėtė nuo oro, privertusio jos gerklę praplyšti.

Moteris nė nepastebėjo, kad klykia, nes nuo skausmo kojose visa kita neteko prasmės. Tačiau ji spiegė.

Atsivėrė durys ir staiga visur pasidarė triukšmingai šviesu, mirksėjo tarsi dienos šviesos lempos, ryžtingos rankos kažką darė jos kūnui.

– Pabandyk atsipalaiduoti, Nete, – kalbėjo balsas, o paskui pajuto injekciją, išgirdo guodžiančius žodžius, tiktai šįkart nenugrimzdo į miegą.

– Kur aš? – pasiteiravo ji, o apatinė kūno dalis niro į šilumą, kuri regėjosi tarsi apčiuopiama, mirguliuojanti.

– Esi Niukiobingo ligoninėje, Nete. Tu gerose rankose.

Akimirkai ji pamatė, kaip slaugytoja pasuka galvą į savo kolegas ir pakelia antakius.

Štai tada prisiminė, kas atsitiko.

Jie ištraukė deguonies vamzdelį jai iš šnervių ir atgal sušukavo plaukus. Tarsi ji būtų pasiruošusi išklausyti nuosprendį: gyvenimas baigtas.

Trys gydytojai stovėjo jos lovos kojūgalyje, kol konsultantas, pilkos akys po sutvarkytais antakiais, kalbėjo.

– Jūsų vyras žuvo akimirksniu, ponia Rouzen, – tokie buvo pirmieji jo žodžiai.– Labai užjaučiame, – pasigirdo tik vėliau. Labai svarbu faktus pateikti tinkama tvarka. Manoma, kad Andreasas Rouzenas žuvo atsitrenkus cilindro blokui, kuris nuo smūgio užvirto ant vairuotojo sėdynės. Užuot padėję jam, tam, kuriam jau nebepadėsi, gelbėtojai susitelkę mėgino iš automobilio ištraukti Netę. Gelbėtojų tarnybos žmonės pasidarbavo pavyzdingai. Konsultantas taip sudėliojo paskutinius žodžius, tarsi ji būtų turėjusi nusišypsoti, tai išgirdusi.

– Mes išsaugojom jūsų kojas, Nete. Labiausiai tikėtina, jūs vaikščiosit šlubčiodama, bet tai daug geriau, nei kitas pasirinkimas.

Tada ji liovėsi klausytis.

Andreasas nebegyvas.

Miręs, ji neprisijungs prie jo kitoje pusėje, o bus priversta gyventi be jo, vienintelio žmogaus, kurį beatodairiškai mylėjo. Vienintelio žmogaus, kuris leisdavo jai jaustis visaverte.

Ji jį nužudė.

– Ji užsnūdo, – pasakė vienas iš gydytojų, tačiau tai buvo netiesa. Ji paprasčiausiai nugrimzdo į savo vidų, ten, kur neviltis, pralaimėjimas ir jų priežastys susiliejo į viena ir Kurto Vado veidas sušvito taip ryškiai, kaip pragaro liepsnos.

Jei ne jis, visas jos gyvenimas būtų susiklostęs kitaip.

Kurto Vado ir kitų.

Netė pažabojo riksmą ir ašaras, kurie taip ir troško išsiveržti, ir prisiekė sau, kad nepasiduos, kol jie visi nebus priversti sumokėti už viską, ką iš jos atėmė.

Netė girdėjo žingsnius žmonėms išeinant iš palatos tęsti vizitacijos. Netgi dabar ji jau pamiršta, jų dėmesys jau nukrypo į kitus.

Palaidojus Netės mamą, namuose tapo atšiauriau. Netė buvo penkerių ir sparčiai mokėsi. Dievo žodžiui priklauso sekmadienis, sakydavo tėvas, tad Netė mokėsi tokių žodžių, su kuriais kitos mergaitės susidurdavo tik gerokai vėliau. Odensės kolaborantai, dirbę vokiečiams, buvo „purvinos apsišikusios kiaulės“, tie, kurie juos palaikė, buvo „prakeikti niekšai“. Jų namuose daiktai buvo vadinami savo vardais, o „velnias“ – niekuo neišsiskiriantis žodis.

Jei žmonės nori kalbėti gražiai, lai eina į kokią kitą vietą.

Jau pirmą dieną mokykloje Netė sužinojo, ką reiškia antausis. Šešiasdešimt mokinių buvo išsirikiavę eilėmis už pastato, o Netė priekyje.

– Niekad nemačiau šitiek prakeiktų vaikų! – garsiai suriko ji, tuo pelnydama nuolatinį auklėtojos pyktį ir efektyvų švystelėjimą dešine ranka.

Vėliau, kai raudonis ant skruosto virto mėlyne, ji papasakojo, pakinta kelių sutvirtinamojo amžiaus vaikinų, kaip, anot vyresniųjų brolių, berniukai gali krutinti savo pimpalus, kad ištrykštų.

Tą patį vakarą ji verkdama sėdėjo svetainėje ir bandė paaiškinti tėvui, iš kur žymės ant veido.

– Be abejonės, tu to nusipelnei, – pareiškė šis, ir tuo viskas baigėsi. Pakirdęs nuo trečios ryto, tėvas buvo pavargęs. Šitaip buvo nuo tada, kai vyriausias sūnus rado pameistrio vietą Birkelsėje, o dvyniai stojo į žvejybinį laivą Vide Sandėje.

Ilgainiui kartkartėmis pliūpteldavo mokyklos nusiskundimai dėl Netės, bet tėvas niekada neėmė jų už rimtą pinigą.

O mažoji Netė taip nieko ir nesuprato.

Praėjus savaitei po nelaimingo nutikimo, viena iš jaunų slaugytojų priėjo prie jos lovos ir pasiteiravo, galbūt Netė pageidautų su kuo nors susisiekti.

– Man regis, jūs vienintelė skyriuje, kurios niekas nelanko, – tarė mergina. Labiausiai tikėtina, ji troško išvilioti pacientę iš tylos kiaukuto, kuriame ši kiūtojo, tačiau Netė tik dar labiau užsisklendė.

– Ne, nieko nėra, – atsiliepė Netė ir paprašė palikti ją vieną.

Tą patį vakarą ją aplankė jaunas advokatas iš Maribo ir pasakė, kad jis rūpinasi jos vyro nekilnojamuoju turtu. Netrukus jam reikėsią kelių parašų, kad teisiniai dalykai pajudėtų. Advokatas nieko nepasakė apie jos sužeidimus.

– Gal jau svarstėt, ar tęsite savo vyro verslą, Nete? – pasiteiravo jis, tarsi apie tai jau būtų kalbėta.

Ji papurtė galvą. Kaip jis galėjo apie tai net pagalvoti? Ji buvo laborantė. Susipažino su savo vyru kaip su darbdaviu jo paties kompanijoje. Nėra ko tęsti.

– Ar pajėgsite rytoj atvykti į laidotuves? – paklausė jis.

Netė prikando apatinę lūpą. Pajuto, kaip užėmė kvapą, tarsi pasaulis būtų sustojęs. Staiga šviesos nuo lubų pasidarė pernelyg ryškios.

– Laidotuves? – pakartojo. Tik tiek ir tepajėgė.

– Taip. Jūsų vyro sesuo Tina kartu su mūsų firmos advokatais viską sutvarkė. Jūsų vyro pageidavimai mums žinomi: pamaldos rytoj Stokemarko bažnyčioje pirmą valandą. Ponas Rouzenas pageidavo, kad viskas praeau klausytis ji nepajėgė.

4

Lapkritis, 2010

Naujas telefonas Asado kabinete – jau atskira tema. Ausys plyšo nuo Bohemijos bažnyčių varpus primenančio gausmo ir, jei nebūdavo Asado, kad atsilieptų, telefonas plyšodavo, kol pamažu nurimdavo. Karlas dukart prašė Asadą atsikratyti šio tūžmastį keliančio įmantraus įtaiso, tačiau padėjėjas tvirtino, kad senasis jo telefonas sugedo, o kad jau šis mėtosi, tai nėra jokios prasmės jo nenaudoti.

„Baisiausi žmogaus priešai yra tarp jo draugų“, – pagalvojo Karlas, kai jį vėl baisiausiai išgąsdino telefonas. Per visą kūną nuvilnijo virpulys, kojos akimirksniu nulėkė iš poilsio vietos ant ištraukto rašomojo stalo stalčiaus.

– Man regis, prašiau tavęs atsikratyti šitos velnio išmonės! – suriko jis, kai iš kitapus koridoriaus jį pasiekė Asado dudenimas.

– Ar girdėjai? – mygo Karlas, kai šniurkščiojantis padėjėjo veido apskritimas pasirodė tarpduryje.

Asadas neatsakė. Tikriausiai nuo nepatogaus viršininko klausimo jo ausys užsikišo.

– Skambino Bakas, – užtat pasakė jis. – Sakė, kad stovi Eskildo gatvėje prie rūsio, kur gyvena jo seserį užpuolęs lietuvis.

– Ką? Bjorgas Bakas? Viliuosi, tu su juo nekalbėjai? Asadai!

– Ne, jis pats padėjo ragelį. Tik dar spėjo pasakyt, kad, jeigu mes neatvyksim, bus blogiau tau, Karlai.

– Man? Kodėl tada jis skambino tau?

Asadas truktelėjo pečiais.

– Buvau čia praėjusį vakarą, kai jis nusileido ir paliko aplanką Rouzės kabinete. Jo sesuo buvo užpulta, juk žinai?

– Ką tu sakai.

– Jis man pareiškė, kad žino, kas tai padarė. O aš atsakiau, kad juo dėtas nestovėčiau ir nelaukčiau.

Karlas stebeilijosi į apsiblaususiais tamsias padėjėjo akis. Kas jo galvoje? Kupranugario vilna? Pakulų prikimšta?

– Dėl Dievo meilės, Asadai! Jis jau nebe pareigūnas. Šioje šalyje tai vadinama neteisėtu teisingumo vykdymu. Tai kriminalinis nusikaltimas. Ar žinai, ką tai reiškia? Nemokamas maitinimas ir stogas su jos didenybės lova bei pusryčiais. O kai tave vėl išleis, nebebus kur eiti. *Adios, amigo.*

– Nesu pažįstamas su tavo paminėta apgyvendinimo vieta, Karlai. Ir kodėl dabar kalbi apie maistą? Kai šitaip atšalęs, aš negaliu ničnieko praryti.

Karlas papurtė galvą.

– Peršalęs, Asadai. Sakoma, peršalęs.

Ar tai pasiekė jo žodyną?

Karlas paėmė telefoną ir surinko žmogžudysčių skyriaus viršininko numerį. Pasirodo, tik tam, kad sužinotų, jog Jakobsenui rankos taip pat surištos.

– Taip, gerai, – atsakė jis, kai Karlas pranešė jam apie Bako skambutį. – Bjorgas aštuntą ryto sėdėjo mano kabinete. Norėjo grįžti į senąjį darbą. Luktelk...

Karlas suskaičiavo aštuonis nusičiaudėjimus, tik tada vargšas grįžo prie telefono. Dar vieną užkrato zoną teks apsukti plačiu lanku.

– Reikalas toks, kad Bakas tikriausiai teisus. Tas lietuvis, Linas Verslovas, yra kaltintas panašiu pasikėsinimu Vilniuje, ir nėra ko abejoti, kad jo pajamos plaukia iš prostitucijos. Deja, šiuo metu mes negalime to įrodyti, – kalbėjo Jakobsenas.

– *Ok.* Per policijos radiją girdėjau pranešant, kad auka tvirtina negalinti identifikuoti užpuoliko, bet tikriausiai galima daryti prielaidą, jog broliui ji pasakė.

– Na, jis prisiekinėja, kad ne. Tačiau Estera jau anksčiau turėjo bėdų su tuo Verslovu, ir Bakas tikrai tai žino.

– Taigi dabar senasis Bjorgas Bakas šniukštinėja Vesterbro, žaidžia policininką.

Kitoje linijos pusėje pasigirdo dar viena čiaudulių serija.

– Gal tau derėtų ten nusibelsti ir įkrėsti jam sveiko proto, Karlai? Bent jau tiek buvusiems kolegoms esame skolingi.

– Tikrai? – atkirto Karlas, bet Jakobsenas jau buvo padėjęs ragelį. Netgi žmogžudysčių skyriaus viršininkas bejėgis prieš užsikimšusią nosį.

– Kas dabar, Karlai? – teiravosi Asadas. Lyg dar nebūtų supratęs. Juk pats jau stovi jo mauzoliejuje su pūkine striuke. – Pasakiau Rouzei, kad kelioms valandoms dingsim, bet ji negirdėjo. Jai galvoj tik ta Rita Nielsen.

Tas Asadas tikras juokdarys. Ką jis sau galvoja tokios sveikatos būklės ruošdamasis į žvarbią, merkiančią lapkričio dieną? Gal kas negerai su jo genais? Ar slankusis dykumos smėlis prarijo jo nuovoką?

Karlas atsiduso ir nuo kėdės atkaltės paėmė paltą.

– Dar vienas dalykas, – pasakė, jiems kopiant aukštyn laiptais. – Kaip atsitiko, kad taip anksti šiandien čia pasirodei? Paukštelis pačiulbėjo, kad ketvirtą ryto.

Karlas tikėjosi kokio paprasto paaiškinimo, tarkim: „Kalbėjausi per *Skype* su savo dėdule. Jam toks laikas geriausias." Tačiau sulaukė maldaujamo žvilgsnio. Tarsi žmogus būtų kankinamas visais įmanomais būdais.

– Nesvarbu, Karlai, – pasakė jis, tačiau Karlas buvo ne iš tų, kurių lengva atsikratyti. „Nesvarbu" yra paistalas, kurį žmonės ištaria, kada *būna* labai svarbu. Kartu su tokiais audringais šūksniais, kaip „visiškai" arba „nuostabu", to pakakdavo, kad Karlo nuotaika visiškai subjurtų.

– Jei nori, kad ateityje mūsų bendravimas tobulėtų, Asadai, siūlau tau pastatyti ausis. Kai aš, Karlas Mjorkas, ko nors klausiu, tai *visada* svarbu.

– *Ką* padaryti ausims, Karlai?

– Tik atsakyk man, Asadai, – apmaudžiai atsiliepė Karlas, vilkdamasis paltą, – ką tu čia šiandien darei taip anksti ryte? Ar tai susiję su tavo šeima?

– Taip, taip ir yra.

– Paklausyk, Asadai. Jei turi rūpesčių su žmona, tai ne mano reikalas. Ir jeigu per *Skype* bendravai su savo dėde, ar kad ir kas, po velnių, dar būtų nutikę, tau tikrai nereikia čia atsibelsti su aušra. Ar tokiems dalykams namie neturi kompiuterio?

– Atsibelsti su aušra?

Karlo ranka užstrigo rankovėje.

– Dėl Dievo meilės, Asadai! Tai kalbos figūra. Turi namie kompiuterį ar ne?

Asadas truktelėjo pečiais.

– Šiuo metu ne. Tai sunku paaiškinti, Karlai. Ar jau galim važiuot pas Bjorgą Baką?

Seniai seniai, kai Karlas su baltomis pirštinaitėmis patruliuodavo toje pačioje Vesterbro dalyje, žmonės, iškišę galvas iš aptrintų nuomojamų būstų, keiksnodavo jį vangia kopenhagietiška tarme. Verčiau tokie kaip jis, *farai* iš Jutlandijos, grįžta prie savo medinių klumpių ir arimų, į kaimus, kur jiems ir priklauso būti. Anuomet jis irzdavo, o dabar savotiškai to ilgėjosi. Kai stovėjo ir dairėsi po kvartalą, kurį talento neapdovanoti architektai apgaule įtikino bukus politikus apstatyti bjauriais cemento blokais, kurių net penktos socialinės klasės atstovai nelaiko namais, Karlui dingojosi, kad anie laikai dingo prieš amžius. Šiomis dienomis žmonės šią vietą renkasi kaip paskutinį prieglobstį. Štai ir viskas. Ankstesni gyventojai buvo priversti išsikelti dar toliau, į Ishioją ar kitus Dievo pamirštus kampelius, kur dabar dalijasi prisiminimais apie savo senas geras dieneles.

Jeigu ieškot raudonų plytų pastatų su karnizais ir suodinais kaminais, turėsit ne vieną pūslę prisitrinti pasukę į šoną nuo Istedo gatvės. Bet jei ieškot betoninių narvų, apsmukusių treningų ir narkomanų tuščiomis akiduobėmis, atėjot į tinkamą vietą. Čia, kur slampinėja suteneriai iš Nigerijos ir Rytų Europos sukčiai, dirvą susiranda patys nykiausi ir niekingiausi nusikaltimai.

Bjorgas Bakas šiose gatvėse dirbo ilgiau nei kuris kitas iš žmogžudysčių skyriaus. Jis žinojo, kokie tyko pavojai, kokie spąstai ir kokios taisyklės, viena jų – niekada jokia dingstimi neiti į šią uždarą erdvę be užnugario.

Dabar Karlas su Asadu stovėjo smelkiančiame lietuje, tirdami akimis tokį apgailėtiną, bergždžią miesto peizažą, o Bako niekur nebuvo matyti. Tai bylojo, kad jis gali būti užpultas.

– Jis sakė, kad mūsų lauks, – pareiškė Asadas, rodydamas rūsio laiptelius, kadaise vedusius į krautuvėlę, kuri dabar buvo nykiai nusiaubta, baltai užteptais langais.

– Nesupainiojai adreso?

– Kaip kiaušiniai yra kiaušiniai, Karlai.

Karlas stebeilijo į jį, nepatikliai svarstydamas, kur anas galėjo pasigriebti tokią ištarmę, paskui susitelkė ir nusisuko paskaityti saulės išbalintos iškabos rūsio lange. *Kaunas Traiding / Linas Verslovas*, buvo parašyta. Skamba nekaltai, tačiau tokios įstaigos miršta taip pat greitai, kaip ir gimsta, ir dažnai jų savininkai būna šešėlingesni negu šimtamečiai medžiai vasarą.

Automobilyje Asadas pacitavo Lino Verslovo įrašus. Jis kelis kartus buvo atvesdintas į policijos komisariatą, bet tik tam, kad vėl būtų paleistas. Vyras buvo apibūdintas kaip negailestingas psichopatas su ypatingu gebėjimu įkalbėti patiklius rytų europiečius už nedidelį atlygį prisiimti kaltę dėl jo nešvarių darbelių.

Karlas palenkė rankeną ir stumtelėjo duris. Suskambėjo varpelis ir durys atsidarė į stačiakampį tuštut tuštutėlį kambarį, tik nuo buvusių gyventojų dar buvo likę pakavimo medžiagų ir suglamžytų laikraščių.

Įėjus galiniame kambaryje pasigirdo duslus dunkstelėjimas. Nuskambėjo tarsi kumščio smūgis, tačiau nebuvo girdėti po to įprastų aimanų.

– Bakai, – šūktelėjo Karlas, – ar tu ten?

Jis uždėjo ranką ant dėklo pasiruošęs bet kurią akimirką išsitraukti pistoletą ir nuleido saugiklį.

– Man viskas gerai, – pasigirdo balsas iš už netvirtų, išsiklaipiusių durų.

Karlas atsargiai jas stumtelėjo ir įvertino atsivėrusį reginį.

Abu vyrai buvo apsidaužę, tačiau kaulėtas lietuvis atrodė blogiau. Drakono tatuiruotė, kuri vijosi aplink jo kaklą ir sprandą, buvo taip išgražinta mėlynių, kad atrodė kone trimatė.

Karlas pajuto, kaip jo veide susimeta grimasa. Jis džiaugėsi, kad auka dar gyva.

– Ką, po velnių, tu čia išdarinėji, Bakai? Proto netekai ar ką?

– Jis man dūrė, – Bakas mostelėjo galva į grindis, kur gulėjo peilis kruvinais ašmenimis. Viena iš tų pavojingų iššokančių geležčių, kurias pamačius Karlą beveik supykindavo. Jeigu jis būtų užkluptas su vienu tokių, niekšas lengvai neatsipirktų.

– Tau viskas gerai? – paklausė jis, ir Bakas linktelėjo.

– Paviršinė rankos žaizda, sugis. Atrėmiau užpuoliką, todėl raporte galėsi parašyti „savigyna“, – pasakė jis, o tada taip netikėtai tvojo kumščiu lietuviui į nosį, kad Asadas pašoko.

– Eik po velnių! – suaimanavo suteneris su akivaizdžiu akcentu. Karlas žengė į priekį, kad sukliudytų.

– Matei! Aš nieko nedariau. Kaip ir tada, kai jis čia įsiveržė. Atėjo ir trenkė. Ką turėjau daryt? – miknojo lietuvis. Jis buvo vargiai vyresnis nei dvidešimt penkerių ir jau iki kaklo mėšle.

Trūkčiojančiais sakiniais gyslotas jaunuolis skelbė visišką savo nekaltumą. Jis nieko nežino apie jokį užpuolimą kažkokiame viešnamyje. Jau tūkstantį kartų kartojo tai policijoje.

– Nagi, Bakai, mes išeinam. DABAR! – paliepė Karlas. Priverstas sekti iš paskos, Bakas prieš tai dar vienu kumščio smūgiu į veidą patiesė lietuvaitį.

– Jis neišsisuks šitaip pasielgęs su mano seserimi. – Bakas atsisuko į Karlą. Buvo įsitempęs net menkiausias jo veido raumenėlis. – Ar suvoki, kad ji viena akimi nebematys? Kad viena jos veido pusė liks vientisas randas? Šitas išgama eis su mumis. Supranti mane, Karlai?

– Jei nesiliausi, Bakai, kreipsiuosi į centrinę nuovadą pastiprinimo. Tokiu atveju, jiems atėjus, tau teks atlaikyti smūgius, – nejuokaudamas įspėjo Karlas.

Asadas papurtė galvą.

– Luktelkit, – tarė jis, apėjo savo viršininką ir truktelėjo Baką į šoną taip stipriai, kad praplyšo sutenerio odinio švarko siūlės.

– Patraukit nuo manęs šitą pamišusį arabą! – suriko lietuvis, kai Asadas stvėrė jį ir nutempė prie kitų durų kambario gale.

Lietuvis pripildė orą grasinimų. Visi iki vieno jau galit antkapius užsisakyti, jei neišsinešdinsit iš čia per sekundę. Jums bus perrėžti pilvai ir nusuktos galvos. Grasinimai, į kuriuos, jais svaidantis tokiam žmogui, reikia žiūrėti rimtai. Vien tokių grasinimų pakanka norint įkišti jį į kalėjimą.

Tačiau Asadas taip suėmė vyruką už apykaklės, kad keikūnas nebegalėjo nė žodžio ištarti. Arabas su trenksmu atidarė galinio kambario duris ir įgrūdo lietuvį tenai.

Bakas su Karlu susižvalgė, kai Asadas patenkintas kulnu užtrenkė duris.

– Asadai! Juk supranti, kad negalima jo ten užmušti? – sušuko Karlas vien tam, kad apsidraustų.

Tyla buvo kurtinanti.

Bakas šyptelėjo, ir akivaizdu, kodėl: Karlas neturėjo pasirinkimo. Jokių pamosavimų pistoletu, jokių skambučių į nuovadą. Jis nerizikuos ir nestatys savo padėjėjo į nemalonią padėtį, ir Bakas tai suprato.

– Nerimauji, Karlai? – Bakas linktelėjo savimi patenkintas, paskui pasiraitojo rankovę, kad apžiūrėtų pjūvį ant dilbio. Poros dygsnių reikės, bet tik tiek. Iš kišenės jis išsitraukė nešvarią nosinę ir tvirtai užrišo ant žaizdos. Karlui dingtelėjo, kad tai nėra gera mintis,

bet ko jam kištis. Koks kartelis kraujo užkrėtimo gal išmokytų Baką higienos.

– Nepamiršk, kad viską žinau apie tavo praeitį, Karlai. Judu su Ankeriu geriau nei bet kas mokėjot išspausti iš kiaulės mėšlą. Judu gera pora. Judu abudu. Jei Hardis nebūtų prie tavęs prisidėjęs, anksčiau ar vėliau baigtum mėšle, todėl nevaidink šventesnio už šventą, gerai?

Karlas dirstelėjo galinio kambario link. Kurių galų Asadas ten įlindo? Jis atsisuko į Baką.

– Užsikrušk, Bakai. Nežinau, kuo tu grindi savo prielaidas, bet gali būti tikras: viskas iš piršto laužta.

– Aš pasiklausinėjau, Karlai. Stebuklas, kaip tu išsisukai nuo drausminio tyrimo. Nors reikia sutikti, judu tikrai žinot, kaip gauti rezultatų iš tardomųjų. Gal tai viską paaiškina, – vyras nuraitojo rankovę. – Man patiko dirbti komisariate. Manau, tu turėtum man padėti, – tarė jis. – Suprantu, kad Markusas nenusiteikęs, bet visi žino, kad jis tavęs klauso. Dievas žino, kodėl.

Karlas papurtė galvą. Jei taktas yra paveldimas, Bako DNR šio geno visiškai nėra.

Jis žengė į priekį ir atidarė duris kambario gale.

Karlas pamatė mažų mažiausiai ramų vaizdelį. Lietuvis sėdėjo ant stalo krašto ir tarsi užhipnotizuotas spoksojo į Asadą. Veide, kuris visai neseniai buvo baisiausiai perkreiptas ir įtūžio kupinas, dabar atsispindėjo aukščiausio laipsnio rimtis. Veidas buvo švariai nuvalytas, nebekruvinas, o pečiai kiek labiau atpalaiduoti.

Asadui linktelėjus jis atsistojo ir praėjo pro Baką su Karlu nė nedirstelėjęs. Netaręs nė žodžio paėmė nuo grindų krepšį, nuėjo iki bufeto ir atitraukęs stalčių išsiėmė kelis drabužius, batus ir nedidelį banknotų ryšulėlį, viską sumetė į krepšį.

Raudona nosimi ir ašarojančiomis akimis Asadas be žodžių stebėjo žmogų – akivaizdžiai ne tokiu žvilgsniu, kuris ką nors galėtų bauginti.

– Ar dabar galiu ją atgauti? – pasiteiravo lietuvis.

Asadas atidavė jam dvi nuotraukas ir piniginę.

Verslovas atsegė piniginę ir išnaršė jos skyrius. Juose buvo užtektinai pinigų, taip pat ir kredito kortelių.

– Atiduok ir vairuotojo pažymėjimą, – tarė jis, tačiau Asadas papurtė galvą. Reikalas jau buvo baigtas.

– Tada aš einu, – pareiškė lietuvis. Bakas jau žiojosi kištis, tačiau Asadas tik papurtė galvą. Vadovavo jis.

– Turi trisdešimt valandų ir nė sekundės daugiau. Supratai? – ramiai pasakė Asadas. Lietuvis linktelėjo.

– Ei, palauk! Negali tiesiog leisti jam eiti, dėl Dievo meilės! – pasipriešino Bakas, tačiau tuojau nutilo, kai Asadas ramiai prakalbo atsisukęs į jį.

– Dabar jis mano, Bakai, supranti? Daugiau tu apie jį negalvoji, ar supranti?

Bakas akimirką išbalo, paskui spalva sugrįžo. Asado veidas priminė tuoj sprogsiančią vandenilinę bombą. Bjorgas nebevaldė situacijos ir nieko negalėjo padaryti.

Paskiausiai jie pamatė lietuvio tatuiruotę-drakoną ir batą, kurio jis vos nepametė, kai skubėdamas atidarė duris ir išlėkė. Žmogus visiškai persimainė – kaukė buvo dingusi, liko tik dvidešimt penkerių vaikinukas, kuris spruko gelbėdamas savo kailį.

– Gali pasakyti savo seseriai, kad už ją atkeršijai, – šniurkštelėjo Asadas. – Pažadu, daugiau niekada nebematysi šito žmogaus!

Karlas susiraukė, bet nieko nepasakė. Pratrūko tik lauke, šaligatviu gūbrinant automobilio link.

– Kas ten nutiko, Asadai? – teiravosi jis. – Ką jam padarei? Ką reiškia tos trisdešimt valandų?

– Stvėriau vyruką už sprando ir paminėjau keletą vardų, Karlai. Vardus žmonių, kurie bus užsiundyti ant jo ir jo šeimos, jei jis tučtuojau neišvyks iš šalies. Pasakiau, man nesvarbu, kuo jis dabar užsiima, bet jam reikėtų labai rūpestingai pasislėpti, kad jie jo nerastų, – Asadas linktelėjo. – Bet jie suras, jei panorės.

Žvilgsnyje, kuriuo Bakas pažvelgė į Asadą, regis, buvo metai sukaupto nepasitikėjimo.

– Tėra vienas dalykas, kurį tokie žmonės kaip jis gerbia, tai rusų mafija, – pastebėjo Bakas. – Juk neketini man pasakyti, kad turi ten balso teisę. – Jis palaukė, kol Asadas atsilieps, tačiau vyrukas tylėjo. – Vadinasi, tu jį nenubaustą paleidai, idiote.

Asadas pakreipė galvą į šoną ir pašnairavo į Baką paraudusiomis akimis.

– Vis dėlto turėtum pasakyti savo seseriai, kad viskas sutvarkyta. Gal galėtume grįžti, Karlai? Man žūtbūt reikia karštos arbatos.

5

Lapkritis, 2010

Karlas klaidžiojo žvilgsniu tarp bylos aplanko ant rašomojo stalo ir plokščiojo televizinio ekrano ant sienos. Nė vienas vaizdas pernelyg netraukė. Televizorius transliavo žinių kanalą. Ekrane ant aukštakulnių svirduliuojanti užsienio reikalų ministrė mėgino atrodyti kompetentinga, o prijaukinti reporteriai linkčiodami smeigėsi ant jos akių durklų; ant rašomojo stalo priešais gulinčiame aplanke pūpsojo dokumentai, susiję su jo dėdės paskendimu 1978-aisiais.

Tarsi reikėtų rinktis tarp maro ir choleros.

Jis pasikasė už ausų ir užsimerkė. Kokia siaubinga diena. Nė iš tolo ne rami ir nuosekli, kaip jis tikėjosi.

Ant lentynos buvo išrikiuotas visas metras naujų neatskleistų bylų, dvi iš jų jau pažadino Rouzės vaizduotę. Ypač toji apie Ritą Nielsen, Kopenhagoje dingusią viešnamio šeimininkę. Kai šitaip susiklosto įvykiai, nieko gero nelauk. O kad nebūtų maža, kitapus koridoriaus savo kabinete Asadas kas septynios sekundės pučia nosį bendroje erdvėje platindamas tuntus bakterijų. Vyrukas prie mirties slenksčio, ir vis dėlto mažiau nei prieš pusantros valandos bloškė

prie sienos nusikaltėlį ir pagrasino taip, kad vargšelis spruko gelbėdamas kailį siaubo perkeistu veidu. Kas, po galais, darosi šitam Asadui? Netgi buvęs partneris Ankeris, kuris galėjo bet ką iki apsišikimo įbauginti, palyginus elgėsi kaip skautas.

Ir staiga dar šitas Karlo praeities atgarsis. Kodėl pusbrolis Ronis Tailando bare gyrėsi, kad jo tėtušio mirtis visai nėra nelaimingas atsitikimas, nors Karlas galėjo garantuoti priešingai? Kaip Ronis gali tvirtinti, kad jis nužudė savo tėvą, jei Karlas žino, kad negalėjo? Nelaimės metu jiedu su Karlu buvo kartu, glostė akimis dvi poras spenelių Joringo kelyje, todėl Ronis niekaip negalėjo būti kaltas. O dabar išdygsta Bakas, tvirtindamas, jog, pasak Ronio, *Karlas* irgi įsitraukęs.

Karlas papurtė galvą. Jis išjungė televizorių su savimi patenkinta, tuščiagalve užsienio reikalų ministre ir griebė telefoną.

Keturis kartus skambino skirtingais numeriais, visur tuščiai. Jis patikrino civilinės registracijos tarnybos duomenis, paskui dar porą kartų be naudos paskambino. Ronis, regis, pasižymėjo neįtikėtinu talentu nugrimzti į užmarštį tarp visuomenėje nuolat besikaupiančių menkaverčių dalykų.

Neapsieis be Lizos, ji suras pražuvėlį, kad ir kur tas lindėtų.

Trisdešimt sekundžių buvo užimta ir Karlas, kupinas apmaudo, neišlaikęs atsistojo, visas jo organizmas strigo iš nevilties. Ką, po velnių, jie ten viršuje veikia, kad negali atsiliepti telefonu?

Pakeliui į trečią aukštą Karlas sutiko keletą tipų raudonomis nosimis, atrodančių kaip atgiję lavonai. Visur siautėjo tas prakeiktas gripas. Praeidamas jis laikė ranką sau priešais veidą.

– Pasitrauk nuo manęs, velnio viruse, – murmėjo jis panosėje kartu mandagiai linkčiodamas kosintiems ir čiaudintiems kolegoms pavandenijusiomis akimis ir tokiomis skausmingomis išraiškomis, kad galėtum pamanyti, jog atėjo pasaulio pabaiga.

Tačiau viršuje, žmogžudysčių skyriuje, buvo tylu tarsi kape. Tarsi visi žudikai, kuriuos skyriaus tyrėjai per metų metus surakino antrankiais, būtų suvieniję jėgas ir kirtę atgal biologiniu ginklu. Staiga skyriaus pavadinimas pasirodė pernelyg tinkamas. Juos visus iššlavė, ar ką?

Už stalo nematyti ypač jausmingos Lizos viliojama flamingo poza ir, dar keisčiau, nematyti ponios Sorensen, apgailėtinos karvės, kuri atsistoja tik į tualetą nueiti.

– Kur, po galais, visi pasidėjo? – sumaurojo Karlas, priversdamas netgi skylmušas sudrebėti.

– Klausyk, Karlai, gal valdykis, – pasigirdo balsas pro praviras duris tolėliau koridoriuje.

Karlas kyštelėjo galvą į suverstą kabinetą. Matant laiko nutrintus baldus ir kalnus dokumentų, Karlo kabinetą pusrūsyje buvo galima laikyti kone prabangia kruizinio laivo kajute.

Jis linktelėjo galvai, kurios tik pakaušis kyšojo už dokumentų kalnų, ir pakartojo klausimą. Terjė Plou pakėlė gripo perkreiptą veidą ir pašnairavo.

– Kur, po galais, visi? Ar visus epidemija pasiglemžė?

Atsakas pasigirdo savaime. Penki čiauduliai vienas po kito labai greita seka, lydimi įvairiausių kosulių, šniurkščiojimų ir tekėjimo iš šnervių.

– Aišku! – Karlas sukirčiavo antrą skiemenį ir žengė atgal.

– Larsas Bjornas pasitarimų kambaryje su vienu būrių, o Markusas iškvietime, – tarp čiaudulių perdavė Plou. – Bet, kad jau atėjai, Karlai, yra naujas posūkis vinių pistoleto byloje. Kaip tik ruošiausi tau skambinti.

– Nesakyk, – Karlas atitraukė akis nuo vyro nosies švyturio ir jo žvilgsnis nuklydo. Regis, ištisas amžius praėjo nuo tada, kai jis,

Ankeris ir Hardis buvo pašauti palaikėje pašiūrėje Amageryje. Ar jis kada galės liautis apie tai galvojęs?

– Tas namelis sodo sklype, kur jūs trys buvote sužeisti po to, kai radot Georgą Madseną su į smegenis įšauta vinimi, šįryt buvo nugriautas, – sausai pareiškė Plou.

– Šiaip ar taip, pats laikas, – Karlas susigrūdo rankas į kišenes. Jos buvo lipnios.

– Buldozerininkas buvo labai kruopštus. Nuvalė paviršinį dirvos sluoksnį iki pat molio.

– Ir ką gi jie rado? – pasiteiravo Karlas, jau trokšdamas išgirsti daugiau. Prakeikta byla.

– Firmos *Paslode* vinimis sukaltą medinę dėžę. Viduje buvo maišas, pilnas įvairių suirimo stadijų kūno dalių. Prieš valandą jį aptiko ir iš karto paskambino. Dabar Markusas ten su kriminalistais.

Mėšlas. Jie su Hardžiu dar kurį laiką neturės ramybės.

– Nėra ko abejoti, kad tai susiję su Georgo Madseno nužudymu ir dviejų jaunuolių mirtimi Sorėje – jie irgi buvo nušauti vinių pistoletu, – kalbėjo Plou, ašarojančias akis sausindamas nosine, kurią, po teisybei, jau derėjo sudeginti prižiūrint specialistams.

– Kas verčia tave taip galvoti?

– Kad ir kas jis būtų, jo kaukolėje įstrigusi gana ilga vinis.

Karlas linktelėjo. Kaip ir kitų. Suprantama prielaida.

– Norėčiau, kad po pusvalandžio vyktum su manim į įvykio vietą.

– Aš? Ko? Juk tai nebe mano byla.

Jei būtų galima vadovautis Terjė Plou veido išraiška, reakcija būtų tokia pati, lyg Karlas ką tik būtų pasakęs, kad nuo šiol vilkės tik rausvus kupranugario vilnos megztukus ir nagrinės tik tokias bylas, kurios susijusios su trikojais dalmatinais.

– Markusas mano kitaip, – pareiškė Plou.

Žinoma, tai buvo ir Karlo byla. Blyškus randas ant kairiojo smilkinio kasdien jam tai primindavo. Kaino žymė, bylojanti apie bailumą ir nesugebėjimą ryžtingai pasielgti kritiškiausiais gyvenimo momentais.

Karlas permetė akimis Plou sienas. Visos buvo nukabinėtos nusikaltimo vietų nuotraukomis – būtų galima vidutinio dydžio lagaminą prikrauti.

– Gerai, – pasakė pagaliau Karlas, – bet nuvažiuosiu pats, – pridūrė pustoniu tyliau nei paprastai. Jokiu būdu nesėdės kartu su Plou ir visomis jo bakterijomis. Jau geriau eis pėsčias.

– Ką, po galais, tu čia veiki? – iš už darbastalio paklausė ponia Sorensen, kai po kelių akimirkų Karlas žygiavo per sekretorės valdas, o galvoje sukosi tos nekenčiamos dienos, kai Ankeris neteko gyvybės, o Hardis – gebėjimo judėti, vaizdai.

Keista ir gal net ne prieš gera, bet jos balsas atrodė kone švelnus ir palankus. Karlas lėtai atsisuko, šlifuodamas sarkastiškus juokelius ir pasiruošdamas kautis.

Moteris sėdėjo vos už poros metrų, bet atrodė kažkaip kitaip.

Ponia Sorensen nebuvo kaip nors kitaip apsirengusi nei visada. Vis dar dingojosi, jog stvėrė, kas pakliuvo, dėvėtų drabužių parduotuvėje. Tačiau jos akys ir paprastai sausi, tikrai gana trumpi plaukai blizgėjo kaip lakuoti išeiginiai bateliai. Maža to, skruostais pasklido du raudoni lopai, bylojantys ne tik apie puikią kraujo apykaitą, – blogiau: atrodė, kad joje sruvena daugiau, nei manė, gyvybės.

– Malonu tave matyti, – pasakė ji. Tarsi situacija ir taip nebūtų pernelyg neįtikėtina.

– Hmm, – numykė Karlas. Kas išdrįstų pasakyti daugiau? – Spėju, tu nežinai, kur Liza. Ar serga, kaip visi kiti? – atsargiai pasiteiravo jis, pasiruošęs būti perlietas keiksmais ir tulžimi.

– Šiuo metu ji stenografuoja pasitarimų kambaryje, bet vėliau leisis į archyvą. Nori, kad perduočiau, jog užšoktų?

Karlas nurijo seiles. Ar ji tikrai pasakė „užšoktų"? Ar jis tikrai ką tik girdėjo, kaip šitas velnias be *Prados*, kitaip – ponia Sorensen, pavartojo tokį vėjavaikišką žodelį?

Visiškai sutrikęs, jis vyptelėjo ir tikslingai pasuko laiptų link.

– Taip, šefe, – šnypštė Asadas. – Apie ką jūs norėjot su manim pasikalbėti?

Karlas prisimerkė.

– Labai paprasta, Asadai. Tu man tiksliai papasakosi, kas nutiko galiniame kambaryje Eskildo gatvėje.

– Kas nutiko? Na, tas vyras pastatė ausis.

– Suprantu. Bet kodėl, Asadai? Kuo ir kaip tu jam pagrasinai? Užkietėjęs niekšas iš anapus Baltijos neprikraus į kelnes, klausydamasis Hanso Kristiano Anderseno pasakų.

– O, jos kartais būna baisios. Pagalvok, pavyzdžiui, apie mergaitę ir apnuodytą obuolį...

Karlas atsiduso.

– Ne Andersenas parašė „Snieguolę", Asadai, atsiminsi? Taigi, kuo jam grasinai?

Asadas dvejojo, paskui giliai įkvėpė ir pažvelgė Karlui tiesiai į akis.

– Tik pasakiau, kad pasiliksiu jo vairuotojo pažymėjimą ir nusiųsiu faksu tokiems žmonėms, su kuriais anksčiau dirbau, todėl jis turėtų grįžti namo pas savo šeimą ir išvežti visus iš namų, nes jei atėję mano buvę bendradarbiai namuose ką nors ras arba jeigu jis tuo metu vis dar bus Danijoje, pastatas nueis pelenais.

– Namas nueis pelenais? Žinai, ką? Manau, niekam neturėtume šito minėti, Asadai, ar pritari? – Karlas demonstratyviai patylėjo, bet Asado žvilgsnis nesusvyravo.

– Tačiau vyrukas tavim patikėjo, bent jau taip atrodo, – toliau kalbėjo Karlas. – Kodėl jis patikėjo? Kam, sakei, nusiųsi faksą? Ko jis taip bijo?

Asadas iš kišenės ištraukė sulamdytą popieriaus skiautę. Karlas pamatė Lino Verslovo pavardę ir išlankstė. Po pavarde buvo tikrai nepagražinta nuotrauka, nors labai tiksli, be to – trumpos pastabos ir daug rašliavos kalba, kurios Karlas neatpažino.

– Prieš einant su juo šnektelti paieškojau informacijos, – paaiškino Asadas, rodydamas ore kabutes. – Atsiuntė draugai iš Vilniaus. Jie gali kada panorėję patekti į policijos archyvus.

Karlas susiraukė.

– Sakai, kad šitai gavai iš Lietuvos žvalgybos?

Asadas linktelėjo ir nuo nosies galo nusibraukė snarglius.

– Ir šitie žmonės telefonu skaitė tau vertimą?

Dar vienas snarglys.

– Suprantu. Ne per labiausiai pakylėjantis tekstas, kaip įsivaizduoju. O tada tu pagrasinai Linui Verslovui slaptąja policija, ar kaip jie ten save vadina, ir pasakei, kad jie imsis represijų prieš jo šeimą? Ar jis tikrai turėjo priežasčių tuo patikėti?

Asadas truktelėjo pečiais.

Karlas ištiesė ranką ir per stalą prisitraukė plastikinį dokumentų aplanką.

– Tavo byla, Asadai, iš Danijos imigracijos tarnybos guli čia nuo tada, kai pirmą kartą nulipai į rūsį. Dabar galiausiai ketinu ją perskaityti.

Karlas jautė, kaip pora juodų akių skroste skrodžia jo kaukolę.

– Kiek suprantu, viskas, ką man pasakojai apie savo kilmę, surašyta čia iki menkiausios smulkmenos, – jis pakėlė akis į padėjėją.

– Žinoma, Karlai. O ko tikiesi?

– Bet čia yra tik tai, kas *yra*. Čia nėra nieko apie tai, kuo užsiėmei prieš atvykdamas į Daniją. Nieko apie tai, kodėl turėjai teisę čia apsigyventi ar kas pasirūpino, kad taip neįtikėtinai greitai buvo patenkintas prieglobsčio prašymas. Nieko apie tavo žmoną ir vaikus, nei kur ir kada jie gimė, nei apie kilmę. Tik vardai, ir viskas. Mano supratimu, čia turime keistai neinformatyvų ir ne visą duomenų rinkinį. Galima pagalvoti, kad šis tas pataisinėta.

Asadas tik truktelėjo pečiais. Akivaizdu, kad jo pečiai kalbėjo kažkokia universalia kalba, pasižyminčia ypatinga reikšmių ir niuansų gausa.

– Dabar man sakai, kad turi draugų Lietuvos žvalgybos tarnyboj, kad gali jais pagrasinti ir pasitelkti į pagalbą, pavyzdžiui, norėdamas gauti konfidencialios informacijos, ir tau tereikia pakelti ragelį. Žinai ką, Asadai?

Dar vienas truktelėjimas pečiais, nors šį kartą tamsiose akyse buvo matyti kiek daugiau nerimo.

– Tai reiškia, kad tu gali daryti dalykus, kurių negali net mūsų pačių žvalgybos tarnybos viršininkas.

Dar vienas truktelėjimas.

– Taip gali būti, Karlai. Tačiau ką nori man pasakyti visa tai pasakodamas?

– Ką noriu pasakyti? – Karlas atsilošė ir numetė aplanką ant stalo priešais. – Štai ką noriu pasakyti, Asadai! Iš kur tu turi šitiek sušiktų privilegijų? Štai *ką* aš noriu žinoti, o šitame aplanke nieko nepaaiškinta.

– Karlai, paklausyk. Ar mudu čia nesame laimingi? Argi nesutariame? Kam mums šitas pokalbis?

– Todėl, kad šiandien tu peržengei ribą, už kurios paprastas smalsumas nebepatenkina.

– Pakartok.

– Po galais, Asadai, kodėl negali paprasčiausiai man pasakyti, kad dirbai Sirijos žvalgyboje ir tavo rankos suteptos visų rūšių mėšlu, kad tavo galvą atneštų ant lėkštelės, jei sugalvotum grįžti. Pasakyk man, kad čia, Danijoje, tu dirbi kriminalinei žvalgybai, saugumui ar kokiai kitai panašiai šutvei, kaišiojančiai nosį į kitų reikalus, todėl jie pamanė tinkama, kad tu čia apsistotum, ir įkišo į šitą rūsį, kad galėtum padoriai pelnyti algą. Nagi, Asadai, praskleisk uždangą, dėl Dievo meilės!

– Šitą galėčiau padaryti, jei tik tai, ką tu pasakei, Karlai, būtų tiesa, bet bijau, tai nėra visiškai tikslu. Tiesa, kad tam tikru būdu aš iš tikrųjų dirbau Danijai. Štai kodėl aš čia ir todėl negaliu pasakyti tau nieko daugiau. Gal kada nors, Karlai.

– Bet tu turi draugų Lietuvoje. Kur dar turi draugų, gal šitai gali man pasakyti? Vieną dieną gali praversti, jei žinosim, kas jie tokie.

– Kai ateis laikas, aš tau pasakysiu, Karlai. Viską iki paskutinio tupinio.

Karlas susikūprino.

– *Trupinio*, Asadai. – Jis priverstinai nusišypsojo savajam gripo suriestam padėjėjui. – Tačiau nuo šiol tu nedarysi nieko panašaus kaip šiandien, prieš tai negavęs žalios šviesos, sutarta?

– Negavęs žalios šviesos?

– Negavęs mano leidimo. Tai reiškia, kad turi teirautis prieš darydamas, supratai?

Asadas atkišo apatinę lūpą ir linktelėjo.

– Dar vienas dalykas, Asadai. Manau, jau atėjo laikas pasakyti, ką veiki čia, komisariate, taip anksti rytais. Ar tai kas nors, ko aš

neturėčiau žinoti matydamas, kaip tu sėlini nakties tamsoje? Ir kodėl nenori, kad užsukčiau tavęs aplankyti namuose Karalių kelyje? Kodėl, kad jau apie tai kalbam, daugiau nei vieną kartą mačiau tave ginčijantis su žmonėmis, kurie, turiu įžūlumo spėti, yra atvykę iš Viduriniųjų rytų? Ir kodėl tu su Samiru Hazi iš Riodovrės policijos kaskart kimbate vienas kitam į atlapus, kai jūsų keliai susikryžiuoja?

– Čia asmeniniai reikalai, Karlai.

Jis pasakė tai taip, kad akimirksniu paveikė Karlą. Tai buvo pažeminimas. Tarsi atstumti ištiestą draugo ranką. Nedviprasmiškai pabrėžiant, kad nesvarbu, kiek bendro darbo jie turėtų, Karlas ne tik paprasčiausiai yra antras, jis paprasčiausiai nepriklauso savo padėjėjo ratui nuo tos akimirkos, kai Asadas pasižymi prie vartų. Svarbiausia čia buvo pasitikėjimas, o Karlas jo neturėjo. Bent jau ne kažin kiek.

– Taip ir maniau. Du nuostabūs vyrukai jaukiai šnekučiuojasi, – iš koridoriaus pasigirdo pažįstamas balsas.

Liza gundomai nusišypsojo baltutėliais dantimis ir mirktelėjo jiems iš tarpdurio. Labiau netinkamu laiku pasirodyti negalėjo.

Karlas dirstelėjo į Asadą, šis akimirksniu persimainė ir dabar atrodė atsipalaidavęs, jo veidas džiugiai švietė.

– Oi, tik pažiūrėk į save, vargšeli, – tarė Liza ir žengusi pirmyn perbraukė ranka tamsų Asado skruostą. – Ir tave gripas paguldė? Šitaip ašaroji. O tu, Karlai, verti jį dirbti. Argi nematai, koks jis bejėgis, šitas vargšelis? – ji atsisuko į Karlą su priekaištu mėlynose akyse. – Atėjau nuo Plou pasakyti, kad tavęs laukia Amageryje.

6

Rugpjūtis, 1987

Tiktai perėjus visą Korso gatvę ir atsisėdus ant suoliuko po kaštonais priešais daugiabučio duris veidu į Peblingo ežerą, jai pavyko išsivaduoti nuo nepalankios miesto nuomonės ir savo kūno kalėjimo.

Būtybės, grakščiai tipenančios miesto gatvėmis devintajame dešimtmetyje, buvo dailiai sudėtos ir mielos. Šitai ji pastebėjo ir tuo atžvilgiu jau nebegalėjo varžytis.

Netė užsimerkė, uždėjo ranką ant blauzdos ir atsargiai patrynė. Pirštų galiukais masažuojant netaisyklingą kelio kauliuko kontūrą mintyse vėl ėmė skambėti senoji mantra: „Aš normali... aš normali..." Tačiau šiandien tai skambėjo tuščiai, kad ir kur ji padėdavo kirtį. Jau daug laiko praėjo nuo tada, kai sau kartojo šiuos žodžius.

Ji pasilenkusi apglėbė rankomis kelius, kaktą įspraudė į skreitą, o pėdomis tyliai mušė ritmą. Tai dažnai padėdavo kovoti su kankinančiais traukuliais, kurie risdavosi per visą kūną.

Kelionė iki *Daells Varehus* universalinės parduotuvės ir atgal į Peblingo krantinę buvo didelis krūvis ir sukėlė skausmą. Sutrupinto blauzdikaulio skausmas vertė eiti pasilenkus. Skausmas pėdoje, kuri

su kiekvienu žingsniu turėjo padėti trumpesniajai kojai. Skausmas klube, kuris bandė palengvinti įtampą.

Skaudėjo, tačiau ne tai buvo blogiausia. Eidama per Norės gatvę ji žiūrėjo į priekį, stengėsi nešlubčioti, nors puikiai žinojo, kad nepavyks. Buvo sunku tai pripažinti. Vos prieš dvejus metus ji buvo patraukli, gyva moteris, o dabar jautėsi tarsi ankstesniosios savęs šešėlis.

Tačiau šešėliai puikiai tarpsta šešėlyje, šitai nuo šiol ji turės sau kartoti. Miestas yra ta vieta, kur galima pradėti iš naujo. Štai kodėl kone prieš dvejus metus ji paspruko į Kopenhagą. Toliau nuo gėdos ir sielvarto bei ledinių Lolando gyventojų žvilgsnių.

Ji išsikraustė iš Haungordo, kad užsimirštų, o dabar šitai.

Netė suspaudė lūpas, kai pro šalį stumdamos vežimėlius praėjo dvi jaunos moterys. Jų veidai ir balsai švietė džiaugsmu ir nerūpestingumu.

Ji nusigręžė. Pirmiausia dirstelėjo į kaimynystėje gyvenantį narkomaną, jis pražygiavo pro šalį su bjauriu mišrūnu, paskui nusekė akimis paukščių būrį, jie nusėjo ežero paviršių.

Koks siaubingas gyvenimas. Dvidešimt *Daells Varehus* lifte praleistų sekundžių prieš keturiasdešimt penkias minutes sukrėtė ją iki pašaknų. Tik tiek tereikėjo. Dvidešimties sekundžių.

Netė užsimerkė ir leido mintyse pakartoti įvykį. Ji žengia prie lifto ketvirtame aukšte. Spaudžia mygtuką. Palengvėjimas, kad tereikėjo laukti vos kelias sekundes, kol lifto durys slankiai prasivėrė.

Tačiau palengvėjimas virto tūžmingu virusu, šėlstančiu jos viduje.

Ji įlipo ne į tą liftą. Jeigu tik būtų pasinaudojusi juo kitame gale, būtų galėjusi gyventi toliau, tvarkytis su gyvenimu, leistis praryjama didelių Niorebro pastatų, jo gatvių priedangos.

Moteris papurtė galvą. Dabar viskas pasikeitė. Po siaubingų dvidešimties sekundžių sutirpo paskutiniai Netės Rouzen likučiai. Ji mirusi ir pamiršta. Ištrinta iš šio pasaulio. Ji vėl tapo Nete Hermansen. Prisikėlė mergina iš Sprogės.

Su visomis to pasekmėmis.

Praėjus aštuonioms savaitėms po nelaimingo nutikimo ją be ceremonijų iškėlė iš ligoninės, paskui ji viena gyveno Haungorde. Advokatai turėjo daug darbo. Jos vyras buvo svarbus žmogus, tad kartkartėmis krūmus ar griovius nutūpdavo fotografai. Kai vienas labiausiai klestinčių Danijos verslininkų žūva automobilio avarijoje, laikraščiai ir gandų žurnalai užuodžia didesnes pardavimo galimybes, o kas gali būti geriau už pasiturinčią našlę su ramentais ir skausminga išraiška veide. Tačiau Netė užtraukdavo užuolaidas ir leido pasauliui suktis be jos. Ji numanė, ką galvoja žmonės: kirminėlis, prasirausęs nuo laboratorijos iki generalinio direktoriaus lovos, nenusipelno ten būti. Tik dėl savo vyro ir jo pinigų ji visus tuos metus čia pratūnojo.

Bent jau šitaip buvo justi. Netgi kai kurios bendruomenės slaugytojos, lankiusios ją namuose, sunkiai slėpė panieką, tačiau ji greitai jas pakeitė.

Bėgant laikui pasakojimai apie mirtiną Andreaso Rouzeno eismo įvykį buvo paskaninti gandais ir liudytojų pasakojimais. Praeitis Netę dusino kaip pitonas, o kai ją vežė į policijos nuovadą Maribe, kaimelio žmonės stovėjo languose ir patenkinti šypsojosi. Tuo metu jau visi žinojo, kad šeima, gyvenusi priešais avarijos vietą, pastebėjo kažką panašaus į susistumdymą automobilio viduje prieš pat jam nuskriejant pro vėjo užtvarą ir neriant į vandenį.

Tačiau Netė nepalūžo ir neprisipažino savo nuodėmės nei viešai, nei valdžiai. Tik viduje.

Jiems nepavyko išmušti jos iš pusiausvyros, nes Netė jau kadaise buvo išmokusi tvirtai stovėti ant kojų netgi šėlstant tūžmingiausiai audrai.

O paskui ji viską paliko.

Netė lėtai nusirengė priešais langus su vaizdu į ežerą ir ramiai atsisėdo ant kėdės prieš miegamojo veidrodį. Dabar, kai plaukeliai ne tokie išsikišę, randas virš gaktos matėsi ryškiau. Vos regima šviesiai violetinė linija žymėjo ribą tarp geros ir blogos lemties, tarp gyvybės ir mirties. Sterilizacijos randas.

Ji paglostė ranka suglebusią bergždžio pilvo odą ir sukando dantis. Paskui trynė pilvą, kol pradėjo skaudėti, o kojos ėmė drebėti. Moters kvėpavimas tankėjo, o mintys įstrigo seklumoje.

Vos prieš keturias valandas ji sėdėjo virtuvėje su universalinės parduotuvės katalogu ir susidomėjo megztuku penktajame puslapyje.

Rudens katalogas, 1987, skelbė viršelis, toks kupinas pažadų. „Madingi mezginiai" – buvo parašyta virš jos dėmesį patraukusios nuotraukos.

Ji žavėjosi daiktu pro garuojančią kavą ir galvojo sau, kad šitoks raštuotas megztukas puikiausiai derėtų su paaukštintų pečių *Pineta* palaidinuke. Savotiškas akstinas pradėti iš naujo. Kad ir koks neaprėpiamas būtų jos sielvartas, reikia gyventi toliau, ir Netė jautė, jog netrukus bus pasiruošusi.

Štai kodėl kone prieš dvi valandas ji stovėjo lifte su pirkinių krepšeliu rankoje ir džiugesio sklidina širdimi. Lygiai prieš valandą ir penkiasdešimt devynias minutes liftas sustojo trečiame aukšte,

vidun žengė ir visai greta jos atsistojo aukštas vyras. Taip arti, kad galėjo jį užuosti.

Jis nesivargino į ją pažvelgti, tačiau ji jį matė. Tyrė jį sulaikiusi kvėpavimą, nuo įtūžio liepsnojančiais skruostais ir nesąmoningai traukėsi į kampą. Vylėsi, kad jis nepasisuks ir nepamatys jos veido veidrodyje.

Čia stovėjo žmogus, aiškiai patenkintas savimi ir aplinka. Susitvarkęs, taip sakoma. Užtikrintas savo gyvenimu ir, nepaisant skubančių metų, ateitimi.

Niekšas.

Prieš valandą penkiasdešimt aštuonias minutes ir keturiasdešimt sekundžių jis išlipo iš lifto antrame aukšte, o Netė liko gaudyti orą, sugniaužusi kumščius. Ilgai paskui ji nieko nejautė. Važinėjosi liftu aukštyn žemyn nereaguodama į susirūpinusius kitų pirkėjų žvilgsnius. Ji galėjo tik maldyti savo besidaužančią širdį ir sutelkti mintis.

Kai pagaliau vėl atsidūrė gatvėje, rankose pirkinių krepšelio nebuvo. Kam gali prireikti rausvo megztuko paaukštintais pečiais ten, kur ją neša gyvenimas?

O dabar sėdėjo savo bute ketvirtame aukšte nuoga, išniekinta siela ir širdimi, svarstydama, kaip reikėtų atkeršyti ir kam.

Sekundę nusišypsojo pamaniusi, kad gal visai nebuvo nelaimingoji. Gal nenuspėjama pabaisa, vardu Likimas, atsiuntė jai šitą didingą atsitiktinį susidūrimą?

Štai kaip ji jautėsi pirmas valandas Kurtui Vadui dar kartą įžengus į jos gyvenimą.

Atėjus vasarai, pasirodė ir jos pusbrolis Tagas. Nesuvaldomo įžūlėlio nepajėgė sutramdyti nei mokykla, nei Aseno gatvės.

– Truputį per daug raumenų ir truputį per mažai smegenų, – sakė jos dėdė, tačiau Netei patikdavo, kai pusbrolis atvažiuodavo paviešėti. Tai reiškė, kad kas nors kelias savaites padės jai trumpinti dienas. Mažai mergaitei smagu lesinti vištas, bet ne kiti darbai. Tagas mėgo purvintis rankas, todėl kiaulidė ir nedidelė karvių pašiūrė tapo jo valdomis. Tiktai tada, kai pas juos gyvendavo Tagas, Netei einant miegoti nuo darbo negėlė rankų ir kojų, ir už tai ji Tagą mylėjo.

Galbūt per daug jį mylėjo.

– Kas tave išmokė šitaip netikusiai kalbėti? – subarė klasės auklėtoja po vasaros atostogų. Visada po vasaros atostogų ji bausdavo sunkiausiai, nes mėgstamiausi Tago žodžiai – „šūdas“, „kurva“, „kruštis“ visiškai nederėjo prie vienišo auklėtojos pasaulio.

Būtent šie žodeliai ir šlakuota Tago energija buvo pirmieji akmenys, išgrindę kelią pas Kurtą Vadą.

Glotnūs, slidūs akmenys.

Ji pakilo nuo kėdės ir apsirengė, o galvoje ėmė formuotis sąrašas. Sąrašas, atvėręs odos poras ir išlyginęs kaktos raukšles.

Pasaulyje gyvena žmonių, kurie neverti kvėpuoti. Žmonių, kurie turi tik savanaudiškų tikslų ir niekada nesidairo, kokius griuvėsius palieka po savęs. Keletas tokių atėjo į galvą. Tik klausimas, kokią kainą jie turėtų sumokėti, kad atlygintų?

Ilgu koridoriumi ji nušlubčiojo į galinį kambarį, kur stovėjo iš tėvo paveldėtas stalas. Mažiausiai tūkstantį kartų prie šio stalo buvo valgyta. Jos tėvas palinkdavo prie maisto tylus ir paniuręs, gyvenimo ir visų jo skausmų išsekintas. Labai retai jis pakeldavo galvą ir pavargęs jai nusišypsodavo. Tik tiek jam pavykdavo išspausti.

Jei ne Netė, jis gerokai anksčiau būtų susiradęs ilgą virvę ir pasikabinęs. Tokią žalą padarė artritas, vienatvė ir vidinis skurdas.

Ji paglostė tamsų kampą, ant kurio visada ilsėdavosi tėvo ranka, ir perbraukė pirštais iki vidurio, kur nuo tada, kai prieš dvejus metus atsikraustė, gulėjo rudas vokas.

Jis buvo nutrintas ir susiglamžęs, nes daug kartų buvo vis atplėšiamas ir skaitomas.

Panelei Netei Hermansen, laborantei, Orhuso technikos koledžas, Halmstado gatvė, Orhusas, bylojo adresas ant voko. Raudonu pieštuku pašto tarnautojai buvo prirašę gatvės numerį ir pašto indeksą. Nuo tada ji ne vieną kartą juto jiems dėkingumą.

Netė švelniai perbraukė pirštais pašto ženklą ir antspaudą. Kone septyniolika metų praėjo nuo tada, kai laiškas atsidūrė jos pašto dėžutėje. Beveik visas gyvenimas.

Ji pravėrė voką, išėmė ir išlankstė laišką.

Brangiausioji Nete,

pačiu nuostabiausiu ir neįtikinamiausiu būdu prasiskleidė šydas, atverdamas, kuo tu tapai nuo tada, kai Bredebro stotyje įlipai į traukinį ir laimingai šypsodamasi mums pamojavai.

Noriu, kad žinotum: viskas, ką dabar sužinojau apie pastaruosius šešerius tavo gyvenimo kelionės metus, džiugina mane labiau, nei galiu apsakyti.

Dabar tikrai supranti, kad esi visiškai normali, neklystu? Tereikėjo įveikti sunkumus skaitant, ir tau gyvenime atsirado vieta. Ir dar kokia vieta! Labai tavimi didžiuojuosi, brangioji Nete. Vidurinę mokyklą baigei aukščiausiais pažymiais. Mokeisi laborante Obenro technikos koledže, buvai tarp geriausių. O netrukus baigsi biologijos studijas Orhuse. Iš tikrųjų puikiai padirbėta! Gal tau bus smalsu, kaip visa tai pateko

mano domėn? Tokiu atveju privalau tau atskleisti patį nuostabiausią dalyką: kompaniją Interlab, *kuri priėmė tave į darbą nuo sausio pirmos, įkūrė mano senas draugas Kristoferis Halis. Maža to, jo sūnus Danielis yra mano krikštasūnis. Mes dažnai susitinkam, pastarąjį kartą – per kasmetinį giminės susirinkimą pirmąjį advento sekmadienį neva dekoracijų gaminti ir sausainių kepti ruošiantis švenčių sezonui.*

Pasiteiravau bičiulio, kuo užsiima šiuo metu, ir, nepatikėsi, jis pranešė, kad ką tik perskaitė visą galybę prašymų priimti į darbą, o paskui nusprendė man parodyti tą, kurį atrinko. Gali įsivaizduoti, kaip nustebau, pamatęs tavo pavardę? Ir, jei atleisi man netaktą, perskaičiau tavo prašymą ir gyvenimo aprašymą. Atvirai prisipažinsiu: akis užplūdo džiaugsmo ašaros.

Ką gi, Nete, nevarginsiu tavęs senais sentimentais. Pakaks pasakyti, kad mudu su Mariana labai džiaugiamės dėl tavęs. Žinodami, kad dabar gali išdidžiai atsitiesti ir paskelbti pasauliui tą trumpą sakinį, kurį mes prieš tiek daug metų sudėjom: Esi šaunuolė!

NEPAMIRŠK to, mano brangioji!

Linkime tau džiaugsmo ir laimės keliaujant per gyvenimą.

Patys nuoširdžiausi linkėjimai,

Mariana ir Erikas Hanstholmai,
Bredebro, 1970 m. gruodžio 14 d.

Ji tris kartus perskaitė laišką ir tris kartus stabtelėjo ties žodžiais: „Dabar tikrai supranti, kad esi šaunuolė."

– Aš šaunuolė, – garsiai pasakė ji, įsivaizduodama juoko raukšlelių išvagotą Eriko Hanstholmo veidą. Pirmą kartą tarė tą sakinį būdama vos dvidešimt ketverių, o dabar jai jau penkiasdešimt. Kur dingo visi tie metai?

Jei tik ji būtų jį susiradusi, kol dar nebuvo per vėlu.

Netė giliai atsiduso, pakreipė galvą ir pastebėjo įkypas didžiąsias raides bei kiekvieną mažutį rašalo taškelį nuo parkerio kaskart, kai jis stabteldavo rašęs.

Tada ji iš voko paėmė kitą popieriaus lakštą ir kurį laiką sėdėjo, žvelgdama į jį su ašaromis akyse. Nuo tada būta daug egzaminų pažymėjimų ir diplomų, tačiau šitas buvo pirmasis ir svarbiausias. Jį išdavė dosnus kaip visada Erikas Hanstholmas.

Pažymėjimas, raitytomis raidėmis buvo išvedžiota viršuje, o apačioje keturios eilutės per visą lakštą skelbė: „Nė vienas, kuris geba tai perskaityti, negali būti vadinamas neraštingu".

Tik tiek.

Ji nusišluostė akis ir suspaudė lūpas. Kaip neprotinga ir savanaudiška iš jos pusės nesusirasti Hanstholmų. Kas iš jos būtų buvę, jei ne jis ir ne jo žmona Mariana? O dabar jau per vėlu. „Išėjo po ilgos ir sunkios ligos", – buvo parašyta nekrologe prieš trejus metus.

Ilga ir sunki liga, kad ir ką tai reikštų.

Ji parašė Marianai Hanstholm užuojautos laišką, tačiau jis grįžo. Galbūt jos taip pat nebėra tarp gyvųjų, tada pagalvojo Netė. Taigi, kas beliko, išskyrus tuos, kurie sumaitojo jos gyvenimą?

Nė vieno.

Sulankstčiusi laišką bei pažymėjimą Netė sukišo juos atgal į rudą voką ir nusinešusi prie lango padėjo ant skardinės lėkštelės. Kai uždegus ugnį link gipso lipdinių ant lubų ėmė kilti dūmai, Netė pajuto, kaip visa gėda pirmą kartą po avarijos išgaravo. Palaukusi, kol liepsna išblės, ji pirštais sutrynė voko likučius į dulkes, tada nusinešė lėkštelę į svetainę ir akimirką pastovėjo ten prie palangės, žiūrėdama į augalą su lipniais spygliais. Šiandien jo kvapas nebebuvo toks aitrus.

Išbėrusi pelenus į vazoną Netė atsigręžė į komodą.

Ant šio dailaus baldo viršaus gulėjo krūva vokų ir prie jų derantis gėlėtas popierius. Iš tų mandagumo dovanėlių, kurios buvo nepa-

keičiamos kaip žvakės ar skudurinės lėlės. Ji paėmė šešis vokus ir ant kiekvieno užrašė vardą.

Kurtas Vadas, Rita Nielsen, Gitė Čarlz, Tagas Hermansenas, Vigas Mogensenas ir Filipas Niorvigas.

Po vieną vardą kiekvienam jos gyvenimo etapui, kai reikalai pakrypdavo netinkama linkme.

Gulintys priešais užrašyti vardai neatrodė reikšmingi. Netgi nesusiję. Žmonės, kurie gali būti ištrinti iš jos gyvenimo vienu rašiklio brūkštelėjimu. Tačiau tikrovė buvo kitokia. Šie vardai buvo esminiai. Ir jų svarbumas pirmiausia rėmėsi faktu, kad šie asmenys, jeigu vis dar gyvi, vaikštinėja taip pat laisvai kaip Kurtas Vadas, nė akimirką nesusimąstydami apie praeitį ir tuos lipnius pėdsakus, kuriuos paliko jų žygis per pasaulį.

Tačiau ji privers juos atsigręžti ir pažvelgti atgal. Ir padarys tai savaip, netiesiogiai.

Ji pakėlė telefono ragelį ir surinko civilinės registracijos tarnybos numerį.

– Laba diena, – pradėjo. – Esu Netė Hermansen. Gal galėtumėte man patarti, kaip susirasti kelis senus pažįstamus? Adresai, kuriuos turiu, regis, visiškai pasenę.

7

Lapkritis, 2010

Pūtė nepastovios krypties vėjas, ir net iš tolo Karlas užuodė drėgname rudens ore tvyrantį slogų lavono tvaiką.

Už poros buldozerių nuleistais kaušais Žmogžudysčių skyriaus pareigūnai baltais kombinezonais tarėsi su kriminalistais ekspertais.

Regis, jie pasiekė tą etapą, kai galima leisti paramedikams ir teismo medicinos skyriaus sanitarams išgabenti palaikus.

Terjė Plou stovėjo su aplanku po pažastimi, papsėdamas pypkę, o Markusas Jakobsenas burnoje maigė cigaretę. Dūmai ne itin gelbėjo. Vargšas, taip netinkamai paguldytas ilsėtis, jau seniai buvo pasiekęs tokią irimo stadiją, kai tvyrojo pats bjauriausias visoje žemėje dvokas. Tokiomis aplinkybėmis atrodė tiesiog sėkmė, kad daugumos dalyvaujančių uoslės organai buvo smarkiai užgulti.

Karlas žengė arčiau užspaudęs šnerves ir stebeilijosi į dėžę, kuri vis dar gulėjo žemėje, kone visiškai atkasta, nukeltu dangčiu. Ji nebuvo tokia didelė, kaip jis įsivaizdavo.

Gal trys ketvirčiai kvadratinio metro, tačiau gana talpi sukapotam kūnui. Ji buvo tvirtai padaryta, sukalta iš panaudotų, kadaise

lakuotų spraustasienių grindlenčių. Tokia talpa galėjo metų metus pragulėti žemėje nesuirusi.

– Kodėl jie paprasčiausiai neįvertė kūno į žemę? – sumurmėjo Karlas, stovėdamas prie duobės krašto. Ir kodėl būtent čia? – jis apmetė rankomis teritoriją. – Turiu omeny, juk jiems iš tikrųjų netrūko pasirinkimo?

– Apžiūrėjom grindis, jos išluptos iš pašiūrės, – šefas stipriau apsimuturiavo šaliką aplink odinio švarko apykaklę ir parodė link krūvos lentų už būrelio darbininkų oranžiniais kombinezonais.

– Visiškai aišku, kur jie nuleido dėžę, – kalbėjo Jakobsenas. – Beveik pačiame kampe palei pietinę sieną nelabai seniai žiediniu pjūklu išpjauta skylė. Nusikaltimo vietos tyrėjai tvirtina, kad per pastaruosius penkerius metus.

Karlas linktelėjo.

– Vadinasi, auka buvo nužudyta ir sukapota į gabalus kažkur kitur, o paskui atgabenta čia.

– Šitaip atrodo, – šniurkščiodamas atsakė Jakobsenas, o paskui jo bruožus akimirkai apgaubė cigaretės dūmų debesis. – Gal tai priminimas Georgui Madsenui elgtis truputėlį geriau nei elgėsi po juo gulintis niekšas?

Terjė Plou linktelėjo.

– Kriminalistai tvirtina, kad dėžė tikrai buvo palaidota toje vietoje, kur kambario grindyse buvo išpjauta skylė. Kiek galiu suprasti iš apmatų pranešimuose, – jis parodė grindų planą savo aplanke, – tai būtų tiksliai po kėde, kur jūsų vyrai rado Georgą Madseną su vinimi galvoje. Toje vietoje, kur jūs sulaukėte šūvių.

Karlas atsitiesė. Tai nebuvo ta informacija, kuri, tikėtina, lapkričio trečiadienio rytą atsidurs pirmuosiuose puslapiuose. Nevertėjo abejoti, kad priešais guli šimtai valandų kruopštaus tyrimo ir kaps-

tymosi po įvykius, kuriuos Karlas mieliau būtų linkęs pamiršti. Jei būtų jo valia, jis viską mestų, nuvažiuotų į Grilo oro uostą, pasiimtų porą dešrainių, gausiai aplietų pomidorų padažu, ir tris ar keturias valandas ramiai žiūrėtų į laikrodį, kol ateitų laikas važiuoti namo ir ruoštis šventojo Martyno žąsiai pas Moną.

Plou stebeilijosi į jį taip, tarsi mokėtų skaityti mintis.

– Gerai, – pareiškė Karlas, – tarkim, žinom, kad vyrukas nužudytas kažkur kitur ir, labai tikėtina, palaidotas po Georgo Madseno grindimis su jo žinia. Taigi, ko trūksta?

Jis teatrališkai pasikasė galvą prieš pateikdamas savo atsakymą.

– O, taip, tikrai. Mes nežinom, kas ji toks, kodėl jis negyvas ir kas tai padarė, neturime jokių užuominų. Tikras puikumėlis, sakyčiau! Bet jūs tai išsiaiškinsit nė nemirktelėjęs, tiesa, Plou? – Jis jautė, kaip kyla šleikštulys.

Prieš dvejus metus čia, ant šio apgailėtino žemės lopinėlio, jis vos nepadėjo galvos. Iš čia paramedikai išgabeno negyvą Ankerio kūną ir sumaitotą Hardį. Čia pakirstas krito Karlas ir sužeistas gulėjo ant grindų, sukaustytas baimės kaip koks persigandęs žvėris, kol žudikai tvarkė jo draugus. Dabar, po atkastos dėžės paskutinės kelionės pas ekspertus, visi tų įvykių įkalčiai dings nuo žemės paviršiaus. Atrodė ir gerai, ir netinkama vienu metu.

– Manau, tu neklysti dėl to, kad visa vyko su Georgo Madseno žinia, tačiau, jei kūno laidojimas buvo savotiškas įspėjimas, galim garantuoti, kad Madsenas ne itin to paisė, – tarstelėjo viršininkas.

Karlas stebeilijosi į atvirą dėžę.

Kaukolė gulėjo šonu ant vieno iš juodų šiukšlių maišų viršaus, kuriame vis dar buvo sudėtos likusios kūno dalys. Sprendžiant iš kiaušo dydžio, ryškių žandikaulių ir sugijusio įtrūkimo ant nosies kalvelės, auka ne tik buvo vyras, tačiau vyras, gyvenime matęs bėdų.

Dabar jis gulėjo čia bedantis, iš skalpo liko yrantis supuvusios mėsos draiskalas, o iš šios gličios sutrūnijusios masės styrojo didelės galvanizuotos vinies galvutė. Vinis iš pažiūros tos pačios rūšies, kokia buvo rasta Georgo Madseno ir abiejų mechanikų iš Sorės autoserviso kaukolėse.

Jakobsenas nusitraukė kombinezoną ir linktelėjo policijos fotografams.

– Per porą valandų laboratorija peržiūrės dėžės turinį. Tada ir paaiškės, ar pavyks identifikuoti auką, – apibendrino jis ir pajudėjo savo automobilio link.

– Parašysi ataskaitą, Plou, – šūktelėjo per petį.

Karlas atsitraukė kelis metrus ir pabandė išfiltruoti negyvo kūno dvoką porą kartų giliai įkvėpdamas greta dūmijančios Plou pypkės.

– Terjė, kokia prasmė buvo mane čia atitempti? – paklausė Karlas. – Pažiūrėti, ar man pavyks nepalūžti?

Plou atsakė į klausimą ašarojančiomis akimis. Jam nė per plauką nerūpi, palūš Karlas ar ne.

– Kiek pamenu, kažkur čia buvo kaimynų namelis, – tarė jis, rodydamas į greta esantį žemės sklypą. – Jis turėjo girdėti ar matyti žmones, grūdančius pro kaimynines duris didelę dėžę, jau nekalbant apie garsą pjūklo, rėžiančio Georgo Madseno grindis, kaip manai? Nepameni, ar jis nieko panašaus neužsiminė?

– Paklausyk, Plou. Kaimynas įsigijo sklypą vos dešimt dienų prieš Georgo Madseno nužudymą, todėl jis nieko kvartale nepažinojo. Tiek, kiek aš ir kriminalistai galim pasakyti iš bjauriai dvokiančios mėsos ir kaulų krūvos, kūnas tūnojo žemėje pastaruosius penkerius metus, kitaip tariant, atgulė trejais metais anksčiau, nei buvo pribaigtas Georgas Madsenas. Tai kaip kaimynas galėtų ką nors žinoti? Šiaip ar taip, ar ne tu perėmei tyrimą mane paguldžius į ligoninę? Ar ne tu jį apklausei?

– Ne, juk tas tipas krito nuo širdies smūgio tą pačią dieną, argi ne? Išvertė klumpes stačiai čia, prie šalikelės, kol krovėmės savo mantą. Žmogžudystės ir su ja susijusių aplinkybių jam buvo per daug, jau nekalbant apie staiga visur šmirinėjančius mūsiškius.

Karlas atkišo apatinę lūpą. Dėl Dievo meilės, nejau nesibaigs gyvybės, slegiančios šitų išgamų sąžinę?

– Tu šito nežinojai, tiesa? – iš vidinės kišenės Plou išsitraukė užrašų knygutę. – Tokiu atveju gal tu taip pat negirdėjai, kad turime informacijos iš Olandijos apie kelis panašius nužudymus. Praėjusių metų gegužės ir rugsėjo mėnesiais. Daugiabučių kvartale, kuris vadinasi Schidamas, prie Roterdamo. Du tipai, nugalabyti vinių pistoletu. Gavome krūvą nuotraukų.

Detektyvas atvertė aplanką ir ištraukė nuotraukas, kuriose buvo matyti dvi kaukolės ir du patruliai, tveriantys įvykio teritoriją juosta.

– Devyniasdešimties milimetrų *Paslode* vinis per smilkinį, visai kaip čia. Kai grįšim, atsiųsiu tau susijusių dokumentų kopijas. Galėsim viską peržiūrėti, kai gausim tyrėjų ataskaitas.

„Puiku“, – pagalvojo Karlas. Hardžio smegenims taip pat ne pro šalį pasimankštinti.

Lizą jis rado prie Rouzės kabineto ant krūtinės sukryžiuotomis rankomis noriai linkčiojančią, visiškai įsitraukusią į Rouzės šnekas apie gyvenimą apskritai ir rūsyje konkrečiai. Jis nugirdo frazes: „kaip prakeiktam kape“, „apgailėtinas kaip nuodėmė“, „jis mano, kad yra Dievo dovana“ ir visiškai tam pritarė, kol suprato, kad kalbama apie jį.

– Che, – kostelėjo ir demonstratyviai atsikrenkštė vildamasis sugėdinti nepatenkintą savo sekretorę, bet ši nepasivargino net galvos pakelti.

– Vilką minim, – tarė Rouzė, nė kiek nesutrikusi, ir padavė jam kažkokius dokumentus. – Peržvelk, ką paryškinau Ritos Nielsen byloje. Manyk, tau pasisekė, kad yra juodadarbių, kurie knisasi saugykloje, kol kiti kažkodėl važinėjasi po apylinkes.

O, varge. Ar jau prasidėjo? Jei nepasisaugos, jos vadinamoji dvynė sesuo Yrsa pasirodys nė nesusigaudžius, kas juos užpuolė.

– Ar tikrai buvai viršuje ir klausinėjai manęs? – pasiteiravo Liza, kai Rouzės šešėlis prašapo kabinete.

– Taip, nesėkmingai bandžiau surasti savo pusbrolį Ronį ir svarsčiau, ar...

– A, šitai, – akimirkai ji atrodė nusivylusi. – Bakas papasakojo mums esmę. Koks pasirodymas. Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti.

Ji švystelėjo šypsena taip, kad jam kojas pakirto, ir patraukė į archyvą.

– Minutėlę, Liza, – sustabdė ją Karlas. – Kas, po paraliais, atsitiko poniai Sorensen? Staiga nei iš šio, nei iš to ji... Na, sakyčiau, tapo maloni...

– Ji pradėjo lankyti *NLP* kursus.

– *NLP?* Atgaivink mano atmintį.

Bet tuo metu prakiuro Karlo telefonas. *Mortenas Holandas*, skelbė ekranas. Ko jo nuomininkui dabar prireikė?

– Taip, kas yra, Mortenai? – kreipėsi jis, linktelėjimu atsiprašęs Lizos.

– Ar trukdau? – atsargiai pasiteiravo Mortenas.

– Ar ledkalnis sutrukdė „Titanikui“? Ar Brutas sutrukdė Cezariui? Kas yra? Hardžiui viskas gerai?

– Na, tarsi, aha. Gražus, beje, palyginimas apie ledkalnį, sutrukdžiusį „Titanikui“. Geras! Šiaip ar taip, Hardis nori persimesti žodžiu.

Jis išgirdo traškesį, kai telefonas buvo glaudžiamas prie Hardžio ausies ant pagalvės. Šitie skambučiai buvo blogas įprotis, į kurį įsitraukė Mortenas su Hardžiu. Anksčiau Hardžiui pakakdavo pašnekesių prie lovos vakarais, kai Karlas grįždavo namo, bet dabar to jau nebeužteko.

– Ar girdi mane, Karlai? – Karlas įsivaizdavo stambų vyriškį, gulintį paralyžiuotą pataluose, o Mortenas spaudžia jam prie ausies telefoną. Pusiau užmerktomis akimis, susimetusia raukšle, suskirdusiomis lūpomis Hardis dėl kažko sunerimęs, Karlas galėjo tai pasakyti iš jo balso skambesio. Labiausiai tikėtina, Terjė Plou jį jau aplankė.

– Skambino Plou, – pasakė jis. – Spėju, tu žinai, dėl ko.

– Taip.

– Gerai, koks reikalas, Karlai? Pasakok.

– Tie mus pašovę niekšai, šaltakraujai žudikai, nesibodi nieko, kad užtikrintų discipliną savo gretose.

– Juk žinai, kad ne tai turiu omeny. – Stojo tyla. Nemaloni. Tokia tyla paprastai baigdavosi pykčiais.

– Žinai, ką aš galvoju? Manau, kad Ankeris iki kaklo buvo tame mėšle. Jis žinojo, kad tame sodo sklype yra negyvas kūnas dar prieš mums ten einant.

– Gerai. Kodėl staiga padarei tokią išvadą, Hardi?

– Paprasčiausiai *žinau*. Jis tuo metu smarkiai pasikeitė. Ėmė išlaidauti. Jo charakteris pasikeitė. Ir tą dieną jis elgėsi ne pagal statutą.

– Ką nori pasakyti?

– Jis nuėjo apklausti kaimyno dar prieš mums užeinant į Georgo Madseno sklypą. Tačiau iš kur garantuotai galėjo žinoti, jog ten yra kūnas?

– Kaimynas pranešė.

– Liaukis, Karlai. Kiek kartų žmonės praneša apie tokius dalykus ir kiek kartų pasirodo, kad dvokia nugaišęs šuva, o triukšmą skleidžia

televizorius ar radijas? Ankeris, prieš važiuodamas į įvykio vietą, *visada* patikrindavo, ar pavojus tikras. Tiktai tą dieną elgėsi kitaip.

– Kodėl sakai man tą dabar? Anksčiau neturėjai laiko, ar kaip?

– Prisimeni, kai žmona jį išspyrė, mudu su Mina priėmėm Ankerį pas save.

– Ne.

– Trumpam, bet Ankeris buvo nuklydęs. Jis uostė koksą.

– Taip, Krisas sakė, tas psichiatras, kurį Mona ant manęs užsiundė. Tuo metu neturėjau supratimo.

– Kartą užmiestyje jis su kažkuo susimušė. Visi jo drabužiai buvo kruvini.

– Ir...

– Labai daug kraujo, Karlai. Jis išmetė juos į šiukšliadėžę.

– Todėl dabar pamatei ryšį tarp šito ir šiandieninio kūno?

Vėl toji pati tyla. Kai dar pajėgė stovėti, Hardis buvo vienas geriausių policijos komisariato detektyvų. „Įžvalga ir intuicija“, – sakydavo jis. Hardis ir jo prakeikta intuicija.

– Luktelkim, ką parodys skrodimas, Hardi.

– Kaukolė dėžėje – be dantų, tiesa?

– Taip.

– O kūnas visiškai suiręs?

– Aha, panašiai. Nevisiška košė, bet beveik.

– Tada mažai tikėtina, kad išsiaiškinsim, kas jis toks?

– Bijau, kad niekuo negalima padėti, Hardi.

– Tau lengva kalbėti, Karlai. Juk ne tu kiauras dienas guli lovoje su vamzdeliais pilve ir stebeilijiesi į lubas. Jei Ankeris įsimaišęs tame mėšle, tada jo kaltė, kad aš čia. Štai kodėl tau skambinu, Karlai. Todėl užmesk akį į šitą bylą. Ir jei Plou pradės klimpti, tavo sušikta pareiga senam bičiuliui pasirūpinti, kad jam pavyktų, ar girdi?

Kai Mortenas Holandas, dar kartą atsiprašęs, padėjo ragelį, Karlas apsižiūrėjo sėdįs ant savo kėdės krašto su Rouzės dokumentais skreite. Kaip, po galais, nė nepastebėjo atsidūręs savo kabinete, Karlas neturėjo supratimo.

Užsimerkęs jis akimirką mintyse mėgino įsivaizduoti Ankerį, tačiau buvusio kolegos bruožai jau buvo išsitrynę. Kaip jam tada prisiminti Ankerio vyzdžius ir šnerves, jo balsą ir visa kita, kas išdavė polinkį prie kokaino?.

8

Lapkritis, 2010

– Karlai, ar matei, ką Rouzė paryškino Ritos Nielsen byloje?

Karlas pakėlė galvą ir vos nesusijuokė. Priešais stovėjo Asadas ir mojavo dokumentų pluoštu. Akivaizdu, jis rado vaistų savo varvančiai nosiai – iš abiejų šnervių kyšojo didžiausi vatos gumulai. Tapo aišku, kodėl ir taip pastebimas šnypščiamųjų priebalsių košimas dar labiau sustiprėjo.

– Ką paryškino? Kur? – atsiliepė Karlas, slopindamas vypsnį.

– Byloje apie Kopenhagoje pradingusią moterį. Viešnamio ponią Ritą Nielsen. – Jis metė ant stalo šūsnį fotokopijų. – Rouzė skambinėja. Šiuo metu ji nori, kad užmestume akį į štai ką.

Karlas paėmė kopijas ir dūrė pirštu į Asado vatos gabaliukus.

– Asadai, išsiimk tuos kamšalus, būk geras. Negaliu susitelkti.

– Tačiau tada aš varvėsiu, Karlai.

– Varvėk, jei kitaip negali. Tik pasirūpink, kad varvintum ant grindų. – Jis linktelėjo, kai tamponai buvo atiduoti šiukšliadėžei, ir atkreipė dėmesį į Rouzės dokumentus. – Kur paryškinta?

Asadas pasilenkė pavojingai arti ir pervertė lapus.

– Čia, – pasakė, rodydamas į raudonai pabrauktas eilutes.

Karlas permetė akimis puslapį. Jame buvo detaliai aprašyta surasto Ritos Nielsen mersedeso būklė, o Rouzės raudonu žymekliu pabraukta, kokie daiktiniai įrodymai paimti iš pirštinių skyriaus. Šiaurės Italijos turizmo vadovas, pastilės nuo gerklės skausmo, popierinių nosinaičių pakelis, keletas brošiūrų apie Florenciją ir keturios Madonos kasetės.

Niorebro vogtų daiktų perpardavinėtojai akivaizdžiai netikėjo, kad ras pirkėjų Madonai, – pagalvojo Karlas ir pastebėjo, kad Rouzė du kartus pabraukė sakinį: „Garsajuostė *Who's That Girl* rasta be turinio." Įdomu, jie turėjo omeny *be turinio* ar *be prasmės*, pamintijo Karlas su šypsena.

– *Ok*, – tarė pagaliau, – stačiai sukrėtimas. Rasta tuščia Madonos kasetė. Ar tu paskambinsi į laikraščius, ar aš?

Asadas stebeilijosi į jį sutrikęs.

– Kitame puslapyje yra šiek tiek daugiau. Oi, atrodo, kad puslapiai susegti atvirkščia tvarka.

Jis parodė dar kelias detales, kurios Rouzei pasirodė vertos dėmesio. Jos buvo susijusios su telefono skambučiu, kuriuo 1987-ųjų rugsėjo šeštąją buvo pranešta apie Ritos Nielsen dingimą. Skambino Lonė Rasmunsen iš Koldingo, moteris, dirbusi Ritai Nielsen, – atsiliepdavo telefonu ir tvarkė eskorto mergaičių iškvietimus. Ji sunerimo, kai Rita Nielsen negrįžo į Koldingą šeštadienį, kaip tikėtasi. Buvo pažymėta, kad Lonė Rasmunsen žinoma policijai iš daugybės bylų, susijusių su prostitucija ir narkotikais.

Pagrindinis Rouzės pabrauktas sakinys skelbė: „Pasak Lonės Rasmunsen, sekmadienį Rita Nielsen turėjo ypatingą susitikimą, nes ta diena ir kitos po jos buvo perbrauktos įstrižai raudonomis linijomis kalendoriuje, kurį Rita Nielsen laikė masažo salone, Lonės Rasmunsen ne kartą įvardintą palydovių agentūra."

– *Ok*, – lėtai pakartojo Karlas, bėgdamas akimis per tekstą. – Taigi Rita Nielsen kitas dienas pasiėmė išeigines ir norėjo būti nepasiekiama. Tačiau pradingo. Tyrėjai į tai atsižvelgė, tačiau nerado jokių įrodymų, su kuo šios išeiginės galėjo būti susijusios.

– Manau, mums kalbantis, Rouzė bando surasti šitą Lonę Rasmunsen, – sušniurkštė Asadas.

Karlas atsiduso. Visa tai nutiko prieš dvidešimt trejus metus. Pasak Lonės Rasmunsen civilinės registracijos numerio, ji dabar turėtų būti įpusėjusi septintą dešimtį – moteriai su jos praeitimi gana didelis amžius. Ir jei ji vis dar gyva, ką galėtų pridurti prie tokių apgailėtinų parodymų prabėgus šitiek metų?

– Karlai, pažvelk dar į tai, – Asadas vėl pervertė popierius ir stabtelėjęs vieną sakinį perskaitė garsiai. Jo balsas dėl užgultos nosies buvo prislopintas, skambėjo monotoniškai.

– Apieškodami Ritos Nielsen butą dešimtą dieną po jos dingimo tyrėjai aptiko tokį nusilpusį katiną, kad neliko nieko kito, kaip tik jį užmigdyti veterinarijos klinikoje.

– Niekai, – metė Karlas.

– Ir štai čia taip pat, – Asadas parodė į puslapio apačią. – Jokių įkalčių, rodančių nusikaltimą. Kaip ir jokių asmens dokumentų, dienoraščių ar ko kito, kas bylotų apie asmenybės krizę. Ritos Nielsen namai atrodo tvarkingi, nors kažkaip nebrandžiai apstatyti gausybe antikvarinių smulkmenų, ir juose neįprastai daug įrėmintų Madonos nuotraukų iškarpų. Išvada – nieko, kas bylotų apie nužudymą ar savižudybę.

Ir vėl Rouzė du kartus pabraukusi sakinį: „Neįprastai daug įrėmintų Madonos nuotraukų iškarpų."

Kodėl sekretorė šitai pabraukė? Karlas brūkštelėjo per nosį. Ar gripas ir jį paguldys? Baisiai tikisi, kad ne. Šįvakar jis ruošiasi pas Moną.

– Nesu tikras, kodėl, anot Rouzės, viskas, kas susiję su Madona, yra svarbu, – pasakė Karlas. – Bet dėl nelaimėlio katino verta susimąstyti.

Asadas linktelėjo. Istorijos, kurias žmonės pasakoja apie netekėjusias moteris ir jų augintinius, tikrai nėra pagražintos. Jei turėtų katiną, tikrai juo pasirūpintų prieš imdamosi tokio drastiško veiksmo, kaip savižudybė. Arba jos būtų išėjusios kartu, arba gyvulėlis būtų perduotas į geras rankas, kol dar yra laiko.

– Spėju, mūsų kolegos iš Koldingo apie tai pagalvojo, – tarė Karlas, bet Asadas papurtė galvą.

– Jie padarė išvadą, kad ji atėmę sau gyvybę akimirkos nuotaikos apimta, – šniurkštelėjęs atsiliepė jis.

Karlas sumirksėjo, paskui linktelėjo. Šito niekaip neišsiaiškinsi, jokiu būdu. Ji buvo toli ir nuo namų, ir nuo augintinio, taigi negali pasakyti. Žmonės ima ir visaip pasielgia.

Koridoriumi nugrumėjo Rouzės balsas:

– Judu tempkit savo užpakalius čia. Ir greitai.

Ar jis gerai nugirdo? Ji vaidina bosę? Ar merginai jau nebepakanka to, kad nusprendžia, kurių bylų jiems imtis? Jei ji mano, kad čia taip ir bus, geriau tegul dar kartą pagalvoja, net jei galiausiai neišlaikys ir vėl pavirs į Yrsą. Rouzės *alter ego* gal ir nebuvo lygiai toks sumanus, bet tikrai nebuvo kvailas.

– Einam, Karlai, – timptelėjo jo rankovę Asadas. Akivaizdu, jis buvo geriau išdresuotas.

Rouzė stovėjo savo kabineto viduryje delnu pridengusi telefono ragelį, visiškai abejinga deginančiam nepatenkinto Karlo žvilgsniui. Nuo galvos iki kojų apsirengusi juodai, ji atrodė kaip kaminkrėtys.

– Tai Lonė Rasmunsen, – sušnibždėjo ji. – Noriu, kad ir judu girdėtumėt, ką ji sakys. Paaiškinsiu vėliau.

Telefoną ji padėjo ant rašomojo stalo ir įjungė garsiakalbį.

– Taigi, Lone, kartu su manimi čia sėdi mano viršininkas Karlas Mjorkas ir jo padėjėjas, – tarė ji. – Ar galiu paprašyti, kad pakartotumėte, ką neseniai man pasakojote?

Ką gi, Rouzė pavadino jį viršininku, tad gal vis dar supranta, kas čia vadovauja. Karlas pritariamai jai linktelėjo. Ji puikiai padarė, kad surado Lonę Rasmunsen. Visai neblogai.

– Geeerai, – nutęsė kitame gale – kimus, tingus balsas, toks būna narkomanų, kurie taip ir neatsikrato savo priklausomybės. Jis neatrodė senas, tik kiek apsilpęs. – Ar mane visi girdi?

Rouzė patvirtino.

– Na, aš tik pasakiau, kad ji mylėjo tą katiną. Buvo viena mergina, neprisimenu jos vardo, kuri kartą pažadėjo jį prižiūrėti, bet pamiršo, tai Rita mirtinai supyko ir liepė jai nešdintis. Todėl paskui, kai tik Rita išvažiuodavo, prisakydavo man maitinti tą padarą. Konservuotu maistu, gerais dalykais. Bet, jei išvykdavo trumpam, palikdavo jį vieną, dienai ar dviem daugiausia. Na, jis pridirbdavo visur, tačiau Rita paprasčiausiai viską išvalydavo.

– Taigi jūs tvirtinate, jog Rita niekada nepaliktų savo katino nepasirūpinusi, kad kas nors jį prižiūrėtų? – pasitikslino Rouzė.

– Teisingai, aha! Tuo metu pasirodė keista. Nenutuokiau, kad katinas bute, o ji nedavė man raktų. Ji niekada be priežasties neduodavo raktų. Kitaip būčiau žinojusi, kad vargšas padaras miršta iš bado. Ar jūs dar klausotės?

– Taip, Lone, klausomės. Bet tas kitas dalykas, kurį neseniai man minėjote, ar dar kartą tai pakartosit? Apie Madoną.

– O, Rita buvo visiškai dėl jos pamišusi. Protą pametusi.

– Sakėt, Rita buvo ją įsimylėjusi.

– Iki ausų. Ji niekada to nesakė, bet visi žinojo.

– Tai Rita Nielsen buvo lesbietė? – įsiterpė Karlas.

– O, tarp mūsų yra vyras, – sukudakavo moteriškė. – Taip, na, Rita būtų poravusis su bet kuo, kas juda, tiesa? – Šioje vietoje Lonė Rasmunsen nutilo ir šalta Rouzės buveinė prisipildė garsų, kuriuos skleidžia žmogus, mėginantis numalšinti begalinį troškulį.

– Jei atvirai, nemanau, kad ji kada kam būtų pasakiusi „ne", – ilgai laukusi pagaliau tarė Lonė. – Tiktai dienomis ji tai darė už pinigus, o draugužio ar draugužės neturėjo

– Vadinasi, nemanote, kad Rita nusižudė? – toliau kalbėjo Karlas.

Lonės atsakas buvo gerklinio juoko protrūkis, palydėtas trumpo paneigimo:

– Turbūt juokaujat.

– O jūs neturit supratimo, kas jai nutiko?

– Nė menkiausio. Tiesiog keista. Bet spėju, kad tai susiję su pinigais, nors ir liko nemenki indėliai banke, kai advokatai baigė skirstyti turtą. Jei gerai prisimenu, jie užtruko aštuonerius metus.

– Sakote, viską, įskaitant savo butą, paliko kačių globos tarnybai? – pasitikslino Rouzė.

Štai taip, Karlai, – pagalvojo detektyvas. Tokia moteris niekada nepaliks augintinio mirti iš bado.

– Taip, tikras švaistymas. Pati būčiau mielai panaudojusi kelis jos milijonus, – viltingai pertarė Lonė.

– Gerai, – tarė Karlas, – susumuokim. Rita išvažiavo į Kopenhagą penktadienį, o jums susidarė įspūdis, kad kitą dieną, šeštadienį, ji turėjo būti namuose. Štai kodėl ji neprašė jūsų prižiūrėti katino. Todėl jūs padarėte prielaidą, kad ji grįžo nakvoti į namus Koldinge šeštadienio naktį, kad kitomis dienomis ji buvo užsiėmusi ir kad jūs būtumėte galėjusi prižiūrėti jos katiną, nors nebuvot tikra, kad katinas tikrai bute. Teisingai?

– Taip, daugiau mažiau.

– Ar toks elgesys būdavo įprastas?

– Taip. Rita dažnai išvykdavo porai dienų. Kartais keliaudavo į Londoną pasiklausyti koncertų. Ji tai mėgo. Noriu pasakyt, o kas nemėgsta? Tačiau pinigų turėjo ji.

Pastarieji pora sakinių buvo gana nesuprantami. Asadas susitelkė prisimerkęs, tarsi būtų užkluptas staigios smėlio audros, tačiau Karlui nebuvo sunku rinkti žodžius.

– Dar vienas dalykas. Rita pasinaudojo kredito kortele paskutinę dieną, kai ją matė gyvą: Kopenhagoje nusipirko pakelį cigarečių. Gal nutuokiat, kodėl ji nemokėjo grynaisiais? Turint omeny, kad suma nedidelė.

Lonė grubiai nusikvatojo.

– Mokesčių inspektorius kartą namuose ją prispaudė su šimtu tūkstančių dolerių stalčiuje. Smarkiai užsipuolė. Ji juk negalėjo paaiškinti, iš kur jie atsirado, tiesa? Paskui kiekvienas centas keliavo į banką ir ji niekada jų negrynindavo. Už visut *viską* mokėdavo savo *Dankort* ar *Diners*. Žinoma, tuo metu nedaug parduotuvių priimdavo korteles, tačiau tada ji paprasčiausiai eidavo kitur. Ji nieku gyvu neketino kartoti klaidos. Ir nepakartojo.

– Gerai, – tarė Karlas. – Šitai išsiaiškinom. Apmaudu, kad jums neatiteko dalis jos pinigų, – pridūrė, kone tikrai gailėdamasis. Tikriausiai pinigai šiai moteriškei būtų reiškę mirties nuosprendį, tačiau ji bent jau būtų pasitraukusi su trenksmu.

– Na, aš paveldėjau jos baldus ir visus daiktus iš buto. Kačių globai nieko nereikėjo, o aš teturėjau pigių niekų.

Jis įsivaizdavo.

Jie padėkojo moteriai ir baigė skambutį. Skambinkit dar, jei tik prireiks, maloningai pasiūlė ji.

Karlas linktelėjo. Moteriškė gavo dingstį pakalbėti.

Rouzė tyrė kolegų išraiškas ir suprato, kad pavyko juos sudominti. Tame buvo svarbos, byla prašyte prašėsi dar kartą ištiriama.

– Gerai, ką dar turi, Rouze? – paklausė Karlas. – Atsiskleisk.

– Nelabai daug žinai apie Madoną, tiesa, Karlai?

Jis kurį laiką pavargęs stebeilijosi į ją. Tokio žmogaus kaip Rouzė, kuris buvo šio pasaulio dalimi kur kas mažiau metų nei jis, akimis atrodė, kad kiekvienas, perkopęs trisdešimtmetį, jau paskęsta rutinoje, o sulaukti keturiasdešimties – reiškia niekada neturėti jaunystės. Jis net sudrebėjo pagalvojęs, kaip Rouzė vertina žmogų, sulaukusį penkiasdešimties, šešiasdešimties ar daugiau.

Jis truktelėjo pečiais. Nepaisant metų naštos, Karlas gana nemažai žinojo apie Madoną. Bet Rouzei nereikia žinoti, kad viena jo buvusių draugužių iki gyvo kaulo įkyrėdavo su *Material Girl*, o Viga šokdavo jam nuoga jausmingai kraipydama klubus, kartu aimanuodama: *Papa Don't Preach*. Tai nebuvo pasirodymai, apie kuriuos jis būtų linkęs visiems pasakoti.

– O ką reikia žinoti? – tarstelėjo jis. – Ar ne tomis dienomis ji puolė į religiją?

Rouzei tai įspūdžio nepadarė.

– Mergaičių pagal iškvietimą verslą pradėjo ir masažo saloną Koldinge Rita Nielsen įkūrė 1983-aisiais. Vietinėje pornoscenoje ji prisistatinėjo Luiza Čikone. Argi tai nieko neprimena?

Asadas droviai pakėlė pirštą į orą.

– Manau, čikonės yra kažkokie, atseit, makaronai, su mėsa viduje. Labai skanūs.

Rouzė suirzusi jį nudelbė.

– Tikrasis Madonos vardas yra Madona Luiza Čikonė. Lonė Rasmunsen man pasakojo, kad masažo salone leisdavo tik Madonos įrašus, nieko daugiau, o Rita nuolat bandė mėgdžioti popžvaigždės makiažą ir šukuosenas. Dingimo metu ji buvo tokia pat Merilinos

Monro tipo peroksidinė blondinė kaip ir Madona, vykdama į *Who's That Girl* turą. Patys pažiūrėkit.

Ji spragtelėjo atvaizdą kompiuterio ekrane. Provokuojanti Madonos nuotrauka su tinklinėmis pėdkelnėmis, juodu korsetu ir su niekuo nesupainiojamu devintojo dešimtmečio makiažu, tamsiais antakiais ir papūstais šviesiausiais plaukais, mikrofonas delne, o ranka glebiai kadaruoja prie šono. Karlas puikiai tai prisiminė, tarsi būtų buvę vakar. Deja.

– Lonė Rasmunsen papasakojo, kad lygiai taip atrodė Rita. Tamsūs šešėliai ir kruvinai raudonos lūpos, su visomis smulkmenomis. O štai čia – Rita Nielsen tą dieną, kai pradingo. Gal truputį vyresnė, bet vaizdas akivaizdžiai pritrenkiantis.

– Dieve mano, – tarstelėjo trumpų frazių meistras Asadas.

– Patikrinau Ritos automobilio pirštinių skyrelio turinį, – toliau pasakojo Rouzė. – Visi Madonos įrašai kasetėse. Įskaitant *Who's That Girl* albumą, nors pats įrašas dingęs. Labiausiai tikėtina, kad jis buvo nukniauktame grotuve. O dar dvi brošiūros apie Florenciją ir turistinis vadovas po Šiaurės Italiją. Pasidarė smalsu, kaip tai dera tarpusavyje. Pažiūrėkit, štai.

Ji spragtelėjo ikoną darbalaukyje ir iššoko tas pats Madonos atvaizdas. Visiškai toks pat, išskyrus kelias datas šone, lapo apačioje. Rouzė parodė į jas.

– Birželio keturiolikta ir penkiolikta, *Našinomija* stadionas, Osaka, Japonija, – garsiai perskaitė Asadas. Negalėjo skambėti mažiau japoniškai. Tiesiog bjauriai.

– Pasak visų kitų mano šaltinių, stadionas iš tikrųjų vadinasi *Nišinomija*, bet kam rūpi, – tarė Rouzė, pro juodai dažytas lūpas išsprūdo lašas puikybės. – Bet pažiūrėkit į sąrašo viršų – nustebsit.

Karlas vėl išgirdo, kaip garsiai skaito Asadas:

– Rugsėjo šeštoji, *Stadio Comunale*, Florencija, Italija.

– *Ok*, – tarė Karlas. – Leiskit man spėti, apie kelintus metus čia kalbam: atsitiktinai ne apie 1987-uosius?

Rouzė niršiai sulinksėjo. Ji įjungė aukščiausią pavarą.

– Tą sekmadienį Rita Nielsen išbraukė savo kalendoriuje. Jei manęs klaustumėte, ji vyko į paskutinį Madonos turo koncertą. Nebejoju, Rita norėjo kuo greičiau grįžti namo iš Kopenhagos, kad susikrautų daiktus ir skristų į Florenciją pamatyti savo dievaitės.

Asadas su Karlu susižvalgė. Brošiūros, naminių gyvulėlių priežiūra, apsėdimas Madona, viskas sutapo.

– Ar yra kokia galimybė patikrinti, ar tą dieną ji buvo užsisakiusi skrydį iš Bilundo?

Rouzė nusivylusi jį nužvelgė.

– Jau mėginau, jų sistema taip toli nesiekia. Nieko nerasta ir jos bute, todėl tenka daryti prielaidą, kad bilietus į lėktuvą ir į koncertą dingimo metu ji turėjo su savimi.

– Tokiu atveju savižudybės tikimybė labai maža, – padarė išvadą Karlas ir labai švelniai paglostė Rouzės petį.

Karlas perskaitė Rouzės užrašus apie Ritą Nielsen. Patikrinti Ritos nuopelnus, regis, nebuvo labai sudėtinga, nes nuo vaikystės ją sekė budri valdžios organų akis. Vienu metu visi buvo įsitraukę. Vaikų teisių ir psichinės sveikatos tarnybos, policija, ligoninių ir kalėjimų sistema. Mergaitę 1935-ųjų balandžio pirmąją pagimdė prostitutė motina ir ji toliau dirbo gatvėje, o Ritą augino šeima iš žemiausių socialinių sluoksnių. Penkerių sučiupta vagiliaujant parduotuvėje, smulkūs nusikaltimai per visus šešerius ugdymo mokykloje metus. Mokykla mažamečiams nusikaltėliams, vaikų namai, dar daugiau nusikaltimų. Pirmą kartą prostitucija užsiėmė penkio-

likos, pastojo septyniolikos, abortas, paskui stebėjimo laikotarpis dėl socialinių normų nepaisymo ir sutrikusio intelekto. Šeima iširo gerokai anksčiau.

Gyvenimas pas globėjus, vėl prostitucija, paskui laikotarpis Kelerio psichiatrinėje ligoninėje Braininge, kur jai buvo diagnozuotas protinis atsilikimas. Dėl pasikartojančių mėginimų bėgti ir smurto protrūkių nuo 1955-ųjų iki 1961-ųjų gyveno moterų namuose Sprogės saloje. Dar vienas kartas globos namuose ir daugiau nusikaltimų, o paskui ji trumpam dingsta iš sistemos, nuo 1963-ųjų vasaros iki aštuntojo dešimtmečio vidurio. Atrodo, kad tuo metu ji užsidirba pragyvenimui šokdama įvairiuose Europos miestuose.

Paskui Rita įkuria masažo saloną Olborge ir vėliau apkaltinama sąvadavimu. Tada jos socialinės bėdos, regis, pasibaigia. Akivaizdu, ji pasimokė, o vadovaudama viešnamiui ir palydovių agentūrai sugebėjo sukaupti užtektinai grynųjų ir be valdžios pagalbos. Ji mokėjo mokesčius ir paliko pusketvirto milijono kronų vertės likvidžių aktyvų, mažiausiai dešimt milijonų dabartiniais pinigais.

Skaitydamas Karlas svarstė. Jei Rita Nielsen buvo protiškai atsilikusi, jis pažinojo gana nemažai kitų su tokia diagnoze.

Kaip tik tuo metu Karlas įmerkė alkūnę į kažką drėgno ant stalo ir suvokė, kad jo nosis varva. Buvo užtektinai, kad pripildytum puodelį.

– Po galais, – sušuko vyriškis, atlošęs galvą ir graibydamas ko nors, kas atstotų nosinę.

Po dviejų minučių jis buvo koridoriuje ir pertraukė Rouzę su Asadu, tvirtinančius Ritos bylos dokumentų kopijas prie mažesniosios iš dviejų talpių skelbimų lentų.

Karlas dirstelėjo į kitą minkštų drožlių plokščių lentą, kuri tęsėsi nuo pat Asado kamarėlės durų iki Rouzės kabineto. Ant jos buvo prisegtas popieriaus lakštas kiekvienai iš neišspręstų bylų nuo pat

„Q“ skyriaus įkūrimo dienos. Išrikiuoti chronologine tvarka, keletas jų buvo sujungti spalvotais siūlais nurodant galimą ryšį. Paprastą sistemą sugalvojo Asadas. Mėlynas siūlas jungė bylas, kuriose buvo kokių nors panašumų, o raudona virvelė jungė tas, kurios tikrai buvo susijusios.

Šiuo metu lentoje ryškėjo keletas mėlynų gijų, bet nė vienos raudonos.

Nebuvo abejonių, kad taip susiklosčius reikalams Asadas ketino ko nors griebtis.

Karlas permetė akimis bylas. Šiuo metu buvo prisegta mažiausiai šimtas popieriaus lakštų. Be abejonės, dauguma jų yra šiukšlės ir joms nederėtų čia būti. Tas pat, kas ieškoti adatos šieno kupetoje, o paskui užsimerkus mėginti įverti į ją siūlą.

– Gerai, einu namo, – pareiškė jis. – Jei neapsirinku, mane, kaip ir tave, Asadai, irgi apniko šita bjauri liga. Jei kuris jūsų ketinat dar kurį laiką pabūti, siūlau imtis Ritos Nielsen dingimo meto laikraščių. Pamėginkit pradėti nuo savaitės pradžios iki rugsėjo ketvirtosios ir ieškokit iki penkioliktos. Susidarysim šiokią tokią nuomonę apie tai, kas tuo metu vyko. Velniai griebtų, jei prisiminčiau.

Rouzė įsirėmė rankomis į klubus.

– Tarsi mes pajėgtume atkapstyti ką nors, ką kiti pražiūrėjo įdėję tiek sekinančių pastangų.

Ji pasakė „sekinančių“. Keistas žodis, – tokiai sąlyginai jaunai būtybei, – pagalvojo Karlas

– Kad ir ką, – atsiliepė jis. – O aš turiu truputį numigti ir pagalvoti apie žąsį.

Jis apsisuko ir išėjo.

9

Rugpjūtis, 1987

Netės motina visada sakydavo, kad mergaitės rankos auksinės. Vadinasi, kad ir kokio darbo ji griebtųsi ateityje, jai pavyks. Be geros galvos ant pečių, mažos, kruopščios rankelės yra svarbiausias įrankis, kuriuo Dievas gali apdovanoti žmogų, o jos tėvas po savo žmonos mirties plėšte išplėšė visą šios dovanos naudą.

Kai išvirto tvoros stulpai, tai Netė juos vėl sukalė, tai jos darbas buvo užtaisyti plyšius, išpuvus gyvulių gardo lentoms. Tai ji atėjus laikui sukaldavo daiktus arba juos išardydavo.

Tos pačios gebančios rankos Sprogės saloje tapo jos prakeiksmu. Subraižytos iki kraujo, kai laukus užpuldavo krūmai. Plušančios visą dieną be jokio atlygio. Be jokio verto atlygio.

Paskui stojo geresni laikai, kai jos ramiai ilsėjosi. Tačiau dabar vėl atėjo metas padirbėti.

Tuo pačiu metru, kurį naudojo siūdama, ji išmatavo kambarį koridoriaus gale, tiksliai pasižymėjo jo aukštį, plotį ir ilgį. Iš bendro paviršiaus ploto atėmusi langų nišas ir duris, pateikė užsakymą. Įran-

kių, dažų, užpildo, silikoninio sandariklio, lako, vinių, polietileno plėvelės ritinį, mineralinės vatos, grindlenčių ir gipso kartono plokščių, kad užtektų dviem sluoksniams.

Statybinių reikmenų išparduotuvė Kupetų gatvėje prekes pažadėjo pristatyti kitą dieną. Puiku, nes susiklosčius aplinkybėms Netė nebegalėjo ilgiau laukti.

Viskas buvo sunešta į butą. Kambarys izoliuotas ir kiti remonto darbai buvo atliekami dienos metu, kol apačioje gyvenantys kaimynai būdavo darbe, o moteris iš kaimyninio buto išeidavo apsipirkti arba trepsendavo aplink miesto ežerus su savo mažu kilimus apmyžančiu Tibeto terjeru.

Niekas negirdėjo, kas vyksta kairiajame ketvirto aukšto bute. Niekas nematė jos su pjūklu ar plaktuku. Niekas neatsliūkino smalsiai kamantinėdamas, nes ji jau dvejus metus niekam nesiskelbdama gyveno bute ir ketino šitaip likti iki savo dienų galo.

Nesvarbu, ką ji planavo.

Kai kambarys buvo baigtas, ji atsistojo tarpduryje ir ėmė gėrėtis savo darbu. Sunkiausia izoliuoti ir apkalti buvo lubas, tačiau ir svarbiausia, kartu su durimis bei grindimis. Pastarąsias ji pakėlė ir izoliavo dvigubu gipso kartono plokščių sluoksniu su storu stiklo vatos įdėklu. Paskui taip sureguliavo duris, kad jos vis dar atsivertų į vidų, nors ant naujų grindų ir patiesė kilimą. Išskyrus grindų aukščio skirtumą lyginant su koridoriumi, daugiau niekas savaime netraukė dėmesio. Kambarys buvo paruoštas. Siūlės užpildytos, sienos ir lubos nudažytos, storas sandariklio sluoksnis aplink duris ir langus. Apstatyta buvo lygiai taip pat kaip anksčiau: tie patys paveikslai ant sienų, tie patys antikvariniai niekučiai ant palangių ir, žinoma, pietų

stalas viduryje su nėrinių staltiese ir šešios kėdės. Savo krėslą su ranktūriais ji pastatė stalo gale.

Netė atsisuko į augalą ant palangės ir tarp pirštų patrynė jo lapelį. Kvapas buvo aitrus, bet ne atstumiantis. Nuo drignių kvapo ji pasijusdavo saugi.

Visos Sprogės merginos šnabždėjosi apie Gitę Čarlz, kai ji 1956-ųjų vasarą atvyko pašto garlaiviu. Kai kurios sakė, kad ji diplomuota medicinos sesuo, bet tai buvo melas. Gal sanitarė, bet tikrai ne kvalifikuota slaugytoja, nes, išskyrus vyresniąją, niekas iš tarnautojų saloje visiškai neturėjo reikalingo išsilavinimo. Tačiau Netė tai jau žinojo.

Naujai atvykusioji sukėlė sumaištį dėl paprastos priežasties: merginos pamatė kai ką gražaus. Koketiškai mojanti rankomis, eisena, kaip tarstelėjo kažkuri, primenanti Gretą Garbo, – Gitė Čarlz buvo kito lygio. Niekuo nepanaši į kitas apgailėtinas senas vištas, kurios buvo arba senmergės, arba išsiskyrusios, arba našlės ir dėl to jautėsi įsipareigojusios ieškoti darbo šioje pragaro skylėje.

Gitė Čarlz elgėsi išdidžiai. Ji buvo šviesiaplaukė kaip ir Netė, o plaukai gundančiai sudėti į šukuoseną, kokių net prižiūrėtojos sau neleisdavo. Gundanti, spyruokliuojančia eisena ji buvo tokia moteris, kokia Netė ir daugelis kitų svajojo tapti.

Merginos į Gitę Čarlz laidė pavydžius, kartais geidulingus žvilgsnius, tačiau netrukus išsiaiškino, kad nuostabi išorė slepia demoną. Tad, išskyrus Ritą, visos laikėsi atstu.

Kai Čarlz, taip jos ją vadino, pavargo nuo Ritos draugijos, savo žydras akis ji atgręžė į Netę: pažadėjo palengvinti dienos naštą, siūlė saugumą ir galbūt net galimybę kartu išsinešdinti iš salos.

Viskas priklausė nuo to, kiek Netė Gitei Čarlz būdavo maloni. Ir Čarlz leido suprasti: jei yla išlįs iš maišo, jei išaiškės, ką jiedvi veikia kartu, panorėjusi likti gyva, turės itin išmintingai elgtis. Verčiau apskirtai nieko nebegertų, nes, kas žino, ar jos puodelyje nebus įpilta drignių?

Šitaip šlykščiai grasindama Čarlz supažindino Netę su drignėmis ir jų mirtinomis savybėmis.

– *Hyoscyamus Niger*, – ryžtingai ir dramatiškai tarė ji, tarsi pabrėždama *Reikalo* svarbą. Vien nuo pavadinimo Netė sudrebėjo.

– Sakoma, kad raganos naudojo jas skraidymo tepalams gaminti, – pasakojo Čarlz. – O jas sugavę kunigai ir persekiotojai naudojo tuos pačius augalus raganų pojūčiams nuslopinti kankinimų metu. Ją vadina raganų žole, todėl žmogus iš tikrųjų turi būti atsargus. Galbūt geriausia būtų elgtis kaip liepiu, nemanai?

Netė pakluso ir mėnesių mėnesius klausė savo šeimininkės, o laikas, praleistas Sprogėje, buvo pats blogiausiais jos gyvenime.

Kai Netė žiūrėdavo į jūrą, ji matė ne tik bangas, galinčias išnešti ją į laisvę iš salos, bet taip pat nutempti ją žemyn. Paskandinti tamsybėse, kur niekas niekada jos neras ir nebeskriaus.

Vienintelis dalykas, kurį Netė galiausiai išvykdama išsigabeno iš Sprogės, buvo drignių sėklos. Ničnieko daugiau po ketverių sunkaus darbo ir kankinimų metų.

Kur kas vėliau, jau įgijusi laborantės kvalifikaciją, ji išgirdo, kad kasinėjant vienuolyne atrasta kelių šimtų metų senumo drignių sėklų ir jos buvo sudaigintos. Netė tučtuojau sukišo savo sėklas į vazonėlį ir pastatė saulėtoje vietoje.

Netrukus, tarsi reinkarnacija, jos pasveikinti išlindo sveikas žalias daigelis. Tarsi senas draugas, kuris ilgam buvo pradingęs ir vėl atsirado.

Kelerius metus drignės tarpo Haungordo dirvoje, o augalas, stovėjęs ant palangės jos bute Niorebro, buvo tiesioginis šių pirmųjų sėklų palikuonis. Džiovintus augalus Netė laikė kartu su drabužiais, kuriuos vilkėjo tą dieną, kai galiausiai sugrįžo į laisvę, – praėjusio amžiaus reliktais. Netė surinko du krepšius įvairių sudžiūvusių augalo dalių: lapų, sėklų dėžučių, stiebų ir to, kas kadaise buvo dailiausi balti žiedeliai, išvagoti tamsių gyslų su žėrinčia raudona akele viduryje. Ji tiksliai žinojo, kaip juos panaudoti.

Galbūt drignė ir neatskleistos jos paslaptys pastūmėjo Netę tęsti mokslus ir tapti biologijos laboratorijos asistente. Galbūt tai privertė ją pasinerti į chemiją.

Kad ir kokia būtų priežastis, kaupiantis žinioms apie medžiagas ir jų poveikį žmogaus organizmui ji kur kas geriau gebėjo suprasti, kokiam baisiai mirtinam ginklui gamta leido laisvai tarpti Sprogės dirvoje.

Trumpai paeksperimentavus ketvirtojo aukšto virtuvėje Netei pavyko išgauti trijų svarbiausių aktyvių augalo medžiagų ekstraktus, o rezultatą ji mažomis, švelniomis dozėmis išbandė su savimi.

Nuo hiosciamino užkietėjo viduriai, išsausėjo burna; ant veido ir burnoje iššoko nedideli gumbeliai, širdis pradėjo keistai neritmingai plakti, nors iš tikrųjų ji nesusirgo.

Labiau Netė baiminosi skopolamino. Žinojo, kad vos penkiasdešimt miligramų yra mirtina dozė. Netgi mažesnė skopolamino dozė stipriai migdė ir kartu kėlė euforiją. Nieko keista, kad Antrojo pasaulinio karo metu jis buvo naudojamas kaip tiesos serumas. Žmogus, kurio kraujyje yra skopolamino, užmiršta viską, ką pasako svajingoje, mieguistoje būklėje, kurią sukelia medžiaga.

Ir dar buvo atropinas – bespalvis kristalinis alkaloidas, esantis visuose bulvinių šeimos augaluose. Galbūt Netė buvo ne tokia atidi vartodama šią nei kitas dvi medžiagas. Šiaip ar taip, atropinas paveikė jos regą ir gebėjimą kalbėti, sukėlė staigų raudonį ir nudegino odą, išpylė karštis, atsirado haliucinacijos ir ji vos neprarado sąmonės.

Nevertėjo abejoti, kad pakankamai koncentruotas šių trijų medžiagų kokteilis būtų mirtinas. Netė žinojo, kas atsitiktų, jei ji kaitintų jas kartu ir išgarintų devyniasdešimt penkis nuošimčius vandens.

Šitokiu būdu dabar ji rankose laikė nemažą drignių ekstrakto butelį, visi langai buvo apsitraukę garais, o namuose tvyrojo slogus, aitrus jų kvapas. Teliko rasti tinkamą dozę konkrečiam organizmui.

Kai persikraustė, Netė dar nebuvo naudojusi savo vyro kompiuterio. Kam? Nebuvo nė kam, nė apie ką rašyti, jokių sąskaitų, jokio verslo susirašinėjimo. Jokių lyginamųjų lentelių ir dokumentų ruošimo. Tos dienos praėjo.

Tačiau tą 1987-ųjų rugpjūčio trečiadienį ji įsijungė kompiuterį: klausėsi, kaip jis birzgia, stebėjo, kaip lėtai pažaliuoja ekranas. Visas kūnas pradėjo dilgčioti, o pilve iš baimės susisuko gniutulas.

Kai laiškai bus parašyti ir išsiųsti, nebebus kelio atgal. Netės gyvenimo takas siaurėjo ir galiausiai prieis akligatvį. Šitaip ji manė ir troško, kad šitaip būtų.

Netė brūkštelėjo kelis juodraščius, tačiau galutinis variantas buvo toks:

Kopenhaga, 1987 m. rugpjūčio 27 d.

Brangus...

Daug metų praėjo nuo paskutinio mūsų susitikimo. Metų, kurie, galiu išdidžiai pasakyti, lėtai virto priimtinu ir džiaugsmą teikiančiu gyvenimu.

Visą tą laiką svarsčiau apie savo likimą ir padariau išvadą, kad kai kurie praeities įvykiai buvo neišvengiami, o dabar, besibaigiant dienai, galiausiai suvokiau, kad pati nesu be kaltės dėl to, kaip viskas vyko.

Kad ir kaip tada buvo, kad ir kokie aštrūs žodžiai buvo išsakyti, kad ir kokių nesusipratimų kilo, aš nebesikankinu. Tiesą sakant, visiškai priešingai. Žvilgsnis atgalios pripildo mano protą ramybės ir žinojimo, kad aš visa tai išgyvenau ir dabar atėjo laikas susitaikyti.

Kaip galbūt žinote iš spaudos, kelerius metus buvau ištekėjusi už Andreaso Rouzeno, ir dėl vyro palikimo esu gana pasiturinti moteris.

Likimas taip skyrė, kad gydžiausi ligoninėje. Deja, man buvo diagnozuota nepagydoma liga, dėl to man likęs laikas tikrai trumpas.

Kadangi negalėjau pagimdyti vaikų, kurie paveldėtų mano turtą, dabar nusprendžiau pasidalyti savo gėriu su tam tikras asmenimis, su kurias vienaip ar kitaip buvau susidūrusi savo gyvenimo kelionėje.

Todėl noriu pakviesti jus atvykti į mano namus adresu: Peblingo krantinė 32, Kopenhagoje,

RUGSĖJO 4 D., PENKTADIENĮ...

Ta proga dalyvaus mano advokatas, užtikrinsiantis, kad jums būtų perduota 10 milijonų kronų suma. Savaime suprantama, už šią dovaną reikės sumokėti priklausančius mokesčius, tačiau advokatas viską paaiškins, tad jums nėra ko nerimauti.

Jaučiuosi tikra, kad mes, šitaip elgdamiesi, sugebėsime atvirai pasikalbėti apie praėjusius laikus. Liūdna, bet mano ateitis nedaug ką gali pasiūlyti. Tačiau labai vertinsiu galimybę galbūt pagerinti jūsiškę. Tokia proga tikrai suteiks man malonumo ir sielos ramybę.

Suprantu, kad laišką gaunate paskutinę minutę, tačiau neabejoju, kad palaikysit verta keliauti čia, nepaisant bet kokių jūsų tos dienos planų.

Prašau jūsų atsivežti šitą kvietimą ir atvykti tiksliai nurodytu laiku, nes advokato tvarkaraštis tą dieną itin įtemptas.

Pridedu 2 000 kronų čekį kelionės išlaidoms apmokėti.

Nekantriai laukiu, kada jus pamatysiu, ir esu įsitikinusi, jog susitikimas patenkins abi puses.

Ištikimai jūsų
Netė Hermansen

Laiškas geras, nusprendė ji ir išsaugojo šešias jo versijas su skirtingais vardais ir atvykimo laiku, o paskui visus išspausdino ir pasirašė apačioje. Kruopščiai, patikimai pasirašė, visai nepanašiai į tą parašą, kurį paprastai matydavo jos dokumentų gavėjai.

Šeši laiškai. Kurtui Vadui, Ritai Nielsen, Gitei Čarlz, Tagui Hermansenui, Vigui Mogensenui ir Filipui Niorvigui. Akimirką ji svarstė parašyti dviem gyviems likusiems savo broliams, bet sumanymą atmetė. Tuo metu jie buvo visai jauni ir vargiai ją pažinojo. Be to, kai viskas įvyko, jiedu buvo jūroje, o vyriausias brolis Madsas buvo miręs. Ne, jų nereikia niekuo kaltinti.

Štai priešais guli šeši vokai. Iš tikrųjų turėtų būti devyni, tačiau tris kartus mirtis atėmė iš jos ėjimo teisę. Netė žinojo, kad šiuos tris skyrius jau užbaigė laikas.

Mokyklos auklėtoj, Sprogės gydytojas konsultantas ir vyresnioji jau buvo iškeliavę iš šio pasaulio. Jie paspruko. Trys žmonės, kurie juo labiau turėjo būti gailestingi. O gal tiksliau – leisti įsigalėti teisingumui. Visi trys bjauriai pakenkė ir baisiai klydo, nes ėjo per gyvenimą tvirtai tikėdami priešinga tiesa: kad savo darbu ir gyvenimu tarnauja ne tik visuomenei, bet ir vargšams žmogeliams, už kuriuos jie atsakingi.

O tai ypač kamavo Netę. Graužė jos sielą ir ją kankino.

– Nete, einam su manim, – suurzgė auklėtoja. O kai Netė sudvejojo, tempė ją už ausies visą kelią iki pastato galo taip, kad dulkės kilo joms pavymui.

– Tu niekinga pabaisa, kvaila, prietranka mergiote, kaip tu drįsti? – putodamasi ji smogė Netei į veidą kaulėta ranka. O kai Netė ėmė rėkti ant jos su ašaromis akyse ir reikalavo paaiškinti, už ką yra baudžiama, auklėtoja dar kartą jai smogė.

Gulėdama ant žemės ji apsidairė, o viršum jos stūksojo įširdusi būtybė. Netei toptelėjo, kad išpurvinusi suknelę įskaudins tėtį, nes toji brangiai atsiėjo. Ji bandė prisidengti ir troško pradingti, ištirpti obels žiedlapiuose, kurie pleveno nuo medžių, iš dangaus sklindančioje vieversio giesmėje arba džiaugsmingame bendraklasių juoke, ataidinčiame iš kitapus pastato.

– Viskas, baigta. Man tavęs gana, tu nepakenčiama maža pabaisa, ar supranti? Pasileidusi kekše!

Tačiau Netė nesuprato. Ji žaidė su berniukais, o jie paprašė pakelti suknelę. Ji taip ir padarė – žaismingai parodė porą rausvų, per didelių iš motinos paveldėtų apatinių. Berniukai džiugiai suriko, nes ji

elgėsi taip natūraliai, taip nerūpestingai ir įkvėptai. Tiktai auklėtoja prasibrovė tarp jų, tvojo vienam po kito per skruostą, grupelė iširo, liko tiktai Netė.

– Tu, maža kekše! – suriko auklėtoja, o Netė žinojo, ką tai reiškia, todėl atkirto, kad ji tikrai ne tokia, o jei kas nors ją tuo kaltina, tai tikriausiai patys tokie.

Auklėtoja subaltakiavo išgirdusi tuos žodžius.

Štai kodėl ji taip smarkiai smogė Netei už mokyklos pastato, štai kodėl jai į veidą žėrė žvyrą ir rėkė, kad nuo šiol ji nebesimokys toje mokykloje, ir pasitaikius progai pasistengs išmokyti tokias menkystas neatsikirtinėti. Kadangi ji šitaip elgiasi nuo tada, kai atėjo į mokyklą, nieko gero gyvenime nenusipelnė. O to, ką padarė dabar, niekaip, nieku gyvu neatitaisysi. Šituo auklėtoja pasirūpins.

Taip ji ir padarė.

10

Lapkritis, 2010

Dar pustrečios valandos ir, reikia tikėtis, jis atsidurs pas Moną, tvarkingai apsirengęs ir susišukavęs, atrodantis kaip vyras, su kuriuo ji trokštų praleisti palaimingą naktį.

Statydamas automobilį prie savo namų Alerode, eilės gale, Karlas niūriai dėbtelėjo į savo išblyškusį veidą galinio vaizdo veidrodėlyje.

Vargu ar galima turėti mažiau vilties.

Gal porą valandų numigus įvyktų stebuklas, galvojo jis sau, ir tik tada pamatė link jo drožiantį Terjė Plou.

– Ko tau, Plou? – riktelėjo jis, lipdamas iš automobilio.

Plou truktelėjo pečiais.

– Vinių pistoleto byla. Man reikėjo išgirsti Hardžio versiją.

– Tu jau ją girdėjai mažiausiai penkis kartus.

– Tiesa, bet pamaniau, gal jis prisiminė ką naujo, dabar, kai atsirado naujienų.

Pėdsekys Plou užuodė pėdsaką, tai buvo akivaizdu. Jis buvo vienas kruopščiausių komisariato tyrėjų. Nė vienas kitas su tokiu džiaugsmu nevažiuodavo trisdešimt penkių kilometrų rinkti šakelių, iš kurių vėliau gal bus galima užkurti įtarimų laužą.

– Prisiminė?

– Gal.

– Gal? Ką, po velnių, tai turėtų reikšti?

– Pats jo paklausk, – atkirto Plou ir atsisveikindamas pakėlė prie smilkinio porą pirštų.

Mortenas Holandas pasileido kone bėgte link Karlo vos jam įėjus. Bet kokia puoselėta mintis, jog jis turi asmeninį gyvenimą, subliuško išvydus amžiną storulį įnamį.

Mortenas dirstelėjo į laikrodį.

– Puiku, kad šiandien anksti grįžai namo, Karlai. Čia tiek visko įvyko. Net nesu tikras, kad viską atsimenu, – kalbėjo Mortenas gaudydamas kvapą, sakiniai dėl skubos lipo vienas ant kito. Neras ramybės nedorėliai.

– Gerai, suturėk arklius, – tarė Karlas, nors sustabdyti šimto dvidešimties kilogramų įsibėgėjusią masę niekada nebūdavo lengva, o ypač vis stiprėjant gerklės skausmui.

– Visą *valandą* telefonu kalbėjau su Viga. Ji prastos nuotaikos, *vos* galėsi, turi jai paskambint.

Karlui sukosi galva. Prieš tai dar ne taip bjauriai jautėsi, kaip dabar. Kaip, po galais, jo žmona, su kuria jis negyvena jau metų metus, gali vis dar taip drastiškai veikti jo imuninę sistemą?

– Ko ji norėjo? – pavargęs paklausė.

Tačiau Mortenas tik manieringai sumosikavo putliomis rankomis, gindamasis nuo bet kokio tolesnio klausinėjimo. Akivaizdu, Karlui teks išsiaiškinti pačiam.

Dar viena užduotis į sąrašą.

– Kas dar, jei neminėsim šmirinėjančio aplink Terjė Plou? – prisivertė paklausti Karlas. Reikia viską užbaigti, kol neišvirto iš nuovargio.

– Taip, iš koledžo skambino Džesperas. Sakė, pavogė jo piniginę.

Karlas papurtė galvą.

Jo įsūnis – tikras stabdys. Kone treji metai Alerodo gimnazijoje vien tam, kad iškristų prieš pat du baigiamuosius egzaminus. Mėšlo žymės ant lentos. O dabar – antrieji metai Gentoftės paruošiamajame koledže, skrajojant pagal nuotaiką tarp Vigos sodo sklypo Isleve ir Karlo namų Alerode. Kiekvieną dieną kambaryje vis kita mergina, nesibaigiantys vakarėliai ir apsimetinėjimas kvaileliu. Savaime suprantama tokiame amžiuje.

– Kiek pinigų joje buvo? – pasiteiravo Karlas.

Mortenas užvertė akis. Nejau tikrai *tiek* daug?

– Pats susitvarkys, – pareiškė Karlas, eidamas į svetainę. – Viskas gerai, Hardi? – tyliai pasiteiravo.

Ko gero, visų blogiausia buvo tai, kad Hardis niekada nė nekrustelėdavo savo funkcinėje lovoje kam nors įėjus. Papurtyta ištiesta ranka ar tiesiog pirštas, pakeltas sveikinantis, tikrai nebūtų pakenkę.

Karlas kaip visuomet priglaudė ranką prie kaktos paralyžiuotam buvusiam kolegai ir buvo pasveikintas mėlynų akių, nekantraujančių pamatyti daugiau nei pabodęs Karlo svetainės apstatymas.

– Žinių kanalą? – pasitikslino Karlas, linktelėjęs link plokščiojo ekrano kampe. Hardžio lūpos persikreipė – ką dar jam čia daryti?

– Ką tik čia buvo Terjė Plou, – pareiškė jis.

– Taip, lauke prasilenkėm. Regis, jis galvoja, kad tu gali prie bylos pridėti ką nauja. – Karlas žengė atgal pajutęs, kad tuoj pradės čiaudėti, tačiau kutenimas nosyje nuslopo. – Atsiprašau, tikriausiai man geriau laikytis atokiau. Regis, mane irgi kažkoks virusas paguldė. Komisariate visi krenta kaip musės.

Hardis pabandė nusišypsoti. Šiomis dienomis jis mažiausiai nerimavo, kad gali pasigauti ligą.

– Plou man šį tą daugiau papasakojo apie šiandien rastą kūną.

– Taip, atrodė apgailėtinai. Sukapotas ir sukištas į šiukšlių maišą. Plastikas, žinoma, pristabdė puvimą, tačiau vis tiek rezultatą pavadintum „smarkiai apiręs".

– Plou sakė, kad viduje rado mažesnį maišelį, dėl kurio beveik susidarė vakuumas, – tarė Hardis. – Jie mano, kad pradžioje jame buvo šilto oro, kuris turėjo būti staigiai atšaldytas. Bet kuriuo atveju kūnas viduje atrodo santykinai gerai išsilaikęs.

– Gerai. Tokiu atveju gal bus įmanoma paimti DNR. Gal tai žingsnis pirmyn, kaip manai, Hardi? Man regis, mudu abu būsim patenkinti pasiekimais.

Hardis pažvelgė jam tiesiai į akis.

– Patariau Plou, kad pamėgintų išsiaiškinti aukos etninį foną.

Karlas pakreipė galvą ir tučtuojau pajuto, kaip ima varvėti nosis.

– Kam?

– Nes tą vakarą, kai grįžo namo kruvinais drabužiais, Ankeris man pasakojo, kad susikirto su kažkokiu prakeiktu užsieniečiu. Tada, kai buvo apsistojęs pas mudu su Mina. Kalbu ne apie kraujo dėmes, kokias paprastai pamatytum po muštynių. Bent jau po tokių muštynių, kokias aš esu matęs.

– Ką, po galais, tai turi bendra su byla?

– Pats sau užduodu šitą klausimą. Tačiau kažkas man kužda, kad Ankeris buvo iki ausų mėšle, supranti? Jau kalbėjom apie tai.

Karlas linktelėjo.

– Pakalbėkim apie tai ryte, Hardi. Lipsiu į viršų, trumpam užmerksiu akis, pažiūrėsim, gal pavyks atsikratyti šito viruso. Mona mane šįvakar pakvietė švento Martyno žąsies su staigmena.

– Ką gi, gerai praleisk laiką, – atsiliepė Hardis. Balse buvo girdėti kartėlis.

Karlas sunkiai sudribo ant lovos ir prisiminė gydymo su skrybėle būdą. Kiek prisiminė, senasis jo tėvas ligos užkluptas visada griebdavosi šio būdo.

– Atsigulk į lovą su dviem stulpais, – sakydavo jis. – Ant vieno stulpo užmauk skrybėlę ir pasiimk butelį svaigalų, jis visada turėtų stovėti ant stalelio prie lovos. Gerk tol, kol pradėsi matyti po skrybėlę ant abiejų stulpų. Prisiekiu, kitą dieną būsi sveikas kaip ridikas. O jeigu ir ne, tau nerūpės.

Toks gydymas niekada nepavedė, bet ką daryti, jei po poros valandų teks vairuoti? Ką daryti, jei atsidursi tokioje vietoje, kur nenori pasirodyti dvokiantis svaigalais? Išdygusio girtuoklio Mona tikrai neapdovanos glamonėmis ir bučiniais.

Jis porą kartų sunkiai atsiduso ir pagailėjęs savęs vis dėlto pasiėmė *Tullamore*. Nurijo keletą gurkšnių. Tiek tai tikrai nepakenks.

Po akimirkos surinko Vigos numerį, giliai įkvėpė ir sulaikęs kvapą laukė.

– Oi, kaip gerai, kad paskambinai, – ėmė tarškėti Viga. Tai buvo aiškus ženklas, kad bet kurią minutę viskas pakryps į bloga.

– Tik nereikia, Viga. Aš per daug nusikalęs ir sergu, kad tampyčiau gumą.

– Sergi? Tada aš galiu palaukti.

Paistalai! Ji puikiai žinojo, kad jis supranta, jog ji neketina laukti.

– Ar tai susiję su pinigais? – paklausė jis.

– Karlai! – per daug džiugu. Karlas dar kartą užsivertė viskio butelį. – Gurkamalis man pasipiršo.

Kai viskis užpila šnerves, tikrai nemalonu, suprato Karlas. Jis kelis kartus šnirpštelėjo ir nusišluostė gleives nuo nosies galo, nekreipdamas dėmesio į baisiai ašarojančias akis.

– Dėl Dievo meilės, Viga, juk tai daugpatystė. Nepameni, tu vis dar ištekėjusi už manęs.

Moteris nusijuokė.

Karlas atsisėdo tiesiai ir pastatė butelį ant naktinio staliuko.

– Klausyk, ar šitokiu būdu tu prašai skyrybų? Manai, ketinu sėdėti čia visiškai normalų trečiadienį ir juoktis, kai tu pasakoji, jog dangus griūva? Po velnių, aš neįstengiu išsiskirti, ir tu tai žinai. Niekaip negalėsiu išlaikyti namo, jei mes dabar pradėsime dalytis daiktus. Šitame pačiame name gyvena tavo sūnus ir dar du nuomininkai. Juk tu nerimtai, tiesa? Nejau negali tu ir tas tavo agurkėlis paprasčiausiai susimesti? Kam šitaip vargti ir tuoktis?

– Mūsų *Anand Karaj** vyks Patialoje, kur gyvena jo šeima. Argi ne nuostabu?

– Ei, ei, Viga, palauk minutę. Nejau negirdėjai, ką ką tik sakiau? Kaip, tu tikiesi, aš susitvarkysiu su skyrybomis šiuo metu? Nejau mes nekalbėjom, kad, prieš imdamiesi tokių veiksmų, pasitarsim? Ir kokius ten prakeiktus karus minėjai? Nesupratau.

– *Anand Karaj*, priekurti tu. Tai garbinimas prieš Guru Grant Sahibui paskelbiant santuoką.

Karlas greitai perbėgo akimis miegamojo sienas, ant kurių tebekabėjo nedideli gobelenai nuo tų laikų, kai Viga buvo užsidegusi induizmu ir Balio paslaptimis. Ar dar liko kokia religija, su kuria ji nebūtų per tuos metus neva aistringai susidomėjusi?

– *Visiškai* tavęs nesuprantu, Viga. Ar tu rimtai manai, kad sugraibysiu tris ar keturis šimtus tūkstančių tam, kad tu ištekėtum už kaž-

---

* Sikų tuoktuvių ceremonija.

kokio tipo su puskilometrio plaukais po turbanu, o jis tave paskui visą gyvenimą laikytų po padu?

Ji nusijuokė kaip paauglė, ką tik įkalbinėjusi tėvus leisti jai prasidurti nosį.

Jei ji toliau šitaip kalbės, jis mes ragelį. Pasiekęs servetėlę ant naktinio stalelio Karlas išsipūtė nosį. Labai keista, nosis beveik sausa.

– Karlai! Akivaizdu, kad tu visiškai nieko neišmanai apie Guru Nanako mokymą. Sikhizmas kalba apie lyčių lygybę, meditaciją ir garbingo gyvenimo siekimą. Dalytis su vargšais ir viltis sunkiu darbu. Nerasi tyresnio gyvenimo būdo nei sikų praktikuojamas.

– Na, jei jie dalijasi su vargšais, tada tas tavo agurkėlis galėtų pirmiausia pasidalyti su manimi. Tarkim, du šimtai tūkstančių, ir mes atsiskaitę?

Dar daugiau juoko, atrodo, ji niekada nesiliaus.

– Nurimk, Karlai. Gali pasiskolinti pinigų iš Gurkamalio, paskui atiduoti juos man. Jis suteiks tau pačias mažiausias palūkanas, todėl nebus jokių rūpesčių. Pažįstu nekilnojamojo turto agentą, jis įvertins namą. Panašūs pastatai Rioneholtparkene šiuo metu verti milijono devynių šimtų. Mes vis dar skolingi šešis šimtus tūkstančių. Taigi tu išsisuksi su puse nuo milijono trijų šimtų ir dar galėsi baldus pasilikti.

Šeši šimtai penkiasdešimt tūkstančių kronų!

Karlas atsilošė ir lėtai uždarė mobiliojo dangtelį.

Atrodo, sukrėtimas išginė iš organizmo virusą ir pakeitė trisdešimt dviem švino svarmenimis krūtinės srityje.

Jis užuodė aromatą dar jai neatidarius durų.

– Įeik, – Mona paėmė jį už rankos ir įsitempė vidun.

Palaima truko dar tris sekundes, kol ji pasuko į valgomąjį ir paliko jį stovėti priešais jauną moterį su aptempta trumpute suknute, ji palinkusi prie stalo degė žvakes. – Čia mano jauniausia dukra Samanta, – paskelbė Mona. – Ji labai norėjo su tavimi susipažinti.

Vis dėlto šio dvidešimčia metų jaunesnio Monos klono akyse neatsispindėjo tiek daug džiugesio, kiek galėjai tikėtis po jos motinos pristatymo. Mergina kartą nužvelgė jį nuo galvos iki kojų pastebėdama praretėjusius smilkinius, gana sukumpusią povyzą ir kaklaraiščio mazgą, kuris staiga pasirodė pernelyg smarkiai užveržtas. Buvo akivaizdu, kad Karlas įspūdžio jai nepadarė.

– Sveikas, Karlai, – tarė ji, tonu atskleisdama nusivylimą, kad motina ir vėl įkrito į bedugnę skylę, pavadintą „rastas pamestas".

– Sveika, Samanta, – atsiliepė jis, mėgindamas išspausti kažką panašaus į džiaugsmingą šypseną. Ko, po galais, Mona pripasakojo dukrai, kad tikrovėje jis šitaip ją nuvylė?

Padėtis vis blogėjo, kai į kambarį įlėkė mažas berniukas ir tvojo jam per kojas plastikiniu kardu.

– Aš esu pavojingas plėšikas! – sušuko baltapūkė pabaisa, kurią mama su senele vadino Liudviku.

Gripas buvo vieni niekai palyginus su šituo. Dar viena šios dienos staigmena, ir jis pasveiks akies mirksniu.

Užkandžius Karlas ištvėrė su šypsena ir tokia išraiška veide, kokią buvo nusižiūrėjęs iš šimtus kartų žiūrėtų filmų su Ričardu Giru, tačiau atnešus žąsį Liudviko akys kone iššprogo ant kaktos.

– Tau iš nosies varva į padažą, – pareiškė jis, prikišamai atkišęs pirštą į varvantį Karlo atsikišimą ir tuo sužadindamas savo motinos sunkiai valdomą apatinės pilvo dalies raumenų susitraukimų protrūkį.

Kai berniukas, pareiškęs, jog tai siaubinga, pradėjo taukšti apie randą ant Karlo smilkinio, o paskui atsisakė patikėti, kad Karlas tikrai turi nuosavą tikrą pistoletą, vyras suprato, jog nebeturi pasirinkimo.

– Prašau, – meldėsi tyliai, pakėlęs akis aukštyn, – jei nepadėsi man dabar, po dešimties sekundžių šitas vaikas bus permestas man per kelius.

Jį išgelbėjo ne patrauklios senelės nuovoka ar jaunos mamos pastaba. Tai buvo telefonas – suskambėjęs jo galinėje kišenėje mobilusis davė ženklą, kad, dėkui Dievui, vakarienė gali baigtis.

– Atsiprašau minutėlę, – tarė jis, keldamas vieną ranką ir prašydamas tylos, o kitą kišdamas į kišenę.

– Kas yra, Asadai? – kreipėsi jis, pamatęs ekrane padėjėjo vardą. Tą akimirką jis buvo pasiruošęs atsakyti į bet kokį iškilusį klausimą visais įmanomais būdais, jeigu tik tai padėtų išsinešdinti.

– Atsiprašau, kad kišuosi, Karlai, tačiau kiek žmonių Danijoje kasmet paskelbiama dingusiais be žinios?

Mažų mažiausiai slėpininga pradžia, tokia, kuri gali sukelti vienodai paslaptingą atsaką. Nuostabu.

– Manyčiau, apie pusantro tūkstančio. Kur tu dabar? – pastarasis sakinys visada nuskambėdavo tinkamai.

– Mudu su Rouze vis dar rūsyje. Kiek iš to pusantro tūkstančio metų pabaigoje vis dar būna dingę, Karlai?

– Įvairiai. Bet, manau, apie dešimt.

Karlas pakilo nuo stalo ir stengėsi atrodyti visiškai įsitraukęs.

– Byloje naujas posūkis? – paklausė jis. Dar vienas nuostabus sakinys.

– Nesu tikras, – atsiliepė Asadas. – Tai tu man pasakyk. Tačiau tą pačią savaitę, kai dingo šita viešnamio karalienė Rita Nielsen, pranešta apie dar du dingusius žmones, vėliau, po savaitės, apie dar vieną, ir nė vienas iš jų nebuvo surastas. Nemanai, kad tai labai keista? *Keturi* per tas kelias dienas, Karlai. Ką pasakysi? Tai tiek pat, kiek normaliai būtų per pusę metų.

– Gerai, būk, kur esi, atvažiuoju!

Nuostabus baigiamasis sakinys, nors Asadas tikriausiai liko sutrikęs. Kada dar Karlas šitaip žaibiškai reaguodavo?

Jis vėl atsisuko į stalą.

– Tikrai apgailestauju, – pareiškė. – Tikriausiai pastebėjot, kad aš šiandien kaip nesavas. Pirmiausia, bjauriai peršalau, ir viliuosi, kad nė vieno iš jūsų neužkrėčiau, – jis šniurkštelėjo nosimi, norėdamas pabrėžti savo žodžius, bet tik suprato, kad jo šnervės visiškai sausos. – Kita vertus, keturi dingę žmonės, taip pat itin žiaurus nužudymas Amageryje, viską reikia išaiškinti. Tikrai apgailestauju, bet man reikia važiuoti, kitaip neaišku, kokios rūšies mėšle teks kapstytis.

Jis sutelkė žvilgsnį į Moną. Ji atrodė nuoširdžiai sunerimusi. Visiškai kitaip nei tada, kai jį konsultuodavo.

– Vėl tas apšaudymas? – pasiteiravo, nepaisydama jo dosnių komplimentų apie smagų vakarą. – Būk atsargus, gerai? Tai tave vis dar labai stipriai veikia, Karlai.

Jis linktelėjo.

– Taip, ta pati sena byla. Tik dėl manęs nereikia jaudintis. Neketinu niekur veltis. Man viskas gerai, tikrai.

Mona susiraukė. Koks sumautas vakaras. Du žingsniai atgal. Įsiliejimas į šeimą mažų mažiausiai nesėkmingas. Monos dukra nekenčia Karlo, Karlas nekenčia anūko. Niekas nespėjo paragauti žąsies, nes į padažą privarvėjo snarglių, o Mona vėl priminė nelemtą vinių pistoleto bylą. Dabar, be abejonės, prie jo vėl prikibs tas bjaurus psichologas, vardu Krisas.

– Man viskas gerai, – pakartojo jis, tada švystelėjo pirštų pistoleto šūvį į mažąjį Liudviką ir nusišypsojo.

Kitą kartą jis turės geresnį supratimą, kokio pobūdžio būna Monos staigmenos.

11

Rugpjūtis, 1987

Tagas išgirdo šlamesį pašto dėžutėje ir nusikeikė. Nuo tada, kai prie dėžutės prilipdė užrašą: „Jokių reklamų!“, tegaudavo laiškus iš mokesčių inspekcijos, ir retai jie linkėdavo jam gero. Tagas niekaip negalėjo suprasti, kodėl negalima palikti jo ramybėje su tuo nedideliu kiekiu grynųjų, kuriuos sukrapšto papildomai taisydamas dviračius bei ardydamas jaunų chuliganų mopedų karbiuratorius. Nejau jiems labiau patiktų, jeigu jis išmaldai ištiesęs ranką kreiptųsi į Midelfarto socialines tarnybas arba imtų plėšti vasarnamius Skarupo paplūdimiuose kaip jo sugėrovai?

Ištiesęs ranką paėmė vieną iš vyno butelių, išrikiuotų tarp lovos ir apverstos alaus dėžės, kuri atstojo naktinį stalelį. Patikrinęs, ar nenaudojo butelio naktį, priglaudė kaklelį prie kelnių prarėžo ir šlapinosi, kol pripildė visą. Nusišluostęs rankas į lovos užtiesalą, Tagas lėtai atsistojo. Jis pavargo gyventi kartu su ta tylene mikne Mete. Tualetas buvo už jos kambario pagrindiniame name, o čia, dirbtuvėse, kur jis buvo įsirengęs migį, lentos buvo supuvusios, vėjas švilpė pro visus plyšius, o netrukus stos žiema.

Jis apsidairė po kambarį. Kabo seni, susiraitę kūningų mergyčių automobiliniu tepalu ištepliotomis krūtimis plakatai. Visur buvo priversta stebulių, įvorių, padangų ir kitokių įvairiausių mopedų detalių, o betono grindys pajuodusios nuo seno variklių tepalo. Tai nebuvo tokia vieta, kuria dauguma žmonių didžiuotųsi, tačiau ji priklausė jam.

Tagas paėmė nuo lentynos peleninę, joje dar buvo pilna gerų nuorūkų. Išsirinkęs geriausią, jis prisidegė ir giliai įkvėpė. Sumaigė ją tik tada, kai rausvas švytėjimas įveikė ir paskutinius kelis milimetrus iki jo suodinų pirštų.

Vis patempdamas į viršų smunkančias apatines kelnes, jis šaltomis grindimis nustyrino ant pirštų galų iki durų. Vienas žingsnis laukan, ir pirštais kaip tik pasieks pašto dėžutę. Dėžutė buvo puiki, sukalta iš medžio drožlių plokščių, su dangteliu, jis išsipūtė dvigubai nuo tada, kai prieš ištisus amžius šitą dėžutę gamino.

Tagas pažiūrėjo į vieną ir kitą kelio pusę, tačiau nieko nebuvo matyti. Jis nenorėjo, kad Brenderupe kiltų šurmulys pamačius jį stovintį atsikišusiu alaus pilvuku ir purvinais apatiniais.

– Visi jie – kiaulės buržujai, negalintys žiūrėti į suaugusį vyrą pačiame jėgų žydėjime, – sakydavo jis savo sugėrovams ant suolelio. Geras žodis, Tagas mėgo jį vartoti. Buržujai. Toks prancūziškas.

Jo nuostabai, laiškas, kurį aptiko dėžutėje, nebuvo mokesčių inspektoriaus sąskaita ar vietinės valdžios pranešimas, tiesiog įprastas baltas vokas su antspaudu. Tokio laiško jis metų metus nebuvo gavęs.

Vyras atsitiesė. Tarsi tą pat akimirką jį būtų ėmęs stebėti siuntėjas arba, tiksliau, tarsi laiškas pats būtų turėjęs akis ir galėtų pranešti, ar gavėjas vertas žinios.

Braižo jis neatpažino, tačiau aiškiai matė kruopščiai, raitytomis raidėmis, kurios tarsi elegantiškai kilo iš popieriaus, išvedžiotą savo vardą. Tai jam labai patiko.

Tada pavertė voką ir akimirksniu pajuto, kaip į kraują priplūdo adrenalino. Tarsi įsimylėjėlis jis pajuto, kaip išrausta skruostai. Ir, tarsi medžiojamo žmogaus, jo akys išsiplėtė.

Nieko negalėjo mažiau tikėtis. Laiško nuo Netės. Netės Hermansen, jo pusseserės. Su adresu ir viskuo kitu. Netės, apie kurią tikrai negalvojo dar kada išgirsiąs. Pagrįstai.

Jis giliai įkvėpė ir akimirką svarstė, ar nemesti laiško atgal į pašto dėžutę. Tarsi gamtos jėgos ir pati dėžutė pajėgtų jį sunaikinti, išplėšti jam iš rankų, kad jis galėtų išsigelbėti nesusidūręs su jos turiniu.

Toks buvo laiško poveikis.

Dirbdamas mažame tėvo ūkelyje Netės vyresnysis brolis Madsas iš asmeninės patirties padarė išvadą, kad, kaip ir visi gyvi padarai, žmonės gali būti dalijami į dvi rūšis – pateles ir patinus. Kai žmogus tai suvokia, daugiau kaip ir nėra ko mokytis. Visa kita savaime iš to kyla. Gyvenimo pagrindai yra padalyti tarp šitų dviejų rūšių. Darbo reikalai ir visa, kas sutelpa tarp keturių namų sienų. Taip yra sutvarkyta, kad viena ar kita rūšis rūpinasi tam tikrais reikalais.

Madsas surinkdavo savo jaunesniuosius brolius bei pusbrolį kieme priešais namą, nusimaudavo kelnes ir rodydavo savo organą.

– Jei turit šitą, esat vienos rūšies, o jeigu vietoj šito turit plyšį, esat kitos rūšies. Tik tiek reikia žinot.

Jo broliai ir pusbrolis Tagas juokdavosi, o Netė nusimaudavo kelnes, tarsi rodydama savotišką vaikišką solidarumą ir supratingumą.

Tada Tagas ypač susijaudindavo. Ten, iš kur jis buvo kilęs, nusirenginėjama būdavo tik vienumoje, privačiai, ir, jei sakytume tiesą, jis taip niekada ir nesuvokė šio vienintelio vyrų ir moterų skirtumo.

Tai buvo pirmoji Tago vasara, praleista pas dėdę. Kur kas geriau, nei karštos dienos prie uosto Asense, siaurose gatvelėse, kur jis ir kiti berniukai slėpdavosi su cigaretėmis *Eiffel* ir svajodavo, kaip vieną dieną išplauks į jūrą.

Jie puikiai sutarė – Tagas ir Netė. Ir su dvyniais jis susidraugavo, tačiau Netė buvo jo numylėtinė, nors beveik aštuoneriais metais jaunesnė. Ji taip lengvai pritardavo, juokdavosi vos jam nutaisius miną ir visiškai užmiršusi save nesvyruodama mesdavosi į kvailiausias situacijas.

Pirmą kartą Tago gyvenime kažkas atkreipė į jį dėmesį, ir jam tai patiko. Dėl to ir jis sunkiai dirbo, kad padėtų Netei, kad ir ko ji paprašydavo.

Kai Madsas ir dvyniai pamažu išsikraustė, Netei liko tik tėvas ir vasaros dienos su Tagu. Vyras puikiai prisiminė, kaip stipriai jos veikė mergaitę. Daug tam įtakos turėjo vis atsinaujinančios kaimelio šmeižto kampanijos, vis nenuspėjamesnės tėvo nuotaikos ir kartais neteisingas elgesys.

Jie nebuvo įsimylėję, Tagas ir Netė, tik artimi draugai. Tačiau vis dėlto intymiame jų artume tvyrojo kankinantys klausimai apie dvi rūšis, į kurias dalijami žmonės, ir kaip kartais jie elgiasi vienas kito draugijoje.

Todėl būtent Tagas parodė Netei, kaip žmonės poruojasi, ir todėl būtent jis, to nenorėdamas, viską iš jos atėmė.

Jis sunkiai susmuko ant lovos, dirstelėjo į butelį ant darbastalio ir akimirką svarstė, kada vyšnių vynas padėtų jam labiau – išgertas prieš skaitant ar jau perskaičius laišką.

Jis girdėjo, kaip svetainėje kosti jo nuomininkė Metė. Paprastai tokie garsai nesiejami su moterimi, bet jis priprato. Ji buvo gera ir lovoje šaltomis žiemos dienomis, kol socialinės tarnybos nesuuodė, kad jie gyvena kaip pora ir eikvoja išmokas.

Tagas pasvėrė voką ir ištraukė laišką. Dukart sulenktas plono gėlėto rašomojo popieriaus lakštas. Išlankstydamas lapą jis tikėjosi vėl pamatyti ranka išvedžiotus žodžius, bet pamatė, kad laiškas atspausdintas ir lengvai perskaitomas. Kad nebesikankintų, paskubomis ėmė bėgti akimis per tekstą ir jau ruošėsi pasiduoti vyšnių vyno pagundai, bet pamatė tą vietą, kur parašyta, kad Netė įteiks jam dešimt milijonų kronų, jei nurodytu laiku pasirodys nurodytu adresu Kopenhagoje.

Tagas paleido laišką iš rankų ir stebėjo, kaip jis nusileidžia ant betoninių grindų. Tiktai tada pamatė sąvaržėle prie laiško pritvirtintą dviejų tūkstančių kronų čekį, išrašytą jo vardu.

Niekada anksčiau tokiu mėnesio metu jo rankose nebuvo tiek pinigų. Tik apie tai jis pajėgė galvoti. Visa kita buvo tiesiog pernelyg netikra. Milijonai. Netės liga. Visa padėtis!

Du tūkstančiai kronų! Net plaukiodamas jūroje mėnesio pabaigoje jis neturėdavo šitiek pinigų. Netgi kol dirbo priekabų gamykloje. Paskui jį išmetė dėl girtavimo, o gamyklą perkėlė į Šiaurės Obiu.

Tagas atplėšė čekį ir palietė jį.

Jis buvo velniškai tikras.

Netei buvo smagu, o Tagas viskam pasiruošęs. Kai pas vienintelę ūkelio karvę buvo atvestas bulius, ji pasiteiravo, ar jam irgi būna tokia erekcija. Tagas parodė, ji ėmė juoktis, tarsi vienas iš jos brolių dvynių būtų paleidęs juokelį. Netgi kai jie bučiuodavosi, ji nesivaržydama

pasiduodavo, ir Tagas buvo laimingas. Jis troško save su ja išbandyti, visą laiką apie tai galvojo, nors ji dar buvo vos pradėjusi įgauti formas. Tagas labai šauniai atrodė – lieknas, su ruda kareiviška uniforma, po antpečiu užkišta kepuraitė su snapeliu. Tai suveikdavo, padedant buliui su karve, atliekantiems neišvengiamą kasmetinį ritualą.

Netė pamatė, kad Tagas visiškai suaugęs ir toks, kaip ji norėjo, ir kai jis paprašė jos nusirengti šieno kupetoje ir jį patenkinti, ji nesudvejojo. Kodėl reikėtų dvejoti? Visi sakė, kad šitaip turi būti, kad šitaip elgiasi patelės ir patinai, vyrai ir moterys.

Kai nenutiko nieko blogo, kita proga jie viską pakartojo, pakartojo tai, ką sužinojo: kad niekas negali prilygti džiaugsmui susijungus žmonių kūnams.

Penkiolikos ji pastojo. Nors Netė džiugiai pareiškė Tagui, kad dabar jiedu iki dienų pabaigos bus kartu, jis atsisakė pripažinti tėvystę. Jeigu tikrai esu šito benkarto tėvas, rėkė jis, pateksiu į nemalonę, nes tu – nepilnametė, o mūsų ryšys prieštarauja įstatymui. Nieku gyvu dėl Netės jis nesiruošė sėsti į kalėjimą.

Netės tėvas tikėjo dukters žodžiu ir bandė išmušti teisybę iš Tago, tik be naudos. Tagas tvirtai neigė savo indėlį pusseserės nėštumui. Kadangi sūnūs visada pasiduodavo šitaip žiauriai kvočiami, senis Hermansenas, savaime suprantama, pagalvojo, kad jaunuolis sako tiesą.

Paskui Tagas daugiau nebematė Netės. Kartkartėmis apie ją išgirsdavo ir tada jį užplūsdavo baisus gėdos jausmas.

Galiausiai jis pasirinko viską užmiršti.

Jis dvi dienas ruošėsi. Mirkė rankas drėkinamajame aliejuje, šveitė ir trynė, kol suskeldėjusi oda parausvėjo ir atgijo. Skutosi kelis

kartus, kol skruostai tapo lygūs ir skaistūs. Kirpykloje jį sutiko kaip sūnų palaidūną, trinko ir kirpo jam plaukus, apšlakstė kvepalais, kaip tik profesionalai sugeba. Su valgomąja soda jis šveitė dantis tol, kol dantenos pradėjo kraujuoti, o viską baigęs ir pažvelgęs į veidrodį Tagas tepamatė seniai praėjusių dienų šešėlį. Dešimt milijonų kronų reikia pasiimti stilingai. Netė turėtų žvelgti į jį taip, tarsi jis būtų nugyvenęs vertą gyvenimą. Jis norėjo, kad Netė pamatytų jaunuolį, kuris kadaise ją prajuokindavo, ir prieitų prie jo su pasitenkinimu.

Vis dėlto pagalvojęs apie susitikimą Tagas sudrebėdavo. Jis, kone penkiasdešimt aštuonerių, sugebės pakilti iš pačių socialinių padugnių ir atsitiesti, atsistoti kaip žmogus; į jį žvelgsiančios akys daugiau nebijos, kad jis gali nuskriausti.

Naktimis jis svajojo apie pagarbą ir pavydą, apie šviesesnius laikus naujoje aplinkoje. Tiktai prakeiktas mazochistas pasiliktų tokioje sušvinkusioje skylėje, kur visi šnairuoja į jį tarsi į raupsuotąjį. Nieku gyvu jis nepasiliks šitame kaime su pusantro tūkstančio gyventojų, kur net geležinkelis apmiręs, o vienintelis pasididžiavimas – priekabų gamykla, – jau seniai išsikėlusi ir atlaisvinusi vietą ne kam daugiau, tik idiotiškai institucijai, pavadintai Šiaurės ramybės mokykla.

Jis išsirinko didžiausią vyriškų drabužių parduotuvę Bogensėje. Nusipirkus smarkiai nukainotą žvilgų, mėlynomis juostelėmis kostiumą, kuris, kreivai besišypsančio konsultanto tvirtinimu, esąs naujausios mados, jam liko užtektinai pinigų mopedo degalams ir bilietui į abi puses iš Aibiu į Kopenhagą.

Atrodė, jog atėjo lemiama gyvenimo akimirka, kai jis sėdo ant savo *Velo Solex* ir nuburzgė per miestą. Į Tagą įsmeigti žvilgsniai buvo visiškai kitokie, nei jis buvo įpratęs.

Niekada anksčiau jis nebuvo taip pasiruošęs susitikti su ateitimi.

12

Rugpjūtis, 1987

Su dideliu pasitenkinimu Kurtas Vadas stebėjo, kaip politinė dešinioji per visą devintą dešimtmetį stiprino savo įtaką tarp gyventojų, o dabar, baigiantis 1987-ųjų rugpjūčiui, žiniasklaidos priemonės kone be išimčių pranašavo, kad po rinkimų valdžioje liks tie patys konservatoriai.

Dienos tikrai buvo palankios Kurtui Vadui ir tiems, kurie pritarė jo nuomonei. Pakilimo partija sukilo prieš imigraciją, pamažu vis daugiau krikščionių grupuočių ir nacionalistinių organizacijų būrėsi aplink apsukrius liaudininkų agitatorius, o šie patyrusiai pliauškino botagu per pagedimą ir moralės nuosmukį, nerodydami nė menkiausio jautrumo pagrindiniams žmogaus teisių principams.

Svarbiausias punktas teigė, kad žmonės nei gimsta lygūs, nei jiems skirta tokiais būti, ir rinkėjai gali kuo ramiausiai su tuo susitaikyti.

Tikrai palankios dienos. Tokios mintys prasiskynė kelią į parlamentą bei tam tikras nevalstybines organizacijas ir tuo pat metu

pradėjo plaukti lėšos Kurto puoselėjamai Tyrumo partijai. Jis sunkiai dirbo, kad vieną dieną ji taptų *bona fide* politine partija su plačiu vietinių skyrių tinklu ir atstovais parlamente, Kristiansborge. Gyventojams šitaip morališkai pakitus, beveik sugrįžo ketvirtasis, penktasis ir šeštasis dešimtmečiai. Žinoma, tai tik silpnas septintojo ir aštuntojo dešimtmečio ištvirkavimų atgarsis, kai jaunimas triukšmingai marširavo gatvėmis, skelbdamas laisvą meilę ir socializmą. Tų laikų, kai sukčiai ir visuomenės padugnės pelnėsi iš valstybės, o asocialus elgesys buvo pateisinamas valdžios ir visuomenės susilpnėjimu.

Laimei, tos dienos praėjo. Dabar, devintajame dešimtmetyje, kiekvienas žmogus yra savo likimo kalvis. Ir dauguma tikrai našūs, tai buvo akivaizdu, nes kiekvieną dieną iš pasiturinčių miestiečių, fondų ir sindikatų pylėsi nauji įnašai Kurto Vado Tyrumo partijai.

Rezultatai akivaizdūs. Buvo pasamdytos dvi tarnautojos tvarkytis su partijos sąskaitomis bei skirstyti informaciją ir mažiausiai keturi iš devynių partijos skyrių augo penkių narių per savaitę greičiu.

Galiausiai tarp gyventojų pernelyg išplito polinkis į homoseksualumą, narkotikų priklausomybė, paauglių nusikalstamumas, netvarkingi lytiniai santykiai, imigracija, politinės žmogžudystės ir apgailėtino genetinio paveldo sklidimas. Negana to, atsirado ŽIV virusas – tarsi perspėjimas, kurį krikščionių bendruomenės vadino Dievo pirštu.

Priemonės, kovai su tomis blogybėmis pasitelktos šeštajame dešimtmetyje, dabar nebetiko, reikėjo ieškoti geresnių būdų smogti atgal.

Kad ir kaip ten būtų, tikrai daug žadantys laikai. Nors garsiai nesakomas, pagrindinis Tyrumo partijos etosas sklido kaip miško gaisras: gero kraujo nedera maišyti su prastu.

Asociacija švariam tautos kraujui ir moralinėms vertybėms ginti buvo žinoma trimis skirtingais pavadinimais, kol Kurto tėvas, įdėjęs daug ryžto ir jėgų, įkūrė judėjimą rasiniam grynumui užtikrinti ir visuomenės moralei kelti. Penktajame dešimtmetyje jis pavadino jį Komitetu prieš palaidumą. Vėliau tai tapo Danų bendruomene, galiausiai – Tyrumo partija.

Tai, kas užgimė bendrosios praktikos gydytojo iš Fiuno prote, o paskui buvo ištobulinta jo sūnaus, jau nebebuvo tik asmeninis reikalas. Asociacija dabar jungė maždaug du tūkstančius narių, o jie su didžiausiu džiaugsmu mokėjo nemenkus metinius įnašus. Tai buvo pažangūs miestiečiai, pradedant advokatais, gydytojais ir policijos pareigūnais, baigiant rūpybos darbuotojais ir kunigais. Šie žmonės kasdieniame darbe matė per daug liūdesio ir turėjo nuovokos bei galimybių ko nors griebtis.

Jei Kurto tėvas tebebūtų gyvas, jis didžiuotųsi matydamas, kaip sūnus išplėtojo jo mintis, ir jaustųsi dėkingas, kad Kurtas taip sumaniai vadovauja tam, ką jiedu abu pamažu ėmė vadinti *Reikalu*. *Reikalo* rėmuose jis ir panašiai mąstantys šalininkai slapčia vykdė nelegalią veiklą, kurią troško legalizuoti per Tyrumo partiją, būtent – atskirti vaisių, kuris nenusipelnė gyventi, nuo to, kuris nusipelnė.

Kurtas Vadas kaip tik baigė įrašyti radijo pokalbį, kuriame jis dar kartą oficialiai išaiškino pagrindines Tyrumo partijos idėjas, kai jo žmona ant saulės spindulių užlieto ąžuolinio rašomojo stalo padėjo pluoštą laiškų.

Laiškų visada pasitaikydavo kuo įvairiausių.

Anoniminiai laiškai neatplėšti keliaudavo tiesiai į šiukšlių dėžę. Tokių būdavo maždaug trečdalis.

Kaip įprasta, būdavo neapykantos kupinų laiškų ir grasinimų. Kurtas kruopščiai užsirašydavo siuntėjų vardus ir adresus, o paskui perduodavo laiškus į kontorą mieste. Jei čia dirbančios moterys pastebėdavo, kad kartojasi tų pačių asmenų užgauliojimai, Kurtas paskambindavo vietos skyriaus sekretoriui ir šis pasirūpindavo, kad daugiau tokios korespondencijos nebūtų. Kadangi dauguma žmonių turi paslapčių, kurių nenori viešinti, o vietos advokatai, gydytojai ir kunigai gali prieiti prie gausių archyvų, yra daug būdų nepatenkintiesiems nutildyti. Galima pavadinti tai šantažu. Kurtas tai vadino savigyna.

Dar būdavo laiškų su prašymais stoti į partiją. Tokiu atveju reikėjo būti itin atidiems. Dėl infiltracijos gali kilti daug nemalonumų, todėl nuo pat pradžių derėjo elgtis atsargiai. Štai kodėl Kurtas Vadas pats atplėšinėjo savo laiškus.

Galiausiai įvairiausiais būdais buvo reiškiamos įvairiausios nuomonės – nuo pagyrų ir inkštimo iki įtūžio.

Tarp paskutinių iš dienos korespondencijos Kurtui pakliuvo Netės Hermansen laiškas. Jis negalėjo susilaikyti nenusišypsojęs, kai kitoje voko pusėje perskaitė siuntėjo vardą. Nedaugelis atvejų bėgant metams pasirodė tokie sėkmingi kaip šis. Du kartus gyvenime jis sustabdė amoralų šios moters elgesį. Paleistuvė. Kekšė.

Bet ko šis apgailėtinas gyvis nori iš jo dabar? Ašaros ar priekaištaus? Tiesą sakant, jam nerūpi. Jam Netė Hermansen buvo, yra ir visada bus niekas. Faktas, kad ji dabar gyvena viena pati vyrui užsimušus automobilio avarijoje tą pačią naktį, kai atsitrenkė į jos praeitį, pelnė ne daugiau nei truktelėjimo pečiais.

Ji nieko geresnio nenusipelnė.

Jis metė neatplėštą voką į nesvarbių laiškų krūvą. Net nebuvo smalsu. Ne taip, kaip visus tuos metus.

Pirmą kartą Kurtas išgirdo apie Netę, kai mokyklos tarybos narys atėjo į jo tėvo priimamąjį pranešti apie mergaitę, kuri pateko į Pugės malūno upelį ir dabar kraujuoja.

– Tikriausiai jai persileidimas. Daug požymių tai rodytų, – kalbėjo tarybos narys. – Bet kokias kalbas, kad kalti mokyklos berniukai, reikia atmesti kaip nerimtas. Tai buvo nelaimingas atsitikimas. Jeigu jus iškvies į namus, daktare Vadai, prašau atkreipti dėmesį, kad jokio smurtinio elgesio nebūta, kad mergaitė pati įkrito į upelį.

– Kiek jai metų? – pasiteiravo Kurto tėvas.

– Ką tik sukako penkiolika.

– Kažin ar normalu tokio amžiaus lauktis, – pastebėjo gydytojas Vadas.

– Kažin ar ji visiškai normali mergaitė, – prunkštelėjo tarybos narys. – Jau seniai dėl ištvirkavimo išmesta iš mokyklos. Palaidas elgesys, kvietimai sanguliauti berniukams, nepadorios kalbos. Primityvi protu bei veiksmais ir nuožmi bendramokslių bei klasės auklėtojos atžvilgiu.

Tai išgirdęs, Kurto tėvas atlošė galvą ir linktelėjo, kad visiškai supranta.

– Ak, viena iš tų, – tarė jis. – Atsilikusi, įsivaizduoju.

– Tikriausiai, – pritarė tarybos narys.

– Ar gali būti, kad kuris nors iš tų padorių vaikų, kuriuos ši niekinga mergaitė gali mėginti apkaltinti, kaip nors asmeniškai susiję su tarybos nariu?

– Taip jau nutiko, kad susiję, – atsakė tarybos narys, imdamas vieną pasiūlytų cigarų, kurie gulėjo dailiai sudėti dėžutėje ant gydytojo rašomojo stalo. – Vienas iš berniukų yra jauniausias mano brolio svainės sūnus.

– Suprantu, – tarė Kurto tėvas. – Klasių susidūrimas, jei toks buvo.

Tuo metu Kurtui buvo trisdešimt, jis jau ruošėsi perimti tėvo praktiką, bet jam dar reikėjo susipažinti su tokia paciente, kaip aptariamoji mergaitė.

– Ką ji veikia, toji mergaitė? – pasiteiravo Kurtas, sulaukęs padrąsinančio tėvo linktelėjimo.

– Nesu gerai informuotas, bet, regis, padeda savo tėvui nedideliame ūkyje.

– O jos tėvas? – toliau klausinėjo Kurtas.

– Kiek prisimenu, jis vardu Larsas Hermansenas. Paprastas žmogus, manau, iš tų kietasprandžių.

– Aš jį pažįstu, – patikino Kurto tėvas. Savaime suprantama, pažinojo. Jis netgi dalyvavo tai mergaitei gimstant. – Truputį trenktas, paaštrėjo po žmonos mirties. Bet kuriuo atveju – ribota, siaurų pažiūrų padermė. Nieko keista, kad ir mergaitė truputį trenkta.

O paskui nutiko štai kas.

Kaip ir tikėtasi, daktaras Vadas buvo pakviestas į Netės tėvo ūkį, ten padarė išvadą, kad mergaitė neapdairiai paslydusi įkrito į upelį ir buvo traiškoma srovės, todėl susižalojo į šakas ir akmenis, gulėjusius po užtvanka. Bet kokie kiti jos aiškinimai gali būti nulemti sukrėtimo ir nerimo. Tačiau ji baisiai kraujuoja.

– Ar gali būti, kad ji laukėsi? – pasiteiravo gydytojas mergaitės tėvo.

Kaip ir visuose kituose tėvo iškvietimuose į namus pastaruoju metu, dalyvavo ir Kurtas, jis aiškiai prisimena, kaip mergaitės tėvas, išgirdęs klausimą, išblyško ir lėtai papurtė galvą.

– Vadinasi, policijos tyrimo neprireiks, – pasakė Kurto tėvas.

Taigi tas atvejis daugiau nebuvo tiriamas.

Vakarop vėl turėjo įsisiūbuoti draugijos veikla, ir Kurtas Vadas nekantriai to laukė. Po dešimties minučių jis susitiks su ištikimiausiais Tyrumo partijos nariais, kurie ne tik artimai susiję su iškiliausiomis dešiniųjų partijų figūromis, bet turi gerų ryšių su Teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijų tarnautojais, niūriai nusiteikusiais dėl šalies pasirinktos krypties, ypač kai kalbama apie imigraciją ir šeimos suvienijimo politiką. Juos įsilieti motyvuoja lygiai tas pats, kas ir kitus partijos narius – Danijoje per daug užsieniečių, per daug nepageidaujamų žemesnio statuso asmenų.

„Iškilo grėsmė aukštuomenei ir plačiajai visuomenei“, – sklido šauksmai iš kelių būstinių, ir Kurtas Vadas negalėjo nepritarti. Viskas slypi genuose, ir žmonėms įkypomis akimis bei ruda oda nėra vietos idealiame baltapūkių berniukų ir mergaičių stipriais raumeningais kūnais paveiksle. Tamilai, pakistaniečiai, turkai, afganai, vietnamiečiai – visi turi būti sustabdyti kaip bet kokie kiti invaziniai teršalai. Efektyviai ir nedvejojant.

Tą vakarą jie nuodugniai aptarė, kokių priemonių Tyrumo partija galėtų imtis. Vyrams išėjus, Kurtas liko su tuo, kurį pažinojo geriausiai. Iš tikrųjų puikus žmogus, toks pat kaip jis gydytojas su pelninga praktika į šiaurę nuo sostinės.

– Jau daug kartų kalbėjomės apie *Reikalą*, Kurtai, – tarė tas vyras ir prieš tęsdamas tvirtu žvilgsniu jį tyrė. – Žinoma, aš pažinojau tavo tėvą. Jis leido man suprasti apie man tenkančią atsakomybę dar tada, kai buvau jaunas universiteto ligoninės gydytojas Odensėje. Jis buvo puikus žmogus, Kurtai. Daug iš jo išmokau: ir kalbant apie profesiją, ir apie etinius dalykus.

Jie linktelėjo vienas kitam. Tikrai didelė dovana Kurtui, kad jo tėvas sulaukė šešiasdešimt antrojo sūnaus gimtadienio. Jau praėjo treji metai nuo tos akimirkos, kai jis vis dėlto pasidavė amžiui, būdamas devyniasdešimt septynerių. Laikas prabėgo taip greitai.

– Tavo tėvas nurodė man kreiptis į tave, jei kada norėčiau tapti aktyvus, – kalbėjo svečias ir akimirką stabtelėjo, tarsi suprasdamas – kad ir kokį žingsnį žengs toliau, teks įveikti painius klausimus ir klastingus spąstus.

– Džiaugiuosi, – galiausiai tarė Kurtas. – Tačiau kodėl dabar, jei galiu paklausti?

Vyras pakėlė antakius ir prieš atsakydamas leido sau luktelti.

– Dėl kelių priežasčių. Viena yra mūsų šio vakaro pokalbis. Antra – šiaurinėje Zelandijoje, – kur didžiausia svetimšalių koncentracija, imigrantai dažnai labai artimai susiję ir vis dar tuokiasi tarpusavyje. Kaip žinoma, dėl kraujomaišos tikrai neretai pasitaiko nesveikų atžalų.

Kurtas linktelėjo. Tiesa. Jų pilna visur.

– Iš principo, norėčiau įnešti savo dalį, – tyliai pasakė vyras.

Kurtas vėl linktelėjo. Dar vienas pajėgus ir gerbtinas pilietis jungiasi į jų gretas.

– Suvokiate, kad dirbsite darbą, kurio jokiomis aplinkybėmis negalėsite su niekuo aptarinėti, tik su tais, kuriuos mes konkrečiai patvirtinsime, ir kad šitas apribojimas truks visą jūsų gyvenimą?

– Taip, – pasakė vyras. – Taip ir įsivaizdavau.

– Mažai iš to, ko imamės dėl *Reikalo*, esamomis aplinkybėmis gali būti paviešinta, tačiau akivaizdu, kad jūs apie tai sužinosite. Mes daug statome ant kortos.

– Tikrai.

– Dauguma verčiau pasirūpins, kad asmuo dingtų nuo žemės paviršiaus, užuot stebėję, kaip jis neatidžiai ir neapdairiai atlieka savo darbą.

Vyras linktelėjo.

– Suprantama. Esu tikras, aš panašiai jaučiuosi.

– Taigi, jūs trokštate būti įvesdintas į mūsiškes atrankos procedūras dėl nėštumo nutraukimo ir sterilizacijos?

– Taip.

– Tokiomis aplinkybėmis pasitelkiame specialią terminologiją. Turime sąrašą adresų ir pačių išvystytus ypatingus abortų metodus. Jei supažindinsime jus su šiomis procedūromis, tapsite visaverčiu nariu, ar suprantate?

– Taip, suprantu. Ko reikia, kad galėčiau būti supažindintas?

Kurtas atidžiai tyrė tą žmogų. Ar jam užteks valios? Ar tos akys išliks tokios pat ramios kalėjimo ir pažeminimo akivaizdoje? Ar jis pakankamai tvirtas, kad atsispirtų išorės spaudimui?

– Jūsų šeima ir draugai nieko neturi žinoti, nebent jie aktyviai dalyvautų mūsų darbe.

– Mano žmona nesidomi mano veikla, todėl nėra ko nerimauti, – nusišypsojo svečias. Tai buvo kaip tik tokia reakcija, kokios Kurtas tikėjosi šiame pokalbio etape.

– Labai gerai, eime į mano priimamąjį. Nusirengsite ir leisitės apžiūrimas, ar neturite jokių pasiklausymo prietaisų. Paskui paprašysiu, kad užrašytumėte kelis faktus apie save, tokius dalykus, kurių nenorėtumėte niekam pasaulyje, išskyrus mudu, paviešinti. Neabejoju, jūs, kaip ir visi mes, spintoje slepiate keletą skeletų. Pageidautina, kad tie faktai būtų susiję su jūsų medicinine praktika.

Svečias ir vėl linktelėjo. Šioje vietoje linkteli ne kiekvienas.

– Jums reikia paslapčių. Kad galėtumėte panaudoti prieš mane, jeigu pabūgčiau?

– Neabejoju, kelias turite.

Vyras vėl linktelėjo.

– Daugybę.

Apieškojęs žmogų ir stebėjęs, kaip jis pasirašo pareiškimą, Kurtas griežtai įpareigojo jį laikytis lojalumo ir tylos dėl *Reikalo* veiklos ir fundamentalių principų. O kai ir tai neatgrasė vyriškio, Kurtas trumpai supažindino, kaip galima paskatinti savaiminį abortą nesukeliant įtarimo, galiausiai apibendrino, kokie intervalai turėtų būti tarp tokio gydymo, kad nekiltų įtarimų sveikatos inspekcijai ir policijai.

Kai galiausiai jie atsisveikino, Kurtą apėmė nuostabus jausmas, kad dar kartą prisidėjo prie savo tautos gerovės.

Jis įsipylė brendžio ir atsisėdo prie ąžuolinio rašomojo stalo mėgindamas prisiminti, kiek kartų pats atliko procedūrą.

Atvejų būta daug. Netė Hermansen buvo vienas iš jų.

Jo žvilgsnis dar kartą krito į jos laišką ant krūvos viršaus. Paskui jis užsimerkė ir su malonumu prisiminė tą patį pirmąjį ir įsimintiniausią atvejį.

13

Lapkritis, 2010

Vėlų tokių tamsių kaip ši lapkričio diena vakarą policijos komisariato langai atrodė kažkaip paslaptingai. Dingojosi, jie stebi tarsi žibančios akys. Didžiuliame pastate bet kuriuo paros metu kabinetuose būdavo gyventojų, sėdinčių prie bylų, kurios negali ilsėtis ir kurių negalima atidėti. Tai buvo valandos, kai miestas apnuogindavo savo dantis: vienur sumušamas praeivis, kitur ginčijasi ir išsitraukia peilius sugėrovai, susiduria gaujos ir grobiamos piniginės.

Karlas tūkstančius valandų praleido šiame pastate mirkčiojant gatvės žibintams, kai padorūs miestiečiai miega savo lovose, tačiau, reikia pripažinti, tai buvo seniai. Jeigu tik šis vakaras su Mona nebūtų buvęs toks kankinantis. Jeigu tik jis būtų galėjęs sėdėti ant jos lovos ir stebeilytis į didžiules rudas jos akis. Jeigu taip būtų buvę, jis tikrai nebūtų varginęsis ir žiūrėjęs, kas jam taip vėlai skambina. Tačiau buvo kitaip, ir Asadas tapo jo gelbėtoju.

O dabar tenka srėbti pasekmes. Jis nusileido laiptais į rūsį ir negalėdamas patikėti papurtė galvą žiūrėdamas į link jo einančius Rouzę su Asadu.

– Ką, po galais, judu čia veikiat? – paklausė jis nestabtelėdamas. – Ar suvoki, kad tupi čia jau devyniolika valandų, Asadai?

Jis dirstelėjo per petį. Rouzė vilko pėdas ir tikrai netryško energija.

– O tu, Rouze? Kaip nutiko, kad ir tu vis dar čia? Ari viršvalandžius, kad gautum išeiginę, atspėjau? – Jis permetė apsiaustą per kėdės atkaltę savo kabinete. – Kas naujo Ritos Nielsen byloje negali palaukti iki rytojaus?

Asadas pakėlė gauruotus antakius, kad Karlas galėtų įspėti iš paraudusių jo akių.

– Štai čia mūsų peržiūrėti laikraščiai, – tarė jis, versdamas visą šūsnį ant Karlo rašomojo stalo.

– Tiktai mintinai neišmokom, – pridūrė Rouzė.

Žinant Rouzę, pareiškimas buvo gana kuklus. Jis pastebėjo vypsnį Asado veide. Be abejonės, sklaidė puslapius tol, kol jie kone sudrisko. Žinoma, kad taip. Pirmiausia dingusių asmenų skyriaus bylas apie visus praneštus atvejus 1987-ųjų rugsėjį, paskui laikraščius. Jis puikiai žinojo, kaip jie dirba.

– Tuo metu jokių užuominų apie sunkumus narkotikų versle, nieko, susijusio su grobimu ar panašia nusikalstama veikla regione, – pasakė Rouzė.

– Ar svarstėt galimybę, kad Rita Nielsen galėjo palikti automobilį kur nors kitur, o Koplyčios kelyje jį pastatė visai ne ji? – paklausė Karlas. – Gal ieškoti reikėtų visai ne Kopenhagoje? Jei ne ji paliko automobilį, galėjo pradingti apskritai bet kur nuo čia iki kelto per Didįjį Beltą.

– Apie tai jau anksčiau pagalvota, – atsiliepė Rouzė. – Reikalas tas, kad, pasak policijos raporto, atėjus teirautis apie mokėjimą kredito kortele, kiosko savininkas Niorebro ją prisiminė. Taigi tą rytą ji buvo Niorebro.

Karlas kietai sučiaupė lūpas.

– Kodėl ji taip anksti išvažiavo iš namų? Ar apie tai galvojot? – paklausė.

Asadas linktelėjo.

– Manau, tikriausiai todėl, kad turėjo susitikimą.

Karlas pritarė. Moters išvykimo laikas nedavė jam ramybės. Niekas be priežasties neina iš namų penktą valandą ryto, juo labiau – ne Ritos Nielsen profesijos atstovės, kurios naktį labiausiai užsiėmusios. Vargu ar toks ankstyvas laikas tinka šeštadieniniam apsipirkinėjimui, tad koks dar gali būti paaiškinimas, jei ne konkretus susitikimo laikas?

– Arba ji su kažkuo susitiko Kopenhagoje, tokiu atveju jis, kad ir kas būtų, kur kas daugiau už mus žino apie jos dingimą, arba ji niekada čia nepasirodė, tokiu atveju kažkas irgi tai žinojo, – pasakė Karlas. – Kiek pastangų buvo įdėta ją surasti? Kaip manot, ar pakankamai?

– Pakankamai? – Asadas dirstelėjo į Rouzę, kuri atrodė lygiai tokia pat išblyškusi. Abiem akivaizdžiai buvo sumažėjęs cukraus kiekis kraujyje.

– Taip, pakankamai požiūriu visų, kurie buvo su ja susiję arba žinojo apie jos dingimą, – atsiliepė Rouzė. – Paklausyk, Karlai, – toliau kalbėjo ji, – policija tris dienas beldėsi į visas duris. Apie dingimą buvo paskelbta visuose laikraščiuose. Paieška paskelbta per televiziją ir vietos bei nacionalinį radiją, ir nė gyva dūšia neatsiliepė, išskyrus kiosko savininką.

– Taigi jūs manot, kad kažkas žinojo, jog ji dingo, tačiau patylėjo? Ir, kad ir kas jis būtų, gali būti susijęs su jos dingimu, teisingai?

Rouzė sumušė kulnimis ir išpyškino:

– Tikrai taip, pone.

– O dabar judu man pranešat, kad maždaug tuo pat metu dingusiais paskelbiama neįprastai daug žmonių ir nė vienas jų neatsiranda, teisingai, Asadai?

– Taip. Ir dabar turime dar vieną, kuris irgi nebuvo rastas, – atsiliepė Asadas. – Paprašėm dar vienos savaitės laikraščių vien tam, kad įsitikintume, jog nepražiopsojome nieko iš to, ko nėra policijos apygardų įrašuose.

Karlas akimirką svarstė apie tai, ką pasakė Asadas.

– Vadinasi, dabar iš viso turim penkis asmenis, įskaitant Ritą Nielsen, kurie taip ir neatsirado? Penki žmonės per dvi savaites pradingo be pėdsako, ar taip tvirtinat?

– Kaip pirštu į akį. Iš viso šalyje per tas dvi savaites, į kurias buvome susitelkę, pranešta apie penkiasdešimt penkis dingusius asmenis, o po dešimties mėnesių penki taip ir nebuvo rasti. Ir vis dar nerasti po dvidešimt trejų metų, – linktelėjusi atsakė Rouzė. – Sakyčiau, tai rekordas – šitiek dingimų per kelias dienas.

Karlas pamėgino įvertinti tamsius ratilus jai po akimis. Ar tai nuovargis, ar per dieną nutekėjęs blakstienų tušas?

– Užmeskim akį, – tarė jis, vesdamas pirštu per Rouzės sąrašą, paskui išsitraukė rašiklį ir išbraukė vieną iš vardų. – Apie ją bet kokiu atveju galim pamiršti, – tarė, rodydamas moters amžių ir dingimo aplinkybes.

– Taip, mes irgi pagalvojom, kad ji per sena, – tarė Asadas. – Pritariu, nors mano tėvo sesuo dvejais metais vyresnė, per šias Kalėdas jai sukaks aštuoniasdešimt penkeri, vis dar kiaurą dieną skaldo malkas.

Kiek daug tauškalų apie nieką, – pagalvojo Karlas.

– Klausyk, Asadai, šita moteris buvo nusenusi. Ji dingo iš slaugos namų, ir esu tikras, ten malkų neskaldė, sutinki? O kaip kiti sąraše? Ar juos patikrinote? Ar galima juos kaip nors susieti su Ritos Nielsen dingimu?

Štai jie vypso. Porelė nuskriaustų vaikų.

Asadas alkūne niuktelėjo Rouzei.

– Advokatas Filipas Niorvigas iš Korsioro teisininkų firmos „Niorvigas ir Sionderskovas", – pradėjo ji. – Dieną prieš pačias svarbiausias paauglės dukters rankinio rungtynes Niorvigas, nepaisydamas pažado važiuoti, pareiškė, kad vietoj jo tegu vyksta mama. Jis tepasakė, kad turi svarbų susitikimą Kopenhagoje, kurio negalima atidėti.

– Ir paskui pradingo?

– Taip. Vėliau tą pat rytą traukiniu išvažiavo iš Halskovo ir turėjo išlipti Kopenhagos centrinėje stotyje apie pusę dešimtos. Po to nieko. Dingo skradžiai žemę.

– Ar kas matė jį lipant iš traukinio?

– Pora kitų keleivių iš Korsioro jį atpažino. Jis priklausė ne vienai miesto draugijai, todėl daug žmonių žinojo, kas jis toks.

– Regis, dabar prisimenu, – tarė Karlas, nekreipdamas dėmesio į gleives, kurias juto leidžiantis šnervėmis. – Garsus teisininkas iš Korsioro. Tuo metu gana garsiai skelbė laikraščiai. Ar ne jis iškilo viename Kopenhagos kanalų?

– Ne, jis visiškai pradingo, Karlai, – atsiliepė Asadas. – Tikriausiai galvoji apie kokį kitą žmogų.

– Ar toji byla dar nebuvo mūsų lentoje, Asadai?

Asadas linktelėjo. Tokiu atveju raudona sruoga tikriausiai derėtų ją sujungti su Ritos Nielsen byla.

– Matau, kad turite kažko apie jį prisirašę. Ką gali pasakyti apie tą Niorvigą, Rouze?

– Jis gimė 1925-aisiais... – tik tiek tespėjo pasakyti Rouzė.

– 1925-aisiais? Prakeikimas! – ištrūko Karlui. – 1987-aisiais jis turėjo būti pradėjęs septintą dešimtį. Gana senas būti paauglės rankininkės tėvu.

– Gal paklausyk toliau nešūkavęs? – pavargusi ištarė Rouzė. Apsiblaususiu žvilgsniu ji priminė jam senstančią roko žvaigždę, kuri mėgina atrodyti seksualiai po kilogramais pudros ir tušo. Tikriausiai bet kurią minutę kris ir užmigs.

– Gimęs 1925-aisiais, – pakartojo Rouzė. – Teisės laipsnis iš Orhuso 1950-aisiais. Jaunesnysis bendradarbis „Lorsenas ir Bondė" advokatų kontoroje Valensbeke nuo 1950-ųjų iki 1954-ųjų. Savo firmą Korsiore įsteigė 1954-aisiais, teisę vesti bylas Aukščiausiajame teisme įgijo 1965-aisiais. 1950-aisiais vedė Sarą Juliją Enevoldsen, 1973-aisiais išsiskyrė. Du vaikai iš pirmos santuokos. 1974-aisiais vedė savo sekretorę Miją Hansen. Tais pačiais metais gimė vienintelis vaikas su ja – duktė, vardu Cecilija.

Ji pakėlė akis su klausiama išraiška veide. Štai ir vėlyvos tėvystės paaiškinimas. Vyrukas pasiguldė savo sekretorę. Filipas Niorvigas akivaizdžiai buvo iš tų vyrų, kurie žino, ko nori.

Jis buvo vietinės sporto klubų asociacijos pirmininkas, išrinktas net tris kadencijas. Po kurio laiko įsiliejo ir į parapijos tarybą. Iki 1982-ųjų, kai apkaltintas sukčiavimu savo teisinėje firmoje buvo priverstas išeiti. Jis turėjo būti teisiamas, bet išsisuko dėl įkalčių stokos. Vis dėlto prarado daug klientų. Po penkerių metų, prieš dingimą, neturėjo vairuotojo pažymėjimo, nes buvo sučiuptas vairuojantis girtas. Finansiškai jis taip pat buvo išsekęs. Krūva skolų.

– Hmm, – Karlas atkišo apatinę lūpą ir baisiausiai panoro užsirūkyti. Cigaretės pasitarnaus ir prastai sveikatai gerinti, ir gebėjimui susitelkti.

– Ei, Karlai, tik nepradėk dūmyt dabar, – subarė Rouzė.

Karlas apstulbęs pažvelgė į ją. Kaip ji?..

– Nė nesvajok, Rouze. – Jis atsikrenkštė. Pradėjo perštėti gerklę. – Gal šitoj skylėj yra arbatos, Asadai?

Rudos padėjėjo akys akimirką prašviesėjo tik tam, kad vėl apsiblaustų.

– Bijau, kad ne, Karlai. Bet galiu pasiūlyt tau didelį puodelį kavos. Ką pasakysi?

Karlas nurijo seiles. Asado kava išgąsdintų bet kokį virusą.

– Jeigu tik ne per stiprios, Asadai, – atsakė jis maldaujančiu žvilgsniu. Praėjusį kartą prireikė pusės tualetinio popieriaus ritinėlio. Karlas nenorėjo, kad tai pasikartotų.

– Vadinasi, vienintelis dalykas, siejantis abi bylas, yra tai, kad abu asmenys dingo labai panašiomis aplinkybėmis, – nusprendė jis. – Abu tą dieną atkeliavo į Kopenhagą. Nežinom, kodėl Rita Nielsen, tačiau Niorvigas teigė turįs susitikimą. Nedaug tėra už ko užkibti. Tęsk, Rouze.

– Pamiršai laiką, Karlai. Jie pradingo tą pačią dieną ir beveik tuo pačiu metu. Štai kas glumina.

– Aš vis dar nesu įtikintas. O kaip kiti du atvejai iš tavo sąrašo?

Ji pažvelgė į lakštą popieriaus rankose.

– Čia yra Vigas Mogensenas, apie kurį nieko nežinom. Jis tiesiog pradingo. Paskutinį kartą matytas prie įlankos Lundeborge, besileidžiantis per Didįjį Beltą savo mažu laiveliu.

– Žvejys?

– Nemanau. Tiesiog jis turėjo mažą laivelį. Tikrai vienu metu turėjo žvejybos laivą, tačiau tas sulūžo. Tikriausiai dėl Europos Sąjungos žvejybos kvotų.

– Ar laivelis buvo rastas?

– Taip. Varnemiundėj. Jį buvo perėmę pora lenkų, kurie tikino, kad laivelį pasiėmė, nes jis jau visą amžinybę stovėjo prišvartuotas Julinge. Šiaip ar taip, jie nelaikė to vagyste.

– O ką sakė Julinge?

– Sakė, kad tai netiesa. Ten niekada nebuvo laivelio.

– Dingojasi man, kad tie lenkai jam suvarė ašmenis, o paskui išvertė per bortą.

– Nebūtų galėję. Jie nuo 1987-ųjų rugpjūčio iki spalio dirbo Švedijoje, todėl Mogenseno dingimo metu jų apskritai nebuvo Danijoje.

– Kokio didumo tas laivelis? Ar jis galėjo būti prišvartuotas kur nors niekam nepastebint?

– Šitai išsiaiškinsim, Karlai, – pažadėjo Asadas. Jis stovėjo tarpduryje su dailiu nediduku padėklu, pagamintu iš puikios sidabro imitacijos. Karlas neramiai stebėjo mažučius puodelius. Kuo mažesni puodeliai, tuo žiauresnis turinys. O šie buvo tikrai mažučiukai.

– Iki dugno, Karlai, – paragino Asadas karščiuojančiomis akimis. Jis pats labiau priminė tą, kurį reikia grąžinti į gyvenimą,

Karlas vienu mauku išgėrė kavą ir staiga pagalvojo, kad ji visai nebloga. Ištisas keturias sekundes truko tas jausmas, kol jo organizmas pradėjo reaguoti taip, tarsi jam būtų supiltas variklių alyvos ir nitroglicerino mišinys.

– Gerai, Karlai, *ane*? – tarstelėjo Asadas.

Nieko keista, kad jo akys paraudusios.

– Gerai, – išspjovė Karlas. – Vigą Mogenseną kol kas atidėkim į šalį. Nesu tikras, kad čia yra koks ryšys su Rita Nielsen. Ar turim jį ant lentos, Asadai?

Asadas papurtė galvą.

– Buvo padaryta prielaida, kad vyras nuskendo nelaimingo atsitikimo metu. Jis buvo linksmuolis, nevengė svaigalų. Ne alkoholikas, tiesiog smulki žievelė.

– *Žuvelė*, Asadai. Reikia sakyti žuvelė, ir neklausk manęs, kodėl, tiesiog taip yra. Ką dar turim? – Jis pažvelgė į Rouzės sąrašą ir stengėsi nuslopinti nemalonų jausmą, kilusį kavos medžiagoms pasiekus skrandį.

– Paskui šita, – tarė Rouzė, rodydama į dar vieną vardą. – Čia sakoma, Gitė Čarlz. Gimusi 1934-aisiais Torshaune, bakalėjos krautuvininko Alistairo Čarlzo dukra. Karo pabaigoje jis bankrutavo, ir tėvai išsiskyrė. Čarlzas grįžo į Aberdyną, iš kur ir buvo atvažiavęs, o Gitė su motina ir jaunesniuoju broliu persikraustė į Vailė. Kurį laiką mokėsi slaugytojos darbo, bet metė ir galiausiai įsidarbino psichiatrinėje ligoninėje Braininge. Paskui kelis kartus trumpai dirbo slaugytojos padėjėja įvairiose šalies ligoninėse, kol galiausiai atsidūrė ligoninėje Samsės saloje.

Rouzė linktelėjo sau, skenuodama tekstą akimis.

– O toliau viskas labai būdinga vieną dieną staiga dingstantiems žmonėms, – tarė ji. – Paklausykit: ji –Samsės ligoninėje Tranebjerge nuo 1971-ųjų iki 1980-ųjų. Regis, yra mėgiama, nors kelis kartus buvo sučiupta darbe išgėrusi. Gydėsi nuo alkoholio priklausomybės ir viskas klostėsi gerai, kol vieną dieną ją sučiupo vagiant chirurginį spiritą. Paaiškėjo, kad jos svaigalų vartojimas nekontroliuojamas, ir ją iš karto išvijo. Po kelių mėnesių ji buvo priimta į bendruomenės medicinos pagalbos į namus tarnybą, kur dviračiu važinėjo po salą pas nusenusius ir silpnus gyventojus, tiktai paskui paaiškėjo, kad Gitė Čarlz ir iš jų vagia, todėl ją vėl išspyrė. Nuo 1984-ųjų iki dingimo ji neturėjo darbo ir gyveno iš pašalpų. Ne itin spindinti karjera.

– Savižudybė?

– Spėjama. Buvo pastebėta sėdanti į keltą Kalundborge ir išlipanti kitoje pusėje, ir viskas. Moteris buvo tvarkingai apsirengusi, bet niekas su ja nesikalbėjo. Byla užšaldyta.

– Vadinasi, ir jos nebuvo mūsų lentoje, Asadai?

Asadas papurtė galvą.

– Keistame pasaulyje gyvename, – tarė jis.

Tai tiesa. Ir dar keista, kad Karlo gripas, regis, praėjo, bet jo žarnos dabar klūpėjo ant kelių, maldaudamos pasigailėti.

– Po minutėlės grįšiu, – staiga tarė jis ir šovė koridoriumi į tualetą. Trumpais žingsniais, vilkdamas kojas, suspaudęs sėdmenis. Paskutinį kartą gyvenime geria šitą humusą. Jis drėbėsi ant tualeto sėdynės nuleidęs kelnes iki blauzdų ir įrėmė kaktą į kelius. Kaip galima šitaip greitai atsikratyti to, ką taip ilgai valgai? Tai buvo viena paslapčių, kuriose jis visiškai netroško kapstytis.

Nusišluostęs nuo kaktos prakaitą, Karlas pabandė galvoti apie ką nors kita. Viskas dar buvo čia, patogiai atgaminama iš trumpalaikės atminties. Žvejys iš Fiuno, slaugytojos padėjėja, kekšė iš Koldingo ir teisininkas iš Korsioro. Jeigu kas nors sieja šias bylas, tai jo vardas Antulis Donaldas. Statistika gali būti labai neįprasta, todėl nėra visiškai neįtikėtina, kad keturi žmonės visam laikui per vieną savaitgalį pradingo visiškai nepriklausomai vienas nuo kito. Kodėl gi ne?

Nutinka įvairiausių keistų dalykų. O atsitiktinumai laukia ten, kur jų mažiausiai tikiesi.

– Mes šį tą radom, Karlai, – pasigirdo kitapus įstaigos durų.

– Gerai, Asadai, palauk. Po minutės ateisiu, – atsiliepė Karlas, puikiai žinodamas, kad sako netiesą. Jis nieku gyvu nesistos, kol žarnos nenustos suktis. Niekada nežinai, kas gali nutikti.

Karlas išgirdo, kaip durys vėl užsitrenkia, ir akimirką sėdėjo giliai kvėpuodamas, kol nemalonumai virškinimo sistemoje, regis, nurimo. Asadas pasakė, kad jie kažką rado.

Jo mintys pradėjo viršyti greitį. Erzino kažkokia smulkmena, o jis nežinojo, kas tai. Kažkas susiję su ta moterimi, Gite Čarlz, jei tik pavyktų apčiuopti.

Visose keturiose bylose jis atkreipė dėmesį į dingusiųjų amžių. Rita Nielsen buvo penkiasdešimt dvejų, Filipas Niorvigas – šešiasdešimt dvejų, Gitė Čarlz – penkiasdešimt trejų, o Vigas Mogensenas – penkiasdešimt ketverių. Ne itin būdingas be pėdsako pradingstančių žmonių amžius. Tai nutinka anksčiau, kol esi jaunas, pašėlęs,

emocionalus, arba vėliau, kai liga, vienatvė ir gyvenimo nusivylimai sunkiai prislegia. Tačiau šie žmonės buvo nei jauni, nei seni. Bet faktai kalba už save. Statistika iš tikrųjų nenuspėjama.

Po pusvalandžio Karlas pagaliau užsimovė kelnes ir užsisegė diržą, skaudančia išange ir tarsi pora kilogramų palengvėjęs.

– Ta tavo kava per stipri, Asadai, – tarė jis, sunkiai sudribdamas į kėdę kabinete.

Smarkusis niekšelis nusijuokė.

– Čia ne mano kava, Karlai. Tave paguldė tas pats, kas mus visus. Kosim, čiaudim, šikam kaip iš kulkosvaidžio ir dar raudonos akys. Trunka dvi dienas, bet tu visus aplenkei, Karlai. Visi iš komisariato jau tupėjo išvietėje, išskyrus Rouzę. Jos organizmas kaip kupranugario. Kupranugarį gali šerti ebola ir cholera, o jis tik storėja.

– Kur ji dabar, Asadai?

– Naršo internete, bet po minutės grįš.

– Tai ką judu abu išsiaiškinot? – Karlas skeptiškai vertino Asado pateiktą jo vidurių negalios aiškinimą, nes pakakdavo pažvelgti į kavos puodelį ir jis pajusdavo, kaip spazmai atsinaujina. Štai kodėl, Asado sutrikimui, jis uždengė puodelius popieriaus lakštu.

– Na, matai, šita Gitė Čarlz. Ji dirbo tarp protinių sutrikimų turinčių žmonių, tai štai ką išsiaiškinom.

Karlas pakreipė galvą.

– Ir... – nenustygo jis, girdėdamas koridoriumi kaukšint žingsnius.

Rouzė į lėkė į kabinetą plačiai išsižiojusi, tarsi tikrai būtų kvanktelėjusi.

– Aptikom ryšį tarp Ritos Nielsen ir Gitės Čarlz, ir jis štai čia, – tarė ji, bedusi rodomuoju į atspausdinto Danijos žemėlapio vidurį.

Sprogė.

14

Rugpjūtis, 1987

Ji kaip prikalta sėdėjo ant suolo, žiūrėdama seno bunkerio Korso gatvėje link. Ilgai netruko, kol atsliūkino narkomanas su savo bjauriu mišrūnu šunėku.

Šunį vadino Šėtonu. Tinkamas vardas, jeigu toks apskritai yra. Vakar šitas pabaisiškas šuva įsikirto į kokerspanielį ir tik staigus žmogaus medinėmis klumpėmis spyris žvėrį privertė kokerspanielį paleisti. Narkaša, žinoma, grasindamas susidoroti, užsiundė ant to žmogaus savo šunį, bet nieko neišėjo. Buvo per daug žiūrovų, o Netė – viena iš jų.

Šitoks šuo nenusipelno vaikštinėti mieste, – tada pagalvojo ji ir sumanė vienu šūviu nudėti du zuikius.

Į dešrą, kurią ji padėjo Korso gatvės gale prie seno karą menančio betoninio bunkerio, buvo sušvirkšta drignių ekstrakto – pakankama dozė dabartiniam tikslui. Seilėtas pabaisa nesugebės atsispirti, kai pradėjęs uostinėtis ten, kur visada atlieka savo reikalus, netikėtai aptiks jauką. Kai šitoks šuva įsikanda ėdalą, jo nesustabdys joks

žmogus. Žinoma, ji nemanė, kad jo šeimininkas atims iš šuns dešrą. Jis tikrai ne taip skrupulingai, kaip kiti šunų šeimininkai, žiūri, kur jo augintinis kaišioja nosį. Tačiau vis dėlto niekada nežinai.

Tereikėjo palaukti kelias minutes, ir Netė pamatė, kad šnopuojantis pabaisa jau tempia savo šeimininką taku, vadinamu Peblingo krantine. Tereikėjo mažiau nei dešimties sekundžių, kol jis užuodė jauką, ir vienu greitu šuoliu dešra buvo godžiai sužiaumota.

Kiek Netė galėjo matyti, šuva surijo viską iki paskutinio trupinio.

Kai žmogus su šunimi praėjo pro jos suolelį, Netė ramiai atsistojo, žvilgtelėjusi į laikrodį pasitikslino laiką ir nušlubčiojo iš paskos.

Ji žinojo, kad vyras be vargo apsuktų aplink visus keturis ežerus, bet taip pat žinojo, kad jis neturi tiek laiko. Jų greičiu apeiti aplink Peblingo ežerą truktų maždaug penkiolika minučių, bet, kai į dešrą sušvirkšta tokia koncentruota dozė, Netė buvo tikra, kad taip toli jie nenueis.

Kuo labiau artėjo prie Karalienės Luizos tilto, tuo šuniui, dingojosi, vis sunkiau darosi paeiti tiesiai. Savininkas vis tampė pavadėlį, o žvėris vėl netvarkingai nusukdavo.

Kitapus ežero žmogus nutempė šunį pakrantės taku, galiausiai ėmė barti, ko tas spyriojasi. Liovėsi, kai žvėris pradėjo urgzti ir atsigręžęs į jį iššiepė nasrus.

Žmogus ir šuva stovėjo šitaip nejudėdami atsigręžę vienas į kitą minutę, gal dvi. Netė atsišliejo į raitytus tilto turėklus, tarsi žavėdamasi kitapus ežero atsivėrusiu restorano „Paviljonas“ vaizdu.

Tačiau ji buvo visiškai pasinėrusi į ką kita. Akies kampučiu matė, kaip šuva sunkiai atsisėda ir paklaikęs dairosi, tarsi nebesusigaudytų, kuris kelias į viršų, kuris žemyn. Iš nasrų iškorė liežuvį. Moteris pažino simptą.

Bet kurią akimirką dabar šuva šoks į ežerą gerti, – galvojo ji, tačiau taip nenutiko. Jau buvo per vėlu.

Tiktai tada, kai šuva šnopuodamas nuvirto ant šono ir pamažu pradėjo rimti, bukagalviui kitame gale pavadėlio ėmė aiškėti, kad nutiko kažkas baisaus.

Sutrikęs, nežinodamas ko griebtis, jis tampė pavadėlį ragindamas:

– Einam, Šėtone, – bet Šėtonas jau niekur nesijudino. Tuo pasirūpino dešra su drignėmis.

Tetruko dešimt minučių.

Netė visą valandą sėdėjo ir per radiją klausėsi klasikos. Muzika ramino protą ir leido konstruktyviai mąstyti. Pamačius drignių poveikį, visas nerimas dingo. Dabar teliko klausimas, ar žmonės laikysis numatyto apsilankymo grafiko. Ji neabejojo, kad jie ateis. Dešimt milijonų kronų iš tikrųjų dideli pinigai, o visoje karalystėje tikriausiai nebuvo nė vieno, kuris nežinotų, kad ji juos turi, ir kur kas daugiau. O, jie tikrai ateis, tikino moteris save, kol atėjo radijo žinių laikas.

Antraštės nebuvo įkvepiančios. Bažnyčios reikalų ministras lankosi Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, ką tik prasidėjo Izraelio piliečio, nutekinusio slaptų žinių apie atominius ginklus, teismo procesas.

Netė atsistojo ir nuėjo į virtuvę pasigaminti ko nors pavakariams, tačiau išgirdo minint Kurto Vado vardą.

Ji sudrebėjo lyg bakstelėta aštriu daiktu ir sulaikė kvapą, tarsi tai būtų vienintelis vaistas.

Balsas per dvejus metus nebuvo pasikeitęs. Aiškus, savimi pasitikintis ir arogantiškas. Tačiau tema visai kitokia.

– Tyrumo partija siekia kur kas daugiau nei švelni mūsų imigracijos politika. Taip pat esminis mūsų rūpestis – gimstamumas žemiausiose ir silpniausiose visuomenės grandyse. Tėvų su rimtomis socialinėmis problemomis – ar iš prigimties atsilikusių, ar įgijusių priklausomybę nuo alkoholio ir narkotikų, ar genetiškai linkusių į nusikalstamumą – vaikai dažnai yra didelė našta visuomenei. Vienas toks vaikas kasmet mums atsieina milijonus kronų, – žėrė savo nuomonę Vadas, nedaug palikdamas galimybių jį kalbinusiam bent žodžiu įsiterpti. – Tik įsivaizduokite, kiek sutaupysime, jei nusikaltėliams bus atimta teisė turėti vaikų. Rūpybos organai turėtų daugiau nei pakankamai lėšų. Kalėjimai ištuštėtų. O kas, jeigu atsikratytume astronominių išlaidų, skiriamų globoti bedarbiams emigrantams, kurie čia atkeliauja turėdami vienintelį tikslą – nusiaubti mūsų valstybės iždą, kartu atsitempia visas šeimas, o mokyklas užpildo vaikai, nemokantys mūsų kalbos ir neišmanantys papročių. Įsivaizduokite, koks būtų poveikis, jei daugiavaikėms šeimoms, gyvenančioms iš socialinių pašalpų, kurių vaikai tuntais klajoja neprižiūrimi, staiga nebūtų leidžiama šitaip atkakliai daugintis ir gimdyti atžalas, kurių nepajėgia prižiūrėti? Šitai...

Netė susmuko kėdėje ir įsmeigė akis į kaštonų viršūnes. Jai susuko pilvą. Koks žmogus gali spręsti, ar kitas turi teisę gyventi, ar ne?

Žinoma, Kurtas Vadas.

Akimirką ji galvojo, kad apsivems.

Netė stovėjo priešais savo tėvą. Jis buvo kažkoks pajuodęs, veide – jai dar nematytas apmaudas.

– Visą laiką, kol lankei mokyklą, aš tave gyniau, Nete. Ar šitai suvoki?

Ji linktelėjo. Žinojo, kad tai tiesa. Daugiau kartų, nei ji pajėgė prisiminti, jiedu buvo kviečiami į niūrią klasę, kur tėvas priešinosi direktoriaus ir klasės auklėtojos grasinimams. Tačiau kaskart jis vis nusižemindavo, išklausydavo kaltinimus ir pažadėdavo, kad ji pasitaisys. Jis mokys ją paklusti Dievo žodžiui ir dukart pagalvoti prieš ką nors sakant. Jis ves dukrą geresniu keliu ir pataisys jos palaidą elgesį.

Tačiau Netė niekada nesuprato, kodėl pats tėvas gali taip gausiai keiktis ir kodėl yra taip blogai kalbėti apie tai, ką daro vyrai ir moterys, kai kiekvieną dieną ūkyje tai vyksta visur aplink.

– Jie sako, kad tu nepadoriai kalbi ir esi kvaila, ir kad užkreti visus aplinkui, – pareiškė jai tėvas. – Kai tave išmetė iš mokyklos, suradau moterį, kuri tave mokė, nors atsiėjo nepigiai. Jei bent išmoktum skaityti ir rašyti, tačiau tu nė to nesugebi. Kad ir kur eičiau, žmonės nužvelgia mane su panieka. Aš esu tas ūkininkas, kurio dukra kaimui užtraukia gėdą. Pastorius, mokykla, visi nusistatę prieš tave, vadinasi, ir prieš mane. Dar nė nesutvirtinta, o jau nėščia. Ir dar aiškini, kad vaiko tėvas yra tavo pusbrolis.

– Tikrai jis. Mes kartu tai darėme.

– Ne, ne jis, Nete! Tagas tvirtina, kad nieko bendra su tuo neturi. Todėl dar kartą klausiu: kas?

– Mes su Tagu, kartu.

– Klaupkis, Nete.

– Bet...

– KLAUPKIS!

Ji pakluso. Stebėjo, kaip jis žengia per kambarį ir kiša rankas į krepšį ant stalo.

– Štai, – liepė sviesdamas saują ryžių ant grindų priešais dukterį. – Ėsk!

Paskui šalia padėjo puodelį vandens.

– Ir užgerk!

Ji apsidairė kambaryje, žvilgsnis užkliuvo už motinos nuotraukos, dailios ir besišypsančios su vestuvine suknele, nuslydo per įstiklintą bufetą su porcelianiniu servizu ir laikrodį ant sienos, jis jau seniai buvo sustojęs. Niekas tame kambaryje negalėjo jos paguosti, niekas neliudijo, kad yra koks būdas išsigelbėti.

– Sakyk, su kuo krušaisi, Nete, arba ėsk.

– Su Tagu. Tik su juo.

– Štai, – suurzgė tėvas, nuo įtūžio drebančiomis rankomis prievarta grūsdamas ryžius jai į burną.

Grūdai strigo gerklėje, nors ji gėrė kiek galėjo. Kaskart rydama galvojo, kad tuoj užsprings šitais mažais, smailiais grūdeliais.

Kai tėvas, įkniaubęs veidą į delnus, pradėjo sriūbauti ir meldė Netę pasakyti, nuo ko ji pastojo, ji nedelsdama spruko, kartu sudaužydama ir vandens puodelį. Keturi žingsniai iki durų, ir ji lauke. Lauke ji buvo greita ir vikri, nes geriau už bet kurį kitą pažinojo apylinkes.

Girdėjo, kaip įkandin rėkia tėvas, paskui jo riksmus girdėjo iš toli, tačiau tai jos nesustabdė. Ją privertė sustoti tik skausmas pilvo apačioje, nes ryžiai pradėjo brinkti nuo vandens ir jos tulžies. Mergaitė tiesiog jautė, kaip plečiasi skrandis. Ji atmetė galvą ir ėmė gaudyti orą.

– Tai buvo Taaaaagas! – rėkė ji per švendrus ir priešais tekėjusį upelį, paskui parklupusi kuo stipriau prie pilvo prispaudė kumščius. Trumpam tai padėjo, bet skrandis vis tiek plėtėsi. Netė įkišo pirštą į gerklę bandydama išsivemti, bet niekas nepalengvino jos skausmo.

– Tai buvo Tagas! Kodėl negali jiems pasakyti, mama? – verkė ji, užvertusi akis į dangų. Tačiau motina neatsiliepė. Mergina tik pamatė, kad priešais stovi penki berniūkščiai su meškerėmis.

– Netė čiulpikė! – ėmė rėkti vienas iš jų.

– Čiulpikė, čiulpikė! – prisidėjo ir kiti.

Ji užsimerkė. Dingojosi, viskas viduje yra. Pilvas, diafragma, plėšė tokiose vietose, apie kurias ji anksčiau nė nenutuokė. Skausmas tvinkčiojo už akių, smilkiniuose, kaukolės viduje. Netė užuodė savo pačios prakaitą. Visa būtimi stengėsi išrėkti skausmą, kad kūnas vėl taptų vientisas.

Tačiau ji negalėjo spiegti, kad ir kaip to norėjo. Negalėjo ir atsiliepti, kai berniukai paprašė pakelti suknelę, kad jie galėtų pasižiūrėti, kaip atrodo ten, apačioje.

Berniukų balsuose Netė girdėjo viltį, atskleidžiančią juos tokius, kokie jie yra: kvaili maži berniūkščiai, nieko neišmanantys ir darantys tik tai, ką liepia jų tėvai. Jos atsisakymas paklusti juos ne tik supykdė, bet ir sutrikdė, ir tai buvo visų blogiausia.

– Purvina kiaulė! – suriko vienas iš jų. – Įmeskim ją į upelį ir švariai nuprauskim.

Be jokio įspėjimo jie griebė mergaitę už rankų ir kojų ir iš visų jėgų sviedė į tėkmę.

Berniūkščiai išgirdo pliūkštelint, o paskui dunkstelėjimą, kai ji, pirmiausia pilvu, atsitrenkė į povandeninį akmenį, o paskui matė, kaip plaka rankomis, o iš tarpkojo plūsta kraujas.

Tačiau nė vienas jų nieko nedarė, kad pagelbėtų, paprasčiausiai nubėgo.

Pagaliau tenai, šaltame vandenyje, pasigirdo riksmas.

Riksmas Netę ir išgelbėjo, nes tėvas atbėgo pagal garsą, ištempė ją į krantą ir parnešė namo. Stiprios rankos staiga pasidarė švelnios. Vyras taip pat matė kraują ir suprato, kad ji jau nebegali apsiginti.

Jis paguldė dukrą į lovą ir apklojo pilvą šaltu audeklu, paskui paprašė atleidimo, kad neteko savitvardos. Tačiau Netė nieko neatsakė. Dėl skausmo dūrių galvoje ir pilvo apačioje ji nepajėgė kalbėti.

Po šito tėvas niekada nebekėlė klausimo, nuo ko ji pastojo. Vaisiaus nebeliko, tiek buvo akivaizdu. Netės motina, niekam ne paslaptis, taip pat turėjo persileidimų, tad požymiai buvo akivaizdūs. Netgi Netė tai suprato.

Tą vakarą, kai Netė pradėjo karščiuoti, jos tėvas pakvietė daktarą Vadą. Po valandos Vadas atvyko su sūnumi Kurtu, jie akivaizdžiai nė kiek nenustebo dėl Netės būklės. Gydytojas užsirašė jos tėvo paaiškinimą, kad mergaitė paslydo ir įkrito į upelį. Jau girdėjo apie tai, o dabar pats įsitikino. Labai negerai, kad mergaitė pradėjo kraujuoti, pasakė Vadas ir paklausė jos tėvo, ar ji nesilaukė, nė nepasivarginęs ištirti pats.

Netė stebėjo, kaip tėvas purto galvą, sukaustytas gėdos ir neryžtingumo.

– Tai būtų neteisėta, – tykiu balsu galiausiai pratarė jis. – Todėl, žinoma, ne. Nereikia dėl to kviesti policijos. Nelaimingas nutikimas yra nelaimingas nutikimas.

– Tu pasveiksi, – pasakė gydytojo sūnus. Jis glostė jos ranką, prisilietimas truko per ilgai, pirštų galiukais tarsi netyčiomis brūkštelėjo jos mažas krūtis.

Tada pirmą kartą Netė pamatė Kurtą Vadą ir netgi anuomet jo draugijoje pasijuto nemaloniai.

Paskui tėvas kurį laiką į ją įdėmiai žiūrėjo, kol galiausiai susikaupė ir paskelbė sprendimą, sužlugdžiusį ir jo, ir jos gyvenimą.

– Negaliu tavęs ilgiau čia laikyti, Nete. Turim rasti tau globėjus. Ryte pasikalbėsiu su valdžia.

Po radijo pokalbio su Kurtu Vadu ji sėdėjo suraukusi kaktą krėsle svetainės viduryje. Nei Karlo Nielseno „Pavasaris Fiune", nei Bacho preliudai neatnešė jai ramybės.

Pabaisai buvo leista prabilti eterio bangomis. Laidos vedėja iš visų jėgų bandė sustabdyti jo žodžių srautą skvarbiais klausimais, tačiau jis sumaniai išnaudojo jam skirtą laiką, ir padarė pykinantį poveikį.

Viskas, ko Kurtas siekė, nepakito ir, regis, siekiai tik sustiprėjo. Ji liko apstulbusi. Kurtas Vadas paviešino savo ir tos organizacijos, kurią įkūrė ir kuri taip aiškiai priklausė praėjusiam amžiui, darbo tikslus. Kuri priklausė laikams, kai žmonės sudauždami kulnais tiesė rankas saliutuodami ir žudė nesveikai įsitikinę, kad vieni žmonės gimsta geresni už kitus, o teisė dalyti žmoniją į tuos, kurie yra verti, ir tuos, kurie ne, priklauso tik jiems, jiems vieniems.

Netė padarys viską, kas jos galioje, kad pabaisa užkibtų ant kabliuko, kad ir kokios būtų pasekmės.

Netės kūnas virpėjo renkant Vado numerį, pirštai klydo, kol galiausiai surinko teisingus skaičius.

Reikėjo skambinti tris kartus, kol linija pagaliau tapo laisva. Po pokalbio jis tikriausiai užlietas dėmesio. Netė vylėsi, kad Kurtui Vadui skambino žmonės, niekinantys jį už tai, koks jis yra.

Tačiau galiausiai prisiskambinus, niekas Kurto Vado balse nerodė, jog taip ir yra.

– Tyrumo partija, kalba Kurtas Vadas, – pranešė tiesiai ir be jokios gėdos.

Kai ji prisistatė, jis dygiai paprašė paaiškinti, kas, po galais, ji manosi esanti ir ką sugalvojo, kad gaišina jo laiką savo laiškais, o dabar ir telefono skambučiais.

Jis jau ruošėsi padėti ragelį, kai ji, sukaupusi visas jėgas, ramiai pranešė jam apie reikalą.

– Nepagydomai sergu ir noriu, kad žinotumėt, jog susitaikiau su tuo, kas įvyko tarp mudviejų. Laiške, kurį siunčiau, pranešama apie mano ketinimą skirti didelę pinigų sumą jums arba jūsų įkurtai organizacijai. Jei dar to nepadarėte, siūlau perskaityti laišką ir rimtai atsižvelgti į jo turinį. Bijau, kad laiko nedaug.

Šitaip pasakiusi, padėjo telefono ragelį. Netės akys nuklydo nuodų buteliuko link ir ji pajuto prasidedant migreną.

Laukti teliko penkias dienas.

15

Lapkritis, 2010

Karlas, snaudęs skruostą priglaudęs prie sienos, ėmė busti nuo aitraus, egzotiško kvapo, lendančio į šnerves. Atsitraukęs nuo sienos jis lėtai atsimerkė ir prie pat veido pamatė porą tiriančių akių bei dygius kelių dienų šerius.

– Štai, Karlai, – tarė Asadas, tiesdamas deginančio garuojančio gėrimo stiklinę.

Karlas akimirksniu atšoko ir pajuto skausmo dūrį kakle, tarsi spaustuku kas būtų sugnybęs raumenį. Nepagalvotum, kad arbata gali taip bjauriai dvokti.

Jis apsidairė ir prisiminė, kad yra vėli naktis, kažkuriuo metu pajuto, kad namo parvažiuoti nepajėgs. Apsiuostęs pažastis Karlas pasigailėjo, to nepadaręs.

– Nuostabi *raka* arbata, – kimiai tarė Asadas.

– *Raka*, – pakartojo Karlas. – Bjauriai skamba. Čia kas, ligos pavadinimas? Peršalimų rinkinys?

Asadas nusišypsojo.

– Raka yra labai gražus miestas prie Eufrato.

– Eufrato? Kas kada yra girdėjęs apie arbatą, auginamą prie Eufrato? Šiaip ar taip, apie kokią šalį kalbam?

– Žinoma, kad Siriją, – Asadas įbėrė į gėrimą porą šaukštelių cukraus ir padavė jam.

– Asadai, kiek aš girdėjau, Sirijoje arbata neauga.

– Čia žolelių arbata, Karlai. Tu kiaurą naktį kosėjai.

Karlas pabandė pamankštinti kaklo raumenis, bet, regis, tik pablogėjo.

– Ar Rouzė galiausiai iškeliavo namo?

– Ne, ji beveik visą naktį plušėjo tualete. Atėjo jos eilė.

– Pastarąjį kartą, kai matėmės, ji buvo sveika.

– Vadinasi, užsikrėtė vėliau.

– Kur ji dabar? Viliuosi, už tūkstančių mylių.

– Karališkojoje bibliotekoje. Naršo knygas apie Sprogę. Kai nesėdėjo *tulike*, naršė internete. Štai dalis jos radinių, – tarė Asadas, duodamas Karlui kelis susegtus atspausdintus lapus.

– Tik duok man minutę atsigauti, Asadai, gerai?

– Žinoma, Karlai. O kol skaitysi, suvalgyk kiek tik gali štai šitų. Jie iš tos pačios vietos kaip arbata. Jie iš tikrųjų labai, labai, labai skanūs.

Trijų „labai" yra per daug, nors neturėčiau stebėtis, – galvojo Karlas, tyrinėdamas arabiškais rašmenimis išmargintą paketą, o nupieštas sausainis atrodė taip, kad net alkaniausias nusisuktų.

– Ačiū, Asadai, – sumurmėjo jis, sliūkindamas link tualeto truputį apsiprausti. O paskui pats galės pasirūpinti pusryčiais. Lizos spintelėje trečiajame aukšte beveik visada būna užrakinta kas nors skanaus.

Jis jau svajojo.

– Juokinga, kad dabar pasirodei, – tarė Liza. Pribloškiamai meiliai besišypsant išlindo jos kreivas priekinis dantis. – Radau tavo pusbrolį Ronį, o tai nebuvo lengva. Tas vyrukas keičia adresus kaip kojines.

Karlas įsivaizdavo kelias poras išdilusių savo kojinių, kuriais paeiliui mūvėjo, paskui išginė tą vaizdą iš galvos.

– Tai kurgi jis dabar? – paklausė, iš paskutiniųjų stengdamasis neatrodyti toks susitaršęs.

– Jis nuomojasi butą Vanliosėje. Štai jo mobiliojo numeris. Išankstinio apmokėjimo kortelė, šiaip, kad žinotum.

Vanliosėje! Jis kasdien pravažiuoja pro tą prakeiktą vietą. Koks mažas pasaulis.

– Kur senoji pikčiurna? Irgi susirgo? – paklausė jis, linktelėjęs link ponios Sorensen kėdės.

– Nea, ji kaip ir aš. Geros moters nenulaikysi, – atsiliepė Liza, gestu rodydama link ištuštėjusių Žmogžudysčių skyriaus kabinetų. – Kitaip nei lepios vyriškos rūšys, mes laikomės. Ne, Kata – *NLP* kursuose.

„Kata? Nejau senos raganos vardas gali būti Kata? Ji mane kvailina, ar kaip?“

– Kata – ar tai ponia Sorensen?

Liza linktelėjo.

– Iš tikrųjų, tai Katerina. Bet labiau mėgsta, kai ją vadini Kata.

Karlas nusvirduliavo link laiptų į rūsį.

Tikras beprotnamis.

– Ar skaitei, ką atspausdinau? – paklausė Rouzė, vos pamačiusi Karlą. Ji atrodė kaip atšildytas numirėlis.

– Ne, dar ne. Ar nemanai, kad tau derėtų eiti namo, Rouze?

– Gal vėliau. Mums reikia pasikalbėti.

– Bijojau, kad taip pasakysi. Ar vis tai dėl Sprogės?

– Gitė Čarlz ir Rita Nielsen buvo ten tuo pačiu metu.

– Ir?.. – Jis ištarė klausimą taip, tarsi nesuprastų svarbos, nors be jokios abejonės apčiuopė. Tai koziris, ir visi trys tai žinojo.

– Todėl jos turėjo viena kitą pažinoti, – pareiškė Rouzė. – Gitė Čarlz buvo iš personalo, o Rita Nielsen – gyventoja.

– Gyventoja? Ką turi omeny?

– Nedaug žinai apie Sprogę, tiesa, Karlai?

– Na, žinau, kad tai nedidelė sala tarp Zelandijos ir Fiuno, kad ją kerta Didžiojo Belto tiltas. Ir kad ją matydavai tais laikais, kai dar reikėjo keltis per sąsiaurį. Ten yra švyturys ir kalva, ir daug prakeiktos žolės.

– Ir keletas pastatų, tiesa?

– Teisingai. Nuo tada, kai pastatė tiltą, jie matyti gana aiškiai, ypač jei atvažiuoji nuo Zelandijos. Jie geltoni, tiesa?

Atėjo Asadas. Šįkart tvarkingai susišukavęs ir nusiskutęs, nepaisant kraujuojančių įpjovimų ant smakro ir kaklo. Gal reikėtų paskelbti rinkliavą ir padovanoti jam naują skustuvą?

Rouzė pakreipė galvą.

– Nusprendžiau, kad esi girdėjęs apie Moterų namus saloje, Karlai?

– Žinoma, girdėjau. Tai vieta, kur trumpam siųsdavo puolusias moteris, tiesa?

– Leisk man tave apšviesti. Trumpai, todėl klausykis, Karlai, ir tu, Asadai.

Ji kaip mokytoja pakėlė pirštą. Rouzė pasijuto savo stichijoje.

– Viskas prasidėjo 1923-iaisiais nuo tokio Kristiano Kelerio, gydytojo, dirbusio su protiškai atsilikusiais žmonėmis. Kelerius metus jis vadovavo keletui institucijų, kur glaudėsi žmonės su proto negalia, tarp jų buvo ir įstaiga Braininge. Visos kartu jos buvo žinomos kaip Kelerio įstaigos. Jis iš tų gydytojų, kurie buvo šventai įsitikinę savo neklystamumu, ir manė, kad yra gana kvalifikuotas atskirti žmones, nepajėgius atlikti vadinamojo „tinkamo" vaidmens visuomenėje. Jo teorija, pasibaigusi įstaigos Sprogėje įkūrimu, buvo pagrįsta eugenikos idėjomis apie rasinę ir socialinę higieną, kurios buvo labai gajos tuo metu. Idėjos apie prastą genetinę medžiagą, „ligotųjų reprodukcijos stabdymas" – tokio pobūdžio nesąmonės.

Asadas nusišypsojo.

– Eugenikai! Taip, puikiausiai žinau. Kai nurėži berniukui sėklides, jis gali išdainuoti aukštas natas. Senuosiuose Viduriniųjų Rytų haremuose daug tokių buvo.

– Jie yra eunuchai, Asadai, – pataisė Karlas ir tik tada pastebėjo platų vypsnį savo padėjėjo veide. Prakeiktas juokdarys.

– Karlai, dabar aš juokauju. Naršiau praėjusią naktį. Žodis „eugenika" kilo iš graikų kalbos ir reiškia „geros kilmės". Tai teorija apie žmonių dalijimą pagal šaknis ir aplinką, – jis širdingai stuktelėjo Karlui per petį. Buvo akivaizdu, kad gaudosi geriau nei jo viršininkas.

Tačiau tada jo šypsena išnyko.

– Bet, žinai ką? Man tai labai nepatinka, – rimtai tarė jis. – Nekenčiu, kai žmonės galvoja, kad jie geresni už kitus. Rasinis pranašumas, supranti? Mintis, kad vieni žmonės vertesni už kitus, – jis

pažvelgė tiesiai į Karlą. Tai buvo pirmas kartas, kai Asadas kalbėjo apie tokius dalykus.

– Tačiau dauguma žmonių tokie yra, tiesa? – tęsė jis. – Jie jaučiasi esą geresni. Jie galvoja, kad viskas apie tai sukasi. Būti žmogumi – tai mėginti būti geresniam už kitus, ar neklystu?

Karlas linktelėjo. Skambėjo taip, tarsi Asadas pats būtų tiesiogiai susidūręs su diskriminacija. Žinoma, kad susidūrė.

– Tai, kas tada prasidėjo, buvo šarlatanizmas, – tęsė Rouzė. – Gydytojai stokojo informacijos. Jei moters elgesys atrodydavo asocialus, ji akimirksniu atsidurdavo jų taikinyje. Ypač laisvo elgesio moterys. Joms buvo priskiriama „menka lytinė moralė“, jos buvo stigmatizuojamos kaip platinančios venerines ligas ir gimdančios atsilikusius vaikus. Jos galėjo neapibrėžtam laikui būti išsiųstos į Sprogę net neapkaltinus jokiu nusikaltimu. Gydytojai manė, kad gali taip elgtis. Jie manė, kad tokia jų teisė ir pareiga, nes šios moterys nėra „normalios“ visuomenės dalis, kuriai priklausė visi kiti.

Rouzė akimirką stovėjo tylėdama, tarsi sverdama, ką sakyti toliau.

– Kaip man dingojasi, tai gauja aklai atsidavusių, savimi patenkintų teisuoliškų šarlatanų, kurie kaskart bėgte puldavo gelbėti, jei kuri parapija ar bendruomenė norėdavo atsikratyti moters, įžeidusios vietinių kavalierių moralę. Kai kurie gydytojai laikė save dievais.

Karlas linktelėjo.

– Taip, arba pačiu velniu, – suniurnėjo. – Bet aš iš tikrųjų maniau, kad į salą buvo siunčiamos protiškai atsilikusios moterys. Žinoma, tai nepateisina joms skiriamo gydymo, – kuo skubiau pridėjo jis. – Sakyčiau, priešingai.

– Ša, – paniekinamai šūktelėjo Rouzė. – Silpnaprotės, taip, šitaip jos ir buvo vadinamos. O gal jos tokios ir buvo pagal kvailus ir primityvius vadinamuosius sumanumo testus, kuriuos gydytojai joms pateikdavo. Kas, po paraliais, jie tokie, kad vadintų moterį sil-

pnaprote vien dėl to, kad ji keliauja per gyvenimą be tinkamos rūšies investicijų? Visiškai gali būti, kad daugumai jų reikėjo vienokios ar kitokios socialinės paramos, tačiau su jomis buvo elgiamasi kaip su nusikaltėlėmis arba žemesnėmis būtybėmis. Žinoma, pasitaikė ir tikrai sergančių psichinėmis ligomis arba protiškai atsilikusių, bet tikrai ne visos, dauguma – ne. Ir nuo kada būti kvailiu Danijoje yra nusikaltimas? Jei būtų, tikriausiai dauguma mūsų nūdienos politikų nevaikščiotų laisvėje. Tai, kas tada vyko, buvo visiškai nepriimtinas žmogaus teisių pažeidimas. Tarptautinė amnestija ir Žmogaus teisių teismas būtų turėję ką veikti. Bet visų blogiausia tai, kad tokie patys dalykai tebevyksta mūsų mažojoje karalystėje. Tik pagalvokit, kaip dažnai psichiatrijoje naudojamas galūnių suvaržymas. Pagalvokit apie visus tuos žmones, kuriuos iki pakaušio prikemša visokių piliulių ir tablečių, kad jiems telieka susitraukti ir numirti. Pagalvokit, kiek žmonių negali gauti pilietybės tik todėl, kad nesugeba teisingai atsakyti į krūvą velniškai kvailų, su niekuo nesusijusių klausimų! – Rouzė jau kone spjaudė žodžius.

Arba jai trūksta miego, arba itin sunkus PMS atvejis, galvojo Karlas, kol ieškojo kišenėje sausainių, kuriais jį aprūpino Liza.

Vieną jis pasiūlė Rouzei, bet ji papurtė galvą. Jis visiškai pamiršo apie jos nerimstantį skrandį. Asadas taip pat nenorėjo. Ką gi, tuo daugiau jam.

– Klausyk, Karlai. Iš Sprogės neįmanoma pabėgti. Toms moterims ten buvo pragaras žemėje, supranti? Jas laikė ligonėmis, bet niekaip negydė, nes ten ne ligoninė. Taip pat nebuvo ir kalėjimas, tačiau jos ten buvo laikomos neribotą laiką. Kai kurios iš jų ten praleido kone visą gyvenimą nepalaikydamos jokio ryšio su šeima ar draugais už salos ribų. Ir visa tai truko iki pat 1961-ųjų. Tai yra, jau tau gimus, Karlai, ar suvoki? – Buvo akivaizdu, kad ši byla įžiebė Rouzei teisingumo jausmą.

Karlas jau ketino prieštarauti, bet suprato, kad ji teisi. Visa tai vyko jam jau gimus. Kūdikystėje, bet vis tiek jis nustebo.

– Gerai, – linktelėjo jis. – Vadinasi, šitas Kristianas Keleris siuntė visas tas moteris į Sprogę todėl, kad, jo manymu, jos nepajėgtų gyventi normalaus gyvenimo, tiesa? Ar todėl ir Rita Nielsen atsidūrė ten?

– Taip. Kiaurą naktį prasėdėjau skaitydama apie tuos baisius žmones. Keleris ir jo pasekėjas Vildenskovas iš Brainingo. Jiedu abu vadovavo Sprogės vištidei nuo 1923-iųjų iki 1959-ųjų, likus dvejiems metams iki uždarymo. Vadinasi, beveik keturiasdešimt metų, ir per tą laiką daugiau kaip penki šimtai moterų buvo atvežtos į salą neribotam laikui. O ten buvo ne pyragai – tiesiai pasakysiu: šiurkštus elgesys ir sunkus darbas. Apgailėtinai paruoštas personalas, žvelgiantis į merginas, kaip jas vadino, tarsi į žemesnes būtybes. Brutali disciplina, dieną naktį stebimos. Jei kuri mergina iškrypdavo iš kurso, laukė karceris. Izoliacija ištisoms dienoms. O jei kuri neatsisakydavo vilčių ištrūkti, pirmiausia pasmerkdavo save sterilizacijai. Priverstinė sterilizacija! Iš moterų būdavo atimamas jų lytiškumas ir reprodukcijos organai, Karlai, – Rouzė piktai atmetė galvą ir spyrė į sieną. – Išgamos! Negaliu patikėti!

– Ar tau viskas gerai, Rouze? – paklausė Asadas, atsargiai dėdamas ranką jai ant peties.

– Piktnaudžiavimas valdžia, štai kas tai. Baisiausios įsivaizduojamos rūšies, – rėžė ji su Karlui dar nematyta išraiška veide. – Įsivaizduok, esi ištremiamas į salą ir paliekamas ten supūti. Mes, danai, nė per plauką ne geresni už tuos, kuriuos tvirtinam niekinantys, – šnypštė ji. – Mes tokie patys baisūs kaip tie, kurie akmenimis užmušdavo neištikimas moteris arba naciai, žudę kiekvieną, kuris buvo protiškai ar fiziškai atsilikęs. Kiek matau, Sprogėje buvo elgiamasi

beveik taip pat, kaip ir su disidentais sovietų bloke per šaltąjį karą. Sakau jums, mes nė velnio ne geresni!

Šitaip tarusi, ji apsisuko ir nudrožė link tualetų. Akivaizdu, Rouzės skrandis vis dar nerimo.

– Nagi, nagi, – tarė Karlas.

– Ji visą naktį dėl to putojosi, Karlai, – beveik sušnibždėjo Asadas. Jis nieku gyvu nebūtų rizikavęs, kad Rouzė nugirstų. – Mano nuomone, Rouzė elgiasi keistai. Tikriausiai netrukus vietoj savęs mums atsiųs Yrsą.

Karlas prisimerkė. Sugrįžo gnybiantis įtarimas.

– Tu manai, kad Rouzė turi asmeninės tokio elgesio patirties? Ar tai tu tvirtini, Asadai?

Asadas truktelėjo pečiais.

– Aš tik sakau, kad kažkas jai duria, tarsi akmenukas bate.

Karlas patylėjo ir prieš rinkdamas Ronio numerį akimirką žiūrėjo į telefoną.

Truputį pasiklausęs, jis padėjo ragelį, palaukė dvidešimt sekundžių ir vėl paskambino.

– Taip, – atsiliepė gergždžiantis balsas, nudėvėtas amžiaus, alkoholio ir vėlyvų naktų.

– Viskas gerai, Roni? – paklausė Karlas.

Jokio atsako.

– Čia Karlas.

Vis dar jokio atsako.

Karlas prabilo garsiau, paskui dar garsiau, galiausiai pastebėjo kažkokią veiklą kitame linijos gale: švokščiantį šnarpštimą, tarsi

kažkas per miegus gaudytų orą, gleivių klerkimą gerklėje po šešiasdešimties cigarečių, kurių nuorūkos, labiausiai tikėtina, pripildė pusbrolio peleninę.

– Ką sakei? – galiausiai tarė balsas.

– Čia tavo pusbrolis Karlas. Kaip sekasi?

Kimus kosulys ir klausimas:

– Kiek valandų?

Karlas dirstelėjo į laikrodį.

– Penkiolika po devynių.

– *Penkiolika po devynių*! Tikriausiai juokauji. Nė žodžio dešimt metų, o paskui skambini penkiolika po devynių! – Ir padėjo ragelį.

Nieko naujo po saule. Karlas galėjo įsivaizduoti, kaip Ronis atrodo. Labiausiai tikėtina, nuogas, išskyrus kojines, jų jis niekada nenusimaudavo. Tikriausiai žaidžia su ilgiausiais pasaulyje kojų nagais ir nelygiais šeriais ant veido. Dičkis, labiausiai mėgstantis niūrius galinius kambarius, kur kuo mažiau saulės, kad ir kurioje pasaulio dalyje buvotų. Jei ir užsuko į Tailandą, tai tikrai ne tam, kad įdegtų.

Mažiau nei dešimt minučių praėjo, kol jis atskambino.

– Koks čia numeris, Karlai? Kur tu?

– Savo kabinete policijos komisariate.

– Velniai griebtų.

– Prisiklausiau apie tave, Roni. Mums reikia šnektelti, supranti?

– Apie ką?

– Skleidi gandus tamsiuose pasaulio baruose apie savo tėvo mirtį ir mane į tai įpainiojai.

– Kas tau sakė?

– Kiti policijos pareigūnai.

– Jiems protas pasimaišė.

– Tai gal gali užsukti?

– Į policijos komisariatą? Tikriausiai juokauji. Pasenai nuo paskutinio karto, kai buvom susitikę. Ne, jei nori susitikti, pats turėsi pasistengti.

Dabar bet kurią sekundę jis pateiks su pinigais susijusį pasiūlymą. Pinigus, kurių Karlas turės atgabenti, jis išleis svaigalams.

– Gali pastatyti alaus ir ko užkąsti *Tivoli Hole*, prie pat tavęs, už kampo.

– Negirdėjau tokio.

– Priešais *Rio Bravo*. *Šitą* žinai. Audros gatvės kampas.

Jei jis žino apie Karlą ir *Rio Bravo*, kodėl, po velnių, nesiūlo susitikti tenai, debilas?

Jie sutarė dėl laiko. Baigęs pokalbį, Karlas dar pasėdėjo mintydamas, ar pasakė ką nors tokio, kas galėjo prasismelkti į kietą šito idioto makaulę.

Čia bus Mona, pagalvojo vėl suskambus telefonui. Jis pažvelgė į laikrodį. Pusė dešimtos. Na, ji tai sugeba. Vien pagalvojus apie Moną pilve pradėjo plazdėti.

– Laba, – atsiliepė jis, bet balsas kitame gale buvo ne Monos ir anaiptol ne seksualus. Labiau kaip spyris į dantis.

– Ar galėtum trumpam užlipti į viršų, Karlai? – Skambino Tomas Lorsenas, geriausias teismo ekspertas į vakarus nuo Kopenhagos, kol neapykanta nepasiglemžė viso jo gerumo, o loterijos aukso puodas, pamažu surytas gudrių investicijų, suteikė jam bilietą į laisvę. Dabar jis grįžo – vadovavo užkandinei ketvirtame aukšte ir, pasak kalbų, gana gerai sukosi, tad gal atėjo laikas Karlui pačiam pakelti šikną, užlipti ir išsiaiškinti.

Kuo blogai dabar?

– Ką sugalvojai, Tomai?

– Dėl to kūno, kur rado Amageryje vakar.

Vienintelis dalykas, kuo patalpa priminė bufetą, čia buvusį prieš valdžiai nusprendžiant, jog reiktų ko nors modernesnio: čia vis dar buvo velniškai ankšta.

– Kaip sekasi? – pasiteiravo Karlas gerai sudėto buvusio kolegos, o vietoj atsakymo sulaukė galvos kryptelėjimo į vieną ir kitą pusę.

– Na, žinai, kaip yra. Gal ir negalėčiau vienu ypu susimokėti už ferarį, kurį vakar užsisakiau, tačiau visa kita... – išsišiepęs kalbėjo Lorsenas, tempdamas Karlą į virtuvę.

Čia jis surimtėjo.

– Ar įsivaizduoji, kaip žmonės iš tikrųjų garsiai kalba valgydami, Karlai? – pasiteiravo jis pusbalsiu.– Aš tai tikrai nenutuokiau, kol neperėmiau šitos vietos.

Pokštelėjo atidaromas alus, jis ištiesė skardinę Karlui.

– Paklausyk. Kas, jeigu nugirdau, kad judu su Baku dėl Amagerio bylos kibot vienas kitam į gerklę? Ar tikrai?

Karlas gurkštelėjo iš butelio. Lyg dar nepakaktų rūpesčių.

– Iš tikrųjų, tai ne dėl šios bylos. O kas?

– Bakas čia vakar buvo ir kalbėjo, kad kyla abejonių, kodėl tu taip lengvai išsisukai po susišaudymo Amageryje, kai Ankeris žuvo, o Hardis liko paralyžiuotas. Regis, jis mano, kad tu tik *norėjai, kad atrodytų*, jog į tave šaudė. Sakė, kad nuo tokios paviršinės žaizdos smilkinyje niekaip nebūtum praradęs sąmonės ir kad iš arti vieni niekai suklastoti tokį šūvį.

– Prakeiktas išpera. Tikriausiai sklaidėsi kaip tik prieš tai, kai padėjau išspręsti tą reikalą dėl jo sesers. Suknistas nedėkingas išpera. O kam jis apie tai kalbėjo? Toliau pasklis?

Larsenas papurtė galvą. Neišduos. Akivaizdžiai pakenktų verslui, jeigu užkandinės klientai sumotų, kad negali jaustis laisvai. Karlui atrodė šaunu, kad gandai nesklinda apie jį.

– Atrodo, gandai čia sklinda. Tik bijau, kad tai dar ne viskas, Karlai.

– Kas dar?

Karlas pastatė alaus butelį ant šaldytuvo. Jis nenorėjo raugėti alumi, kai po dviejų minučių viršininko kabinete įtūžęs viską vartys.

– Vakar tyrėjai lavono kišenėse rado daug svarbių įkalčių. Tarp jų yra moneta, kuri akivaizdžiai buvo užstrigusi pamušale. Vienos kronos moneta, jeigu tiksliai. Iš tikrųjų, jie rado penkias daniškas monetas, tačiau šita buvo pati naujausia.

– Kurių metų?

– 2006-ųjų. Taigi kūnas prabuvo žemėje daugiausia ketverius metus. Bet čia dar ne viskas.

– Suprantama. Ką dar jie rado?

– Dvi monetos buvo įsuktos į maistinę plėvelę, o ant jų – atspaudai. Abu – dešinės rankos rodomojo, skirtingų asmenų.

– Gerai. Ir ką jie išsiaiškino?

– Atspaudai labai ryškūs ir labai gerai išsilaikę, todėl monetų įvyniojimas, sakyčiau, pasiteisino.

– Tai kieno tie atspaudai?

– Vienas – Ankerio Heningseno.

Karlo akys išsiplėtė. Jis prisiminė įtarimo miną Hardžio veide, girdėjo kartėlį pasakojant apie Ankerio polinkį į kokainą.

Lorsenas vėl padavė jam alų, prieš atidžiai tirdamas ieškančiu žvilgsniu.

– Kitas buvo tavo, Karlai.

16

Rugpjūtis, 1987

Kurtas Vadas pasėdėjo sverdamas Netės laišką rankoje, o paskui atplėšė jį taip pat nenoriai, kaip būtų atplėšęs nelaukiamą laišką iš vaistų kompanijos.

Kadaise Netė sužadino jo nuodėmingus geismus, tačiau po jos buvo dar dešimtys kitų merginų. Tai ko dabar vargintis su šia nereikšminga menka kaimiete? Kuo galėtų dominti jos nuomonė ar mintys?

Jis perskaitė laišką ir šypsodamasis atidėjo jį į šalį.

Maža kekšelė. Dosnumas ir atgaila, kas būtų pagalvojęs? Kodėl jam tikėti nors vienu jos žodžiu?

– Gražus mėginimas, Nete Hermansen, – garsiai tarė jis, – bet aš tave patikrinsiu.

Kurtas iki galo ištraukė viršutinį rašomojo stalo stalčių, išgirdo spragtelėjimą, paskui švelniai pastūmė į šoną stalviršį, kol atsivėrė seklus skyrelis, kuriame gulėjo neįkainojama, nepamainoma adresų knygelė su visais telefono numeriais.

Jis atvertė vieną pirmųjų puslapių, surinko numerį ir prisistatė.

– Man reikia civilinės registracijos numerio. Ar galit man padėti? Netė Hermansen, tikriausiai registruota sutuoktinio pavarde, Rouzen. Adresas: Peblingo krantinė 32, ketvirtas aukštas, Niorebro, Kopenhaga. Taip, tai ji. Prisimenat ją? Tikrai, jos vyras buvo toks šaunus žmogus, nors, spėju, pastaraisiais metais sveikas protas buvo jį apleidęs. Radot numerį? Nuostabu, sakyčiau, labai operatyviai.

Jis užsirašė numerį ir padėkojo, priminęs savo kontaktus, kad prireikus už paslaugą su malonumu bus atlyginta. Šituo grįsti visi draugiški santykiai.

Paskui Kurtas vėl pervertė puslapius, paskambino kitu numeriu, padėjo knygelę į vietą ir spragtelėjęs uždarė stalviršį.

– Svenai, čia Kurtas Vadas, – kreipėsi jis. – Reikia informacijos apie Netę Rouzen, turiu jos civilinės registracijos numerį. Manau, kad ji gydosi ligoninėje ir man reikia patvirtinimo. Spėju, Kopenhagoje. Kiek užtruks, kol sužinosi? Puiku, jei galėsi man paskambinti dar šiandien, būsiu dėkingas. Pamėginsi? Nuostabu, labai tau ačiū!

Baigęs Kurtas atsišliejo kėdėje ir dar kartą perskaitė laišką. Tekstas buvo stulbinamai gerai parašytas, jokių rašybos ir gramatinių klaidų, netgi skyryba nepriekaištinga, todėl nėra ko abejoti, kad kažkas jai padėjo. Šitokiai silpnaprotei neišsimokslinusiai dislektikei. Tarsi ji galėtų jį apkvailinti.

Jis kreivai nusišypsojo. Pirmiausia šovė mintis, kad Netei padėjo advokatas. Argi nepasakyta, kad susitikime dalyvaus advokatas, jei Kurtas nuspręs priimti kvietimą?

Jis garsiai nusijuokė. Ar ji tikrai įsivaizduoja, kad jis ateis?

– Iš ko juokiesi vienas pats, Kurtai?

Jis atsisuko į žmoną ir atlaidžiai papurtė galvą.

– Esu geros nuotaikos, ir viskas, – atsakė jis ir apkabino per juosmenį priėjusią prie stalo moterį.

– Tu to nusipelnei, brangusis. Padarei tokį nuostabų darbą.

Kurtas Vadas linktelėjo. Jis taip pat buvo ganėtinai patenkintas savimi.

Kai pagaliau tėvas išėjo į užtarnautą poilsį, Kurtas perėmė jo praktiką, pacientus, viso gyvenimo medicininius užrašus ir įvairius Komiteto prieš ištvirkavimą bei Danų bendruomenės dokumentus. Svarbūs Kurtui dokumentai būtų tikri nuodai blogose rankose, nors nė iš tolo tokie toksiški kaip darbas, kurį jis buvo paprašytas vykdyti, – darbas dėl *Reikalo*.

Reikėjo ne tik ieškoti nėščiųjų, kurių dar negimę vaikai buvo laikomi nenusipelnę gyventi, bet ir kruopščiai verbuoti – šios pastangos turėjo užtikrinti nuolatinį kvalifikuotų protų pritekėjimą. Žmonių, kurie verčiau mirs, nei atskleis, ko siekia ši slapta organizacija.

Kelerius metus Kurto priimamasis Fiune puikiai tarnavo kaip veiklos dėl *Reikalo* centras. Tačiau vis augant organizacijos atliekamų abortų skaičiui sostinės apylinkėse, jis galiausiai nusprendė nutraukti ryšius su praeitimi ir kraustytis į Briondbiu, nuobodų priemiestį miesto vakarinėje dalyje, tapusį jo darbo epicentru. Čia po ranka buvo didelės ligoninės, čia buvo lengviausia pasiekti labiausiai patyrusius bendrosios praktikos gydytojus ir specialistus. Be to, ne mažiau svarbu, čia buvai gana arti „klientų“, kurie buvo svarbiausias organizacijos taikinys.

Čia, šiame betono užkampyje, septintojo dešimtmečio viduryje jis susipažino su savo žmona Beata. Nuostabi moteris, slaugytoja su

tinkamais genais, tautine savimone ir nugalėtojos protu, kuris bėgant metams Kurtui daug pasitarnavo.

Dar prieš susituokiant jis įvesdino ją į savo darbą, atskleidė atsidavimo organizacijai ir jos tikslams naudą. Jis tikėjosi tam tikro nenoro ar, geriausiu atveju, nuogąstavimo, tačiau ji parodė ir supratimą, ir iniciatyvą. Tiesą sakant, netrukus pasirodė nepamainoma mezgant ryšius tarp slaugytojų ir pribuvėjų. Per metus Beata atvedė į būrį dvidešimt penkis „skautus", kaip ji juos vadino, ir nuo tada reikalai smarkiai pajudėjo. Tai ji sugalvojo Tyrumo partijos pavadinimą, pasiūliusi, kad politinis *Reikalo* aspektas bus stipresnis susiejus su kasdienos praktiniu darbu.

Ji buvo tobula moteris ir motina.

– Užmesk akį, Beata, – Kurtas padavė jai Netės laišką ir skyrė laiko perskaityti. Perskaičiusi ji nusišypsojo. Tą pačią žavią šypseną paveldėjo du nuostabūs jų sūnūs.

– Na, sakyčiau. Kaip jai atsakysi, Kurtai? – paklausė ji.– Manai, ji neapsimetinėja? Ar ji tikrai turi tiek pinigų?

Jis linktelėjo.

– Be abejonės, turi. Tačiau Netė kažką sumanė, ne tik prikimšti mums kišenes, šituo galim neabejoti.

Jis atsistojo ir atitraukė užuolaidą ant sienos už nugaros. Pasirodė penkios didelės dokumentų spintos iš alyvuogių žalumo metalo, jos čia buvo laikomos metų metus. Po kelių mėnesių senose arklidėse, kuriose šiuo metu buvo sandėlis, bus įrengta ugniai atspari saugykla, ir viskas bus perkelta tenai. Niekas iš išorės negalės ten patekti.

– Numerį prisimenu netgi dabar, – sukikeno jis, traukdamas antros spintos stalčių. – Štai, – tarė ir metė aplanką ant stalo priešais žmoną.

Jau seniai šitas dokumentas nebuvo ištrauktas į dienos šviesą. Iki šiol nebuvo jokio reikalo. Vis dėlto, matydamas aplanką, Kurtas truputį atlošė galvą ir trumpą akimirką leido žvilgsniui nuklysti.

Ankstesnės šešiasdešimt trys medicininių įrašų kartotekos šešiasdešimt trims asmenims buvo jo ir jo tėvo bendras darbas, tačiau šita buvo jo ir tik jo vieno. Tai pirmoji asmeninė užduotis, atlikta dėl *Reikalo*.

PACIENTAS Nr. 64, buvo parašyta ant viršelio.

– Gimusi 1937-ųjų gegužės aštuonioliktą. Ji tik savaite vyresnė už mane, – tarė Kurto žmona.

Jis nusijuokė.

– Skirtumas tas, kad būdama penkiasdešimties tu atrodai kaip trisdešimt penkerių, o ji, beveik neabejoju, atrodo panašesnė į šešiasdešimt penkerių.

– Matau, kad ji buvo išsiųsta į Sprogę. Kaip, po galais, toks žmogus gali šitaip puikiai rašyti?

– Įsivaizduoju, kad jai kažkas padėjo.

Kurtas prisitraukė savo žmoną arčiau ir suspaudė jai ranką. Tai, ką jis kalbėjo, nevisiškai tiesa. Beata ir Netė buvo labai panašios. Abi kaip tik to tipo, kuris jam patinka. Šviesiaplaukės mėlynakės skandinavės su visais prideramais išlinkimais. Moterys lygia oda ir lūpomis, nuo kurių vyrams užima kvapą.

– Kas verčia tave galvoti, kad ji kažką sumanė? Pasak tavo kartotekos, 1955-aisiais jai buvo atliktas išplėtimas ir išgrandymas. Nieko neįprasto, kad moteriai išgrandoma gimda.

– Netė Hermansen visada buvo pasidalijusi asmenybė, smarkiai linkusi pagal aplinkybes įsigyventi į kitą vaidmenį. Tai silpnaprotys-

tės pasekmė, jau neminint psichopatinių polinkių ir visiškai iškreipto savęs priėmimo. Žinoma, galiu su ja susitikti, bet turėsiu imtis atsargumo priemonių.

– Kokių?

– Pateikiau užklausimą per organizaciją. Netrukus sužinosim, ar ji tikrai taip serga, kaip nori, kad iš šio laiško patikėtume.

Atsakymą į savo paklausimą Kurtas Vadas gavo kitą rytą. Atsakymas patvirtino jo įtarimus.

Nė vienas žmogus su tokiu registracijos numeriu jokioje viešoje gydymo įstaigoje nebuvo gydomas po eismo įvykio, kuriame 1985 metų lapkričio mėnesį žuvo Netės vyras. Įrašų apie tokį asmenį nėra ir jokioje privačioje klinikoje. Po jos hospitalizacijos Niukiobinge ir vėliau Kopenhagos valstybinėje ligoninėje, nieko daugiau nebuvo rasta.

Kokią piktybę ji bus sumaniusi? Kodėl ji meluoja apie nepagydomą ligą? Aiškiai mėgina įvilioti jį į spąstus maloniais žodžiais ir tikėtinais paaiškinimais apie savo staigų pasirodymą. Tačiau ką ji darys, jeigu jis nepasirodys? Ar jis bus nubaustas? Ar ji paprasčiausiai mėgins rasti properšą jo šarvuose? Nejau Netė tikrai mano, kad jis nemoka apsiginti? Ar ji mano, kad gali su diktofonu užklupti jį nepasiruošusį, žarstantį paslaptis ir prisipažinimus?

Jis nusijuokė.

Kvaila maža karvė. Kas, po galais, suteikė jai pagrindo manyti, kad jis užkibs ant jauko, kad jai pavyks atskleisti, ką jis jai padarė per visus tuos metus? Ypač, kai advokatas Niorvigas kartą ir visiems laikams paneigė jos tvirtinimus.

Taip pagalvojęs, jis vėl nusijuokė. Mažiau nei per dešimt minučių jam pavyktų suburti minią jaunų vyrų, susijuosusių diržais bei švytinčių tautos pasididžiavimu, ir jie prireikus panaudotų stakles pirštams sukioti. Jei jis priimtų kvietimą ir pasirodytų Netės Hermansen namuose penktadienį su tokia palaikymo komanda, ji netruktų suprasti, kas iš tikrųjų bus nubaustas ir kas yra užkluptas netikėtai.

Perspektyva iš tikrųjų buvo gundanti, tačiau konkrečiai tą dieną jo tvarkaraštyje buvo įrašytas dalyvavimas naujo organizacijos skyriaus Hadstene inauguraciniame susitikime, todėl pasilinksminimą teks atidėti dėl svarbesnių reikalų.

Jis nustūmė Netės laišką per stalviršį į šiukšlių dėžę apsisprendęs, kad, jei moteriškė dar kartą griebsis panašių pokštų, kartą ir visiems laikams jai paaiškins, kas kam vadovauja ir ką tiksliai tai reiškia.

Jis nuėjo į konsultacijų kabinetą, neskubėdamas apsivilko gydytojo chalatą, išlygino raukšles ir pasitikrino, ar tvarkingai atrodo. Šiaip ar taip, čia jo uniforma. Ji turi skleisti didžiausią valdžią ir profesinę patirtį.

Atsisėdęs prie stiklu uždengto stalo, Kurtas arčiau prisitraukė paskyrimų tvarkaraštį ir peržvelgė. Šiandien nėra itin užimtas. Siuntimas dėl aborto, trys vaisingumo konsultacijos, dar vienas siuntimas, o tada – vienintelis dienos atvejis dėl *Reikalo*.

Pirmoji jo pacientė buvo išvaizdi, gana rami jauna moteris. Pasak šeimos gydytojo, ji buvo sveika moksleivė iš geros šeimos. Nori aborto, nes ją paliko vaikinas, todėl, savo ruožtu, jai prasidėjo depresijos protrūkiai.

– Jūs Sofija, teisingai? – šypsodamasis pasiteiravo jis.

Merginos lūpos įsitempė. Bet kurią akimirką ji paplūs ašaromis.

Kurtas Vadas akimirką stebėjo ją nieko neklausinėdamas. Mergina skaisčiai mėlynomis akimis. Kilni kakta. Tvarkingi, simetriški

antakiai, tinkamai prie kaukolės prigludusios ausys. Ji buvo gerai sudėta ir geros formos, smulkiomis plaštakomis laibais pirštais.

– Kaip suprantu, jus paliko draugas. Labai liūdna, Sofija. Kaip suprantu, jūs jį mylėjote?

Mergina tylomis linktelėjo.

– Jis buvo šaunus ir išvaizdus, taip?

Ji vėl linktelėjo.

– Ir vis dėlto viskas liudija, kad jis, sakyčiau, yra tikras kvailys. Pasirinkti lengviausią kelią ir palikti jus bėdoje?

Ji ėmė prieštarauti, kaip jis ir manė.

– Jis visai ne kvailas. Mokosi universitete, kaip ir aš ketinau.

Kurtas Vadas įsistebeilijo į ją.

– Jūs nesidžiaugiate dėl to, Sofija?

Ji nudelbė žvilgsnį į grindis ir nuleido galvą. Dabar pravirko.

– Šiuo metu jūs dirbate savo tėvų batų parduotuvėje. Ar jums ten patinka?

– Kol kas gerai, bet čia tik pradžiai. Kaip jau sakiau, kada nors ketinu mokytis universitete.

– Ką jūsų tėvai mano apie abortą, Sofija?

– Jie nieko nesako. Sako, kad aš pati turiu nuspręsti. Nesikiša, bent jau neprieštarauja.

– O jūs esate visiškai tikra, kad šito norite?

– Taip.

Jis priėjo, atsisėdo ant kėdės šalia jos ir paėmė ją už rankos.

– Paklausykite, Sofija. Esate sveika jauna moteris, o vaikas, kurį norite pašalinti, visiškai priklauso nuo jūsų malonės. Žinau, kad galėtumėte suteikti šitam vaikeliui patį nuostabiausią gyvenimą, jei persigalvotumėte. Gal norėtumėte, kad paskambinčiau jūsų tėvams ir su jais pasikalbėčiau, išsiaiškinčiau, ką jie apie tai galvoja? Man su-

sidarė įspūdis, kad jūs turite tikrai labai gerus tėvus, ne tokius, kurie prievarta ragintų jus daryti, ko nenorite. Ar nemanot, kad derėtų išgirsti, ką jie pasakys? Ką manote?

Ji pakėlė galvą ir pažvelgė į jį, tarsi jis būtų paspaudęs mygtuką. Nenoriai, atsargiai ir labai abejodama.

Kurtas Vadas tylėjo. Jis žinojo, kad šią akimirką reikia išlaukti.

– Kaip eina tavo diena, Kurtai? – pasiteiravo Beata, pildama gėrimą į puodelį. Trečios valandos arbata, taip ji vadino. Šios akimirkos drauge buvo geriausia iš to, kad praktika ir asmeninis butas yra tame pačiame name.

– Puikiai. Šįryt dailią mergaitę pavyko atkalbėti nuo aborto. Ji prapliupo raudoti, kai patikinau, kad tėvai ją visokeriopai parems. Kad ji galėsianti auginti vaikelį ir pagal galimybes dirbti parduotuvėje. Pasakiau jai, kad jie padės auginti mažylį ir tai nepakenks jos būsimoms studijoms universitete.

– Puikiai pasidarbavai.

– Taip, ji nuostabi mergina. Tikra skandinavė. Ji turės dailų kūdikį mūsų šalies labui.

Beata nusišypsojo.

– O toliau? Nenustebčiau, jei visiškai priešingas atvejis. Ar tai daktaras Lionbergas atsiuntė pacientus, dabar sėdinčius laukiamajame?

– Nejau taip akivaizdu? – Jis nusišypsojo. – Taip, jis. Lionbergas vis dar mūsų žmogus. Penkiolika atvejų vos per keturis mėnesius. Tavo skautai visada labai efektyvūs, brangioji.

Po penkiolikos minučių konsultacijų kabineto durys atsivėrė Kurtui beskaitant siuntimą. Jis pakėlė akis į įeinančią porą ir linktelėjo draugiškai juos pasveikindamas, kartu lygindamas tai, ką mato, su tuo, kas parašyta rankose laikomame lape.

Aprašymas buvo trumpas, tačiau visiškai aiškus.

Motina – Kamila Hansen, trisdešimt aštuonerių, penktą savaitę nėščia, – prasidėjo aprašymas. – *Šeši vaikai nuo keturių skirtingų vyrų. Gyvena iš pašalpų. Penki vaikai mokosi pagal adaptuotą programą, vyriausias šiuo metu išsiųstas į specialią gydymo įstaigą. Negimusio kūdikio tėvas – Džonis Hurinenas – dvidešimt penkerių, pašalpos gavėjas. Tris kartus teistas už nuosavybės grobstymą, narkomanas, gydytas pagal metadono programą. Nė vienas tėvų neturi jokio kito išsilavinimo, išskyrus privalomąjį minimumą.*

Kamila Hansen kreipėsi dėl skausmo šlapinantis. Priežastis: chlamidijos, pacientei dar nepranešta.

Siūloma chirurginė intervencija.

Kurtas linktelėjo sau. Tikrai puikus žmogus tas Lionbergas.

Jis pakėlė galvą ir įvertino priešais sėdinčią paniurusią porą.

Kaip vabzdys, kurio vienintelis tikslas – daugintis, nėščia, antsvorio turinti moteris nerimo ant kėdės dėl noro užsirūkyti, riebaluotais nekirptais plaukais. Pasitikinti, nes padarė prielaidą, kad šitas gydytojas padės jai pagimdyti dar vieną visiškai nenaudingą atsilikėlį, tokį kaip šeši kiti. Kad jis leis naujiems individams su tokiu pačiu apgailėtinu genetiniu paveldu apgyvendinti šalies sostinės gatves. Vis dėlto, ne. Ne, jei tik pavyks.

Gydytojas nusišypsojo. Į jo malonų gestą atsiliepė tušti veidai su siaubingai neprižiūrėtais dantimis. Jie net šypsotis normaliai negali. Visiškai liūdna.

– Kaip suprantu, Kamila, kyla sunkumų, kai nueinate į tualetą? Gal galėčiau jus apžiūrėti? Jūs galėtumėte pasėdėti laukiamajame, Džoni. Jei norite, pasirūpinsiu, kad mano žmona atneštų puodelį kvapnios kavos.

– Geriau kokakolos, – atsiliepė tas.

Kurtas nusišypsojo. Gausi savo kokakolą. Gausi penkias ar šešias, o per tą laiką, kol gersi, Kamila bus sutvarkyta. Ji ašaros, nes gydytojas neturės pasirinkimo, tik atlikti išplėtimą ir išgrandymą, tačiau laiminga, nes nesuvoks, kad šito reikės paskutinį kartą.

17

Lapkritis, 2010

Atsipeikėjęs po sukrėtimo dėl monetos, kuri su jo piršto atspaudu buvo rasta prie yrančio lavono, Karlas draugiškai paspaudė Lorsenui ranką ir paprašė šnibžtelėti, jei vėl pasitaikys nugirsti panašios informacijos. Domintų bet kas tokio pobūdžio. Nauji tyrimo duomenys, kurių skyrius gali nepanorėti atskleisti Karlui, krisleliai informacijos, kurią žmonės netyčiomis nutekintų. Kad ir kas tai būtų, Karlas nori apie tai žinoti.

– Kur Markusas? – paklausė jis Lizos, atsidūręs trečiame aukšte.

– Pasitarime su padaliniais, – tepasakė ji. Ar Liza vengia jo žvilgsnio, ar jam jau prasideda paranoja?

Staiga sekretorė pakėlė galvą ir sumirksėjo blakstienomis.

– Ar vakarykštė žąsis buvo gerai prikimšta, Karlai? – sučiulbėjo ji švystelėjusi šypsena, kuri šeštojo dešimtmečio filmuose cenzūros būtų užtušuota juodai.

Geras ženklas. Jei Liza tebenori žinoti, ar jis pravėdino savo organą, gandai apie monetą su jo atspaudu tikriausiai dar nesklando po visą skyrių.

Karlas įlėkė į pasitarimų kambarį nepaisydamas trisdešimties porų akių, kurios įsisiurbė į jį kaip dėlės.

– Atsiprašau dėl įsiveržimo, Markusai, – gana garsiai, kad tikrai visi išgirstų, paskelbė jis išblyškusiam pavargusiam vyrui pakeltais antakiais. – Kiek suprantu, yra keletas klausimų, kuriuos mums reikia aptarti, kol reikalai dar neištrūko iš rankų.

Jis pasisuko į susirinkusius. Dauguma jų akivaizdžiai buvo paženklinti pastarųjų dienų nosies iškrovų ir lakstymo į tualetą, įkritusiais skruostais ir padūmavusiais žvilgsniais, gana agresyvūs.

– Sklinda man nepalankūs gandai apie Amagerio susišaudymą. Todėl sakau tai dabar ir paskui nenorėsiu kartotis, *ok*? Neturiu nė menkiausio supratimo, kodėl monetos su mano ir Ankerio pirštų atspaudais atsirado lavono kišenėse. Bet, jei pasitelksite karštinės išvargintas smegenis, suprasite, kad tikriausiai tam, jog būtų rastos iškasus kūną. Suprantate, kur suku?

Jis peržvelgė susirinkusius. Būtų perdėta pasakius, kad poveikis buvo visaapimantis.

– *Ok*. Sutinkame, kad kūnas kuo ramiausiai galėjo būti palaidotas kur nors kitur, tiesa? Maža to, kad ir kas jį palaidojo, galėjo sau ramiai įversti tiesiai į žemę. Bet yra kitaip. Vadinasi, jie per daug nesirūpino, kad vėliau jis gali būti atkastas ir iškeltas, nes tada tyrimas pakryptų neteisinga linkme.

Klausytojai tebesėdėjo suglumę.

– Dėl Dievo meilės, aš juk žinau, kad jūs nepaliaujat sukę galvas, kas ten tada nutiko ir kaip aš taip lengvai išsisukau. – Karlas stebeilijosi tiesiai į Terjė Plou, kuris sėdėjo trečioje eilėje. – Paklausyk, Plou, nenoriu turėti nieko bendra su byla todėl, kad man gėda to, kas nutiko, supranti? Ir jeigu krislelį pamąstytum, suprastum, kodėl Hardis dabar guli mano svetainėje. Šitaip aš tvarkausi su tuo, kas įvyko,

suprantate? Šįkart nepalieku Hardžio nelaimėje, tačiau pripažįstu, kad tą dieną Amageryje galėjau šį tą sumauti.

Vienas kitas tyrėjas pradėjo nepatogiai muistytis savo kėdėse. Gal tai buvo ženklas, kad kažkas pradeda ryškėti. Kita vertus, čia gali būti pinigai. Prakeikti valstybės tarnautojai, niekada nežinai.

– Dar vienas dalykas. Kaip manote, koks jausmas, kai tavo geriausi draugai užvirsta ant tavęs plūsdami kraujais, o tada supranti, kad ir pats esi pašautas. Manau, turėtumėte apie tai pagalvoti. Pakaks pasakyti, užknisa.

– Niekas tavęs niekuo nekaltina, Karlai, – pareiškė Plou. *Pagaliau kažkas sureagavo.* – Šiaip ar taip, dabar čia ne tai aptarinėjame.

Karlas dairėsi po patalpą. Kas vyksta tose kietose makaulėse? Yra keletas tokių, kurie negali net žiūrėti į jį, jis tai žino. Ir tas jausmas abipusis. Prakeikti debilai.

– Tada gerai. Siūlau visiems nuo šios minutės užčiaupti savo srėbtuves ir pagalvoti prieš išsižiojant. Prakeikto pranešimo pabaiga.

Karlas taip garsiai užtrenkė duris, kad aidas nusirito per visą pastatą. Jis nesustodamas parlėkė į savo kabinetą rūsyje ir sudribo į krėslą kuisdamasis degtukų prisidegti tarp lūpų drebančią cigaretę.

Lavono kišenėje rado monetą su jo pirštų atspaudais, o jis neturi supratimo, kaip ji ten atsidūrė ir kodėl. Mėšlas. Mėšlas!

Mintys kunkuliavo. Kodėl, kodėl, kodėl? Dabar neįmanoma nusigręžti nuo tos bylos, o vien nuo minties apie ją Karlą pykino.

Jis giliai įkvėpė pro sukąstus dantis ir pajuto, kaip pradeda šokinėti širdis.

– Galvok apie ką nors kitą, – liepė sau. Jis nieku gyvu nenorėjo raitytis ant grindų nuo skausmo krūtinėje, kuris patiesia ir stipresnius vyrus. – Keisk temą, – murmėjo sau po nosimi užsimerkęs.

Šiuo metu vienintelis žmogus nusipelnė būti pargriautas jo viduje tūžtančio uragano, ir tas žmogus buvo Bakas.

– Pamokysiu tave, tu prakeiktas šikniau, – urzgė Karlas, ieškodamas jo numerio.

– Ką darai Karlai? Sėdi vienas ir kalbiesi su savimi? – iš tarpdurio paklausė Asadas. Jo kaktoje buvo tiek raukšlių, kad veidas priminė skalbimo lentą.

– Tau nėra dėl ko nerimauti, Asadai. Ketinu išdėti į šuns dienas Baką už nesąmones, kurias čia apie mane skleidžia.

– Manau, pirmiausia turi išgirsti šitai, Karlai. Ką tik telefonu kalbėjausi su žmogumi, pavarde Nielsenas, iš Policijos akademijos. Kalbėjau su juo apie Rouzę.

Koks prakeiktai netinkamas laikas. Kaip tik tada, kai jis pagrįstai supykęs ir leidžia sau tūžti. Negi viskas ir susprogs kaip balionas?

– Gerai, sakyk, jei jau negali palaukti. Ką jie sako?

– Kai Rouzė atėjo pas mus, ar atsimeni, kaip Markusas Jakobsenas sakė, kad ji nėra diplomuota policijos pareigūnė, nes neišlaikė vairavimo egzamino, o vairuoja kaip aklas be rankų?

– Kažką panašaus pamenu, Asadai. Ir ką?

– Tiesa, kad ji ne kažin kaip vairuoja. Nielsenas sakė, kad ties posūkiu apsivertė ir į šapalius susvaidė tris automobilius.

– Maniau, kad į *šipulius suskaldė*, Asadai. Bet vis tiek labai įspūdinga. Sakai, tris?

– Taip. Tą, kuriame sėdėjo pati, instruktoriaus iš mokymo skyriaus ir trečią, kuris pasipainiojo kelyje.

Karlas pamėgino įsivaizduoti tą sceną.

– Na, tai gana įdomu. Nors neprisimenu, kad pastaruoju metu būtume skolinę jai raktelius nuo vagonėlio, – suniurzgė jis.

– Čia ne viskas, Karlai. Įvykių sūkuryje pasirodė Rouzės Yrsa. Kol automobiliai dar buvo apsivertę.

Karlas jautė, kaip jam atvimpa žandikaulis, tačiau žodžiai, ištrūkę iš lūpų, buvo nesuvaldomi

– Viešpatie aukštielninkas! – spjovė jis, nevisiškai suprasdamas, ką tai reiškia. Jei Rouzė toje situacijoje transformavosi į savo *alter ego* – dvynę seserį Yrsą, tai jau visiškai nejuokinga. Vadinasi, ji visiškai prarado savitvardą.

– Ką gi, ne kažką. O ką darė akademijos instruktorius?

– Jos apžiūrėti iškvietė psichiatrą. Iki tol ji vėl atvirto į Rouzę.

– Nieko sau. Asadai, ar kalbėjai su Rouze apie tai? Meldžiu, pasakyk „ne“.

Asadas nusivylęs jį nužvelgė. Žinoma, kad nekalbėjo.

– Čia dar ne viskas, Karlai. Prieš ateidama pas mus ji dirbo sekretore centrinėje miesto nuovadoje. Ar prisimeni, ką apie ją pasakojo Branduras Isaksenas?

– Miglotai. Kažką apie tai, kad atbula įvairavo į kolegės automobilį ir dar kažką apie sunaikintus svarbius dokumentus.

– Taip, ir apie gėrimą.

– Taip, per Kalėdų vakarėlį ji tapo nevaldoma ir patvarkė porą savo kolegų. Branduras, tas mažas puritonas, liepė man saugotis ir neduoti jai svaigalų.

Trumpą akimirką Karlo mintys ilgesingai nuklydo prie Lizos, kurią jis pažinojo prieš jai susipažįstant su dabartiniu draugužiu Franku. Tą kartą pašėliojimas Kalėdų vakarėlyje neatrodė didelis blogis. Karlas nusišypsojo sau.

– Nemanai, kad Branduras paprasčiausiai pavydi *bičams*, kuriems Rouzė užmetė savo keistai išsiskleidusį moteriškumą? Šiaip ar taip, ką Rouzė veikia Kalėdų vakarėliuose – jos vienos ir tų, kuriems pasitaiko būti įtrauktiems, reikalas. Nieko bendra su Branduru, manimi ar kuriuo kitu, tiesa?

– Nieko nežinau nei apie Kalėdų vakarėlius, Karlai, nei apie kitus pikantiškus reikalus. Bet tikrai žinau, kad kai Rouzė elgėsi taip, kaip vakarėlyje, ji buvo Yrsa. Ką tik kalbėjau su dviem žmonėmis iš cen-

trinės nuovados. Visi tai prisimena. – Asadas pakėlė antakius. Karlas priėmė tai kaip klausimą: „Ką tu apie tai manai?“

– Bent jau ji tikrai nebuvo Rouzė, nes kalbėjo kitokiu balsu ir visiškai kitaip elgėsi, sakė jie. Gal jos viduje gyvena dar ir trečia būtybė? – svarstė Asadas. Žodžiai liejosi, o antakiai vėl pakilo.

Prielaida visai jaukė protą. Trečias asmuo? Jergutėliau!

Karlas jautė, kaip išeina visas garas, kurį jis ketino išlieti ant Bjorgo Bako. Tas jausmas jį erzino ir trikdė. Niekšas nusipelno visko, kas jam priklauso.

– Ar mes žinome, kas tiksliai su ja negerai? – pasiteiravo jis.

– Ji niekada negulėjo ligoninėje, Karlai, jei tai turi omeny. Bet aš užsirašiau Rouzės motinos numerį, jei norėtum jos paklausti.

– Rouzės motinos? – Asadas tikrai buvo nekvailas. Tiesiai į reikalo esmę, kodėl gi ne? – Puiki mintis, Asadai. O kodėl pats jai nepaskambinai?

– Nes... – Jis maldaujamai pažvelgė į Karlą. – Nes aš paprasčiausiai nenoriu, štai kodėl. Jei Rouzė išsiaiškins, bus geriau, jei ji supyks ant tavęs, supranti?

Karlas pasiduodamas iškėlė rankas. Akivaizdu, kad išaušo viena iš tų dienų, kai visiškai neįmanoma valdyti aplinkybių.

Jis paėmė iš Asado lapelį su skaičiais, mostu paliepė padėjėjui nešdintis, surinko numerį ir ėmė laukti. Tai buvo senų gerų dienų telefono numeris, prasidedantis: „45-“. Liungbiu arba Virumas, kiek jis prisiminė.

Gal diena ir sumauta, bet bent jau į šį skambutį buvo atsiliepta.

– Yrsa Knudsen, – tarė balsas kitame gale.

Karlas negalėjo patikėti savo ausimis.

– Yrsa? – akimirką jis net abejojo, kol išgirdo, kaip Rouzė kitame koridoriaus gale šaukia Asadą. Taigi ji vis dar čia.

– O, taip, atsiprašau, – atsipeikėjo jis. – skambina Karlas Mjorkas, Rouzės bosas. Ar jūs esate Rouzės mama?

– Viliuosi, ne, – moteris skardžiai nusijuokė. – Ne, aš jos sesuo.

Štai tau ir posūkis. Vadinasi, Rouzė tikrai turi seserį vardu Yrsa? Balsas skambėjo panašiai kaip Rouzės, įkūnijančios Yrsą, ir vis dėlto kiek kitaip.

– Rouzės dvynė sesuo?

– Ne, – Yrsa vėl nusijuokė. – Tarp mūsų nėra dvynių, bet iš viso esame keturios seserys.

– Keturios? – nesusilaikė Karlas, tikriausiai kiek per garsiai.

– Taip. Rouzė, aš, Vikė ir Liza Marija.

– Keturios seserys... o Rouzė vyriausia. Nė nenumaniau.

– Tarp mūsų tik metų skirtumas. Mama su tėčiu bandė viską kuo greičiau užbaigti, tačiau, kai negimė berniukas, mamutė galiausiai nusprendė užsikimšti kamščiu, – ji nusijuokė šiurkščiu, gerkliniu juoku, kuris bet kurią dieną galėjo būti Rouzės.

– Suprantu. Atsiprašau, bet skambinu norėdamas pasikalbėti su jūsų motina. Ar galima? Ar ji yra?

– Bijau, kad ne. Mamos nėra namuose jau trejus metus. Naujo draugužio apartamentai Kosta Del Solyje jai akivaizdžiai patinka labiau, – mergina vėl nusijuokė. Akivaizdu, tikra linksmuolė.

– Ką gi, tada pasakysiu esmę. Ar galim kalbėtis konfidencialiai? Tiksliau tariant, Rouzė neturėtų žinoti, jog skambinau, kol asmeniškai jai nepasakysiu.

– Negalima!

– Norit pasakyt, perduosit Rouzei, kad aš skambinau? Verčiau nepasakytumėte.

– Ne, aš visai ne tai sakau. Šiomis dienomis Rouzės apskritai nematome. Bet pasakysiu kitoms. Mes neturime paslapčių viena nuo kitos.

Kažkokia nesąmonė. Visiškai nučiuožusios.

– O, suprantu! Ką gi, tada tiesiog paklausiu. Ar Rouzė kada turėjo psichikos problemų? Asmenybės sutrikimą, pavyzdžiui? Ar ji kada nors nuo ko panašaus buvo gydoma?

– Na, nežinau, ar tai jūs vadinate gydymu, bet ji surijo kone visas tabletes, kurios mamai buvo prirašytos po tėčio mirties. Jau nekalbant apie tai, kad eina iš proto dėl žolių, iki negalėjimo uosto visokias medžiagas ir geria iki pamišimo. Todėl tam tikru požiūriu tikriausiai galima sakyti, kad ji geria vaistus. Nors nežinau, ar tai labai padėjo.

– Padėjo nuo ko?

– Nuo jos nenoro būti Rouze, kai būna prislėgta. Tada ji nori būti viena iš mūsų arba iš viso kuo nors kitu.

– Taigi iš tikrųjų jūs tvirtinat, kad ji nėra sveika, taip?

– Nėra sveika? Jei atvirai, nežinau. Tikrai žinau tik tai, kad jai stinga vieno varžtelio.

Na, tai nė kiek nestebina.

– Ar ji visada buvo tokia?

– Kiek prisimenu, taip. Tiktai mirus tėčiui dar pablogėjo.

– Suprantu. Yra konkreti priežastis? Atsiprašau, tikriausiai nekaip nuskambėjo. Norėjau paklausti, ar yra kokių neįprastų jūsų tėvo mirties aplinkybių?

– Taip, yra. Jis žuvo per nelaimingą nutikimą darbe. Buvo įtrauktas į stakles. Į brezentą jį surinko gabalėliais. Matyt, kai paramedikai iškrovė jį lavoninėje, tegalėjo pasakyti: „Pažiūrėkit, gal pavyks jį surinkti."

Ji kalbėjo stebėtinai ramiai. Kone ciniškai.

– Apgailestauju tai girdėdamas. Atrodo, siaubingas būdas numirti. Suprantu, kad tai galėjo jus visas labai stipriai paveikti. Bet Rouzė pradėjo nebesivaldyti, ar šitai sakot?

– Vasarą ji dirbo sekretore metalo dirbtuvėse Frederiksverke, kur dirbo ir mūsų tėtis. Ji matė, kaip jį traukia. Todėl, taip, Rouzė prarado savitvardą.

Siaubinga istorija. Kas nebūtų sugniužęs?

– Staiga ji liovėsi norėti būti Rouze. Visai paprastai. Vieną dieną ji pankė, kitą – elegantiška dama arba viena iš mūsų, seserų. Nežinau, ar aš pavadinčiau ją ligone, bet Liza Marija, Vikė ir aš nenorime būti su ja, kai ji persikūnija į vieną iš mūsų. Neabejoju, jūs tai suprastumėt.

– Kaip jūs manot, kodėl nelaimė šitaip ją paveikė?

– Kaip jau sakiau, jai trūksta varžtelio. Tikriausiai jūs tai suvokiate, jei jau skambinate.

Karlas linktelėjo. Rouzė ne vienintelė iš šeimos pasižymi dedukciniais gebėjimais.

– Paskutinis klausimas, vien smalsumui patenkinti. Ar jūs šviesiaplaukė ir garbanota? Mėgstat rausvą spalvą ir plisuotus sijonus?

Kitame gale pratrūko juokas.

– Norit pasakyt, ji jau elgėsi šitaip prie jūsų? Šviesūs plaukai ir garbanos visiškai atitinka. Ir rausva, jei jau taip. Šiuo metu mano nagai rausvai lakuoti ir lūpos rausvai nudažytos, tai faktas. Bet aš tikrai metų metus nesegėjau plisuoto sijono.

– Languoto plisuoto sijono.

– Na, šitokį – taip. Tai buvo maždaug mano sutvirtinimo metu.

– Jei jūs pasidairytumėte savo spintoje ar kad ir kur paskutinį kartą jį padėjote, Yrsa, manau, pamatytumėt, kad jau nebeturite to sijono.

Padėjęs ragelį Karlas kurį laiką sėdėjo su šypsena veide. Jis nedaug žinojo apie šias seseris, bet pamanė, kad jiedu su Asadu susitvarkytų, jei staiga jos pasirodytų įtartinos, kaip ir jų Rouzė.

Tivoli Holas iš tikrųjų buvo ant kampo priešais *Rio Bravo*, tačiau tai tikrai nebuvo salė. Nebent rūsį žemomis lubomis galima pavadinti sale.

Karlo pusbrolis sėdėjo patalpos gale, patogiai arti vyrų tualeto. Kai Ronis įsitaisydavo tokioje vietoje, jis niekur neskubėdavo, nebent į tupyklą, todėl jo pūslė turėjo neatsilikti nuo besaikio vartojimo kitame kūno gale.

Ronis pamojavo, tarsi Karlas nebūtų galėjęs jo atpažinti. Jis buvo senesnis ir priaugęs svorio, tačiau kitais atžvilgiais, deja, neatrodė pasikeitęs nė per nago juodymą. Jo plaukai briliantinu buvo sulaižyti į savotišką ežį, bet ne kaip rokenrolo atlikėjo, o labiau saldžiabalsio dainininko ant argentinietiško muilo gabalėlių išalkusioms namų šeimininkėms. Viga būtų pavadinusi jį vulgariu. Įsispraudęs į tankaus audinio blizgų *mafiozo* švarką ir džinsus, kurie netiko nei prie bendros išvaizdos, nei prie storo Ronio užpakalio laibomis kojomis. Viskas gal būtų atrodę geriau, jei jis būtų flirtuojanti panelė iš Neapolio, bet jis buvo Ronis. Iki pat ilgų smailių batelių nosių galiukų. Liūdna.

– Jau užsisakiau, – paskelbė Ronis, rodydamas du tuščius alaus butelius.

– Spėju, vienas iš jų buvo man, – tarstelėjo Karlas, tačiau Ronis tik papurtė galvą.

– Dar du, – šūktelėjo jis, o tada palinko prie Karlo.

– Smagu vėl tave matyt, brolau, – Ronis siektelėjo suimti Karlo plaštakų, bet tas laiku jas atitraukė. Kad negausūs kiti klientai neturėtų dingsties aptarinėti.

Jis pažvelgė pusbroliui į akis, o paskui dviem sakiniais išdėstė Bjorgo Bako tikinimus apie Ronio paistalus Bankoko bare.

– Ir ką? – pasigirdo atsakymas. Jis to net neneigė.

– Tu per daug geri, Roni. Nori, šnektelsiu už tave, patektum į reabilitaciją. Nesakau, kad apmokėčiau, supranti, bet jei tu toliau viešai triukšmausi apie tai, kad nudobei savo tėvą ir kad aš tame įsipainiojęs, gali būti, teismas pasirūpins, kad tau taptų prieinamos nemokamos klizmos vienoje iš puikių mūsų belangių.

– Paistalai, tyrimas prieš daugelį metų nutrauktas, – Ronis nušvito šypsena moteriai, pasirodžiusiai su dar dviem buteliais alaus ir lėkšte užkandžių. Pusbrolis užsisakė džiovintų menkių.

Karlas greitai žvilgtelėjo į meniu. Ronio žuvis kainuoja šimtą devyniasdešimt penkias kronas. Tikriausiai brangiausias užeigos patiekalas, bet jis ketino už tai mokėti, jei Ronis turės ką pasakyti.

– Ačiū, bet alus ne mano, – tarė Karlas, stumdamas abu butelius per stalą savo pusbroliui. Dabar niekam nereikės abejoti, kas pasirinko staliuką.

– Be to, žmogžudysčių byloms Danijoje nėra senaties termino, – sausai tęsė jis, nepaisydamas žvilgsnio, kuriuo jį nudelbė padavėja, išgirdusi tuos žodžius.

– Paklausyk, *biče*, – tarė Ronis, kai jie vėl liko vieni. – Niekas nieko negali įrodyti, todėl atvėsk. Senis buvo niekšas. Gal tau jis atrodė šaunus, bet man jis toks nebuvo, jei netyčia nežinai. Tos žvejybos buvo tik dūmų užsklanda tavo tėvui suklaidinti. Iš tikrųjų, jis laiko veltui neleisdavo. Vos mums nuliuoksėjus paskui mergiščias, jis tikriausiai patogiai įsitaisydavo turistinėje kėdutėje su cigarete ir puslitriu, o žuvys galėjo jam subinę bučiuoti. Dauguma sugautųjų būdavo tos, kurias būdavo pasiėmęs su savimi. Nejau to nesupratai?

Karlas papurtė galvą. Tai visai netiko prie įvaizdžio vyro, kurį jo tėvas taip mylėjo ir iš kurio Karlas tiek daug išmoko.

– Netiesa, Roni. Žuvis tą dieną buvo šviežia, tavo tėvas nebuvo paėmęs nė lašo. Skrodimo ataskaitoje labai aiškiai parašyta. Tai kam visas šitas mėšlas?

Ronis pakėlė antakius ir prieš atsakydamas baigė kramtyti.

– Tu tuo metu buvai tik didelis vaikas, Karlai. Matei tik tai, ką norėjai matyti. Kaip matau, ir tebesi vaikas. Jei nenori išgirsti tiesos, tai apmokėk sąskaitą ir nešdinkis.

– Tada paaiškink man. Papasakok, kaip nužudei savo tėvą ir kaip į tai įsipainiojęs aš.

– Tereikia pagalvoti apie plakatus tavo miegamajame.

Koks čia suknistas atsakymas?

– Kokius plakatus?

Ronis nusijuokė.

– Juokinga, kad aš prisimenu, o tu pamiršai.

Karlas giliai įkvėpė. Besaikis vartojimas akivaizdžiai paveikė vyruko smegenis.

– Briusas Ly, Džonas Saksonas, Čakas Norisas, – Ronis ore atliko keletą karatė judesių. – Puch! Puch! Drakono kelias. Įeiti į drakoną. Įtūžio kumštis. Tie plakatai, Karlai.

– Kung fu plakatai? Labai trumpai juos turėjau, o tuo metu jau seniai buvau nukabinęs. Bet vis tiek, kur tu suki?

– Džit kiun do! – staiga suriko Ronis, ant viso stalo išpurkšdamas apkramtytą menkę, o kiti lankytojai vos nepaspringo alumi. – Toks buvo tavo kovos šūksnis, Karlai. Olborgas, Joringas, Frederikshaunas, Nioresundbiu. Kad ir kur rodydavo filmus su Briusu Ly, tu ten būdavai. Nejau pamiršai? Vos sulaukei tinkamo amžiaus, jau stovėjai ten, pirmas prie kasos. Taigi negalėjo būti seniai. Nes, kiek aš žinau, amžiaus riba yra šešiolika, o tau buvo septyniolika, kai senis užlenkė kanopas.

– Ką, po velnių, tu čia paistai, Roni? Kaip tai susiję?

Jo pusbrolis vėl palinko per stalą.

– Tu mokei mane kung fu, Karlai. Paskui, vos pamatęs tas mergiotes ant kelio, velnią daugiau matei. Štai tada aš jam smogiau į

gerklę. Ne smarkiai, bet gana stipriai, kad perlaužčiau vyruko sprandą, lygiai kaip tu man rodei. Namuose treniravausi ant avių, todėl tiesiog nusitaikiau į jungo veną ir trenkiau. Paskui spyriau kulnu ir pribaigiau. Štai šitaip!

Karlas matė, kaip trukteli staltiesė. Tas kvailys dar ruošiasi demonstruoti.

– Gerai, nereikia vaizdinių priemonių. Ir būčiau patenkintas, kad savo pavakariais neapspjaudytum man drabužių, jei neprieštarauji, Roni. Nėra nė lašo tiesios tame, ką man ką tik papasakojai, tai kodėl drabstaisi tokiu mėšlu? Pasakiau tavo tėvui, kad netrukus grįšim, ir paskui mudu nuėjom drauge. Ar tave taip sukrėtė jo mirtis, jog reikia meluoti vien tam, kad galėtum gyventi? Liūdna, štai kaip.

Ronis nusišypsojo.

– Tikėk, kuo tik nori. Nori deserto?

Karlas papurtė galvą.

– Jeigu dar kada išgirsiu šitaip pasakojant apie tavo tėčio mirtį, duosiu tau džit kiun do, ar kaip ten vadinama, supratai?

Šitaip taręs, jis atsistojo ir paliko savo pusbrolį su žuvies likučiais ir, labai tikėtina, rimtai svarstantį, kaip apmokėti sąskaitą.

Neabejotinai, jis jau nenorės deserto.

– Markusas Jakobsenas nori tave matyti, kuo greičiau, – Karlui grįžus pareiškė budintis pareigūnas.

„Jei esu kviečiamas barti, aš irgi jį aprėksiu“, – galvojo detektyvas, kėblindamas laiptais.

– Eisiu tiesiai prie esmės, – tarė Markusas dar Karlui nespėjus uždaryti durų. – Ir noriu, kad tiesiai man atsakytum. Ar pažįsti žmogų, pavarde Petia Bosvelas?

Karlas suraukė kaktą.

– Niekada apie tokį negirdėjau, – pasakė.

– Šia popietę gavome anoniminį pranešimą apie tą kūną Amageryje.

– Nekenčiu anoniminių parnešimų. Koks tada rezultatas?

– Atrodo, kad auka yra Anglijos pilietis. Petia Bosvelas, dvidešimt devynerių, kilęs iš Jamaikos. Dingo 2006-ųjų rudenį. Tuo metu buvo užsiregistravęs „Tritono" viešbutyje, dirbo prekybos kompanijoje, pasivadinusioje „Kandalu dirbtuvės", prekiavo Indijos, Indonezijos ir Jamaikos senienomis ir baldais. Ką nors užčiuopi?

– Visiškai nieko.

– Tada keista, sakyčiau, nes anonimas pranešė, kad tu, Ankeris ir šitas Petia Bosvelas jo dingimo dieną turėjote susitikti.

– Susitikti? – Karlas jautė, kaip kaktos raukšlės įsitempia. – Ko, po velnių, man susitikinėti su tipu, kuris importuoja baldus ir niekučius? Mano baldai tie patys nuo tada, kai įsikėliau į namus Alerode. Neįstengiu nusipirkti naujų baldų, o ko reikia, randu, kaip ir visi kiti, parduotuvėje „Ikea". Kas čia per mėšlas, Markusai?

– Gali klausinėti, bet palaukim ir pamatysim, gerai? Anoniminiai skambučiai iš principo retai būna vienkartiniai, – pasakė Jakobsenas.

Ir nė žodžio apie Karlo įsibrovimą į pasitarimą ankstėliau.

18

Rugpjūtis, 1987

Gitė Čarlz buvo tarsi paveikslas, kadaise labai džiuginęs kūrėją, bet paskui išmestas, nukištas į kampą kokioje sendaikčių krautuvėje kampe, o parašas per laiką nusitrynęs. Torshaune, Farerų salose, vien jos vardo pakako, kad jaustųsi ypatinga, tad paauglystėje ji buvo pasižadėjusi sau, kad jei jos gyvenime atsiras gerbėjas ir įvyks vestuvės, ji neatsisakys savo pavardės. Vaikas, kurį vadino Gite Čarlz, buvo stačiokė keikūnė mergaitė, Gitės atmintyje likusi didžiausia atrama. Apie laikus po to nebuvo verta nė kalbėti.

Kai tėvas bankrutuoja ir palieka šeimą, vaiko pasaulis subyra į druzgus, o didingi sumanymai išblėsta. Šitaip nutiko Gitei, jos mamai ir jaunesniajam broliui.

Vėl Danijoje, Vailė, jie rado saugų, nors ne tokį patogų buvusių namų pakaitalą, butą be vaizdo į jūrą ar kokį kitą vandens telkinį. Deja, ilgai netruko, kol šeima subyrėjo: trys žmonės, dróžiantys į skirtingas puses, menkai domėjosi vienas kito gyvenimu. Mergina nuo šešiolikos, taigi jau trisdešimt šešerius metus, nematė savo motinos ir brolio, ir tuo buvo visiškai patenkinta.

Ačiū Dievui, jie neturi supratimo, koks apgailėtinas tapo mano gyvenimas, – galvojo sau Gitė, giliai užsitraukdama cigaretę. Nuo pirmadienio neturėjo nė lašo, todėl norėjo lipti sienomis. Ne todėl, kad buvo priklausoma nuo svaigalų. Tikrai nebuvo. Tačiau spyris, smūgis, paliesdavęs smegenis, aštrus įkandimas į liežuvį ir giliai gomuryje kažkaip ištraukdavo ją iš tuštumos. Jei jos tuščioje, nes buvo mėnesio pabaiga, sąskaitoje atsirastų lėšų, džino butelis porai dienų padarytų stebuklus. Daugiau nereikėjo, todėl ji nėra alkoholikė. Ji tik truputį prislėgta, ir viskas.

Ji galvojo apsukti Tranebjergą ir pažiūrėti, gal ten liko bent vienas, kuris prisimins ją padarius ką gero, kai dar dirbo bendruomenės medicinos pagalboje į namus. Gal pavyktų išprašyti puodelį kavos ir taurę vyšnių vyno? Nebūtinai, tiktų ir likeris ar šviesus portveinas.

Moteris užsimerkė ir beveik pajuto gėrimo skonį.

Tik vieną taurę, nesvarbu, ko, ir laukti pašalpos būtų kur kas lengviau. Kodėl toks ilgas laiko intervalas tarp išmokų?

Ji bandė išprašyti, kad jai būtų mokama kartą per savaitę, tačiau socialiniai darbuotojai viską suprato – jei kartą per savaitę, po poros dienų ji vėl stovės čia tuščiomis kišenėmis ištiesusi kepurę, o mėnesinės išmokos reiškė, kad ją matys tik kartą per mėnesį.

Jiems tas sprendimas buvo praktiškiausias, Gitė tai suprato. Ji nebuvo kvaila.

Akims klejojant laukais staiga pastebėjo paštininko mikroautobusą. Jis Morupo bažnyčios keliu riedėjo iš Nordbiu bažnyčios. Tokiu metų laiku sala būdavo negyva. Visi turistai grįžę namo, broliai, kuriems priklausė beveik visa sala, panirdavo į pusiau žiemos miegą savo traktorių pašiūrėse, o visi kiti sėdėjo laukdami vakaro žinių ir pavasario.

Jau beveik dvejus metus ji gyveno šiame pagalbiniame pastate, priklausančiame ūkiui, kurio savininkas visiškai nekreipė į ją

dėmesio. Vieniša, bet ji buvo pratusi. Daugeliu atžvilgių buvo tobula salos gyventoja. Metai Farerų salose, Sprogėje, o dabar čia, Samsėje, buvo nepalyginamai geresni nei tie, kuriuos praleido didmiesčiuose, kur visi aplinkui zuja, ir vis dėlto neturi laiko vieni kitiems. Ne, salos yra sukurtos tokiems žmonėms kaip Gitė. Žmogus tampa atsakingas. Gyvenimas valdomas.

Mikroautobusiukas įsuko į kiemą, o paštininkas išlipo su laišku rankose. Nedažnai ūkio savininkas gaudavo laiškų. Jam visiškai pakako kaimyninio Morupo kooperatyvo parduotuvės skrajučių, ir kita salos dalis, regis, gerbė tą faktą.

Tačiau paskui ji visiškai suglumo. Ar paštininkas tikrai ką tik įmetė laišką į jos pašto dėžutę? Čia kažkokia klaida?

Kai mikroautobusas išvažiavo, ji užsimetė apsiaustą ir išskubėjusi su šlepetėmis atlenkė dangtelį. Adresas ant voko buvo užrašytas ranka. Tokių laiškų Gitė metų metus nebuvo gavusi. Ji giliai ir viltingai įkvėpė, apvertė voką rankoje ir pajuto, kaip nuostaba ir apstulbimas užliejo visą kūną, pilve susimezgė mazgas. Laiškas buvo nuo Netės Hermansen.

Ji dar kartą perskaitė siuntėjo vardą ir adresą, paskui dar kartą, kad neabejotų, jau atsisėdusi prie nedidelio stalelio virtuvėje, kuisdamasi cigaretės. Kurį laiką tiesiog stebeilijosi į voką spėliodama, kas jame galėtų būti.

Netė Hermansen! Tai buvo taip seniai.

Vėlyvą 1956-ųjų vasarą, praėjus lygiai šešiems mėnesiams po dvidešimt antrojo Gitės gimtadienio, ji sėdo į nedidelį pašto garlaivį iš Korsioro į Sprogę, kupina lūkesčių, bet ne kažin ką išmanydama apie vietą, kuri keleriems metams taps jos namais.

Ji asmeniškai klausė Brainingo vyriausiojo gydytojo patarimo, kad įsitikintų, ar vieta jai tinkama, o jis pažiūrėjo pro raginius rėmelius žvilgsniu, kuris visada buvo šiltas ir išmintingas. Tik tokio atsakymo jai ir reikėjo. Jauna, normali, sveika mergina gali tik gera daryti tokioje vietoje, pasakė jis. Gitė tai įsiminė.

Ji buvo pažįstama su silpnapročiais. Su vienais būdavo gyvas vargas, bet dauguma rūpesčio nekėlė. Merginos saloje visai nėra tokios paprastos kaip tos, kurios gulėjo jos skyriuje Braininge, šitaip jai buvo pasakyta, ir jai buvo smagu apie tai galvoti.

Sprogės gyventojos ilgomis languotomis suknelėmis laukė jos susispietusios prieplaukoje, plačiai išsišiepusios ir nekantriai mojavo, o Gitė tegalvojo, kad jų šukuosenos bjaurios, o šypsenos pernelyg plačios. Vėliau ji sužinojo, kad moteris, kurią ji pakeitė, buvo nekenčiama labiau nei kuri kita, ir tos merginos skaičiavo dienas, kol atplauks mažasis laivelis išgabenti tą pabaisą.

Galbūt todėl jos priėmė Gitę šiltais apkabinimais ir širdingais plekšnojimais per nugarą.

– Tu man patinki! – sušuko viena merginų, triskart stambesnė už kitas salos gyventojas, o kai apkabino, Gitė vos nepamėlynavo. Ji buvo vardu Viola, o jos visur esantis buvimas netrukus tikrai pradėjo įkyrėti.

Tačiau Gitė buvo maloniai sutikta ir įvertinta.

– Iš jūsų dosjė sužinojau, kad esate linkusi prisistatyti slaugytoja iš Brainingo. Nepritariu tam, bet ir neprieštarausiu, jei ir toliau save taip vadinsite. Čia, saloje, mes neturime kvalifikuoto personalo, todėl gali būti visai naudinga, jei kitos prižiūrėtojos manys, kad turi, ko siekti.

Vyresniosios kambaryje niekas nesišypsojo, tačiau kieme būrys kikenančių mergiočių pro langus mėtė į ją žvilgsnius. Baidyklės, apkirptos *bliūduku*, stovi susispietusios ir rodo grimasas.

– Jūsų rekomendacijos tenkina, bet norėčiau pastebėti, kad jūsų ilgi plaukai gali sukelti merginoms nepageidaujamų troškimų, todėl privalau paprašyti jų akivaizdoje slėpti plaukus po tinkleliu. Pasirūpinsiu, kad jūsų kambarys būtų paruoštas ir išvalytas. Vėliau tai bus jūsų pareiga. Čia, Sprogėje, mes keliame didesnius reikalavimus švarai ir tvarkai, nei, neabejoju, buvote pratusi Braininge. Visą laiką švarūs drabužiai. Tas pats taikoma ir merginoms, o rytinė higiena yra privaloma.

Ji linktelėjo Gitei, aiškiai tikėdamasi sulaukti analogiško pritarimo. Gitė pakluso.

Pirmą kartą Gitė pamatė Netę po poros valandų, kai per merginų valgomąjį buvo lydima į tą, kuriame valgė personalas.

Mergina sėdėjo prie lango ir žiūrėjo į vandenį taip, tarsi nieko daugiau aplinkui nebūtų. Tokios ramybės būsenos netrikdė nei kitų merginų tarškėjimas, nei nevėkšlos Violos spiegimas pamačius Gitę, nei maistas ant stalo. Šviesa krito jai ant veido ir piešė šešėlius, kurie, atrodė, traukia iš vidaus slapčiausias mintis. Tą pačią trumpiausią akimirką Gitė ją visiškai įsimylėjo.

Kai prižiūrėtoja pristatė Gitę merginoms, šios plojo rankomis ir mojavo, šaukė savo vardus ir bandė patraukti dėmesį į save. Tiktai Netė ir priešais sėdinti mergina elgėsi priešingai. Netė pasuko galvą ir pažvelgė Gitei tiesiai į akis, tarsi pirmiausia sugalvojusi įveikti kažkokius nematomus šarvus, o priešais ją sėdinti mergina – drebančiu žvilgsniu, kuris, regis, glamonėjo Gitės kūną.

– Kuo vardu ta tyli prie lango sėdinti mergina? – pasiteiravo ji vėliau, kai sėdėjo prie valgomojo stalo kartu su kitu personalu.

– Nesu tikra, ar suprantu, kurią turit omeny, – atsiliepė vyresnioji.

– Tą, kuri sėdėjo priešais tokią įžūlią merginą.

– Priešais Ritą. Tada tai bus Netė, – atsiliepė šalia sėdinti moteris. – Ji visada sėdi tame kampe ir tiesiog žiūri į jūrą bei žuvėdras. Netė mėgsta stebėti, kaip paukščiai snapais pramuša kiaukutus. Bet, jei manai, kad ji rami, bijau, kad smarkiai klysti.

Gitė atplėšė Netės Hermansen laišką ir pradėjo skaityti, o rankos vis labiau drebėjo. Kai pasiekė tą vietą, kur Netė rašė, kad ketina Gitei padovanoti dešimt milijonų kronų, jai ėmė trūkti oro ir ji buvo priversta padėti laišką. Kelias minutes Čarlz suko ratus virtuvėje, nedrįsdama nė pažvelgti į prirašytą lakštą. Perstatė arbatos skardines, nuvalė stalviršį, sausai nusišluostė į šlaunis rankas ir tik tada vėl atsisuko į rūpimą daiktą. Dešimt milijonų kronų. O tada perskaitė, kad yra pridėtas čekis. Ji griebė voką ir apžiūrėjo. Tiesa. Iš pradžių jo nepamatė.

Gitė sunkiai susmuko ir apžvelgė apsilupusį kambarį, o lūpos virpėjo.

– Laiškas nuo Netės, – kelis kartus pakartojo, kol pagaliau nusivilko apsiaustą.

Dviejų tūkstančių kronų čekis. Kur kas daugiau, nei kainuos bilietai į keltą bei traukinį iki Kopenhagos ir atgal. Negalės jo išgryninti Tranebjergo banke, nes yra skolinga jiems daugiau nei čekis vertas, bet ūkio savininkas duos už jį pusantro tūkstančio. O tada ji kuo greičiau numins į nedidelę kooperacinę Morupe.

Šitokioje padėtyje reikėjo paramos. Svaigiųjų gėrimų pasiūlos kooperacinėje tikrai pakaks.

19

Rugsėjis, 1987

Netė surinko brošiūras, tvarkingai gulėjusias ant kavos stalelio, ir padėjo ant palangės. Žvilgančios brošiūros reklamavo patogius apartamentus Santa Ponsoje, Andratakse ir Porto Kriste, terasinius namus Son Vidoje ir Poljensoje ir penthauzą San Telme. Kainos padorios, yra iš ko pasirinkti. Netės svajonės vis laukė savo eilės, o dabar jos išsipildys.

Kai ateis žiema, ji nori būti toli nuo Danijos, o Maljorka atrodė ideali vieta. Ten, toje puikioje kaimo vietovėje, ji mėgausis sunkaus savo vyro darbo vaisiais ir oriai sens.

Poryt, kai viskas bus baigta, ji užsisakys bilietą į Maljorkos Palmą ir apsispręs dėl nuosavybės. O po savaitės jau bus išvykusi.

Ji vėl paėmė vardų sąrašą ir perbėgo puslapį akimis, mintyse pakartodama visą procedūrą. Nieko negalima palikti atsitiktinumui.

Rita Nielsen, 11.00–11.45,

*Tvarkymas: 11.45–12.30;

Tagas Hermansenas, 12.30–13.15,
*Tvarkymas: 13.15–13.45;

Vigas Mogensenas, 13.45–14.30,
*Tvarkymas: 14.30–15.00;

Filipas Niorvigas, 15.00–15.45,
*Tvarkymas: 15.45–16.15;

Kurtas Vadas, 16.15–17.00,
*Tvarkymas: 17.00–17.30;

Gitė Čarlz, 17.30–18.15,
*Tvarkymas: 18.15–

Ji linktelėjo sau įsivaizduodama kiekvieno iš išvardytų asmenų atvykimą. Taip, regis, viskas bus gerai.

Vos vienas iš jų atsidurs bute, ji paspaus mygtuką, kuriuo užblokuos telefonspynę laiptų apačioje. Kai auka jau nebegalės priešintis, ji vėl ją įjungs. Jei kitas iš eilės atvyks per anksti ir paskambins, ji paprašys pasitraukti ir ateiti paskirtu laiku. Jei kuris pavėluotų, jį pastatys eilės gale ir pasiūlys nueiti į „Paviljoną" pavalgyti jos sąskaita. Atsižvelgdami į padėtį ir tokio dosnaus atlygio perspektyvą, neabejojo, kad žmonės klausys jos nurodymų.

O jei atsitiktinumas patvarkytų, kad kuris nors susitiktų su kitu eilėje prie laukujų durų, vargu ar tai svarbu. Ji rūpestingai parinko atvykimo laiką taip, kad einantys vienas po kito asmenys niekada nebūtų susitikę. Kurtas Vadas su Gite Čarlz gal atsitiktinai buvo susidūrę kokioje ligoninėje ar kitoje įstaigoje, tačiau rizika, kad toks

vyras kaip Kurtas Vadas atvyks ne tiksliai paskirtu laiku, yra minimali.

– Išmintinga palikti Gitę paskutinę, – garsiai tarė ji. – Su Gite niekada nežinai. Punktualumas niekada jai nerūpėjo.

Taip, planas geras ir nustatytas laikas, regis, irgi pasitarnaus tinkamai.

Nė vienas namo gyventojas niekada nieko neįleidžia, išskyrus savo svečius, tuo ji buvo tikra. Blagardo aikštėje vagiliaujantys narkomanai kelis kartus parodė, kad elgtis kitaip būtų visiška kvailystė.

Kai viskas bus baigta, jai liks visas vakaras ir visa naktis pasirūpinti smulkmenomis.

Dabar teliko įsitikinti, kad kambarys visiškai hermetiškas. Reikėjo išbandyti.

Netė pasistvėrė pirkinių krepšį, atsuktuvą iš įrankių dėžės ir išėjusi į laiptų aikštelę atsiklaupė priešais savo duris. Griovelis vieno varžto viršuje buvo susidėvėjęs, bet moteris buvo atkakli ir galiausiai jai pavyko nuimti vardo plokštelę. Plokštelę ji įsimetė į pirkinių krepšį, nusileido laiptais ir išėjo į gatvę.

Pirmiausia batų taisykla ir raktų dirbtuvės Blagardo gatvėje, paskui dažų parduotuvė Niorebro gatvėje, nusprendė Netė.

– Palikit ją man, pažiūrėsiu, ką galiu padaryti, – pasakė raktininkas, apžiūrėjęs vardo plokštelę. – Bet greičiau nei po valandos su ketvirčiu nepavyks. Turiu kelis batus, kuriuos pirma pažadėjau pataisyti.

– Sugrįšiu po pusantros valandos. Pasistenkite, kad raižymas nesiskirtų. Ir teisingai užrašykite vardą, gerai?

– Šitai padaryta, – tarė ji sau, eidama gatve. Ant telefonspynės lentelės vis dar buvo parašyta Netė Rouzen, tačiau šitai ji sutvarkys lipnia etikete ir drėgmei atspariu rašikliu. Nuo šiol ji bus Netė Her-

mansen, dokumentai jau pasirašyti ir išsiųsti. Gal kiti gyventojai stebėsis, bet jai nesvarbu.

– Man reikia ko nors, kas stipriai kvepėtų, – tarė ji dažų pardavėjui. – Esu biologijos mokytoja, rytoj su vaikais nagrinėsime uoslės organus. Nesunku surasti maloniai kvepiančių daiktų, tačiau norėčiau ko nors atgrasaus.

Dažų pardavėjas suokalbiškai nusišypsojo.

– Tokiu atveju, sakyčiau, terpentino, amoniako ir parafino. To turėtų pakakti, kad bet kas pradėtų ašaroti.

– Gerai, ir dar man reikės formalino. Keturių ar penkių buteliukų.

Netė šypsojosi, kai vyras kėlė pirkinių krepšius per prekystalį, ir viskas buvo baigta. Po dviejų valandų prie durų buvo prisukta nauja plokštelė su užrašu „NETĖ HERMANSEN“. Būtų negerai, jei pelnyto keršto aktai būtų vykdomi už durų su užrašu „NETĖ ROUZEN“.

Ji nuėjo į virtuvę, paėmė aštuonis dubenis ir nusinešė juos į kambarį koridoriaus gale.

Dėl visa ko visą valgomąjį stalą užklojo laikraščiais, ant viršaus išdėliojo dubenis ir į visus pripylė stipraus kvapo arba bjauriai dvokiančių skysčių. Odekolono, levandų vandens, terpentino, parafino, benzino, acto, metilo spirito ir galiausiai amoniako.

Pastarasis paskleidė nematomą debesį, kurio poveikis buvo staigus, – užėmė jai šnerves ir gerklę, Netė turėjo sunkiai gaudyti kvapą.

Butelius ji paliko, kur yra, kuo greičiau spruko iš kambario ir uždarė duris, aimanuodama puolė į vonią ir ilgai prausė veidą šaltu vandeniu. Susimaišiusių šių medžiagų garai tikrai buvo baisūs. Dingojosi, tarsi jie ardytų odą, pro šnervių membranas smelktųsi į smegenis.

Nušlubčiojusi per visą butą Netė plačiai atidarė langus, kad išeitų garai, pasklidę jai išeinant iš sandariojo kambario ar kibiai įsigėrę į drabužius.

Po valandos ji vėl uždarė langus, formalino butelius sudėjo į spintelę po kriaukle, išėjo iš buto ir nulipusi atsisėdo ant suolelio prie ežero.

Lūpų kampučius iškreipė šypsenėlė.

Suveiks.

Dar po valandos ji buvo pasiruošusi grįžti. Kvėpavo vėl lengvai, drabužiai išsivėdino švelniame vėlyvos vasaros vėjyje. Gerai, kad paėjėjo taip toli. Ji jautė ramybę.

Jeigu, kitaip nei tikėjosi, bent menkiausias kvapų pėdsakas tvyros laiptinėje arba bute, ji turės dirbti kiaurą naktį, kad tai ištaisytų. Dabar jos tikslas buvo aiškus. Nėra būdo išsiaiškinti, ar formalinas veiks, kaip numatyta, todėl kambarys privalo būti visiškai sandarus. Jei ne, ji negalės išvykti į Maljorką, kad ir kaip būtų nusiteikusi.

Netė įėjo į vestibiulį ir ilgokai pastovėjo laiptų apačioje, uosdama orą. Užuodė vos juntamą kaimynų šuns kvapą, tačiau tai ir viskas. O jos uoslė visada buvo puiki.

Tą pačią procedūrą ji kartojo kiekviename laiptinės narvelyje, o rezultatas vis tas pats. Galiausiai, užlipusi į ketvirtą aukštą, atsiklaupė priešais savo duris, atidarė laiškų dėžutę ir giliai įkvėpė.

Nusišypsojo. Vis dar ničnieko.

Tada Netė užėjo į butą, ir ją pasitiko tas pats gaivus oras, įėjęs pro prieš valandą atvertus langus. Ji akimirką pastovėjo užsimerkusi, susitelkusi vien į šitą juslę, kuri reiškė takoskyrą tarp sėkmės ir pralaimėjimo. Ir vis dar nieko nepajuto.

Neužuodusi jokio kvapo dar per valandą, pagaliau įėjo į kambarį koridoriaus gale.

Per sekundės dalį iš akių pasruvo upeliai. Tarsi per tikrų tikriausią nervus paralyžiuojančių dujų ataką visur esantys garai, regis, skverbėsi į kiekvieną atvirą porą. Netė stipriai užsimerkė ir delnu prisidengusi burną nušlubčiojo prie lango, kurį galiausiai pavyko plačiai atverti.

Tarsi skęstanti, ji iškišo galvą į lauką ir ėmė gaudyti orą. Atrodė, niekada nepaliaus springti ir kosėti.

Po penkiolikos minučių visų aštuonių dubenų turinys buvo supiltas į tualetą ir dėl tikrumo kelis kartus nuleistas vanduo. Paskui ji vėl plačiai atvėrė viso buto langus ir švariai išplovė dubenis. Atėjus vakarui jau žinojo, kad jos darbas išbandymą atlaikė.

Pietų stalą sandariame kambaryje ji užtiesė balta staltiese ir išsiėmusi geriausią porcelianą padengė. Krištolo taurės, sidabro įrankiai ir kruopšti mažutė kortelė kiekvienam svečiui.

Yra proga švęsti.

Viską pabaigusi pažvelgė į kaštonų viršūnes, jų lapai jau buvo pradėję gelsti. Laimei, netrukus ji iškeliaus.

Prieš eidama gulti Netė nepamiršo uždaryti sandaraus kambario langų ir užtaisyti jų skaidriu silikonu. Tada pagaliau stabtelėjo ir ėmė gėrėtis savo darbu.

Praeis tikrai daug laiko, kol šitie langai vėl bus atidaryti.

20

Lapkritis, 2010

Tarsi debesų, juodų ir grėsmingų, net traškančių elektros iškrova, uždanga pakilo ir užtemdė Karlo mintis: vinių pistoleto byla, Hardžio įtarinėjimai ir monetos su jo bei Ankerio pirštų atspaudais, Vigos vedybų planai ir jų poveikis jo finansinei padėčiai, Asado praeitis, Rouzės keistybės, idiotiški Ronio paistalai ir visiškai sumautas vakaras su Mona. Dar taip nebuvo, kad vienu metu prislėgtų tiek skirtingų dalykų. Karlas vos spėjo pasimuistyti kėdėje, kai pasibeldė dar viena neganda. Šitoks mintijimas nieku gyvu nebuvo naudingas tokiam kitais atžvilgiais kompetentingam valstybės tarnautojui, pasamdytam kapstyti kitus trikdančias paslaptis. Jis pagavo save mąstant, ar negalėtų būti įkurtas skyrius, kurio pirminė funkcija būtų spręsti *jo* paslaptis.

Karlas atsiduso, prisidegė cigaretę ir įsijungė žinių kanalą. Truputį padėjo matant, kad kiti skendi didesniame mėšle nei jis pats.

Dar vienas žvilgsnis į plokščiąjį ekraną ant sienos, ir jis vėl buvo su trenksmu grįžo ant žemės: penki suaugę vyrai ginčijasi dėl dile-

tantiško valstybės požiūrio į ekonomiką. Ar gali būti kas nelogiškesnio? Kokia prasmė?

Karlas paėmė popieriaus lakštą, kurį Rouzė uždėjo ant pranešimo, kol jis buvo viršuje pas Markusą. Pusė puslapio, prirašyta ranka. Ar tai tikrai viskas, ką jai pavyko atkapstyti apie Gitę Čarlz?

Detektyvas atidžiai viską perskaitė: buvo visko, išskyrus padrąsinimą.

Nors Rouzė plačiai apklausė, niekas iš Samsės bendruomenės medicininės pagalbos į namus tarnybos nieko neprisiminė apie Gitę Čarlz, ir dėl to nė vienas nieko neprisiminė apie jos vagystes iš senolių, kuriuos lankydavo gavusi užduotį. Laikotarpis Tranebjergo ligoninėje taip pat baltas lapas. Įstaiga jau ne vienerius metus uždaryta, personalas išsilakstęs. Jos motina seniausiai mirusi, o brolis, kuris emigravo į Kanadą, irgi miręs prieš kelerius metus. Vienintelis tikras ryšys buvo žmogus, nuomojęs jai kambarį Morupo bažnyčios kelyje prieš dvidešimt trejus metus.

Rouzė apibūdino jį juokingai.

„Tas vyrukas – tikras pusgalvis, o gal šiaip piktas nusenęs ožys. Po Gitės Čarlz tą nykštukinį dvidešimt vieno kvadrato butą jis nuomojo dar penkiolikai ar dvidešimčiai žmonių. Jis gerai ją prisimena, tik negali nieko protingo pasakyti. Tai vienas iš tų kaimiečių mėšlinais batais ir paliktu rūdyti už namo traktoriumi, kurie mano, kad slaptos pajamos yra vienintelės vertos turėti."

Karlas padėjo lapą ant stalo, tada pradėjo tyrinėti Gitės Čarlz bylos išvadas. Ir čia nebuvo daug naudos. Plokščiajame ekrane kelis kartus pasikeitė vaizdas: greitomis švystelėjo sausakimša didelė kongresų salė, o paskui pasirodė veidai poros nusenusių vyrų, švytinčių šypsenomis visiems, kurie tik teiksis pastebėti.

Reporteris dėstė apie juos ne itin pagarbiai:

– Dabar, kai Tyrumo partija po kelių nepavykusių mėginimų pagaliau sugebėjo surinkti pakankamai parašų, kad teisėtai galėtų teikti kandidatus kituose parlamento rinkimuose, ne vienas turėtų savęs paklausti, ar Danijos politika pagaliau pasiekė dugną. Nuo Pakilimo partijos laikų nebuvo kitos partijos, turinčios tokią kontraversišką ir, daugumos žmonių nuomone, niekingą platformą. Šios dienos inauguracinėje generalinėje asamblėjoje partijos įkūrėjas, fanatiškas ir ne vieną kartą iš neigiamos pusės nušviestas vaisingumo gydytojas daktaras Kurtas Vadas pristatė partijos kandidatus į parlamentą ir, priešingai nei Pakilimo dienomis, tarp jų yra keletas garsių puikiai išsimokslinusių, su svaiginamomis karjeromis, vyrų ir moterų. Kadangi vidutinis kandidatų amžius yra keturiasdešimt dveji, politinių varžovų kaltinimai, neva Tyrumo partijos susideda vien iš nusenėlių, buvo visiškai paneigti, nepaisant to, kad daktaras Vadas pats yra aštuoniasdešimt aštuonerių, o dauguma partijos valdybos narių senų seniausiai pasitraukę iš profesinės veiklos.

Televizijos prodiuseris parodė aukštą vyrą nubalusiais smilkiniais, kuris atrodė gerokai jaunesnis nei aštuoniasdešimt penkerių.

„Daktaras Kurtas Vadas, gydytojas, Tyrumo partijos įkūrėjas“, – bėgo eilutės apačioje.

– Ar užmetei akį į mano raštelį ir pranešimą apie Gitės Čarlz dingimą? – įsiterpė Rouzė.

Karlas atsisuko į ją. Pasikalbėjus su tikrąja jos seserimi Yrsa, buvo sunku suprasti, ko tikėtis iš Rouzės. Ar ir čia tik dirbtinis fasadas? Juodų audinių gausa, antakių pieštukas ir batai, kuriais galėtum persmeigti kobrą?

– A, taip. Lyg ir.

– Ne kažin ko galima rasti pirmajame pranešime, kurį gavau iš Lizos. Atrodo, tuo metu tyrėjai nelabai rado už ko užsikabinti, todėl

pateikia tik jos apibūdinimą. Buvo pabrėžtas Gitės Čarlz girtavimas. Nors terminas „alkoholikė“, juokinga, nėra paminėtas, akivaizdu, kad jie daro logišką išvadą, jog, labiausiai tikėtina, ji vienur ar kitur nusibaigė apsinuodijusi alkoholiu. Nebuvo jokių giminaičių ar bendradarbių, todėl byla atsidūrė ant lentynos. Išėjusi Gitė Čarlz.

– Čia parašyta, kad kažkas ją matė sėdant į Kalundborgo keltą. Kokia nors teorija, kad ji galėjo iškristi per bortą?

Rouzė dygiai jį nužvelgė.

– Ne, Karlai, ją matė išlipant, aš tau jau sakiau. Šiaip įdomu, per kiek sekundžių perskaitei?

Šį klausimą jis nusprendė praleisti negirdom. Būti sarkastiškam – boso privilegija.

– O ką žemės savininkas sako apie jos dingimą? – verčiau paklausė. – Jam turėjo parūpti, juk baigėsi nuompinigiai.

– Nesibaigė. Jam mokėjo tiesiai iš socialinės rūpybos, kitaip Čarlz vis tiek viską būtų pragėrusi. Todėl žemės savininkas, tas mėšlius, niekam nesiruošė sakyti, kad ji dingo, kol pinigai ėjo. Galiausiai pranešė vietinės kooperatyvo parduotuvės vedėjas. Jis papasakojo, kad Gitė Čarlz, visa išdidi, atėjo į parduotuvę paskutinę rugpjūčio dieną su pusantro tūkstančio kronų kišenėje. Ji pasakė, kad paveldėjo krūvą pinigų ir išvyksta į Kopenhagą jų pasiimti. Jis pasijuokė iš jos, o ji įsižeidė.

Karlas atsistūmė kėdėje.

– Palikimas? Ar tai galėjo būti tiesa?

– Nė lašo. Jau susisiekiau su teismu dėl paveldėjimo bylų, ten nieko nėra.

– Hmm. Per gerai, kad būtų tiesa?

– Taip, bet klausyk. Štai vienas sakinys, kuris tave nustebins.

Ji paėmė nuo stalo bylą ir susirado lapą maždaug viduryje.

– Štai. Parduotuvės vedėjas po savaitės pranešė apie jos dingimą, nes ji įdėjo jam į ranką penkių šimtų kronų banknotą ir pasakė, kad, jei kitą savaitę ji nepasirodys praturtėjusi dešimčia milijonų, šie pinigai jo. O jei grįš, jis turės jai atiduoti tuos pinigus ir dar pavaišinti puodeliu kavos bei taurele. Jis neturėjo, ko prarasti, tiesa? Todėl sutiko su lažybomis.

– Dešimt milijonų! – švilptelėto Karlas. – Vis dar fantazija?

– Labiausiai tikėtina, taip. Tačiau paklausyk: parduotuvės vedėjas po savaitės prie uosto rado jos dviratį ir pagalvojo, kad kažkas ne taip.

– Atrodo, normali prielaida. Jis vis dar turi penkis šimtus kronų. O iš to, ką žinome, neatrodo, kad moteris iš tų, kurios švaistosi pinigais, – pastebėjo Karlas.

– Būtent. Raporte parašyta: „Parduotuvės vedėjas Lasė Bjergas tvirtina, nors Gitė Čarlz tikrai galėjo pasiimti dešimt milijonų kronų, kartą ir visiems laikams atsisakyti buvusio gyvenimo ir pradėti iš naujo, labiausiai tikėtina, kad jai atsitiko kažkas baisaus. O štai čia sakinys, į kurį labai norėčiau, kad atkreiptum dėmesį: Gitei Čarlz penki šimtai kronų buvo didelė pinigų suma. Kam jai savanoriškai šitiek atsisakyti?

– Gal mums derėtų keliauti į Samsę, šnektelti su vyruku iš kooperatinės ir su žemės savininku, patikrinti žemės sluoksnius, – svarstė Karlas. Pertrauka išeitų jam į naudą.

– Taip nieko neišsiaiškinsim, Karlai. Vedėjas gyvena slaugos namuose su pasistūmėjusia demencija, o su žemės savininku aš jau kalbėjausi. Tas vyras tikras maitėda ir Gitės Čarlz daiktai seniai išparceliuoti. Ar gali patikėti: jai negrįžus, jis viską išgabeno į blusų turgų! Maksimaliai pasipelnė iš susidariusios padėties.

– Taigi, iš principo nieko neturim?

– Išeina, kad taip.

– Gerai, tai ką tada darysim? Mes žinome, kad du žmonės, kurie turėjo vienas kitą pažinoti, dingsta be pėdsako tą pačią dieną. Gitė Čarlz ir Rita Nielsen. Gitė Čarlz nepalieka nieko, o Ritos Nielsen atveju jos buvusi darbuotoja Lonė Rasmunsen vis dar patiria šiokį tokį asmeninį poveikį, nors nieko bendra su byla. – Jis jau ruošėsi traukti cigaretę iš pakelio, bet pirštai taip ir sustingo ore nuo ledinio Rouzės žvilgsnio. – Turėtume paskambinti Lonei Rasmunsen ir pasirausti tame, kas liko nuo Ritos, bet kas vairuos visą kelią iki Vailė?

– Ji gyvena nebe Vailė, – atsiliepė Rouzė.

– Tai kur?

– Tistede.

– Dar toliau. Nuostabu.

– Kaip ir sakiau, ji negyvena Vailė.

Karlas susižvejojo cigaretę ir jau ruošėsi prisidegti, kai pro duris įžengė Asadas, rankomis mojuodamas ore, kad išsklaidytų dūmus, kuriems dar reikėjo materializuotis. Kas jiems visiems, sensta?

– Ar kalbatės apie tą moterį, Gitę Čarlz? – norėjo žinoti Asadas.

Abu linktelėjo.

– Dar neprisikasiau iki žvejo, Vigo Mogenseno, – tęsė jis, – bet puikiai sekasi su Filipu Niorvigu. Sutariau susitikti su jo žmona. Ji tebegyvena jų name Halskove.

Karlas atsilošė.

– Tikiuosi, ne dabar?

Rouzė pakėlė akių vokus gerokai aukščiau vyzdžių. Mergina atrodė išsekusi.

– Pasinaudok smegenimis, Karlai. Nejau nemanai, kad vienai dienai pakankamai čia pabuvom?

Jis dirstelėjo į Asadą.

– Vadinasi, rytoj?

Asadas pakėlė nykščius.

– Gal aš galėsiu vairuoti? – tarstelėjo.

Jei jis apie tai svarsto, tai reikės velniškai gerai pagalvoti iš naujo.

– Tavo mobilusis skamba, Karlai, – tarė Rouzė, rodydama į ant stalo besisukantį įrenginį.

Prieš atsiliepdamas jis žvilgtelėjo į ekraną, bet numerio neatpažino.

Toli gražu ne draugiškas moteriškas balsas.

– Sveiki, ar jūs Karlas Mjorkas? – pasiteiravo ji.

– Aš.

– Tokiu atveju prašau ateit į *Tivoli Holą* ir apmokėti sąskaitą, kurią paliko jūsų pusbrolis.

Karlas sulaikė kvapą ir suskaičiavo iki dešimties.

– Ką tai turi bendra su manimi?

– Aš stoviu su užsakymo lapeliu, kurio kitoje pusėje pakeverzota: „Apgailestauju, turiu lėkt į lėktuvą. Mano pusbrolis, detektyvas inspektorius Karlas Mjorkas iš policijos komisariato Žmogžudysčių skyriaus, pažadėjo greitai ateiti ir apmokėti sąskaitą. Jūs jį pažinsit. Tai vyrukas, sėdėjęs su manimi prie vieno stalo. Sakė, kad palikčiau jo mobiliojo numerį, jei netyčia būtų užkluptas dirbant, kad galėtumėte susitarti dėl apmokėjimo."

– Susitarti ką? – tik tiek tepajėgė pasakyti Karlas.

– Mes radom tai ant stalo jam išėjus.

Karlas pasijuto kaip skautų naujokas, kuriam grupės vadas skyrė beprasmišką užduotį – gaudyti kibirkštis stovyklos laužui.

– Tuoj ateisiu, – tarė jis akimirksniu apsispręsdamas pakeliui namo stabtelti Vanliosėje ir su draugišku vizitu aplankyti vieną tokį parazitą pusbrolį.

Ronio nuomojama buveinė nebuvo labai įspūdinga. Pavadinęs lūšna, pasakytum komplimentą. Surūdiję metaliniai laiptai kilo pastato šonu, paskui svečiai atsidurdavo ant purvinos betoninės pakylos priešais metalines duris, kurios atrodė įstatytos kažkur pusiaukelėje tarp pirmo ir antro aukštų. Truputį panašu, lyg liptum į projektorinę nebenaudojamame kino teatre, tiktai kur kas prasčiau. Karlas kelis kartus kumščiu pabeldė į duris, išgirdo, kaip iš vidaus kažkas šūktelі ir pagaliau spynoje pasisuko raktas. Šį kartą, su apatiniais, Ronis buvo apsirengęs kažkaip vienodžiau: ir kelnes, ir berankovius marškinėlius puošė toks pat riaumojantis drakonas.

– Turiu alaus, jei nori, – tarė jis, vesdamasis Karlą į smilkalų pripildytą kambarį, blausiai apšviestą lavos lempų ir spalvotų ryžių popieriaus žibintų su aistringais erotiniais motyvais.

– Čia Maja, aš ją taip vadinu, – tarė jis, linkteldamas link azijietės, kuri buvo tokia smulki, jog tris ar keturis kartus sutalpintum Ronio kūne.

Moteris neatsisuko pasisveikinti. Ji plušėjo prie viryklės. Mažos rankutės skraidė tarp prikaistuvių, ore sklandė pitajos ar panašūs kvapai, primenantys Karlui iškylas namuose Alerode.

– Ji tikras mažas deimantas. Maistas netruks, – tarė Ronis, sėsdamasis ant išduobtos sofos, pridengtos sarongus primenančiais įvairių šafrano atspalvių audiniais.

Karlas atsisėdo priešais ir paėmė butelį šviesaus alaus, kurį Ronis padėjo ant juodmedžio stalelio.

– Tu skolingas man šešis šimtus septyniasdešimt kronų ir pasiaiškinimą, kaip gali vėl taip greitai valgyti šitiek maisto sušlavęs į gerklę *Tivoli Hole*.

Ronis nusišypsojo ir patapšnojo pilvą.

– Tik treniruočių klausimas, – atsakė jis, priversdamas atsisukti taję su balčiausia pasaulyje Karlo matyta šypsena. Visai ne dvidešimt penkerių lygutėle kaip veidrodis oda, kaip dauguma kitų įvežamų tajų merginų. Ši moteris buvo suvytusi, veidas raukšlėtas, bet akys protingos ir skaisčios.

Vienas nulis Ronio naudai.

– Tu renkiesi staliuką, Karlai, pasakiau tau šitai telefonu. Tu paskyrei susitikimą darbo valandomis, taisyklėse parašyta, kad moki tu.

Karlas giliai įkvėpė.

– Paskyriau susitikimą? Darbo valandos? Ar galiu paklausti, ką iš tikrųjų veiki, kad pragyventum, Roni? Ne, leisk man spėti. Esi profesionalus apatinių pranešiotojas?

Jis matė, kaip tajė paslapčia kreta iš juoko prie viryklės. Ji ne tik supranta daniškai, ji turi humoro jausmą.

– Į sveikatą, Karlai, – nusišypsojo Ronis. – Gera vėl tave matyti.

– Vadinasi, negaliu tikėtis, kad atgausiu savo pinigus?

– Nea. Bet galiu tau pasiūlyti paties skaniausio patiekalo *Tom Kha Gai*, kokio nė nesvajojai paragauti.

– Pavadinimas skamba nuodingai.

Tajė vėl sukikeno.

– Tai pikantiška vištienos sriuba su kokosų pienu, vėlyvųjų citrinmedžių lapeliais ir Siamo imbierais, – paaiškino Ronis.

– Paklausyk, Roni, – atsiduso Karlas. – Šiandien tu *išdūrei* mane už šešis šimtus septyniasdešimt kronų, bet šitai pamirškim. Paskutinis kartas, kai tu man kabini makaronus. Konkrečiai šiuo

metu aš iki ausų darbe, tačiau mūsų pokalbis mane gerokai sutrikdė. Ar tu ketini mane šantažuoti, Roni? Nes jei taip, užtikrinu tave, nė mirktelti nespėsi, kaip kartu su savo mažąja Maja stovėsi priešais teisėją apygardos teisme arba sėdėsi lėktuve atgal į savo *Čau Meiną*, ar kad ir kur, po velnių, tu norėsi. Supranti, ką sakau?

Moteris atsisuko ir pradėjo barti Ronį tajiškai. Jis kelis kartus papurtė galvą, kol staiga jo veidas atgijo nuo įtūžio. Gauruoti jo antakiai, regis, pradėjo gyventi savo paties gyvenimą.

Tada jis pažvelgė į Karlą.

– Turiu tau pasakyti du dalykus. Pirma, tai tu pas mane šįryt atėjai, kaip jau sakiau. Ir antra, mano žmona Maja Jing Tahan Mjork ką tik išbraukė tave iš svečių sąrašo.

Mažiau nei po minutės Karlas jau buvo lauke. Akivaizdu, smulkutė Ronio pati žinojo kad, jei gana garsiai tarškini virtuvės rykais, žmonės linkę greičiau pasišalinti.

– Mūsų keliai vėl skiriasi, Roni, – tarė sau Karlas su persmelkiančiu jausmu, kad gali ir klysti. Pajutęs, kaip kišenėje vibruoja mobilusis, nė nepažvelgęs į monitorių jis jau žinojo, kad skambina Mona.

– Labas, nuostabioji, – atsiliepė mėgindamas apsimesti, kad vis dar peršalęs, nors ne tiek, kad tai sutrukdytų priimti kvietimą.

– Jei norėtum dar kartą pabandyti susitikti su mano dukterimi ir Liudviku, gali ateiti rytoj, – pasakė ji.

Skamba kaip gana nenoromis teikiamas pasiūlymas taikytis.

– Norėčiau, – atsiliepė jis, tarsi taip ir galvotų.

– Gerai. Tada septintą pas mane. Ir noriu tau priminti, kad rytoj trečią popiet turi susitikti su Krisu jo kabinete. Jau anksčiau esi ten buvęs, tai surasi.

– Tikrai? Negalėčiau pasakyt, kad prisimenu, – atsiliepė Karlas. Melavo išsijuosęs.

– Taip, susitikimas. Ir, Karlai? Tau to reikia. Atpažįstu simptomus.

– Bet rytoj būsiu Halskove.

– Tik ne trečią valandą!

– Mona, man viskas gerai. Po vinių pistoleto bylos manyje neliko nė krislelio panikos, galiu tave patikinti.

– Kalbėjausi su Markusu Jakobsenu apie tavo šiandieninę isteriją pasitarimų kambaryje.

– Isteriją? Kodėl isteriją?

– Be to, norėčiau būti tikra, kad vyras, kurį jau beveik išsirinkau būti nuolatiniu savo meilužiu, yra protiškai tinkamas dirbti.

Karlas suko smegenis, kaip geriau atsiliepus, tik pajuto, kad visas šmaikštumas kažkur prašapo. Tinkamai išsakyti jausmus šiuo metu reikštų pakartoti tango žingsnelius. Lyg jis tai sugebėtų.

– Atrodo, tau ateina sunkus metas. Markusas prašė pasakyti, kad atliktas tyrimas. Pasirodo, dar kažką surado toje dėžėje su kūnu.

Šokis darosi per sudėtingas.

– Po kūnu jie rado popieriaus skiautę. Tai į plastiką susukta nuotraukos kopija. Joje yra auka, šitas Petia Bosvelas, stovintis tarp tavęs ir Ankerio, apkabinęs judu per pečius.

21

Lapkritis, 2010

– Atrodai pavargęs, Karlai. Tikriausiai man derėtų vairuoti, – ryte pareiškė Asadas.

– Aš ir esu pavargęs, bet ne, tu nevairuosi, Asadai. Bent jau tol, kol aš esu su tavimi.

– Ar negalėjai užmigt?

Karlas neatsiliepė. Jis giliai miegojo, bet tik dvi valandas. Tai buvo varginančių minčių naktis. Išvakarėse Markusas Jakobsenas elektroniniu paštu atsiuntė jam nuotrauką, kurioje auka stovi petys petin su Ankeriu ir Karlu, šituo patvirtindamas tai, ką kiek anksčiau jam pranešė Mona.

– Turėsim atlikti laboratorinį tyrimą, kad išsiaiškintume, ar ji nesuklastota. Spėju, mudu abu sutinkame, kad tokia išvada būtų geriausia, – rašė viršininkas.

Metų tvirtinimas. Žinoma, kad būtų geriausia, jei jie galėtų patvirtinti, jog nuotrauka suklastota, nes tai yra klastotė. Ar Jakobsenas lenkia link kažkokios išpažinties?

Jie niekada, niekur nebuvo su mirusiuoju, jo nė nepažinojo, ir vis dėlto tai jam kainavo brangų suknistą miegą. Jei tyrėjai nesugebės

įrodyti, kad nuotrauka – padirbta, Karlas bet kurią dieną gali tikėtis nušalinimo. Kaip bet kuris kitas, jis žinojo, kaip dirba Markusas.

Karlas žvelgė į automobilių uodegą priekyje ir malė žandikauliais. Jei būtų galvojęs blaiviai, būtų pusę valandos palaukę.

– Daug automobilių kelyje, – tarė kaip visada pastabus Asadas.

– Taip, ir jei jie nepakrutins savo užpakalių, Halskove neatsidursime anksčiau nei dešimtą.

– Turime visą dieną, Karlai.

– Ne, neturime. Iki trečios turiu grįžti.

– A, tokiu atveju šitą reikia atidėti, – tarė jis, rodydamas į palydovinę navigaciją. – Galim sukti iš greitkelio ir visai neužtruksim, jei aš rodysiu tau kelią, Karlai.

Šitas pasiūlymas kainavo jiems dar vieną valandą. Kai jie pagaliau pasuko į Filipo Niorvigo namų įvažiuojamąjį kelią, per radiją prasidėjo vienuoliktos valandos žinios.

– Šįryt prie Kurto Vado namų Briondbiu renkasi demonstrantai, – sakė pranešėjas. – Protesto akcijas suorganizavo eiliniai žmonės, siekiantys nušviesti, anot jų, antidemokratinius principus, kuriais grindžiama daktaro Vado Tyrumo partijos programa. Kurtas Vadas tvirtina...

Karlas išjungė degimą ir žengė ant įvažiavimo žvirgždo.

– Jei ne Herbertas...

Mija Niorvig linktelėjo vyro, kuris ką tik įžengė į svetainę prisistatyti, link. Kaip ir Mija, jis atrodė maždaug įpusėjęs septintą dešimtį.

– ...mudvi su Cecilija nieku gyvu nebūtume sugebėjusios išlaikyti namo.

Karlas mandagiai pasisveikino, vyriškis atsisėdo.

– Gerai suprantu. Buvo tikrų išbandymų laikas, – linktelėjo Karlas.

Vėl tyla. Jos vyras ne tik viską prarado, jis prisidirbo iki ausų, o mėšlą išsrėbti paliko jai.

– Būsiu labai tiesus, ponia Niorvig, – Karlas staiga sudvejojo. – Ar jūsų pavardė vis dar tokia?

Moteris nervingai patrynė plaštakos viršų. Klausimas akivaizdžiai ją sutrikdė.

– Taip, tokia. Matote, mudu su Herbertu nesusituokę. Kai Filipas dingo, teismas paskelbė, kad mes bankrutavome, todėl buvo neprotinga tai daryti.

Karlas priverstinai nusišypsojo rodydamas, kad supranta, nors jam mažiausiai rūpėjo, susituokę jie ar ne.

– Ar negalima manyti, kad jūsų vyras tiesiog palūžo ir nusprendė viską užbaigti?

– Ne, jei manote, kad jis nusižudė. Filipas tam buvo per didelis bailys, – nuskambėjo šiurkščiai, bet moteris tikriausiai būtų labiau patenkinta, jei jis būtų pasiėmęs virvę ir pasikabinęs ant vieno iš sodo medžių. Gal ir jai taip būtų buvę geriau.

– Ne, aš turiu omeny, ar jis negalėjo paprasčiausiai pabėgti nuo viso šito? Gal jam pavyko atsidėti truputį pinigų, o paskui įsikurti užsienyje, kur niekas jo neras.

Moteris nustebusi pažvelgė į Karlą. Nejau tokia mintis jai niekada netoptelėjo?

– Neįmanoma. Filipas nekentė keliauti. Kartais aš jam tiesiog įkyrėdavau prašydama, kad kur nors išvyktume. Nieko ypatingo, pavyzdžiui, kelionė autobusu į Vokietiją. Daugiausia porą dienų. Bet jis niekada nenorėdavo. Filipas nekentė naujų vietų. Kodėl dar būtų pradėjęs savo praktiką tokioje kaip čia skylėje? Nes jis čia užaugo, štai kodėl!

– Gal jis suprato, kad neturi pasirinkimo, tik pradingti, kai šitokie verslo reikalai. Į kalnų kaimelį Kretoje, pavyzdžiui, o gal kur nors Argentinoje, tokioje vietoje, kur nuo namuose susidariusių problemų bėgantis žmogus gali kuo puikiausiai įsikurti, ir niekas jo neklausinės.

Mija Niorvig šnirpštelėjo ir papurtė galvą. Prielaida aiškiai atrodė neįmanoma.

Įsiterpė vyras, kurį ji pavadino Herbertu.

– Atsiprašau, bet gal šioje vietoje turėčiau pridurti, kad Filipas buvo senas mano vyresniojo brolio mokyklos laikų draugas. Brolis dažnai sakydavo, kad Filipas – tikras lepšis. – Jis išmanančiai pažvelgė į savo draugę, labiausiai tikėtina, kad sustiprintų savo padėtį kaip ženkliai tinkamesnis pasirinkimas nei jo pirmtakas. – Kartą Filipas atsisakė važiuoti su mokyklos ekskursija į Bornholmą. Pareiškė, kad nesupras nė žodžio vietos tarme, todėl nėra prasmės. Mokytojai įsižeidę pakėlė vėją, bet jis laikėsi savo. Jis nebuvo iš tų, kuriuos galima priversti daryti tai, ko nenori.

– Hmm. Tokio nepavadinčiau lepšiu, bet gal jūs čia papasakojot sunkiausią atvejį. Gerai, trumpam atidėkim šią teoriją. Tai ne savižudybė ir jis neįsikūręs užsienyje. Vadinasi, lieka nelaimingas atsitikimas, nužudymas dėl neatsargumo arba žmogžudystė. Kas, jūsų manymu, būtų labiausiai tikėtina?

– Mano nuomone, jį nužudė ta prakeikta organizacija, kuriai jis priklausė, – žiūrėdama į Asadą pareiškė Mija Niorvig.

Karlas dirstelėjo į savo padėjėją, kurio tamsūs antakiai staiga įšoko į šiauriausią raukšlėtos kaktos kraštą.

– Nagi, Mija, – įsiterpė Herbertas nuo sofos. – Mes juk šito nežinome.

Karlas sutelkė žvilgsnį į pagyvenusią moterį.

– Nesu tikras, ar jus suprantu. Kokiai organizacijai? – pasiteiravo jis. – Byloje nepaminėta, kad jis priklausė kokiai nors organizacijai.

– Niekada to neminėjau.

– Suprantu. Tada galbūt galėtumėte mums papasakoti?

– Jie vadino tai *Reikalu*.

Asadas paėmė kompiuterį.

– *Reikalas*? Skamba truputį teatrališkai. Kaip iš detektyvinių romanų apie Šerloką Holmsą. – Karlas išspaudė šypseną, tačiau informacija viduje sukėlė visiškai kitokią reakciją. – Ir ką tas *Reikalas* apėmė? – pasiteiravo jis.

– Mija, nemanau, kad turėtum... – įsiterpė Herbertas, bet Mija Niorvig nekreipė į jį dėmesio.

– Prisipažinsiu, nedaug žinau, nes Filipas niekada to neminėjo. Tikriausiai jam buvo draudžiama. Bet bėgant metams negalėjau ničnieko nenugirsti. Šiaip ar taip, buvau jo sekretorė, – tarė ji, rankos mostu atmetusi draugo prieštaravimą.

– Kokios rūšies tai informacija? – pasidomėjo Karlas.

– Apie tai, kad vieni žmonės nusipelno turėti vaikų, o kiti ne. Filipas kartais padėdavo įteisinti priverstinę sterilizaciją. Jis taip darė jau kelerius metus prieš man pradedant pas jį dirbti. Buvo senas atvejis, kurį jie kartais paminėdavo, kai užsukdavo Kurtas. Aš...

– Kurtas? – pertraukė ją Karlas.

– Kurtas Vadas. Dabar jis politikas.

Karlas bandė surasti vietą vargiai girdėtam vardui, bet nesisekė.

– Abu vadino tai Hermansen atveju, – pasakojo moteris. – Manau, tai buvo pirmoji byla, kurioje jie bendradarbiavo. Vėlesniais metais Filipas taip pat tarnavo kaip kontaktinis asmuo tarp gydytojų ir kitų teisininkų. Buvo ištisas tinklas, kuriam jis vadovavo.

– Suprantu. Tačiau tuo metu tokie dalykai nebuvo neįprasti, tiesa? Noriu pasakyti, dėl to jūsų vyras neturėjo atsidurti pavojuje?

Anomis dienomis valdžia leisdavo sterilizuoti daugumą protiškai atsilikusių žmonių.

– Taip, bet gana dažnai jie sterilizuodavo žmones, kurie nebuvo protiškai atsilikę, taip pat ir juos uždarydavo. Tai buvo patogu, jei norėdavo juos pašalinti iš kelio. Pavyzdžiui, čigones. Daugiavaikes moteris, kurios gyvena iš socialinių pašalpų arba dar parsidavinėja. Jei *Reikalui* pavykdavo įvilioti šias moteris į gydytojų priimamuosius, jos dažniausiai išeidavo su perrištomis kiaušidėmis, o besilaukiančios – jau be kūdikio įsčiose.

– *Ok*, leiskite man patikslinti. Jūs tvirtinate, kad toms moterims be jų sutikimo buvo atliekamos neteisėtos radikalios operacijos?

Mija Niorvig pakėlė šaukštelį ir pamaišė kavą, nepaisydama, kad toji seniausiai buvo ataušusi. Toks buvo jos atsakymas. Kas liko, teks įsivaizduoti patiems.

– Ar yra kokios informacijos apie šią organizaciją, apie *Reikalą*? Dosjė, pranešimų?

– Kaip tokių, ne. Bet aš turiu Filipo bylų ir laikraščių iškarpų rūsyje, kur buvo jo kabinetas.

– Mija, manai, kad tai išmintinga? Ar tai padės? – teiravosi Herbertas. – Noriu pasakyt, gal geriau netampyti liūto už uodegos?

Mija Niorvig jam neatsakė.

O tada Asadas pakėlė ranką, lėtai ir su skausminga išraiška veide.

– Labai atsiprašau, ar galėčiau pasinaudoti tualetu?

Karlui nelabai rūpėjo raustis po dokumentų krūvas. Tam jis turėjo personalo. Tačiau vienam atsiliepus į gamtos šauksmą, kitam laikant užnugarį policijos komisariate, pasirinkimo nebuvo.

– Nuo ko reikėtų pradėti? – pasiteiravo jis Mijos Niorvig, kuri stovėjo ir dairėsi po kabinetą rūsyje tarsi prašalaitė savo namuose.

Karlas atsiduso, kai ji ištraukė porą stalčių dokumentų spintoje, kur buvo prigrūsta tiek kartotekų, kad, atrodė, tuoj visos išbyrės. Jei pradėsi jose raustis, niekada nebaigsi. Akivaizdu, geriau apsieiti be to.

Mija Niorvig truktelėjo pečiais.

– Daug metų nesukau sau galvos dėl šito. Filipui dingus, nemėgau čia lipti. Žinoma, galvojau paprasčiausiai visko atsikratyti, bet čia visur konfidencialūs dokumentai, kuriuos reikia tinkamai sunaikinti. Būtų toks vargas. Kur kas lengviau užrakinti duris ir viską pamiršti. Mums netrūksta vietos. – Ji nutilo ir dar kartą tuščiai pasidairė kabinete.

– Sakyčiau, bauginanti užduotis, – pratarė Herbertas. – Gal mudu su Mija galėtume viską persijoti ir pažiūrėti, ar yra jums ko įdomaus. Jei kas atsirastų, perduotume. Ar taip tiktų? Žinoma, pirmiausia mums reikia žinoti, ko jūs ieškote.

– Oi, žinau, – staiga sušuko Mija Niorvig, rodydama didelę nuleidžiamu priekiu šviesios medienos spintą, ant kurios viršaus stovėjo kartoninės dėžės, sunkios nuo vokų su iš anksto atspausdintais adresais, vizitinėmis kortelėmis ir įvairiausiais blankais.

Ji pasuko raktelį, ir nuleidžiamas priekis pakilo lėtai kaip giljotina.

– Čia, – tarė ji, imdama mėlyną A3 formato sąsiuvinį su spirale. – Jį vedė pirmoji žmona. Po 1973-iųjų, kai Filipas su Sara Julija išsiskyrė, iškarpos nebebuvo klijuojamos, tik įkišamos tarp puslapių.

– Tikriausiai jūs jį vartėte?

– Žinoma. Po Saros Julijos, aš dėdavau iškarpas, kurias Filipas prašė iškirpti iš laikraščių.

– Ar tai norėjote man parodyti? – paklausė Karlas, pastebėjęs, kad į kambarį atėjo Asadas, jau ne blyškesnis nei vidutinis sveikas arabas. Gal jis dabar jaučiasi geriau nei vagis laidotuvėse?

– Gerai jautiesi, Asadai? – pasiteiravo jis.

– Tik menkas recidyvas, Karlai, – jis atsargiai paglostė sau pilvą tarsi užsimindamas, kad žarnyno bėdos tikriausiai dar nesibaigė.

– Štai, – tarė Mija Niorvig, – iškarpa iš 1980-ųjų. O čia tas žmogus, apie kurį pasakojau, – tęsė ji, rodydama straipsnį. – Kurtas Vadas. Negaliu pakęsti to žmogaus. Kada tik jis čia užsukdavo arba kada tik mano vyras kalbėdavosi su juo telefonu, matydavau, kad Filipas virsta kitu žmogumi. Jis pasidarydavo toks šiurkštus. Ne, gal žodis *šiurkštus* netinka. Labiau – abejingas, tarsi savyje nepuoselėtų jokių jausmų. Staiga tapdavo toks šaltas man ir dukteriai, tarsi visiškai persikūnydavo. Paprastai jis būdavo gana malonus, bet tokiais atvejais puldavo dėl visko ginčytis.

Karlas patyrinėjo straipsnį. *Tyrumo partija įsteigia Korsioro skyrių*, – skelbė antraštė. Apačioje buvo laikraščio nuotrauka. Filipas Niorvigas tvido švarku, vyras greta jo elegantiškas, tamsiu kostiumu, tvirtai sumegztu kaklaraiščiu.

„Susitikimui su valdžios atstovais vadovavo Filipas Niorvigas ir Kurtas Vadas“, – buvo parašyta apačioje.

– Tai štai, po velnių, – sumurmėjo Karlas, paskui atsiprašomai dirstelėjo į šeimininkus. – Šitą vyruką dabar nuolat rodo per žinias. Tyrumo partija, dabar prisiminiau šitą vardą.

Nuotraukoje puikavosi kiek jaunesnis Kurtas Vadas, kurį jis matė per televiziją vakar. Juodos kaip anglis žandenos, aukštas, dailus vyras pačiame jėgų žydėjime, o prie jo šono – liesas, gyslotas vyras aštriais kelnių kantais ir šypsena, kuri atrodė dirbtinė ir retai naudojama.

Mija Niorvig linktelėjo.

– Taip, tai jis. Kurtas Vadas.

– Jis mėgina Tyrumo partiją prastumti į parlamentą, tiesa?

Ji vėl linktelėjo.

– Ne pirmas kartas, jokiu būdu. Tačiau šįkart, regis, jam gali pasisekti, Viešpatie apsaugok!

– Kurtas Vadas – iš tų žmonių, kurie labai įtakingi, jis neturi jokių skrupulų, o jo idėjos liguistos. Telieka viltis, kad jiems nepakaks dėmesio.

– Nežinai, ką kalbi, Mija, – vėl įsiterpė Herbertas.

Įkyrus ožys, – pagalvojo sau Karlas.

– Puikiai žinau, – truputį apmaudžiai atkirto Mija Niorvig. – Ir tu puikiai žinai, kad aš žinau! Pats skaitai laikraščius ne mažiau už mane. Pagalvok, ką viena tema rašė Luisas Petersonas; Kurtas Vadas ir visi jo pakalikai prikišę nagus visokiausiose siaubingose bylose, abortuose, kuriuos jis vadina būtinu išgrandymu, ir sterilizacijose. Moterys net nežino, kad patiria tokias intervencijas.

Herbertas protestavo labiau emociškai nei iš principo.

– Mano žmona... tai yra Mija, įsikalė į galvą, kad šitas Vadas kaltas dėl Filipo dingimo. Sielvartas gali būti siaubingas dalykas, ir...

Karlas susiraukė ir atidžiai stebėjo vyro veido išraišką, o Mija Niorvig toliau tvirtai žėrė savo įsitikinimus. Atrodė taip, lyg jo argumentai būtų seniai išsibaigę.

– Praėjus dvejiems metams po šitos nuotraukos, kai Filipas tūkstančius valandų išdirbo šitai Tyrumo partijai, Vadas jį išspyrė. Štai šitas vyras, – ji bedė pirštu į Kurto Vado nuotrauką, – atvažiavo asmeniškai ir išmetė Filipą be menkiausio įspėjimo. Jie tvirtino, kad jis pasisavino lėšų, bet tai melas. Lygiai taip pat netiesa, kad savo teisinėje praktikoje Filipas sukčiavo. Jis nė svajojęs apie tai nebūtų. Jam tik sunkiai sekėsi su skaičiais, ir viskas.

– Tikrai neįžvelgiu jokio akivaizdaus pagrindo sieti Kurtą Vadą su Filipo dingimu, Mija, – jau gerokai ramiau pasakė Herbertas. – Nepamiršk, kad tas žmogus dar gyvas. Jis gali paduoti tave į teismą...

– Jau sakiau tau, kad nebebijau Kurto Vado! – aistringai pratrūko ji, skruostai išraudo po plonu pudros sluoksniu ant veido. – Gal nors kartą patylėk ir leisk man kalbėti, Herbertai? Ar girdi?

Herbertas pasitraukė. Tapo aišku, kad šitas reikalas bus tolesnių ginčų prie uždarytų durų tema.

– O gal jūs pats esate Tyrumo partijos narys, pone Herbertai? – iš kambario kampo atsišaukė Asadas.

Vyro žandikauliai truktelėjo, nors klausimą jis nuleido negirdom. Asadas linktelėjo link įrėminto diplomo ant sienos. Karlas žengė artėliau.

Garbės raštas, – buvo parašyta. – *Įteikiamas Filipui Niorvigui ir Herbertui Sionderskovui iš teisės firmos „Niorvigas ir Sionderskovas" už Korsioro mokyklos apdovanojimų rėmimą, 1972.*

Asado akys susiaurėjo, kai jis dar kartą nemačiomis linktelėjo Mijos Niorvig draugo pusėn.

Karlas atsakė tokiu pačiu gestu. Šauniai pastebėta, Asadai.

– Vadinasi, jūs taip pat teisininkas, Herbertai? – pasiteiravo Karlas.

– Na, kadaise buvau, – atsiliepė vyras. 2001-aisiais išėjau į užtarnautą poilsį. Tačiau taip, iki tol atstovavau Aukščiausiajame teisme.

– Ir judu su Filipu Niorvigu buvote partneriai, teisingai?

Herberto balsas tonu pažemėjo.

– Iš tikrųjų, mes džiaugėmės ilga ir vaisinga profesine partneryste, kol 1983-iaisiais nusprendėme atsiskirti.

– Dėl Filipui Niorvigui mestų kaltinimų ir jo išsiskyrimo su Kurtu Vadu? – kamantinėjo Karlas.

Sionderskovas susiraukė. Šis gunktelėjęs pensininkas turėjo ilgametę patirtį gelbėti klientus nuo prieš juos metamų kaltinimų. Dabar patirtis pravers pačiam apsiginant.

– Taip, tikrai taip ir buvo. Filipas įsipainiojo kažkur, kam aš nepritariau, tačiau partnerystės atsisakėme labiau dėl praktinių priežasčių.

– Regis, tikrai pasielgėte labai praktiškai. Gavote visus jo klientus ir dar žmoną, – sausai pakomentavo Asadas. – Ar jam pradingus vis dar buvote draugai? Beje, o kur pats buvote tuo metu?

– Oho, regis, pakeitėte taikinį, – Sionderskovas atsisuko į Karlą. – Manau, jums derėtų perspėti savo padėjėją, kad savo laiku turėjau reikalų su daugybe policininkų ir esu labiau nei įpratęs girdėti svaidomas užuominas ir bjaurius kaltinimus. Nesu apklausiamas ir niekada nebuvau, šitai suprantate? Be to, aptariamu laiku buvau Grenlandijoje. Turėjau ten šešių mėnesių praktiką ir namo grįžau, kai Filipas jau buvo dingęs. Berods, po mėnesio. Žinoma, galiu tai įrodyti.

Tiktai tada jis atsisuko į Asadą tikėdamasis tinkamos suglumusios išraiškos, kuri po tokio iškalbingo pasisakymo tikrai turėjo atsirasti to žmogaus veide, tačiau Asadas nesuglumo.

– Ir, žinoma, Filipo Niorvigo žmona tuo metu jau buvo prieinama, teisingai? – nenustygo jis.

Keista, Mija Niorvig susilaikė nekomentavusi Asado pareiškimo. Ar tokia pati mintis toptelėjo ir jai?

– Paklausykit, tai bjauru! – staiga Herbertas tarsi paseno, nors pagieža, dėl kurios anksčiau jis buvo vertas priešininkas, buvo aiškiai matyti. – Svetingai atveriame jums savo namų duris ir tik tam, kad sulauktume įžeidinėjimų. Jei šiandien taip dirba policija, tada, regis, man derėtų asmeniškai susisiekti su komisaru ir persimesti su juo žodžiu. Kuo jūs sakėte, esate vardu? Asadas? O pavardė?

Laikas patepti, – pagalvojo Karlas. – Ir taip sėdžiu iki ausų mėšle, tetrūksta, kad savo irklu jį pateliūskuotų suirzęs advokatas.

– Tikrai atsiprašau, pone Sionderskovai, mano padėjėjas peržengė ribą. Jis atėjęs iš kito skyriaus ir pratęs bendrauti su mažiau iškiliais asmenimis. – Karlas atsisuko į Asadą. – Gal galėtum palaukti manęs mašinoje, Asadai? Ateisiu po minutės.

Asadas truktelėjo pečiais.

– Gerai, bose. Tik nepamiršk patikrint, ar tuose stalčiuose nėra nieko apie Ritą Nielsen, – mostelėjo link dokumentų spintos. – Štai čia parašyta „Nuo L iki N“. – Jis apsisuko ant kulnų ir išsliūkino taip, lyg praleidęs dvidešimt valandų raitas arba nevisiškai susitvarkęs išvietėje.

– Teisingai, – tarė Karlas, dabar žiūrėdamas į Miją Niorvig. – Kaip Asadas ką tik sakė, labai norčiau pažiūrėti, ar jūsų archyve nėra informacijos apie moterį, pradingusią tą pačią dieną kaip ir jūsų vyras. Moterį, vardu Rita Nielsen. Ar galiu?

Nelaukdamas atsakymo jis ištraukė stalčių, pažymėtą „Nuo L iki N“, ir peržvelgė jo turinį. Čia buvo baisiai daug Nielsen.

Tą pačią akimirką priėjęs Herbertas uždarė stalčių.

– Bijau, kad čia teks sustoti. Šie dokumentai konfidencialūs ir jokiomis aplinkybėmis negaliu leisti jums pažeisti kompanijos klientų anonimiškumo. Paprašysiu jūsų iš karto išeiti.

– Ką gi, tada man tereikia pasiimti orderį, tiesa? – atsiliepė Karlas, traukdamas iš kišenės mobilųjį.

– Būtinai. Bet pirmiausia turite išeiti.

– Nesu tikras, kad sumanymas geras. Jei tame stalčiuje yra Ritos Nielsen byla, kas žino, ar ji tebebus tenai po valandos? Nustebtumėte, kaip greitai tokiems dalykams išauga sparnai.

– Prašau jūsų tuojau pat išeiti, ar suprantate? – lediniu balsu pakartojo Herbertas. – Gal ir sugebėsite gauti orderį, tačiau, kad jau priėjome, tiltą teks pereiti. Aš išmanau įstatymą.

– Oi, liaukis, Herbertai, – tvirtai įsiterpė Mija Niorvig, gana aiškiai duodama suprasti, kuris iš jų su kiaušais. Karlas įsivaizdavo, kaip Sionderskovas ištremiamas nuo televizoriaus svajoja apie vakarienę, kurios ji jam neruoš mažiausiai savaitę. Tai buvo įrodymas, kad su-

gyvenimas yra tokia žmonių ryšio forma, kurioje kur kas daugiau įvairių sankcijų galimybių.

Ji ištraukė stalčių ir pirštais mikliai pervertė bylas, kaip buvo įpratusi per ilgametę praktiką.

– Štai, pasakė, – ištraukusi aplanką. – Tai arčiausiai Ritos Nielsen, ką galėjau rasti.

Mija Niorvig parodė Karlui viršelį. Ant jo buvo parašyta Sigrida Nielsen.

– Gerai, taigi dabar žinom. Dėkoju, – Karlas linktelėjo į Herberto pusę, kuris dėbtelėjo į jį. – Gal galiu paprašyti jūsų, Mija, patikrinti ir pažiūrėti, ar nieko nėra apie moterį, vardu Gitė Čarlz, taip pat, atsitiktinai. Ir vyrą, vadinamą Vigu Mogensenu. Pažadu, kol kas tikrai nieko daugiau neprašysiu.

Po dviejų minučių jis išėjo. Nieko apie Gitę Čarlz ir apie Vigą Mogenseną.

– Nemanau, kad Herbertas Sionderskovas tave prisimins su meile, Asadai, – suurzgė Karlas apsukdamas automobilį Kopenhagos link.

– Gal ir ne. Tačiau kai toks žmogus pradeda panikuoti, jis elgiasi kaip alkanas kupranugaris usnyne. Vis žiaumoja ir nedrįsta nuryti. Matei, kaip nepatogiai jis jautėsi? Manau, elgėsi keistai.

Karlas dirstelėjo į padėjėją. Netgi iš šono buvo matyti šypsena iki ausų.

– Ar tikrai ėjai į *tuliką*, Asadai?

Asadas nusijuokė.

– Ne, Karlai, nėjau. Panaršiau viršuje ir radau štai ką, pilnas nuotraukų.

Jis užraitojo savo marškinėlius, siektelėjo po diržu ir panardino ranką į pačią intymiausią vietą kelnėse.

– Štai, – pasakė, imdamas voką. – Radau Mijos Niorvig spintoje miegamajame. Tokioje kartoninėje dėžutėje, kokiose dažniausiai galima rasti įdomių dalykėlių. Paėmiau viską nusprendęs, kad bus mažiau akivaizdu nei išimti keletą, – tarė jis ir pradėjo kuisti turinį.

Kvailio logika.

Karlas sustojo ir paėmė pirmą Asado paduotą nuotrauką.

Nuotrauka buvo grupinė, aiškiai fotografuota per kažkokią šventę. Į fotografuojantį pakeltos šampano taurės, visi aplinkui šypsosi.

Asadas putliu pirštu smeigė į vidurį.

– Štai čia Filipas Niorvigas su moterimi, kuri nėra Mija. Manau, galima daryti prielaidą, kad tai jo pirmoji žmona. O pažiūrėk štai čia... – jis nuvedė pirštu į grupės kraštą, – Čia Herbertas Sionderskovas ir Mija, gerokai jaunesni. Nemanai, kad jis jau tada atrodė ją įsimylėjęs?

Karlas linktelėjo. Sionderskovo ranka labai iškalbingai glėbė Mijos pečius.

– Pažiūrėk kitą pusę, Karlai.

Detektyvas apvertė nuotrauką ir perskaitė:

„1973 m. liepos 4 d. „Niorvigas ir Sionderskovas“, penkeri metai.

– Pažvelk, ką dar radau.

Vestuvių nuotrauka. Spalvos išblukusios, aiškiai neprofesionali. Fotografuota išėjus iš Korsioro rotušės. Mija ir Filipas Niorvigas, Mija aiškiai nėščia, Filipas pergalingai šypsosi, priešingai nei Herbertas Sionderskovas kietai sučiauptomis lūpomis tolėliau, už kelių žingsnių nuo laimingos poros.

– Supranti, ką turiu omenyje, Karlai?

Detektyvas linktelėjo.

– Filipas Niorvigas nukerta Herberto Sionderskovo mylimąją. Sekretorė dulkinasi su abiem, bet pergalę skina Filipas.

– Reikia patikrinti, ar Sionderskovas tikrai buvo Grenlandijoje tuo metu, kai pradingo Niorvigas, – tarė Asadas.

– Taip, bet aš visiškai tikras, kad čia jis nemeluoja. Mane labiau domina tai, kad jis gina šitą Kurtą Vadą, kurio Mija Niorvig tiesiog negali pakęsti. Ir aš jos nekaltinu, man jis atrodo tikras bjaurybė. Nuojauta kužda, kad turėtume kliautis moteriška Mijos Niorvig intuicija ir pasiimti smulkias šukas.

– Smulkias šukas?

– Taip, Asadai. Šukas tankiais danteliais, jei tau labiau patinka. Įtrauksime į tai Rouzę, jei pavyks.

Privažiavus *Makdonaldo's* ženklą, kuris mojo link Karlstrupo greitkelio, paskambino Rouzė.

– Iš tiesų tikitės, kad sugebėsiu demaskuoti šitą šunsnukį Vadą? Jam mažiausiai šimtas metų, o jis ramiai nepastovi vietoje, sakau jums.

Jos balsas vis šaižėjo, ir Karlas suvokė, kad geriau įsiterpti ir ją nuraminti, kol reikalai neištrūko iš rankų.

– Ne, žinoma, ne, Rouze. Tiesiog duok man plikų faktų, ir viskas. Smulkmenas sugraibysim vėliau. Tiesiog išsiaiškink, ar yra koks šaltinis, kuris duotų mums turinio. Laikraščio straipsnis, kas nors panašaus. Iš pradžių norime žinoti, ar jis yra kaip nors susitepęs. Kiek suprantu, tai gana kontroversiška asmenybė.

– Jei nori purvo ant Kurto Vado, turėtum pakalbėti su žurnalistu Luisu Petersonu. *Jis* tikrai buvo iki jo prisikapstęs, patikėk.

– Taip, šitas vardas jau sumirgėjo anksčiau. Ar jis pastaruoju metu ką nors apie Kurtą Vadą rašė?

– Iš tikrųjų, ne. Daugiausia rašyta buvo prieš penkerius ar šešerius metus, paskui, regis, straipsniai liovėsi.

– Gal nebeliko ką kapstyti?

– Ne tokį įspūdį susidariau. Kiek suprantu, daugybė žurnalistų bandė išsiaiškinti, ko pridirbo Kurtas Vadas. Bet tik Luisas Petersonas gavo antraštes.

– Gerai, kur gyvena tas Luisas Petersonas?

– Holbeke. O ką?

– Tiesiog duok man jo telefono numerį. Gera mergaitė.

– Ooo, pakartok tai dar kartelį. Nelabai nugirdau.

Karlas pagalvojo atkirsti kaip nors sarkastiškai, tačiau numalšino tą norą.

– Pasakiau: gera mergaitė.

– Taip ir pamaniau. Stebuklai niekada nesibaigia, – tarstelėjo Rouzė ir pradėjo diktuoti telefono numerį. – Bet, jeigu sumanei jį pakalbinti, tai geriau eik į kavinę „Vivaldis“, Algado keturiasdešimt du, nes ten jis geria ir ten, pasak žmonos, dabar sėdi.

– Iš kur žinai? Ar jau jam skambinai?

– Žinoma, kad skambinau! Su kuo, tavo manymu, dirbi? – sušnypštė ji ir padėjo ragelį.

– Pasiutimas, – tarė Karlas ir parodė į navigaciją. – Asadai, suvesk Algado keturiasdešimt du, Holbekas. Važiuosim įkalti, – nurodė jis, įsivaizduodamas Monos veidą, kai po minutės jis paskambins ir atšauks susitikimą su jos draugu, psichologu Krisu.

Tikriausiai Karlas tikėjosi niūrios mažos užkandinės, kur neprasiskverbia ryški dienos šviesa, kur išsekę reporteriai dėl nesupranta-

mų priežasčių pasitraukia įkrauti elementų. Tačiau kavinė „Vivaldis“ buvo visiškai nepanaši.

– Čia ne tai, ko aš tikėjausi, Karlai, – tarė Asadas, kai jie įėjo į iš pažiūros dailiausią pastatą gatvėje. Netgi su bokšteliu.

Karlas apsidairė perpildytoje patalpoje ir suvokė, kad nė nenutuokia, kaip atrodo žmogus, su kuriuo susitikti atėjo.

– Paskambink Rouzei. Gal ji pajėgs mums jį apibūdinti, – tarė jis, apžiūrinėdamas puošybos elementus. Opalinis stiklas, gipso lipdiniai ant lubų. Viskas skoninga, jaukus apšvietimas, patogios kėdės ir suoleliai, nedaug detalių.

„Galiu iš bet ko lažintis, kad jis štai ten“, – pagalvojo Karlas, nužvelgdamas vyrą, besireiškiantį vyresnio vidutinio amžiaus vyrų būryje, kurie buvo susirinkę ant pakylos patalpos viduryje. Tipiškas skeptikas išsekusiu veidu, visada budriu žvilgsniu.

Karlas atsisuko į Asadą, kuris stovėjo linkčiodamas į savo mobilųjį su Rouze kitame gale.

– Tai ką manai, Asadai? Ar tai jis štai ten?

– Ne, – Asadas perbėgo akimis būrelį salotas pavakariams kramsnojančių jaunų moterų, įsimylėjėlių poreles, siurbčiojančius kapučiną susipynusiais pirštais, ir kitus, kurie buvo vieni patys, įnikę į laikraščius, su pilnais alaus bokalais priešais.

– Manau, jis štai ten, – tarė Asadas pagaliau, rodydamas į gana jauną smėlio spalvos plaukais vyruką, įsitaisiusį ant suolelio kampe prie lango. Su panašaus amžiaus žmogumi jis žaidė nardais.

Karlas suprato, kad ir per šimtą metų nebūtų jo susekęs.

Jiedu nuėjo ten ir trumpai pastovėjo stebėdami, kaip tie du vyrai stumdo po lauką savo figūrėles visiškai abejingi, kol Karlas atsikrenkštė.

– Luisas Petersonas? Ar galim trumpai su jumis šnektelti?

Vyras pakėlė akis ir akimirksniu įveikė prarają tarp gilaus susitelkimo ir adrenalino kupinos tikrovės. Mažiau nei per sekundę Petersonas įvertino skirtingą vyrų išvaizdą ir teisingai nustatė, kas jie tokie yra: *farai*. Jo akys trumpam sugrįžo prie žaidimo lentos, ir po poros tikslių ėjimų jis parodė, kad prašo pertraukėlės.

– Nemanau, kad šitie du atėjo pažiūrėt, kaip mes žaidžiam, Mogensai.

Vyriškio savitvarda tikrai stebinanti, – pagalvojo Karlas. Petersono varžovas linktelėjo ir įsimaišė į minią kitoje pakylos pusėje.

– Aš jau nedarau nusikaltimų, – tarė žurnalistas, rankose lėtai sukiodamas baltojo vyno taurę.

– Nuostabu. Bet mes čia todėl, kad jūs surinkote daug medžiagos apie Kurtą Vadą, – paaiškino Karlas.

Petersonas nusišypsojo.

– Tada jūs iš žvalgybos. Turiu pasakyti, jau seniai kriminalinė žvalgyba manęs nelankė.

– Ne, mes iš Kopenhagos žmogžudysčių skyriaus.

Vyro išraiška pasikeitė: atsainus pasipūtėlis išplėtė akis ir sunerimo, pastarąją būseną išdavė vienintelė raukšlė kaktoje. Jei ne ilgametė patirtis, Karlas gal nė nebūtų pastebėjęs. Ne tokia būtų reakcija žurnalisto, ieškančio sensacijos, – tokiu atveju jo veidas būtų nušvitęs, o perspektyva, kad svarbiuose laikraščiuose pavyks išspausdinti gerai apmokamą straipsnį, visada yra, kai paminima žmogžudystė. Tačiau ne apie tai galvojo šitas vyrukas, o tai Karlui daug pasakė.

– Kaip jau sakiau, mes norime žinių apie Kurtą Vadą. Ar galite skirti dešimt minučių?

– Žinoma, bet jau penkerius mietus nieko apie jį neturiu. Galėtum pasakyt, išsibaigė šaltinis.

Šaltinis išsibaigė, šikniau. Greitis, kuriuo suki taurėje vyną, byloja ką kita, – galvojo Karlas.

– Patikrinau tave, – sumelavo Karlas. – Tu ne lėlytė, tai kaip užsidirbi pragyvenimui šiomis dienomis, Luisai?

– Dirbu organizacijoje, – atsiliepė Petersonas, mėgindamas įvertinti, kiek Karlas iš tikrųjų žino.

Todėl Karlas linktelėjo.

– Teisingas atsakymas. Gali mums apie tai papasakot?

– Galbūt. O jūs gal pradžioje pasakykite, kokią žmogžudystę tiriate?

– Ar aš sakiau, kad mes tiriame žmogžudystę? Nemanau, kad sakiau, ar ne, Asadai?

Asadas papurtė galvą.

– Nusiramink, – pasakė Asadas. – Nesi įtariamas dėl nieko konkrečiai.

Tai buvo tiesa, tačiau Petersonas vis tiek liko sunerimęs.

– Tada kas ir dėl ko? Tiesa, kad jau apie tai prakalbom, gal galit man parodyt kokius nors pažymėjimus?

Karlas iškėlė ženklelį gana aukštai, kad gerai pamatytų visi aplinkui sėdintys.

– Ar norėtum pamatyti ir manąjį? – stačiai paklausė Asadas.

Laimei, Petersonas atsisakė. Tikriausiai jau atėjo laikas padirbti Asadui kokį nors ženklelį. Vizitinė kortelė su panašiu į policijos logotipą tikriausiai pasiteisintų.

– Mes tiriame keturias dingusių asmenų bylas, – pasakė Karlas. – Ar vardas Gitė Čarlz tau ką nors reiškia? Ji buvo slaugytojos padėjėja, gyveno Samsėje.

Petersonas papurtė galvą.

– Tada Rita Nielsen? Arba Vigas Mogensenas?

– Nea. Kada jie dingo?

– 1987-ųjų rugsėjo pradžioje.

Petersonas išsiviepė.

– Man tada buvo dvylika.

– Vadinasi, ne tu, – su tokiu pat vypsniu atrėžė Asadas.

– O kaip tada Filipas Niorvigas? Užsižiebė lemputė?

Petersonas atlošė galvą ir apsimetė, kad kasosi pakaušį, bet Karlas matė jį kiaurai. Akivaizdu, žurnalistas velniškai gerai žinojo, kas toks Filipas Niorvigas. Jis kuo geriausiai galėtų tai nušviesti.

– Jis buvo advokatas Korsiore, gyveno Halskove, – pasakė Karlas, irgi plačiai išsišiepdamas. – Iš pradžių aktyvus Tyrumo partijos veikėjas, bet 1982-aisiais išmestas. Tačiau tau tada buvo tik septyneri, todėl tavo kaltės tame irgi nėra.

– Negaliu pasakyti, kad apie jį girdėjau. O turėjau?

– Sprendžiant iš straipsnių, kuriuos išspausdinai apie Tyrumo partiją, kiekio, sakykim taip: būtų keista, jei nebūtum girdėjęs.

– Gerai, gal tada girdėjau. Tiesiog nesu tikras, ir viskas.

Kodėl gi ne? – pagalvojo Karlas.

– Visada galima patikrinti laikraščių archyvuose. Policija tai puikiai moka, o gal tu nežinojai?

Petersonas išbalo.

– Ką tu rašei apie *Reikalą*? – paklausė Asadas. Truputį per anksti, bet ramiai.

Vyras papurtė galvą. Tai tikriausiai reiškė: „Nieko“, ir gali būti, kad nemelavo.

– Juk supranti, kad mes patikrinsim, tiesa, Luisai? Ir leisk man pasakyti štai ką: tavo kūno kalba išduoda, kad žinai žymiai daugiau, nei atskleidi. Nežinau, ką, gali būti, kad tai net nesvarbu, bet turi pradėti kalbėti. Ar tu dirbi Kurtui Vadui?

– Ar viskas gerai, Luisai? – pasiteiravo patyliukais sugrįžęs jo draugas Mogensas.

– Taip, man viskas gerai. Tačiau tiedu purto ne tą medį. – Jis vėl atsisuko į Karlą. Balsas buvo ramus. – Neturiu nieko bendra su tuo

žmogumi, visiškai nieko. Dirbu organizacijai, kuri vadinasi „Beneficija“. Tai nepriklausomas organas, veikiantis iš savanoriškų lėšų. Mano darbas yra rinkti informaciją apie Danijos partijų klaidas ir valstybės koalicijas per pastarąjį dešimtmetį. Sakykim, kad darbo man pakanka.

– Taip, tu labai užimtas. Gerai, taigi tuo požiūriu viskas gerai. Tačiau kam skirta ta informacija?

– Visiems, kas prašo, – Petersonas atsitiesė. – Klausykit, atsiprašau, kad negaliu būti naudingas. Jei norite sužinoti apie Kurtą Vadą, galit apie jį paskaityti. Atrodo, kad turite visus mano straipsnius, bet nuo tada aš išėjau. Taigi, nebent turite konkrečių klausimų dėl tų dingusių žmonių, būsiu dėkingas, jei leisite man mėgautis likusia dienos dalimi.

– Gerai jis čia pabaigoje susuko, – tarė Karlas, kai po kelių minučių jie atsidūrė gatvėje. – Viskas, ko prašėme – tai tarti keletą žodžių apie Kurtą Vadą. Ką, po paraliais, jis atkasė? Smalsu.

– Netrukus tau pasakysiu, Karlai. Šiuo metu vyrukas kaip patrakęs skambina telefonu. Nežiūrėk, nes jis pro langą mus stebi. Bet manau, kad turėtume paprašyti Lizos išsiaiškinti, kam jis skambina.

22

Rugsėjis, 1987

Penktadienio rytą Netė savo bute pabudo tvinksinčia galva. Nenutuokė, ar dėl praėjusios dienos uoslės eksperimentų, ar dėl žinojimo, kad šią įsimintiną dieną per dvylika valandų ji nužudys šešis žmones.

Ji tik žinojo, kad, jei neišgers vaistų nuo galvos skausmo, visas sumanymas nueis šuniui ant uodegos. Dviejų tablečių turėjo pakakti, bet ji išgėrė tris, o paskui valandą ar dvi sėdėjo žiūrėdama į laikrodį, kol smegenų kraujagyslės galiausiai nurimo ir šviesa galėjo patekti į jos akių tinklainę nekrėsdama kaip elektros šokas.

Tada ji sudėjo puodelius ant raudonmedžio bufeto savo stilingoje svetainėje, dailiai eilute išdėstė sidabro šaukštelius ir pastatė paruoštą grafiną su drignių ekstraktu, kad atėjus laikui galėtų įpilti svečiams reikiamą dozę kuo mažiau šurmuliuodama. Mintyse Netė dešimtą kartą pakartojo procedūrą ir galiausiai atsisėdo laukti, o už nugaros tiksėjo angliškas senelio laikrodis. Rytoj po pietų ji išskrenda į Maljorką. Vešli Valdemosos žaluma pripildys jos pojūčius ir ištrins iš atminties praeitį su visais demonais.

Tačiau pirmiausia gyventojų laukė laidojimo kambarys.

Šeima, į kurią tėvas ją išsiuntė po persileidimo upelyje, priėmė Netę kaip atstumtąją, atstumtoji ji ir liko.

Tarnaitės kambarys buvo atskirai nuo kitų namuose, darbai, kuriuos ji turėjo atlikti per dieną, reikalavo daug jėgų, todėl su šeima ji tebūdavo valgant, o pietūs praeidavo spengiančioje tyloje. Kelis kartus ji pabandė prasižioti, bet buvo nutildyta, nors iš paskutiniųjų stengėsi kalbėti gražiai. Netgi duktė ir sūnus, kurie buvo panašaus amžiaus kaip Netė, buvo linkę į ją nekreipti dėmesio. Ji buvo svetima, nepažįstama, ir vis dėlto globėjai elgėsi taip, tarsi jiems priklausytų jos gyvenimas ir mirtis. Išskyrus darbą, nebuvo, kas ją prablaškytų, švelnus žodis jai nė karto nebuvo ištartas. Griežtumas, pastabos ir taisyklės – tokia buvo dienotvarkė.

Dvidešimt kilometrų skyrė Netę nuo vaikystės namų, vos valanda dviračiu. Tačiau Netė dviračio neturėjo, todėl kiauras dienas vylėsi, kad tėvas užsuks aplankyti. Jis taip ir neaplankė.

Pragyvenusi toje šeimoje pusantrų metų, Netė buvo pakviesta į svetainę, kur stovėjo vietos policininkas ir kalbėjosi su jos globėju. Vyrai šypsojosi, tačiau pamačius Netę pareigūno išraiška pasikeitė.

– Nete Hermansen, apgailestauju, bet tenka pranešti, kad tavo tėvas praėjusį sekmadienį pasikorė savo namuose. Todėl valdžios atstovai nusprendė, kad ši puiki šeima taps nuolatiniais tavo globėjais. Vadinasi, jie turi visą valdžią tau iki tavo dvidešimt pirmojo gimtadienio. Manyk, kad tau pasisekė, nes tėvas paliko tik skolas.

Tokia tikrovė. Jokios užuojautos, visiškai nieko apie laidotuves.

Baigęs jis trumpai linktelėjo Netei. Netės gyvenimas sudužo. Toks tad apsilankymas.

Ji verkė laukuose, o ūkio darbininkai šnibždėjosi, kaip visada žmonės šnabždasi apie tuos, kurie kitokie. Kartais ji jausdavosi tokia vieniša, kad fiziškai skaudėjo. Kitais kartais ji tapdavo visiškai abejinga.

Kad nors lašas švelnumo, kad kartkartėmis kas paglostytų skruostą. Tačiau Netė mokėsi gyventi be šito.

Tą savaitgalį gretimame miestelyje šurmuliavo mugė. Kitos ūkio merginos nieko jai nesakiusios išvažiavo autobusu. Štai kodėl Netė stovėjo šalikelėje su dviem kronomis kišenėje ir kėlė nykštį pravažiuojant bet kokiai transporto priemonei.

Ta, kuri sustojo, vargu ar buvo akių paguoda. Apdaužytas sunkvežimiukas su suplėkusiomis sėdynėmis, tačiau vairuotojas šypsojosi.

Akivaizdu, jis neturi supratimo, kas ji tokia.

Vyrukas pasisakė esąs vardu Vigas. Vigas Mogensenas net iš Lundeborgo. Jis vežė rūkytą žuvį prekeiviui, kuris prekiaus ja mugėje. Dvi pilnos dėžės, atsiduodančios jūra ir dūmais. Netė sunkiai galėjo prisiminti, kada tiek džiaugėsi.

Kai kitos merginos pamatė ją vaikštinėjant tarp besilinksminančių ir paviljonų su ledais rankoje ir dailiu jaunuoliu pašonėje, išplėstose jų akyse atsirado Netei dar nematyta išraiška. Vėliau ji supras, kad tai pavydas, tačiau tą kartą paprasčiausiai buvo užklupta nepasiruošusi, ir pagrįstai.

Buvo karšta, kaip ir vasaromis su Tagu, o Vigas taip gyvai pasakojo apie jūrą ir apie laisvą gyvenimą, kad Netė jį beveik jautė kaip savo. Vis didėjantis laimės pojūtis ją šildė, tad Vigui turėjo būti visiškai nesunku.

Važiuojant namo ji leido jam ranka apkabinti ją per pečius ir žvelgė į jį su viltimi širdyje, išraudusiais skruostais. Kai jis sustabdė

sunkvežimiuką už kažkokių medžių ir prisitraukė ją arčiau, Netė nejuto jokio pavojaus, ypač kai jis užsimovė prezervatyvą ir pasakė, kad tik malonumas, nėra ko nerimauti.

Tačiau ištraukus varpą ir pamačius, kad prezervatyvas plyšo, Vigo išraiška pasikeitė. Ji pasiteiravo, ar dabar pastos, tikriausiai tikėdamasi, kad pasakys *galbūt* ir kad tada jis parsiveš ją į savo namus.

Viltingai puoselėdama pastarąjį norą, ji tikrai pastojo, ir kitos merginos greitai tai išsiaiškino.

– Tai jau greitai sterblėje parneši mugės laimikį, – šaukė viena jai įkandin. Ir visos kvatojosi, kol skarelės nusmuko po smakrais.

Po pusvalandžio Netė stovėjo priešais globėją, kuri drebančiu balsu grasino jai visokiomis baisybėmis, jau neminint policijos, jeigu ji nesutiks pašalinti vaisiaus.

Tą pačią dieną kieme sustojo taksi ir sūnus buvo išsiųstas. Šeima norėjo jį apsaugoti nuo bjaurasties, kurią Netė įnešė į jų gyvenimą. Netė pareiškė, kad kaltininkas yra padorus jaunuolis iš Lundeborgo, kurį ji sutiko mugėje, tačiau merginos, mačiusios juos kartu, vienu balsu tvirtino, kad tai tik paleistuvis, pasinaudojantis jaunomis merginomis savo malonumui, ir nieko daugiau.

Galiausiai buvo pateiktas ultimatumas. Arba ji eina pas savo buvusį gydytoją ir pašalina vaisių, arba šeima kreipsis į socialinę rūpybą, kad šį reikalą sutvarkytų per policiją.

– Vieno jau atsikratei anksčiau, juk žinai, kaip tai daroma, – pareiškė globėja be menkiausios užuojautos, paskui tos moters vyras nuvežė Netę automobiliu ir išleido prie gydytojo priimamojo. Kai viskas bus baigta, namo ji parvažiuos autobusu, pareiškė jis, nes laikas jam per daug brangus, kad gaištų visą dieną. Jis nepalinkėjo jai sėkmės, nors tarsi droviai nusišypsojo, tikriausiai tam, kad paslėptų savo linksmumą.

Ji sėdėjo vis sudauždama kelius, lėtai sūpuodamasi pirmyn atgal žaliame laukiamajame. Nuo kamparo ir vaistų kvapo ją pykino, sukilo medicininių instrumentų ir gydytojo kušetės baimė. Minutės bėgo, o už uždarų durų konsultacijų kabinete vienas po kito buvo priimami kosintys pacientai. Netė girdėjo dudenant gydytojo balsą. Jis buvo gilus ir ramus, tačiau tikrai neguodžiantis.

Kai pagaliau atėjo jos, paskutinės tos dienos pacientės, eilė, gydytojas, jaunesnis, nei ji tikėjosi, paėmė ją už rankos ir, regis, švelniai pasveikino. Dėl jo balso ji atsikratė visų kraštutinių abejonių. Kai gydytojas pridūrė, kad puikiai ją prisimena, o paskui pasiteiravo, ar ji laiminga naujoje šeimoje, tyliai linktelėjo ir atsidavė į jo rankas.

Netė nematė, dėl ko jaudintis, kai jis išsiuntė registratorę namo, nei kai užrakino duris, nors buvo smalsu, kodėl dabar sūnus, o ne tėvas apžiūrinėja ją, tarsi jie būtų ne kartą anksčiau susitikę. Jie buvo matęsi tik tą vienintelį kartą, kai senasis daktaras atėjo į jos namus po persileidimo.

– Tau teko garbė būti pačia pirmąja mano ginekologine paciente, Nete. Tėvas tik visai neseniai man atidavė praktiką, todėl dabar aš esu tas, į kurį dera kreiptis: „Daktare Vadai“.

– Bet mano globėja telefonu kalbėjosi su jūsų tėvu, daktare. Ar jūs žinote, kas atsitiko?

Gydytojas akimirką stovėjo ir nužiūrinėjo ją nuo galvos iki kojų, tik jai tas nerūpėjo. Paskui jis nuėjo prie lango, užtraukė užuolaidas ir atsisuko į ją su tokia išraiška, kuri aiškiai bylojo, kad po baltu chalatu slepiasi labiau asmeninis nei profesinis susidomėjimas.

– Kuo geriausiai žinau, – atsakė jis vėliau, atsisėdęs priešais ją ir pagaliau nuleidęs akis nuo jos kūno. – Deja, mūsų šalies įstatymai

taiko tam tikrus apribojimus atliekamiems abortams. Todėl gali padėkoti likimui, kad aš šiuo atžvilgiu, kaip ir mano tėvas, esu kupinas užuojautos. Bet manau, kad tu visa tai žinai, – tarė jis, dėdamas ranką jai ant kelio. – Tiesiog darau prielaidą, kad tu supranti, jog mudu abu pateksime į rimtą bėdą, jei tai, ką šiandien darysim, bus paviešinta.

Ji tyliai linktelėjo ir padavė jam voką, kuriame buvo visos jos santaupos per pastaruosius dvejus metus, išskyrus penkias dvikrones kišenėje, be to, šimto kronų banknotas, kurį davė globėja. Iš viso keturi šimtai kronų. Ji tik vylėsi, kad tiek pakaks.

– Kol kas tai pamirškim, Nete, gerai? Pirmiausia tave reikia apžiūrėti ant kėdės. Kelnaites palik štai čia.

Ji padarė kaip liepta, o spoksodama į metalines atramas galvojo, kad niekad gyvenime nepavyks taip aukštai užkelti kojų. Kad ir kaip bijojo, sukikeno. Viskas atrodė netikroviška ir juokinga.

– Dabar atsigulk, – tarė gydytojas ir padėjo sukelti kojas. Ir štai ji guli, atkišusi savo genitalijas, svarstydama, kiek laiko visa tai truks.

Trumpam pakėlusi galvą pamatė, kaip jis niūriai stebeilijasi jai tarp kojų.

– Dabar pabūk rami, – tarė jis, lengvai kresteldamas apatinę kūno dalį, tarsi nusimesdamas kelnes.

Po sekundės Netė suprato, kad būtent tai jis ir padarė.

Pirmiausia pajuto kutenant jo gaktos plaukus, o paskui stūmį į slėpsnas, nuo kurio ji išrietė lanku nugarą.

– Oi, – suriko Netė. Jis atsitraukė tik tam, kad vėl įstumtų, tvirtai laikė jos kelius, ji negalėjo suglausti kojų ar pasisukti. Jis nieko nekalbėjo, tik plačiai išplėtęs akis stebeilijosi tarp jos šlaunų.

Ji bandė prieštarauti, tačiau jos trachėja tarsi susitraukė ir joks žodis negalėjo išsiveržti. Tada užgriuvo visu svoriu, blizgančiomis,

tuščiomis akimis. Visai nebuvo gera kaip su Tagu ar Vigu. Nė iš tolo. Vien nuo jo kvapo Netę pykino.

Po akimirkos jis pakėlė galvą į lubas, atvėrė burną ir suaimanavo.

Baigęs užsisegė kelnes ir lėtai perbraukė pirštais aukštyn žemyn jos švelniu, drėgnu plyšiu.

– Dabar tu paruošta, – tarė jis. – Tai šitaip daroma.

Netė prikando apatinę lūpą. Gėdos jausmas įsišaknijo viduje ir nuo tada neapleido. Atsirado jausmas, kad jos kūnas ir protas yra du atskiri dalykai ir vienas gali žaisti prieš kitą. Ji jautėsi nepaguodžiama, buvo pikta ir labai, labai vieniša.

Netė stebėjo, kaip gydytojas ruošia anestezijos kaukę, ir staiga pajuto stiprų troškimą sprukti. Tačiau nė nesupratus šnerves pripildė salsvas eterio kvapas. Ėmė svaigti ir suktis galva, mergina tik spėjo pagalvoti, kad, kai viskas bus baigta, dešimt kronų, kurias pasiliko traukiniui, ji išleis bilietui į Odensę, kur susiras vadinamųjų vienišų motinų tarnybą. Buvo girdėjusi, kad ten padeda tokiems kaip ji žmonėms. O už tai, ką jai padarė Kurtas Vadas, ji atkeršys.

Šitaip buvo padėtas pamatas visą gyvenimą truksiančiai negandai.

Kitos dienos nešė vieną nusivylimą po kito. Moterys tarnyboje iš pradžių buvo malonios. Jos pasiūlė jai arbatos ir palaikė už rankos. Netei dingojosi, kad jos padarys viską, kad jai padėtų. Tačiau, kai ji papasakojo išprievartavimo smulkmenas, paskui apie abortą ir apie pinigus, kuriuos sumokėjo, jų veidai pasidarė rimti.

– Pirmiausia, Nete, privalai suvokti, kad tokie kaltinimai labai rimti. Antra, mes nevisiškai suprantame, kodėl pirmiausia pasidarei abortą, o paskui atėjai pas mus. Viskas atrodo kažkaip išvirkščiai.

Bijau, turėsime atiduoti šį reikalą valdžiai. Tikiuosi, supranti? Čia turime elgtis pagal įstatymą.

Iš pradžių Netė norėjo joms pasakyti, kad aborto norėjo globėjai. Tikriausiai jie labai nenori merginos, kuri palaidai ir smerktinai elgtųsi jų vaikų ir jaunų samdinių akivaizdoje. Bet Netė nieko nepasakė pajutusi savotišką lojalumą vien už tai, kad jie ją bent priėmė. Šitas lojalumas, kaip ji vėliau sužinojo, nebuvo abipusis.

Netrukus tarnyboje pasirodė du uniformuoti pareigūnai ir pakvietė ją eiti kartu. Netė turėjo parašyti pareiškimą policijos būstinėje, tačiau pirmiausia jie palydėjo ją į ligoninę, kad ištirtų, ar ji sako tiesą.

Kai viskas buvo atlikta, nakčiai ji galėjo pasilikti mieste stebint budriai tarnybos akiai.

Ją kruopščiai tyrė ir rado ginekologinės intervencijos įrodymų. Vyrai baltais chalatais kišo į ją pirštus, o moterys su slaugytojų ženkleliais švariai ją nušluostė.

Buvo pateikta klausimų. Ji stengėsi atsakinėti kuo teisingiau. Gydytojų veidai buvo rimti, o pasitraukę į kambario kampą jie šnabždėjosi, kiek buvo girdėti, tikrai susirūpinę.

Netė beveik neabejojo, kad šie žmonės jos pusėje, todėl policijos būstinės kvotos kambaryje staiga susidūrusi su laisvu ir besišypsančiu Kurtu Vadu tiesiog persigando. Jis draugiškai šnekučiavosi su dviem uniformuotais pareigūnais ir vyru prie savo šono, prisistačiusiu advokatu Filipu Niorvigu ir aiškiai pasiruošusiu apsunkinti jai gyvenimą.

Jie paprašė Netės sėsti ir linktelėjo dviem į kambarį įėjusioms moterims. Vieną ji pažinojo iš tarnybos, kita neprisistatė.

– Mes kalbėjomės su gydytoju Vadu, jis patvirtino, kad jums atliktas techniškai vadinamas išplėtimas ir išgrandymas, Nete, – pa-

sakė nematyta moteris. – Štai gydytojo Vado įrašas jūsų sveikatos kortelėje.

Moteris padėjo aplanką ant stalo priešais Netę. Ant viršelio buvo žodis, kurio ji nesugebėjo perskaityti, o apačioje skaičius „64". Bent jau tiek ji gebėjo suprasti.

– Čia tai, ką gydytojas Vadas užrašė, kai išėjot iš jo priimamojo, – paaiškino advokatas. – Čia nedviprasmiškai tvirtinama, kad jums atliktas išplėtimas ir išgrandymas po stipraus, nepastovaus kraujavimo, ir kad tai gali būti susiję su persileidimu, kurį patyrėte beveik prieš dvejus metus. Maža to, čia teigiama, kad, nepaisant jauno amžiaus, pripažinote turėjusi lytinių santykių su nepažįstamu, ką patvirtina jūsų globėjai. Ar viskas teisingai?

– Nežinau, kas yra išplėtimas ir išgrandymas, bet tikrai žinau, kad gydytojas darė su manimi negerus dalykus, – Netė stipriai suspaudė lūpas, kad nedrebėtų. Nesileis pravirkdoma.

– Panele Hermansen, kaip gydytojo Kurto Vado advokatas, privalau jus įspėti, kad būtumėte labai atsargi pateikdama kaltinimus, kurių negalima patvirtinti, – pasakė Niorvigas mirtinai blyškiu, tačiau ramiu veidu. – Jūs tvirtinate, kad gydytojas Vadas priverstinai atliko jums abortą, tačiau Odensės gydytojai to nepatvirtino. Kurtas Vadas yra sąžiningas ir labai kompetentingas gydytojas. Jo darbas – padėti žmonėms, o ne atlikti neteisėtus abortus. Taip, buvo atliktas grandymas, tačiau tai jūsų pačios labui, argi ne?

Jis palinko pirmyn, tarsi ruoštųsi pašokęs kibti jai į gerklę, bet Netės neišgąsdino labiau, nei ji jau buvo išsigandusi.

– Jis užgulė mane ir dulkino, o aš šaukiau jam liautis. Štai kaip buvo, sakau jums.

Mergina nužvelgė ją supančius veidus. Tarsi kalbėtų su medžiais girioje.

– Manau, turėtumėte būti labai atsargi, sakydama tokius dalykus, Nete, – tarė moteris iš vienišų motinų tarnybos. – Gali būti tik blogiau.

Advokatas patenkintas apsidairė. Netei jis visiškai nepatiko.

– Tikrai. Dabar jūs tvirtinate, kad daktaras Vadas jus prievartavo, – toliau kalbėjo jis. – Į tai daktaras Vadas maloniai atsakė, kad jums duotas anestetikas – eteris jus tikrai labai smarkiai paveikė, o tokiomis aplinkybėmis pacientai dažnai patiria haliucinacijas. Ar žinote, ką šitas žodis reiškia, Nete?

– Ne, ir tai visai nesvarbu, nes jis darė tai, ko neturėjo, dar prieš uždėdamas man kaukę.

Susirinkusieji susižvalgė.

– Leiskite jums šį tą pasiūlyti, Nete. Tarkim, gydytojas tikrai prievartauja moteris. Nemanot, kad jis palauktų, kol pradės veikti anestetikai? – įsiterpė Netei nematyta moteris. – Turiu pasakyti, kad tuo, ką jūs tvirtinate, labai sunku patikėti.

– Bet būtent šitaip buvo, – Netė apsidairiusi suprato, kad nė vienas esančiųjų jos nepalaiko.

Ji atsistojo ir vėl pajuto nemalonų pojūtį pilvo apačioje, pajuto, kaip sudrėko kelnaitės.

– Noriu važiuoti namo, – pasakė ji, – sėsiu į autobusą.

– Bijau, kad ne taip paprasta, Nete. Arba atsiimate savo kaltinimus, arba mes prašysime jūsų pasilikti, – tarė vienas policininkų. Per stalą jis pastūmė link jos popieriaus lapą. Netė spoksojo į popierių nieko nesuprasdama, tad jis parodė į punktyrinę liniją apačioje.

– Pasirašykite čia ir galite eiti.

Lengva jam buvo pasakyti. Juk ji nemokėjo nei rašyti, nei skaityti.

Netės žvilgsnis peršoko nuo popieriaus lapo prie priešais sėdinčio aukšto vyro. Jų žvilgsniai susitiko, ir Kurto Vado akyse ji pamatė tai, ką palaikė prašymu išlaikyti paslaptį. Bet ji to nemokėjo.

– Jis padarė tai, ką sakiau, – pakartojo ji.

Jie paprašė jos pasėdėti prie stalo kampe, kol tarsis. Moterys, regis, reikalą priėmė tikrai rimtai, o Kurtas Vadas porą kartų, kai į jį kreipėsi, papurtė galvą. Galiausiai jis atsistojo, visu ūgiu išsitiesė ir paeiliui visiems paspaudė rankas.

Jam buvo leista eiti.

Po dviejų valandų Netė sėdėjo ant lovos krašto mažame kambarėlyje. Kur – nežinojo.

Jai pažadėjo, kad byla bus ištirta greitai, kad bus paskirtas advokatas, veiksiantis jos naudai. Pažadėjo, kad globėjai atsiųs jos daiktus.

Ūkyje ji daugiau nepageidaujama.

Praėjo kelios savaitės, kol kaltinimai Kurtui Vadui pasiekė teismą, tačiau tuo metu valdžia ir Vado advokatai laiko nešvaistė. Filipas Niorvigas pasirodė itin patyręs, kai atėjo laikas paneigti kaltinimus, ir teismas godžiai jo klausė.

Jie patikrino jos intelektą, iškvietė liudytojus ir padaugino dokumentus.

Likus vos dviem dienoms iki bylos svarstymo Netė pagaliau susitiko su jai paskirtu advokatu. Vyriškis buvo įpusėjęs šeštą dešimtį ir mėgo išgerti, o tai beveik viskas, ką galima apie jį pasakyti.

Tik atsisėdusi teismo salėje Netė galutinai suvokė, jog niekas nesiruošia ja patikėti ir kad byla tapo per daug rimta, kad paprasčiausiai nepaisytum.

Nė vienas iš liudytojų nuo pakylos į ją neatsigręžė. Ore, regis, tvyrojo ledinis šaltis.

Jos nekenčiama buvusi klasės auklėtoja papasakojo apie sijono kilnojimą, nešvankias kalbas, bukumą, tingumą ir bendrą pagedi-

mą. Pastorius, sutvirtinęs jos klasės draugus, porino apie bedievystę ir polinkį į žiaurumą.

Todėl beveik posėdžio pradžioje susiformavo išvada: štai neabejotinai tikras asocialaus atsilikimo atvejis.

Dėl to Netė buvo pasmerkta tapti ne tik morališkai, bet ir protiškai atsilikusia. Niekingu padaru, nuo kurio buvimo normalius žmones reikėtų apsaugoti. Gudri melagė, nepaisant menko išsilavinimo. Visi kalbėjo, nuolat ir be pagražinimų, apie jos palaidą būdą ir vėjavaikiškumą. Apkaltino ją atvirai rodžius užsispyrimą, netgi maištavus. Tvirtino, kad jos įžeidus, begėdiškai erotiškas elgesys visada buvo didelio sielvarto šaltinis šalia esantiems, o lytiškai subrendusi ji tapo pavojinga. Paaiškėjus, kad jos *IQ* yra 72,4 pagal Binet-Simono skalę, visi suprato, kad Kurtas Vadas, nepaisant jo gerų ketinimų, tapo gudraus šmeižto ir negailestingo melo auka.

Netė prieštaravo tvirtindama, kad klausimai, pateikti intelekto teste, buvo neįtikėtinai kvaili, ir dar pridūrė, kad už nėštumo nutraukimą sumokėjo Kurtui Vadui lygiai keturis šimtus kronų. Pastarąją informaciją paneigė jos globėjas, su priesaika pasakęs, kad ji negalėjo susitaupyti šitiek pinigų. Netė buvo sukrėsta.

Arba jis meluoja, arba žmona jam nepasakė apie dovanotą sumą. Ji ėmė šaukti teisėjui, kad, jei nori išsiaiškinti tiesą, turi paklausti globėjo žmonos. Tačiau moteris teisme nedalyvavo, lygiai kaip ir nebuvo noro prisikasti iki tiesos.

Galiausiai atsistojo parapijos tarybos pirmininkas, vieno iš berniukų, įmetusių Netę į Pugės malūno upelį, giminaitis. Vyras davė parodymus ir pareiškė, kad merginų namai arba, dar geriau, pataisos namai būtų Netei tinkamesnė vieta nei dar viena globėjų šeima. Tai akivaizdu, tvirtino jis, nes ji išsidirbinėja, kaip tik susigalvoja, ir net sukėlė sau persileidimą šokusi ant styrančių akmenų. Mergaitė yra tikra nešlovė kitais atžvilgiais ramioje parapijoje.

Vieną po kito kaltinimus, pareikštus Kurtui Vadui, teismas atmetė. Iš savimi patenkintos išraiškos Filipo Niorvigo akyse Netei toptelėjo, kad šitas procesas buvo skirtas pakylėti jo karjerą iki aukštesniųjų teismų, o visą tą laiką Kurtas Vadas sėdėjo patenkintas savimi, su šypsena, sustingusia jo patikimame, teisuoliškame veide.

O tada, vieną paskutinių šaltų vasario dienų, teisėjas, turėjęs pasverti už ir prieš, išsakė Kurtui Vadui teismo apgailestavimą dėl patirto pažeminimo – kad buvo apdrabstytas purvais tokio niekingo ir panieką keliančio vaiko.

Eidamas pro Netę išėjimo link, Vadas trumpai jai linktelėjo taip, kad teismas galėtų įvertinti jo kilniaširdiškumą, nors pergalės ir paniekos jo akyse nematė. Tą pačią akimirką teisėjas paskelbė, kad šita septyniolikmetė menkysta yra atiduodama nacionaliniams organams, globojantiems protiškai atsilikusius, jie sieks reabilituoti šią iškreiptą asmenybę, kad ji galėtų grįžti geresniu žmogumi, pajėgiu būti visuomenės dalimi.

Praėjus dviem dienoms Netė buvo išsiųsta į Kelerio įstaigą Braininge.

Čia konsultantas pareiškė, kad jis jokiu būdu iš pirmo žvilgsnio nelaikys jos atsilikusia ir kad tikrai parašys jos parapijos tarybai, jog ji paleidžiama iš įstaigos, jei testai parodys, kad ji normali.

Tačiau viskas pasisuko kitaip. Tuo pasirūpino Rita.

23

Lapkritis, 2010

Pirmasis nacionalinis Tyrumo partijos kongresas praėjo sėkmingai. Kurtas padūmavusiomis akimis išdidžiai žvelgė į susirinkusius. Toks jis tik retai būdavo.

Dabar, jo gyvenimo žiemą, tikslas sukurti politinę partiją su realiomis viltimis į parlamentą galiausiai buvo įgyvendintas. Beveik du tūkstančiai aistringai iš savo vietų pakilusių danų karštai jam plojo. Galiausiai atsirado viltis, kad jo sūnūs tebeturės tėvynę. Jeigu tik Beata galėtų stovėti šalia.

– Puiku, kad nutildėte tą žurnalistą, dar nebaigusį savo bjaurios tirados, – vėliau pasakė vienas iš vietos valdybos narių.

Kurtas linktelėjo. Jei ruošiesi kovoti už įsitikinimus, kurie kelia pasipiktinimą ir gimdo priešus, svarbu turėti stiprių žmonių, galinčių įsiterpti situacijai pareikalavus. Šįkart jis susitvarkė be šito, bet, jei tai pasikartos, o tikrai taip ir bus, jis pasirūpins, kad netoliese būtų žmonių, pasirūpinsiančių nemalonumais.

Laimei, situacija buvo greitai užglaistyta ir likusi susirinkimo dalis praėjo be trikdžių: partijos rinkimų platforma ir kandidatai į parlamentą pristatyti puikiai.

– Argi ne fašistinę partiją jūs kuriate, daktare Vadai? – šūktelėjo žurnalistas, brukdamasis per minią su iškeltu diktofonu.

Kurtas papurtė galvą ir nusišypsojo. Šitaip reikėjo elgtis, kai žmonės prieidavo per arti.

– Tikrai ne, – šūktelėjo jis. – Verčiau pasikalbėkime palankesnėmis aplinkybėmis. Aš patikslinsiu ir pasakysiu jums viską, ką norėsite žinoti.

Jis greitai, smerkiamai žvilgtelėjo į apsaugą ir sulaikė juos kaip tik laiku – minia vėl susiglaudė aplink sumaišties kėlėją. Smūgiais atmušinėti pernelyg daug kamantinėjančių pašaipas ir atskirti kasdienius psichus buvo priimtina, bet fiziškai užpulti savo darbą dirbantį žurnalistą – ne. Reikia pasirūpinti, kad jo žmonės tai žinotų.

– Kas buvo tas žmogus? – pasiteiravo jis Lionbergo, kai už nugaros užsivėrė senosios susirinkimų salės durys.

– Niekas iš žinomų. Jis iš laisvosios žiniasklaidos, renka amuniciją sau. Jis vardu Siorenas Brandtas.

– Tada aš jį pažįstu. Nenuleisk nuo jo akių.

– Jau nenuleidžiam.

– Noriu pasakyt, iš tikrųjų nenuleisk.

Lionbergas linktelėjo, o Kurtas, trumpai paplojęs jam per petį, atidarė mažesnio pasitarimų kambario duris. Čia susirinkę laukė maždaug šimtas rinktinių žmonių.

Jis žengė į mažą tribūną ir peržvelgė savo ištikimus rėmėjus, kurie susėdo į kėdes ir pradėjo ploti.

– Taigi, ponai, – pradėjo jis, – čia sėdi tautos elitas, nepaisantis draudimo rūkyti.

Visur sužydo plačios šypsenos, ir kažkas iš priekinės eilės ištiesęs ranką pasiūlė jam cigarą iš mažos odinės dėžutės. Kurtas Vadas nusišypsojo, bet priekaištingai pakėlė rankas.

– Labai ačiū, bet žmogus turi saugoti savo sveikatą. Ypač perkopęs aštuntą dešimtį.

Klausytojai širdingai nusijuokė. Gera būti tarp jų. Tai išrinktieji. Žmonės, kuriais galima pasitikėti, pajėgūs, atsidavę *Reikalui*, ne vienas jų kartu jau daug metų. Tai, ką jis turi pasakyti, jiems nepatiks.

– Mūsų šiandienos susirinkimas praėjo puikiai, ir jeigu nuotaikos salėje bent kiek atspindi gyventojų nusiteikimą, manau, kituose rinkimuose galime sulaukti didelio skaičiaus vietų.

Džiaugsmingi susirinkusieji pakilo ir ėmė ploti atsistoję.

Kurtas akimirką tuo mėgavosi, paskui pakėlė rankas, kad juos nutildytų, ir giliai įkvėpė, prieš kalbėdamas toliau.

– Prašau sėstis. Mes visi čia lygūs. Mes, esantys šiame kambaryje, esame pats Tyrumo partijos nugarkaulis. Metų metus sėdėjome barikadose ir dirbome. Mes buvome moralinis avangardas, visada pasiruošęs diskretiškai ir patikimai tapti pamaina. „Tas, kuris nori tik tarnauti Viešpačiui, susilauks didesnio atpildo“, – kaip sakydavo mano tėvas.

Dar plojimai.

Šypsena perbėgo jo veidu.

– Ačiū. Mano tėvas didžiuotųsi šiandien čia būdamas, – jis lengvai palenkė galvą, kad pažvelgtų į tuos, kurie sėdėjo arčiausiai. – Mes savo darbu užbėgame už akių gimimui vaikų, nevertų mūsų tautos, o neleisdami pastoti moterims, kurios gali tokių pagimdyti, tęsiame ilgą ir garbingą darbą. Per šį darbą, mes, visi čia esantys, supratome, kad abejingumas nieko gero neduos. – Jis pakėlė rankas įvertindamas klausytojus. – Mes, čia susirinkusieji, niekada nebuvome abejingi, – vėl patalpoje nuvilnijo plojimų banga. – O dabar iš mūsų puoselėjamų idėjų iškilo politinė partija, kovosianti už vi-

suomenę, kurioje darbas, iki šiol vykdytas slaptai, valstybės įstatymams einant prieš mus, gali netrukus būti iškeltas į šviesą. Tapti ne tik teisėtas, bet ir sveikintinas.

– Taip, taip, – sušuko keli balsai iš karto.

– Tačiau vis dėlto, kol tai įvyks, bijau, šio rato veikla turi liautis.

Po jo žodžių kilo sumaištis, pasklido nerimas. Ne vienas sustingo kėdėje su tarp pirštų smilkstančiais cigarais.

– Neseniai visi tapote liudytojais, kiek pastangų įdėjo tas žurnalistas, kad mus apkaltintų. Atsiras daugiau tokių kaip jis, tad mūsų artimiausia užduotis – juos suvaldyti. Dėl to čia susirinkusiųjų atliekamas darbas trumpam turi būti sustabdytas. – Pasigirdo murmėjimas, bet jis nuslopo, Vadui pakėlus ranką. – Tik šį rytą gavome liūdną žinią, kad vienas iš geriausių mūsų draugų Hansas Kristianas Dirmandas iš Sionderborgo – turiu pažymėti, kad ne vienas jūsų asmeniškai pažinojote Hansą Kristianą – atėmė sau gyvybę.

Jis nužvelgė veidus apačioje – vieni buvo prislėgti, kiti susimąstę.

– Mes žinome, kad pastarąsias tris savaites Hansas Kristianas tapo sveikatos priežiūros organų tyrimų auka. Vienas nutraukimo, o paskui sterilizacijos atvejis, tvirtinama, atliktas taip nemokšiškai, kad aptariama mergina buvo priversta kreiptis į Sionderborgo centrinę ligoninę. Hansas Kristianas prisiėmė pasekmes sudegindamas visus savo užrašus ir asmeninius dokumentus, o paskui pasirinko kraštutinį kelią. – Ir vėl tarp susirinkusiųjų nuvilnijo šurmulys, nors Kurtui nepavyko nustatyti, kokios tiksliai prigimties.

– Jei paaiškėtų Hanso Kristiano narystė *Reikale*, neabejoju, galite įsivaizduoti, kaip tai paveiktų visą mūsų darbą, Hansas Kristianas akivaizdžiai pats tai suvokė. Viskas, ko mes dabar turime siekti, – kad Tyrumo partija nebūtų sunaikinta.

Stojo ilga tyla.

– Joks silpnumas negali būti priimtinas šiuo metu, kai Tyrumo partijai reikia reklamos ir tvirtai įsitvirtinti Danijos žmonių protuose, – tęsė jis.

Paskui jis priėjo prie keleto narių, informavusių, kad tęs savo slaptas pastangas nepaisydami jo kreipimosi, tačiau užtikrinusių, jog atidžiai peržiūrės visus užrašus, kad niekas nesukompromituotų *Reikalo*.

Būtent to jis ir norėjo. Visų pirma, saugumas.

– Ar vyksite į Hanso Kristiano laidotuves? – išeidamas pasiteiravo Lionbergas.

Kurtas nusišypsojo. Jis geras žmogus, tas Lionbergas. Vis ieško skylių kitų žmonių sveiko proto galioje, įskaitant ir paties Kurto.

– Žinoma, ne, Vilfridai. Tačiau mums jo trūks, pritari?

– Tikrai, – linktelėjo Lionbergas. Toli gražu nebuvo lengva įtikinti seną draugą, kad migdomosios tabletės – vienintelis likęs pasirinkimas.

Toli gražu nelengva.

Kurtui grįžus namo, Beata jau miegojo.

Jis įsijungė sūnaus dovanotą išmanųjį telefoną ir pamatė, kad gavo daugybę pranešimų. „Jie turės palaukti iki ryto, – pagalvojo. – Esu per daug pavargęs."

Kurtas akimirką prisėdo ant lovos krašto ir žvelgė į Beatos veidą prisimerkęs, tarsi norėdamas sušvelninti negailestingo laiko poveikį. Jam jo moteris vis tiek buvo graži, ir verčiau mėgautis tuo, nei vertinti, kokia trapi ji tapo.

Pabučiavęs ją į kaktą jis nuėjo į vonią ir nusirengė.

Po dušu jis tapdavo tikru seniu. Tiktai čia jis negalėdavo ignoruoti savo kūno senėjimo. Pažvelgęs į save jis matydavo, kaip kone visiškai sunyko čiurnos, oda balta ir plika, ten, kur kadaise žėlė tankūs juodi plaukai. Pilvas nebebuvo kietas kaip anksčiau, o rankomis vos galėjo pasiekti pasikasyti nugarą..

Jis atlošė galvą, kad nuplautų staiga užėjusį liūdesį, ir mėgavosi badančiomis veidą karšto vandens adatėlėmis.

Senti, visokeriopai atleisti vadeles buvo sunku. Nors šiandien jam ir atiteko garbė susirinkime, vis dėlto tai buvo žmogaus žingsnis žemyn, žmogaus, kurio darbas atliktas. Dabar jis tik statytinis, nominalus vadas, kuriam lemta tik sėdėti struktūroje ir nieko daugiau. Nuo šiandienos kiti kalbės partijos naudai. Žinoma, jam teks patarėjo vaidmuo, tačiau kongresas išrinko tuos, kurie atstovaus partijai viešuomenės akyse, ir kas sako, kad jie visada klausys jo patarimų?

Visada. Jis mąsliai pakartojo tą žodį. Taip keista jį tarti esant aštuoniasdešimt aštuonerių. Kaip tuščiai jis staiga nuskambėjo.

Jis šluostėsi, stengdamasis nepaslysti ant grindų, kai kelnių kišenėje ant tualeto sėdynės suskambėjo *iPhone* mobilusis.

Jis atsiliepdamas pasisakė pavardę, o po kojomis telkėsi balutė.

– Herbertas Sionderskovas. Visą dieną stengiausi tave pasiekti.

– Suprantu, – atsakė Vadas. – Herbertai, jau seniai tave begirdėjau, bičiuli. Taip, atsiprašau, bet telefonas buvo išjungtas dėl kongreso Tostrupe.

Sionderskovas pasveikino jį, nors balsas tikrai nebuvo linksmas.

– Kurtai, policija tiria kažkokių dingusių asmenų bylas, tarp jų – Filipas. Karlas Mjorkas iš Kopenhagos policijos komisariato. Mija kelis kartus paminėjo tavo pavardę. Bijau, kad ji paminėjo ir *Reikalą*.

Kurtas akimirką stovėjo ramiai.

– Ką Mija žino?

– Nelabai daug. Bet kuriuo atveju, ne iš manęs, ir tikriausiai net ne iš Filipo. Regis, ji šen ten nugirdo kelis sakinius, ir viskas. Taip pat ji paminėjo Luisą Petersoną. Vis kalbėjo, nors aš mėginau ją sustabdyti. Bijau, kad pastaruoju metu ji tapo tikra užsispyrėlė.

Tai negerai.

– Ką ji tiksliai pasakė, ar gali prisiminti? – Kurtas virpėjo nuo šalčio, kūnas ėjo pagaugais, keli likę plaukeliai atsistojo piestu.

Jis niekaip nekomentuodamas klausėsi, ką jam pasakoja Herbertas Sionderskovas. Prabilo tik tada, kai anas baigė.

– Nežinai, ar tas detektyvas susisekė su Luisu Petersonu?

– Ne. Norėjau patikrinti, bet neturiu Luiso telefono numerio. Juk internete jo nėra, tiesa?

Kol Kurtas bandė įvertinti pavojų, tvyrojo tyla. Tikrai, nieko gero. Visai prastai.

– Herbertai, mūsų darbui dar niekada nebuvo iškilęs toks pavojus, todėl meldžiu suprasti, ko tavęs prašysiu. Judu su Mija vyksite atostogauti, supranti? Aš apmokėsiu. Skriskite į Tenerifę. Salos vakaruose yra keletas stačių uolų, vadinasi Milžinų uolos. Jos labai stačios, atsigręžusios į jūrą.

– O, Dieve, – tyliai pratarė Sionderskovas.

– Paklausyk manęs, Herbertai! Nėra kito kelio. Turi atrodyti kaip nelaimingas atsitikimas, ar girdi?

Jis girdėjo, kaip kitame gale Sionderskovas sunkiai kvėpuoja.

– Herbertai, labai daug pastatyta ant kortos. Pagalvok apie savo brolį, gerus bičiulius, kolegas ir pažįstamus. Jau neminint tavęs paties. Tai gali reikšti iššvaistytus metus ir politinę griūtį. Ne vienas bus sužlugdytas, jei nesustabdysi Mijos. Kalbu apie begalinius, vis atidedamus teismo procesus. Griežtus teismo nuosprendžius. Ne-

šlovę ir žlugimą. Visas darbas, kurį nuveikėme, kad įtvirtintume save kaip organizaciją, bus tuščiai. Tūkstančių tūkstančiai valandų ir milijoninės dotacijos. Šiandien įvyko pirmasis nacionalinis Tyrumo partijos kongresas. Po kitų rinkimų mes atstovausime parlamente. Judu su Mija keliate tam grėsmę. Tau turi pavykti.

Sionderskovas vis dar nepajėgė kalbėti.

– Tikiuosi, sunaikinai Filipo bylas, kaip tarėmės. Visi jo dokumentai dingę?

Atsakymo nebuvo. Kurtas suakmenėjo. Dabar teks patiems tuo rūpintis.

– Negaliu to padaryti, Kurtai. Ar negalim paprasčiausiai išvažiuoti, kol viskas aprims? – meldė Sionderskovas. Tarsi nežinotų, kad jo maldavimai bergždi.

– Du išskirtiniai pensininkai su Danijos pasais, Herbertai? Nejau rimtai manai, kad pavyktų tiesiog įsimaišyti į minią? Policija užsimerkusi jus ras. O jei ras *jie*, rasim ir *mes*.

– O, Dieve, – vėl tarstelėjo Sionderskovas.

– Turi dvidešimt keturias valandas. Rytoj užsisakyk kelionę per *Star Tour*. Jei ten išparduota, imkis skrydžių į Madridą, o paskui į Tenerifę vietine linija. Kai būsi ten, kas penkios valandos fotografuok vietovę ir siųsk nuotraukas man elektroniniu paštu, kad žinočiau, kur esi. Tokia bus pabaiga, ar supratai?

Atsako teko palaukti.

– Supratau.

Kurtas padėjo ragelį.

– Pažiūrėsim, ar supratai, – tarė jis sau. – O paskui mes paimsim iš namų tas prakeiktas bylas ir jas sudeginsim.

Jis patikrino praleistus skambučius telefono ekrane. Sionderskovas nemelavo. Jis skambino Kurtui kas pusvalandį nuo pusės pirmos.

O paskui panašiai elgėsi Luisas Petersonas, iš viso penkiolika skambučių.

Tai tikrai nežada nieko gero.

Filipo Niorvigo dingimo tyrimas jam nekelia nė mažiausio rūpesčio. Jis su tuo neturi nieko bendra. Jam kėlė nerimą tai, ką policijai prišnekėjo Mija.

Nejau jis neįspėjo Filipo dėl tos prakeiktos moteriškės? Nejau neįspėjo Herberto?

Juk įspėjo, ar ne?

Praėjo krizinis pusvalandis, per kurį Kurtas Vadas nuolat skambino Luisui Petersonui, kol galiausiai jaunasis žurnalistas atskambino.

– Taip, atsiprašau, tiesiog kaskart jums paskambinęs aš išjungdavau mobilųjį, kad nebūčiau susektas, – paaiškino jis. – Taip pat nenorėjau, kad man skambintų tas Karlas Mjorkas ir jo bjaurus padėjėjas.

– Trumpai papasakok, – paliepė Kurtas. Petersonas pakluso.

– Kur tu dabar? – paklausė Kurtas, jiems baigus kalbėtis.

– Stovėjimo aikštelėje už Kylio.

– O kur važiuoji?

– Jums nereikia žinoti.

Kurtas linktelėjo.

– Ir nereikia nerimauti. Visi „Beneficijos“ aplankai su manimi.

Geras žmogus.

Baigęs pokalbį, Kurtas apsirengė. Miegas turės palaukti.

Jis užlipo į mėgėjiškas dirbtuves su maža virtuvėle, ištraukė stalčių po darbastaliu, patraukė plastikinį padėklą, pilną varžtų bei sraigtų, ir išsiėmė seną *Nokia* telefoną, kuris gulėjo apačioje.

Įdėjęs išankstinio apmokėjimo kortelę, vyras įkrovė telefoną, paskui jį įjungė ir surinko Kasperseno numerį. Advokatas atsiliepė mažiau nei po dvidešimties sekundžių.

– Tu vėlyvas, Kurtai. Kaip čia atsitiko, kad skambini iš šito numerio?

– Krizė, – atsakė Vadas. – Užsirašyk numerį ir paskambink man iš išankstinio lygiai po penkių minučių.

Kaspersenas padarė kaip lieptas ir spengiančioje tyloje klausėsi Kurto pasakojimo.

– Ar policijos komisariate turim patikėtinį? – baigęs aiškinti paklausė Kurtas.

– Ne. Bet turim žmogų centrinėje nuovadoje, – atsakė Kaspersenas.

– Susisiek su juo ir pasakyk, kad reikia sustabdyti policijos tyrimą. Pasakyk jam, kad stengtųsi iš visų jėgų, kol tas Karlas Mjorkas nenurims.

24

Lapkritis, 2010

Valytuvai veikė visu pajėgumu. Sukdamas į stovėjimo aikštelę Karlas dirstelėjo į laikrodį. Be penkiolikos keturios, keturiasdešimt penkias minutes vėluoja į tą kvailą susitikimą su psichologu Krisu. Už šitai šįvakar Mona iškels jam pragarą. Kodėl, po velnių, viskas turi užgriūti vienu metu?

– Gal geriau pasiimk šitą, – tarė Asadas, – iš dėtuvės automobilio durelėse traukdamas sulankstomą skėtį.

Karlas užgesino variklį.

– Nenusiteikęs lįsti po skėčiu, – suniurnėjo jis, tačiau greitai pasigailėjo savo žodžių. Sėdėdamas automobilyje prie įėjimo į niūrų betoninį pastatą suvokė, kad kažkas atkimšo dangų ir tematyti vandens siena.

– Lįsk po skėčiu, Karlai. Neseniai sirgai, jau nepameni? – šūktelėjo Asadas.

Karlas paniekinamai dėbtelėjo į taškuotą skėtį. Kokiu būdu visiškai suaugęs vyras pačiame jėgų žydėjime galėtų įsigyti tokį baisiausiai juokingą daiktą? Dėl Dievo meilės, jis rausvas.

Vis dėlto jis susigūžė po skėčiu ir nušlepsėjo per balas su Asadu, kol staiga iš potvynio išniro kolega ir praėjo pro juos išsišiepęs taip, tarsi įtartų, kad juodu jungia kažkas daugiau nei policijos darbas.

Karlas žengė į pliaupiantį lietų pakėlęs smakrą. Vyrai po skėčiais apgailėtini, lygiai kaip ir tie, kurie per iškylą išsirengia iki pusės. Jis neturi būti su tokiais lyginamas.

– Atrodai kaip permirkusi žiurkė, – šūktelėjo budintis pareigūnas, kai Karlas kuo greičiau šlepsėjo pro šalį, skleisdamas garsus kaip išprotėjusi vonios pompa.

– Patikrink, kas per viena yra organizacija „Beneficija“, gerai, Rouze? – tarė Karlas, nekreipdamas dėmesio į jos pastabas apie banginius krante ir apverstas vonias.

Jis apgailėtinai pabandė nusausinti drabužius tapšnodamas tualetiniu popieriumi, tada pažadėjo sau pasirūpinti, kad tualete būtų įrengtas automatinis rankų džiovintuvas. Vienas iš tų daikčiukų jo kūno temperatūrą akies mirksniu pakeltų iki normalios.

– Ar kalbėjaisi su Liza, Asadai? – paklausė jis po dar trijų ketvirčių ritinėlio, kai ant savo kabineto grindų Asadas išvyniojo maldos kilimėlį.

– Viskas savo laiku, Karlai. Pirmiausia malda.

Karlas dirstelėjo į laikrodį. Po minutės pusė komisariato patrauks namo, tarp jų ir Liza. Kažkas turi laikytis normalių darbo valandų, nors ir ne jis.

Jis sudribo ant kėdės savo kabinete ir surinko jos numerį.

– „A“ skyrius. Kuo galiu jums padėti? – uždainavo balsas, priklausantis, jis galėjo prisiekti, poniai Sorensen.

– Ei, Liza?

– Liza pas ginekologą. Kalba Kata.

Abiem atvejais per daug informacijos.

– Suprantu. Čia Karlas Mjorkas. Gal kuri iš jūsų patikrinot, kam skambino toks Luisas Petersonas šią popietę apie trečią valandą?

– Taip, branguti, patikrinom.

„Branguti"? Ar jis gerai nugirdo? Kokiuose kursuose ji iš tikrųjų buvo? Pažengusių šiknalaižių?

– Jis skambino tokiam Kurtui Vadui iš Briondbiu. Ar reikia adreso?

Du skambučiai Luisui Petersonui nieko nedavė, tik žinutę, sakančią, kad: „Abonentas šiuo metu nepasiekiamas", tačiau ko dar galėjai tikėtis? Jis tikrai su džiaugsmu būtų paklausęs Petersono, kodėl jis skambino žmogui, su kuriuo tvirtino neturįs nieko bendra.

Karlas atsidusęs dirstelėjo į savo priminimų lentą ir nusegė popieriaus lapelį su Kriso telefono numeriu. Šito numerio jis nesiruošė įsirašyti į savo nedidelę telefono knygelę, tačiau pasinaudoti juo dabar buvo tikrai patrauklesnė išeitis, nei bristi per balas į Ankerio Hegordo gatvę.

– Krisas Lakuras, – atsiliepė balsas kitame gale. Pavardė tokia pretenzinga, kad toliau jau nėra kur.

– Karlas Mjorkas, – atsakė detektyvas.

– Dabar negaliu su jumis kalbėti, Karlai. Tuojau ateis klientas, paskambinkit man rytoj ryte.

Mėšlas. Mona tikrai nebus patenkina.

– Tikrai atsiprašau, Krisai, – dar išlemeno Karlas, kol vyrukas nepadėjo ragelio. – Šiandien nieku gyvu negalėjau ištrūkti. Kaip žino-

te, mano kelias liūdnas ir lavonais nusėtas. Gal galite mane užrašyti pirmadieniui? Prašau! Žinau, kad man to reikia.

Stojusi pauzė buvo triuškinanti, kaip tik tokia, kaip tarp vykdančiojo mirties bausmę „Taikytis!" ir „Ugnis!" Nėra ko abejoti, kad šitas savimi patenkintas odekolono fontanas kreipsis tiesiai į Moną.

– Hmm. Galvoju, ar jūs nuoširdus?

„Nuoširdus dėl ko?" – jau ruošėsi teirautis Karlas ir kaip tik tada susivokė, ko anas klausia.

– Kuo nuoširdžiausias. Esu įsitikinęs, kad mūsų susitikimai pasirodys man be galo naudingi, – atsiliepė jis, galvodamas apie tai, kad jo smegenų konvulsijas geriau nei bet kokios Kriso pastangos išgydytų nuostabus uždegantis Monos kūnas.

– Gerai, tada pirmadienį. Trečią, kaip ir šiandien. Tinka?

Karlas pakėlė akis į lubas. Taip, velniai rautų.

– Ačiū, – tarė ir padėjo ragelį.

– Du dalykai, Karlai, – pasigirdo balsas už nugaros.

Jis užuodė kvepalus jai dar neprabilus. Tarsi mirgantis audinių minkštiklio debesis pakibo ore. Neįmanoma nepajusti.

Jis atsisuko ir tarpduryje pamatė Rouzę su krūva laikraščių po pažastimi.

– Kokias kvepalais tu pasikvėpinusi? – pasiteiravo jis, puikiausiai žinodamas, kad tai, ką ji pasakys dabar, prilygs mirtinoms durtinėms žaizdoms, jei jis nepasisaugos.

– Šitie? A, jie Yrsos.

Pakankamai pasakyta. Regis, Yrsos jiems taip lengvai nebus leista pamiršti.

– Pirmiausia patikrinau šitą Herbertą Sionderskovą iš Halskovo. Regis, jis nemeluoja sakydamas, kad negali turėti nieko bendra su Niorvigo dingimu, nes nuo 1987-ųjų balandžio pirmos iki spalio

aštuonioliktos buvo Grenlandijoje. Jis ten dirbo juristu pagal sutartį su vietos valdžia.

Karlas linktelėjo jusdamas, kaip jo žarnose kyla trikdantys judesiai, pranašaujantys audrą.

– Antra, „Beneficija“ yra privačiai išlaikomas mokslinių tyrimų centras. Be poros nepriklausomų politikos analitikų, yra vienas žurnalistas, irgi nuolatinis darbuotojas, šitas Luisas Petersonas. Jie dirba vadinamuoju *Portfelio* metodu, kitaip tariant, kepa trumpus straipsnius, kuriuos užsiėmę politikai gali permesti per kelias sekundes. Jei nori mano nuomonės, populiarus, tendencingas mėšlas.

Karlas nė sekundę nesuabejojo.

– Kas viskam vadovauja? – pasiteiravo.

– Liselotė Zymens. Ji yra valdybos pirmininkė, o jos sesuo – vykdomoji direktorė.

– Hmm. Niekada negirdėjau apie tokią.

– Ir aš ne, tačiau patikrinau jos kilmę. Tikrinau dvidešimt penkerių metų senumo registracijos adresus, kol išryškėjo šis tas, už ko galima užsikabinti.

– Pirmyn.

– Devintojo dešimtmečio pabaigoje ji gyveno tuo pačiu adresu kaip gerai žinomas vaisingumo gydytojas Helerupe Vilfridas Lionbergas. Jis yra seserų Zymens tėvas. Sakyčiau, tai gana įdomu.

– Tikrai? – Karlas truputį palinko pirmyn. – Paaiškink, kodėl.

– Todėl, kad Vilfridas Lionbergas yra vienas Tyrumo partijos įkūrėjų. Nejau nematei jo per *teliką*?

Karlas bandė prisiminti, tačiau tik išsiaiškino, kad gurguliuojantis žarnynas, regis, atkirto visus ryšius su smegenų žieve.

– Gerai. O kam tada laikraščiai? – tęsė jis, rodydamas šūsnį po Rouzės pažastimi.

– Mudu su Asadu vėl peržiūrėsim tų asmenų dingimo laikotarpį, tik šįkart – kitus laikraščius. Reikia įsitikinti, kad nieko nepraleidome.

– Puikus darbas, Rouze, – pagyrė jis skaičiuodamas, kiek žingsnių prireiks iki tualeto.

Po dešimties minučių jis stovėjo prieš Asadą neabejotinai išblyškęs.

– Važiuoju namo, Asadai, dirglus skrandis.

Dabar jis pasakys: „Juk sakiau“, – galvojo sau Karlas.

Tačiau Asadas tik pakišo ranką po stalu, paėmė skėtį ir ištiesė Karlui.

– Apmaudu, kad kupranugariui nepavyksta vienu metu kosėti ir šikti, – pasakė.

Kad ir ką, po velnių, tai galėtų reikšti.

Važiuodamas namo Karlas mygo akceleratorių. Prakaitas sunkėsi iš kiekvienos poros, skrandyje tvyrojo visiška sumaištis. Jei sustabdytų kelių policija, jis neturėtų kitos išeities, tik teisintis *force majeure*. Karlas net svarstė įsijungti mėlynus švyturėlius ir sireną. Jau praėjo dešimtmečiai nuo to laiko, kai jis krovė į kelnes, todėl varė kaip pašėlęs, kad tas metas nepasikartotų.

Grįžęs namo ir radęs laukujes duris užrakintas, vos jų neišlaužė. Kas, po velnių, čia per žaidimas? Penkios minutės palengvėjimo tualete, ir jis pasijuto kur kas geriau. Po dviejų valandų Karlas buvo pasiruošęs pristatyti save asmeniškai bei savo *Colgate* šypseną Monai ir su pabaisa jos vaikaičiu žaisti malonų dėdulę.

Kai jis įėjo į svetainę, Hardis nemiegojo. Stebėjo, kaip nutekamaisiais vamzdžiais liejasi lietaus vanduo.

– Bjaurus oras, – pareiškė išgirdęs įeinant Karlą. – Bet ką atiduočiau, kad galėčiau ten atsidurti nors pusei minutės.

– Gera tave matyti, drauguži, – Karlas atsisėdo prie Hardžio lovos ir perbraukė ranka draugo skruostą. – Žinai, visa kas turi dvi puses. Ką tik dėl šito oro pasigavau baisiausią rotavirusą.

– Jei atvirai? Bet ką atiduočiau už rotavirusą.

Karlas nusišypsojo ir nusekė Hardžio žvilgsnį.

Ant stalelio prie lovos gulėjo atplėštas laiškas, ir Karlas iš karto atpažino siuntėjo adresą. Vieną dieną ir pats tikėjosi tokio sulaukti.

– Vadinasi, tavo skyrybos su Mina įvyko. Kaip jautiesi, Hardi?

Hardis sukando dantis ir širdį gniaužiančiomis pastangomis pabandė apsimesti nepastebėjęs užjaučiamos Karlo išraiškos.

– Nemanyk, kad negaliu apie tai kalbėti, Karlai, – atsiliepė jis po ilgesnės nei minutė tylos.

Karlas suprato jį geriau nei kas kitas. Santuoka buvo gera. Galbūt geriausia iš visų Karlo pažįstamų. Po kelių mėnesių turėjo būti sidabrinės jų vestuvės, tačiau Hardį pakirtusi kulka sutrupino ir santykius.

Karlas linktelėjo.

– Ar Mina atsigavo?

– Taip. Mūsų berniukas su ja, jiems viskas gerai.

Hardis supranta, žinoma, supranta. Kodėl jo mylimos moters gyvenimas turėtų sustoti vien dėl to, kad jo sustojo?

– Juokinga, kad šiandien aš įgijau krislelį vilties.

Karlas pakėlė antakius; refleksas. Jis atsiprašomai nusišypsojo, bet per vėlai.

– Taip, žinau, ką galvoji, Karlai. Manai, kad esu idiotas, nenorintis susitaikyti su faktais, tačiau prieš pusvalandį Mika man kažką darė ir pragariškai skaudėjo. Pakankamai, kad Mortenas kambario viduryje sušoktų džigą.

– Kas, po galais, tas Mika?

– Ką gi, akivaizdu, kad pastaruoju metu nedažnai būni namuose. Jei nežinai, kas toks yra Mika, geriau paklausk Morteno. Tik nepamiršk pirma pasibelsti. Šiuo metu yra jų intymi fazė, – žodžius palydėjusį gargaliavimą derėjo palaikyti kikenimu.

Karlas tyliai kaip pelė stovėjo prie Morteno rūsio durų, kol prislopintas juokas suteikė jam dingstį pasibelsti.

Jis įėjo dvejodamas. Tikimybės pamatyti dručkį Morteną intymiai susijungusį su kažkuo, vardu Mika, būtų pakakę bet kam sustabdyti.

Du vyrai nekaltai stovėjo priešais atviras kadaise buvusios saunos duris, apsikabinę per pečius.

– Sveikas, Karlai, kaip tik rodau Mikai savo *playmobilių* kolekciją.

Karlas jautė, kaip jo veide atsiranda kvaila išraiška. Jeigu Mortenas tikrai atsivedė šitą įdegusį rėmą su pretekstu apžiūrėti jo *playmobilių* rinkinį, tai nurungia visus paties Karlo bandymus įvilioti nieko neįtariančią moterį į savo guolį.

– Laba, – tarė Mika ir ištiesė ranką, plaukuotesnę nei Karlo krūtinė. – Mika Johansenas. Esu kolekcininkas, kaip ir Mortenas.

– Aišku, – sumurmėjo Karlas, staiga praradęs gebėjimą rišliai kalbėti.

– Jis renka ne *kinder* kiaušinius arba *playmobilius* kaip aš, bet pažiūrėk, ką man padovanojo.

Mortenas padavė Karlui nedidelę kartono dėžutę. *3218-A BAUARBEITER* buvo parašyta. Ir tikrai, viduje tūnojo mažas žydras

žmogeliukas kieta raudona skrybėle, laikantis daiktą, panašų į per didelį grindų šepetį.

– Labai gražu, – tarė Karlas ir atidavė.

– Gražu? – sušnypštė Mortenas ir stipriai apsikabino svečią. – Ne gražu, o nepaprasta, Karlai. Dabar aš turiu pilną darbininkų komplektą nuo 1974-ųjų, kai visa tai prasidėjo, iki pat dabar. Net dėžutė idealios būklės. Nepaprasta, tiesa?

Karlas nematė savo nuomininko šitaip švytinčio nuo tada, kai prieš trejus metus atsikraustė.

– Tai ką tada renki tu, Mika? – pasiteiravo Karlas, iš tikrųjų visai netrokšdamas sužinoti.

– Antikvarines knygas apie centrinę nervų sistemą.

Karlas veltui stengėsi nutaisyti tinkamą veido išraišką. Tamsiaplaukis Adonis nusišypsojo.

– Suprantu, keistas dalykas rinkti. Tačiau aš esu diplomuotas fizioterapeutas, turiu akupunktūrininko pažymėjimą, tai gal ir ne visiškai keista.

– Mes susipažinome prieš dvi savaites, kai buvau kažką pasidaręs savo sprandui. Galva buvo visai sustingusi, prisimeni, Karlai?

Ar buvo toks metas, kai Morteno galva *nebuvo* sustingusi? Jei buvo, tai jis pražiopsojo.

– Ar jau kalbėjai su Hardžiu? – pasiteiravo Mortenas.

– Taip, todėl ir nulipau. Jis pasakojo, jog nuo kažko jam velniškai skaudėjo, – Karlas atsisuko į Miką. – Ką tu padarei, įbedei adatą jam į akį?

Jis bandė nusijuokti, bet juokėsi vienas.

– Nevisiškai. Įbedžiau adatas į kai kuriuos nervus, kurie vis dar, regis, yra jautrūs.

– Ir jis į tai sureagavo?

– Pernelyg, – atsiliepė Mortenas.

– Mums reikia jį pasodinti, – pasakė Mika. – Jis turi jautrių vietų. Yra plotas petyje, du taškai aplink nykščio pagrindą. Tai labai padrąsina.

– Ką nori pasakyt, padrąsina?

– Nemanau, kad kuris iš mūsų gali visiškai suprasti, kaip sunkiai jis stengiasi sužadinti šiuos pojūčius. Tačiau, regis, yra indikacijų, rodančių, kad jeigu jis nepaliaus dirbęs, Hardis gal sugebės pakrutinti nykštį.

– Nykštį? O ką gero jam tai duos?

Mika nusišypsojo.

– Daug. Tai reiškia kontaktą, darbą, transportą, galimybę savimi pasirūpinti.

– Ar dabar kalbi apie elektrinį vežimėlį?

Stojo pauzė. Mortenas žvelgė į naują savo širdies valdovą susižavėjęs, o Karlas jautė, kaip kyla jo kūno temperatūra, pradeda daužytis širdis.

– Šitai ir dar daug ką. Turiu daug kontaktų sveikatos priežiūros srityje, o Hardis akivaizdžiai toks pacientas, į kurį verta investuoti. Esu visiškai įsitikinęs, kad netolimoje ateityje jo gyvenimas gali radikaliai pasikeisti.

Karlas stovėjo kaip prikaltas. Jis jautėsi taip, lyg ant jo leistųsi lubos, nesuprasdamas, kur stovi ir kur kreipti akis. Stovėjo lyg perkūno trenktas, kaip vaikas, staiga suvokęs pasaulį. Tas jausmas Karlui buvo beveik nepažįstamas, ir jis tik tiek tegalėjo padaryti: žengė pirmyn ir apkabino tą žmogų. Norėjo padėkoti, tačiau žodžiai užstrigo gerklėje.

Tada jis pajuto tapšnojimą per nugarą.

– Taip, – pasakė angelas Mika. – Žinau, kaip jautiesi, Karlai. Tai svarbu, tikrai svarbu.

Laimei, buvo penktadienis, todėl žaislų parduotuvė Alerode vis dar buvo atidaryta. Pats laikas nupirkti vieną ar kitą niekalą Monos anūkui, ką nors, ko *negalima* panaudoti kaip ginklo.

– Sveikas, – netrukus tarė jis berniukui, spoksančiam į jį Monos koridoriuje. Vaikas atrodė panašus į tokį, kuris gali padaryti žmogui daug žalos net ir neturėdamas kuo jam smogti.

Jis padavė berniukui dovaną laikydamasis saugaus atstumo. Ranka šovė kaip gelianti kobra.

– Puikūs refleksai, – tarė Monai, kai vaikas pradingo su grobiu. Jis prisitraukė ją prie savęs ir laikė taip tvirtai, kad nė šapelio tarp jųdviejų neįspraustum. Ji tikrai buvo išskirtinai nuostabi, kvapni ir kone neįtikėtinai apetitiška.

– Ką jam padovanojai? – paklausė, o paskui jį pabučiavo. Kaip, po galais, jam prisiminti, kai jos dailios rudos akys taip arti?

– Hmm... *Phlat Ball*, manau, taip vadinasi. Suspaudi, pasidaro plokščias, o paskui vėl išsipučia kaip kamuolys. Man regis, yra net laikmatis.

Ji skeptiškai jį nudelbė tarsi sakydama, kad Liudvikas be vargo suras žaislui galybę kitų panaudojimo būdų, apie kuriuos Karlas nė nenutuokia.

Šį kartą Monos duktė Samanta, regis, buvo labiau pasiruošusi. Ji paspaudė Karlui ranką ir susilaikė nespoksojusi į jo mažiau girtinus fizinius atributus. Samanta buvo paveldėjusi motinos akis. Kaip galima palikti tokio grožio būtybę su vaiku, Karlas neturėjo supratimo. Bent jau tol, kol ji neprasižiojo.

– Viliuosi, šįkart nevarvinsi į padažą, – sviedė ji ir prapliupo skardžiu, labai nepritinkamu juoku.

Karlas pabandė nusijuokti kartu, nors jo juokas buvo kur kas mažiau širdingas.

Nieko nelaukę, jie sėdo prie stalo. Karlas pasiruošė mūšiui. Keturios tabletės iš vaistinės užkišo jo žarnyną, protas buvo šviesus ir pasiruošęs blogiausiam.

– Ar tau patiko kamuolys, Liudvikai?

Berniukas neatsakė, tikriausiai todėl, kad į burną buvo susigrūdęs dvi saujas traškučių.

– Žaislas pirmu bandymu išlėkė pro langą, – pasakė jo motina. – Nulipsi ir surasi jį kieme, kai pavalgysim, ar girdi, Liudvikai?

Vis dar jokio atsakymo, vaikinas bent jau buvo pastovus.

Karlas dirstelėjo į Moną, ji paprasčiausiai truktelėjo pečiais. Akivaizdu, jo bandomasis laikotarpis dar nepasibaigė.

– Ar kiek nors tavo smegenų išlindo pro tą skylę, kai pašovė? – galiausiai pasiteiravo berniukas, nugurkęs dar porą saujų bulvyčių. Jis parodė randą ant Karlo smilkinio.

– Šiek tiek, – atsiliepė vyras. – Todėl dabar aš turiu dvigubai daugiau smegenų negu ministras pirmininkas.

– Tai nedaug ką pasako, – už šoninės linijos suniurnėjo jo motina.

– Man puikiai sekasi matematika, o tau? – paklausė berniukas, šviesiomis akimis pirmą kartą pažvelgdamas tiesiai į Karlą. Kontaktas.

– Puikiai, – sumelavo Karlas.

– Ar tu žinai apie tūkstantis aštuoniasdešimt devynis? – paklausė vaikas. Karlas nustebo, kad jis gali įvardyti tokį didelį skaičių. Šiaip ar taip, kiek jam metų? Penkeri?

– Tau gali prireikti popieriaus, Karlai, – tarė Mona, iš komodos stalčiaus traukdama užrašų knygelę ir pieštuką.

– Gerai, – tarė berniukas, – sugalvok ir užsirašyk triženklį skaičių.

Triženklis skaičius. Iš kur, po galais, penkiametis ištraukė tokią frazę?

Karlas linktelėjo ir padarė, ko paprašytas: 367.

– Dabar tą skaičių apversk.

– Apversti? Ką turi omeny?

– Užrašyk nuo galo. Ar esi tikras, kad ištekėjo tik dalis tavo smegenų? – paklausė džiūgaujanti berniuko motina.

Karlas užrašė: 763.

– Dabar atimk mažesnį skaičių iš didesnio, – nurodinėjo garbanotasis genijus.

763 minus 367. Karlas pridengė popierių ranka, kad niekas nepastebėtų, jog jis vis dar skaičiuoja kaip trimetis.

– Koks rezultatas? – Liudvikas laukdamas išpūtė akis.

– Na, atrodo, 396.

– Dabar apversk šitą skaičių ir pridėk prie jo 396. Kiek tau išeina?

– Nori pasakyt, sudėti 693 ir 396?

– Taip!

Karlas susitelkė skaičiuodamas, vėl pridengęs ranka savo keverzones.

– Tūkstantis aštuoniasdešimt devyni, – atsakė jis, truputį panerimavęs, kol gavo šį skaičių.

Berniukas prapliupo juoku, kai Karlas pakėlė galvą numanydamas, koks sukrėstas atrodo.

– Puikiai, Liudvikai. Visada išeina 1089, nesvarbu, kokie skaičiai?

Berniukas atrodė nusivylęs.

– Taip, juk taip ir sakiau. Bet, jei pradėsi, pavyzdžiui, nuo 102, pirmas skirtumas bus devyniasdešimt devyni. Tada vietoj devynias-

dešimt devynių reikia užrašyti 099, nes skaičius visada turi būti triženklis, prisiminsi?

Karlas linktelėjo, tarsi būtų ką supratęs.

– Sumanus vyrukas, – tarė jis sausai ir nusišypsojo Samantai. – Neabejoju, paveldėjo tai iš mamos.

Ji neatsakė, todėl, akivaizdu, jis neklydo.

– Samanta yra tikriausiai viena gabiausių šalies matematikių. Bet atrodo, kad Liudvikas bus dar geresnis, – pranešė Mona, tada padavė jam lašišos.

– Ką gi, vadinasi, mamytė ir atžala abu labu tokiu. Pusiau genijai, pusiau ugnies kamuoliai, pusiau nemandagumo įsikūnijimas. Geras mišinys. Ne per lengviausia šeimynėlė.

Po kelių intelektinių iššūkių Karlas galiausiai buvo paleistas. Dar dvi porcijos traškučių buvo apvainikuotos ledais, per tą laiką berniukas nuvargo. Samanta su Liudviku viešnagę baigė ir atsisveikino, o Mona liko stovėti priešais jį su kibirkštėlėmis akyse.

– Susitariau su Krisu susitikti pirmadienį, – pasakė Karlas, norėdamas kuo greičiau užbaigti šią dalį. – Paskambinau jam atsiprašyti, kad šiandien negalėjau. Sąžiningai, Mona, nuo pat ryto buvau įsisukęs.

– Nesijaudink dėl to, – atsakė ji stipriai jį apkabindama, taip stipriai, kad Karlas kone užvirė.

– Aš manau, tu esi pasiruošęs truputį pabendrauti, – tarė ji, ranka švelniai braukdama per jo kelnių priešakį.

Karlas įtraukė oro pro sukąstus dantis. Moteris pastabi, nieko nepasakysi. Gal tai ji paveldėjo iš dukters?

Po privalomų įvadinių manevrų Mona išlėkė į vonią pasipudruoti nosytės, o Karlas liko sėdėti ant lovos blizgančiais skruostais, sutinu-

siomis lūpomis ir apatinėmis kelnaitėmis, kurios staiga ėmė atrodyti siaubingai per mažos.

O tada suskambėjo jo mobilusis.

Tai Rouzės numeris komisariate. Mėšlas.

– Taip, kas yra, Rouze? – aštriai į ragelį rėžė jis. – Sakyk trumpai, nes aš įpusėjęs šį tą svarbaus, – pridūrė jausdamas, kaip jo džiaugsmas ir pasididžiavimas pradeda lėtai vysti.

– Mes pasiekėme pergalę, Karlai.

– Ką jūs darote? Ir kodėl tu vis dar darbe?

– Mes abu čia. Sveikas, Karlai! – fone sučirpė Asadas. Ką jie ten veikia, klūpo, ar ką?

– Radom dar vieną dingusį asmenį. Apie jį buvo pranešta mėnesiu vėliau, todėl iš pradžių bylos nematėme.

– Gerai, ir kas verčiau jus galvoti, kad bylos susijusios?

– Ją vadina *Velo Solex* byla. Vyrukas iš Brenderupo Fiune sėdo ant savo mopedo ir patraukė į Aibiu, paliko transportą prie geležinkelio stoties ir niekas nuo tada jo nematė. Ištirpo ore.

– Kokia data?

– 1987-ųjų rugsėjo ketvirta. Bet čia dar ne viskas.

Karlas dirstelėjo link vonios, kur jo erotinių svajų moteris jau skleidė koketiškus triukšmus.

– Nagi, greitai. Kas dar paaiškėjo?

– Jo pavardė Hermansenas.

– Tagas Hermansenas.

Karlas susiraukė.

– Ir?

– Hermansenas, Karlai! – subliuvo Asadas. – Nejau nepameni? – Tą pavardę Mija Niorvig paminėjo kalbėdama apie pirmąją savo pirmo vyro bylą, tvarkytą Kurto Vado pavedimu.

– Gerai, – atsiliepė Karlas. – Turėsim ją peržiūrėti. Puikus darbas. Dabar eikit namo, meilučiai.

– Susitiksim komisariate, taip, Karlai? Rytoj devintą ryto? – ragelyje aidėjo Asado balsas.

– Rytoj šeštadienis, Asadai. Ar esi kada girdėjęs apie išeigines?

Linijoje pasigirdo triukšmas, kai Rouzė perdavė ragelį Asadui.

– Paklausyk, Karlai. Jei mudu su Rouze galim dirbti poilsio dieną, gal tu šeštadienį gali nuvažiuoti į Fiuną?

Tai nebuvo klausimas.

25

Rugsėjis, 1987

Rita žvelgė kitapus Peblingo ežero. Nors išoriškai atrodė rami, dėl įtampos ir laukimo kūnas troško nikotino. Dvi cigaretės, ir ji patrauks pilkų plytų pastato link. Paspaus telefonspynės mygtuką, pastums priekines duris ir užlips laiptais, kurie sugrąžins į praeitį. O tada vėl prasidės gyvenimas.

Ji šyptelėjo sau ir pro šalį risnojančiam jaunuoliui, kuris atsakydamas flirtuojamai nusišypsojo. Nors atsikėlusi su aušra, Rita jautėsi pakylėta. Nenugalima.

Su cigarete tarp lūpų ji pastebėjo, kad bėgikas sustojo už dvidešimties metrų ir pradėjo atlikinėti tempimo pratimus, žvilgsnį treniruodamas ant jos prasegto apsiausto ir putlios krūtinės.

Gal kitą dieną, bylojo jos akys, kai ji prisidegė cigaretę.

Vienintelė svarbi šią akimirką buvo Netė. Pamatyti Netę buvo nepalyginamai svarbiau nei šitas vaikis su tarp kojų tabaluojančiais smegenimis.

Nuo tos akimirkos, kai atplėšė laišką, iki pat šio ryto, kai sėdo į savo automobilį ir išrūko į sostinę, Rita suko mintyse tą patį klausi-

mą: kodėl Netė nori ją pamatyti? Juk prieš daugelį metų jos sutarė, kad niekada daugiau nebesimatys? Juk Netė gana aiškiai tai išdėstė, kai jiedvi buvo susitikusios pastarąjį kartą.

– Tai dėl tavo kaltės aš atsidūriau toje prakeiktoje saloje. Tai tu mane įpainiojai, – suburbuliavo Rita, mėgdžiodama savo buvusią draugę tarp dūmo įtraukimų, kol jaunasis bėgikas vis dar mėgino įvertinti savo šansus.

Rita susijuokė. Toje rimtoje, gerai saugojamoje gydykloje jos gyveno tikrai labai nesveikai.

Tą dieną, kai Netė atvyko į įstaigą Braininge, susimušė keturios mažiau atsilikusios pacientės. Salės aukštomis lubomis aidėjo nuo šauksmų ir riksmų. Skambėjo kaip beprotnamis.

Rita mėgo dienas, kai kas nors nutikdavo. Ji visada su malonumu stebėdavo geras muštynes, o personalas pranokdavo save skirdamas bausmes.

Dviem policijos pareigūnams atvedus Netę, Rita stovėjo prie įėjimo. Vos trumpo žvilgsnio pakako, kad Rita suvoktų, jog ši mergina labai panaši į ją. Gilios akys, sukrėstos pamatyto bjaurumo. Ir ne vien tai – joje tvyrojo pyktis. Netė buvo išgyvenusi katastrofą, visai kaip ji.

Rita labai brangino pyktį. Pyktis ją palaikė vagiant, tuštinant lengvatikių kvailių pinigines, nustumiant į šonus tuos, kurie stovėjo jos kelyje. Žinoma, Rita suprato, kad pyktis niekada nėra išeitis, tačiau kažkokiu būdu šios emocijos pakako savaime. Įtūžusi Rita pajėgdavo viską.

Naujajai merginai buvo duotas kambarys per dvejas duris nuo Ritos. Senbuvė nusprendė užkalbinti ją tą patį vakarą. Jos bus draugės, sąjungininkės, nesvarbu – kaip. Ritai pavyks susidraugauti.

Rita nusprendė, kad mergina porą metų jaunesnė. Iš prigimties naivi, prastai išdresuota. Tikriausiai protinga, tačiau dar nepakankamai žinanti apie gyvenimą ir žmogaus prigimtį, kad suprastų, jog viskas veikia pagal planą. Rita ją išmokys.

Kai naujokei nusibos kiaurą dieną adyti kojines, o pirmi nesutarimai su personalu išmuš ją iš pusiausvyros, ji ateis pas Ritą guostis, ir toji ją paguos. Dar bukams nesulapojus, pažadėjo sau Rita, jiedvi iš čia spruks. Kirs Jutlandijos pusiasalį iki vakarinio kranto, Vide Sandėje sės į žvejybinį laivą, ir jis nuplukdys jas į Angliją. Visada atsiras žvejų, suskubsiančių padėti jaunoms dailioms bėglėms. Kuris sveiko proto vyras praleis galimybę pasūpuoti laivą su dviem gražuolėmis denyje?

Anglijoje jos išmoks kalbą ir susiras darbus, o kai bus pasiruošusios, iškeliaus į Ameriką.

Rita turėjo planą. Tereikėjo bendro jį įgyvendinti.

Nepraėjo nė trys dienos, kai prasidėjo naujokės bėdos. Aišku kaip dieną, ji uždavinėjo per daug klausimų. Kadangi stipriai skyrėsi nuo kitų atsilikusių ir primityvių sielų, jos klausimai buvo priimami ne kitaip nei kritika, puolimas prieš sistemą.

– Nuleisk galvą, – koridoriuje patarė jai Rita. – Neleisk suprasti, kokia tu sumani. Ir nedaryk nieko gero. Daryk viską, ką tau sako, tylėdama.

O tada ji tvirtai prisitraukė Netę artyn.

– Tu ištrūksi, pažadu, bet pirmiausia man reikia šį tą žinoti. Ar tikėtina, kad tave čia kas nors aplankys?

Netė papurtė galvą.

– Taigi nėra pas ką grįžti namo, jei tave kada nors išleistų?

Klausimas akivaizdžiai ją sukrėtė.

– Ką nori pasakyt, *jei* kada išleistų?

– Juk nemanai, kad iš čia kas nors kada nors išeina? Suprantu, kad pastatai iš pažiūros dailūs, bet vis dėlto čia kalėjimas. Gal ir galim pasidairyti po laukus ar fiordą, bet visur iš žemės kyšo nematoma spygliuota viela. Niekada neperkoptum tos tvoros be manęs, todėl geriau pratinkis prie šios prakeiktos minties.

Netikėtai Netė sukikeno.

– Ei, čia mes neturėtume keiktis, – tyliai subarė ji ir žaismingai stuktelėjo alkūne Ritai į šoną.

Ji buvo teisi.

Surūkiusi abi cigaretes, Rita pažiūrėjo į laikrodį. Aštuonios penkiolika. Laikas kišti galvą liūtui į nasrus. Laikas išdaužyti jam dantis.

Bėgikas dabar buvo atsišliejęs į medį. Rita vos jam nešūktelėjo, kad palauktų, kol ji išeis, bet pagalvojo apie vešlius Netės plaukus, kūno linkius ir persigalvojo. Patinai visada prieinami. Tereikia spragtelėti pirštais. Bet kur. Bet kuriuo metu.

Per telefonspynę Netės balsas atrodė nepažįstamas, tačiau Rita nesileis sutrikdoma.

– Nete! Kaip malonu vėl tave išgirsti, – tarė ji į mikrofoną ir, pasigirdus zvimbimui, pastūmė priekines duris. Gal Netė tikrai serga? Skambėjo būtent taip.

Būgštavimai išsisklaidė, kai Netė atvėrė buto duris. Ji stovėjo žiūrėdama į Ritą taip, tarsi dvidešimt šešeri prabėgę metai būtų tik vėjo gūsis ir visas jų priešiškumas dingęs.

– Užeik, Rita, atrodai nuostabiai. Ačiū, kad atėjai laiku, – pakvietė.

Ji nusivedė viešnią į svetainę ir pasiūlė atsisėsti. Vis tie patys balti dantys, putlios lūpos. Tos pačios mėlynos akys, kuriose ledas ir liepsna kaitaliojasi taip greitai, kaip jokio kito Ritos pažįstamo žmogaus.

„Penkiasdešimties ir šitokia graži, nepaisant visų tų metų", – galvojo Rita, o Netė stovėdama nugara į ją pilstė arbatą. Puikios laibos kojos dailiai apgulusiose kelnėse. Aptempta palaidinukė, prilipusi palei šlaunų linkį. Sėdmenys tvirti kaip visada.

– Puikiai išsilaikei, brangioji. Negaliu patikėti, kad tavo liga iš tikrųjų rimta. Pasakyk, kad tai netiesa. Kad tai tik pretekstas mane atsivilioti.

Netė atsisuko su arbatos puodeliais rankose. Žvelgė šiltai, bet nieko nepasakė. Tyli kaip visada.

– Buvau tikra, kad niekada nebenorėsi manęs matyti, Nete, – kalbėjo Rita, dairydamasi po kambarį. Butas nebuvo prabangus. Ne tokiai moteriai, kuri, Rita pasiklausinėjo, turi turto už milijonus. – Bet vis tiek aš daug apie tave galvojau. Esu tikra, gali įsivaizduoti, – pridūrė ji, dabar žiūrėdama, kaip Netė priešais ją stato arbatą.

Ji nusišypsojo. Du puodeliai – tai ne trys.

Pasisukusi ji pašnairavo pro langus. Jokio advokato. Atrodo jaukiai.

Rita su Nete buvo puiki komanda. Personalas tai tučtuojau suuodė.

– Mums trūksta padėjėjų vaikų skyriuje, – pasakė jie ir aprūpino merginas šaukštais.

Pora dienų jos maitino vaikus, pririštus prie radiatorių, nes jie buvo tokie protiškai atsilikę, kad nepajėgė sėdėti prie stalų. Darbas buvo baisus, nešvarus, atliekamas atokiai, kad apsaugotų žmones

nuo to liūdno vaizdo. Kai merginos pasirodė vertos naujos atsakomybės ir pajėgė išlaikyti savo globotinius gana švarius, joms buvo įteikta papildoma užduotis – lygiai nesuteptą išlaikyti ir kitą virškinamosios sistemos galą.

Rita apsivėmė. Ten, kur ji užaugo, vieninteliai pasitaikydavę svetimi ekskrementai buvo tie, kuriuos atsitiktinai išspjaudavo nutekamieji vamzdžiai, kai staiga gausia liūtimi prapliupdavo dangus. Netė, savo ruožtu, galėjo šluostyti užpakalius ir gręžti purvinus vystyklus tarsi nieko daugiau visą gyvenimą ir nebūtų dariusi.

– Šūdas yra paprasčiausiai šūdas, – pareiškė ji. – Tarp jo aš užaugau.

Ji papasakojo apie karvių blynus, kiaulių ir arklių mėšlą, apie tokias ilgas dienas, kad buvimas ligoninėje palyginus atrodė kaip atostogos.

Tačiau Netė suprato, jog tai ne atostogos. Šitiek buvo aišku iš tamsių ratilų po akimis gydytojo, kuris apkvailino ją su tuo bjauriu *IQ* testu, keiksnojimo.

– Nė vienas iš čionykščių daktarų nežino, ką reiškia keltis žiemą ketvirtą ryto melžti karvių, arba netgi vasarą, – urgzdavo ji, kai retai pasirodydavo apsirūkęs gydytojas. – Ar jis atpažintų iš kitokio kvapo tvarte, kad karvei užsisenėjęs gimdos uždegimas? Niekada per milijoną metų. Tai kam vadinti mane kvaila, jei aš nežinau, kas yra Norvegijos karalius?

Dvi savaites šluosčiusios burnas ir užpakalius merginos susigaudė, kad gali ateiti ir išeiti iš vaikų skyriaus, kada panorėjusios, tad Rita pradėjo savo kryžiaus žygį.

– Ar jau buvai pas konsultantą, Nete? – klausdavo ji rytais. – Ar pas kurį kitą gydytoją? Ar jie jau parašė žadėtą rekomendaciją parapijos tarybai? Ar bent pastebi, kad tu čia esi? – ji pildavo klausimus lyg iš automatinio ginklo.

Per savaitę Netė prisiklausė pakankamai.

Tą dieną po pavakarių ji peržvelgė tuščius veidus, susisukusius kūnus, trumpas kojas ir žvairas akis. Jai pradėjo aiškėti.

– Noriu pasikalbėti su konsultantu, – tarė ji vienai iš slaugytojų, kuri praeidama pro šalį tik papurtė galvą. Kai Netė pakartojo savo prašymą dar porą kartų be jokio atsako, atsistojusi vidury kambario iš visų jėgų pradėjo spiegti. Dabar Rita galėjo pasinaudoti savo patirtimi.

– Tikrai susitiksi su gydytoju, jei ir toliau *taip* elgsiesi. Tiktai prieš tai dienų dienas būsi pririšta prie lovos ir tau leis injekcijas, kad užsičiauptum. Aš nejuokauju.

Netė atlošė galvą, kad su naujomis jėgomis išžviegtų prašymą, bet Rita ją sustabdė.

– Vienintelis būdas tokioms kaip mudvi iš čia ištrūkti – tai arba pabėgti, arba leistis sterilizuojamoms. Ar suvoki, kaip greitai jie atrenka, kurias sterilizuoti, kurias ne? Tikrai žinau, kad konsultantas su psichologu praėjusią savaitę per dešimt minučių atrinko penkiolika merginų. Kaip manai, kelios išsisuko? Nė viena, nes bylos ėjo per Socialinių reikalų ministeriją, gali būti tikra, dauguma merginų buvo nugabentos į centrinę Vailė ligoninę nė nesusigaudžiusios, kas vyksta. Todėl dar kartą klausiu, Nete: ar už šios įstaigos sienų yra žmogus, kurio tu ilgiesi? Nes, jeigu nėra, sprunkam su manimi, kai šiandien pamaitinsim vaikus.

Kitų dviejų savaičių įvykius lengva apibendrinti.

Tą pačią dieną jos pavogė porą baltų palaidinių ir porą derančių sijonų. Pro vartus išėjo kaip kitos iš personalo. Pasislėpė krūmuose,

o paskui ėjo valandų valandas, kol ligoninė liko toli už nugaros. Kitą rytą jos išdaužė langą ūkyje, kol visi buvo darbuose, tvarte ar arklidėse, pavogė drabužių, truputį pinigų ir dingo.

Iš Nimbuso pakeleivinga mašina jos nusigavo iki Silkeborgo ir buvo policijos pastebėtos, kai stabdė pravažiuojančius automobilius pagrindiniame kelyje į Viborgą. Teko bėgti per miškus, kol vėl pasijuto saugios. Tada tris dienas praleido medžiotojų namelyje, misdamos konservuotomis sardinėmis.

Naktį Rita pabandė suartėti su Nete: pauostinėjo jos baltą žiemos odą, uždėjo ranką ant krūtinės, bet Netė ją nustūmė, suniurnėjusi kažką apie pagrįstai esančias dvi žmonių rūšis ir kaip yra nenatūralu žmogui gulėti su savo rūšimi.

Trečią dieną, pliaupiant šaltam lietui, pasibaigė maisto atsargos. Tris valandas jos stypsojo šalikelėje, kol sunkvežimio vairuotojas pasigailėjo dviejų kiaurai permirkusių peliūkščių ir leido joms nusišluostyti skudurais jo kabinoje. Vyras ilgai spoksojo, bet pasirūpino abi nuvežti į Vide Sandę.

Čia, kaip Rita ir numatė, jos rado žvejį blizgančiomis akimis, kuris stvėrėsi progos išplukdyti jas į žvejybos vandenis. O jeigu bus gana malonios, su džiaugsmu jūroje jas perduos vienam iš anglų laivų, kurių komanda seniai nemačiusi moteriškos draugijos. Bent jau šitaip jis žadėjo.

Vyrukas paprašė jas pasiruošti, kad galėtų išmėginti prekę, tačiau Netė papurtė galvą, ir jam teko tenkintis viena Rita. Smaginęsis porą valandų, jis paskambino broliui – Šiaurės Snedės policininkui.

Nė nesusigaudžius, kas atsitiko, du rėmai iš Ringkiobingo policijos uždėjo joms antrankius ir nuvedė į patrulių automobilį.

Kai galiausiai vėl buvo atgabentos į Kelerio įstaigą Braininge, ir Netė, ir Rita pagaliau galėjo susitikti su konsultuojančiu gydytoju.

– Jūs esate niekinga nusikaltėlė, Rita Nielsen, – tarė jis. – Jūs ne tik išdavėte personalo pasitikėjimą, dar ir apgailėtinai pasinaudojote juo savo naudai. Esate siaubingo būdo. Jūs kvaila, niekinga ir lytiškai iškrypusi. Jei leisčiau tokiam asocialiam individui vaikščioti laisvai, jūs santykiautumėte beveik su kiekvienu, pereinančiu jums kelią. Ilgai netruktų, ir visuomenė turėtų vargo su jūsų pusžmogiais benkartais. Dėl to raštu patvirtinu, kad jums netinka kitoks gydymas nei šitas, kurį dabar skiriu priverstinai. Jis truks tol, kol pasimokysite taip, kad pamokų nesugebėsite ignoruoti.

Vėliau tądien Rita su Nete sėdėjo kartu ant galinės sėdynės juodame citroene užrakintomis durelėmis. Ant priekinės sėdynės gulėjo konsultanto įvertinimai. Jos buvo siunčiamos į Sprogę. Į salą atstumtoms moterims.

– Neturėjau nieku gyvu tavęs klausyti, – visą kelią per Fiuną sriūbavo Netė. – Tai tu kalta.

– Arbata gana karti, Nete, – gurkštelėjusi pastebėjo Rita. – Gal per klaidą užplikei kavos?

Netės veidas tučtuojau įgavo keistą išraišką, tarsi Rita būtų įteikusi jai dovaną ir vėl staiga atsiėmusi, kai Netė jau siekė ją priimti. Kažkas daugiau nei nusivylimas. Kažkas gilesnio.

– Bijau, kad ne, – atsiliepė Netė prislėgtu balsu, tarsi pasaulis aplink griūtų.

„Dabar ji pasiūlys paruošti kitą puodelį“, – pagalvojo Rita pralinksmėjusi, kad Netė taip rimtai ėmėsi šeimininkės vaidmens.

Tačiau tokio siūlymo nepasigirdo. Netė nieko nesakė, tik sėdėjo, tarsi viskas vyktų sulėtintai.

Rita papurtė galvą.

– Nesijaudink. Nors šlakelis pieno nepamaišytų. Esu tikra, jis padarytų stebuklą, – tarė dabar sutrikdyta akivaizdaus palengvėjimo, pasirodžiusio Netės akyse.

– Žinoma, – tarė Netė ir kone pašoko ant kojų. – Sekundėlę! – šūktelėjo iš virtuvės.

Rita dirstelėjo link bufeto, kur Netė buvo pastačiusi arbatinuką. Kodėl nepadėjo jo ant stalo? Gal taip nepritinka? Kita vertus, iš kur jai žinoti?

Akimirką ji galvojo paprašyti taurės to likerio ar kad ir ko ten, kurio grafinas stovėjo greta arbatos, bet tada atšlubčiojo Netė su pienu ir patarnavo su šypsena, kuri atrodė labiau įtempta, nei situacija reikalavo.

– Cukraus? – pasiteiravo Netė.

Rita papurtė galvą. Netė staiga pradėjo nerimauti, tarsi skubėtų. Ritai pasidarė smalsu. Ar tai tik ritualas, kažkas, kas kuo greičiau turi būti atlikta, o paskui Netė galiausiai išties link jos rankas ir pasakys, kaip džiaugiasi, kad Rita priėmė jos kvietimą? Ar kartu buvo ir kažkas kita?

– Taigi, kur advokatas, kuris, kaip rašei, turėjo čia būti, Nete? – pasiteiravo Rita su kreiva šypsenėle lūpose. Į šią šypseną nebuvo atsakyta, tačiau, kita vertus, ji ir nesitikėjo.

Juk pažįsta Netę kaip nuluptą. Nėra *jokio* advokato, *jokių* dešimties milijonų, Netė visai neserga.

Tačiau ji lygiai taip pat žais jos žaidimą, kad kelionė nebūtų visiškai veltui.

„Pasilaikyk išvadas sau, ji kažką sumanė“, – mintijo Rita linktelėjusi, kai Netė pasakė, kad advokatas vėluoja, tačiau bet kurią minutę turi pasirodyti.

Tai buvo farsas. Labai gražus, labai prabangus, bet vis dėlto kiaurai permatomas.

– Iki dugno, – be įspėjimo sukikeno Netė, pakėlusi arbatos puodelį.

„Štai tau beprotė“, – sutrikusi pagalvojo Rita, staiga mintyse įsivaizduodama dešimt milijonų.

Nejau Netė vis dar prisimena jų ritualą? Tą, kurį merginos atlikdavo retomis progomis, kai per pietus likdavo be priežiūros ir niekas jų netildydavo? Ten, valgomajame, jos apsimesdavo esančios laisvėje, įsivaizduodavo esančios Dyrehavsbakeno pramogų parke, iškėlusios alaus bokalus, darančios viską, kas tik patinka.

„Iki dugno!“ – kažkuriuo metu būtinai paragindavo Rita, tada visos nugurkdavo vandens iš čiaupo. Ir kvatodavosi, išskyrus Netę, ji sėdėdavo savo kamputyje spoksodama pro langą.

Nejau ji iš tikrųjų prisimena?

Rita nusišypsojo pamaniusi, kad dieną dar galima išgelbėti, priglaudė puodelį prie lūpų ir vienu mauku jį ištuštino.

– Iki dugno, – dabar jau sutartinai uždainavo abi, kai Netė nuėjo prie bufeto įpilti dar arbatos.

– Aš nenoriu, ačiū, – tarė Rita, vis dar kikendama. – Įsivaizduok, tu prisimeni, – ji dar kartą šūktelėjo, dėl visa ko. – Tada mes irgi juokdavomės, tiesa?

Sukilo prisiminimai apie išdaigas, kurias jiedvi ir dar pora salos merginų visada būdavo nusiteikusios krėsti.

Rita linktelėjo sau. Keista, kad atmosfera Netės bute staiga sužadino šitiek prisiminimų. Taip pat keista, kad jie gali būti tokie malonūs.

Netė pastatė savo puodelį ant stalo ir vėl nusijuokė, kitaip nei anksčiau, tarsi būtų juokingiau, nei atrodė. Tačiau Ritai dar nespėjus

suvirškinti šitos minties, Netė ramiai prabilo, žiūrėdama į ją veriamai, įdėmiai.

– Atvirai, Rita, jei ne tu, esu tikra, būčiau galėjusi visiškai normaliai gyventi. Jeigu tik būtum palikusi mane ramybėje, niekada nebūčiau atsidūrusi ten, Sprogėje. Būčiau susigaudžiusi, kaip elgtis toje įstaigoje, kad gydytojai suprastų, jog esu normali, ir mane paleistų. Jei tu nebūtum visko sugriovusi, gydytojai būtų supratę, kad aš visai nesu asociali, kad kalta tik mano kilmė. Jie būtų supratę, kad aš niekam nekeliu grėsmės. Kodėl tu tiesiog negalėjai palikti manęs ramybėje?

Tai štai kaip. Netei reikia susigrumti su savo praeitimi. Tokiu atveju ji kreipėsi ne į tą žmogų. Prieš išvažiuodama atgal į Koldingą, Rita parodys šitai mažai kvailai kalei. Nors dešimteriopai apmokėjo kelionę, šikna jai bus išspardyta nemokamai.

Rita atsikrenkštė. Ji ketino pasakyti, kad arbata buvo negeriama, kad Netė nieku gyvu nebūtų ištrūkusi iš Sprogės ar Brainingo nesterilizuota ir kad ji pati yra maža kekšė, turinti prisiimti atsakomybę už savo veiksmus. Tačiau staiga burna labai išsausėjo.

Ji pasiglostė gerklę. Juokingas jausmas, tarsi alergija suvalgius moliuskų arba įgėlus vapsvai. Oda pradėjo dilgčioti, lyg ištrinta dilgėlėmis. Šviesa ėmė badyti akis.

– Ko, po velnių, įpylei į arbatą? – suaimanavo ji, o akys sutrikusios lakstė po kambarį. Virškinamasis traktas degė. Kažkas buvo siaubingai blogai.

Būtybė priešais atsistojo ir priėjo arčiau. Balsas dabar buvo švelnesnis, nors keistai tuščias.

– Ar gerai jautiesi, Rita? – kalbėjo ji. – Atsilošk, nes nukrisi. Pakviesiu gydytoją, gerai? Tikriausiai tau širdies smūgis. Tavo vyzdžiai tokie juokingi.

Rita gaudė kvapą. Variniai indai lentynose pradėjo šokinėti akyse, širdis, kuri iš pradžių daužėsi kaip pašėlusi, staiga pradėjo rimti.

Rita ištiesė apsunkusią ranką link būtybės priešais. Akimirkai ji priminė piestu pasistojusį, nagus išskėtusį žvėrį.

Tada jos ranka nusviro ir širdis beveik liovėsi plakusi.

Kai figūra prieš akis išnyko, išblėso ir šviesos.

26

Lapkritis, 2010

Mona pažadino jį su saulės spinduliais ir duobutėmis skruostuose, tokiomis giliomis, kad jose buvo galima susirangyti.

– Kilk ir švieski, Karlai! Šiandien su Asadu važiuoji į Fiuną, neužmiršai?

Pabučiavusi miegalių, Mona pakėlė žaliuzes. Jos kūnas dabar, po naktinių išdaigų, atrodė kone nežemiškas. Nė žodžio apie keturis kartus, kai jam teko keltis į tualetą, nė vieno drovaus žvilgsnio dėl daugybės kartų, kai mylėdamiesi jie peržengė ribą. Mona buvo savimi ir vis dėlto aiškiai parodė, kad priklauso jam.

– Štai, – tarė, greta Karlo ant lovos dėdama padėklą. Nuostabūs kvapai, o pačiame viduryje gulėjo raktai.

– Čia tau, – tarė, pildama kavą. – Naudok išmintingai.

Jis pakėlė ir pasvėrė raktus rankose. Du su puse gramo. „Nedaug, kaip nuo rojaus vartų“, – pagalvojo.

Karlas apvertė nedidelę prisegtą plastiko etiketę ir perskaitė užrašą spausdintinėmis raidėmis: „Meilužio raktai“.

Nebuvo tikras, kad jam tai patinka.

Jie atrodė naudoti.

Mijai Niorvig skambino keturis kartus. Keturis kartus veltui.

– Na, kaip tik yra proga užsukti ir pažiūrėti, ar jie yra namuose, – tarė Karlas, artėjant prie Halskovo netoliese Didžiojo Belto tilto.

Namas atrodė tarsi žiemai paruoštas vagonėlis. Langinės uždarinėtos, automobilių pašiūrė tuščia.

– Netgi vanduo užsuktas, – pastebėjo Karlas, paklibinęs lauke esantį sodo čiaupą.

– Vis tiek nieko čia nepamatysim, – pasiskundė Asadas, kišdamas nosį tarp dviejų langinių kitame namo gale.

– Mėšlas, – sušnypštė Karlas. – Jie paspruko.

– Galėtume įsilaužti, – pasiūlė Asadas, traukdamas kišeninį peiliuką.

Nejau jo padėjėjas nepripažįsta jokių draudimų?

– Dėl Dievo meilės, Asadai, slėpk jį. Vėliau užsuksim, gal jie apsireikš.

Bet ir pats tuo netikėjo.

– Štai ten yra Sprogė, – tarė Karlas, rodydamas salą, švytuojančią tarp didelių tilto kolonų.

– Dabar atrodo gražiai, ne taip, kaip anksčiau, – garsiai svarstė Asadas, įrėmęs kelius į daiktadėžę. Nejau jis net automobilyje negali normaliai atsisėsti?

– Tikriausiai čia, – priartėjus prie salos, Karlas beveik viduryje sąsiaurio pastebėjo išvažiuojamąjį kelią. Jis išsuko ir privažiavo užkardą, kuris atrodė be priežasties nuleistas. – Regis, automobilį teks palikti čia, – atsiduso jis.

– Bet ką darysim paskui? Atbulomis grįšim į greitkelį, ant tilto? Ar tu proto netekai, Karlai?

– Štai ką tau pasakysiu: įjungsiu avarinį signalą kartu su atbuline pavara. Tada niekas į mus neįvažiuos, – su žiburiukais akyse paaiškino Karlas. – Einam, Asadai, visa diena praeis, jei pradėsim aiškintis, kas galima.

Įvykiai prasidėjo mažiau nei po dviejų minučių. Dideliais žingsniai jų link atžirgliojo moteris trumpais plaukais, aukštakulniais batais ir šviesą atspindinčia liemene su visur prisiūtais šviesą atspindinčiais ševronais. Mažų mažiausiai sukrečiantis derinys.

– Čia stovėti negalima, šita teritorija uždara. Pakelsiu užkardą, tada jūs arba važiuosite toliau į Fiuną, arba riedėsite po viaduku štai ten ir pasuksite atgal į Zelandiją. Neatidėliodami. Vadinasi, *dabar*!

– Karlas Mjorkas, „Q" skyrius, – sausai prisijungė Karlas, iškėlęs ženklelį. – Čia mano padėjėjas, mes tiriame žmogžudystę. Turite šios vietos raktus?

Poveikis buvo, bet moteris akivaizdžiai turėjo viršininkų. Ji atsitraukė kelis žingsnius ir pridėjo prie ausies nešiojamą radijo stotelę. Persimetusi keliais sakiniais, atsisuko į juodu su visu administraciniu aparatu užnugaryje.

– Štai, – tarė, tiesdama Karlui radijo stotelę.

– Karlas Mjorkas, „Q" skyrius, Kopenhagos policija. Kas kalba?

Vyras kitame gale prisistatė. Kažkoks viskuo besirūpinantis tipas iš kažkokios pusiau autonominės valdžios tarnybos, kuriai priklauso ir tiltai į Korsiorą.

– Negalite lankytis Sprogėje be išankstinio leidimo. Juk šitiek tikrai suprantate? – lojo jis.

– Žinoma, suprantu. Taip, kaip negaliu išsitraukti pistoleto prieš išprotėjusį šaulį, jei nesu policijos pareigūnas tarnyboje. Truputį

rimčiau, tiesa? Reikalas tas, kad turime čia darbo. Mes baisiai įtemptai tiriame labai bjaurius dalykus, kurie, regis, susiję su tuo, kas vyko čia, Sprogėje.

– Pavyzdžiui?

– Bijau, negaliu sakyti. Bet drąsiai galite skambinti į policijos komisariatą Kopenhagoje. Nė mirktelti nespėsite, ir jau viską žinosite. – Aišku, Karlas perlenkė. Kartais prireikia penkiolikos minučių, kol prasibrauni pro priešakines komisariato linijas. Šiomis dienomis visi nusivarę nuo kojų.

– Tokiu atveju taip ir padarysiu.

– Malonu iš jūsų pusės. Tikrai dėkoju. Jūs labai padėjote, – tarė Karlas ir išjungęs atidavė radijo stotelę.

– Jis davė mums dvidešimt minučių, – tarė moteriai su šviečiančia liemene. – Ar tiek pakaks mums greitai viską aprodyti? Norėčiau, kad papasakotumėte viską, ką žinote apie tuos laikus, kai ši vieta buvo moterų namai, gerai?

– Vargu ar čia kas liko iš originalių pastatų, čia viskas įvairiu metu vis perstatinėta, – paaiškino jų gidė.

– Pačiame tolimajame salos gale stovi mažas namelis, jį vadino *Prieglobsčiu*. Ten moterys savaitę galėjo praleisti vienos, tik dienos metu. Tarsi savotiškos atostogos. Senais laikais iš tikrųjų ten buvo tarsi karantino stotis cholera užsikrėtusiems jūreiviams. Nors dabar nieko nebeliko, – pasakojo ji, vesdama į uždarą kiemą, kur virš akmenų stūksojo medžiai.

Karlas apsidairė. Kiemą supo keturi pastatai.

– Kur buvo merginų skyrius? – pasiteiravo jis.

Moteris parodė.

– Viršutiniame aukšte, kur tie maži stoglangiai. Viskas dabar perstatyta. Šiandien čia vyksta kursai ir seminarai, panaši veikla.

– Ką merginos iš tikrųjų veikė čia uždarytos? Ar jos turėjo kokių teisių?

Moteris truktelėjo pečiais.

– Abejoju. Jos augino daržoves, prižiūrėjo laukus, laikė gyvulių. Čia buvo siuvykla, – pasakojo ji, rodydama rytinį sparną. – Akivaizdu, protiškai atsilikusios geba naudotis rankomis.

– Tai merginos tikrai buvo protiškai atsilikusios?

– Na, šitaip sakoma. Tikriausiai nebuvo. Bent jau ne visos. Ar norite pamatyti karcerį? Jis vis dar čia.

Karlas linktelėjo. Tikrai norėjo.

Jie praėjo per valgomąjį su aukštomis medinėmis plokštėmis ir nuostabiu vaizdu į sąsiaurį.

Gidė mostu apvedė kambarį.

– Štai čia merginos valgė. Personalas – atskirai, kitame kambaryje. Jie labai stengėsi viską atskirti. Kitame šio pastato gale gyveno vyresnioji ir jos padėjėja, tačiau viskas čia perdaryta. Eikit paskui mane.

Stačiais laiptais ji nuvedė vyrus į kuklesnes patalpas. Palei vieną siauro koridoriaus sieną ėjo ilgas mozaikinis prausimosi griovys. Kitoje pusėje buvo eilė durų.

– Turėjo būti gana ankšta, nes dvi gyveno viename kambaryje, – tarė moteris, rodydama patalpėlę žemomis lubomis ir nuožulniomis sienomis.

Paskui ji atidarė duris, kurios vedė į pailgą palėpę, prigrūstą apdulkėjusių baldų, su lentynomis ir nesuskaičiuojama daugybe kabliukų ant sienos.

– Merginos čia galėjo laikyti daiktus, kurie netilpo kambariuose, – paaiškino moteris.

Šeimininkė atspindinčia šviesą liemene vėl išvedė juos į koridorių ir parodė duris su dviem sunkiais skląsčiais.

– Bausmės vienutė. Netinkamai pasielgusias merginas įgrūsdavo čia.

Karlas pasilenkęs įėjo į vidų pro žemas, medines duris ir atsidūrė tokioje ankštoje erdvėje, kad vos pakaktų vietos išsitiesti gulint.

– Jas įkišdavo čia kelioms dienoms, o kartais ir ilgiau. Kartais joms būdavo apvelkami tramdomieji marškiniai, o jeigu suvaldyti būdavo per sunku, suleisdavo raminamųjų. Čia tikrai ne kurortas.

Nepakankamai pasakyta, jei apskritai galima ką nors pasakyti, galvojo Karlas. Jis dirstelėjo į Asadą. Tas stovėjo susiraukęs, atrodė kaip nesavas.

– Tau viskas gerai, Asadai?

Vyras lėtai linktelėjo.

– Tiesiog esu matęs štai tokias žymes.

Jis parodė į duris iš vidaus, kur naujas sluoksnis dažų nepajėgė paslėpti daugybės nevienodų griovelių medyje.

– Tokius ženklus palieka žmonės, nagais akėjantys medį. Patikėk manimi, Karlai.

Jis išėjo iš kambario ir akimirkai atsišliejo į sieną.

Gal vieną dieną jis vis dėlto papasakos, dėl ko viskas.

Pyptelėjo gidės radijo stotelė.

– Taip? – atsiliepė ji, o išraiška per kelias sekundes pasikeitė. – Supratau. Gerai.

Vėl įsikišusi įtaisą už diržo ji nusivylusi nužvelgė vyrus.

– Mano bosas pranešė, kad nepavyko prisiskambinti į policijos komisariatą, paskui kažkas iš kolegų per monitorių matė mus čia

vaikščiojančius. Jis nori, kad tučtuojau išeitumėt. Vadinasi, *dabar*, jei kartais nesupratot.

– Atsiprašau. Pasakykite jam, kad tai aš jus apgavau. Dėkoju, nemažai pamatėme.

– Ar gerai jautiesi, Asadai? – pasiteiravo Karlas po ilgos tylos Fiuno keliais.

– Taip, nereikia nerimauti, Karlai. – Asadas atsitiesė sėdynėje. – Išsuk iš greitkelio penkiasdešimt penktu išvažiavimu, – tarė, rodydamas į navigaciją.

Karlas buvo įsitikinęs, kad mažasis įtaisėlis neilgai trukus būtų pats pranešęs.

– Už šešių šimtų metrų sukite į dešinę, – pasigirdo metalinis balsas.

– Nereikia man sakyti, Asadai. Navigacija mus stebi.

– Paskui važiuosim trys šimtai dvidešimt devintu keliu į Hindevadą, – nesutriko žmogiškasis padėjėjas. – Paskui – apie dešimt kilometrų iki Brenderupo.

Karlas atsiduso. Šiuo metu jam tai buvo dešimčia kilometrų per toli.

Asado pastabos kartojosi su dvidešimties sekundžių intervalais, kol galiausiai jis parodė jų kelionės tikslą.

– Štai čia tas namas, kuriame gyveno Tagas, – tarė jis, dviem sekundėms pralenkęs navigaciją.

Namas atrodė kažkoks ištemptas, labiau priminė medinį baraką, juodai nutepliotas ir tarsi suręstas iš atliekamų medžiagų, pradedant šlakbetonio plytomis ir baigiant gofruoto metalo lakštais. Įvairūs jo

raidos etapai, nuo pamatų iki laiko nudėvėto skardinio stogo, buvo matyti kaip augimo rievės. Ne kažin kiek rekomendacijų sulauktų šita vieta, pagalvojo Karlas, lipdamas iš mašinos ir taisydamasis kelnes.

– Tu visiškai tikras, kad mūsų laukia? – pasiteiravo jis, penktą kartą paspaudęs durų skambutį.

Asadas linktelėjo.

– O taip, pati maloniausiai ponia telefonu, – tarė jis. – Ji mikčioja, Karlai, bet susitariau iš tikrųjų.

Karlas linktelėjo. Pati nuostabiausiai ponia. Jis vartoja frazes iš pasikalbėjimų žodyno.

Pirmiausia vyrai išgirdo kosulį, paskui žingsnius, bet bent jau būta gyvybės.

Toks kosulys būna dėl besaikio rūkymo sukeltos emfizemos, kačių plaukų ir koncentruotų alkoholio garų mišinio, tačiau, nepaisydama akivaizdžių fizinių trūkumų ir visiškai netinkamo būsto, su visa pagarba jo gyventojai, ši nusenusi būtybė, vardu Metė Šmal, vis dėlto sugebėjo eiti per kambarius savotiškai elegantiškai, kaip labiau pritiktų dvaro šeimininkei.

– Mudu su Tagu taip ir nesusituokėme, b-b-bet advokatas suprato – bus g-g-geriausia, jei aš pateiksiu pasiūlymą namui ir jį g-g-gausiu. – Ji užsidegė cigaretę. Tikrai ne pirmą tą dieną, nieku gyvu.

– D-d-dešimt tūkstančių kronų. Tomis dienomis – krūva pinigų. Atėjo 1994-ieji, kol viskas buvo sutvarkyta.

Karlas apsidairė. Kiek jis prisimena, dešimt tūkstančių tuo metu kainavo vaizdo kamera. Dešimt tūkstančių – gal ir dideli pinigai už kamerą, bet tikrai ne už namą. Kita vertus, dažnas verčiau būtų pasirinkęs kamerą vietoj šitos nuolaužų krūvos.

– Čia buvo Tago p-p-priebėga, – tarė ji, švelniai nustumdama porą kačių kaip vėliava iškeltomis uodegomis. – P-p-p-pati čia niekada neidavau. T-t-tarsi nepritiko.

Ji stumtelėjo duris, apklijuotas senomis įvairių variklio alyvų reklamomis, ir juos užgriuvo visai kitokio pobūdžio dvokas.

Asadui pavyko rasti išėjimą į gryną orą, o paskui nustatyti rūgštaus dvoko šaltinį. Kampe už lovos stovėjo penki vyno buteliai, visi su užrūgusiu šlapimu. Sprendžiant iš butelių būklės, kadaise jie buvo sklidini iki kaklelio, nes stiklas buvo visiškai apsitraukęs tuo, kad ir kas tai būtų, kas lieka išgaravus šlapimui.

– Jie t-t-turėjo būti užkišti p-p-prieš ištisą amžių, – tarė moteris, sviesdama butelius į piktžoles už namo.

Patalpa, kurioje jie stovėjo, buvo dviračių ir mopedų remonto dirbtuvės. Krūvos įrankių ir seno šlamšto, o pačiame viduryje – lova su užtiesalu, kurio spalva buvo kaip tepaluotų grindų.

– Nejau Tagas jums taip ir nepasakė, kur išėjo tą dieną?

– Ne. S-s-staiga jis tapo l-l-labai paslaptingas.

– Aišku. Ar neprieštaraujate, jei mes čia apsidairysim?

Ji mostelėjo, gestu parodydama, kad atiduoda patalpą į jų rankas.

– Po vietos pareigūnų anuomet, čia niekas daugiau nesilankė, – tarė ji, abejingai lygindama apklotą. Jokios naudos.

– Dailios damos, – į plakatus linktelėjo Asadas.

– Taip, iš tų laikų, kai dar nebuvo silikoninių *papų*, tatuiruočių ir moteriškų skustuvų, – suniurnėjo Karlas, stverdamas krūvą visokiausių popierių, pavojingai balansuojančių ant kartoninio kiaušinių dėklo, pilno guolių rutuliukų, viršaus.

Buvo tikrai sunku patikėti, kad kurioje iš tų šlamšto krūvų aptiks užuominų apie Tagą Hermanseną ištikusį likimą.

– Ar Tagas kada minėjo žmogų, vardu Kurtas Vadas? – pasiteiravo Asadas.

Moteris papurtė galvą.

– Apie ką jis kalbėdavo? Ką nors prisiminkit.

Vėl neigiamas atsakas.

– Iš tikrųjų, apie nieką. Dažniausiai jis p-p-postringaudavo apie *Kreidler Florett*, *P-p-puch* ir *Scos*.

Asadas sutriko.

– Tai mopedai, Asadai. Supranti, *vrumm, vrumm*, – paaiškino Karlas, sukiodamas porą įsivaizduojamų rankenų.

– Ar Tagas paliko pinigų? – toliau kamantinėjo jis.

– Nė penso.

– Ar jis galėjo turėti priešų?

Moters juokas baigėsi kosulio priepuoliu. Galiausiai ji nusišluostė akis ir pažvelgė į Karlą su daug sakančia išraiška.

– O k-k-kaip jūs manot? – ji mostelėjo ranka. – Nelabai p-p-panašu į patalpą, kurioje žmonės s-s-susidraugauja?

– Tikriausiai kaimynai norėjo, kad jis apsitvarkytų, bet gal nesuklysiu sakydamas, kad dabar čia atrodo panašiai, kaip tada, todėl tikėtina, kad ne netvarka buvo jo dingimo priežastis. Ar jūs galvojote apie tai, kas jam galėjo nutikti, panele Šmal?

– N-n-n-nenumanau.

Karlas pastebėjo, kaip Asadas rausiasi pornografiniuose žurnaluose. Ketina kelis pasiimti, ar kaip?

Jis atsisuko ir pamatė panosėje atkištą padėjėjo ranką su voku.

– Buvo įkištas štai čia.

Jis parodė kanceliarinį smeigtuką, įbestą į drožlių plokštę virš mergiočių plakatų.

– Matyti skylė. Vokas buvo pritvirtintas dviem smeigtukais. Pats pažiūrėk.

Karlas pašnairavo į lentą. Jei Asadas taip sako, tikriausiai neklysta.

– Antras smeigtukas tikriausiai iškrito, vienas neišlaikė voko ir tas nuslydo už plakato.

– Kas jame? – pasiteiravo Karlas, imdamas voką iš Asado.

– Tuščias, bet pažiūrėk, kas kitoje pusėje.

Karlas perskaitė: „Netė Hermansen, Peblingo krantinė 32, 2200, Kopenhaga, N.

– Taip, Karlai. Dabar vėl apversk ir pažiūrėk į pašto ženklą.

Detektyvas taip ir padarė. Antspaudas buvo gerokai išblukęs, nors vis dar įskaitomas. 1987-08-28. Vos savaitė iki Tago dingimo.

Nebūtinai tai turi būti reikšminga. Visada atsiranda tam tikrų daiktų, kurie kaip nors siejasi su savininko dingimo laiku. Nedaugelis žmonių prieš dingdami visiškai susitvarko. Tam būna priežastis. Jie tarsi žino, kad negrįš.

Karlas dirstelėjo į Asadą. Vyruko mintys skriejo, tai buvo akivaizdu.

– Paskambinsiu Rouzei, – suniurnėjo jis, rinkdamas numerį. – Ji privalo išgirsti apie šitą voką. Numanau, kad tai jos sritis.

Karlas dairėsi dirbtuvėse. Jeigu yra vokas, turi būti ir laiškas. Gal ir jis užkrito už Tago mergiočių? Gal po lova, o gal šiukšliadėžėje? Reikia kruopščiai paieškoti.

– Ar žinote, kas tokia Netė Hermansen, panele Šmal? – pasiteiravo jis.

– N-n-neturiu supratimo. Tikriausiai giminaitė, m-m-manyčiau. Jei galima vadovautis pavarde.

Po valandos bergždžio rausimosi po Tago daiktus, paskui po keturiasdešimt penkių minučių automobilyje jie vėl prisiartino prie didžiulio tilto, jungiančio Fiuno ir Zelandijos salas. Jo stūksančios kolonos kilo tiesiai į debesis.

– Vėl mūsų užkeikta sala, – tarė Asadas, rodydamas rūke kylančią Sprogę.

Jis akimirką stebeilijosi tylėdamas, paskui atsisuko į Karlą.

– O kas, jei Herbertas Sionderskovas ir Mija Niorvig dar nebus grįžę, Karlai?

Karlas važiuodamas pro šalį užmetė akį į salą. Čia atrodė taip ramu; ypatingu būdu žmogaus paliesta, sala supo greitkelį tarp žemosios vakarinės tilto dalies ir aukšto pakabinamo tilto rytuose: baltas švyturys ant žalios kalvos, puošnūs vėją užstojantys geltoni pastatai, plačios pievos ir laukinė augmenija.

Pragaras žemėje, šitaip Rouzė pavadino šią vietą. Karlui pasidingojo, kaip senos piktybės sulaužo kelio užtvaras, priešais stojasi praeities vaiduokliai, į gabalus plėšomos sielos, amžiams lieka žaizdotos bergždžios gimdos. Nejaugi Danija iš tikrųjų leido, netgi skatino tokį žiaurumą, kurį vykdė gerai išsimokslinę gydytojai, iš tikrųjų turėję gydyti? Jam tokį dalyką buvo sunku suvokti. Vis dėlto diskriminacija visada gaji, netgi šiomis dienomis, nors ne visada kyla skandalai.

Jis papurtė galvą ir stipriau spustelėjo greičio pedalą.

– Ką sakei, Asadai?

– Klausiau, kas, jei Herbertas Sionderskovas ir Mija Niorvig dar nebus grįžę?

Karlas pasuko galvą ir pažvelgė į jį.

– Na, juk tebeturi kišeninį peiliuką.

Asadas linktelėjo. Šitai sutvarkyta. Gerai pasiknaisiojus tame prakeiktame archyve, paaiškės, kokia yra šita Mijos Niorvig minėta Hermansen byla. Ar tai teisėta? Jie jos tikrai negautų, net jei ir prašytų.

Suzyzė Karlo mobilusis. Jis įjungė garsiakalbį.

– Taip, Rouze, kas yra? – tarė.

– Kai paskambino Asadas, nuėjau į komisariatą. Geriau nei spoksoti pro langą Stenliosėje. Šiaip ar taip, truputį pasirausiau, – ji kalbėjo susijaudinusi. – Galiu atvirai jums pasakyti, buvau sukrėsta. Ar galite patikėti, kad šiuo adresu Niorebro vis dar registruota Netė Hermansen? Nuostabu, tiesa?

Asadas iškėlė nykščius.

– *Ok*, bet ji turėtų būti senstelėjusi?

– Taip, dar jos netikrinau. Bet matau, kad toje pačioje vietoje ji gyveno Netės Rouzen pavarde. Graži pavardė, nemanot? Gal aš galėčiau šitaip vadintis? Rouzė Rouzen. Gražiai skamba, tiesa? Gal ji net galėtų mane įvaikinti? Nebūtų blogesnė už esamą mamą.

Asadas sukikeno, o Karlas nuo komentarų susilaikė. Oficialiai jis nieko nežinojo apie asmeninį Rouzės gyvenimą. Jei išaiškėtų, kad jis šniukštinėjo ir kalbėjosi telefonu su tikrąja jos seserimi Yrsa, užvirtų tikras pragaras.

– Puikiai padirbėjai, Rouze. Vėliau tai aptarsim. Kol kas noriu, kad patikrintum, ką dar apie ją turim, gerai? Dabar mes pakeliui į Halskovą, užmesim akį į Niorvigo archyvą. Dar ką nors turėtume žinoti?

– Na, daugiau pasikapsčiau apie Kurto Vado išdaigas. Susisiekiau su žurnalistu Siorenu Brandtu. Jis visko pririnko apie tą Kurto Vado partiją.

– Tyrumo partiją?

– Neatrodo, kad Vado asmeninis gyvenimas būtų itin tyras. Regis, jis visai nėra malonus vyrukas. Apie jį, bėgant metams, ne vieną kartą buvo pranešta ir pateikti kaltinimai, tačiau, ganėtinai nuostabu, nepaskelbtas nė vienas nuosprendis.

– Ką nori pasakyt?

– Jis visur įsipainiojęs, bet mes dar taip toli nenuėjom. Šitas Siorenas Brandtas atsiųs man daugiau *info*, tačiau šiuo metu naršau senų bylų dokumentus ir, patikėkit, ne tai dabar labiausiai norėčiau daryti, tikrai ne skaityti apie nukaršusį senį.

Karlas linktelėjo. Ir jis nebūtų patenkintas.

– Yra senas, dar 1955-ųjų kaltinimas išprievartavimu, jokių smulkmenų, tik kad Kurtas Vadas išsisuko. Vėliau – trys skirtingi bylų nagrinėjimai teisme, pateikti Teisinės pagalbos. 1967, 1974 ir pats paskutinis – 1996. Keletą kartų buvo pasiskųsta dėl rasistinių pasisakymų, dėl neapykantos kurstymo, brovimosi į privačią nuosavybę, šmeižto. Visada išsisukdavo dėl įkalčių stokos, nors, pasak Sioreno Brandto, turėjo būti prikirptas.

– Nieko apie netyčinius nužudymus?

– Ne tiesiogiai, bet panašiai. Ne vieną kartą kaltintas prievartiniu aborto atlikimu. Aš vadinčiau tai žudymu, o jūs?

– Iš tikrųjų, nežinau. Galbūt. Žinoma, sunkinančios aplinkybės, jei moteris nepareiškia sutikimo.

– Gerai, bet turim reikalą su žmogumi, kuris griežtai atskiria vadinamuosius žemesnius tipus ir vertus piliečius. Labai puikus gydytojas, kai tinkami žmonės kreipiasi pagalbos, kad galėtų susilaukti vaikų, ir visiškai priešingai, kai reikia padėti nėščiai *Untermenshen*.

– Kuo tai baigdavosi? – Karlas iš Mijos Niorvig žodžių buvo susidaręs tam tikrą vaizdą, kurį tikriausiai reikėjo pagrįsti.

– Na, kaip jau minėjau, Kurtui Vadui niekada nebuvo paskelbtas joks nuosprendis, bet sveikatos priežiūros tarnybos ne kartą tikrino jo praktiką dėl tvirtinimų, kad jis atliko abortą be moters sutikimo arba net pacientei nežinant.

Karlas jautė, kaip sėdynėje bruzda Asadas. Įdomu, ar jis kada buvo pavadintas žemesne žmogiška būtybe?

– Gerai, ačiū, Rouze. Pakalbėsim apie tai, kai grįšim.

– Luktelk, Karlai, dar vienas dalykas. Ką tik nusižudė vienas iš Tyrumo partijos rėmėjų, Hansas Kristianas Dirmandas iš Sionderborgo. Per tai ir atradau tą žurnalistą Sioreną Brandtą. Savo tinklaraštyje jis rašė, kad gali būti ryšys tarp to, kuo praeityje užsiiminėjo Kurtas Vadas, ir to, ką sau padarė Dirmandas.

– Tas žmogus – išpera! – staiga sušuko Asadas. Tikrai stiprūs žodžiai iš jo lūpų.

Namą Halskove jie rado tokį pat tuščią kaip ir paliko ryte. Asadas įkišo ranką į kišenę ir jau buvo beeinąs kitapus namo, tačiau Karlas staiga jį sustabdė.

– Luktelk minutę, Asadai. Grįžk į mašiną, – tarė jis, tada nuvairavo link namelio kitoje ramaus gyvenamojo kvartalo gatvės pusėje.

Detektyvas parodė ženklelį, ir kaimynė, stovinti priešais savo namą, baimės apimta įsistebeilijo į jį. Kartais taip suveikia, jei žmonėms nenusispjaut į ženklelį.

– Ne, neturiu nė menkiausio supratimo, kur gali būti Herbertas su Mija, – išpyškino ji, vos paklausta.

– Ar asmeniškai juos pažinojot?

Moteris truputį atlėgo.

– Taip, mes bičiuliavomės, labai gerai sutarėm. Kas dvi savaites lošdavom bridžą.

– Tai jūs neturit supratimo, kur jie gali būti? Poilsio namuose, lanko vaikus? Savaitgalis namelyje prie jūros?

– Ne, visiškai nenumanau. Žinoma, jie kartkartėmis išvažiuodavo atostogauti. Mudu su vyru laistydavome jų augalus, jei pabūti

neatvažiuodavo jos dukra. Žinot, abipusė pagalba. Mes irgi turime augalų, kuriais reikia pasirūpinti, kai išvažiuojam.

– Langinės uždarytos. Spėju, tai reiškia, kad jie išvyko ilgiau nei porai dienų.

Moteris pasiglostė sprandą.

– Na, taip, žinot, mes dėl to truputį sunerimome. Juk nemanote, kad įvyko kokia nelaimė?

Karlas papurtė galą ir padėkojo kaimynei už pagalbą. Dabar moteris netvers smalsumu ir tikrai užmes akį į tai, ką jie daro kitapus gatvės.

Jis grįžo į automobilį, bet pamatė, kad Asado nebėra. Netrukus pastebėjo, kad svetainės langinės namo gale atviros ir langas pravíras. Jokių įsilaužimo žymių. Akivaizdu, Asadas jau yra tai daręs. Ne kartą.

– Eik prie rūsio durų, Karlai, – iš vidaus pasakė jam padėjėjas.

Laimei, dokumentų spintos tebebuvo savo vietoje. Galbūt gyventojų dingimas neturi nieko bendra su vakarykščiu jų apsilankymu?

– Hermansenas, pirmiausia reikia patikrinti šią pavardę, – Asadui pasakė Karlas.

Po dvidešimt sekundžių Asadas stovėjo priešais su aplanku rankoje.

– Prie „H“, kurgi daugiau? Bet šičia ne Tagas Hermansenas.

Jis padavė bylą Karlui. „Kurtas Vadas prieš Netę Hermansen“, buvo užrašyta ant viršelio, o viduje buvo teismo proceso, vykusio 1955-aisiais, dokumentai, sudėti chronologine tvarka. Ant dokumentų puikavosi rajono teismo antspaudas, taip pat Niorvigo firmos logotipas.

Greitai permetus turinį išryškėjo tokios frazės kaip „kaltinimas išprievartavimu" ir „tvirtinimas mokėjus už nėštumo nutraukimą", galiausiai visi įrodymai pasisuko prieš Netę Hermansen. Byla baigėsi tuo, kad Vadas buvo išteisintas. Tiek buvo akivaizdu iš įrašų, tačiau kas nutiko Netei Hermansen, liko paslaptimi.

Suskambo Karlo mobilusis.

– Netinkamas laikas, Rouze, – atsiliepė jis.

– Manau, tinkamas, Karlai, paklausyk: Netė Hermansen buvo viena iš Sprogės merginų, nuo 1955-ųjų iki 1959-ųjų. Ką dabar pasakysi?

– Pasakysiu, kad nenustebau, – atsiliepė jis, sverdamas bylą rankoje. Ji buvo lengva kaip plunksnelė.

Po penkiolikos minučių jie baigė kimšti aplankus į automobilį.

Uždarant bagažinę kalva link jų kilo žalias mikroautobusas. Ne pats mikroautobusas patraukė Karlo dėmesį, o tai, kad jis staiga sulėtino greitį.

Detektyvas atsitiesė ir sutelkė žvilgsnį. Vairuotojas, regis, dvejojo, nežinojo, ar sukti į šalį, ar važiuoti toliau. Tačiau pravažiuodamas jis žiūrėjo į Niorvigo namą. Gal ieškojo numerio, tačiau tokioje tvarkingoje gyvenvietėje namų numeriai buvo aiškiai matomi, tai kur bėda?

Pravažiuodamas vairuotojas nusisuko. Karlas tepamatė švystelint šviesius banguotus plaukus.

27

Rugsėjis, 1987

Tagas jautėsi kaip karalius, stebėdamas, kaip pro traukinio langus slenka Zelandija. „Tai kelionė į rojų", – galvojo jis ir padavė kupė sėdinčiam vaikui monetą.

Karališka diena, karūnavimas. Diena, kai išsipildys labiausiai pašėlusios svajonės.

Jis įsivaizdavo, kaip Netė pasitaiso plaukus ir kukliai pakviečia jį vidun. Jau jautė laikąs rankose dovanojimo sutartį. Instrumentą, kuriuo jam bus perduota dešimt milijonų kronų. Neabejotinam mokesčių inspektorių pasitenkinimui ir begaliniam jo paties džiaugsmui.

Tačiau galiausiai atsidūręs Kopenhagos centrinėje stotyje suvokė, kad teturi pusvalandį susirasti Netės namus. Staiga jį apėmė nerimas. Jis atplėšė taksi dureles ir pasiteiravo vairuotojo, kiek tai kainuos. Kai sužinojo, kad pasiūlytas tarifas daugiau nei pora kronų viršija tai, ką jis gali sau leisti, Tagas paprašė, kad jį nuvežtų kuo toliau už tiek, kiek turi kišenėse. Supylus monetas vairuotojui į delną, jį pavėžėjo septynis šimtus metrų, išleido Vesterbro aikštėje ir

paaiškino, kaip Teatro pasažu ir palei miesto ežerus patekti ten, kur reikia. Reikėjo paskubėti.

Tagas nebuvo pratęs vaikščioti pėsčiomis. Krepšys per petį sunkiai daužėsi į šlaunį, prakaitas permerkė naujus drabužius, švarkas pažastyse patamsėjo.

Tu pavėluosi, pavėluosi, kartojo jis sau, žodžiai aidėjo galvoje sulig kiekvienu vis greitėjančiu žingsniu, o visokiausio amžiaus bėgikai risnojo pro šalį.

Kiekviena kadaise surūkyta cigaretė degino plaučius, kiekvienas alaus butelis, kiekvienas viskio gurkšnis kėlė įtampą kojų raumenyse.

Jis prasisagstė švarką ir meldė Dievą, kad suspėtų laiku. Galiausiai 12.35 buvo vietoje. Penkias minutes pavėlavęs.

Dėl to dėkingumo ašaros, Netei jį įleidus, užliejo jam akis, o jis, kaip laiške buvo nurodyta, padavė jai kvietimą.

Tagas jautėsi apgailėtinai tokiame puikiame bute, stovėdamas priešais geriausią gyvenime bičiulę, dabar suaugusią moterį, kuri atvirai, sveikindama jį apkabino. Jis vos nepravirko jai pasiteiravus, kaip jam sekasi, po kelių minučių pasiūlė išgerti puodelį arbatos.

Ir jis tiek daug būtų norėjęs Netei pasakyti, jei staiga nebūtų taip siaubingai prastai pasijutęs. Būtų jai pasakęs, kad visada ją mylėjo. Kad gėda, jog ją paliko, kone sužlugdė jį. Jis būtų atsiklaupęs ant kelių ir meldęs atleidimo, jei tik nebūtų sukilęs toks baisus šleikštulys, kad nevalingai atpylė tulžį ant savo dailaus naujo švarko.

Ji paklausė, ar jam bloga, gal norėtų vandens ar dar arbatos.

– Čia taip karšta! – suaimanavo, iš paskutiniųjų gaudydamas kvapą, tačiau plaučiai neklausė. O kol ji nuėjo įpilti vandens, jis priglaudė rankas prie širdies ir suprato, kad miršta.

Netė stebeilijosi į priešais krėsle susmukusį žmogų bjauriu kostiumu. Tagas buvo gerokai stambesnis nei ji įsivaizdavo. Vien viršutinė jo kūno dalis svėrė tiek, kad ji kone parklupo jį truktelėjusi patogiau suimti po pažastimis.

– O, Dieve, – suaimanavo, žiūrėdama į siūruojančią senelio laikrodžio švytuoklę. Ilgai užtruks.

Netė paleido kūną ir leido jam nukristi. Pasigirdo nemalonus dunkstelėjimas, kai Tago nosis ir galva trenkėsi į grindis. Moteris vylėsi, kad kaimynai apačioje neišsigąs. Tada ji parklupo ant keturių ir sugebėjo Tago kūną nustumti į vidurį Bucharos kilimo, o paskui sutelkusi visas jėgas nutempė prie durų į koridorių, kur nevilties apimta sustojo. Kodėl anksčiau apie tai nepagalvojo? Koridorius padengtas kokoso pluošto danga. Ji niekada nepajėgs nuvilkti juo kūno, netgi su kilimu. Per didelė trintis.

Netė kilstelėjo kūną iš visų jėgų pro duris. Tačiau turėjo nenoriai atsisakyti savo plano.

Su Rita buvo užtektinai vargo, nors ji nė iš tolo nebuvo tokia sunki. Jos kūnas atrodė beveik be sąnarių, tarsi galūnės būtų nusidriekusios iš kiekvieno šonkaulio. Kartkartėmis buvo priversta stabtelėti ir paguldyti moters rankas ant pilvo, o galiausiai teko jas surišti, kad užbaigtų, ką sumaniusi.

Netė kramtė lūpą su pasibjaurėjimu žiūrėdama į Tagą. Koks didelis skirtumas tarp jaunuolio, su kuriuo ji gulėjo, ir šito išbrinkusio prakaituoto veido, šitų glebių rankų.

Ji pakėlė jį į sėdimą padėtį, galva ir torsas palinko pirmyn, tarsi kūlverstį atlikti susiruošusio storo akrobato. Pasistūmėjo gal per pusmetrį.

Netė nužvelgė koridorių. Tokiu greičiu prireiks dešimties minučių nutempti jį į sandarųjį kambarį, tačiau dabar ji nebegalėjo sustoti.

Prispaudusi jo galvą prie grindų Netė parito jį per pečius ir kartojo šiuos sulėtintus kūliavirsčius, atradusi, kad jėgos tereikia nuolatiniam judėjimui palaikyti.

Tačiau pati nusilpo. Jos sužeista koja, šlaunis ir nugara tvinksėjo iš skausmo, visa nervų sistema kėlė aliarmą.

Kai galiausiai įvertė Tagą į kambarį, nė nesistengė jo pasodinti prie pietų stalo su septyniomis kėdėmis, prie Ritos lavono, kurį buvo įtaisiusi priešais jos vardo kortelę ant stalo. Moters galva buvo nuleista ant peties, o torsas per nugarą virve pririštas prie kėdės atkaltės.

Natė dirstelėjo į Tagą, gulėjusį atmerktomis akimis, sulenktais, į kumštį sugniaužtais pirštais. Kaip apgailėtina. Reikės pasodinti jį į vietą, kol diena nesibaigė.

Tada kažkas patraukė jos dėmesį. Praplyšo Tago neskoningo blizgančio kostiumo viršutinė kišenė: trūko mažos audinio juostelės. Juk tikrai visą laiką taip nebuvo? Reikia įsitikinti.

Buvo be dvidešimt dvi. Po penkių minučių pasirodys Vigas.

Netė uždarė kambario duris ir ėmė apžiūrinėti koridorių, tačiau audinio skiautės niekur nematė. Gal jos visą laiką trūko? Gal ji tik nepastebėjo? Kai Tagas atsisėdo į fotelį, nė minutei nenuleido akių nuo jo veido.

Netė giliai įkvėpė ir nuėjo į vonią susitvarkyti pati. Patenkinta apžiūrėjo veidrodyje savo suprakaitavusį veidą. Nepaisant visų nesklandumų, ji tvarkosi gerai. Drignių ekstraktas veikia, kaip tikėtasi,

ir viskas klostosi pagal planą. Žinoma, visiškai natūralu, jei šį vakarą, kai viskas bus baigta, ji pajus poveikį. Gal pagaliau galės pažvelgti į šiuos žmonės kitoje šviesoje? Gal, nors dabar kaip įmanydama stengėsi apie tai negalvoti, net pagalvos apie tai, kad juos kadaise taip pat supo taip mylintys draugai ir geriausios kloties linkėjusi šeima.

Tačiau apie šitai ji šiuo metu neįstengia galvoti.

Netė pasitaisė plaukus ir pagalvojo apie tuos, kurie dar atvyks. Ar Vigas dabar toks pat kūningas kaip Tagas? Jei taip, tada būtina, kad jis pasirodytų laiku. Netė nedrįso nė galvoti apie pasekmes, jei jis pavėluos.

Pagalvojusi apie Kurto Vado išsiskiriantį ūgį ir kiek jis galėtų sverti, Netė pastebėjo koridoriuje ant kabliuko tebekabantį Ritos apsiaustą.

Griebusi drabužį, sviedė jį ant lovos, kur gulėjo ir Ritos rankinė. Iš kišenės iškrito Ritos cigaretės, Netė akimirką stebeilijosi į jas.

Prakeiktas daiktas, pagalvojo ji. Kaip brangiai atsiėjo bjaurus Ritos įprotis.

28

Lapkritis, 2010

– Kad žinotumėte: buvo atėjęs ūkvedys ir sakė, kad jums, vyručiai, vyrų tualetu koridoriuje negalima naudotis iki trečiadienio, kol jis ras laiko ateiti ir sutaisyti, – pranešė Rouzė, įspendusi rankas į klubus. – Kažkas vakar sunaudojo per daug popieriaus ir užkimšo *tuliką*. Kuris iš jūsų?

Ji nusisuko nuo Asado ir įsistebeilijo į Karlą, antakius pakėlusi iki pat varno juodumo plaukų linijos.

Karlas gindamasis iškėlė rankas. Tarptautine kūno kalba tai turėjo reikšti: „Iš kur aš galėjau žinoti", o asmeniškai bylojo: „Koks, po velnių, tavo reikalas?" Jis neketino aptarinėti savo higienos įpročių ir žarnyno būklės su priešingos lyties pavaldine. Nieku gyvu.

– Taigi, kai naudositės moterų tualetu, pasistenkite šlapindamiesi atsisėsti. Kitu atveju – pakelkite sėdynę, o baigę ją nuleiskite. Supratote?

Karlas susiraukė. Tai buvo pernelyg asmeniška, kad jam patiktų.

– Patikrinkit viską, ką turime apie Netę Hermansen, ir sudarykite man sąrašą. Tačiau pirma duok to savo žurnalisto Sioreno Brand-

to telefono numerį, – šitaip atsiliepė jis. Jei ji nori su juo juokauti, gali tai daryti bet kuriuo metu, tik ne savaitgalį. Turi būti kokios nors ribos.

– Iš tikrųjų aš ką tik kalbėjau su tuo Brandtu, Karlai, – prisipažino Asadas, glausdamas prie lūpų garuojantį puodelį pykinančiai dvokios, karamelę primenančios medžiagos.

Karlas kreivai į jį pažvelgė. Nuostabu.

– Tu ką tik su juo kalbėjai? – vėl susiraukė jis. – Juk nepasakei, kad nukniaukėm visą archyvą?

Dabar atėjo Asado eilė įsisprausti kumščiais į šlaunis.

– Manai, kad kupranugaris brenda į ežerą, iš kurio gers?

– Pasakei, tiesa?

Asadas pastebimai susigūžė.

– Tik prasitariau. Pasakiau, kad turim šį tą apie Kurtą Vadą.

– O ką dar?

– Truputį apie šitą Lionbergą iš Tyrumo partijos.

– O ką apie jį turim?

– Jis buvo prie „L“ raidės. Niorvigas ir jį gynė keliose bylose.

– Gerai, prie to dar sugrįšim. Ką turėjo pasakyti Siorenas Brandtas?

– Sakė, kad irgi girdėjo apie *Reikalą*. Iš tikrųjų, jis kalbėjosi su Niorvigo pirmąja žmona. Ji papasakojo, kad slaugytojos ir gydytojai metų metus siuntė netinkamos kilmės nėščias moteris ginekologiškai išsitirti pas organizacijos narius. Moterys nežinojo, kas vyksta, o labai dažnai apžiūra baigdavosi abortu. Siorenas Brandtas turi informacijos, kurią nori perduoti mainais už tai, ką mes turime.

– Dieve Visagali, Asadai! Ar suvoki, su kuo žaidi? Mus išspirs nė neperspėję, jei paaiškės, kad deramės dėl įkalčių! Duok man jo numerį!

Karlas paskambino nuogąstaudamas.

– Taip, neseniai kalbėjau su jūsų kolega, – prisistačius patvirtino Siorenas Brandtas. Balsas buvo jaunas ir entuziastingas. Tokie visada pavojingiausi.

– Spėju, judu su Asadu aptarėte kažkokius mainus.

– Taip, ir aš tikrai dėkingas. Vis dar ieškau ryšio tarp Tyrumo partijos narių ir *Reikalo*. Įsivaizduokit, jei mums pavyktų užspausti tuos bepročius, kol jie iš tikrųjų neįgavo įtakos.

– Apgailestauju, kad teks jus nuvilti, bet bijau, jog Asadas pažadėjo daugiau, nei gali suteikti. Savo medžiagą mes perduosime apygardos prokurorui.

Žurnalistas nusijuokė.

– Nieko gero iš to nebus, bet aš galiu suprasti, kad jūs rūpinatės savimi. Juk darbas šiomis dienomis ant medžių neauga? Nors jūs galite lengviau atsikvėpti. Tylėsiu kaip partizanas.

Tarsi klausytųsi savęs kalbant.

– Klausykit, Mjorkai, Vado žmonės yra kariai. Jie nė nemirktelėję žudo negimusius kūdikius. Jie sukūrė puikiai suderintą sistemą, kad paslėptų visus įkalčius. Milijonai kronų iš fondų ir rėmėjų. Gorilos darbuotojų sąrašuose, tokie žmonės, kokie nenorėtumėt, kad taptų jūsų priešais. Nejau manote, kad pastaruoju metu gyvenu, kur registruotas? Tikrai ne. Turiu būti atsargus, nes šitų vyrukų niekas nesustabdys, jei kas ims šmeižti jų iškreiptą požiūrį į žmoniją ir siekiamą politiką, patikėkite manim. Pagalvokite apie tą gydytoją, Hansą Kristianą Dirmandą. Manote, jis savanoriškai prarijo raminamuosius? Jei manęs paklaustumėt, tikrai ne. Todėl tylėsiu kaip žuvis, suprantat?

– Kol išeisite į viešumą, tiesa?

– Taip, iki tol. Ir esu pasiruošęs sėsti į kalėjimą gindamas savo šaltinius, neabejokite nė minutę. Kad tik pavyktų partrenkti tą Vadą ir jo apgailėtiną gaują.

– Gerai. Tokiu atveju leiskite jums pasakyt, kad mes tiriame seriją dingimų, kurie, regis, susiję su moterimis iš namų, kadaise buvusių Sprogėje. Ar būtų protinga prielaida, kad Kurtas Vadas prie to kažkaip prikišęs nagus? Tai buvo maždaug prieš penkiasdešimt metų, bet vis tiek gal ką žinote?

Jis klausėsi žmogaus kvėpavimo, kol galiausiai viskas nutyko.

– Ar jūs dar ten?

– Taip, taip, – atsiliepė Brandtas. – Tiesiog reikėjo sekundės susiimti. Mano mamos teta buvo Sprogės mergina. Nuo jos pasakojimų plaukai šiaušiasi. Ne konkrečiai apie Kurtą Vadą, bet kitus, tokius kaip jis. Aš nežinau, kaip jis gal būti įsipainiojęs į tą mėšlą, bet nė kiek nenustebčiau, jei būtų.

– Aišku. Kalbėjau su kitu žurnalistu, tokiu Luisu Petersonu. Vienu metu jis irgi rašė kritinius straipsnius apie Kurtą Vadą. Ar jį pažįstate?

– Pažįstu iš pavardės. Ir, žinoma, skaičiau jo straipsnius. Jis iš tų vyrukų, kurių tikri žurnalistai nemėgsta. Buvo nepriklausomas ir, regis, tikrai kažką atkapstė, bet paskui, atrodo, Vadas jį apgręžė ir įtraukė į tą „Beneficiją", smulkią tendencingą naujienų tarnybą. Labiausiai tikėtina, jie nemažai jam moka. Bet kuriuo atveju – visi kritiniai straipsniai per naktį išseko.

– Ar jums buvo pateikta panašių pasiūlymų?

Siorenas Brandtas nusijuokė.

– Dar ne, bet su tomis hienomis niekada nežinai. Vakar Tyrumo partijos kongrese tikrai supykdžiau Kurtą Vadą su Lionbergu.

– Lionbergas, ką apie jį turite?

– Vilfridas Lionbergas. Vado dešinioji ranka, jo mažasis augintinis, statytinių „Beneficijos“ direktorių tėvas, vienas iš Tyrumo partijos steigėjų ir labai aktyvus dėl *Reikalo*. Todėl, jūsų vietoje, truputį jį patrukdyčiau. Kartu sudėję Lionbergą ir Vadą, gauname įsikūnijusį Josefą Mengelę.

Plieskiančias laužo liepsnas pareigūnai pamatė gerokai anksčiau, nei privažiavo namus. Tamsią lapkričio popietę jų buvo sunku nepastebėti.

– Prabangus kvartalas, – pastebėjo Asadas, linktelėjęs prašmatnių namų link.

Lionbergo namas nedaug tesiskyrė nuo kitų, išsirikiavusių palei tykią gatvelę, baltas ir įspūdingas, dideliais atveriamais langais ir juodų blizgių čerpių stogu. Namas stovėjo tolėliau nuo gatvės, todėl žingsniai žvyruotu įvažiuojamuoju keliu pranešė apie jų atėjimą.

– Ką veikiate mano nuosavybėje? – pasiteiravo balsas.

Karlas su Asadu pasisuko į gyvatvorę ir pamatė pagyvenusį vyrą ruda prijuoste bei storomis sodininko pirštinėmis.

– Ko jums čia reikia? – piktai sulojo jis, žengdamas priešais liepsnojančią tepalų statinę, kurią maitino popieriaus lakštais iš šalimais pastatyto vežimėlio.

– Noriu pranešti, kad degindamas tokias atliekas atvirai pažeidžiate įstatymą, – tarė Karlas ir pašnairavo, ar pavyks nustatyti tikslesnį jų pobūdį. Bylos ir dokumentai, labiausiai tikėtina, susiję su visu mėšlu, kuriame murkdosi Lionbergas ir jo gauja.

– Tikrai? Koks tai įstatymas? Juk šiuo metu nėra sausros?

– Su džiaugsmu pasivarginsiu paskambinti į Gentoftės priešgaisrinį departamentą, kad išaiškintų vietines taisykles ir nuostatus, – Karlas atsisuko į Asadą. – Ar gali tuo pasirūpinti, Asadai?

Vyras atmetė galvą.

– Oi, liaukitės, tai tik popieriai. Kam tai gali rūpėti?

Karlas ištiesė ženklelį.

– Įsivaizduoju, kad keletui žmonių turėtų rūpėti. Iš tikrųjų, jei pasirodytų, kad jūs naikinate įkalčius, kurie galėtų atsakyti į daug klausimų, susijusių su jūsų ir Kurto Vado veikla.

Paskui viskas nutiko per keletą sekundžių. Karlas net pasitelkęs lakiausią vaizduotę nebūtų patikėjęs, kad Lionbergo amžiaus ir sudėjimo žmogus galėtų pasielgti taip ryžtingai.

Vienu staigiu judesiu vyras iš vežimėlio iškėlė visą kaugę dokumentų ir sviedė juos į alyvos statinaitę, stvėrė nuo žemės plastikinį parafino butelį, nusuko kamštelį ir taip pat sviedė į laužą.

Poveikis buvo stulbinamas ir staigus. Karlas su Asadu liuoktelėjo atgal, kai į orą, beveik iki didingo buko sodo viduryje viršūnės, šovė ugnies stulpas.

– Štai, – tarė Lionbergas. – Dabar galite skambint gaisrininkams. Kiek man tai kainuos? Penkis tūkstančius? Dešimt? Spėkit, ar man rūpi?

Jis jau sukosi eiti į namą, tačiau Karlas sustabdė jį uždėjęs ranką ant peties.

– Ar jūsų dukra Lizelotė žino, su kokiais pasibjaurėjimą keliančiais projektais susijęs jos vardas, Lionbergai?

– Lizelotė? Pasibjaurėtini projektai? Jei kalbate apie jos narystę „Beneficijos“ valdyboje, tada galiu jums pasakyti, kad ji ne be pagrindo tuo didžiuojasi.

– O, jūs tikrai taip manote? Ji didžiuojasi *Reikalu* ir nelegaliais abortais? Ar jai apie tai nepasakėte? Ar ji irgi pritaria jūsų liguistoms

pažiūroms į žmoniją? Ar ji prijaučia negimusių vaikų žudymui? Ar ji tuo didžiuojasi, ar paprasčiausiai nežino?

Lionbergas įtūžo. Ledo jo akyse jokia liepsna nepajėgė ištirpinti.

– Neturiu supratimo, apie ką jūs kalbate. Jei apskritai ką nors išmanote apie šitą temą, kuria ketinate diskutuoti, pirmiausia pirmadienio rytą paskambinkite mano advokatui. Kontora atidaroma aštuonios trisdešimt. Jo pavardė Kaspersenas. Numeris yra telefonų knygoje.

– O, taip, Kaspersenas, – tolėliau sumurmėjo Asadas. – Pažįstam šitą žmogų iš televizijos. Vienas iš Tyrumo partijos, tiesa? Labai gerai, kad turėsim jo telefono numerį. Tikrai labai jums ačiū.

Asado gyvumas akimirksniu nupūtė Lionbergo aroganciją.

Karlas palinko prie jo veido ir prislopintu balsu išrėžė:

– Labai ačiū, Lionbergai. Manau, jau turime pakankamai, kad galėtume tuo užsiimti. Perduokite linkėjimus Kurtui Vadui ir pasakykite, kad keliaujame aplankyti jo senos pažįstamos į Niorebro. Hermansen byla – ar taip anuomet ją vadino?

Niorebro buvo karo zona. Per naktį sulipdyti betoniniai būstai sudarė idealias sąlygas tarpti visam pluoštui socialinių problemų, veistis nusikaltimams, smurtui ir neapykantai. Kitaip nei senais laikais, kai rajono socialiniams darbuotojams tereikėjo padėti sunkiai ariantiems normaliai gyventi. Tiktai kada atžingsniuoji į kvartalą palei miesto ežerus, praėjusių laikų didybė atsiskleidžia buvusia šlove.

– Ežerai tebėra geriausia vieta mieste, – vis sakydavo Antonsenas iš Riodovrės.

Tiesa. Stovint ten, žiūrint į eiles didingų pastatų, už kaštonų, su vaizdu į ramius vandenis, atrodė absurdiška galvoti, kad vos už kelių šimtų metrų siaučia imigrantų gaujos ir baikeriai, o išmintingas žmogus budriai saugosi vaikščiodamas tamsiu paros metu.

– Manau, ji namuose, Karlai, – tarė Asadas, rodydamas į langus viršutiniame aukšte.

Karlas linktelėjo. Kaip ir visi kiti langai pilkame daugiabutyje, Netės langai švietė.

– Netė Hermansen? Policija, – pasakė jis į mikrofoną. – Norėčiau užduoti kelis klausimus. Ar būtumėte tokia maloni ir mane įleistumėte?

– Kokius klausimus? – pasigirdo atsakymas.

– Nieko neįprasto. Įprastus klausimus, ir viskas.

– Ar tai turi ką nors bendra su susišaudymu Blagardo gatvėje praėjusią naktį? Tikrai girdėjau, kad kažkas vyksta. Gal būtumėte toks malonus, žengtumėte atgal ir iškeltumėte savo ženklelį, kad aš galėčiau matyti. Reikia būti apdairiai.

Karlas davė ženklą Asadui likti prie durų, tada žengė atgal į erdvę tarp apatinio aukšto mažų gėlių lysvių, kad šviesa išryškintų jo bruožus.

Užtruko, kol viršuje atsidarė langas ir išlindo galva.

Karlas iškėlė ženklelį kuo aukščiau.

Po trisdešimties sekundžių suzvimbė telefonspynė.

Po, regis, begalinio, kvapą gniaužiančio kopimo į ketvirtą aukštą jie rado buto duris jau plačiai atidarytas, todėl, akivaizdu, moteris nebuvo itin apdairi.

– Oi! – suriko ji išsigandusi, kai Karlas žengė į pritemdytą koridorių su prie peties prigludusiu Asadu. Niorebro imigrantų gaujų grėsmė buvo įsiskverbusi ir čia.

– Tikrai atsiprašau, bet nereikia bijoti mano padėjėjo. Ant tokių kaip jis laikosi pasaulis, – sumelavo Karlas.

Asadas sveikindamasis ištiesė ranką.

– Kaip laikotės, ponia Hermansen? – jis nusilenkė kaip mokinukas, kviesdamas šokiui išėjusiame iš mados baliuje. – Hafezas al-Asadas, tačiau galite vadinti mane Asadu. Malonu su jumis susipažinti.

Ji akimirką dvejojo, prieš atsakydama į sveikinimą.

– Ar norėtumėte puodelio arbatos? – pasiteiravo, regis, nematydama, kad Karlas įnirtingai purto galvą.

Svetainė ne kažin kuo skyrėsi nuo kitų jos amžiaus ir padėties damų svetainių. Gyvas mišinys sunkių baldų ir ilgą gyvenimą primenančių daikčiukų. Įtartinai atrodė tik tai, kad nebuvo matyti įrėmintų šeimos nuotraukų. Karlas prisiminė trumpą Rouzės ataskaitą apie Netės Hermansen gyvenimą. Buvo pakankamai priežasčių, kad tokių nuotraukų stigtų.

Ji įžengė su arbata ant padėklo, truputį šlubčiojo, bet atrodė gerai kaip septyniasdešimt trejų. Šviesūs, tikriausiai dažyti plaukai, gana elegantiškas kirpimas. Buvo matyti, kad pinigai tinkamai jai tarnauja, nepaisant visų slėgusių nelaimių. Pinigai paprastai padeda.

– Labai graži suknelė, – pagyrė Asadas.

Moteris nieko neatsakė, bet arbatos jam įpylė pirmam.

– Čia dėl to šaudymo Blagardo gatvėje praėjusią savaitę, tiesa? – pasiteiravo ji, sėsdamasi tarp jųdviejų ir stumteldama nedidelę sausainių lėkštelę Karlo link.

Karlas atsisakė ir pasimuistė kėdėje.

– Iš tikrųjų ne, mes dėl ko kito. 1987-aisiais dingo ir taip ir neatsirado nemažai žmonių. Mes viliamės, kad jūs, Nete... – jis nutilo, – ar galiu vadinti jus Nete?

Ji linktelėjo. Gal nenoriai, sunku pasakyti.

– Mes viliamės, gal jūs padėsit išsiaiškinti, kas jiems nutiko.

Jos kaktoje susimetė pora smulkių raukšlelių.

– Na, jei galėsiu būti naudinga.

– Esu užsirašęs tam tikrus jūsų gyvenimo etapus, Nete. Matau, kad patyrėte nemenkų sunkumų. Noriu, kad žinotumėte, jog mes, tiriantys šią bylą, esame pasibaisėję prievarta, kurią jums ir kitoms moterims teko patirti.

Ji pakėlė antakius. Ar jai nemalonu to klausytis? Labai tikėtina.

– Atsiprašau, kad atveriu senas žaizdas, bet tiesa ta, kad keletas dingusiųjų yra susiję su moterų namais Sprogėje. Netrukus prie to sugrįšiu, – jis gurkštelėjo arbatos. Gana karti jo skoniui, tačiau kur kaś skanesnė nei Asado tapetų klijai. – Jus aplankėme todėl, kad tiriame jūsų pusbrolio Tago Hermanseno dingimą 1987-ųjų rugsėjį.

Ji šonu dirstelėjo į Karlą.

– Pusbrolis Tagas dingęs? Šimtą metų nieko apie jį negirdėjau, bet vis tiek gaila. Neturėjau supratimo.

– Suprantu. Šiandien kiek anksčiau buvome jo dirbtuvėse Brenderupe. Ten radome šitą voką.

Jis išėmė voką iš plastiko maišelio ir parodė moteriai.

– Taip, prisimenu. Rašiau ir pakviečiau Tagą ateiti manęs aplankyti. Dabar suprantu, kodėl jis taip ir neatsakė.

– Nesitikiu, kad turite to laiško kopiją? Per kalkę arba gal spausdintinusi?

Ji nusišypsojo.

– Bijau, kad ne. Laiškas buvo rašytas ranka.

Karlas linktelėjo.

– Jūs gyvenote moterų namuose tuo pat metu, kai juose dirbo slaugytoja Gitė Čarlz. Ar ją prisimenate?

Kaktoje vėl susimetė raukšlės.

– Taip, kuo puikiausiai. Niekada neužmiršiu nė vieno žmogaus iš Sprogės.

– Gitė Čarlz irgi pradingo, maždaug tuo pat metu, kaip ir jūsų pusbrolis.

– Kaip keista.

– Ir Rita Nielsen.

Regis, tai užklupo Netę truputį nepasiruošusią. Jos kakta išsilygino, ji truputį atitraukė pečius.

– Rita? Kada tai buvo?

– Paskutinis dalykas, kurį mes žinome, – kad ji nusipirko pakelį cigarečių kioske kaip tik pakeliui į čia – Niorebro gatvėje 1987-ųjų rugsėjo ketvirtąją, ryte, dešimt po dešimtos. Be to, jos mersedesas buvo rastas Koplyčios kelyje. Irgi ne taip toli nuo čia, tiesa?

Jos lūpos įsitempė.

– Bet juk tai siaubinga! Rita tą dieną buvo atvažiavusi manęs aplankyti. Sakote, rugsėjo ketvirtą? Prisimenu, kad buvo vasaros pabaiga, bet ne tikslią datą. Pasiekiau tokį savo gyvenimo tarpsnį, kai pajutau būtinybę susitikti su praeitimi. Prieš porą metų buvau netekusi vyro ir pati negalėjau judėti. Štai kodėl pakviečiau Ritą ir Tagą.

– Vadinasi, Rita Nielsen jus aplankė?

– Taip, aplankė, – ji mostelėjo link staliuko. – Mes sėdėjome čia ir gėrėme arbatą. Iš tų pačių puodelių kaip dabar. Ji prabuvo čia pora valandų. Aiškiai prisimenu, kad vėl ją matyti buvo keista. Mes aiškinomės santykius, suprantate? Ne visada moterų namuose buvome pačios geriausios draugės.

– Ritai dingus pasirodė policijos kreipimaisi į visuomenę, prašymai pranešti. Daug dėmesio spaudoje. Kodėl nenuėjote į policiją, Nete?

– Oi, tai siaubinga. Kas, po galais, galėjo jai nutikti?

Ji kurį laiką stebeilijosi į erdvę. Jei ji neatsakys į Karlo klausimą, vadinasi, kažkas ne taip.

– Kodėl nenuėjau į policiją? – galiausiai pakartojo ji. – Na, suprantat, negalėjau. Po jos apsilankymo, kitą dieną, išskridau į Maljorką pirkti namo. Mažiausiai pusę metų nemačiau daniško laikraščio. Namas stovi Son Vidoje. Išvažiuoju ten žiemai. Šiuo metu aš čia tik dėl to, kad turiu bėdų dėl inkstų akmenų ir esu linkusi gydytis čia.

– Spėju, turite nuosavybės dokumentus?

– Žinoma. Bet dabar pasijutau taip, lyg kvostumėte. Jei kuo nors mane įtariate, tai prašau tiesiai tai pasakyti.

– Čia visai ne tas atvejis, Nete. Bet mums tikrai reikia tam tikrų dalykų patvirtinimo, vienas iš jų – kodėl jūs nereagavote į išplatintus pranešimus apie dingusį asmenį, apie Ritą Nielsen. Ar galiu žvilgtelėti į tas sutartis?

– Ką gi, gerai, kad parsivežiau dokumentus iš Maljorkos, – tarė ji, truputį įsižeidusi.– Iš tikrųjų, laikiau juos ten iki praėjusių metų, paskui tame rajone prasidėjo įsilaužimai. Reikėjo griebtis atsargumo priemonių.

Ji tiksliai žinojo, kur yra dokumentai, padėjo juos prieš Karlą ir parodė įsigijimo datą.

– Nusipirkau šitą vietą 1987-ųjų rugsėjo tryliktą, bet jau iki to laiko ieškojau ko nors tinkamo ir tris savaites derėjausi. Savininkas norėjo mane smarkiai apmauti. Žinoma, jam nepasisekė.

– Bet...

– Taip, čia jau kuris laikas po ketvirtos, šitai suprantu, tačiau taip jau būna. Jei jūs gimę po laiminga žvaigžde, gal vis dar kur nors tebeturiu lėktuvo bilietus. Tokiu atveju matytumėt, kad nebuvau namuose. Tačiau ilgokai užtrukčiau, kol juos rasčiau.

– Antspaudas pase ar koks kitas dokumentas irgi puikiai tiktų, – tarė Karlas. – Spėju, kad pasiliekate senus pasus, o ten turėtų būti kelionę patvirtinantis antspaudas, nemanote?

– Esu tikra, kad turiu, tačiau jums reikės ateiti kitą dieną. Turėsiu paieškoti.

Karlas linktelėjo. Ji kone neabejotinai sako tiesą.

– Kokies buvo jūsų santykiai su Gite Čarlz, Nete? Ar galite apie tai papasakoti?

– O koks jūsų reikalas?

– Atsiprašau, jūs teisi. Turėjau suformuluoti kitaip. Tiesa ta, kad apie Gitę mes žinome labai mažai. Vargu ar tebėra gyvas nors vienas ją pažinojęs, todėl labai sunku susidaryti vaizdą, koks ji buvo žmogus ir kodėl galėjo pradingti. Kaip jūs ją apibūdintumėte?

Buvo akivaizdu, kad moteriai tai skausminga. Kodėl kalinys turėtų gerai kalbėti apie savo prižiūrėtoją? Aiškiai atsirado kažkokia dilema.

– Ar ji buvo su jumis nemaloni? Ar todėl negalite lengvai atsakyti? – neištvėrė Asadas.

Netė Hermansen linktelėjo.

– Man tikrai gana sudėtinga, privalau pripažinti.

– Todėl, kad Sprogė buvo bloga vieta, tiesa? O ji buvo viena iš tų, kurie jus ten laikė, taip? – kalbėjo Asadas, įsmeigęs akis į lėkštę su sausainiais.

Ji vėl linktelėjo.

– Jei atvirai, metų metus apie ją negalvojau. Ir apie Sprogę, jei jau apie tai kalbam. Sunku ištverti prisiminus visa tai, kas ten vyko. Mus laikė izoliuotas nuo pasaulio, padarė nevaisingas. Sakė, mes protiškai atsilikusios. Neturiu supratimo, kodėl. Nors Gitė Čarlz jokiu būdu nebuvo blogiausia, ji ir nepadėjo man kaip nors ištrūkti iš tos vietos.

– Nuo tada su ja ryšių nepalaikėte?

– Ačiū Dievui, ne.

– Dar yra Filipas Niorvigas. Jį prisimenate, taip?

Moteris nežymiai linktelėjo.

– Jis irgi dingo tą pačią dieną, – vėl buvo Karlo eilė. – Iš jo našlės žinome, kad gavo kvietimą į Kopenhagą. Jūs mums sakėte, kad gyvenime stojo momentas, kai prireikė susidurti su praeitimi. Šiuo požiūriu, Filipas Niorvigas kaltas dėl nelemto jūsų likimo. Tai dėl jo jūs pralaimėjote bylą prieš Kurtą Vadą, tiesa? Todėl argi jis nebuvo vienas iš žmonių, su kuriais jums reikėjo susitikti, Nete? Ar jis negavo jūsų kvietimo?

– 'Ne, tai jau tikrai ne. Aš kviečiau tik Tagą su Rita, nieko daugiau, – ji papurtė galvą. – Nesuprantu. Tiek daug žmonių, visi iš karto, o aš juos visus pažįstu. Kas, dėl Dievo, galėjo nutikti?

– Štai kodėl „Q" skyrius ėmėsi tirti šias bylas. Neišspręstas bylas. Mes tiriame tokias bylas, kur reikia ypatingo kruopštumo. Kaip jūs ir sakote, ne kasdien pasitaiko daug vienas su kitu susijusių dingimų.

– Mes nusižiūrėjome daktarą Kurtą Vadą, – sučirpė Asadas. Gerokai anksčiau nei Karlas ketino, bet argi naujiena?

– Daug dalykų tą žmogų tarsi sieja su dingusiais asmenimis, – toliau kalbėjo Asadas. – Ypač su Niorvigu.

– Kurtas Vadas! – Ji pakėlė galvą kaip katė, supratusi, kad letena pasieks paukštį.

– Taip, mes supratome, kad nuo jo tikriausiai prasidėjo jūsų negandos, – tarė Karlas. – Peržiūrėjome Niorvigo archyvą ir perskaitėme, kaip jis paneigė jūsų kaltinimus prieš Kurtą Vadą ir viską atsuko prieš jus. Apgailestauju, kad tenka vėl viską priminti, bet jeigu galite pateikti kokios informacijos apie tikėtiną ryšį tarp tų žmonių dingimo ir Kurto Vado, tikrai būsime dėkingi.

Ji linktelėjo.

– Aš tikrai apie tai pagalvosiu.

– Jūsų atvejis tikriausiai pirmas iš daugybės, kur Kurtui Vadui pavyko suklastoti tiesą ir pakreipti reikalus savo naudai be jokio atpildo už įvykdytą neteisybę. Jei Kurtui Vadui būtų pateikti kaltinimai, labai tikėtina, kad jūs būsite iškviesta liudyti. Ką apie tai manote?

– Liudyti prieš Kurtą Vadą? O ne, nė negalvočiau. Kas buvo – pražuvo. Bet teisingumas jį sučiups be mano įsikišimo. Belzebubas tikriausiai švytėdamas iš laimės mums kalbant trina rankas.

– Visiškai suprantama, Nete, – tarė Asadas, palinkdamas į priekį. Atrodė, jis tuojau įsipils sau dar vieną puodelį arbatos.

Karlas rankos mostu jį sustabdė.

– Gal netrukus vėl jus pašnekinsim, Nete. Ačiū už arbatą ir svetingumą, – tarė jis, galvos mostu duodamas Asadui suprasti, kad viešnagė baigta. Jei išvažiuos dabar, tikriausiai spės užsukti į namus ir persirengti, o paskui patikrins, ar naujieji Monos buto raktai tikrai nuo tų spynų.

Asadas labai padėkojo, pakeliui pasistvėrė dar vieną sausainį, pagyrė jų kokybę, o paskui staiga iškėlė pirštą į orą.

– Tik minutėlę, Karlai. Mes nepasiteiravome apie dar vieną žmogų, – jis atsisuko į Netę Hermansen. – Dar dingo žvejys iš Lundeborgo. Vardu Vigas Mogensenas. Ar jis atsitiktinai negali irgi būti jums pasipainiojęs? Laivu iš Lundeborgo iki Sprogės visai netoli.

Moteris nusišypsojo.

– Bijau, kad ne. Nesu girdėjusi tokio vardo.

– Atrodai apsimąstęs, Karlai. Kas vyksta tavo galvoje?

– Susimąstęs, Asadai. Nėra tokio žodžio *apsimąstęs*. Bet, nekalbant apie tai, yra daug apie ką pagalvoti, kaip manai?

– Ir aš taip sakyčiau, taip. Irgi negaliu išmesti to iš galvos. Išskyrus šitą Vigą Mogenseną, atrodo, tarsi būtų dvi bylos vienoje: Rita ir Gitė, Kurtas Vadas ir Niorvigas bei Netė vienoje pusėje. Čia, regis, netinka pusbrolis Tagas. Kiek žinome, jis neturi nieko bendra su Sproge. Tačiau, kita vertus, yra Tagas ir Netė. Vadinasi, ji vienintelė turi kažką bendra su jais visais.

– Taip, gal tu ir teisus, Asadai. Nors jokiu būdu nežinome iš tikrųjų. Gal Kurtas Vadas juos visus kažkaip sieja. Štai kodėl dabar reikia pasinerti į šitai. Mintis apie kolektyvinę savižudybę arba atsitiktinius, nepaaiškinamus nelaimingus atsitikimus vieną dieną kažkaip manęs nebeveža.

– Pakartok, Karlai. Nebeveža ir *kokius* nelaimingus atsitikimus?

– Pamiršk, Asadai. Apie tai pakalbėsim vėliau.

29

Sprogė, 1955. Kopenhaga, rugsėjis, 1987

Pulkelis moterų stovėjo prieplaukoje mojuodamos taip, tarsi Rita su Nete būtų seniai lauktos bičiulės. Jos išdykavo ir kikeno kaip vaikai. Netė nieko nesuprato.

Ko jos šypsosi? Juk laivas iš Niborgo atplaukia toli gražu ne jų gelbėti. Juk tai ne Nojaus arka, nuplukdysianti į šventovę, kiek girdėjo, netgi priešingai. Tas laivas prakeiktas.

Pro turėklus Netė žvelgė į švyturį ant kalvos, į grupę geltonų namų raudonais stogais, kurių langai kaip akys stebėjo salą ir vargšes joje klajojančias sielas. Atsidarė dvivėrės durys viduriniame pastate, ir ant laiptų pasirodė nediduke tiesi būtybė. Ji stovėjo, viena ranka tvirtai įsikirtusi į turėklus, tarsi admirolas, sveikinantis savo laivyną, arba, tiksliau, Sprogės karalienė, apžvelgianti savo valdas. Vienatinė valdovė.

– Ar atvežėt cigarečių? – tokį pirmą sakinį jos išgirdo iš merginų. Viena netgi užsikeberiojo ant medinių polių ir ištiesė ranką. Jeigu atvykėlės kartais turėtų užrūkyt, ji būtų pirmoji eilėje.

Merginos šmirinėjo aplink naujokes kaip gagenančių žąsų pulkas: ore sklandė vardai, rankos siekė prisiliesti.

Netė susirūpinusi dirstelėjo į Ritą, tačiau toji buvo savo stichijoje. Rita turėjo cigarečių, o cigaretės buvo kelias į hierarchijos viršūnę. Ji iškėlė pakelius sau virš galvos ir juos parodė, o tada lygiai taip pat greitai susigrūdo į kišenes. Nieko keista, kad būtent Rita sulaukė viso dėmesio.

Netei buvo paskirtas kambarys po nuožulniu stogu. Šviesos liukas buvo vienintelis jos langas į pasaulį. Buvo šalta, pro suklypusius rėmus skverbėsi vėjas. Kambaryje stovėjo dvi lovos ir mažas lagaminas, priklausantis jos kambariokei. Jei ne kryžius ir dvi kino žvaigždžių, kurių Netė nepažinojo, nuotraukos, kambarys būtų atrodęs kaip kalėjimo kamera.

Kambarys buvo eilėje iš daugelio, o už durų buvo mozaikinis lovys, kuriame merginos prausėsi.

Vaikystėje Netė savo reikalais eidavo už tvarto, tačiau visą laiką itin rūpinosi higiena: šveitė rankas kietais šepečiais, o kūną – kempine.

– Tu tikriausiai švariausias vaikas pasaulyje, – sakydavo Tagas.

Bet čia buvo prausiamasi prie lovio sumišame triukšme, todėl buvo sudėtinga tinkamai nusiprasti. Merginos sueidavo visos kartu, išsirengusios iki juosmens, ir turėjo suspėti per penkias skirtas minutes. Tos pačios muilo drožlės kaip Braininge, nuo kurių plaukai darėsi šiurkštūs kaip šalmas ir tokie pat puošnūs. Maža to, po tokio muilo dvokdavai labiau nei nesiprausęs.

Visa diena buvo paženklinta skambučiais nustatytu laiku, disciplina. Netė nekentė šitos vietos ir, panašiai kaip globėjų namuose, kiek įmanoma buvo panirusi į save. Privalumas tik tas, kad ji ramiai

galėjo gedėti dėl savo likimo. Vis dėlto viską gaubė niūrus šešėlis: atrodė, iš Sprogės salos išsigelbėti neįmanoma. Nebent ištverti padėtų kokia draugiška siela iš personalo ar gera bičiulė tarp merginų, tačiau jas prižiūrinčios moterys buvo valdingos ir įkyrios, o Rita pati turėjo užtektinai veiklos, visokiomis gudrybėmis stumdamasi pakopomis aukštyn, kol galiausiai užėmė ypatingą vietą tarp žemesniųjų, kaip regentas prie sosto.

Lova priešais Netės priklausė silpnaprotei, kuri nepaliovė taukšti apie mažus vaikus. Jėzus padovanojo jai lėlę. Jeigu gerai ja rūpinsis, vieną dieną kaip atlygį gaus tikrą kūdikėlį, vis kartojo ji. Tai tikrai viršijo sveiko proto ribas, tačiau kitos merginos buvo gana protingos. Viena jų baisiai norėjo išmokti skaityti, tačiau personalas tik pasišaipė, atmetė jos norą kaip prabangą ir išsiuntė dirbti.

Netė irgi dirbo. Ji pasiprašė į arklides, bet prašymas buvo atmestas. Kol Rita dienas leido skalbykloje virindama drabužius ir linksmindamasi su kitomis merginomis, Netė plušėjo virtuvėje – skuto daržoves ir šveitė puodus. Jei pavargusi imdavo suktis lėčiau, jei stabteldavo ir dirstelėdavo pro langą, tapdavo lengvu taikiniu. Ją užsipuldavo ir prižiūrėtojos, ir kitos merginos. Kai viena mergina pagrasinusi peiliu parbloškė ją ant grindų, Netė nesusilaikė: ji sviedė į merginą deginamai karštą dangtį ir įskėlė padažinę. Todėl pirmą kartą buvo pakviesta į vyresniosios kabinetą.

Vyresnioji ir jos kabinetas buvo vienas organizmas. Ledinė jinai ir šaltas, beveidis, metodiškai sutvarkytas kabinetas. Lentynos ant virvių vienoje pusėje, dokumentų spintos kitoje. Šiuose archyvuose buvo dailiai surūšiuoti žmonių likimai, paruošti būti išimti, įvertinti ir atmesti.

– Sako, kad keli rūpesčių virtuvėje, – tarė vyresnioji, grūmodama pirštu.

– Tada siųskit mane į arklides. Ten elgsiuosi, kaip dera, – atsiliepė Netė, stebėdama, kaip ant rašomojo stalo juda moters rankos. Šitos rankos buvo langas. Iš jų buvo galima skaityti vyresniosios mintis, sakė Rita. Ji tai turėjo žinoti, nes ne vieną kartą pati buvo iškviesta į kabinetą.

Netę vėrė įdėmus žvilgsnis.

– Vieną dalyką turėtum žinoti, Nete: neprivalome teikti tau privilegijų, kad gyvenimas palengvėtų. Nepaisydami tavo sukto būdo ir silpnaprotiškumo, siekiame tave išmokyti, kad net tie dalykai, kurie neteikia malonumo, gali didžiai pasitarnauti. Tu čia esi tam, kad išmoktum elgtis, kaip žmogui pridera, o ne kaip gyvulys, kuriuos iki tol mėgdžiojai. Ar supratai?

Netė kone nepastebimai papurtė galvą, pati nelabai suprato, kodėl, tačiau vyresnioji sunerimo ir staiga gestikuliavusios rankos nurimo.

– Galiu įvertinti tokią reakciją kaip įžūlumą, Nete, tačiau šį kartą palaikysiu tai tavo nenuovokumo, prastumo ir tuščiagalviškumo ženklu. – Ji išsitiesė kėdėje. Viršutinė stambi jos kūno dalis tikrų tikriausiai nebuvo daugumos vyrų geismo objektas.

– Paskirsiu tave į siuvyklą. Keliais mėnesiais anksčiau, nei dera ir pritinka, tačiau virtuvėje tavęs nebenori.

– Taip, ponia, – atsiliepė Netė, nudūrusi akis į grindis.

Vargu ar siuvykloje bus blogiau, galvojo ji, bet klydo.

Pats darbas buvo normalus, nors jai kažkaip nesisekė pinti nėrinius ir siūlėti paklodes. Blogiausia – būti įkalintai viename kambaryje su kitomis merginomis, nepaliaujamai tauškiančiomis apie nieką. Vieną minutę jos galėjo būti geriausios draugės, kitą – kibti viena kitai į gerkles.

Netė suprato, kad gyvenime yra daug dalykų, apie kuriuos ji nenutuokė. Vietovės ir istorija, bendros žinios. Bemaž nemokėdama

skaityti ir skaičiuoti, ji gaudė bet kokią žodžiu teikiamą informaciją, tačiau aplinkui nedaug buvo žmonių, kurie šitokiu būdu būtų sugebėję patraukti jos dėmesį.

Netė tapo patyrusia nesiklausymo meistre, tačiau siuvykloje nebeturėjo tokio pasirinkimo. Nuo nenumaldomo tarškėjimo jai norėjosi lipti sienomis. Dešimt valandų, kiekvieną dieną.

– Grete, būk gerutė, paduok man ritę, – tardavo viena kuri, o Gretė sviesdavo atgal: „Kas aš tau, niekinga durnė? Tavo namų tvarkytoja?"

Štai šitaip nuotaika pasikeisdavo per akimirką. Visos, išskyrus Netę ir auką, prapliupdavo juokais, patyčios sklandė ore, kol staiga visos vėl tapdavo draugėmis ir vėl prasidėdavo pokalbis, vis tos pačios istorijos.

Juk be cigarečių trūkumo, gandų apie dailius vyrus valtyse ir bauginančių kalbų apie Korsioro chirurgus ir jų skalpelius daugiau nebuvo, ką aptarinėti.

– Aš čia išprotėsiu, – sušnibždėjo ji Ritai vieną dieną kieme prieš pavakarius.

Rita nužvelgė ją nuo galvos iki kojų, tarsi ji būtų prekė parduotuvės lentynoje.

– Pažiūrėsiu, ar mums pavyktų apsigyventi kartu. Tada aš tave truputį palinksminčiau.

Tą patį vakarą Netės kambariokė buvo sužeista per nelaimingą atsitikimą ir nuplukdyta į ligoninę Korsiore. Buvo kalbama, kad ji priėjo per arti katilo skalbykloje ir kad ji pati kalta. Buvo kvaila ir negrabi, o galva pilna kvailybių apie tą mažą lėlę kūdikį.

Merginos riksmai buvo girdėti net siuvykloje. Netė nežinojo, ką ir galvoti.

Rita įsikraustė į Netės kambarį, ir į jos gyvenimą sugrįžo juokas, bent jau trumpam. Juokingos istorijos būdavo dar juokingesnės, kai jas pasakodavo Rita, o ji buvo puiki istorijų rinkėja. Tačiau Ritos draugija turėjo savo kainą, ir Netė pačią pirmąją naktį sužinojo, kokia ji.

Ji priešinosi, tačiau Rita buvo stipri ir ją privertė. Ir, aikčiodama iš malonumo, Netė atsidavė.

– Laikysi srėbtuvę užčiauptą, Nete. Jei išaiškės, tau galas, supratai? – šnypštė Rita. Netė suprato.

Rita buvo ne tik stipraus kūno, ji buvo ir stiprios dvasios, kur kas stipresnės už Netę. Nors Rita neapsikentė saloje, vis dėlto niekada neabejojo, kad jos laukia šviesesnė ateitis. Ji buvo įsitikinusi, kad vieną dieną ras būdą išsigelbėti, o kol tai nutiks, geriau už kitas žinojo, kaip susikurti patogų gyvenimą.

Ji gaudavo geriausius darbus, jai visada pirmai patarnaudavo prie stalo. Ji rūkė cigaretes už skalbyklos, naktimis ištvirkavo su Nete, o dienomis buvo regentė.

– Iš kur tu gauni tų cigarečių? – kartkartėmis pasiteiraudavo Netė, tačiau atsakymo taip ir nesulaukė, kol vieną pavasario naktį pastebėjo, kaip Rita ropščiasi iš lovos, rengiasi ir tyliai kaip pelė atidaro duris.

„Bet kurią minutę pratrūks skambutis“, – galvojo Netė. Visose duryse buvo mažas mygtukas, kuris iššokdavo atidarius duris. Įsijungus skambučiui, atūždavo įtūžusios prižiūrėtojos, dosniai atseikėdavo smūgių ir atvėsindavo kaltininkės aistras viename iš apmąstymų kambarių, šitaip jos vadino bausmės vienutes. Tačiau skambutis nepasigirdo, nes Rita sugadino mechanizmą.

Kai kambario draugė dingo koridoriuje, Netė atsikėlė pažiūrėti, ką ji padarė, ir surado išradingai sulenktą gabalėlį vielos, kurį tereikėjo įkišti į mygtuko angą atidarius duris. Labai paprasta.

Netė mažiau nei per dešimt sekundžių apsirengė ir nustyrino koridoriumi paskui kambariokę, o širdis daužėsi krūtinėje. Viena sugirgždėjusi grindlentė, cypiantis durų vyris, ir užvirs tikras pragaras. Tačiau Rita rodė kelią.

Priėjusi lauko duris Netė rado jas neužrakintas. Rita ir vėl apgavo apsaugą.

Iš tolo ji matė, kaip figūra pratykina pro vištidę ir pasileidžia per pievą, tarsi pažinotų kiekvieną akmenį, kiekvieną balutę tamsoje.

Nebuvo ko abejoti – Rita pasileido į *Prieglobstį*, kaip merginos vadino atokų namelį salos vakaruose. Šioje užuoglaudoje tinkamai besielgiančiomis merginoms buvo leidžiama pagyventi visą savaitę dienos metu, kitaip tariant, paatostogauti. Senais laikais čia buvo maro namai, vieta, kur ta nelemta užkrečiama liga sirgę jūreiviai buvo uždaromi karantinui. Kaip tą naktį sužinojo Netė, namai vis dar buvo nelemti.

Ant kranto buvo ištraukti keli nedideli laiveliai su tinklais ir žuvų krepšiais, o *Prieglobsčio* viduje mirksėjo blausi kelių parafininių lempų šviesa.

Netė atsargiai prisėlino ir pažvelgė pro langą. Pamatytas vaizdas apstulbino. Viename nedidelio pietų stalo gale stovėjo keletas dėžių su cigaretėmis, o kitame gale užsikniaubusi, delnus priplojusi prie stalo, stovėjo Rita, savo apnuogintą lytį atkišusi taip, kad vyras iš užpakalio kuo lengviau įsiskverbtų.

Už laimingojo savo eilės laukė dar du vyrai. Išraudusiais veidais, sutelkę akis į priešais matomą reginį. Iš viso trys žvejai. Vieną jų, dešinėje, Netė pernelyg gerai pažinojo.

Tai buvo Vigas Mogensenas.

Ji akimirksniu atpažino Vigo balsą per telefonspynę. Šįkart klausantis laiptais aidinčių žingsnių jos širdis daužėsi kaip pašėlusi. Atidariusi duris Netė iš karto suprato, kad šįkart bus sunkiau.

Jis pasisveikino giliu, šiltu balsu ir žengė pro Netę į koridorių, tarsi būtų dažnas svečias. Vis dar buvo gražus, toks vyras, kuris gali sužadinti moters jausmus, lygiai kaip ir tą dieną mugėje. Jo oda, kadaise vėjų nugairinta, dabar atrodė plonesnė, plaukai žili ir kitokie, tarsi minkštesni nei anksčiau.

Tokie švelnūs, – pagalvojo ji. *Galės panardinti į juos pirštus, kai jį nužudys.*

30

Lapkritis, 2010

Karlas pabudo paklaikęs, nesusigaudė, nė kokia diena, nė kodėl miegamasis primena turgų betoniniam imigrantų gete. Ar jis tikrai užuodžia karštų saldžių Asado gėrimų ir šavarmos likučių kvapą, bjauriai primenantį gydytojo priimamąjį?

Jis siekė laikrodžio ir pamatė, kad jau dvidešimt po devynių.

– Mėšlas! – suriko Karlas, sviesdamas į šoną antklodę. Kodėl niekas nepažadino? Džesperas pavėluos. Jis irgi.

Užtruko penkias minutes, kol Karlas nusiplovė dienos purvą ir susirado gana švarius drabužius.

– Judinkis, Džesperai! – užbliovė jis, antrą kartą daužydamas posūnio duris. – Pavėluosi ir pats būsi kaltas.

– Kas yra, Karlai? Skubi į bažnyčią? Pamaldos tik dešimtą, – atsargiai tarė Mortenas. Stovėdamas prie viryklės su pižama ir savo mėgstama prijuoste jis atrodė kaip komiksų personažas.

– Labas rytas, Karlai, – pasigirdo iš svetainės. – Vėlokai atsikėlei?

Šviežutėlis Mika, nuo galvos iki kojų apsirengęs baltai, švytėjo šypsena. Priešais jį lovoje tysojo Hardis, o ant stalelio su ratukais

prie jo šono stovėjo du dubenys su garuojančiu skysčiu, kuriuo Mika minkštomis kempinėlėmis vilgė glebų vyro kūną.

– Atšviežinu Hardį. Jam dingojosi, kad truputį dvokia, todėl dabar apiplausim jį kamparo ir mentolio prausikliu. Nuo šito vėl gaiviai kvepėsi, Hardi.

– Labas rytas, Karlai, – pasakė galva blyškaus, kaulėto kūno gale.

Karlas susiraukė ir tą pačią akimirką iš viršaus užriaumojo Džesperas, kad Karlas yra didžiausiais idiotas visoje žemėje, kuriam nė motais Grigaliaus kalendorius.

Šiandien sekmadienis, prakeiktas idiote! – priminė sau Karlas, įkniaubęs veidą į delnus.

– Šiaip ar taip, kas čia vyksta? Atidarei pakelės kavinę, Mortenai? – pasiteiravo Karlas, užuodęs kvapus, sklindančius po namus. Paskui užsimerkė ir pabandė neprisiminti ramybės neduodančio vakarykščio pokalbio su Mona.

„Bijau, kad negali užsukti, nes ketinau aplankyti Matildą“, – pasakė Mona.

„Matildą? – pasitikslino Karlas. – Nesuprantu, kas tokia Matilda?“ – Ir galėjo iš karto trenkti sau per nosį, kad užduoda tokius bukagalviškus klausimus.

„Matilda? Matilda yra mano vyriausia duktė“, – atsakė Mona taip šaltai, kad Karlas iki aušros prasivartė pataluose. Mėšlas. Nejau ji tikrai yra jam pasakojusi apie dukrą, kurios vardas – Matilda? Kita vertus, ar jis kada klausinėjo? Žinoma, ne. O dabar viskas sugadinta.

Jis girdėjo, kaip čiauška Mortenas, tačiau buvo abejingas tam, ką jis tikriausiai Karlui sakė.

– Pakartok, – po minutės paprašė.

– Sakiau, pusryčiai paruošti, Karlai, – pakartojo nuomininkas. – Puikus sotus užkandis alkaniems pilveliams ir porai pakvaišusių įsimylėjėlių, – uždainavo Mortenas, o jo blakstienos aistringai suplazdėjo.

Vyrukas įklimpęs iki ausų, pagalvojo Karlas. Seniai laikas, ir taip toliau.

Mortenas išdėliojo savo kulinarijos šedevrus ant virtuvės stalo.

– Keptos česnakų skiltelės su rūkyta avienos dešra ir ožkos pieno sūriu. Daržovių sultys ir erškėtrožių arbata su medumi bei rūkytos avienos griežinėliais.

– Viešpatie aukštielninkas, – suniurnėjo Karlas ir pagalvojo, kad vertėtų grįžti į lovą.

– Šiandien pradėsim Hardžio mankštos programą, – iš svetainės pranešė Mika. – Juk norėtum, kad kažkada suskaustų, tiesa, Hardi?

– Būtų nuostabu, – atsiliepė Hardis.

– Tik nepuoselėjant jokių lūkesčių.

– Visiškai nieko nesitikiu; tesiviliu.

Karlas atsisuko ir parodė Hardžiui iškeltus nykščius. Kaip galima gailėtis savęs, kai Hardžiui tenka štai ką kęsti?

– Paskambink Vigai, Karlai, – tarė Mortenas.

Gerai. Jis turi atsakymą.

Karlas gromuliavo dešrą, nepaisydamas paniurusio Džespero. Tas reikalas su Viga – nieko gero. Jis iš tikrųjų liovėsi apie tai galvoti, kai staiga iškilo sprendimas, visiškai logiškas ir paprastas, tarsi apreiškimas, paskatinęs mandagiai padėkoti Mortenui už pusryčius, nors jam retai, jei apskritai gyvenime teko, ragauti ko bjauresnio.

– Džiaugiuosi, kad paskambinai, – tarė Viga. Nors kartą ji atrodė įsitempusi. Šita moteris buvo linkusi gyventi galvodama, kad pasaulis pats prisitaikys prie jos, o ne ji prie aplinkinių poreikių. Tačiau ne jo buvo kaltė, kad susiruošė tekėti dar neišsiskyrusi.

– Ar jau kalbėjaisi su banku, Karlai? – iš karto pasiteiravo ji.

– Ir tau labas rytas, Viga. Ne, nekalbėjau. Juk neprivalėjau?

– Suprantu. Taigi dabar ketini man pasakyti, kad sugebėsi surinkti šešis šimtus penkiasdešimt tūkstančių be banko paskolos, taip? Hardis tau padės, taip?

Karlas nusijuokė. Sarkazmas po minutės išsisems.

– Suma, kurios tu prašai, man tinka, Viga. Pusė namo paskolos irgi yra tavo.

– Na, Karlai, turiu pasakyti... – Ji liko be žado.

Karlas širdyje nusijuokė. Jis dar nebaigė.

– Be šitos, yra dar keletas neapmokėtų sąskaitų. Aš suskaičiavau.

– Neapmokėtų sąskaitų?

– Taip, brangioji. Gal tu vis dar gyveni hipių eroje, tačiau bijau, kad kiti iš mūsų nebegyvename gėlių ir laisvos meilės laikais. Dabar savanaudiškumo amžius, ir šiais laikais viskas žymima kronomis ir erėmis.

Jis mėgavosi stojusia tyla. Tik pagalvok, ji gali būti tokia tyli. Tarsi gauni nenumatytų išeiginių.

– Taigi, paklausyk. Pirmiausia penkerius ar šešerius metus Džesperas gyvena čia, su manimi. Treji metai gimnazijoje neatsiėjo pigiai, nesvarbu, kad jis nebaigė. Koledžas taip pat kainuoja. Tiesiog sakykim, kad pasidalijam išlaidas, aštuoniasdešimt tūkstančių per metus. Teismui tai pasirodys suprantama.

– Palauk minutę, – įsiterpė ji. Dabar dingojosi, kad prasideda kova. – Aš visą laiką mokėjau už Džesperą. Du tūkstančius kronų per mėnesį.

Dabar atėjo Karlo eilė būti užkluptam.

– *Tikrai*? Viliuosi, turi čekius, nes aš nemačiau nė erės iš tų pinigų.

Smogiko sugrįžimas. Viga vėl nutilo.

– Aišku, Viga. Atrodo, mes galvojam apie tą patį. Tavo mažasis angelėlis prisikimšo kišenes.

– Niekšelis, – sušnypštė ji.

– Ką gi, Viga, paklausyk. Dabar jau nelabai ką padarysi. Mums reikia judėti toliau. Tu nori ištekėti už savo agurkėlio iš Turbanistano, tiesa? Taigi, štai ką darom: aš duodu tau šešis šimtus penkiasdešimt tūkstančių, o tu man duodi šešis kartus keturiasdešimt tūkstančių už Džespero paskutinius metus, jei tiksliau, jo trejus metus gimnazijoje ir dvejus parengiamajame koledže. Jei nenori mokėti už koledžą, tada tiesiog duok man šimtą penkiasdešimt tūkstančių, ir tegu jis gyvena pas tave, kol pasiruoš universitetui. Tau rinktis.

Tyla rėkė garsiai. Vadinasi, agurkėlis ir Džesperas nėra geriausi bičiuliai.

– Na, ir dar tavo pačios turtas. Patikrinau internete. Ten tvirtinama, kad tavo namukas vertas penkių šimtų tūkstančių, vadinasi, du šimtai penkiasdešimt iš jų yra mano. Taigi iš viso aš duodu tau šešis šimtus penkiasdešimt tūkstančių, minus du šimtai keturiasdešimt tūkstančių, minus du šimtai ir penkiasdešimt tūkstančių, vadinasi, lieka šimtas šešiasdešimt tūkstančių kronų ir pusė namų apyvokos daiktų. Gali atvažiuoti ir pasiimti, ką nori.

Jis apžvelgė baldus ir turėjo nuslopinti juoką.

– Ar neabejoji, kad teisingai suskaičiavai? – galiausiai pasiteiravo ji.

– Pasiimkit kalkuliatorių, jeigu judu su agurkėliu mintinai nesusidorojate su tokiais dideliais skaičiais, – pasiūlė Karlas. – Kita vertus, tau nereikėjo mokėti po du tūkstančius per mėnesį už Džesperą. Jis jau turėjo viską, ko reikia. Ir iš visų jėgų pasistengsiu, kad baigtų paruošiamąjį koledžą. Kaip skamba?

Truko tokia ilga pauzė, kad jis jau kone girdėjo, kaip telefono kompanija džiaugsmingai trina rankas.

– Nieko gero, – galiausiai pasakė ji, – atsakymas yra „ne“.

Karlas papurtė galvą. Žinoma, kad ne.

– Ar pameni tą puikią advokatę iš Liungbiu? Tą, kuri tvarkė popierius, kai pirkom namą?

Viga suniurnėjo.

– Nuo tada ji palypėjo kopėtėlėmis, dabar yra Aukščiausiojo teismo advokatė. Siųsk savo pretenzijas jai. Ir nepamiršk, Viga: Džesperas – ne mano kūnas ir kraujas, todėl visi su juo susiję rūpesčiai ir jis pats priklauso tau be jokių pagražinimų. Suma lieka ta pati.

Ir vėl į telefonų kompanijos iždą pabiro monetos. Viga pridengė delnu ragelį. Karlas girdėjo balsus. Šiurkštesnius nei anksčiau.

– Ką gi, Karlai. Gurkamalis sako gerai, tai ir aš taip sakau.

Telaimina Dievas mažąjį sikhą su visu jo turbanu.

– Bet mums reikia išsiaiškinti vieną dalyką, – dygiu balsu tęsė ji. – Mūsų susitarimą dėl mano mamos. Mes susitarėm, kad tu lankysi ją bent kartą per savaitę, o tu nelankai. Noriu, kad šįkart būtų surašyta raštu. Jei nenuvažiuosi jos aplankyti penkiasdešimt du kartus per metus, kiekvienas praleistas kartas tau atsieis tūkstantį kronų. Ar supratai?

Karlas įsivaizdavo savo uošvę. Kenčiantys nuo demencijos paprastai neturi ilgalaikių perspektyvų, bet su Karla Alsing niekada nežinai. Tai gali patapti nepakeliamu kompromisu.

– Man reikia dvylikos savaičių atostogų, – ištarė jis.

– *Dvylikos savaičių*? Nesi parlamento narys, juk žinai. Niekas iš paprastų žmonių neturi dvylikos savaičių, gali gauti penkias, kaip ir visi kiti!

– Dešimt, – ėmė derėtis jis.

– Nieku gyvu. Septynias ir nė vienos daugiau.

– Aštuonias arba advokatė iš Liungbiu.

Vėl tyla.

– Gerai, aštuonias, – galiausiai atsiliepė Viga. – Bet mažiausiai valanda vienu metu, pradedant nuo šiandien. O kalbant apie namų

apyvokos reikmenis, man nereikia tavo šlamšto, labai ačiū. Kam man 1982-ųjų *Bang & Olufsen* radijas, jei Gurkamalis turi garso sistemą *Samsung* su šešiais garsiakalbiais? Todėl pamiršk.

Nuostabu. Beveik per sunku patikėti. Viskas sutvarkyta, dabar galės išsiskirti su Viga už niekingus šimtą šešiasdešimt tūkstančių kronų. Net nereikės skolintis.

Karlas dirstelėjo į laikrodį ir suprato, kad tikriausiai jau gali skambinti Monai, kad ir kaip ilgai ji užsibuvo pas Matildą.

Kai galiausiai ji atsiliepė, neatrodė lyg niekur nieko.

– Ar pažadinau tave? – pasiteiravo jis.

– Ne, ne mane. Pažadinai Rolfą.

Kas, po velnių, tas Rolfas? Karlas pasijuto taip, lyg vienu metu būtų užgriuvusios visų metų sekmadieninės depresijos. Staigus pikiravimas, ir tuoj smigs nosim žemyn.

– Rolfą? – cyptelėjo jis, nujausdamas baisų likimą. – Kas toks yra Rolfas?

– Nesijaudink, Karlai. Apie jį pakalbėsim kurį kitą kartą.

O, nejaugi?

– Šiaip ar taip, kodėl skambini? Atsiprašyti, kad nežinojai mano dukters vardo?

Tiesiai į saulės rezginį. Gal meilužio raktus ji ir davė Karlui, bet kas sakė, kad negali parsivesti namo ko nors kito? Pavyzdžiui, vyruko, vardu Rolfas. Džiugios naujienos, kurias jis norėjo perduoti, staiga nebeteko prasmės.

Rolfas. Pasiutusiai kvailas vardas, galvojo Karlas, iš visų jėgų stengdamasis nuslopinti mintyse iškylantį dailaus vyriško kūno, besiganančio jo ganykloje, vaizdą.

– Iš tikrųjų, ne. Tiesiog norėjau papasakoti, kad mudu su Viga susitarėme dėl skyrybų. Skambinau tau pasakyti, kad netrukus būsiu laisvas vyras.

– Nejaugi, – ne itin entuziastingai atsiliepė ji. – Džiaugiuosi dėl tavęs, Karlai.

Galiausiai jis baigė pokalbį ir liko sėdėti ant lovos krašto vartaliodamas mobilųjį rankoje.

Štai ką reiškia kristi iš aukštai.

– Ko tu toks apgailėtinas, Karlai? – iš laiptų aikštelės pasiteiravo Džesperas.

Iš visų kvailų klausimų, kuriuos galėjo jam užduoti išblyškęs paauglys, šitas tikriausiai buvo pats blogiausiais.

– Mudu su tavo motina skiriamės, – atsiliepė jis.

– Taip, ir ką?

– „Ir ką?“ Nejau tau tai nieko nereiškia, Džesperai?

– Ne. Ką, po velnių, tai turi bendra su manimi?

– Pasakysiu, ką tai turi bendra su tavimi, jaunuoli. Du tūkstančiai, kuriuos tu kas mėnesį susikišdavai sau į kišenę per pastaruosius porą metų, nuo šios sekundės tampa istorija. Štai ką!

Karlas suplojo rankomis, kad vyrukas pats pamatytų, kaip užsitrenkia pinigų dėžutė.

Gana keista, kitais atžvilgiais toks išradingas paauglys šįkart nesugebėjo nė žodžiu atsikirsti ir smogti Karlui, turėjo pasitenkinti garsiai trenkdamas durimis.

Tokios apgailėtinos būsenos, viskuo nepatenkintas Karlas pagalvojo, kad gali kuo puikiausiai atlikti savo pareigą ir aplankyti moterį, kurią netrukus su džiaugsmu galės vadinti buvusia uošve.

Stovėjimo aikštelėje jis pastebėjo jaunuolį pilkai melsvu kostiumu, atsišliejusį į automobilio dureles. Jei nepaisytum, kad jis nusisuko Karlui praeinant, vyrukas niekuo nesiskyrė nuo kitų, viltingai laukiančių, kol iš betoninės pilies į sekmadieninių išdaigų pasaulį nužengs šviesiaplaukė būtybė. Tačiau pažadinusiam Rolfą Karlui nerūpėjo niekas. Mona turėjo drąsos jam apie tai pasakyti. Kaip žemai ji turėjo pulti?

Karlas nuvažiavo penkiolika kilometrų į Bakegardeną, į Baksverdo slaugos namus, visiškai užsimiršęs, visiškai nesuvokdamas eismo. O kai slaugytoja jį įleido, jis nė nedirstelėjo.

– Atėjau aplankyti Karlos Alsing, – tarė jis kitai slaugytojai demencijų skyriuje.

– Ji miega, – pasigirdo atsakymas. Tai kuo puikiausiai jam tiko. – Bijau, kad šiuo metu Karla gana įsitempusi, – pasakojo dirgli moteris. – Ji rūko savo kambaryje, nors puikiai žino, jog tai draudžiama. Čia niekur nerūkoma. Net nežinom, iš kur ji ima cigaretes. Gal kartais *jūs* žinote?

Karlas meldė būti išteisintas. Jis ištisus mėnesius čia nesilankė.

– Ką gi, šiaip ar taip, ką tik turėjom atimti cigarečių pakelį. Mums tai tikra bėda. Gal galėtumėte ją prikalbėti gerti nikotino tabletes, kai pajunta poreikį rūkyti? Jos padarytų žalos tik jos kišenei.

– Pasakysiu, – pažadėjo Karlas, nors beveik nesiklausė.

– Sveika, Karla, – tarė jis, nesitikėdamas atsako.

Ištisus du amžius buvusi Kopenhagos naktinių klubų padavėja gulėjo ant sofos užsimerkusi, visų žvilgsniams apnuoginusi kaulėtas šlaunis, su kimono, kuris Karlui jau buvo matytas, bet niekada toks atviras.

– O, brangusis, – jo nuostabai atsiliepė ji, atsimerkusi ir klapsėdama blakstienomis. Jeigu šitaip mirksėtų Bembis, vaikai verktų išsigandę.

– Aš Karlas, jūsų žentas.

– Mano nuostabusis, žaliūkas policininkas. Atėjai manęs aplankyti? Kaip žavu!

Jis jau ketino pasakyti, kad aplankys ją dažniau, bet, kaip paprastai, buvo sunku įsiterpti draugijoje moters, išmokiusios Vigą kalbėti tokiais ilgais sakiniais, jog stebėtina, kad ji nemiršta nuo deguonies trūkumo.

– Ar norėtum cigarilės, Karlai? – ištraukusi vienkartinį žiebtuvėlį ir pakelį *Advokat* iš po pagalvės ji neregėtai profesionaliai jį atplėšė ir pasiūlė svečiui.

– Neturėtum čia rūkyti, Karla. Iš kur jų gauni?

Moteris palinko pirmyn, kimono prasiskleidė atskleisdamas buvusių grožybių likučius. Karlas nežinojo, kur dėti akis.

– Teikiu paslaugas sodininkui, – tarė ji ir kumštelėjo alkūne jam į pašonę. – Supranti, asmeninio pobūdžio. – *Kumšt.*

Negalėjai suprast, ar reikia žegnotis, ar klauptis visiškai apžavėtam senatvinio gyvybingumo.

– Tik nereikia man pasakoti, kad turiu gerti nikotino tabletes. Viską žinau.

Ji išsiėmė pakelį nikotininės gumos ir įsimetė vieną į burną.

– Man pradėjo duoti šitą kramtomąją gumą, bet ji neveikia. Tik limpa prie protezų, o jie krinta. Todėl dabar verčiau geriu tabletes.

Ji iškratė iš pakelio cigarilę ir prisidegė.

– Žinai ką, Karlai? Nuostabu jas kramtyti, kol rūkai.

31

Rugsėjis, 1987

– Ne, ačiū, nenoriu arbatos, – tarė Vigas.

Netė stovėjo prie bufeto, jau susiruošusi pilti. Ji staiga išsigandusi atsisuko. Ką dabar daryti?

– Nors kavos puodelio neatsisakyčiau. Niekas nemigdo labiau nei dviejų valandų kelionė. Man reikia išsibudinti.

Netė dirstelėjo į laikrodį. Prakeikimas, jau antras kartas, kai žmogus nenori arbatos. Kodėl, po galais, ji nenumatė, kad šitaip gali būti? Netė tik padarė išvadą, kad šiomis dienomis visi geria arbatą, atrodė, jog madinga ją mėgti. Erškėtuogių, žolelių, pipirmėčių arbata, nė neišvardysi visko, ką žmonės vartoja, ir tai gerai, nes arbata idealiai paslepia drignių skonį. Kita vertus, kava ne mažiau tinka. Kodėl prekybos centre nenusipirko *Nescafe*?

Netė prisidengė burną ranka, kad nebūtų girdėti, kaip giliai kvėpuoja. Ką dabar daryt? Nebuvo laiko leistis į Niorebro gatvę pirkti kavos pupelių, virinti vandenį, ruošti gėrimą ir pilti ekstraktą.

– Ir šlakelis pieno nepamaišytų, – iš savo krėslo pridūrė Vigas. – Skrandis jau nebe toks, koks buvo, – tarė ir nusijuokė visai kaip anksčiau Netę pakerinčiu juoku.

– Tada luktelk minutę, – tarė ji ir nušlubčiojo į virtuvę kaisti kavinuko.

Nuėjusi į sandėliuką suprato, kad neklydo. Kava visiškai pasibaigė. Ji pažvelgė į įrankių dėžę ir žvilgsnis apsistojo ties plaktuku.

Jei ketina panaudoti jį, teks smarkiai smogti. Bus kraujo, gal ir daug. Neatrodė tinkamas pasirinkimas.

Todėl nuo bufeto ryžtingai paėmė piniginę, atidarė buto duris ir žengė į kitą pusę laiptinės, pas kaimynę.

Netė tvirtai paspaudė skambutį ir nekantriai laukė, girdėdama tik, kaip už durų kaukia mažasis Tibeto terjeras. Žinoma, galima plaktuką apsukti virtuviniu rankšluosčiu ir smogti į sprandą. Vigas konė garantuotai kristų be sąmonės, o ji galėtų neskubėdama jam į gerklę supilti drignes.

Netė linktelėjo sau: sumanymas jai nepatiko, tačiau teks elgtis būtent šitaip. Bet kaip tik tuo metu, kai jau sukosi eiti vykdyti naujo sumanymo, atsivėrė durys priešais.

Iš tikrųjų, Netė niekada pernelyg nepaisė savo kaimynės. Tačiau dabar, kai jos stovėjo viena priešais kitą, ji atpažino pavargusius bruožus ir nepasitikėjimo kupiną žvilgsnį po storais moteriškų akinių stiklais.

Akimirką užtruko, kol Netė suprato, kad moteris nenutuokia, kas ji tokia. Suprantama. Jos tik linktelėdavo viena kitai kartą ar du prasilenkdamos laiptais, o sena višta akivaizdžiai buvo akla kaip šikšnosparnis.

– Labai atsiprašau. Aš jūsų kaimynė Netė Hermansen, – tarė Netė, įsmeigusi akis į šunį, urzgusį prie šeimininkės kojų. – Bijau,

man pasibaigė kava, turiu trumpam užsukusį svečią, todėl pagalvojau, gal...

– Mano kaimynės pavardė Rouzen, – nepasitikėjimo kupina pertraukė ją moteris. – Taip parašyta ant jos durų.

Netė giliai įkvėpė.

– Taip, atsiprašau, Hermansen yra mano mergautinė pavardė, suprantat. Susigrąžinau šitą pavardę. Ir dabar ant durų užrašyta ji.

Kol moteris pasilenkusi stengėsi įžiūrėti įrodymą, Netė pakėlė antakius, nuskaidrino išraišką, kad keltų pasitikėjimą, kaip pridera tinkamai kaimynei. Tačiau viduje ją draskyte draskė neviltis.

– Žinoma, aš užmokėsiu, – pasiūlė ji, kontroliuodama kvėpavimą, atsegė piniginę ir ištraukė dvidešimties kronų banknotą.

– Atsiprašau, bet neturiu kavos pupelių, – atsiliepė moteris.

Netė prisivertė nusišypsoti ir jau sukosi eiti į savo butą. Vadinasi, plaktukas.

– Tačiau turiu tirpios kavos, – pasigirdo už nugaros.

– Tik sekundėlę, – iš virtuvės atsišaukė Netė, pildama pieną į mažą ąsotėlį.

– Gražiai čia įsitaisei, Nete, – iš tarpdurio tarė Vigas.

Netė vos neišmetė kavos puodelio, kai jis siekė jį paimti. Nebuvo numatyta, kad paims dabar. Dar neįpylus drignių ekstrakto.

Ji įsikibo į puodelį ir žengė paskui jį.

– Ne, leisk man. Eik ir atsisėsk, – paprašė. – Mums dar reikia daug ką nuveikti, kol ateis advokatas.

Ji girdėjo, kaip jis šlumpina iš paskos ir stabteli priešais svetainės duris.

Netė atsisuko ir vos nepašoko pamačiusi, kaip jis lenkiasi prie apatinio durų vyrio apžiūrėti kažko ten užstrigusio. Ji aiškiai matė, kas ten. Taigi štai kur buvo išplyšusi Tago švarko skiautelė.

– Kas tai galėtų būti? – šypsodamasis pasiteiravo, iškėlęs medžiagos skiautę.

Netė silpnai papurtė galvą ir pastatė pieno ąsotėlį ant bufeto greta grafino su drignių ekstraktu. Po poros sekundžių kava buvo paskaninta. Pieno galės įpilti vėliau.

– Ar norėtum cukraus? – paklausė ji, atsisukdama į jį su puodeliu rankoje.

Vigas stovėjo vos per žingsnį.

– Tikiuosi, nesusiplėšei sijono?

Ji žengė artyn nutaisiusi sutrikusį veidą. Tada tyliai nusijuokė.

– Dieve mano, ne. Kas galėtų vilkėti tokios medžiagos sijoną?

Dideliam jos susirūpinimui, Vigas susiraukė.

Tada jis žengė į lango šviesą ir akimirką apžiūrinėjo audinio skiautę. Truputį per ilgai, truputį per įdėmiai.

Puodelis jos rankoje pradėjo daužytis į lėkštutę.

Vigas atsigręžė į Netę, mėgindamas nustatyti garso šaltinį.

– Regis, tu nerviniesi, Nete, – tarė, stebėdamas virpančią jos ranką. – Kas nors atsitiko?

– Ne, visiškai ne. Kodėl turėtų?

Ji padėjo puodelį ant žemo stalelio prie krėslo.

– Sėskis, Vigai. Mums reikia pasikalbėti apie tai, kodėl paprašiau tavęs šiandien ateiti. Bijau, laiko turim nedaug. Gerk kavą, o aš papasakosiu tau, kaip viskas bus.

Ar jis kada nustos maigęs tą skiautę?

– Man regis, tu blogos nuotaikos, Nete? Ar klystu? – pasiteiravo Vigas, smalsiai pakreipdamas galvą ant šono, kai Netė mostu parodė jam sėstis.

Nejau tai tikrai taip akivaizdu? Ji turėtų geriau kontroliuoti savo elgesį.

– Na, taip, – atsiliepė ji. – Kaip žinai, mano sveikata ne per geriausia.

– Liūdna tai girdėti, – tarė jis be jokio jausmo, duodamas jai medžiagos skiautę. – Sakyčiau, šita medžiaga yra nuo kažkieno švarko viršutinės kišenės. Kaip, po galais, audinio skiautė nuo viršutinės kišenės gali užstrigti už apatinio durų vyrio?

Ji paėmė skiautę ir atidžiau apžiūrėjo. Ką jis nori pasakyti?

– Man regis, turiu minčių, iš kur tai, nors, reikia pasakyt, mane tai trikdo.

Ji sunerimusi pakėlė akis. „Kas vyksta? Kiek jis žino?“ – spėliojo ji.

Vigas susiraukė.

– Regis, akimirkai nustebai, tiesa, Nete?

Jis atsiėmė audinį ir tarsi svėrė jį rankoje sutelkęs akis į ją, o raukšlės kaktoje gilėjo.

– Atėjau pusvalandžiu anksčiau, Nete. Stovėjau po kaštonais ir laukdamas sutraukiau pora dūmų. Ir žinai, ką mačiau?

Ji papurtė galvą, bet raukšlės jo kaktoje nesilygino.

– Mačiau storulį, drožiantį su pigiausiu mano kada matytu kostiumu. Žinai, ką? Sakyčiau, kai tai būtent tas audinys. Įdomus sutapimas, nemanai? Maža to, jis paspaudė tavo telefonspynės mygtuką. Vyras, apsirengęs būtent tokios medžiagos kostiumu, – jis iškėlė skiautę rankoje. – Nemanai, kad tai keista, Nete?

Vigas linktelėjo, tarsi patvirtindamas savo įtarimus. Paskui jo išraiška pasikeitė. Netė suvokė, kad kitas jo klausimas bus lemtingas.

– Man buvo pasakyta šiandien ateiti tiksliai nurodytu laiku. Nes advokato tvarkaraštis įtemptas, pridurta laiške. Iš to supratau, kad tu

lauki ir kitų lankytojų. Ar vyras bjauriu kostiumu atsitiktinai nebuvo vienas iš jų? O jeigu taip, tai kodėl nemačiau jo išeinant? Jis vis dar turėtų būti čia, taip?

Netei tapo aišku, kad bet kokia netinkama jos reakcija pateiktų jam atsakymą į klausimą, todėl ji tiesiog nusišypsojo, ramiai nuėjusi į virtuvę atsidarė sandėliuką ir pasilenkusi iš įrankių dėžės pasiėmė plaktuką.

Neturėjo laiko apvynioti jo virtuviniu rankšluosčiu, nes Vigas atėjo iš paskos ir pakartojo klausimą.

Tai buvo ženklas. Vienu sklandžiu judesiu ji atsisukusi stipriai smogė plaktuku jam į smilkinį. Trekštelėjo garsiai.

Vyras be sąmonės susmuko ant grindų. Kraujo buvo nedaug. Pamačiusi, kad jis tebekvėpuoja, Netė nuėjo į svetainę ir atnešė jo kavą.

Iš pradžių jis gargaliavo, kai ji pražiodžiusi pylė į gerklę šiltą skystį. Bet tik tiek. Akimirką Netė sėdėjo ir žiūrėjo į jį. Jei Vigas niekada nebūtų egzistavęs, viskas būtų buvę kitaip. O dabar jis nebeegzistavo.

Gėda ir pasibjaurėjimas dėl to, ką ji tą naktį matė *Prieglobstyje,* taip sunkiai ją prislėgė, kad galiausiai Netė nebepajėgė to slėpti.

Rita kelis kartus pasiteiravo, kas nutiko, bet Netė paprasčiausiai išsisuko. Tiktai tamsoje, po antklode, Netei snūduriuojant, tarp jų užsimegzdavo ryšys. Savotiškas kontaktas, kurio Rita reikalavo mainais už draugystę.

Tarsi Netė dar būtų jos troškusi.

Vienintelis žvilgsnis per skerstuves ją išdavė.

Laukuose dirbančios merginos su kombinezonais į kiemą atitempė kiaulę paskersti, o Rita išėjo iš skalbyklos pažiūrėti, kas vyksta. Iš

vidaus įkvėpti į plaučius gryno oro išėjo ir Netė. Rita ją pastebėjo ir atsigręžė, jų akys susitiko, kieme žviegiant išsigandusiam gyvuliui.

Buvo viena iš tų dienų, kai Netė siuvimo kambaryje tapo kaip nesava. Tegalėjo sriūbauti, ilgėdamasi geresnio gyvenimo, darėsi kandi ir pikta. Todėl žvilgsnis, kurį ji pasiuntė Ritai, buvo neapsaugotas, o tas, kuriuo jai atsakė Rita, buvo neramus ir kupinas nepasitikėjimo.

– Tai ar ketini man pasakyti, kas negerai? – tą patį vakarą jų kambaryje primygtinai pasiteiravo Rita.

– Tu dulkiniesi už cigaretes. Mačiau savo akimis. Ir žinau, kam naudoji šitą, – ji pakišo ranką po Ritos čiužiniu ir ištraukė gabalą vielos, kurį kambariokė naudojo aliarmo sirenai nutildyti.

Jei Ritą apskritai galima nustebinti, tai dabar ji buvo sukrėsta.

– Jei išgirsiu, kad kam nors apie tai papasakojai, sumokėsi, – ji bedė į Netę rodomuoju pirštu. – Jei tu kada mane išduosi, jei įstumsi mane į mėšlą, pasirūpinsiu, kad gailėtumeis to visą savo gyvenimą, supratai? – įspėjo ji, įtūžiu žėrinčiomis akimis.

Taip ir atsitiko.

Rita savo grasinimą ištesėjo, o pasekmės buvo lemtingos abiem. Dabar, daugiau nei po ketvirčio amžiaus, Netė galiausiai atkeršijo. Rita su Vigu sėdi negyvi jos buto sandariajame kambaryje.

Aprišti virve per juosmenis, nereginčiomis kadaise žėrėjusiomis akimis.

32

Lapkritis, 2010

Kurtas Vadas buvo sunerimęs. Nuo tada, kai policija aplankė Herbertą Sionderskovą, Miją Niorvig ir Luisą Petersoną, viskas klojosi prastai. Saugumo tinklas, kruopščiai regztas ne vienerius metus, buvo išardytas greičiau, nei atrodė įmanoma.

Kurtas visada aiškiai suprato, kad privalo veikti itin dėmesingai ir diskretiškai, todėl buvo įsitikinęs, kad, iškilus kokiai nors grėsmei, jo žmonės nesunkiai nugesins ją pačioje pradžioje. Tik jis nenumatė, kad išlįs ir ims jį persekioti tolimos praeities vaiduokliai.

Ko ieško tie du policininkai? Kažkokių dingusių asmenų, prasitarė Herbertas Sionderskovas. Kodėl, po galais, gerai neištardė Herberto, kol dar turėjo progą? Ar pradeda reikštis demencija? Telieka viltis, kad ne.

Dabar Herbertas su Mija tarsi kiaurai žemę prasmego. Herbertas neatsiuntė nė vienos savo buvimo vietos nuotraukos, kaip Kurtas buvo liepęs, o jo nepaklusnumas galėjo reikšti tik viena.

Geriau pagalvojus, Kurtas turėjo tai numatyti. Jis turėjo žinoti, kad šita landi maža kanceliarinė žiurkė laikui atėjus neišdrįs padaryti to, kas būtina.

Jis sustabdė įsisiūbavusias mintis ir papurtė galvą.

Štai ir vėl mintimis užbėgo į priekį. Niekada šitaip nepasiduodavo. Privalo save suturėti. Nes kas sako, kad Herbertas neturės drąsos atsikratyti Mijos? Be kita ko, yra šimtai būdų kitaip išspręsti problemą, be jo pasiūlyto metodo. Galbūt vieną dieną bus rasti yrantys Herberto ir Mijos palaikai, vienas prie kito, šalikelės griovyje. Ar savižudybė – ne geriausias pasirinkimas tokiu atveju? Žinoma, pačiam Kurtui toks būdas buvo nepriimtinas. Jei šis chaosas nenurims ir ims artėti prie jo namų, jei jau taip atsitiks, jis žino daugybę neskausmingų žmogaus išsilaisvinimo būdų.

Argi tai svarbu? Jis senis, o Beata serga. Sūnūs puikiai įsikūrę ir gali savimi pasirūpinti. Ar Tyrumo partija yra ne pats svarbiausias dalykas ? Nugalėti palaidumą ir degeneraciją, gresiančius danų tautai? Ar partija, *Reikalas* – tai ne viso gyvenimo darbas?

Jo moralinė pareiga – nepaliauti sergėti šias vertybes visą jam likusį laiką. Leisti savo darbui pavirsti į nieką būtų tas pats, lyg to niekada nebūtų pradėta. Tai tarsi išeiti iš šio pasaulio nepalikus palikuonių, nepalikus ženklo. Visos idėjos ir vizijos būtų bergždžios. Tokios mintys Kurtui buvo nepakeliamos ir ruošė jį kovai. Visos priemonės tiks sustabdyti policijos tyrėjus, kad Tyrumo partijai neužkirstų kelio į parlamentą. Visos.

Štai kodėl jis ėmėsi atsargumo ir išsiuntė tekstinius pranešimus, kuriuose skatino *Reikalo* narius laikytis susirinkime po kongreso priimtų sprendimų. Viskas turi būti sudeginta. Pacientų kortelės, pranešimai, susirašinėjimas, viskas! Penkiasdešimties metų darbo dokumentai tą pačią dieną turi būti paleisti dūmais.

Jaudintis dėl savo archyvo jam nereikėjo. Kurto Vado bylos saugios guli buvusių arklidžių saugykloje. Mikaelis tiksliai žino, kaip su jomis elgtis Kurtui mirus. Jis tuo pasirūpins.

Visiems kitiems jis liepė bylas sudeginti, ir gerai, tarė sau vėliau tą šeštadienio popietę, suskambus vietiniam telefonui.

Skambino Kaspersenas.

– Kalbėjausi su mūsų kontaktu centrinėje nuovadoje. Jis pateikė tam tikrų duomenų apie abu detektyvus, šniukštinėjančius aplink Niorvigo namus. Bijau, nepadrąsinančių.

Jis paaiškino, kad Karlas Mjorkas ir jo padėjėjas Hafezas al-Asadas priklauso policijos komisariato „Q“ skyriui. Al-Asadas akivaizdžiai nesimokė policininku, bet turi neįtikėtiną intuiciją, apie tai kalba visose policijos būstinėse visoje sostinės apygardoje.

Kurtas papurtė galvą. Arabas! Kokia nepakenčiama jam buvo mintis, kad juočkis kiša nosį į jo reikalus. Vien pati mintis!

– Pasak mūsų kontakto, Karlas Mjorkas yra iš „Q“ skyriaus, kitaip – Ypatingo kruopštumo reikalaujančių bylų skyriaus. Toks nerimą keliantis oficialus pavadinimas skamba grėsmingai. Jie specializuojasi senose bylose ir, nors mūsų kontaktas nenoriai tai pripažino, tas skyrius dirba efektyviau už daugumą. Tačiau gera žinia yra ta, kad jie dirba daugiausia vieni, todėl kiti skyriai vargu ar žino, kur jie šiuo metu kapstosi.

Informacija nenuramino Kurto Vado, nepaguodė ir tas faktas, kad skyriaus specializacija – kapstytis praeities purve.

Kaspersenas pasakojo toliau. Jis paaiškino kamantinėjęs, kaip pažeidžiami tie du pareigūnai gali būti, ir kontaktas iš centro minėjo, kad ant Mjorko meta šešėlį kažkokia bjauri virš jo *kabanti* byla. Ta byla, dėl kurios, pagal blogiausią scenarijų, jis gali būti suspenduotas, dabar, atrodo, yra kompetentingo policijos komisaro rankose, todėl iš išorės manipuliuoti būtų sunku. Bet kuriuo atveju, prireiktų mažiausiai savaitės, norint kaip nors paskatinti nušalinimą, o tiek laiko jie tikriausiai neturi. Kita vertus, galima pasirausti to Hafezo

al-Asado samdos sutartyse ir ką nors naudingo ten surasti, tačiau tai irgi užtruktų. Nėra laiko.

Kaspersenas buvo teisus. Jei veikti, tai greitai.

– Paprašyk žmogaus iš centro atsiųsti man į elektroninį paštą porą tų žmogėnų nuotraukų, – tarė Vadas ir padėjo ragelį.

Elektroninis laiškas atėjo po valandos. Atsidaręs Kurtas ištyrinėjo veidus. Abu stovėjo išsiviepę, tarsi fotografas ką tik būtų pasakęs kvailą pokštą, tačiau taip pat veiduose buvo ir arogancijos. Jie skyrėsi kaip diena ir naktis. Abu nenusakomo amžiaus, nors Karlas Mjorkas tikriausiai vyresnis už padėjėją. Apie arabus šiuo klausimu sunku ką pasakyti.

– Jūs, juokdariai, manęs nesustabdysit, – tarė jis garsiai ir pliaukštelėjo delnu į kompiuterio ekraną kaip tik tuo metu, kai suskambo mobilusis.

Skambino vairuotojas.

– Taip, Mikaeli, kas nutiko? Surinkai Niorvigo archyvą?

– Bijau, kad ne, pone Vadai.

Kurtas susiraukė.

– Ką tai turėtų reikšti?

– Du vyrai tamsiai mėlynu *Peugeot 607* atvažiavo ten pirmi. Spėju, policija. Juos gali užuosti per mylią.

Kurtas papurtė galvą. Šito neturėjo nutikti.

– Ar vienas iš jų buvo arabas? – paklausė jis, jau žinodamas atsakymą.

– Panašu, taip.

– Apibūdink juos man.

Jis tyrė bruožus kompiuterio ekrane, kol Mikaelis pasakojo. Jo žvitri akis, to Mikaelio. Viskas atitinka. Tikra nelaimė.

– Kiek jie išsivežė?

– Na, tiksliai negaliu pasakyti. Bet keturios dokumentų spintos, apie kurias man sakėte, buvo tuščios.

Dar viena bloga žinia.

– Aišku, Mikaeli. Kaip nors reikia visa tai atgauti. Ir, jeigu įmanoma, reiktų pasirūpinti, kad mūsų bičiuliams atsitiktų nelaimė. Supratai?

– Pasakysiu vyrukams, neabejokit, jie pasirūpins.

– Gerai. Išsiaiškink, kur mūsų bičiuliai gyvena, ir pastatyk žvalgus kiaurą parą, kad galėtume įsikišti pirmai progai pasitaikius. Kai ateis laikas, paskambink, kad duočiau žalią šviesą.

Kaspersenas Kurto Vado namuose atsirado po poros valandų. Vadas nebuvo matęs jo tokio sunerimusio. Šis neskrupulingas advokatas nedvejodamas atimtų paskutines penkiasdešimt kronų iš nuskurdusios vienišos motinos, kad atiduotų jas buvusiam sutuoktiniui, smurtautojui, palikusiam moterį su penkiais vaikais.

– Bijau, kol Mijos Niorvig ir Herberto Sionderskovo nėra, kad pateiktų oficialų skundą policijai, mūsų galimybės atgauti pavogtus archyvus visai menkos, Kurtai. Nemanau, kad Mikaelis nufotografavo įsilaužimą.

– Ne, jis ten atsidūrė per vėlai. Kitaip būtų davęs man nuotraukas, nemanai?

– O kaip kaimynė? Ar ji negalėtų mums padėti?

– Ji žino tik tiek, kad buvo du pareigūnai iš Kopenhagos. Bet prireikus, žinoma, galėtų juos atpažinti. Kiek matau, jų nesupainiosi.

– Žinoma. Tačiau, kol sugalvosim, kaip atgauti tuos dokumentus, visas archyvas prašaps policijos komisariato gelmėse, tuo gali neabejot. Neturime tiesioginių įkalčių, kad šitie du atsakingi už įsilaužimą.

– Pirštų atspaudai?

– Nėra ko svarstyt, – atsiliepė Kaspersenas. – Jie buvo Niorvigo namuose dieną prieš visiškai teisėtai. Kiek aš žinau, mokslas dar tiek nepažengęs, kad nustatytų, kada palikti atspaudai.

– Atrodo, teks kapanotis dramatiškiau, nei norėtųsi. Jau užsukau ratus. Viskas, ko reikia – tai sulaukti signalo.

– Ar kalbi apie žmonių žudymą, Kurtai? Jei taip, bijau, kad nebegaliu dalyvauti šiame pokalbyje.

– Nurimk, Kaspersenai. Tavęs nepainiosiu, nesijaudink. Bet žinok, kad gali įsišėlti audra, todėl turėtum ruoštis perimti vairą.

– Ką, po galais, nori pasakyti?

– Tą, ką sakau. Jei viskas pasibaigs taip, kaip šiuo metu atrodo, savo rankose turėsi politinę partiją ir nekilnojamojo turto Briondbiuosterio kelyje. Nebus palikta jokių pėdsakų, ir savaime aišku, prireikus aš negalėsiu liudyti jokiame teisme. *Alea iacta est**.

– Dieve saugok, Kurtai, tiesiog pirmiausia susitelkim į Niorvigo archyvą, gerai? – atsiliepė Kaspersenas, vadovaudamasis auksine visų advokatų taisykle: jei neaptarinėjai, tai ir nebuvo. – Susisieksiu su mūsų žmogumi centrinėje nuovadoje. Manau, galima spėti, kad dabar archyvas yra policijos komisariate. „Q“ skyrius yra rūsyje, kiek buvau informuotas. Naktimis ten nieko nebūna, todėl nemanau, kad kitam pareigūnui būtų pernelyg sunku paimti Niorvigo archyvo medžiagą.

Kurtas pažvelgė į jį su palengvėjimu. Jei Kaspersenas neklysta, tikriausiai bus galima veiklą tęsti.

---

* Lot. burtas mestas.

Tokį pozityvų nusiteikimą tučtuojau pakeitė suskambėjęs telefonas. Įtūžęs Vilfridas Lionbergas pranešė, kad jo kieme ką tik buvo du policininkai.

Kurtas įjungė garsiakalbį, kad ir Kaspersenas girdėtų, kas kalbama. Jis statė ant kortos beveik tiek pat, kaip ir pats Vadas.

– Jie tiesiog išdygo, visiškai be įspėjimo. O aš stoviu ir deginu dokumentus. Jei nebūčiau paskubėjęs ir visko suvertęs į ugnį, būtume patekę į baisią velniavą. Pasisaugok jų, Kurtai. Nespėsi susigaudyti, jie jau stypsos prie tavo ar kurio kito iš vadų durų. Turi įspėti, kad žmonės pasiruoštų.

– Ko jie norėjo?

– Neturiu supratimo. Man regis, norėjo tik išgąsdinti. Ir, galiu pasakyt, jiems gana gerai pavyko. Dabar jie *žino*, kad tikrai kažkas vyksta.

– Tuojau pat išsiųsiu naujus pranešimus, – Kaspersenas truputį atsitraukė.

– Jie landūs, Kurtai. Susidariau įspūdį, kad visų pirma ieško tavęs, bet patikėk manimi, jie žino daugiau, nei reikėtų, ir apie kitus dalykus. Nieko konkrečiai nepasakė, bet užsiminė ir apie „Beneficiją", ir apie kažkokią moterį, Netę Hermansen. Ar tai ką nors sako? Kiek supratau, važiavo į Niorebro su ja pasikalbėti. Tikriausiai šiuo metu jie ten.

Kurtas pasitrynė kaktą. Staiga kambaryje ėmė trūkti oro.

– Taip, aš žinau, kas tokia Netė Hermansen, nors stebiuosi, kad ji vis dar gyva. Nesvarbu, tą galima pataisyti. Palaukim ir pamatysim, kas nutiks per kitas dvidešimt keturias valandas. Manau, gal tu ir teisus, kad jie labiau domisi manimi. Nežinau, kodėl, bet man ir nereikia žinoti.

– Ką čia kalbi? Kaip suprasti, tau nereikia žinoti?

– Aš tik sakau, kad viskas gali pasibaigti mums nė nesusigaudžius. Tu žiūrėk Tyrumo partijos, o kitkuo leisk pasirūpinti man.

Kai Kaspersenas, pastarųjų atradimų akivaizdžiai prislėgtas, išėjo, Kurtas vėl paskambino Mikaeliui ir pasakė, kad, jei paskubės, gal pavyks perimti du policijos pareigūnus Peblingo krantinėje ir nuo ten jiems prikabinti uodegą.

Po valandos paskambinęs Mikaelis pranešė, kad pavėlavo, tačiau nuo dabar pastatytas žmogus stovėjimo aikštelėje prie Karlo Mjorko namų, Mjorkas ką tik parvažiavo. Tačiau Hafezas al-Asadas paspruko. Bet kuriuo atveju, butas Heimdalo gatvėje, kur jis registruotas, visiškai tuščias.

Ankstyvą sekmadienio rytą Kurtas išsikvietė gydytoją. Pastarąsias porą valandų sunkūs Beatos atodūsiai vis sunkėjo, ji kvėpavo dar netolygiau.

– Ką gi, Kurtai, – tarė jam gydytojas, kurį Kurtas žinojo esant puikų bendrosios praktikos specialistą iš Vidourės. – Kaip kužda profesinė nuovoka, sprendžiant iš to, ką pasakei telefonu, bijau, kad tavo žmonai nedaug beliko. Širdis susidėvėjo, tai visiškai aišku. Spėju, kalbam apie likusias dienas, gal net valandas. Esi visiškai tikras, kad nereikia kviesti greitosios?

Kurtas truktelėjo pečiais.

– Kokia iš to nauda? – pasakė jis. – Ne, manau, verčiau pabūsiu su ja vienas iki galo. Tačiau ačiū už viską.

Kai gydytojas išėjo ir jie liko vieni, Kurtas atsigulė ant lovos ir paėmė moters ranką. Tą mažą rankutę, kuri tiek kartų glostė jo skruostą. Brangią mažą rankutę. Pro balkoną jis pažvelgė į aušrą ir akimirką

troško tikėti Dievą. Būtų tyliai sukalbėjęs maldą už savo brangiausiąją jos paskutiniąją valandą. Prieš tris dienas jis būtų jautęsis visiškai pasiruošęs tokiai neišvengiamai baigčiai, pasiruošęs gyventi be jos. Tačiau dabar viskas pasikeitė.

Kurtas dirstelėjo į migdomųjų tablečių buteliuką. Stiprios ir lengva nuryti. Užtruktų daugių daugiausia dvidešimt sekundžių. Jis nusišypsojo sau. Ir dar minutė, kol atsineščiau vandens, žinoma.

– Ar manai, kad būtų geriausia išgerti jas dabar, brangioji? – sušnibždėjo jis ir suspaudė jos plaštaką. Jeigu tik žmona galėtų jam atsakyti. Jis jautėsi toks vienišas.

Kurtas švelniai paglostė jos plonus plaukus. Kaip dažnai jis gėrėdavosi jos plaukais, kai ji sėdėdavo šukuodamasi priešais veidrodį šviesoje, teikiančioje jiems švytėjimo. Kaip greitai prabėga gyvenimas.

– O, Beata. Mylėjau tave iš visos širdies. Tu buvai mano gyvenimo šviesa. Jei vėl galėčiau jį nugyventi su tavimi, gyvenčiau. Kiekvieną sekundę. Jeigu tik tu prabustum bent sekundei, kad galėčiau šitai tau pasakyti, brangiausioji.

Tada jis pasisuko link jos, susirangė prie sunkiai kvėpuojančio, nesugrąžinamai gęstančio paties nuostabiausio jo pažinto kūno.

Buvo beveik dvylika, kai jis staiga pabudo nuo telefono skambučio, bet atsiliepti nespėjo.

Vyras kilstelėjo galvą ir jam nepalengvėjo pamačius, kad Beata vis dar kvėpuoja. Nejau ji negalėjo numirti jam nematant?

Šitaip pagalvojęs, papurtė galvą.

– Susitelk, Kurtai, – paliepė sau. Beata neturi mirti viena. Jis nieku gyvu neturi leisti, kad taip atsitiktų.

Vyras dirstelėjo pro prancūziško tipo žemę siekiantį balkono langą į lapkričio pilkumos dangų ir vėją, švilpiantį plikose slyvų šakose.

Ne itin gera diena, – pagalvojo, imdamas abu mobiliuosius.

Naujų žinučių nebuvo, tačiau paspaudęs ekraną pamatė nežinomą numerį. Vos paspaudęs: „Perskambinti“, tučtuojau pasigailėjo.

– Siorenas Brandtas, – tarė balsas, kurio jis nenorėjo išgirsti.

– Mudviem nėra apie ką kalbėti, – dygiai metė Vadas.

– Jumis dėtas, nebūčiau toks tikras. Ar galiu paklausti, gal skaitėte mano tinklaraštyje apie Hanso Kristiano Dirmando savižudybę?

Vyras kitame gale bergždžiai laukė atsakymo.

Prakeikta kiaulė. Prakeiktas internetas.

– Kalbėjausi su Dirmando našle, – kalbėjo niekšas žurnalistas. – Ji baisiausiai sutrikusi dėl to, kas nutiko. Ar galite kaip nors pakomentuoti?

– Visiškai ne. Mažai tą žmogų pažinojau. O dabar paklausykite manęs. Aš gedžiu. Miršta mano žmona. Todėl būkite padorus ir palikite mane ramybėje, pakalbėsim kitą dieną.

– Apgailestauju tai girdėdamas. Ketinau jums pasakyti, kad mane pasiekė informacija, jog esate policijos akiratyje dėl dingusių asmenų bylų. Bet nujaučiu, kad taip pat nenorėsite komentuoti?

– Kokių dingusių asmenų bylų? – Jis absoliučiai nenutuokė, apie ką žurnalistas kalba, ir tai jau antras kartas, kai jis apie tai išgirdo.

– Tai jūsų ir policijos reikalas, tiesa? Tačiau, kiek suprantu, jie tikrai nori su manimi keistis informacija apie *Reikalą* ir jo akivaizdžiai nusikalstamą veiklą. Todėl mano paskutinis klausimas šiuo metu yra toks: ar jūs su Vilfridu Lionbergu ketinate įtraukti tokią veiklą, kaip priverstiniai abortai, į oficialią Tyrumo partijos programą?

– Pakaks gandų! Aš išsiaiškinsiu su policija, neabejokite. O jei išspausdinsite bent žodį be pagrindo, pažadu, galiausiai brangiai sumokėsite.

– Gerai. Dokumentai, iš tikrųjų, ne problema, tačiau ačiū už komentarus. Nuostabu, kai gali pacituoti.

Ir tada žurnalistas padėjo ragelį. *Jis* padėjo ragelį. Kurtas Vadas įtūžo.

Apie kokius dokumentus jis užsiminė? Nejau žinia apie Niorvigo archyvą jau pasklido taip toli? Brandtui galas. Prakeiktas padugnė.

Jis paėmė saugųjį mobilųjį ir surinko Kasperseno numerį.

– Kaip sekasi laužtis į policijos komisariatą, Kaspersenai?

– Bijau, prastai. Mūsų žmogus pateko be vargo, bet vos nusileidęs į rūsį, pataikė ant Hafezo al-Asado. Atrodo, anas ten ir miega.

Po velnių! Jis saugo Niorvigo archyvus? Panašu, kad taip.

– Kodėl nepaskambinai ir man nepranešei?

– Skambinau, Kurtai. Šį rytą skambinau tau kelis kartus. Ne šituo numeriu, kitu.

– Bet šiuo metu nenaudoju išmaniojo. Dėl saugumo.

– Skambinau ir į vietinį.

Kurtas ištiesė ranką ir paspaudė ekraną. Tiesa. Buvo keletas neatsakytų skambučių ir iki Sioreno Brandto. Kaspersenas skambino kas dvidešimt minučių nuo aštuntos valandos.

Ar jis tikrai taip giliai įmigo greta Beatos? Gal paskutinį kartą jos gyvenime?

Kurtas padėjo ragelį ir žiūrėdamas į Beatą galvojo, kaip elgtis.

Visus tris reikia pašalinti, nėra kito kelio. Arabą, Mjorką ir Brandtą, dėl Netės Hermansen jis apsispręs vėliau. Ji nė iš tolo nėra tokia pavojinga kaip kiti.

Saugiu mobiliuoju jis paskambino Mikaeliui.

– Ar įmanoma susekti Brandtą?

– Manau, taip. Šiuo metu jis apsistojęs savaitgalio trobelėje Hiove. Nenuleidžiame nuo jo akių nuo tada, kai nacionalinio kongreso metu jis sukėlė sumaištį.

Kurtas nusišypsojo. Pirmą kartą šiandien.

– Puiku, Mikaeli, šauniai padirbėta. O šitas Karlas Mjorkas? Ar žinom, kur jis dabar?

– Taip, žinom. Šiuo metu eina per stovėjimo aikštelę prie savo namų. Mūsų žmogus jį seka. Ir geriausiai informuotas, ką jis veikia. Anksčiau dirbo policijos žvalgyboje. Tik mes vis dar nežinom, kur arabas.

– Gerai, aš jus nušviesiu. Jis policijos komisariato rūsyje. Galite pastatyti žmogų prie pašto terminalo kitapus gatvės, kad sužinotumėte, kada jis išeis. Ir, Mikaeli?

– Taip?

– Kai šiąnakt Karlo Mjorko name visi sumigs, turi įvykti nelaimė. Supratai?

– Gaisras?

– Taip. Prasidės virtuvėje. Su sprogimu. Sprogimas ir daug dūmų. Pasakyk mūsų žmonėms, kad spėtų išsinešdinti, kol niekas nepamatė.

– Manau, tvarkysiuosi pats.

– Gerai. Pasirūpink alibi ir greitai nešdinkis.

– Padarysiu. O Siorenas Brandtas?

– Užsiundyk savo šunis, dabar.

33

Lapkritis, 2010

Karlas pabudo stipriai purtomas.

Jis atsimerkė. Miglotai įžiūrėjo virš jo palinkusią figūrą. Pabandė atsikelti, tačiau galva apsvaigo ir jis griuvo ant grindų prie lovos. Kažkas blogai, labai blogai.

Visiškai paklaikęs, Karlas pajuto vėjo gūsį pro langą ir užuodė dujas.

– Prižadinau Džesperą, – iš laiptinės šūktelėjo kažkas. – Jis vemia. Ką daryti?

– Paguldyk ant šono. Ar atidarei langą? – atsišaukė tamsi figūra Karlui prie šono.

Vyras pajuto stiprų antausį per skruostą, paskui dar vieną.

– Karlai, žiūrėk į mane. Susitelk. Kaip tu?

Jis linktelėjo, bet nebuvo tuo tikras.

– Reikia nulipti laiptais, Karlai. Čia vis dar per daug dujų. Ar pajėgsi eiti?

Jis lėtai atsistojo, nusvirduliavo į laiptinę ir klupdamas nulipo laiptais. Jautėsi taip, lyg kristų į skylę. Tik atsisėdęs kėdėje priešais

sodo duris Karlas pastebėjo, kad išskydusios linijos ryškėja, ir pradėjo kažką suvokti.

Jis pašnairavo į greta stovėjusį Morteno bičiulį.

– Kas, po velnių? – suniurnėjo. – Tu vis dar čia? Ar įsikraustei?

– Jei ką, mes turėtume būti labai dėkingi, – pasigirdo sausa pastaba iš Hardžio lovos. Karlas vis dar apsvaigęs pasuko galvą.

– Kas atsitiko?

Pasigirdo bruzdesys. Mortenas gabeno laiptais Džesperą. Karlo posūnis atrodė dar blogiau nei tais kartais, kai grįždavo dvi savaites siautęs Kose.

Mika mostelėjo virtuvės link.

– Kažkas įsibrovė į namus. Kad ir kas jis toks, mūsų nemėgsta.

Karlas sunkiai atsistojo ir nuėjo pažiūrėti.

Jis tučtuojau pamatė cilindrinį dujų balioną, naujovišką, iš tvirto plastiko. Žinojo, kad tokios rūšies namuose tikrai neturėjo. Dujinei kepsninei Karlas naudojo senuosius, geltonus; jiems viskas buvo gerai. Kita vertus, kodėl šitas čia stovi su guminiu vamzdžiu, pritvirtintu prie reguliatoriaus?

– Iš kur jis atsirado? – paklausė Karlas vis dar per daug apsvaigęs, kad prisimintų greta stovinčio vyriškio vardą.

– Kai šiandien antrą valandą ryto atėjau apžiūrėti Hardžio, baliono čia nebuvo, – atsakė vyrukas.

– Hardžio?

– Taip, vakar jis pajuto reakciją į gydymą. Karščio antplūdį, galvos skausmą. Geras ženklas, kad jis taip stipriai reaguoja į stimuliavimą. Be to, tai kone šimtu procentų išgelbėjo mūsų gyvybes.

– Ne, tai tu išgelbėjai, Mika, – nuo lovos atsišaukė Hardis.

Taip, būtent. Mika.

– Paaiškink, – paliepė Karlas. Prasimušė policininko instinktai.

– Nuo vakar vakaro turėjau apžiūrėti Hardį kas dvi valandas. Šitaip darysiu dar porą dienų, kad galėčiau tiksliai nustatyti, kaip jis reaguoja. Šiaip ar taip, prieš pusvalandį suskambėjo mano žadintuvas ir pabudęs pajutau dujų kvapą. Jau rūsyje jis buvo labai stiprus, bet vos neišvirtau iš koto, kai atėjau čia, į pirmą aukštą. Užsukau balioną, atidariau visus langus, o tada pastebėjau ant viryklės nedidelį puodą, iš kurio rūko dūmai. Įsižiūrėjęs atidžiau, pamačiau, kad jis beveik tuščias, tik pačiame dugne buvo įpilta šlakelis aliejaus ir įmerktas suglamžytas popierinio virtuvinio rankšluosčio galas. Štai iš kur sklido dūmai. – Jis mostelėjo link virtuvės lango. – Mečiau jį kuo greičiau. Dar po akimirkos popierius būtų užsidegęs.

Karlas linktelėjo savo kolegai Erlingui Holmui iš padegimų skyriaus. Griežtai kalbant, čia nebuvo jo teritorija, bet Karlas nenorėjo įtraukti Hileriodo policijos, o Erlingas gyveno vos už penkių kilometrų, Liunge.

– Labai bjauru, Karlai. Dvidešimt, trisdešimt sekundžių ir visas popieriaus ritinėlis būtų užsiliepsnojęs, o nuo jo ir dujos. Kiek galiu spręsti iš baliono svorio, nemažai dujų jau nutekėjo. Su šituo reguliatoriumi ir plačiu vamzdeliu ant purkštuko, trunka, spėju, dvidešimt minučių. – Jis papurtė galvą. – Štai kodėl, kad ir kas tai padarė, neatsuko viryklės visu pajėgumu. Jis norėjo, kad visas namas prisipildytų dujų, kad jos visos ištekėtų.

– Neverta lažintis dėl pasekmių, Erlingai?

– Sakykim šitaip: „Q“ skyriui būtų reikėję naujo vado.

– Vadinasi, galingas sprogimas?

– Ir taip, ir ne. Bet tikrai efektyvus. Visi jūsų kambariai ir viskas, kas juose, akimirksniu būtų paskendę liepsnose.

– Bet Džesperas ir mudu su Hardžiu jau anksčiau būtume mirę nuo dujų?

– Vargu. Jos ne tokios nuodingos. Nors galvą gali įsiskaudėti, – jis nusijuokė. Keisti žmonės, tie padegimų tyrėjai. – Jūs būtumėt akimirksniu sudegę mirtinai, o tie rūsyje gal būtų sugebėję paspruktį. Visų pikčiausia, kad mūsų vyrukai niekaip nebūtų galėję nustatyti jokio nusikaltimo. Mes, labiausiai tikėtina, būtume lokalizavę sprogimo šaltinį kaip dujų balionėlį ir prikaistuvį ant viryklės, bet būtų atrodę kaip nelaimingas atsitikimas. Rūpestingumo ir dėmesio stoka. Šiomis dienomis su tuo kasdien susiduriame, visur tos iškylos. Jeigu sąžiningai, galiu įsivaizduoti, kad tai padaręs išsisuktų nenubaustas.

– Nė velnio, aš jau pasistengsiu.

– Ar turi kokių minčių, kas galėjo taip pasielgti, Karlai?

– Taip, žmogus visrakčiu. Ant priekinių durų spynos matyti daug smulkių žymių. Išskyrus tai, kitokių minčių neturiu.

– Įtarimai?

– Mano gyvenime pilna įtariamųjų.

Karlas padėkojo, patikino Erlingą, kad namuose viskas gerai, o paskui greitai apibėgo kaimynus išsiaiškinti, ar niekas nieko nematė. Dauguma jų buvo susierzinę. Kas nebūtų penktą valandą ryto? Bet apskritai dauguma buvo nuoširdžiai sukrėsti, nors nė vienas negalėjo įvardyti jokio įtariamojo.

Užtruko mažiau nei valandą, kol pasirodė Viga, visa išsitaršiusi su nepatenkintu Gurkamaliu prie šono, turbanuotu, dideliais baltais dantimis ir ekstravagantiška barzda.

– O, Dieve, – aikčiojo ji, – pasakyk, kad Džesperui viskas gerai.

– Viskas gerai. Apvėmė sofą ir visą Hardžio lovą, bet šiaip jis visiškai atsigavęs. Nors pirmą kartą per amžių amžius girdėjau jį šaukiantis mamos.

– O, Dieve, mano brangus mažylis. – Nė klausimėlio, kaip jaučiasi Karlas. Skirtumas tarp to, kuris greitai taps buvusiu vyru, ir sūnaus tikrai akivaizdus.

Karlas girdėjo, kaip ji šokinėja apie savo atžalą, kai nuaidėjo durų skambutis.

– Jei jis atnešė dar vieną dujų balionėlį, pasakyk, kad ir pirmajame dar šiek tiek liko, – nuo lovos atsišaukė Hardis. – Verčiau tegu ateina kitą savaitę.

„Ką, po galais, tam *bičui* padarė Mika?“ – svarstė Karlas, atidarydamas duris.

Priešais stovinti mergaitė buvo išblyškusi dėl miego stygiaus. Po akimis tamsavo šešėliai, žiedas per lūpą, daugių daugiausia šešiolikos.

– Labas. – Ji bedė nykščiu per petį į kaimynų Kenų namą ir taip muistėsi sutrikusi, jog buvo baisu, kad ko neišsinarintų.

– Aš susitikinėju su Peteriu, jis gyvena štai ten, ir mes buvome vakarėlyje jaunimo klube. Miegojau pas jį, nes gyvenu Blovstriode, o tokiu nakties metu autobusai nevažinėja. Mes grįžome prieš kelias valandas. Kenas nusileido pas mus į rūsį jums užėjus paklausti, ar niekas nieko keisto vakar naktį nepastebėjo prie jūsų namo. Jis papasakojo, kas atsitiko, mes prisiminėm, kad kažką matėm eidami namo, todėl Kenas norėjo, kad ateičiau ir jums papasakočiau.

Karlas pakėlė antakius. Aišku, ji ne tokia mieguista kaip atrodo, kad jau beria šitiek žodžių.

– Aišku, ir ką gi jūs matėt?

– Kai ėjom pro šalį, prie jūsų durų stovėjo vyras. Paklausiau Peterio, ar jį pažįsta, bet jis buvo užsiėmęs kitais dalykais. – Mergaitė sukikeno.

Karlas kalbino toliau:

– Kaip jis atrodė, tas vyras? Ar įsižiūrėjai į jį?

– Taip, jis stovėjo šviesoje prie durų. Atrodė, tarsi kuistųsi su raktu, tačiau neatsisuko, todėl nemačiau jo veido.

Karlas juto, kaip jo pečiai mažiausiai porą laipsnių nusvyra.

– Kiek galėjau įžiūrėti, jis buvo gana aukštas, gražiai sudėtas, o visi drabužiai tamsūs. Vilkėjo apsiaustą arba didelį megztinį, kažką tokio. Ir juodą megztą kepuraitę, kaip Peterio. Tačiau pastebėjau jo plaukus. Labai šviesūs plaukai, beveik balti. O ant žemės prie jo kojų stovėjo kažkas panašaus į dujų balionėlį.

Beveik balti. Informacijos kaip ir pakako. Jei Karlas neklysta, Kurto Vado linaplaukis gorila, vyras, kurį jie matė Halskove, yra ne tik patyręs mikroautobusų vairuotojas.

– Ačiū, – tarė jis, – tu labai pastabi ir tikrai labai padėjai. Teisingai pasielgei, kad atėjai.

Mergaitė sutrikusi pasimuistė.

– Ar atsitiktinai nepastebėjai, gal jis mūvėjo pirštines?

– Oi, visai pamiršau, – tarė ji, akimirkai nuslopinusi poreikį muistytis. – Taip, mūvėjo. Tokias su skylėmis ties krumpliais.

Karlas linktelėjo. Tokiu atveju nereikia vargintis ir ant spynos cilindro ieškoti pirštų atspaudų. Lieka klausimas, ar įmanoma susekti tikrai ypatingai atrodantį linčiuotoją, bet jis labai abejojo, ar tai kur nors nuves, nes netrukus būriais tokių šmirinės aplinkui.

– Ką gi, jeigu čia viskas gerai, važiuoju į komisariatą, – po akimirkos pranešė jis susirinkusiai šeimynai, tačiau Viga griebė jį už rankovės.

– Prieš išeidamas pasirašyk šitą. Viena kopija tau, viena regiono administratoriui ir viena man, – pranešė ji, guldydama visa tris kopijas ant virtuvės bufeto. „Sutartis dėl nuosavybės pasidalijimo“ – buvo parašyta viršuje.

Karlas greitai perskaitė. Viskas buvo tiksliai taip, kaip jie sutarė išvakarėse. Pačiam nereikės to daryti.

– Puiku, Viga. Čia viskas, kaip matau. Net iki tavo motinos lankymo. Esu tikras, valdžiai bus malonu žinoti, kad suteikei tuo atžvilgiu man aštuonias savaites atostogų. Labai dosnu, – sarkastiškai nusijuokė ir prirašė savo vardą prie jos raityto parašo.

– Dar yra skyrybų prašymas, – tarė ji, traukdama kitą dokumentą. Jis nedvejodamas jį pasirašė.

– Ačiū, mylimasis, – beveik susigraudino ji.

Gražu iš jos pusės, tačiau tas žodis tik nukreipė mintis į Monos Rolfą, o tai nebuvo labiausiai trokštama asociacija. Jis toli gražu nesusitaikė su skausmu. Mona nebuvo šiaip kažkas. Jam reiks viso amžiaus, kad su tuo susitaikytų.

Jis purkštelėjo. *Mylimasis.* Truputį per daug skyrybų saliutui, – pagalvojo jis, – atsižvelgiant į tai, kokia audringa buvo santuoka.

Karlas padavė dokumentus besišypsančiam Gurkamaliui, o šis prieš ištiesdamas ranką nusilenkė.

– Ačiū už žmoną, – tarė jis su, kaip Karlas manė, sikhų akcentu. Tai buvo sandėris.

Viga švytėjo.

– Dabar, kai visi formalumai sutvarkyti, galiu pasakyti, kad kitą savaitę kraustausi pas Gurkamalį virš jo parduotuvės.

– Viliuosi, ten šilčiau nei ankstesniam būste, – tarė Karlas.

– O, dabar, kai užsiminei, vakar pardaviau jį už šešis šimtus tūkstančių. Tai šimtu tūkstančių daugiau, nei įvertinome savo sutartyje. Pamaniau, grąžą pasiliksiu, jei tu nieko prieš.

Karlui pritrūko žodžių. Tas jos agurkėlis tikrai pamokė ją verslo reikalų. Jis greitesnis nei kupranugario šūdas, kažką panašaus, labiausiai tikėtina, pasakytų Asadas.

– Gerai, kad tave sutikau, Karlai, – tarė Lorsenas prie laiptų į rūsį. – Palypėk minutėlei, ką?

– Iš tikrųjų einu susitikti su Markusu Jakobsenu.

– Kaip tik paimsiu jam priešpiečius. Jis susirinkime. Viskas gerai?

– Puikiai, – atsiliepė Karlas. – Išskyrus tai, kad šiandien pirmadienis, ką tik mane apstatė būsima buvusioji, mano draugę dulkina kažkas kitas, praėjusią naktį visi apsinuodijome dujomis ir vos nesusprogo namas. Be to, rūpesčiai ir kivirčai darbe ir niekaip negaliu pasveikti. Netgi atsikratyti viduriavimo.

– Tada viskas gerai, – tarė Lorsenas trimis žingsniais priekyje. Jis nė velnio negirdėjo.

– Paklausyk, – pagaliau tarė, kai vyrai susėdo galiniame kambaryje už virtuvės, apsupti šaldiklių ir daržovių krūvų. – Yra poslinkių vinių pistoleto byloje. Ta nuotrauka, kurioje tu su Ankeriu ir pribaigtas vyrukas. Atlikti įvairūs laboratoriniai tyrimai ir, galiu nuraminti tave pasakydamas, kad dauguma tyrėjų tvirtina, jog tai skaitmeninė kompozicija, suklijuota iš įvairių šaltinių.

– Žinoma, kad taip, visą laiką taip tvirtinau. Tai bandymas pakišti. Gal kažkam perbėgau skersai kelią. Juk žinai, kokie būna kerštingi tie niekšai. Metų metus sėdėdami kalėjime jie galvoja, kaip vieną dieną grįš ir atkeršys. Logiška, kad kartkartėmis taip nutinka. Bet štai ką tau pasakysiu: niekada nepažinojau šito Petios Bosvelo, kurį jie mėgina man pripaišyti.

Lorsenas linktelėjo.

– Nuotraukoje nėra pustonio taškų. Tarsi net smulkiausi elementai būtų sulieti. Niekada nemačiau nieko panašaus.

– Ką tai reiškia?

– Tai reiškia, kad iš esmės neįmanoma įžiūrėti sujungimo. Gali būti kartu redaguojamos kelios sudėtos nuotraukos, o fotografas kiekvieną etapą fotografuoja *Polaroidu*. *Polaroido* atvaizdas galiausiai fotografuojamas su analogine kamera paprasta juostele, ir ji paskui išryškinama. Arba ji gali būti suliejama skaitmeniniame vaizde redaguojant aplikacijas prieš spausdinant. Jie tiksliai nežino. Pats popierius taip pat nieko nepasakė.

– Aš visiškai nieko nesupratau.

– Taip, bet šiomis dienomis galimybės begalinės. Arba, tiksliau, prieš dvejus metus, kai Petia Bosvelas vis dar buvo tarp gyvųjų.

– Gerai, vadinasi, viskas pasisuko į gera, ar šitai sakai?

– Na, čia tai, apie ką norėjau su tavim pakalbėti. – Lorsenas padavė Karlui alaus, bet tas atsisakė. – Dar nepateiktos jokios išvados. Tiesa ta, kad *ne visi* ekspertai pritaria, jog tai klastotė. Galiausiai tai, ką aš tau ką tik pasakojau, nieko neįrodo, tik kad viskas yra labai įtartina. Tačiau girdėjau, jog dauguma mano, kad kažkas iš visų jėgų pasistengė, kad nuotrauka atrodytų tikra.

– Tai kas tada lieka man? Ar jis vis dar nori pakabinti mane džiūti? Ar tu man sakai, kad nušalinimas pakeliui?

– Ne, ne šitai. Aš tik mėginu pasakyti, kad visa tai užtruks. Bet manau, kad Terjė tau viską paaiškins, – mostelėjo jis salės link.

– Terjė Plou čia?

– Taip, jis ateina kiekvieną dieną tuo pačiu metu, jei nebūna išvykęs. Vienas iš ištikimiausių klientų, tad būk jam malonus.

Jis rado Plou sėdintį tolimajame kampe.

– Žaidi slėpynes, Terjė? – įgėlė Karlas, sėsdamasis ir dėdamas alkūnes ant stalo labai arti, tarsi priekaištaujančios Plou daržovių lėkštės.

– Smagu tave matyti, Karlai. Tai tave sunku surasti šiomis dienomis. Lorsenas papasakojo apie nuotrauką?

– Aha, taip. Regis, mano bėdos dar nesibaigė.

– Bėdos? Niekas tavęs niekuo nekaltina, kiek aš žinau. Ar kaltina?

Karlas atlošė galvą.

– Oficialiai – ne.

– Ką gi, tada gerai. Šiaip ar taip, esam, kur esam. Visi ruošiamės sujungti savo protus. Turiu omenyje save, tuos, kurie tiria nužudymą Sorės autoservise, ir olandus, dirbančius prie nužudymo Schidame, Nyderlanduose. Kelios savaitės, gal pora mėnesių, ir galėsim sulyginti viską, ką turime iš vinių pistoleto bylų. Faktus, įkalčius, pagalbinę medžiagą, viską.

– O dabar tu ketini man pasakyti, kad aš būsiu kviečiamas kaip liudytojas.

– Ne, visiškai priešingai. Nebūsi.

– Kodėl ne? Nes esu įtariamasis?

– Nusiramink, Karlai. Kažkas nori įmurkdyti tave į purvą, šitiek mes suprantam. Todėl, ne, tu nesi įtariamasis. Tačiau kai prieisime iki jungtinio raporto, norėsime, kad tai įvertintum.

– Suprantu. Ir visa tai – nepaisant mano atspaudų ant monetos, nekeliančios pasitikėjimo nuotraukos ir Hardžio tvirtinimo, kad Ankeris buvo susipainiojęs su mūsų spalvotuoju bičiuliu, ir kad galbūt aš pažįstu Georgą Madseną?

– Taip, nepaisant viso šito.

– Kaip suprantu, tu esi tas, kuris pelnys daugiausia, jeigu byla bus kuo kruopščiau ištirta.

Jis švelniai patapšnojo Karlo plaštaką. Tikrai jaudinantis gestas.

– Jis geras, sąžiningas policininkas ir iš visų jėgų stengiasi viską atlikti tinkamai. Manau, turėtume gerbti Terjė už tai, Karlai, – tarė viršininkas. Jakobseno kampiniame kabinete vis dar dvokė Lorseno dienos patiekalu. Ar ponia Sorensen pasidarė tokia švelni, kad ilgiau nei penkias minutes ištveria visur išmėtytas neplautas lėkštes ir stalo įrankius?

– Taip, jeigu šitaip žvelgsi, – linktelėjo Karlas. – Bet aš vis dar pykstu, šita byla mane spaudžia.

Markusas irgi linktelėjo.

– Kalbėjausi su Erlingu iš padegimų skyriaus. Girdėjau apie tavo praėjusios nakties svečius.

– Jokios žalos.

– Ne, ir dėkui Dievui! Tačiau kodėl taip nutiko, Karlai?

– Todėl, kad kažkas nori mane pašalinti. Ir nemanau, kad tai posūnio palikta mergiščia, – jis pabandė nusišypsoti.

– Tada kas?

– Labiausiai tikėtina, vienas iš Kurto Vado žmonių. Iš Tyrumo partijos.

Jakobsenas vėl linktelėjo.

– Mes jam neduodam ramybės. Štai kodėl aš čia. Noriu įrašinėti jo pokalbius. Taip pat pono, pavarde Vilfridas Lionbergas, ir žurnalisto Luiso Petersono.

– Bijau, kad negaliu to leisti, Karlai.

Karlas pagalvojo, kodėl ne, iš pradžių nusiminė, paskui pasipūtė ir galiausiai nusileido neviltingai truktelėjęs pečiais. Vienintelis dalykas, kurį jis gavo išeidamas, – tai įspėjimas pasisaugoti ir griežtas nurodymas pranešti, jei nutiktų kas neįprasta.

Neįprasta – pasiutusiai keistai šioje vietoje skamba šis žodis. Viskas jų darbe neįprasta.

Karlas atsistojo. Neįprasta? Jis svarstė, ką jo šefas pasakytų, jei žinotų apie krūvas bylų, sukrautų blausiai apšviestame „Q“ skyriuje, apie archyvo medžiagą, kurią jie gavo tokiu būdu, kuris net pagal jų standartus labiau nei įprastai kelia įtarimą.

Pirmą kartą jam ateinant abi sekretorės prie darbo stalo mojo vienodai džiaugsmingai.

– Sveikas, Karlai, – tarė saldi kaip medus Liza, ponia Sorensen panašų sveikinimą sučiulbėjo sekunde vėliau. Tie patys žodžiai, toks pats tonas, tokia pati kviečianti šypsena.

Atsivertimas, jeigu tokių būna.

– Mmm... Kata! – išlemeno jis, tiesiai kreipdamasis į moterį, kurios vien buvimo anksčiau pakakdavo, kad užkietėjusių tyrėjų būriai, tarp jų ir pats Karlas, suktų ilgiausiais aplinkkeliais vien tam, kad nereikėtų eiti pro ją.

– Ar papasakosit man apie tuos *NLP* kursus? Juk tai neužkrečiama?

Ponia Sorensen pakėlė pečius, puikia kūno kalba tikriausiai norėjo parodyti džiugesį dėl klausimo, tada nušvito šypsena į Lizą ir bauginamai arti žengė Karlo.

– Neurolingvistinis programavimas. Tai, – pradėjo ir staiga jos balsas tapo paslaptingas, tarsi mėgintų sugundyti arabų šeichą. – Gana sunku paaiškinti, verčiau leisk pateikti tau pavyzdį.

Ponios Sorensen pečiai vėl pakilo, tarsi iš anksto mėgautųsi pasakojimu.

Ji paėmė savo rankinę, panaršė joje ir galiausiai ištraukė gabalėlį kreidos. Keistas daiktas moteriai nešiotis. Argi kreida skirta ne apskritaveidžių moksleivių kelnių kišenėms? Ar tai vėl lyčių lygybė?

Pasilenkusi ant grindų ji nupiešė du apskritimus. Jau vien nuo to prieš dvi savaites būtų nualpusi. Kiti irgi. Tada viename ji parašė minusą, kitame – pliusą.

– Štai, Karlai. Teigiamas, pozityvus apskritimas ir neigiamas, negatyvus apskritimas. Dabar noriu, kad atsistotum pirmiausia viename, paskui kitame ir pasakytum lygiai tokį patį sakinį. Negatyviame rate apsimesk, kad kalbiesi su nemėgstamu, o pozityviame rate – su mylimu žmogumi.

– Supratau. Tokia tad esmė, tiesa? Nes aš jau galiu.

– Nagi, paklausykim, – paragino Liza ir sunėrusi rankas po aukščiausios klasės krūtine žengė artyn. Kas atsisakytų?

– Pasirink ką nors paprasto, pavyzdžiui: „Matau, nusikirpai plaukus.“ Pirmiausia pasakyk tai maloniai, paskui – piktai.

– Nesuprantu, – sumelavo jis, tirdamas abiejų moterų trumpas šukuosenas. Šitai bus pernelyg lengva. Ponios Sorensen šukuosena nėra tokia patraukli kaip Lizos, jeigu jis turi tai pasakyti.

– Gerai, leisk man parodyti pozityvą, – pasisiūlė Liza, – o paskui Kata galės parodyti negatyvą.

Liaukitės, juk galima be to apsieiti, – galvojo Karlas, išsiblaškiusiai vesdamas pėdą palei nedidelį apskritimą.

– Kaip matau, nusikirpai plaukus! – Liza visa švytėjo, – štai šitaip kalbi su žmogumi, kuris tau patinka. Dabar tavo eilė, Kata.

Ponia Sorensen nusijuokė, tada susikaupė.

– Matau, apsikirpai! – pavydžiai sviedė. Ji atrodė tikrai niūriai. Visai kaip senais laikais.

Abi moterys kone raitėsi iš juoko, kažkoks mergaičių vakarėlis.

– Kas čia? Juk ne žemę sukrečiantis skirtumas, tiesa? Ką aš turėčiau iš to suprasti?

Ponia Sorensen susikaupė.

– Esmė ta, kad tokie nedideli pratimai leidžia mums suprasti, kaip menki tono pokyčiai skirtingai gali paveikti mūsų aplinką. Tai leidžia įsigilinti į poveikį to, ką sakai, ir pobūdį signalų, kuriuos siunti. Papildoma nauda – kaip tai veikia tave patį!

– Ar tai ne tas pats, kaip posakis: „Kaip šauksi, taip atsilieps"?

– Galima ir taip pasakyti. Ar žinai, kokį poveikį darai *savo* aplinkai, Karlai? Štai ko kursai gali tave išmokyti.

Šito mokiausi, kai buvau septynerių, – pagalvojo jis.

– Kartais tai, ką sakai, gali nuskambėti gana šiurkščiai, Karlai, – toliau pasakojo ponia Sorensen.

Ačiū už komplimentą. Smagu girdėti būtent iš jūsų, mąstė jis.

– Ačiū abiem, kad apšvietėte mane, tikiu, deramu būdu, – galiausiai pasakė garsiai, nekantraudamas eiti. – Tikrai pagalvosiu apie tai.

– Pirmiausiai išbandyk pratimą, Karlai, ženk į vieną iš ratų, – ragino ponia Sorensen, kitaip – Kata. Ji mostu parodė, nuo kurio jis turėtų pradėti, tačiau pamatė, kad jam pavyko didžiąją dalį rato nutrinti bato galu, kol jos žaidė šaradas.

– Oi, – tarstelėjo Karlas, – aš *tikrai* labai, *labai* atsiprašau. Geros dienos, ponios. Likite džiaugsmingos! – šūktelėjo nueidamas.

34

Rugsėjis, 1987

Bestovint ir bežiūrint pro langą, dalis neapykantos išgaravo. Tarsi smūgis į Vigo smilkinį ir paskutiniai jo kvėptelėjimai sugirdžius drignių būtų išvalę visas skeveldras iš jos galvos.

Jos akys slydo Peblingo krantine ir spiečiais žmonių, besimėgaujančių vasaros likučiais. Paprasti žmonės, kiekvienas su savo gyvenimu ir lemtimi, tikriausiai kiekvienas kupinas savo paslapčių ir skeletų spintoje.

Netės lūpos pradėjo virpėti. Staiga ji pajuto užplūstant emocijas. Netgi Tagas, Rita ir Vigas Viešpaties akyse buvo žmonės, o dabar – negyvi nuo jos rankos.

Netė užsimerkė ir vaizduotėje viską prisiminė. Kai atidarė duris, Vigo veidas skleidė tokią šilumą. Tagas buvo be galo dėkingas. O dabar – Niorvigo eilė. Advokato, kuris nesiklausė, kai merginai žūtbūtinai reikėjo pagalbos. Žmogaus, kuris Kurto Vado reputaciją saugojo taip niršiai ir su tokia panieka jos gyvenimui.

Bet ar ji turi teisę pasielgti su juo taip, kaip jis su ja pasielgė? Atimti jam gyvybę?

Vis dar kamuojama abejonės Netė pastebėjo jo liesą figūrą palei ežerą prie jos namo. Nors praėjo daugiau nei trisdešimt metų, akimirksniu jį atpažino. Vis dar negalintis be savo tvido švarko su odinėmis sagomis. Vis dar rudas bylų aplankas po pažastimi. Iš pažiūros nepasikeitęs žmogus, tačiau iš jo kūno kalbos Netė galėjo nujausti, kad tikriausiai ne viskas yra taip, kaip anksčiau.

Jis pavaikščiojo pirmyn atgal po kaštonais, stebeilydamasis į ežerą. Iš kišenės išsiėmė nosinaitę ir kelis kartus priglaudė prie veido, tarsi šluostytųsi prakaitą, o gal ašaras.

Tada ji pastebėjo, kad švarkas jam per didelis, taip pat ir terileno kelnės, išsiduobę atitinkamai per pečius ir ties keliais. Apdaras pirktas geresniais laikais, geresnio sudėjimo kūnui.

Sekundę ji gailėjosi žmogaus, kuris šią akimirką stovėjo sutrikęs, netrukus įžengsiantis į kapą.

O kas, jeigu jis turi vaikų, kurie jį myli? Vaikaičių?

Vien nuo tokios minties jai susigniaužė kumščiai. Akių vokai ėmė nevaldomai trūkčioti. Ar ji galėjo turėti vaikų, kurie ją mylėtų? Kieno tai kaltė?

Ne. Reikia žiūrėti savęs ir likti susitelkusiai. Rytoj popiet paliks šitą gyvenimą. Bet pirmiausia reikia užbaigti tai, ką pradėjo. Šiam vyrui, kurio profesija – teisininkas, ji pažadėjo padovanoti dešimt milijonų kronų. Padarė tai raštu, o toks žmogus kaip Niorvigas niekada neleis jai netesėti žodžio.

Tik ne Filipas Niorvigas.

Niorvigas stovėjo ne toks ir aukštas, kaip ji prisiminė, stebeilijosi į ją kaip prasikaltęs šunytis, pakėlęs antakius. Tarsi šis susitikimas

jam būtų neįkainojamos svarbos, ir pirmas įspūdis, kurį jis paliko, buvo lemtingas.

Niorvigo akys buvo nepalyginamai šaltesnės aną kartą, kai jis melavo teisme ir vertė ją sakyti kvailus žodžius. Tada nė karto nemirktelėjo ir nesileido sujaudinamas jos emocinių protrūkių. Netės verksmams jis buvo kurčias, jos ašarų net nematė.

Ar čia tikrai tos pačios bekompromisės akys, dabar taip nusižeminusiai nuleistos, jai kviečiant užeiti? Tas pats negailestingas balsas, dabar jai dėkojantis?

Netė pasiteiravo, ar jis norėtų arbatos, ir vyras dėkingai priėmė pasiūlymą, vis dar baimindamasis pakelti akis nuo grindų ir pažvelgti į ją.

Ji padavė Niorvigui puodelį ir stebėjo, kaip jis geria. Akimirkai vyro kaktoje susimetė raukšlės.

„Gal jam nerūpi skonis?“ – pagalvojo Netė, tačiau tada jis ištiesė puodelį ir paprašė dar.

– Bijau, man reikia paspirties, panele Hermansen. Tiek daug dalykų noriu jums pasakyti.

Pagaliau pakėlė galvą ir pažvelgė į ją. Ir iš jo lūpų pradėjo lietis žodžiai, kurie turėjo likti nepasakyti, nes proga seniai buvo praėjusi.

– Kai gavau jūsų laišką, Nete... – jis stabtelėjo. – Atsiprašau, ar galiu į jus kreiptis neformaliai?

Ji kone nepastebimai linktelėjo. Tada jam tai nekėlė problemų, tad kodėl dabar turėtų?

– Gavęs jūsų laišką, staiga susidūriau su tuo, kas mane graužė labai ilgai. Tai, ką norėčiau ištaisyti, jei tik būtų įmanoma. Turiu prisipažinti, kad į Kopenhagą šiandien atvažiavau gelbėti savęs ir savo šeimos. Turiu pripažinti, pinigai – ne paskutinės svarbos, tačiau taip pat atėjau atsiprašyti, – jis atsikrenkštė ir išgėrė dar arbatos.

– Pastaruoju metu dažnai mintimis sugrįždavau prie nusivylusios mergaitės, ieškojusios teisingumo teisme, tačiau išsiųstos į Braininggo ligoninę. Svarsčiau, kas paskatino mane paneigti kaltinimus, kuriuos jūs pateikėte Kurtui Vadui. Savaime suprantama, žinojau, kad tai, ką jūs teigiate, gali būti tiesa. Tvirtinimai, kad yra silpnaprotė ir pavojinga, akivaizdžiai netiko sėdinčiai priešais mane ant pakylos ir kovojančiai už savo gyvenimą mergaitei.

Jis akimirką nuleido galvą. Kai pakėlė akis, jo išblyškusi oda atrodė dar blankesnė.

– Bylos nagrinėjimui pasibaigus, pasistengiau išmesti jus iš galvos. Ir štai jūs priminėt apie save, ištremta iš prisiminimų iki tos dienos, kai perskaičiau apie jus žurnaluose. Apie tai, kad ištekėjote už Andreaso Rouzeno. Tokia inteligentiška, graži moteris, – jis linktelėjo, tarsi tai pripažindamas. – Iš karto atpažinau jūsų veidą. Viskas sugrįžo, ir mane užplūdo gėda.

Jis dar gurkštelėjo arbatos, o Netė dirstelėjo į laikrodį. Dabar bet kurią akimirką nuodai pradės veikti. Tiktai ji to nenorėjo, dar ne dabar. Jeigu tik laikas galėtų sustoti. Tai atlyginimo jai laikas. Kaip ji galėjo jam leisti gerti? Jis atgailauja, tai taip akivaizdu.

Jam tebekalbant, Netė nusigręžė. Blogis, kurį ji įvykdė, tapo dar akivaizdesnis žiūrint į jo pasitikinčias akis. Netė nė neįsivaizdavo, kad joje galima sužadinti tokius jausmus. Nė sekundę.

– Tuo metu aš jau daug metų dirbau Kurtui Vadui. Turiu pripažinti, apgaudinėjau. Iš tikrųjų aš nė iš tolo nesu toks stiprus kaip jis, – advokatas papurtė galvą ir vėl priglaudė puodelį prie lūpų. – Bet pamatęs jus ant žurnalo viršelio, apsisprendžiau iš naujo įvertinti savo darbus ir poelgius, ir žinot, kas man paaiškėjo?

Jis nelaukė jos atsakymo ir nepastebėjo, kaip ji lėtai atsisuka, dar kartą pažvelgia į jį ir papurto galvą.

– Suvokiau, kad buvau išnaudojamas ir klaidinamas, ir per tą laiką įvyko labai daug visko, ko nuo tada gailiuosi. Man buvo sunku pripažinti savo klaidas. Noriu, kad tai žinotumėt. Tačiau mintyse peržvelgdamas buvusias bylas matau, kaip Kurtas Vadas mane apkvailindavo savo melais ir iškraipymais, tiesos nutylėjimu. Mačiau, kad jis gana metodiškai manimi naudojosi.

Jis dar kartą ištiesė puodelį, ir Netė akimirką svarstė, ar nebus pamiršusi įpilti ekstrakto.

Įpylusi arbatos ji pastebėjo, kad vyras jau pradeda prakaituoti, kvėpuoti jam darosi vis sunkiau. Regis, jis pats to nejuto. Per daug visko slėgė jo protą.

– Kurto Vado misija gyvenime buvo – ir yra – sužlugdyti tuos, kurie, jo įsitikinimu, nėra verti dalytis šia šalimi su juo ir kitais, vadinamaisiais normaliais, gerbtinais asmenimis. Savo gėdai, dabar galiu tai pasakyti, kad jis pats asmeniškai atliko daugiau nei penkis šimtus abortų, dažnai be nėščių moterų žinios ir kone visada prieš jų valią, ir manau, kad jis tyčia chirurginėmis priemonėmis sterilizavo ne mažiau moterų, – jis žvelgė į ją taip, tarsi pats būtų laikęs skalpelį.

– Gerasis Dieve, tai taip siaubinga. Tačiau aš trokštu išpažinti, – Niorvigo žodžius palydėjo žvilgsnis, kuriam jis ne vienerius metus ruošėsi. – Dirbdamas *Reikalo* organizacijoje, kurios dokumentus aš kelerius metus tvarkiau, Vadas užmezgė ryšius su daugybe gydytojų, pritarusių jo įsitikinimams ir apsisprendimui. Jums gali būti sunku įsivaizduoti visą mastą.

Netė pabandė, ir jai nepasirodė sunku.

Niorvigas suspaudė lūpas mėgindamas nuslopinti akyse besikaupiančias ašaras.

– Aš prisidėjau prie tūkstančių negimusių kūdikių žudymo, Nete, – jis tik aiktelėjo, o paskui kalbėjo toliau drebančiu balsu. –

Sužlugdžiau daugybės nekaltų moterų gyvenimą. Sielvartą ir kančias, štai ką aš skleidžiau savo gyvenime, Nete. Štai kam aš sukurtas, – jo balsas taip stipriai virpėjo, kad jis buvo priverstas nutilti.

Jis atsigręžė į ją, maldaudamas atleidimo. Tai buvo taip akivaizdu, kad Netė nebežinojo, nei ką sakyti, nei ką daryti. Po ramia išore ji buvo palūžusi. Ar tai, kaip pasielgė su šiuo žmogumi, lygiai teisinga? Ar tikrai?

Akimirką ji vos nepaėmė jo rankos. Pasiūlytų atleidimą ir palengvintų jo naštą jam prarandant sąmonę. Tačiau negalėjo. Galbūt dėl to, kad taip pat jautė gėdą, galbūt todėl, kad veikė mechaniškai.

– Prieš porą metų nusprendžiau pasakyti, ką žinau. Mane tai per daug slėgė. Tačiau įsiterpė Kurtas Vadas ir atėmė viską, ką turėjau. Mano teisės praktiką, mano garbę, mano savivertę. Turėjau verslo partnerį Herbertą Sionderskovą. Kurtas jį įkalbėjo paskleisti apie mane informaciją, kuri mane ilgam sužlugdytų. Ginčijausi su jais abiem ir grasinau, kam reikia, pranešti apie *Reikalą*. Jie anonimiškai pranešė policijai, kad aš eikvojau lėšas iš savo klientų sąskaitų. Ir, nors tai buvo netiesa, pasistengė, kad viskas atrodytų tiesa. Jie galėjo prieiti prie visų dokumentų, turėjo kontaktų ir ne mažiau priemonių padaryti tai, kas jų manymu, pridera.

Niorvigas nuleido galvą. Jo akys pradėjo lakstyti.

– Herbertas, tas paršas. Jis buvo nusižiūrėjęs mano žmoną. Pagrasino, jei neužsičiaupsiu, įkišti mane į kalėjimą. – Jis papurtė galvą. – Aš turiu dukterį, kuri niekaip neištvertų pažeminimo. Nieko negalėjau padaryti. Vadas buvo ir tebėra pavojingas. Nete... Ar mane girdit? Turit laikytis atokiau nuo to žmogaus.

Staiga jis pasviro pirmyn, tačiau kalbėti nenustojo, nors žodžiai tapo nebesuprantami. Kažkas apie Vado tėvą, kuris laikė save dievu. Apie suvedžiotus, savimi patenkintus, ciniškus žmones. Psichopatus.

– Žmona pasigailėjo manęs bankrutavusio, – staiga tarė aiškiu balsu. – Dėkoju Dievui už... – jis akimirką ieškojo žodžio, tryško seilėmis ir bandė nuryti, – už parodytą malonę ir kad leido man jus šiandien pamatyti, Nete. Pažadu Dievui nuo šios dienos likti su juo. Su jūsų pinigais, Nete, aš ir mano šeima galėsim...

Taip taręs jis sukniubo ant grindų, alkūne trenkęs į fotelio ranktūrį. Akimirką atrodė, kad apsivems, skrandis trūkčiojo, akys buvo išsiplėtusios, paklaikusios. O paskui staiga atsisėdo.

– Nete, iš kur čia staiga atsirado tiek žmonių? – atrodė, dabar jis bijo.

Ji mėgino kažką pasakyti, bet nerado žodžių.

– Kodėl jie visi į mane žiūri? – murmėjo Niorvigas, akimis ieškodamas lango šviesos.

Jis pradėjo verkti ir ištiesęs ranką graibė ore. Netė verkė kartu su juo.

35

Lapkritis, 2010

Dar niekada Asadas ir Rouzė nebuvo taip sukrečiamai panašūs. Tamsūs, rimti veidai ir nė pėdsako šypsenos.

– Bepročiai, – paskelbė Rouzė. – Juos reikia išrikiuoti ir pumpuoti į plaučius tas dujas, kol pakils į dangų ir visam laikui pradings. Kas per niekšai gali mėginti sudeginti penkis žmones vien tam, kad tave užčiauptų, Karlai? Aš tokių dalykų negaliu suprasti.

– Jie užčiaupė tave lygiai tiek, Karlai. – Asadas iš smiliaus ir nykščio sudėjo nulį. – Dabar žinom, kad einam teisingais pėdsakais. Tie kiaulės daug ką nutyli ir slepia savo nešvarius baltinius, dabar tai žinom. – Jis smogė kumščiu į kitos rankos delną. – Velniškai skaudės, jei kuris pasipainios pakeliui.

– Mes jiems atkeršysim už tai, Karlai, – nestygo jis. – Dirbsim dieną naktį, bet uždarysim tą prakeiktą Tyrumo partiją, sustabdysim *Reikalą* ir viską, į ką Kurtas Vadas yra įtrauktas.

– Nuostabu, Asadai. Tik bijau, kad nebus taip paprasta, ir jau tikrai pavojinga. Manau, puiki mintis kelias dienas tau pabūti čia ir pasikapstyti, – nusišypsojo jis. – Spėju, vis tiek ketinai.

– Mums pasisekė, kad buvau čia sekmadienio naktį, – pridūrė Asadas. – Kažkas kaišiojo nosį. Buvo su policijos uniforma, bet, išėjęs iš savo kabineto, jį išgąsdinau.

Kas neišsigąstų, pamatęs apsiblaususias Asado akis nakties vidury? – svarstė Karlas.

– Ko jis ieškojo? – pasiteiravo detektyvas. – Ir iš kur buvo? Ar išsiaiškinai?

– Jis man makaronus kabino, Karlai. Kažką apie raktą į archyvo patalpas ir daug visokių niekų. Neabejoju, ieškojo kažko, kas mūsų. Jis ėjo į tavo kabinetą, Karlai.

– Atrodo, turim reikalų su labai plačia organizacija, – tarė Karlas. Jis atsisuko į Rouzę. – Ką padarei Niorvigo archyvui, Rouze?

– Jis vyrų tualete. Prisiminiau. Jei jau užsispyrę stovėdami šlapinatės moterų tualete, baigę nepamirškite nuleisti sėdynės, gerai?

– Kodėl? – pasiteiravo Asadas. Vadinasi, kaltininkas jis.

– Jeigu žinotum, kiek kartų dalyvavau tokioje diskusijoje, Asadai, verčiau sėdėtum dabar nieko neveikdamas skautų stovykloje Langelande, galiu tave patikinti.

Iš Asado veido išraiškos buvo aišku, kad jis neturi jokio supratimo, ką ji nori pasakyt.

– Gerai, tada klausyk. Pasiusiojęs pamiršti nuleisti dangtį, taip? – ji iškėlė pirštą į orą. – Pirma, visų tualeto sėdynių apačia vienaip ar kitaip yra nešvari. Kartais nešvari – ne visai tinkamas žodis. Antra, kai moteriai prisireikia, o sėdynė pakelta, jos pirštai su tuo susiliečia prieš sėdantis. Trečia, palietusios sėdynę, apkimbame visokiausių rūšių bjauriomis bakterijomis ir jas pernešame, kai šluostomės, o tai visai nehigieniška. Bet gal nesi girdėjęs apie šlapimo takų infekcijas? Ketvirta, kodėl mes turėtume plauti rankas du kartus vien dėl to, kad jūs negalite nusileisti ir padaryti paprasčiausio dalyko – nuleisti

sėdynės? Ar tai normalu? Ne, nenormalu! – Ji įsispendė rankomis į klubus. – Jeigu išmoktumėte pasiusioję nuleisti sėdynę, nei mes nepasigautume bakterijų, nei jūs, nes vis tiek po to plaunamės rankas. Bent jau, velniškai tikiuosi, kad plaunatės!

Asadas akimirką svarstė.

– Ar tu manai, kad man būtų geriau pakelti sėdynę prieš siusiojant? Nes tada aš pasigausiu bakterijų ir turėsiu plautis rankas dar nė nepradėjęs?

Rouzė vėl iškėlė pirštą.

– Pirmiausia būtent todėl jūs, vyrai, taip pat turėtumėte šlapintis sėdėdami. Antra, jeigu jaučiatės pernelyg vyriški, kad sėstumėtės, paprasčiausiai prisiminkite, kad vyras su normaliu žarnynu vis tiek kartkartėmis turi atsisėsti atlikti kitų reikalų, tokiu atveju turit nuleisti sėdynę. Vadinasi, galima tarti, jums nereikėtų ir kito dalyko daryti stovint.

– Tačiau mums nereikia nuleisti sėdynės, jeigu prieš mus buvo moteris, nes tada sėdynė jau bus nuleista, – atsiliepė Asadas. – Ir, žinai ką, Rouze? Manau, dabar susirasiu savo dailias, žalias gumines pirštines ir pasitelkęs šias dvi puikias padėjėjas sutvarkysiu vyrų tualetą, – jis mostelėjo rankomis ore. – Jos perims tualeto sėdynes ir vamzdžius. Laimei, kai kurie iš mūsų nebijo susitepti rankų, mano išrankioji bičiule.

Karlas matė, kaip greitai rausta Rouzės skruostai – tuoj pasipils griausminga keiksmų kruša. Jis instinktyviai žengė tarp ginčininkų. Ginčo pabaiga. Dėkui Dievui, pats Karlas šiuo atžvilgiu buvo gana išmintingas. Kaip dar gali elgtis namuose, kur tualeto dangtis oranžinis ir pūkuotas.

– Gerai, judu, grįžtam prie rūpimų reikalų, – įsiterpė Karlas. – Bandyta padegti mano namus ir turime tipą, kuris šniukštinėjo po

rūsį, mėgindamas nugvelbti įkalčius. Bet kas gali užeiti į tualetą, kur nutempei Niorvigo archyvą, Rouze, todėl ar manai, kad gera mintis jį ten laikyti? Aš nemanau, kad lentelės „Neveikia“ pakaks įsilaužėliui atbaidyti.

Ji iš kišenės išėmė raktą.

– Ne, bet šito gali pakakti. Kad jau prakalbom apie saugumą, nemanau tupėti komisariate ilgiau, nei būtina. Juk čia nėra itin jauku. Turiu šį tą rankinėje, kad apsiginčiau atėjus laikui, bet vis tiek.

Karlas pagalvojo apie pipirinius balionėlius ir guminių kulkų pistoletą, bjaurius daiktus, kuriuos naudoti leidimą Rouzė neabejotinai turi.

– Gerai, bet vis tiek būk atsargi, Rouze.

– Peržiūrėjau visą Niorvigo archyvą ir visų įtariamųjų pavardes suvedžiau į savo duomenų bazę, – priešais Karlą ji padėjo kelis susegtus popieriaus lakštus. – Štai sąrašas. Pasižymėjau, kad dalis dokumentų pasirašyti notaro Alberto Kasperseno. Naudai visų, kurie nėra girdėję šios pavardės, pasakysiu, kad šiuo metu jis yra viena pagrindinių Tyrumo partijos figūrų ir, regis, niekas neabejoja, kad po Vado jis taps partijos lyderiu.

– Vadinasi, jis dirbo Niorvigo firmai?

– Taip, „Niorvigas ir Sionderskovas“. Paskui, nutraukus partnerystę, Kaspersenas perėjo į kitą teisės firmą Kopenhagoje.

Karlas permetė akimis puslapius. Kiekvienai bylai Rouzė paruošė keturias grafas. Vieną su firmos ginamo kliento pavarde, kitą – ieškovui, kitas dvi – datai ir bylos pobūdžiui.

Ketvirtame stulpelyje buvo neįprastai daug nusiskundimų dėl nukrypimų testuojant intelektą, bendro gydytojo aplaidumo, o daugiausia – bylos dėl nesėkmingos arba nebūtinos ginekologinės

intervencijos. Skiltyje su antrašte „Vardas" buvo ir įprastų daniškų pavardžių, taip pat gana daug tokių, kurios atrodė užsienietiškos.

– Išrinkau keletą bylų ir gana kruopščiai jas išnagrinėjau, – tarė Rouzė. – Mano galva, tai, su kuo mes čia turime reikalą, yra sistematiškiausias mano matytas piktnaudžiavimas. Gryna diskriminacija, niekingas *Ubermensch* mąstymas. Jeigu čia tik ledkalnio viršūnė, tai tie žmonės kalti dėl didžiulių nusikaltimų moterims ir negimusiems kūdikiams.

Ji parodė penkias pavardes, kurios kartojosi dažniausiai. Kurtas Vadas, Vilfridas Lionbergas ir dar trys.

– Jei patikrintumėte Tyrumo partijos interneto puslapį, keturios iš šių pavardžių yra įtakingų narių, penktasis jau išėjęs anapilin. Ką apie tai manot, *Meine Herren*?

– Jei šita bjaurastis prabils daniškai, Karlai, kils karas, aš tau garantuoju, – suurzgė Asadas, nepaisydamas ant jo stalo pragariškai triukšmaujančio telefono. Tai buvo vienas iš nesuskaičiuojamų kartų vien šį rytą, kai aparatas puolė jų ausų būgnelius.

Karlas atsargiai pažvelgė į Asadą. Ši byla jį veikė gerokai labiau nei kitos, prie kurių teko kartu darbuotis. Ta pati tiesa, beje, galiojo ir Rouzei. Byla tarsi žeidė pačią gyvuonį. Vargu ar keista, nes abu šie žmonės, kuriuos jis siuntė į fronto liniją, buvo kiekvienas savaip randuotas. Tačiau Karlui vis dar atrodė keista, kad Asadas taip giliai įsitraukė į bylą, kuri jį šitaip glumino.

– Jeigu žmogus gali išsisukti deportuodamas moterį į salą, – kalbėjo Asadas, suraukęs tamsius antakius, – atimti gyvybę šitiek negimusių vaikų ir bergždžiomis paversti šitiek moterų, tada aš manau, kad jis gali išsisukti beveik nuo bet ko, Karlai. Ir nieko gero, jei toks žmogus atsidurs savo šalies parlamente.

– Paklausykit abudu. Pirmiausia mes tiriam penkių žmonių dingimą, teisingai? Ritos Nielsen, Gitės Čarlz, Filipo Niorvigo, Vigo

Mogenseno ir Tago Hermanseno. Visi jie pradingo maždaug tuo pačiu metu ir nė vienas iš jų vėliau neatsirado. Todėl savaime kyla įtarimas, kad įvykdytas nusikaltimas. Viena vertus, jungianti grandis yra Netė Hermansen ir moterų namai Sprogėje. Kita vertus, daug visko sukasi apie Kurtą Vadą ir jo veiklą, kuri aiškiai atrodo verta mūsų dėmesio. Gal į Vadą ir jo darbelius reikia nusitaikyti, o gal ir ne. Bet kokiomis aplinkybėmis, mūsų pirmoji užduotis – išspręsti šių dingusių asmenų bylas. Kitką mes tikriausiai perduosime kriminalinės žvalgybos tarnyboms arba nacionaliniam tyrimų centrui. Byla ne mūsų nosiai, per didelė susitvarkyti trims žmonėms, be to, galimai sprogi.

Asadas buvo aiškiai nepatenkintas.

– Pats matei žymes, įrėžtas izoliatoriuje Sprogėje. Savo ausimis girdėjai, ką apie Kurtą Vadą pasakė Mija Niorvig. Savo akimis gali perskaityti šį sąrašą. Mes turime eiti ir apklausti tą seną paršą dėl visų jo įvykdytų niekingų nusikaltimų. Daugiau nieko nesakysiu.

Karlas pakėlė rankas. Kaip išsigelbėjimas, nesutarimą nutraukė čirpiantis mobilusis. Bent jau taip jis galvojo, kol pamatė, kad skambina Mona.

– Taip, Mona, kas yra? – pasiteiravo jis gerokai abejingesniu tonu, nei ketino.

Tačiau šiluma jos balse buvo kaip tik tokia, kokios jis galėjo tikėtis.

– Labai seniai tavęs negirdėjau, Karlai. Ar pametei raktus?

Jis išėjo į koridorių.

– Ne. Iš tikrųjų, nenorėjau trukdyti. Pamaniau, gal Rolfas vis dar gulinėja.

Stojusi tyla nebuvo labai nemaloni, tačiau vis tiek jį pribloškė. Yra tiek daug būdų pasakyti moteriai, dėl kurios kraustaisi iš proto, kad

nenori ja su niekuo dalytis, bet rezultatas vis vien beveik visada būna išsiskyrimas.

Jis skaičiavo sekundes ir jau beveik ketino padėti ragelį visiškai nusivylęs, kai olimpinio lygio juoko pliūpsnis kone suskaldė jo ausų būgnelius ir kaukolę.

– O, Dieve, koks tu mielas, Karlai. Tu pavydi šuniui, brangusis! Matilda įkalbėjo mane prižiūrėti jos kernterjerą, kol bus kursuose.

– Šunį? – Karlas pajuto, kaip susprogo tarsi balionas. – Tada, po galais, kodėl atsiliepusi pasakei maždaug taip: „Nesijaudink, pakalbėsim apie tai kurį kitą kartą." Aš čia baigiu išsikraustyti iš proto.

– Paklausyk, kvailiuk, gal kada nors suprasi, kad yra moterų, kurios gali būti nenusiteikusios ankstyvą rytą, kol dar neturėjo progos pusvalandį praleisti prieš veidrodį, meilikauti su savo draugu.

– Skamba taip, lyg sakytum, jog tai buvo išbandymas.

Ji nusijuokė.

– Tu geras policininkas, tiesa? Atskleidei dar vieną paslaptį.

– Išlaikiau?

– Pasikalbėsim apie tai šįvakar. Tai yra, jeigu neprieštarausi, kad kartu dar bus ir Rolfas.

Jie išsuko iš Roskildės kelio į Briondbiuosterio kelią. Abipus gatvės stūksojo grupės aukštų daugiabučių.

– Gana gerai pažįstu Briondbiu šiaurę, – tarstelėjo Asadas. – O tu, Karlai?

Jis linktelėjo. Kiek kartų čia patruliavo? Sakoma, kad kadaise Briondbiuosteris buvo gyva bendruomenė su šurmuliuojančiomis aikštėmis, rajonas, kuriame yra viskas, ko reikia. Geri kaimynai,

žmonės su perkamąja galia. Paskui vienas po kito iškilo prekybos centrai: Riodovrės centras, Glostrupo centras, Vidourės centras, *Bilka* prekybos centrai Ishiojoje ir Hundige. Rajonas neatlaikė išbandymo. Parduotuvės – geros, gerai tvarkomos, uždarytos tarsi per epidemiją. O dabar viskas sulyginta su žeme. Briondbiu atrodė labiausiai apleistas miesto centras šalyje. Kur pėsčiųjų gatvė, kur parduotuvėlės ir krautuvės, kino teatras, bendruomenės namai? Dabar čia liko gyventi tik tie, kurie gana mobilūs apsipirkti kur kitur, arba tie, kurių poreikiai menki.

Tiesiog badė akis Briondbiuosterio ir Niugardo aikštės. Išskyrus futbolo komandą, Briondbiu nelabai turėjo, kuo didžiuotis. Tai buvo akligatvis, pati šiauriausia teritorija, Briondbiu šiaurė, tikra tiesa.

– Taip, pažįstu jį gana gerai, Asadai. Kodėl klausi?

– Neabejoju, nedaugelis nėščių šiaurės Briondbiu moterų ištrūko pro Kurto Vado tinklą. Tai verčia mane galvoti apie gydytojus iš koncentracijos stovyklų, stovinčius prie vagonų ir rūšiuojančius žydus, – pasakė jis.

Gal kiek ir per stipriai pasakyta, tačiau Karlas vis tiek linktelėjo pradėjęs važiuoti per tiltą, kuris kilo virš S-traukinio bėgių. Kiek toléliau, palei kelią, pasirodė nedidelis kaimelis. Oazė asfalto džiunglėse. Keisti maži nameliai nendrių stogais ir normaliais vaismedžiais, tokiais, kokie nebuvo išveisti šimtą kartą perskiepijant. Čia užteko erdvės žmonėms atsikvėpti.

– Reikia važiuoti per Vestre Gadą, – tarė Asadas, tikrindamas navigaciją. – Briondbiuosterio kelias – vienos krypties gatvė, todėl teks važiuoti iki pat Parko alėjos ir atgal.

Karlas pažiūrėjo į kelio nuorodas. Atrodė gan teisingai. O tada, kaip tik įvažiuojant į kaimą, jis pamatė šešėlį sunkvežimio, kuris lėkė tiesiai į juos šoniniu keliu. Jam nespėjus sureaguoti, sunkveži-

mis rėžėsi į *Peugeot* galą su tokia jėga, kad automobilį nunešė ant šaligatvio, kur jį sustabdė tanki ligustrų gyvatvorė. Sekundes, kurios slinko tarytum minutės, lydėjo dūžtančio stiklo, džeržgiančio metalo ir smūgių, oro pagalvėms sprogus jiems į veidus, chaosas. O paskui viskas pasibaigė. Jie išgirdo šnypščiant variklį ir besiartinančių balsų kleketavimą. Baigta.

Nuleidę oro pagalves, sukrėsti pareigūnai su palengvėjimu susižvalgė.

– Pažiūrėk, ką padarei mano gyvatvorei! – ėmė rėkti senyvas vyras, kai jie išsikeberiojo iš automobilio. Nė žodžio apie jų sveikatos būklę. Laimei, jiems nieko nenutiko.

Karlas truktelėjo pečiais.

– Kreipkitės į savo draudimo kompaniją dėl žalos aplinkai. – Jis apžvelgė arčiausiai stovinčius.

– Ar kas nors matė, kas atsitiko?

– Sunkvežimis kaip įkirptas lėkė prieš eismą vienos krypties gatve, o paskui įsuko į Briondbiuosterį. Man regis, jis nuvažiavo Jostenso bulvaro link, – pasakė vienas.

– Jis atvažiavo iš Briondbiutofteno. Jie kurį laiką čia stovėjo. Negaliu pasakyti, kokios jis markės, tik kad mėlynas, – pridūrė kitas.

– Ne, ne mėlynas, pilkas, – sučirpė trečias.

– Nemanau, kad kas nors spėjot užsirašyti numerį? – tarė Karlas, įvertindamas žalą. Galima kuo ramiausiai skambinti į autoūkį ir su šituo atsisveikinti. Žinant saviškius, juodu su Asadu atgal važiuos S-traukiniu.

Ir, jeigu jo nuojauta neapgauna, nėra jokio reikalo klausinėti Briondbiutofteno įmonių savininkų, kam iš jų galėtų priklausyti tas sunkvežimis.

Tai buvo drąsus mėginimas su jais susidoroti. Tikrai ne nelaimingas atsitikimas.

– Ar galite patikėti, Kurto Vado namas stovi tiesiai priešais Policijos akademiją?

– Negalėtum sugalvoti geresnės priedangos nešvariems darbeliams, teisingai, Asadai? Kas sugalvos ten ieškoti?

Asadas parodė į varinę vardo plokštelę, pritvirtintą prie geltonų plytų sienos greta priekinių durų.

– Ant plokštelės ne jo pavardė, Karlai. Čia parašyta: „Med. dr. Karlas Johanas Henriksenas, ginekologas konsultantas".

– Žinau, Vadas pardavė savo praktiką. Žiūrėk, du durų skambučiai, Asadai. Išbandykim viršutinį, ką?

Iš vidaus pasigirdo prislopintas *Big Beno* varpas. Kai niekas neatidarė pakartotinai paskambinus abiem skambučiais, jie nuėjo tarp namo šono su frontonu ir geltonai dažytų buvusių arklidžių su čerpių stogu, kuris atrodė kaip karaliaus Knuto laikų.

Sodas buvo ovalo formos, karūnuotas meškyčių krūmais ir aptvertas medine tvora. Čia buvo pora gražiai prižiūrėtų gėlių lysvių ir iš pažiūros netvirta pašiūrė.

Pareigūnai įžirgliojo į pievelės vidurį ir pamatė veidą seno vyro, kuris stebeilijosi į juos pro, regis, svetainės langą. Nereikėjo abejoti, tai buvo Kurtas Vadas.

Jis papurtė galvą. Karlas iškėlė ženklelį, tačiau Vadas tik pakartojo neigiamą gestą. Jis aiškiai neketino jų įleisti.

Tada Asadas užlipo laipteliais ir paklebeno galines duris. Jos atsidarė.

– Kurtai Vadai, – kreipėsi jis. – Ar galim užeiti?

Karlas stebėjo Vadą pro langą. Jis atsiliepė pikta tirada, nors Karlas negirdėjo, kas sakoma.

– Tikrai labai jums ačiū, – tarė Asadas ir įsliūkino vidun.

Įžūlus, – pagalvojo Karlas ir nuėjo iš paskos.

– Jūs neteisėtai įsibrovėte į privačią nuosavybę. Paprašysiu tučtuojau išeiti, – pradėjo prieštarauti Vadas. – Antrame aukšte mirties patale guli mano žmona, ir aš nenusiteikęs priiminėti lankytojus.

– Koks sutapimas, mes irgi ne itin kaip nusiteikę, – atkirto Asadas.

Karlas sulaikė jį už rankovės.

– Apgailestauju tai girdėdamas, pone Vadai. Mes neužtruksim, pažadu.

Jis atsisėdo ant senovinio medinio suolo aukšta ąžuoline atkalte, nors šeimininkas liko stovėti.

– Manome, kad jums ne paslaptis, kodėl mes čia, sprendžiant iš žaidimų, kuriuos nuo ryto su mumis žaidžiate. Bet leiskite man paaiškinti.

Karlas patylėjo, kad užfiksuotų Kurto Vado reakciją į kaltinimus dukart pasikėsinus į jo gyvybę, bet nieko nenutiko. Vis dėlto vyro kūno kalba bylojo, kad jiedu nepageidaujami ir puikiai pasielgtų, jei išeitų. Kuo greičiau, tuo geriau.

– Nors šiek tiek susipažinome su jūsų veikla įvairiose organizacijose ir politinėse partijose, mes čia todėl, kad išsiaiškintume, ar jūsų vardą galima sieti su kelių žmonių dingimu 1987-ųjų rugsėjo pradžioje. Prieš išgirsdamas konkrečius klausimus, gal norėtumėte mums ką nors apie tai pasakyti?

– Taip. Aš liepiu jums išeiti.

– Nesuprantu, – atsiliepė Asadas. – Galėčiau prisiekti, kad ką tik mus pakvietėte.

Tai buvo Asadas, be įprastų ugnelių akyse. Įkyrus, ties agresyvumo riba. Karlas suprato, kad reikia laikyti jį ant trumpo pavadėlio.

Senis jau ketino prieštarauti, tačiau Karlas pakėlė ranką.

– Kaip jau sakiau, tik keli trumpi klausimai. O tu minutę patylėk, Asadai.

Karlas apsidairė. Vienos durys veda į sodą, kitos, regis, į valgomąjį ir buvo dar vienos uždarytos dvigubos durys. Visos išklijuotos didžiojo tikmedžio fanera. Tipinė septintojo dešimtmečio naujovė.

– Spėju, Karlo Johano Henrikseno priimamasis kažkur čia? Ar šiuo metu uždarytas?

Kurtas Vadas linktelėjo. Karlas matė, kad žmogus sunerimęs, bet valdosi, tačiau jo įtūžis gali pratrūkti, jei kvota pasidarys smarkesnė.

– Taigi, bet kas, įėjęs pro priekines duris, turi tris kelius. Laiptais į antrąjį aukštą, kur guli jūsų žmona, į kairę, į priimamąjį, ir į dešinę, į valgomąjį bei, tikriausiai, į virtuvę. Ar taip?

Vadas vėl linktelėjo, labiausiai sutrikęs, kur link Karlas suka, bet vis dėlto pasirinko tylėti.

Karlas vėl patikrino duris. Užpuolikai tikriausiai įeitų pro dvigubas priimamojo duris, – galvojo jis. Nenuleisdamas nuo tų durų akių, vieną ranką laikė prie pistoleto.

– Apie kokius dingimus jūs kalbate? – galiausiai neištvėrė senis.

– Filipo Niorvigo. Žinome, kad jis jums dirbo.

– Supratau. Nemačiau jo dvidešimt penkerius metus. Bet sakėt, kad yra ir kitų. Kas tokie tie kiti?

Gerai, regis, jis truputį apsiramino.

– Žmonės, vienu ar kitu būdu susiję su Sproge, – atsiliepė Karlas.

– Bijau, kad čia negaliu jums padėti. Aš iš Fiuno, – išsiviepė jis.

– Tačiau dėl jūsų profesinių pasiekimų tikrai nemažai moterų buvo išsiųstos į tą salą. Maža to, jūs vadovavote kruopščiai ir labai sklandžiai sustyguotai organizacijai, kuri nuo 1955-ųjų iki 1961-ųjų siuntė ten moteris. Tuo pat metu ši organizacija, regis, buvo įsipai-

niojusi į stebėtinai daug bylų dėl priverstinių abortų ir neteisėtos sterilizacijos.

Kurto vado šypsena išplatėjo.

– Ar kada buvo paskelbtas koks nuosprendis? Nė vieno. Viskas paistalai ir niekai. Ar tikrai kalbame apie protiškai atsilikusias merginas iš Sprogės? Nesuprantu, ką tai gali turėti bendra su jūsų tiriamomis bylomis? Tikriausiai turėtumėt kalbėtis su Niorvigu.

– Niorvigas dingo 1987-aisiais.

– Jau sakėt, taigi. Bet gal buvo pagrindas? Gal jis slypi už visko, kas jus domina. Ar jo ieškojote?

Vyrio arogancija stulbino.

– Nenoriu šito klausytis, Karlai. – Asadas atsisuko tiesiai į Vadą. – Jūs žinojote, kad pas jus važiuojame, tiesa? Net nepriėjote prie durų pažiūrėti, kas atėjo. Jūs žinojot, kad sunkvežimiui, kaip tikėjotės, nepavyko mūsų sustabdyti. O dabar sėdite mėšle.

Asadas žengė arčiau senio. Reikalai įgavo pagreitį. Jie vis dar neturėjo galutinių detalių, kurias reikėjo išgauti iš Vado. Šitaip jis užsisklęs kaip kiaukute.

– Ne, palauk, Karlai, – tarė Asadas supratęs, kad jo viršininkas ketina kištis. Tada jis apkabino per juosmenį senį, kuris buvo daugiau nei visa galva aukštesnis, pakėlė ir su didele jėga pasodino į krėslą prie židinio. – Va dabar jūs labiau valdomas. Praėjusią naktį mėginot nužudyti Karlą ir jo draugus padegdami namą. Praėjusią naktį mėginote pavogti įkalčius iš policijos komisariato. Deginate dokumentus. Visą purviną darbą atlieka jūsų žmonės. Nejau manote, kad būsiu malonesnis jums, nei jūs buvote mums? Tuomet labai klystate.

Vadas, ramus ir susitelkęs, sėdėjo šypsodamasis Asadui.

– Gal jūs mums pasakysite, kur nuvažiavo Luisas Petersonas, Vadai?

– Kas toks?

– Neerzinkit manęs. Puikiausiai žinote, kam mokate už darbą „Beneficijoje“.

– „Beneficijoje“? Kas tai galėtų būti?

– Gerai, tada pasakykite, kaip galėjo būti, kad Luisas Petersonas skambino jums iš karto mums pasikalbėjus su juo bare Holbeke?

Šypsena truputį priblėso. Karlas matė, Asadas tai irgi pastebėjo. Pirmoji konkreti užuomina apie tai, kas gali būti prisegta jam asmeniškai, ir Vadas reaguoja. Pataikyta!

– Ir kodėl prieš tai jums skambino Herbertas Sionderskovas? Mūsų žiniomis, iš karto po mūsų susitikomo su juo ir Mija Niorvig Halskove. Komentarų bus?

– Nebus. – Kurtas Vadas demonstratyviai sudėjo rankas ant ranktūrių kaip ženklą, kad nuo šiol tylės.

– Papasakokite man apie *Reikalą*, – toliau kalbėjo Karlas. – Įdomus reiškinys. Netrukus viskas atsidurs laikraščiuose. Bus paviešinta. Kaip tada jausitės? Tarp kitko, jūs įkūrėjas, ar ne?

Jokio atsako. Tik rankos stipriau įsikerta į ranktūrius.

– Ar pripažįstate prisidėjęs prie Filipo Niorvigo dingimo? Nes, jei taip, mes galėtume sutelkti pastangas į tai, užuot knisęsi apgailėtinuose jūsų „reikaluose“ su politinėmis partijomis ir organizacijomis.

Dabar viskas priklausys nuo Kurto Vado reakcijos. Visa Karlo patirtis jam taip sakė. Kad ir koks menkas bus atsakas, Karlas juo vadovausis rinkdamasis strategiją, kaip bendrauti su šiuo suakmenėjusiu niekšu. Ar jis griebsis galimybės viską prisipažinti ir gelbėti partiją, ar mėgins išsigelbėti pats? Karlas labiau buvo linkęs tikėti pastarąja versija.

Bet Vadas apskritai nereagavo.

Karlas dirstelėjo į Asadą. Ar jis galvoja tą patį? Kad, Kurto Vado požiūriu, dalyvavimas Niorvigo byloje netinka mainais už *Reikalą*.

Jis nesiruošia pripažinti mažesnio nusikaltimo, kad galėtų išvengti didesnių kaltinimų. Užkietėję nusikaltėliai nebūtų dvejoję nė minutės, tačiau Vadas neužkibo. Gal jis apskritai neturi nieko bendro su tais dingusiais asmenimis? Niekaip neatseksi. Ar jis suktesnis, nei Karlas suvokia?

Kol kas nepasistūmėta.

– Kaspersenas vis dar jums dirba, tiesa? Lygiai taip, kaip tada, kai jūs su Lionbergu ir kitais iš Tyrumo partijos žlugdėte nekaltų žmonių gyvenimus.

Vadas nė nemirktelėjo. Asadas, kita vertus, atrodė, tuoj sprogs.

– Jus, žinoma, suvokiate, kad tyrumas reiškia būti tyram, ypač moralės požiūriu? Jūs, kvailas seni! – užvirė jis.

Karlas pastebėjo, kad iš pažiūros nekaltas Asado kaltinimas pataikė: komentaras senį, regis, sutrikdė labiau nei visi kaltinimai kartu sudėjus. Buvo aišku, kad vien tai, jog įžūlus mažas svetimšalis moko jį semantikos, yra neregėta provokacija.

– Kuo vardu jūsų baltapūkis vairuotojas, mano namuose palikęs dujų balioną? – spaudė Karlas ir galiausiai sviedė: – Ar prisimenate Netę Hermansen?

Vadas atsitiesė.

– Prašau jus tuojau pat išeiti. – Jis vėl tapo oficialus. – Mano žmona miršta, todėl prašau jus išeiti dabar pat ir gerbti faktą, kad tai yra mūsų paskutinės valandos kartu.

– Taip, kaip jūs gerbėt Netę, kai liepėt išplukdyti ją į salą? Taip, kaip jūs gerbėt moteris, kurios neatitiko jūsų liguistų, iškrypusių standartų, kurių vaikus jūs žudėt nė negimusius? – Karlas išspjovė žodžius su tokiu pačiu kaip Vado vypsniu lūpose.

– Kaip drįstate net lyginti tokius dalykus? – pašoko ant kojų Vadas. – Pakanka apsimetinėti, – jis žengė link Asado. – Manaisi, kad

gali veisti mažus arabiukus ir vadinti juos danais? Tu beverti, bjaurus mažas čigone!

– Ach, pagaliau, – nušvito Asadas. – Pabaisa išlindo. Bjaurioji Kurto Vado pusė.

– Nešdinkis iš čia, prakeiktas kupranugarkrušy! Atgal į savo dykumas, kur tau ir priklauso būti!

Jis atsisuko į Karlą.

– Taip, aš atlikau vaidmenį siunčiant asocialias, menkaprotes mergiščias su iškreiptais lytiniais polinkiais į Sprogę, taip, jos buvo sterilizuojamos. O jūs turėtumėte man padėkoti, kad neturite taikstytis su jų atžalomis, lakstančiomis gatvėmis kaip žiurkės. Nes, galiu jus užtikrinti, policija nebesusitvarkytų su tais laukiniais. Nešdinkitės abu po velnių! Jei būčiau jaunesnis, prisiekiu...

Vadas pakėlė kumščius į jų pusę. Asadas aiškiai norėjo, kad jis juos paleistų. Vyras atrodė gerokai trapesnis nei per televiziją. Jis atrodė beveik komiškai. Šitas senis, nuleidęs pečius kovai kumščiais svetainėje, kurioje viso gyvenimo baldų stilių mišinys. Tačiau Karlas neapsigavo. Išvaizda apgaulinga, o vyro trapumas tik fizinis. Vado ginklas buvo jo smegenys, o smegenys buvo nepaliestos. Šitas vyras žiaurus ir pagiežingas.

Todėl Karlas suėmė padėjėją už apykaklės ir išvedė pro galines duris.

– Anksčiau ar vėliau jį sučiups, Asadai, nesijaudink, – užtikrino, žingsniuojant Briondbiuosterio keliu į S-traukinių stotį.

Tačiau Asadas nenorėjo klausytis.

– Sučiups? – putojosi jis. – Sakei *sučiups* ar sučiupsim? Kas tie, kurie jį sustabdys? Kurtui Vadui aštuoniasdešimt aštuoneri. Niekas nepaims jo anksčiau už Alachą, nebent mes.

Grįždami atgal jie beveik nesikalbėjo. Abu buvo paskendę savo mintyse.

– Ar pastebėjai, koks tas niekšas arogantiškas? Name netgi nėra vagių signalizacijos, – tarė Asadas kartą. – Per akimirką galima ten įsilaužti. Maža to, kas nors turėtų tai padaryti, kol Vadas nesunaikino svarbių įkalčių. Manau, jis tikrai tai padarys, Karlai.

Padėjėjas konkrečiai neįvardijo, kas tas „kas nors" galėtų būti.

– Net negalvok apie tai, Asadai, – atsiliepė Karlas. – Vieno įsilaužimo per savaitę visiškai pakanka. – Regis, nebuvo reikalo detalizuoti, todėl jis taip ir paliko.

Vos po penkių minučių policijos komisariate Rouzė įžengė į Karlo kabinetą su popieriaus lapu rankoje.

– Radau fakso aparate. Tai Asadui, – pasakė ji. – Iš Lietuvos, kiek suprantu. Gana bjauri nuotrauka, nemanote? Ar turi kokių minčių, kodėl mums ją atsiuntė?

Karlas dirstelėjo į atvaizdą ir pajuto, kaip visą perlieja karštis.

– Asadai, greitai čia! – suriko jis.

Užtruko truputį ilgiau nei paprastai. Šiandien sunki diena.

Karlas parodė į faksą.

– Atpažįsti tatuiruotę, Asadai?

Asadas apžiūrėjo drakoną, kuris buvo padalytas į du nukertant Linui Verslovui galvą. Vyro, kuris užpylęs rūgštimi sudarkė Bjorgo Bako sesers išvaizdą, veide buvo sustingusi baimė ir nuostaba.

Asadas tvardėsi geriau.

– Nelaimė, – tarė. – Bet aš neturiu su tuo nieko bendra, Karlai.

– Tikrai nemanai, kad galėjai netiesiogiai ar tiesiogiai prie to prisidėti? – paklausė Karlas, tėkšdamas faksą ant stalo. Jo nervai taip pat buvo pertempti. Nenuostabu.

– Niekada negali žinoti, prie ko prisidedi. Bet šito tikslingai aš nedariau.

Karlas paieškojo cigarečių. Jam reikėjo dūmo, ir dabar pat.

– Ne, aš irgi netikiu, kad specialiai, Asadai. Tačiau kodėl, po velnių, Lietuvos policija, ar kas, po galais, čia buvo, mano, kad tu turi būti informuotas? Ir kur mano prakeiktas žiebtuvėlis, ar niekas nematėt?

– Nežinau, kodėl aš turėjau būti informuotas, Karlai. Tikriausiai turėčiau jiems paskambinti ir paklausti? – Klausimas buvo tonu sarkastiškesnis nei situacija leido.

– Žinai ką, Asadai? Manau, tai gali palaukti. Kol kas važiuok namo, ar kur tu būni, ir pasistenk pravėdinti sau galvą. Nes, kiek aš matau, gali sprogti bet kurią akimirką.

– Tokiu atveju tiktai keista, kaip tu nesprogsti, Karlai. Bet, jei reikalauji, aš eisiu. – Nors neišsidavė, tokio pikto Karlas dar nebuvo jo matęs.

Asadas apsisuko ir išėjo su užpakalinėje kišenėje akivaizdžiai pūpsančiu Karlo žiebtuvėliu.

Tai nežadėjo nieko gero.

36

Rugsėjis, 1987

Kai Niorvigo galva nusviro ant krūtinės, Netės pasaulį apgaubė tyla. Pati mirtis pasirodė priešais ją, modama į pragaro liepsnas. Tačiau dabar ji buvo viena.

Niekada anksčiau Netė nejautė, kad mirtis būtų taip arti. Nei tada, kai mirė motina, nei tada, kai gulint ligoninėje jai buvo pranešta, kad per nelaimingą atsitikimą kelyje žuvo jos vyras.

Ji atsiklaupė priešais fotelį, kuriame sėdėjo susmukęs Filipas Niorvigas, vis dar raudonomis nuo verksmo akimis, jau nebealsuojantis.

Ištiesusi ranką palietė jo sugniaužtus pirštus, ieškojo žodžių, bet niekaip negalėjo rasti. Gal ji tiesiog norėjo ištarti: „Atsiprašau“, bet kažkodėl atrodė, kad to nepakanka.

„Jis turi dukterį, – galvojo ji, ir pajuto, kaip pykinimas iš skrandžio ima plisti po visą kūną, – jis turi dukterį. Šios be gyvybės rankos turi skruostą, kurio niekada daugiau neglamonės.“

– Liaukis, Nete! – sušuko staiga pajutusi, kur save veda. – Niekšas, – suurzgė Niorvigo lavonui. Kas jis toks, kad ateitų čia

atgailaudamas ir manytų, kad dėl to jos gyvenimas pasidarys geresnis? Ar jis dabar išplėš iš jos kerštą? Pirmiausia laisvę, paskui vaisingumą ir motinystę, o dabar – jos pergalę?

– Ateik čia, – suniurnėjo apglėbdama rankomis jo torsą ir tučtuojau pajuto šnerves užgulusį kvapą. Mirties akimirką jis išsituštino. Papildomas darbas. O laiko – ne marios.

Netė dirstelėjo į laikrodį: ketvirta po pietų. Po penkiolikos minučių bus Kurto Vado eilė. Nors vėliau ateis Gitė, Kurtas yra didžiausias jos keršto karūnos brangakmenis.

Ji ištempė Niorvigą iš fotelio ir ant gobeleno pamatė nemaloniai dvokiančias rudas išmatų dėmes.

Niorvigas jos gyvenime paliko paskutinę žymę.

Kai apvyniojusi apatinę kūno dalį virtuviniu rankšluosčiu nutempė advokatą į sandarųjį kambarį, atsiklaupė prie fotelio ir plačiai atlapojusi visus svetainės bei virtuvės langus ėmė kaip pašėlusi šveisti. Nei dėmės, nei kvapas nepasidavė, ir dabar, keturiolika po keturių, viskas iki mažiausio niekučio, regis, skelbia, kad kažkas kambaryje baisiai negerai.

Po dviejų minučių fotelis buvo nustumtas į sandariojo kambario kampą, o buvusi jo vieta pūpsojo tuščia. Akimirką ji galvojo baldą pakeisti kėde nuo valgomojo stalo, bet persigalvojo. Ir neturėjo nieko kito, kas tiktų.

Kurtas Vadas turės sėdėti ant sofos prie bufeto, kol aš pilsiu ekstraktą į arbatą, – galvojo ji. – Tiesiog turėsiu atsistoti per vidurį, kad jis nematytų.

Bėgo laikas, o Netė nekantri stovėjo prie lango. Kurtas Vadas nesirodė.

Po daugiau nei pusantrų kankinamų metų saloje, vieną dieną kiemo pakraštyje Netė pamatė vyrą, fotografuojantį vaizdą į jūrą. Aplink jį kikendamos spietėsi Sprogės merginos ir nužiūrinėjo taip, tarsi jis būtų lengvas grobis. Tačiau vyras buvo aukštas ir stotingas, tad ranka, kartais atklysdavusi jį paliesti, būdavo tvirtai nustumiama.

Iš pažiūros jis buvo geros veislės, kaip būtų pasakęs Netės tėvas. Žydintis kaip ūkininkas, o plaukai švytėjo gyvybingumu, kuris bylojo tikrai ne apie nevalytas muilo drožles.

Keturios prižiūrėtojos atėjo jo pasaugoti ir, reikalams pradėjus slysti iš rankų, nuvijo merginas atgal prie darbų. Tuo metu Netė atsitraukė už medžio kiemo viduryje ir laukė, kas bus.

Vyras apsidairė, įvertino aplinką ir išsitraukęs užrašų knygelę pradėjo keverzoti savo įspūdžius.

– Ar būtų įmanoma pasikalbėti su viena iš merginų? – išgirdo ji klausiant. Viena iš moterų nusijuokė ir pasakė, kad, jeigu jis brangina savo dorovę, verčiau merginas palikti ramybėje ir pasikalbėti su prižiūrėtojomis.

– Aš elgsiuosi gerai, – Netė žengė į priekį apsiginklavusi šypsena, kurią jos tėvas vadindavo žiburiuku.

Personalo akyse ji iš karto išskaitė, kokia bausmė jos laukia.

– Grįžk prie darbo, – tarė toji, kurią pravardžiavo Žebenkštimi, mažiausia iš keturių moterų, vyresniosios padėjėja.

Žebenkštis stengėsi atrodyti mandagi, tačiau Netė neapsigavo. Ši moteris buvo įskaudinta ir nusivylusi, panašiai kaip ir jos kolegės, moterys, kurių gyvenime neliko nieko kito, tik šiurkštūs žodžiai ir įžeidinėjimai. „Tai tokia moteris, kurios joks sveiko proto vyras

niekada nenorės, – visada sakydavo Rita. – Tokia, kuri pasitenkina kitų nelaimėmis."

– Ne, palaukit, – įsiterpė vyras. – Norėčiau su mergina pasikalbėti. Ji atrodo visai nepavojinga.

Žebenkštis purkštelėjo, bet nieko nepasakė.

Jis žengė arčiau.

– Esu iš žurnalo „Fotoreportažai". Ar galim pasikalbėti?

Netė entuziastingai sulinksėjo, nepaisydama to, kad keturios poros akių spoksojo į ją.

Vyras pasisuko į prižiūrėtojas.

– Dešimt minučių, ir viskas. Prie prieplaukos. Tik keli klausimai ir pora nuotraukų. Jei norite, galite būti netoliese, kad įsikištumėte, jei pasirodys, kad aš pats negaliu apsiginti, – sukikenęs pridūrė jis.

Kai moterys pasitraukė, viena jų, Žebenkščiai linktelėjus, nudrožė į vyresniosios kabinetą.

„Turi tik akimirką, – galvojo Netė, pirma žurnalisto žingsniuodama tarp pastatų link vandens.

Tą dieną buvo neįprastai šviesu. Prieplaukoje stovėjo prisišvartavęs laivelis, atplukdęs į salą reporterį. Valtelės savininką Netė jau buvo kažkada mačiusi. Jai pamojavo, tas vyras nusišypsojo.

Ji būtų gyvenimo metus atidavusi, kad tik išplauktų tuo laiveliu.

– Nesu nei atsilikusi, nei nenormali jokiu atžvilgiu, – atsisukusi kuo greičiau paaiškino ji reporteriui. – Čia esu atsiųsta todėl, kad mane išprievartavo. Gydytojas, pavarde Kurtas Vadas. Galite susirasti jį telefonų knygoje.

Vyras akimirksniu sunerimo.

– Sakai, išprievartavo.

– Taip.

– Gydytojas Kurtas Vadas?

– Taip. Galit patikrinti teismo įrašus. Aš pralaimėjau bylą.

Jis ryžtingai linktelėjo, nors nieko neužsirašė. Kodėl jis šito neužsirašo?

– O jūsų pavardė?

– Netė Hermansen.

Šitai jis brūkštelėjo užrašų knygutėje.

– Sakot, kad jūs visiškai normali, ir vis dėlto atsitiktinai žinau, kad kiekvienai merginai čia nustatyta diagnozė. Kokia yra jūsiškė?

– Diagnozė? – ji nežinojo, ką tai reiškia.

Jis nusišypsojo.

– Nete, ar galite man pasakyti, koks trečias pagal dydį Danijos miestas?

Ji atsisuko į kalvą su vaismedžiais puikiai suprasdama, kur tai veda. Dar trys klausimai, ir ji amžina bukagalvė.

– Žinau, kad ne Odensė, nes jis antras pagal didumą, – atsakė ji.

Vyras linktelėjo.

– Atrodo, kad jūs kilusi iš Fiuno?

– Taip. Gimiau netoli Asenso.

– Tada galbūt galite man papasakoti apie Hanso Kristiano Anderseno vaikystės namus Odensėje? Kokios jie spalvos?

Netė papurtė galvą.

– Ar paimsite mane iš čia? Papasakosiu jums tokių dalykų, kurių jūs niekaip kitaip nesužinosite. Dalykų, kurių niekas nežino.

– Pavyzdžiui?

– Apie prižiūrėtojas. Jei kuri jų būna mums maloni, ją tučtuojau išsiunčia iš salos. O jeigu mes nepaklūstame, mus sumuša ir užrakina apmąstymų kambaryje.

– Apmąstymų kambaryje?

– Taip, karceryje. Tokia patalpa su lova, ir viskas.

– Bet čia ir neturėtų būti atostogos?

Netė nusivylė. Jis nesupranta.

– Vienintelis būdas iš čia ištrūkti – leistis išoperuojamai – sterilizuojamai.

Vyras linktelėjo.

– Taip, šitai žinau. Taip daroma tam, kad jūs negimdytumėte vaikų, kurių paskui nesugebėsite prižiūrėti. Nejau manot, kad tai nežmoniška?

– Žmoniška?

– Na, tarsi.

– Kodėl man neturėtų būti leista turėti vaikų? Argi mano vaikai būtų prastesni už kitų?

Jis žvelgė už Netės, į tris prižiūrėtojas, kurios atsekusios įkandin iš paskutiniųjų stengėsi nugirsti, kas kalbama.

– Kuri iš šių moterų jus mušė? – paklausė jis.

Netė atsisuko.

– Visos. Bet mažiausioji – pati niršiausia. Ji trenkia per sprandą taip, kad kelias dienas skauda.

– Supratau. Klausyk, ateina vyresnioji, todėl dar vienas klausimas, ir viskas. Pasakyk, ko tau čia negalima daryti.

– Personalas sau pasilieka visas žoleles ir prieskonius. Mums duodama tik druskos, pipirų ir acto.

Jis nusišypsojo.

– Na, jei tai blogiausia, ką gali sugalvoti, tai sakyčiau, kad jūs čia laikotės visiškai neblogai. Maistas gana padorus. Pats ragavau.

– Blogiausia, kad jos mūsų nekenčia. Mes joms nerūpime ir su mumis elgiamasi taip, lyg visos būtume vienodos. Jos niekada neklauso nieko, ką joms sakome.

Jis nusijuokė.

– Tau reikėtų susitikti su mano redaktoriumi. Atrodo, lyg ką tik būtum jį apibūdinusi.

Netė girdėjo, kaip prižiūrėtojos už nugaros skirstosi, pajuto, kaip vyresnioji stveria ją už rankos ir tempia tolyn nuo to žmogaus, o vyras valtyje prisidega cigarilę ir ima taisyti tinklus.

Ji nebuvo išgirsta, bent jau tinkamai. Jos maldos buvo tuščios. Ji dėmesio verta ne daugiau nei žolių kupstas.

Pirmiausia ji gulėjo karceryje ir verkė. Kai tai nepadėjo, iš visų plaučių pradėjo rėkti, kad ją išleistų, spardydama ir nagais akėdama duris. Galiausiai, pavargusios nuo keliamo triukšmo, atėjo dviese, surišo Netės rankas tramdomaisiais marškiniais, o pačią pririšo prie lovos.

Keturias valandas gulėjo sutrikusi, nesuvaldomai verkė ir maldavo, kad siena sugriūtų ir atvertų kelią į laisvę. Pagaliau atsidarė durys ir įėjo vyresnioji kartu su ištikimąja maža padėjėja Žebenkštimi.

– Pasikalbėjau su ponu Viljamu iš „Fotoreportažų“. Gali padėkoti likimui, kad jis nespausdins nieko iš tų paistalų, kur jam pripasakojai.

– Aš jam nepaisčiau ir niekada nemeluoju.

Netė nepamatė, kada ore švystelėjo ranka ir smogė jai per veidą, tačiau buvo pasiruošusi, kai Žebenkštis užsimojo antrą kartą.

– Gerai, panele Džespersen, manau, šito pakaks, – sudraudė vyresnioji.

Ji vėl nužvelgė Netę. Vyresniosios žvilgsnis, ko gero, buvo šilčiausiais iš viso personalo, tačiau tuo metu jos akys būdavo ledinės.

– Paskambinau daktarui Vadui ir pranešiau, kad ir toliau skleidi bjaurų ir niekuo nepagrįstą melą apie jį. Man buvo įdomu sužinoti, ką jo manymu, mums reikėtų daryti dėl tavo užsispyrusio niekingo būdo. Anot jo, jokio įkalinimo periodo tau nepakaktų kaip

bausmės. – Ji paglostė Netei galvą. – Sprendimas dar nepriimtas, bet vis dėlto aš nusprendžiau paisyti jo patarimo. Iš pradžių pabūsi čia savaitę, o mes pažiūrėsime, kaip elgtis toliau. Jei gerai elgsiesi ir susilaikysi nekėlusi triukšmo, rytoj nuimsime tramdomuosius marškinius. Ką pasakysi, Nete? Ar sutinki?

Netė truputį pasisukiojo po diržais.

Tylus protestas.

„Kur, po galais, jis pradingo?" – svarstė Netė. Ar Kurtas Vadas tikrai nusprendė neateiti? Ar jis tikrai toks arogantiškas, kad net perspektyva gauti dešimt milijonų kronų neišviliotų jo iš irštvos? Tokios padėties ji nenumatė.

Nusivylusi Netė papurtė galvą. To jai mažiausiai reikėjo. Nors užsimerkė, kaulėto advokato kūnas vis dar apgailėtinai stebeilijosi į ją. Bet Niorvigas tebuvo Vado pasiuntinukas. Jeigu jau jo nepasigailėjo, tai tikrai nebus maloni Kurtui Vadui.

Ji prikando lūpą ir pažvelgė į senelio laikrodį, kurio švytuoklė nenumaldomai siūbavo.

Ar pajėgs išskristi į Maljorką nebaigusi darbo? Negalės, tuo ji buvo tikra. Kurtas Vadas yra pati svarbiausia iš numatytų aukų.

– Ateik, ateik, tu parše! – nusivylusi plūdo Netė. Stvėrusi mezginį, ji niršiai traukė kilpas, o sulig kiekvienu virbalo skimbtelėjimu pakeldavo akis į langą ir dar intensyviau nužvelgdavo taką palei ežerą.

Ar ten jis? Ta aukšta figūra už bunkerio? O gal tas žmogus tolėliau? Tačiau ir ten nebuvo Kurtas.

Ką dabar daryt?

O tada pasigirdo durų skambutis. Ne telefonspynės, o buto durų. Netė krūptelėjusi pajuto, kaip visą kūną perlieja šaltis.

Ji numetė mezginį ir apsidairė, patenkinta, kad viskas paruošta.

Ekstrakto yra. Arbatinukas su gaubtu. Dokumentai su padirbtais jos išgalvoto advokato rekvizitais guli ant nėrinių staltiese užtiesto kavos staliuko priešas sofą. Pašniukštinėjo. Kiek galėjo užuosti, Niorvigo mirties dvokas buvo išsisklaidęs.

Tada ji nuėjo prie durų, baisiai panorėjo, kad būtų įsirengusi vieną tų mažų šnipinėjimo akučių, ir giliai įkvėpusi pakėlė galvą, pasiruošusi pažvelgti Kurtui Vadui į akis.

– Atradau, kad vis dar turiu truputį kavos. Kurį laiką užtruko su šitomis kvailomis mano akimis, – tarė balsas maždaug pusmetriu žemiau, nei ji tikėjosi.

Jos kaimynė, pastvėrusi pakelį Irmos rūšies kavos, smalsaudama tiesė galvą į Netės koridorių. Kas gali jaudinti labiau, nei žvilgsnis į nežinomą kaimynės pasaulį?

Tačiau Netė jos nepakvietė.

– Labai jums dėkoju, – tarė ji, priimdama kavą. – Tiko ir tirpi, bet malta, žinoma, bus geriau. Ar galiu jums iš karto sumokėti? Bijau, kad artimiausias dvi savaites kitaip negalėsiu atiduoti. Suprantat, ketinu išvažiuoti.

Moteris linktelėjo, Netė nuskubėjo į svetainę ir iš rankinės išsiėmė piniginę. Jau keturios trisdešimt penkios, o Kurtas Vadas vis dar nepasirodė. Privalu, kad kaimynė būtų nuėjusi, kai pasigirs telefospynės zvimbimas. Tik įsivaizduok, kas bus, jei laikraščiuose ar per televiziją bus išplatintas pranešimas apie dingusį asmenį. Tokios moterys, kaip Netės kaimynė, kiauras dienas sėdi įsmeigusios akis į tą dėžę. Gatvėje nurimus dienos triukšmui, Netė net girdi jo dūzgimą.

– Labai gražiai įsirengėte, – tarė balsas už jos.

Netė apsisuko kaip sukutis. Moteris atsekė paskui ją ir dabar stovėjo svetainėje smalsiai dairydamasi. Atviri langai ir dokumentai ant stalo akimirksniu sukėlė susidomėjimą.

– Taip, atrodo, – atsiliepė Netė, tiesdama dešimties kronų banknotą. – Ačiū, kad man padėjote, labai malonu iš jūsų pusės.

– Kur pasidėjo jūsų svečias? – pasiteiravo kaimynė.

– O, jam prisireikė kažką sutvarkyti mieste.

– Gal mudvi galėtume išgerti po puodelį kavos, kol laukiate? – pasiūlė moteris.

Netė papurtė galvą.

– Bijau, kad ne. Kitą kartą, pažadu. Dar turiu sutvarkyti tam tikrus dokumentus.

Ji draugiškai linktelėjo moteriai pastebėdama nusivylimo kupiną žvilgsnį, tačiau paėmė ją už rankos ir palydėjo į laiptinę.

– Labai ačiū, kad buvote tokia maloni, – tarė tarsi baigdama pokalbį ir uždarė duris.

Netė pastovėjo dar trisdešimt sekundžių laukdama, kol nurimusi kaimynė nueis į savo butą.

Ką reikėtų daryti, jei moteris vėl pasirodytų, kai čia bus Kurtas Vadas ar Gitė Čarlz? Ar tektų atsikratyti ir jos?

Netė papurtė galvą pagalvojusi apie namuose šmirinėjančią policiją ir visus jų užduodamus klausimus. Pernelyg arti jos buto.

Dieve, prašau, neleisk jai grįžti, – tylomis meldė ji.

Bet netikėjo, kad Jis ateis į pagalbą. Jos maldų niekada nepakako.

Netė tai žinojo iš patirties.

Ketvirta ruginės duonos ir vandens diena buvo išbandymas. Netės pasaulis sumažėjo, neliko vietos nei ašaroms, nei maldoms, kurias ji liejo į Viešpatį dieną ir naktį. Ypač naktį.

Dabar pradėjo spiegti oro ir laisvės. O visų labiausiai šaukėsi motinos.

– Ateik ir padėk man, mama! Apkabink mane ir pasilik su manim amžinai, – nepaliaujamai sriūbavo ji. O, jeigu tik dabar galėtų sėdėti su savo mama mažame nedidelio jų ūkio sodelyje. Aižyti pupeles. Jei tik galėtų...

Netė liovėsi, kai jos pradėjo daužyti kumščiais į duris liepdamos jai užsičiaupti. Ne prižiūrėtojos, bet kažkurios iš merginų koridoriuje. Ir skambutis vestibiulyje žviegė, nes neapsikęsdamos triukšmo jos išėjo iš savo kambarių. Tarp riksmų ir šūksmų bendrame triukšme pasigirdo griežtas vyresniosios balsas ir sutarškėjo karcerio durų skląstis.

Po sekundės Netė buvo nustumta atgal į ankštą erdvę. Ji atmetė galvą ir sustugo, kai ilga adata įsmigo į kūną, o po to kambarys pradėjo lietis akyse.

Kai atsipeikėjo gumomis pririšta prie lovos, rėkti jau nebeturėjo jėgų.

Todėl gulėjo kiaurą dieną nepajėgdama ištarti nė žodžio. Kai ją mėgindavo pamaitinti, ji nusukdavo galvą ir galvojo apie prieglobstį gamtoje, lauke už kalvos su slyvmedžiais, pro kurių lapus žaižaruoja saulės spinduliai. Ji galvojo apie įspaudus, likusius šiene nuo jų su Tagu tvarte susijungusių kūnų.

Ji mintijo daug, susitelkusi ir įdėmiai, todėl nebuvo pasiruošusi, kai mintyse staiga išniro savimi patenkinto Kurto Vado veidas. Šito norėjo mažiausiai.

Netė nenorėjo galvoti apie Kurtą Vadą. Tas paniekos vertas žmogus sunaikino jos gyvenimą, ir ji niekada neišeis iš salos tokia, kaip buvo. Dabar ji tai suprato. Gyvenimas bėgo pro šalį, ir kaskart, plaučiams pildantis oro, ji troško liautis alsavusi.

Paskutinis maistas jau suvirškintas, tarė sau. Po Kurto Vado, paties velnio ir visų jo juodų darbų, ji nebeįsivaizduoja savo gyvenimo.

Kai praėjo kelios bado dienos ir žarnose neliko, ko ištuštinti, prižiūrėtojos pakvietė gydytoją ne iš salos.

Jis turėjo būti jos gelbėtojas, vadino save jos bičiuliu, tačiau visa pagalba buvo lašelinė į ranką ir kelionė per sąsiaurį į ligoninę Korsiore.

Čia ją nuolat stebėjo ir nusigręždavo, kai ji imdavo maldauti pasigailėti ir patikėti, kad ji tokia pat mergina kaip visos, ištikta siaubingos lemties.

Tiktai vieną kartą buvo pasirodęs kažkas, kas galbūt būtų ją išklausęs, tačiau Netė buvo taip prikimšta raminamųjų, kad beveik visą dieną snaudė.

Tas žmogus buvo trečią dešimtį įpusėjęs vyras, atėjęs aplankyti tą rytą atvežtos klausos sutrikimų turinčios mergaitės, gulėjusios už užuolaidos priešais Netės lovą. Netė nugirdo, kad ji kenčia nuo leukemijos, ir pagalvojo, kad nežino, kokia tai liga. Ji tik suprato, kad mergaitė miršta. Kad ir apsvaigusi, išskaitė tai nueinančių tėvų akyse. Netė be galo pavydėjo tai mažai mergaitei. Išsivaduoja nuo pasaulio kančių vis dar apsupta mylimų žmonių. Koks neteisingas likimas, o dabar štai žmogus atėjo palengvinti paskutinių jos valandų skaitydamas ir klausydamas, kaip skaito ji.

Netė užmerkusi akis klausėsi, kaip guodžiantis balsas padeda vaikui dėlioti skiemenis, žodžius ir sakinius, kol jie tapdavo suprantami. Pats skaitė gan lėtai, tad Netė net ir pusiausnūdomis spėjo sekti.

Praeidamas pro jos lovą, vyras šiltai jai nusišypsojo.

Tai buvo šypsena, stvėrusi už širdies ir paraginusi ją tą patį vakarą nuryti kąsnelį maisto.

Po dviejų dienų mažoji mirė, o Netė grįžo į Sprogę tylesnė ir dar labiau užsidariusi savyje. Netgi Rita naktimis paliko ją ramybėje, tačiau pačiai teko susidurti su iššūkiais. Visoms teko.

Nes tuo pačiu laiveliu, kuriuo į salą grįžo Netė, atplaukė ir Gitė Čarlz.

37

Lapkritis, 2010

Kol gulėjo ant šono dvigulėje lovoje ir žvelgė į kone perregimus mylimosios vokus, kurie taip ir neatsimerkė gyvenimui jau tris dienas ir naktis, Kurtas turėjo marias laiko prakeikti dviejų pastarųjų dienų įvykius.

Viskas iro. Jo saugumo sistema, specialiai sukurta visoms kliūtims šalinti, darė lemtingas klaidas, ir kadaise tylėję žmonės prabilo.

Atrodė, tarsi, nepaisant nesenos Tyrumo partijos pergalės, savo eilės laukė visos negandos, kad kaip pasiutę šunys užpultų jį ir jo gyvenimą.

Kodėl jie nesugeba sustabdyti tų dviejų policininkų? Tai būtina padaryti. Mikaelis, Lionbergas ir Kaspersenas, visi pažadėjo pasistengti, ir vis dėlto nė vienam nepavyko.

Beatos veidas kone nepastebimai truktelėjo, tačiau to pakako, kad Kurtas pašoktų.

Glostydamas žmonos skruostą jis žvelgė į savo kaulėtą ranką ir jautėsi keistai svetimas pats sau. Atrodė, ranka tarsi susilieja su jos kūnu, jis buvo toks pat pasenęs kaip ir ji. Tačiau po kelių valandų

ji bus mirusi, o jis tebegyvens. Su tuo reikės susitaikyti, jei apskritai dar nori gyventi. Šią akimirką Kurtas nenorėjo. Bet privalės. Yra darbų, kuriais reikia pasirūpinti. Tačiau juos atlikęs, jis susiras antkapio akmenį ir skulptorių, kuris ant jo išraižys ne vieną, o du vardus.

Staiga nuo naktinio stalelio pasigirdo įkyrus triukšmas. Skambėjo išmanusis telefonas, ne tas saugus aparatas, kurį daugiausia naudojo pastaruoju metu. Jis persivertė, paėmė aparatą ir patikrino atėjusį pranešimą.

Tai buvo Herberto Sionderskovo atsiųsta nuoroda.

Taigi jis padarė, kaip prašytas, pagalvojo Kurtas, patenkintas perspektyva. Vienu žmogumi, kuriam reikės užčiaupti burną, mažiau.

Paspaudė nuorodą ir laukė, kol pasirodė vaizdas. Jį pamatęs, Kurtas staiga sunerimęs atsisėdo.

Nuotraukoje mojo jam švytintys Herbertas ir Mija, apsupti prabangos. Virš atvaizdo buvo trumpas užrašas: „Tu niekada mūsų nerasi."

Kurtas persiuntė atvaizdą į savo kompiuterį, vėl jį atidarė ir padidino, kad rodytų per visą ekraną. Buvo fotografuota vos prieš dešimt minučių. Dangus virš besišypsančios poros liepsnojo paskutiniais besileidžiančios saulės spinduliais. Už jų siūbavo palmės, o dar toliau – tamsūs veidai ir beribės vandenyno platybės.

Išmaniajame telefone Kurtas atidarė programėlę *Planeta* ir paspaudė gaublio paveikslėlį, kad tiksliai nustatytų dabartinę saulės padėtį. Patikrinęs duomenis pamatė, kad vienintelė vieta, kur saulė nusileido prieš dešimt minučių, yra pietinis Madagaskaro smaigalys.

Kitos vietos buvo atviroje jūroje, vidurio rytų dykumoje ir vidutinių platumų buvusios Sovietų Sąjungos regionuose.

Kadangi jie stovi atsukę nugaras į saulėlydį, turi būti vakarinėje salos dalyje. Žinoma, Madagaskaras didelis, bet ne tiek didelis, kad amžiams juos paslėptų. Jei nusiųstų ten Mikaelį, jis, pasiklausinėjęs apie du senyvus, žilaplaukius skandinavus, rastų juos nė nemirktelėjęs. Patepus visur visada įvyksta stebuklai, o tuose vandenyse gana ryklių, užtrinsiančių visus pėdsakus.

Tai buvo pirmoji gera dienos naujiena.

Jis nusišypsojo ir pajuto, kaip sugrįžta jėgos.

„Niekas neišsekina žmogaus labiau nei bailumas“, – sakydavo tėvas. Tikrai išmintingas žmogus.

Kurtas atlošė savo sustingusį kūną ir pašnairavo į vaidmenų žaidimais užsiėmusius policijos kadetus kitoje kelio pusėje, Policijos akademijos aikštelėse. Savo pasibjaurėjimui jis pamatė, kad keli uniformuoti jaunuoliai yra juodaodžiai, o tada ant stalo suskambėjo *Nokia*.

– Čia Mikaelis. Esu su vienu iš mūsų žmonių. Vardo jums nereikia. Prieš septynias minutes pastebėjom, kaip Hafezas al-Asadas išėjo iš policijos komisariato. Dabar jis lipa laiptais nuo Tietgenso tilto centrinės stoties perono link. Ką mums daryti?

Ką jie galėtų padaryti? Akivaizdu.

– Sekite jį. Jei pasitaikys proga padaryti tai nepastebimai, stverkite ir pašalinkite. Ir pasistenkite, kad jis jūsų nepamatytų.

– Kaip ir sakiau, mes dviese. Laikom atstumą, tad nėra ko jaudintis.

Kurtas nusišypsojo. Dar viena gera naujiena. Gal įvyko lūžis?

Jis vėl atsigulė greta mirštančios sutuoktinės, prispaudęs ausį prie *Nokia* telefono ant pagalvės. Gyvenimas ir mirtis eina koja kojon.

Pagulėjus kelias minutes jam pradėjo dingotis, kad Beata liovėsi kvėpavusi. Kaip tik tada išgirdo šnabždesį į ragelį.

– Mes traukinyje, važiuojam į Tostrupą. Gal jis vyksta savo buvusiu adresu? Mes abiejuose vagono galuose prie durų, todėl galite būti ramus, jis neišsprūs.

Kurtas jam atsakė ir pasisuko į Beatą. Prispaudė pirštus jai prie kaklo. Pulsas buvo justi, bet silpnas ir nenuspėjamas kaip pati mirtis.

Vyras trumpam užsimerkė, ir galva prisipildė prisiminimų apie rausvus skruostus ir juoką, kuris išvaikydavo visus rūpesčius.

Nejau mes apskritai buvom tokie jauni? – svarstė jis.

– GERAI!

Kurtas pabudo krūptelėjęs nuo garsaus šūktelėjimo į mobilųjį.

– Jis lipa iš traukinio Briondbiuosteryje. Man regis, eina pas jus, Kurtai.

Buvau užsnūdęs? Jis sutrikęs papurtė galvą ir atsisėdo lovoje su mobiliuoju prie ausies.

– Laikykis atstumo. Būk pasiruošęs, kai jis ateis. Tačiau ir atsargus. Kadetai iš Policijos akademijos laksto aplinkui žaisdami kaubojus ir indėnus.

Kurtas nusišypsojo. Jis surengs šitam Asadui šiltą priėmimą.

Tereiks Beatą palikti vos kelioms minutėms. Jis atsisuko paprašyti jos kantrybės, tačiau pamatė, kad ji plačiai atsimerkusi, galva atlošta. Jis kelioms sekundėms sulaikė kvapą. Tada aiktelėjo ir sužiuro į apsigaubusias rūku, be gyvybės akis. Atrodė, ji žiūri į tą vietą, kur jo gulėta, tarsi paskutinę akimirką būtų ieškojusi ryšio. O jis miegojo. Kurtas suakmenėjo. Jo nebuvo tada, kai mylimajai visų labiausiai jo reikėjo.

Senis pajuto, kaip pilve susimeta gumulas, paskui ėmė tvinkčiokrūtinėje, kad jis net sutrūkčiojo gargdamas. Veidas persikreipė, o

tada ilgas, kone negirdimas kauksmas pervėrė raudą. Kelias minutes jis laikė žmonos ranką, kol galiausiai užspaudė jai akis, pašoko ant kojų ir neatsigręždamas išėjo.

Kambaryje prie valgomojo susirado lazdą, kuria jo sūnūs kiauras dienas daužė teniso kamuoliukus. Pasvėręs ją rankoje suprato, kad pakankamai sunki, ir išėjo į kiemą laukti pasaloje iš pastato šono.

Jis klausėsi triukšmingų policijos kadetų balsų iš anapus gatvės: jaunuoliai gina gėrį nuo blogio. Būtent tai dabar ketino padaryti Kurtas. Jis smūgiu sutraiškys Hafezo al-Asado sprandą, o tada greitai jį nutemps į saugią vietą už buvusių arklidžių. Kai pasirodys kiti, padės nutempti kūną į saugyklą.

Kišenėje suvibravo mobilusis.

– Taip? – sušnibždėjo jis, – kur jūs dabar?

– Mes stovim Vakarų gatvės ir Briondbiuosterio kelio sankryžoje. Jis paspruko.

Kurtas susiraukė.

– Ką?

– Jis nėrė į naujų statybų kvartalą ir staiga pradingo.

– Išsiskirkit ir greitai paskui jį.

Jis spragtelėjęs uždarė mobilųjį ir apsidairė. Čia, kiemo kampe, jautėsi visiškai saugus. Aukšta siena už nugaros saugo nuo Tvero gatvės pusės. Įsibrovėlis gali pasirodyti tik iš vienos pusės, tai yra įvažiuojamuoju keliu, lygiagrečiai ūkiniam pastatui, kurio tolimajame gale pasislėpęs stovėjo jis. Kurtas buvo pasiruošęs.

Vos po kelių minučių pasigirdo žingsniai. Atsargūs, tiriantys žingsniai artėjo metras po metro.

Kurtas tvirčiau suėmė lazdą ir nusliūkino link pastato kampo. Jis giliai įkvėpė, iškėlė lazdą ir laukė pasirodant galvos.

Dalį sekundės anksčiau už smūgį galva atsitraukė.

– Čia aš, Kurtai! – tarė balsas, visiškai nepanašus į arabo.

Figūra artėjo, viena pati. Žmogus, kurį Mikaelis kartais pasitelkdavo didesnėms užduotims.

– Tu prakeiktas idiote! – sušnypštė Kurtas. – Nešdinkis iš čia, tu jį išgąsdinsi. Atgal į gatvę ir pasistenk, kad jis tavęs nepamatytų.

Kurtas akimirką pastovėjo, o širdis daužėsi krūtinėje keikiant kvailus savo bendrininkus. Ateik, tu mažas juočki, mintyse ragino jis, slopstant policininkų pratybų garsams, pabaikim su tuo.

Nespėjus pagalvoti apie neišvengiamą susitikimą, už nugaros pasigirdo slopus dunkstelėjimas. Jis dirstelėjo atgal kaip tik tada, kai sienos viršuje pasirodė dvi rankos, o kol sukosi, vyras kaip katinas nusileido ant visų keturių tiesiai priešais jį žibančiomis, į auką sutelktomis akimis.

– Mums reikia pasikalbėti, Kurtai, – negaišdamas tarė arabas, tačiau Kurtas pakėlė lazdą ir iš visų jėgų smogė.

Žemas, kresnas vyras metėsi į šoną ir staigiu judesiu apsisuko, o kai lazda sunkiai dunkstelėjo į žemę, jis šoko į priekį ir stipriai sugriebė Kurtą abiem rankomis už liemens.

– Dabar eisim į vidų, aišku? – sušnibždėjo jis. – Čia aplinkui šlaistosi per daug hienų.

Jis taip stipriai spaudė, kad Kurtui ėmė stigti kvapo. Jis norėjo šauktis pagalbos, bet nepajėgė plaučių pripildyti oro.

Arabas greitai nutempė jį per kiemą į pievelę prie galinių durų. Dar pora sekundžių, ir jie būtų atsidūrę viduje. Tačiau tada pasigirdo bėgantys žingsniai įvažiuojamuoju keliu ir pasirodė Mikaelis, jis nustebęs sustojo ir įsmeigė į juos akis. Kurto užpuolikas spustelėjo stipriau, kad senis vos nenumirė, o tada paleido. Kurtas kurį laiką tysojo veidu į žolę. Jis girdėjo bruzdesį už nugaros. Ir keiksmus dviem kalbomis. Sunkiai pakilęs ant kojų senis nusvirduliavo už ūkinio

pastato, kur ant žemės tebegulėjo lazda. Kai ją pakėlė, priešais stovėjo arabas.

Kurtas instinktyviai dirstelėjo į pievelę, kur be sąmonės gulėjo Mikaelis. Kas yra šis žmogus?

– Padėk, – pasakė Hafezas al-Asadas balsu, neleidžiančiu nepaklusti. Ant trinkelių krintančios lazdos garsas priminė pojūtį Kurto skrandyje.

– Ko tu iš manęs nori? – paklausė jis.

– Tokius kaip tu aš pažįstu geriau, nei manai, ir tu laisvas neišsisuksi, – atsiliepė arabas. – Noriu žinoti viską apie tavo veiklą ir neabejoju, kad viskas, ko mus reikia, yra šito namo viduje. Tu žudikas, Kurtai Vadai.

Jis tvirtai griebė Kurto riešą ir nusitempė jį iš paskos.

Jau beveik pasiekė galines duris, tačiau kažkas atskriejo oru ir atsitrenkė į arabo kaukolę su pykinančiu traškesiu. Vyras susmuko ant žemės.

– Štai! – tarė balsas už nugaros. Tai buvo Mikaelio žmogus. – Štai ko jis nusipelnė.

Ilgai netrukus po to, kai Kurtas paskambino savo protežė priimamajame, jis išgirdo spynoje apačioje pasisukant raktą.

– Ačiū, kad taip greitai atsiradai, Karlai Johanai, – tarė jis, vesdamasis vyrą į miegamąjį.

Karlas Johanas Henriksenas padarė, ko paprašytas, paskui nusiėmė stetoskopą ir pažvelgė į Kurtą su sielvartinga mina.

– Labai užjaučiu, Kurtai, – tarė. – Bet dabar ji ilsisi ramybėje.

Jis drebančiomis rankomis užpildė mirties liudijimą ir atrodė paveiktas labiau nei pats Kurtas.

– Ką darysi dabar, Kurtai?

– Susitariau su vienu iš mūsų rėmėjų, nuostabiu laidojimo namų savininku iš Karlsundo. Ką tik jam skambinau, susitiksim šįvakar. Rytoj paskambinsiu pastoriui. Beata atguls ilsėtis senosiose kapinėse čia, prie Briondbiuosterio bažnyčios.

Kurtas paėmė dokumentus ir priėmė Karlo Johano Henrikseno užuojautą – vyrai paspaudė vienas kitam rankas.

Šituo ilga, regis, amžinai besitęsianti dalis pasibaigė.

Diena tikrai buvo įtempta.

Jis dar pasėdėjo prie savo žmonos ir pastebėjo, kad jos kūnas jau atšalęs. Koks nepastovus gyvenimas.

Paskui ją aprengė ir sutvarkė miegamąjį. Paėmė automobilio raktelius, nuėjo į buvusias arklides, atidarė saugyklą ir pamatė, kad tamsbruvė būtybė ant betono grindų vis dar rodo gyvybės ženklus.

– Kietai miegok, kvaileli arabe. Jei dar nebūsi apleidęs šio pasaulio, kai grįšiu iš laidotuvininko, su džiaugsmu padėsiu tau leistis į paskutinę kelionę.

38

Rugsėjis, 1987

Kuo arčiau Kopenhaga, tuo aiškesnis buvo Gitės planas.

Dešimt milijonų – daug pinigų, tačiau Netė turi daugiau, kur kas daugiau. Gitei tik penkiasdešimt treji, dešimties milijonų visam gyvenimui vargiai pakaks. Tik ne taip, kaip ji kad leidžia pinigus, tik ne visoms svajonėms, besisukančioms jos galvoje. Jeigu prisižiūrės ir nustos gėrusi, ji gali nugyventi dar trisdešimt ar keturiasdešimt metų. Tokiu atveju nebuvo sunku suskaičiuoti, kad dešimties milijonų nepakaks.

Todėl Gitė suplanavo perimti viską, ką turi Netė. Tačiau dar nežinojo, kaip. Daug kas priklausys nuo to, kaip viskas klostysis. Geriausia būtų, jei Netė vis dar būtų tokia lengvai valdoma kaip anksčiau. Bet jei ji tikrai taip sunkiai serga, kaip tvirtina, Gitė paprasčiausiai pasistengs iki to laiko tapti nepakeičiama. Netės testamentas ir visi reikalingi parašai atrodė kliūtis, kurią ji pajėgi įveikti.

O jeigu Netė nebus nusiteikusi bendradarbiauti, visada galima imtis drastiškesnių priemonių. Minis apie tai neviliojo, tačiau kartu tokios galimybės ir neatmetė. Jau buvo taip dariusi, siuntusi mirtinai sergančius pacientus į anapusybę anksčiau, nei lemties skirta.

Rita Nielsen pirmoji sužinojo apie Gitės silpnybę moterims. Nuo jos minkštų lūpų ir drėgnų, ant akių užkritusių plaukų Gitei linko keliai. Žinoma, tai buvo uždrausta, tačiau kai Ritai nuo garų skalbykloje prigludo palaidinukė, o Gitės valioje buvo panorėjus paskirti ją dirbti į pievas, Gitė ėmėsi iniciatyvos.

Rita Nielsen su džiaugsmu sutiko. Jos minkštas šiltas kūnas geidė malonumo, kurį teikė Gitė.

Ryšys truko tol, kol Rita elgėsi paklusniai, bet vieną naktį ji atsikėlė ir užsitempė palaidinukę ant krūtų, viskas buvo baigta.

– Noriu iš čia išsinešdinti, ir tu man padėsi, – paskelbė ji. – Pasakysi vyresniajai, kad aš reabilituota ir tu rekomenduoji išleisti mane iš sistemos. Supratai?

Gitė nebuvo pratusi, kad šitaip su ja kalbėtų Sprogės merginos, ir nebuvo pasiruošusi to priimti. Merginos puldavo vykdyti Gitės nurodymus, ir ji buvo nusiteikusi, kad šitaip visada bus. Jos bijojo tirono, kuriuo Gitė galėdavo tapti susiklosčius aplinkybėms.

Nė viena nenusiųsdavo tiek merginų į apmąstymų kambarį kaip Gitė. Nė viena nesukeldavo tokio triukšmo, jei merginos pasielgdavo nepagarbiai. Kitoms personalo narėms jos veiksmai atrodė pagirtini, jos žavėjosi Gite, nes ji buvo kvalifikuota slaugytoja, o dar ir daili.

Gitė svarstė, ar uždaryti Ritą už nepaklusnumą, bet svarstė per ilgai, todėl sulaukė smūgio į veidą, nuo kurio jai beveik užėmė kvapą ir ji vėl susmuko ant žemės. Kaip drįso ši kvaila mergina pakelti prieš ją ranką?

– Kuo puikiausiai žinai, kad galiu tave sunaikinti. Galiu smulkiai nupasakoti visą tavo kūną, taip ir padarysiu prie vyresniosios, jei man nepadėsi, – ramiai pareiškė Rita, apžergusi auką. – O kai papa-

sakosiu, kaip privertei mane tave tenkinti, vien mano žodžių pakaks, kad ji suprastų, jog aš nemeluoju. Todėl tu išsiųsi mane į žemyną. Aš suprantu, kad šitai sprendžia gydytojai, bet esi tarsi iš jų.

Gitė, sekdama akimis žąsų trikampio skrydį danguje, vos regimai linktelėjo.

Rita grįš į žemyną, bet tik tada, kai Gitė to panorės. Nė akimirkos anksčiau.

Kitą rytą Gitė ilgai žnaibė sau skruostus prieš belsdamasi į vyresniosios kabinetą, o žengusi į vidų iš karto sulaukė persigandusio už rašomojo stalo įsitaisiusios viršininkės žvilgsnio.

– Dieve maloningas! Kas nutiko, Gite?

Gitė sulaikė kvapą ir truputį pasisuko, kad vyresnioji galėtų matyti ne tik įplėštą jos baltą prijuostę, bet ir tai, kad ji nedėvi apatinių.

Ji trumpai atpasakojo, kad protiškai atsilikusi, lytiškai iškrypusi psichopatė Rita Nielsen už skalbyklos nuplėšė jai drabužius, pargriovė ją ant žemės ir praskėtė kojas.

Gitės balsas drebėjo ir strigo, kai ji susigėdusi, nudūrusi žvilgsnį į grindis pasakojo apie užpuolimą ir savo bevaises pastangas apsiginti.

– Siūlau Ritą Nielsen pasodinti į vienutę dešimčiai dienų, o paskui atimti visas jos privilegijas, – iš besiplaikstančių vyresniosios rankų ir sutrikusios minos Gitė sumetė, kad jos prašymas bus patenkintas. – Maža to, turėtume pagalvoti apie sterilizaciją, o paskui išsiųsti ją iš čia. Mergina lytiškai apsėsta ir, mano požiūriu, ji taps nepakenčiama našta visuomenei, jei nesiimsim priemonių.

Vyresniosios kumščiai susigniaužė, kai ji sustingusi žiūrėjo į žymes ant Gitės gerklės.

– Žinoma, – pasakė ji ir atsistojo.

Rita kėlė triukšmą, tačiau visi jos kaltinimai prieš Gitę Čarlz buvo atmesti. Nielsen aiškiai buvo priblokšta, kad jos planas ne tik nesuveikė, bet atsigręžė prieš ją.

– Žinoma, kad gali papasakoti, kaip atrodo Gitės kūnas, – sakė vyresnioji. – Pati ją užpuolei. Neabejoju, kad būdama tokia beširdė ir niekšiška bet kokią situaciją stengiesi pasukti savo naudai, tik bijau, kad nepavyks pūsti miglą man į akis, jaunoji panele. Ko dar galima tikėtis iš silpnaprotės su tokia apgailėtina praeitimi kaip tavo?

Žinia apie įvykius pasklido kaip miško gaisras. Dar vakarui neatėjus gandai jau buvo pasiekę arklides, laukus, vištides ir kiekvieną įmanomą įstaigos užkampį bei skylę. Vienutėje Rita klykė ir staugė, jai buvo skirti raminamieji.

Daug Gitės kolegių ir nemažai merginų piktdžiugiavo.

Ją paleido, bet, kaip paaiškėjo, tik trumpam. Rita pasirodė besanti kietas riešutėlis, jai buvo sunku būti mandagiai. Vos po savaitės ji vėl buvo įkalinta vienutėje ir pririšta prie lovos šūkavo kaip apsėstoji.

– Netė Hermansen yra gera mergina. Ji neturėtų gyventi su pabaisa, – vyresniajai pasakė Gitė. Todėl jos išnešė visus Ritos daiktus ir paliko Netę kambaryje vieną.

Tada Netė pamatė Gitę visai kitoje šviesoje, ir Gitė tai tučtuojau pajuto.

Iniciatyvos ėmėsi pati Netė. Naivi, kupina vilties ir tokia geidžiama.

Joms teko užduotis krauti iš laivo anglių maišus, viena merginų pasitempė kulkšnį ir parkritusi ėmė staugti kaip kenčiantis šuva. Visos sustojo aplink, nors prižiūrėtojos šūkavo ir barėsi, ir tos sumaišties viduryje Netė su Gite atsidūrė greta, stovėjo labai arti viena kitos.

– Mane čia atsiuntė per klaidą, – žibančiomis vaiskiomis akimis sušnibždėjo Netė. – Nesu kvaila ir žinau, kad čia yra ir kitų, kurios nėra kvailos, bet aš ir ne kekšė, kaip tvirtinama. Ar negalima peržiūrėti mano bylos?

Ji buvo nuostabi. Kupliomis lūpomis, tvirtu ir nuostabiu kaip niekieno kito saloje kūnu. Gitė jos geidė ir seniai tai suprato. Dabar pasitaikė proga.

Jos taip stovėjo, kol pasipylė smūgiai ir riksmai pripildė orą. To pakako, kad Netė pradėtų ašaroti. Tačiau tada Gitė paėmė ją už rankos ir nusivedė. Poveikis buvo sukrečiantis. Visą merginos kūną perliejo drebulys, tarsi Gitės prisilietimas ir dėmesys būtų raktas viskam, ko ji trokšta. Todėl Gitė nušluostė Netės ašaras vesdamasi ją link pelkės ir pritariamai linkčiojo visose reikiamose vietose, kol mergina bėrė savo nuoskaudas.

Viskas buvo gana nekalta. Per dešimt minučių Gitė pelnė visišką jos pasitikėjimą.

– Padarysiu, ką galiu, – tarė Gitė, – nors nieko tau nepažadu.

Niekada gyvenime ji nebuvo mačiusi tokios plačios šypsenos.

Reikalai nesiklostė taip lengvai, kaip Gitė tikėjosi. Nors jos laisvai kalbėjosi keliaudamos pelkės link, Netė neatrodė linkusi pasiduoti.

Netiesioginiu būdu Gitei į pagalbą atėjo švyturio prižiūrėtojo katinas.

Nuožmi konkurencija tarp dviejų gaidžiukų švyturio prižiūrėtojo vištidėje dvi naktis iš eilės trukdė vyrui miegoti, o kaltininkai niekaip nesileido sugaunami. Dėl to švyturio prižiūrėtojo padėjėjas buvo išsiųstas į pievas rinkti sudžiūvusių drignių, kad galėtų „nuskausminti“ visus vištidės gyventojus augalų dūmais. Šitaip bus

įmanoma sučiupti ir galiausiai nusukti galvą vienam iš neklusnių paukščių.

Keletas tų augalų buvo išmesta į balą, ten ilgokai gulėjo ir fermentavosi, kol kvapas paviliojo katiną, vardu Mikis, ir jis atsargiai atsliūkino prie dvokiančio vandens patyrinėti.

Ilgai netrukus sutrikę švyturio prižiūrėtojas su padėjėju stebėjo, kaip katinas gerą valandą nagais akėjo medžius, kol galiausiai atsigulė prie sandėliuko, kelis kartus apsisuko ir išleido kvapą.

Visiems, taip pat ir švyturio prižiūrėtojo žmonai, nutikimas pasirodė be galo juokingas. Šitaip Gitė sužinojo apie retą augalą, kuris laisvai augo Sprogėje ir kurio savybės turėjo patį keisčiausią poveikį pavartojusiems.

Iš žemyno ji užsisakė knygų apie augalą ir netrukus žinojo pakankamai, kad galėtų eksperimentuoti. Gitę sužavėjo mintis, kad ji gali žaisti gyvybe. Ta mintis pasirodė beveik mirtina konkrečiai merginai, kuri prižiūrėtojoms atrodė itin įžūli. Pamerkusi į augalo ekstraktą cigaretę ir išdžiovinusi, Gitė, atėjus laikui, įkišo ją į tos merginos languotos suknutės kišenę.

Visos girdėjo, kaip ji pradėjo rypuoti ir virkauti keisčiausius žodžius prie Piramidės, tai yra, krūvos akmenų, žyminčių vidurio tašką tarp Zelandijos ir Fiuno, kur mergina dažnai nutykindavo slapčia parūkyti. Tačiau vis dėlto nė viena pernelyg neišsigando, kai ji staiga nutilo.

Mergina išgyveno, nors jau nebebuvo tokia nepaklusni nusikaltėlė. Ją visiems laikams sukaustė mirties baimė.

Gitė buvo patenkinta, nes dabar turėjo priemonę priversti Netę paklusti.

Jos grasinimas paversti beprote arba visiškai užbaigti jos gyvenimą, kartu su žinia, ko Gitė iš tikrųjų iš jos nori, taip sukrėtė Netę,

kad ji nepajėgė netgi pravirkti. Atrodė, lyg viso pasaulio niekšybės būtų įsikūnijusios jos gelbėtojoje, ir visos puoselėtos svajos apie grįžimą į normalų gyvenimą iš karto užgeso.

Gitė suprato jos reakciją ir visiškai nesijaudino. Ji atsipirko tvirtinimu, kad tol, kol Netė noriai ją tenkins, ji padarys viską, kas jos jėgoms, kad įkalbėtų vyresniąją peržiūrėti Netės bylą, todėl Netė tylomis pakluso. Ir, nors Gitė nenorėjo to pripažinti, pati darėsi vis labiau priklausoma nuo jų ryšio. Tik dėl Netės ji pakentė izoliuotą gyvenimą tarp tų apkartusių, kerštingų ir nepatrauklių moterų, taip besiskiriančių nuo jos. Iš tikrųjų, jai netgi ėmė atrodyti, kad nenori nieko keisti.

Gulint greta Netės aukštose žolėse, ji pajėgdavo viską pamiršti ir laisvai kvėpuodavo savajame salos kalėjime.

Nieko keista, kad būtent Rita įkalė pleištą tarp jų, nors Gitė dar ilgai to nesuvokė.

Kai Ritą galiausiai paleido iš apmąstymų kambario, vyresnioji pradėjo svyruoti.

– Dėl sterilizacijos privalau pasitarti su vyriausiuoju gydytoju, – pareiškė ji. – Jis netrukus atplauks į salą, todėl palaukime jo nuomonės.

Bet intervalai tarp gydytojo vizitų buvo ilgi, tad Rita pasinaudoju laiku kerštui planuoti, atvėrė Netei akis ir įtikino, kad Gite Čarlz jokiu pagrindu negalima pasitikėti ir kad vienintelis kelias yra joms abiem ištrūkti.

Tada prasidėjo netvarka.

39

Lapkritis, 2010

– Jau šimtą kartų jam skambinau, Karlai, vis dar neatsako. Nebejoju, jis išjungė mobilųjį. Bet kodėl? Niekad nėra taip daręs. – Rouzė atrodė nuoširdžiai susirūpinusi. – Čia vis tavo kaltė. Tu avigalvis. Prieš pat išeidamas jis pasakė, kad apkaltinai jį dėl to lietuvio Lino Verslovo nužudymo.

Karlas papurtė galvą.

– Ne, Rouze, neapkaltinau, tačiau dėl to fakso kilo daug klausimų. Ant kiekvieno kristų įtarimai, kai prasideda tokie reikalai.

Ji stovėjo priešais, kumščiais tvirtai įsispendusi į klubus.

– Dabar paklausyk manęs. Nieko panašaus nėra. Jei Asadas sako, kad niekaip nesusijęs su to iškrypėlio Lino Verslovo mirtimi, tai reiškia, kad jis nemeluoja, supranti? Bėda ta, kad tu mus spaudi, Karlai, neatsižvelgdamas į mūsų jausmus. Štai kas tau negerai.

Nieko sau tirada. Mergaitė sugebėjo viską apversti aukštyn kojom. Neabejotinai tai viena stipriųjų jos pusių tiriamoje byloje, tačiau didelis trūkumas kalbant apie asmeninius santykius. Bet kuriuo atveju be šitų kaltinimų jis mielai būtų apsiėjęs.

– Gerai, Rouze, tvardykis. Kiek matau, judu su Asadu su visais emociniais reikalais gana gerai patys susitvarkote. Dovanok, bet šiuo metu tikrai neturiu laiko mylėti savo artimą. Einu pas Markusą Jakobseną, kad išrašytų man velnių.

– Nori pasakyti, nurašoma? Ir tau reikia naujo automobilio? – Šefas spoksojo į jį negalėdamas patikėti. – Dabar lapkričio mėnuo, Karlai. Ar kada girdėjai apie tokį dalyką kaip biudžetas?

– Juokinga, kad apie tai užsiminei, Markusai. Taip jau nutiko, kad kaip tik apie tai žinau. „Q" skyriui šiemet buvo skirti aštuoni milijonai. Kur, po galais, jie visi dingo?

Markuso pečiai nulinko.

– Ar tikrai vėl reikia pradėti šitą skandalą, Karlai? Kuo puikiausiai žinai, kad tos lėšos yra skirstomos dviem mūsų skyriams.

– Mano skyriaus lėšos, Markusai, ir aš gaunu maždaug penktadalį. Argi tai teisinga? Gana pigiai tau atsieina rūsio gyventojai, tiesa?

– Gal taip ir yra. Bet naujo automobilio nebus, tiek galiu pasakyti. Pinigų paprasčiausiai neturime. Tu neturi supratimo apie tyrimus, kurie šiuo metu suryja visus resursus.

Karlas nieko nepasakė. Jis žinojo, kad tai tiesa, nors ir ne į temą.

Markusas iš kišenės išsitraukė dar vieną gabalėlį nikotininės gumos. Jo burna dabar buvo beveik pilna. Šaunuolis, kad metė rūkyti, tačiau tokie kiekiai pakaitalų, kiek jis sučiaumojo pasibaigus peršalimui, tikrai viršijo normas.

– Manau, autoūkyje stovi dar vienas *Peugeot 607*, – pagaliau tarė jis. – Turėsi juo dalytis, ir bijau, kad iki naujų finansinių metų nėra kito būdo, Karlai.

– Pagalvok dar kartą.

Jakobsenas pavargusiai atsiduso.

– Gerai, pasakok visą istoriją, turi penkias minutes.

– Penkių minučių nepakaks.

– Vis tiek pamėgink.

Po ketvirčio valandos Markusas jau sprogo iš pykčio.

– Pirmiausia įsilaužiate į Niorvigo namus ir pavagiate jo archyvą. Paskui jėga įsibraunate į žinomo politiko namus, kol jo žmona guli mirties patale. Jau neminint mažiausiai šimto kitų ribų peržengimų.

– Mes nežinojome, ar jo žmona iš tikrųjų miršta. Nejau pats nesinaudojai ta dingstimi? Neegzistuojančios tetulės laidotuvėmis, kai baisiausiai norėdavosi išeiginės?

Markusas vos neužspringo guma.

– Tikrai nesinaudojau ir viliuosi, kad tu irgi ne, bent jau ne mano priežiūroje. Bet paklausyk manęs, Karlai. Noriu, kad Niorvigo archyvas žaibo greitumu atsidurtų čia. Ir vos atsiras Asadas, tu jam paaiškinsi, kad išlėkti iš komisariato jis gali lygiai tokiu pat greičiu, kaip čia pateko. Maža to, tučtuojau abu baigiate šitą tyrimą! Nes prisidirbsit tiek, kad aš neturėsiu laiko jūsų iškapstyt.

– O, tikrai. Gerai pagalvok apie tai dar kartą: jei mes atsisakysim šitos bylos, kitais metais biudžete turėsi šešiais ir aštuoniomis dešimtimis milijono mažiau.

– Kaip suprasti?

– Tai yra, kokia prasmė turėti „Q“ skyrių, jei mes nušalinami?

– Karlai, aš mėginu pasakyti, kad tu, švelniai tariant, vaikštai peilio ašmenimis. Todėl, jei būdamas sąlygiškai saugus už savo rašomojo stalo negali pateikti kelių rimtų įkalčių, kad Kurtas Vadas ir kiti pagrindiniai Tyrumo partijos nariai vykdė nusikalstamą veiką, tu atsitrauki. Jokių tolesnių išsišokimų. Supratai?

Karlas nenoriai linktelėjo. Tai štai kaip. Nejau viskas šiame pasaulyje atsiremia į politikus?

– Mes kalbėjomės apie automobilį, – pakeitė temą jis.

– Taip, gerai, pažiūrėsiu, ką galima padaryti. O kol kas leiskis žemyn ir tempk čia tą archyvą.

Karlas, eidamas koridoriumi, spardė grindjuostes. Mėšlas.

– Kokie mes suirzę, Karlai, – tarė Liza, per darbo stalą duodama šūsnį dokumentų tamsiaodžiui vyrukui juodais garbanotais plaukais ir tarnybine žiemine striuke.

Vyras atsisuko į Karlą ir linktelėjo. Veidas buvo pažįstamas.

– Samirai, – suniurnėjo Karlas. Geriausias Asado draugas. – Riodovrėje prasti reikalai? – įgėlė. – Gal Antonsenas pagaliau atsistatydino ir gabenasi viską namo?

Jis nusijuokė iš savo sąmojo, bet juokėsi vienas.

– Turim daug darbo, bet vis tiek ačiū, kad paklausei. Tik reikia apsikeisti tam tikrais dokumentais, – atsakė Samiras, sverdamas šūsnį rankose.

– Trumpai tariant, Samirai, kaip tu čia? Kas perbėgo tarp tavęs ir Asado? Ir nesakyk, kad viskas gerai. Aš tik noriu žinoti esmę. Tu man padėtum.

– Vienintelis dalykas, kuris padėtų, tai suvokimas, koks neveiksnus jis yra.

– Neveiksnus? Apie ką čia kalbi? Asadas nėra neveiksnus. Kodėl taip sakai?

– Pats jo paklausk, aš nesikišu. Jis išprotėjo, jau sakiau jam tai. Tai tiesa, o jis negali susitaikyti.

Karlas paėmė jį už parankės.

– Paklausyk, Samirai, neturiu supratimo, su kuo Asadas negali susitaikyti, tik nujaučiu, kad *tu* žinai. Ir jeigu tu arba Asadas, jei ką,

truputį praskleistumėte paslapties šydą, atėjus laikui aš gal sugebėčiau išsiaiškinti. Ar supranti, kur suku?

– Kuo puikiausiai, Mjorkai. Pamėgink.

Jis pasisukęs išsilaisvino ir nudrožė koridoriumi.

Liza dirstelėjo į Karlą žvilgsniu, kuriame buvo lygiomis dalimis užuojautos ir susirūpinimo.

– Nesijaudink dėl automobilio, Karlai. Netrukus tau skirs kitą, – tarė ji.

Kalbos čia sklinda kaip venerinės ligos.

– Iš Asado vis dar nieko?

Rouzė papurtė galvą. Dabar ji jau buvo rimtai sunerimusi.

– Kodėl taip staiga pradėjai dėl jo nerimauti?

– Nes pastaruoju metu kelis kartus mačiau jį sukrėstą ir suirzusį. Tokio dar nebuvau mačiusi.

Karlas suprato, ką ji turi omeny. Rouzė nieko nepraleidžia.

– Mums liepta Niorvigo archyvą sutempti į trečią aukštą.

– Tai gal tada verčiau judinkis?

Karlas truputį palenkė galvą, kad nuleistų garą.

– Dėl ko tu taip pyksti, Rouze?

– Nesijaudink, – atkirto ji. – Vis tiek tam tu neturi laiko, tai yra, – kabutės pirštais, – mylėti savo artimą. Pats sakei.

Jis iš visų jėgų stengėsi susivaldyti, o paskui ramiai jai pranešė, kad jei ji nepakels savo užpakalio ir nepradės tempti tų bylų į viršų, jis lieps jai eiti namo ir vietoj savęs atsiųsti Yrsą.

Karlas tikrai tai turėjo omenyje.

Rouzė susiraukė.

– Žinai ką, Karlai? Man regis, tau negerai su galva.

Jis klausė sekretorės bambėjimo, kol kelis kartus iš eilės rinko Asado numerį, po stalu iš įtampos supdamas kojas. Asadas nukniso žiebtuvėlį, o jeigu Karlas per minutę neužsirūkys, jo blauzdos raumenis ims traukti mėšlungis.

– Iki greito! – iš koridoriaus atsklido šaižus Rouzės balsas. Karlas atsisuko į tarpdurį kaip tik laiku, kad pamatytų ją drožiant pro šalį su lietpalčiu ir rausvu per petį permestu krepšiu.

Tai štai kaip.

Mėšlas! Ar ji tikrai išėjo? Jis vos nepravirko pagalvojęs apie pasekmes. Ryte ji atsiųs savo *alter ego*, Yrsą. Geriausiu atveju.

Ant stalo ėmė suktis ir zvimbti jo mobilusis. Skambino Liza.

– Klausyk, tau paskirta mašina. Jei nueitum į stovėjimo aikštelę prie Nacionalinio tyrimų centro, atsiųsčiau žmogų su rakteliais.

Karlas linktelėjo. Velniškai laiku. Viskas, ką dabar reikia padaryti, – tai surasti Asadą. Rouzė ir jį privertė dėl to jaudintis.

Po dviejų minučių jis stovėjo automobilių parke ir bergždžiai dairėsi. Nei automobilio, nei tipelio su rakteliais. Jis susiraukė ir jau ruošėsi skambinti Lizai, kai tolimajame aikštelės gale mirktelėjo žibintai.

Nuspūdinęs ten, jis rado Rouzę su jos fluorescenciniu krepšiu ant kelių, įsitaisiusią ant keleivio sėdynės automobilyje, kuris buvo mažesnis nei jo kelnių kišenė. Karlas sunkiai nurijo ir pasistengė suvirškinti savo pasibaisėjimą. Jau vien automobilio spalvos pakako. Ji priminė gabalą sūrio su mėlynuoju pelėsiu, kurį prieš pora mėnesių įdėjo į šaldytuvą ir pamiršo.

– Kas čia per išnara ir ką joje veiki tu, Rouze? – spjovė jis, atidarydamas dureles vairuotojo pusėje.

– Čia *Ford Ka*, o tu ruošiesi ieškoti Asado. Teisingai?

Jis linktelėjo. Ką jau turi, tai turi. Šitos keistos gotės intuicija neklysta.

– Na, aš važiuosiu su tavim. O šitą automobilį Markusas Jakobsenas paskyrė tau iki metų pabaigos. – Rouzei pavyko nuslopinti kikenimą, tada ji vėl surimtėjo. – Važiuojam, Karlai. Netrukus sutems.

Jie klaupėsi ant kelių vienas po kito ir šnairavo pro laiškų dėžutę į butą Heimdalo gatvėje. Kaip Karlas ir tikėjosi, nepamatė nei baldų, nei Asado. Kai pastarąjį kartą čia buvo, Karlas susitiko porą skausmingai išsitatuiravusių brolelių užsienietiškais vardais ir kokoso riešuto dydžio raumenimis. Šį kartą teko taikstytis su bendru šeimynų keliamu triukšmu, kas ten supaisys, serbų, kroatų ar somaliečių kalbomis. Šitai pavadintum gyva kaimynyste.

– Pastaruoju metu jis gyvena Karalių kelyje. Neprašyk manęs paaiškinti, – tarė Karlas, ropšdamasis į mobilią skrybėlių dėžę.

Jie be žodžių važiavo penkiolika minučių, kol galiausiai sustojo priešais išbalintą kotedžą, kuris atrodė beveik paskendęs medžiuose, toje vietoje, kur kelias į Bistrupą išplatėja į Karalių kelią.

– Neatrodo, kad jis čia, Karlai, – tarė Rouzė. – Įsitikinęs, kad čia teisingas adresas?

– Bent jau tas, kurį jis man nurodė.

Jie spoksojo į vardo plokštelę. Ant jos buvo dvi tipiškos daniškos moterų pavardės. Gal jos perleido vietą Asadui. Pastaruoju metu, smunkant nekilnojamojo turto rinkai, visi pažinojo bent vieną žmogų, kuris turi du namus, bet žūtbūtinai stinga grynųjų. Dar nesibaigė tos audringos dienos, kai finansų ministrai vietoj smegenų suka sėdmenis, o bankai kemšasi kišenes paprastų žmonių sąskaita.

Po kelių akimirkų entuziazmu trykštanti tamsiaplaukė moteris, atidariusi jam duris, patikino, kad, jeigu šitas Asadas būtų benamis, ji mielai priglaustų jį ant sofos porai naktų už kuklią sumą. Tačiau iš tikrųjų ji ir jos partnerė niekada apie tokį negirdėjo.

Tai štai kaip.

– Nejau nežinai, kur gyvena tavo darbuotojai? – dygiai paklausė Rouzė, kai jie sugrįžo į automobilį. – Maniau, kartkartėmis užsuki pas Asadą į svečius, žinant, koks esi smalsus ir visa kita.

Karlas kurį laiką svarstė apie įžeidimą, kol kirto atgal.

– Gerai, mažoji visažine. Ką tu žinai apie Asado asmeninį gyvenimą?

Ji stebeilijosi pro priekinį stiklą nesutelkusi žvilgsnio.

– Nedaug. Jis retkarčiais užsimindavo apie žmoną ir dvi dukteris, bet tai buvo jau seniai. Jei atvirai, nemanau, kad jis su jomis tebegyvena.

Karlas liūdnai linktelėjo. Ir jam ta mintis toptelėjo.

– O kaip draugai? Ar nėra kokio minėjęs? Gal jis įsikūręs pas kurį iš jų?

Ji papurtė galvą.

– Gal palaikysi mane kvaiša, bet kažkas man kužda, kad Asadas neturi namų.

– Kodėl taip manai?

– Man susidarė įspūdis, kad jis jau kurį laiką nusnaudžia darbe. Jei ir išeina keletui valandų, tai tik tam, kad tinkamai atrodytų. Bet juk mes nefiksuojame atėjimo ir išėjimo laiko, teisingai? Todėl sunku pasakyti.

– Bet kaip jo drabužiai? Juk jis kasdien nevilki tais pačiais? Todėl kažkur turi glaustis.

– Man regis, turėtume patikrinti jo spintelę ir stalčius komisariate. Tikriausiai savo daiktus laiko ten. Išsiskalbti galima ir mieste.

Geriau pagalvojus, jis tikrai kartais pasirodo su pirkinių krepšiu. Visada galvojau, kad ten tik tie juokingi užkandžiai, kuriuos jis perka imigrantų krautuvėse.

Karlas atsiduso. Kad ir kas būtų Asado krepšiuose, dabar jiems tai nepadės.

– Jis tikriausiai išėjo vienas pats nuleisti garo. Supranti, labai tikėtina, kad dabar Asadas vėl komisariate. Gal paskambink jam, Rouze.

Ji pakėlė antakius. Įprastas: „O kodėl ne tu?“ Tačiau tada išsitraukė telefoną ir vis dėlto paskambino.

– Karlai, ar žinojai, kad tame naujajame telefone jis įsitaisęs balso paštą? – paklausė ji, prispaudusi ausį prie savo mobiliojo. Įrašęs sveikinimą ir visa kita.

Karlas papurtė galvą.

– O kas sakoma?

– Sakoma, kad dabar jis išvykęs su policijos užduotimi, bet iki šeštos sugrįš.

– O kiek dabar valandų?

– Beveik septynios.

Karlas paėmė savo telefoną ir paskambino komisariato budėtojui.

Niekas nematė nei Asado, nei jo kupranugario.

„Policijos užduotis“, pasakyta Asado žinutėje. Keista.

Rouzė padėjo ragelį ir pasiglostė smakrą.

– Ar tu galvoji tą patį, ką ir aš, Karlai? Jis gali taip pasielgti, ypač tokios nuotaikos.

Karlas pasėdėjo, šnairuodamas į judriu keliu švysčiojančias šviesas.

– Bijau, kad tu neklysti.

Neūžaugą automobiliuką jie paliko Tvero gatvėje, kitapus Policijos akademijos. Kurto Vado namas buvo už dvidešimt penkių metrų, tolėliau, gana jaukios gatvelės gale. Kiek galėjo matyti iš toli, namas už aukštos medinės tvoros buvo tamsus.

– Nedaug žadantis, – tarstelėjo Karlas.

– Dar nežinom, – atkirto Rouzė. – Džiaugiuosi, kad turim ginklus, nes mano intuicija įjungusi visus pavojaus signalus klykia nešdintis iš čia.

Karlas patapšnojo savo tarnybinį pistoletą.

– Ką gi, *aš* jaučiuosi apsiginklavęs. Ką *tu* turi krepšyje?

Jis mostelėjo link talpaus rausvo baisuoklio, kurį Rouzė šimtu procentų nugvelbusi iš tikros savo sesers Yrsos.

Ji nieko neatsakė. Tik kartą apsuko krepšį virš galvos ir su galingu trenksmu nuleido jį ant žalio šiukšlių konteinerio su ratukais, kurį kažkuris iš gyventojų išstūmė ant šaligatvio.

Pamatę, kokia žala padaryta šiukšliadėžei, kuri dabar gulėjo parvirtusi per vidurį to žmogaus įvažiuojamojo kelio, o šiukšlės išsibarsčiusios aplinkui, tučtuojau apsisuko ir leidosi į kojas. Kai prie priekinių durų užsižiebė šviesa, jų jau nebuvo matyti.

– Ką, po velnių, jame tampaisi, Rouze? Akmenis? – be kvapo išspjovė Karlas, kai jie sustojo priešais Kurto Vado įvažiavimą Briondbiuosterio kelyje.

– Šekspyro rinktinę. Odiniu viršeliu.

Po minutės Karlas antrąkart tą dieną stovėjo Vado sode ir šnairavo į svetainės langus. Šį kartą Rouzė stovėjo tinkamu atstumu ir tyrinėjo tamsą.

Jau senokai ji nebuvo išvažiavusi į įvykio vietą ir iš pažiūros nervinosi juodoje kaip degutas tamsoje. Netgi žvaigždės atrodė taip, lyg būtų nakčiai prisidengusios.

Karlas nuėjo ir pabandė galines duris. Užrakintos, tačiau rėmas neatrodė geriausios būklės. Jis pasvarstė, ką dabar darytų Asadas, o tada stumtelėjo duris su tokia jėga, kad rėmas girdimai pasidavė.

Jis tvirčiau suėmė nerūdijančio plieno rankeną, porą kartų giliai įkvėpė, kad sukauptų jėgą, ir viena koja atsispyręs į plytų sieną truktelėjo taip smarkiai, kad iš karto pajuto, kaip kažkas išnyra petyje. Karlas griuvo ties slenksčiu ir liko gulėti aukštielninkas ant žolės su durų rankena rankoje, skaudančiu šonu..

– Puikiai padirbėta, – tarstelėjo Rouzė. Ji pastebėjo, kad durys ir spyna liko nepaliestos, tačiau plokštė įtrūko, vienas ilgas plyšys bėga per visą ilgį ir atrodo kaip tūkstančiai mažų intakų.

Ji pakėlė koją ir švelniai prispaudė bato padą prie stiklo.

Pasigirdo žvangesys, kai stiklas subiro į kambarį viduje. Karlas skaičiavo sekundes vildamasis, kad Asadas buvo teisus, kai pastebėjo, jog name neįrengta signalizacija. Jam tikrai pristigtų fantazijos aiškinti dviem vyrukams iš apsaugos, kad sirenos įsijungė tada, kai durys netikėtai suskilo pačios.

– Kaip gali būti, kad nėra signalizacijos? – sušnibždėjo Rouzė. – Juk viduje yra gydytojo priimamasis.

– Patikėk manimi, toje namo dalyje bus, – taip pat pašnibždomis atsakė Karlas.

Tai, ką jie darė, atrodė juokinga. Ko laužtis į namus, kai Asado akivaizdžiai ten nėra? Ar tai jo moteriška intuicija stengiasi įsikišti? Ar dabar jis yra genamas troškimo duoti niekšingam seniui paragauti jo paties karčių vaistų?

– O ką darysim dabar, Karlai? – sušnibždėjo Rouzė.

– Noriu pažiūrėti, kas yra viršuje. Nujaučiu, kad ten kažką rasim, galbūt kažką, kas patvirtins, jog jis susijęs su įvykiu mano namuose. Vadas mėgino mums pasakyti, kad jo žmona guli mirties patale. Tačiau ar jo dabar čia nebūtų, jei būtų sakęs tiesą? Kitaip tariant, kas paliktų mirštančią žmoną vieną tuščiuose namuose? Ne, aš manau, kad ten jis kažką slepia. Vidumi jaučiu.

Karlas įsijungė žibintuvėlį, apšvietė kelią per valgomąjį ir vestibiulį, kur gėlėtos žaliuzės dengė visą langą prie priekinių durų, neleisdamos niekam pro jį pažiūrėti. Jis patikrino priimamojo duris. Jos buvo tvirtos, kaip ir galvojo, tikriausiai sustiprintos plienu ir apsaugotos visomis priemonėmis, kad signalizacija įsijungtų per sekundę, jei duris atidarytų neturintis teisės.

Nužvelgęs laiptus su kampine spintele laiptinėje, apskritus didžiojo tikmedžio turėklus ir pilką kiliminę dangą, Karlas akimirksniu atsidūrė viršuje.

Antrame aukšte nė iš tolo nebuvo taip puošnu kaip apačioje. Ilgas tamsus koridorius su sieninėmis spintomis ir kambariai, atrodantys taip, tarsi visai neseniai juos būtų apleidę čia gyvenę vaikai; pasenę dievaičių plakatai ant nuožulnių sienų ir sofos-lovos pigiais gėlėtais apmušalais.

O tada jis pamatė blausią šviesą, sklindančią pro durų tolimajame gale apačią. Karlas išjungė žibintuvėlį ir paėmė Rouzę už rankos.

– Kurtas Vadas gali būti ten, bet tikriausiai jo ten nėra, – sušnibždėjo taip arti Rouzės ausies, kad lūpomis palietė ją. – Jei būtų buvęs, būtų nulipęs žemyn vos mums išmalus stiklą, bet niekada nežinai. Gal jis iš tų, kurie tyko pasaloje su šautuvu. Labiau jo stilius, geriau pagalvojus. Stokis už manęs ir pasiruošk gintis.

– Jeigu jis čia ir neginkluotas, kaip paaiškinsim, ką čia darom?

– Pasakysiu, kad skambinta pagalbos telefonu, – pašnibždomis atsiliepė Karlas vildamasis, kad kažkuriuo metu vėliau nereikės teisintis dar ir Markusui Jakobsenui.

Jis žengė prie tikmedžiu apkaltų durų, akimirką sulaikė kvapą, o ranka nuslydo prie pistoleto.

Mintyse suskaičiavęs iki trijų, kojos spyriu atidarė duris, o kita staigiai apsisuko, kad saugiai atsistotų už sienos.

– Policija, Vadai. Skambino pagalbos telefonu... – pradėjo jis prislopintu balsu, o tada pastebėjo, kad mirkčiojančią šviesą skleidžia žvakė.

Atsargiai palinkęs pirmyn ir pašnairavęs į kambarį Karlas iš karto suprato, kaip kvailai elgėsi, nes terado ant lovos gulinčią smulkią moterišką būtybę. Buvo matyti tik galva, visą kūną dengė balta paklodė, į sulenktas rankas buvo įsprausta apvytusi gėlių puokštė. Ją apšvietė tik žvakė, kurią mylintis vyras buvo pastatęs prie patalo.

Rouzė žengė į vidų. Tvyrojo tyla. Tokia būna mirtis.

Jie akimirką stovėjo stebeilydamiesi į išėjusiąją, o tada Rouzė tyliai atsiduso.

– Sakyčiau, čia buvo vestuvinė jos puokštė, Karlai, – tarė ji.

Karlas dukart nurijo.

– Einam, nešdinamės iš čia, Rouze. Tai, ką padarėm, yra aukščiausias kvailumo laipsnis, – tarė Karlas, kai jie vėl išėjo į sodą ir sekundę pastovėjo prie išlaužtų durų. Jis paėmė metalinę rankeną ten, kur buvo numetęs ant pievelės, kruopščiai nušluostė nosine ir vėl numetė ant žemės. – Viliuosi, viduje nepalikai pirštų atspaudų? – tarė.

– Žinoma, kad ne. Buvau per daug užsiėmusi galvodama apie tai, kaip gerai užsimoti krepšiu, jei tave šūviu suplėšys į gabalus, – atkirto ji. Kaip įžvalgu iš jos pusės.

– Duok man žibintuvėlį, – tarė Rouzė. – Nekenčiu vilktis iš paskos. Nieko nematau.

Ji sumosavo šviesa tarsi susijaudinęs mokinukas, naktį atsidūręs palėpėje, taip, kad niekas per kelias mylias aplinkui nesudvejotų, jog vyksta įsilaužimas. Karlas tik vylėsi, kad šiukšliadėžės savininkas nebesidairo vandalų.

– Laikyk spindulį prie žemės, Rouze, – pamokė jis.

Ji padarė kaip liepta.

O tada kaip įbesta sustojo.

Kraujo dėmė žolėje buvo nedidelė, bet buvo. Ji pašvietė ten žibintuvėliu ir dar vieną dėmę rado ant įvažiavimo. O paskui lašų pėdsaką, beveik nepastebimą, vedantį į ūkinį pastatą.

Karlo vidinė nuojauta sugrįžo visa jėga. Nemalonus jutimas skrandyje.

Jeigu tik būtų pamatę ją prieš įsilaužiant, būtų galėję kviesti pagalbą. Dabar viskas ne taip paprasta.

Jis sekundę svarstė.

Gal jie vis tiek kažkaip išsisuks? Viduje pamatė užtektinai, kas rodytų, kad vyksta kažkas įtartino. Tai tikrai bylotų jų naudai. Ir kas pasakė, kad tai jie atsakingi už įsilaužimą? Juk jie tikrai neprivalo niekam sakyti.

– Ketinu dėl šito skambinti į Glostrupą, – tarė jis.– Turėtume viską vykdyti oficialiau.

– Ar ne tu sakei, kad Markusas Jakobsenas liepė tau laikytis atokiai nuo Kurto Vado? – pasitikslino Rouzė, žibintuvėliu švytuodama tarp trejų ūkinio pastato durų.

– Tiesa.

– Tai ką veiki prie šito namo?

– Tu teisi, bet vis tiek skambinsiu į Glostrupą, – atsiliepė jis, iš kišenės traukdamas mobilųjį. Glostrupo vyrukai galės pasakyti, kokį automobilį Kurtas Vadas turi, ir iš karto įspėti. Gal Vado automobilio bagažinėje guli sužeistas žmogus, ir tas žmogus gali būti Asadas. Karlo vaizduotė įsišėlo.

– Palauk, – staiga tarė Rouzė. – Žiūrėk!

Ji pašvietė žibintuvėliu į spyną, kuri kabojo nuo vidurinių senų arklidžių durų. Įprasta spyna, kokią už dešimt kronų galima nusipirkti prekybos centre. Tiktai ant šios, įsižiūrėjus atidžiau, buvo matyti dvi žymės, ne kas kita, kaip pirštų atspaudai.

Rouzė patrynė jas seilėmis, o paskui paragavo pirštą.

Kraujo skonis.

Karlas atidžiau įsižiūrėjo į spyną, tada iš dėklo išsiėmė pistoletą. Lengviausia būtų sutrupinti ją į šipulius, tačiau Karlas troško mažiau dramatiško sprendimo, todėl daužė ginklo buože į spyną tol, kol pirštai ėmė drebėti iš skausmo. Rouzė vis paglostydavo jį skatindama, kol galiausiai spyna pasidavė.

– Dabar jokio skirtumo, – tarė ji, viduje čiuopdama elektros jungiklio.

Jie sumirksėjo. Mirguliuojanti dienos šviesos lempa apšvietė patalpą, kokią galėjai rasti kone kiekviename pagalbiniame pastate Karlo gimtajame mieste. Lentynos palei sieną, ant jų – gėlių vazonai, senos dėžės ir tara bei suvytę gėlių svogūnėliai, metų metus neregėję dirvos. Prie kitos sienos zvimbė gilus šaldiklis ir buvo atremtos metalinės kopėčios, vedančios pro liuką į palėpę, kur Karlas matė blausiai šviečiant pliką, daugiausia dvidešimt penkių vatų lemputę.

Jis užlipo į viršų ir pasidairė patalpoje, iki lubų užverstoje įrémintais paveikslais, senais čiužiniais ir krūvomis juodų šiukšlių maišų, iš kurių kyšojo seni drabužiai.

Jis pašvietė žibintuvėliu į nuožulnias, negrabiai apkaltas sienas ir pagalvojo, kad čia turėjo būti jauki slėpykla augantiems berniukams.

– O, Dieve! Karlai! – staiga iš apačios šūktelėjo Rouzė.

Ji stovėjo pakėlusi šaldiklio dangtį, atlošusi galvą. Karlo širdis pradėjo daužytis.

– Tai niekinga! – pasišlykštėjimo perkreiptu veidu pasakė ji.

Puiku, – pagalvojo Karlas. – Jei viduje būtų radusi Asadą, būtų pasakiusi kažkaip kitaip.

Jis nusikeberiojo žemyn ir pažvelgė į šaldiklį. Jame buvo daug skaidrių plastiko maišelių su žmogaus embrionais viduje. Karlas suskaičiavo aštuonis. Aštuonios mažos gyvybės, taip ir neišvydusios dienos šviesos. Jis nebūtų pasakęs „niekinga". Pamatytas vaizdas jam sukėlė visiškai kitokias emocijas.

– Mes nežinom aplinkybių, Rouze.

Ji papurtė galvą ir suspaudė lūpas. Buvo akivaizdu, kad moteris yra giliai sukrėsta.

– Kraujas, kurį čia matėm, gali būti iš vieno iš šių maišelių. Gal naujasis gydytojas pametė vieną ant kelio, galėjo nuvarvėti ant trinkelių. Tai paaiškintų ir pirštų atspaudus.

Ji vėl papurtė galvą.

– Ne, kraujas šviežias, o šie embrionai sušalę į ledą, – ji mostelėjo į šaldiklio turinį. – Ar nors viename šių maišelių matai skylę?

Puikus pastebėjimas. Atrodo, šiuo metu jis smarkiai klysta.

– Paklausyk, šito mes nesiaiškinsim be pagalbos, – tarė jis. – Kaip suprantu, yra trys pasirinkimai. Arba, kol dar turim laiko, nešdinamės iš čia, arba skambiname į Glostrupą ir pranešame apie savo įtarimus. Ką, manau, ir derėtų padaryti. Trečias dalykas, turėtume pamėginti vėl paskambinti Asadui į kabinetą, – pridūrė. – Iš to, ką žinome, jis jau gali būti grįžęs. – Karlas linktelėjo, tarsi įtikinėdamas save. – Gal jis pagaliau įjungė savo mobilųjį?

Karlas paėmė telefoną. Rouzė papurtė galvą.

– Ar neužuodi degėsių kvapo? – pasiteiravo ji.

Karlas neužuodė. Tuo metu jis dar kartą išklausė Asado pranešimą komisariato atsakiklyje.

– Žiūrėk, – parodė Rouzė, – štai ten. – Ji dūrė į lubas.

Skambindamas į Asado mobilųjį Karlas pakėlė galvą. Ar ten tikrai dūmai, ar tik dulkės sūkuriuoja blausioje šviesoje?

Jis stebėjo, kaip Rouzė suka į šoną ir dingsta ant kopėčių, o telefonų kompanija pranešė, kad abonentas nepasiekiamas.

– Čia kažkas smilksta, – atsišaukė Rouzė. – Bet sklinda iš ten, kur stovi tu.

Ji negaišdama nulipo.

– Palėpė tęsiasi toliau nei erdvė čia, apačioje, už šitos turi būti dar viena patalpa, – tarė Rouzė, rodydama į galinę sieną. – Ir kaip tik šiuo metu kažkur iš vidaus sklinda dūmai.

Karlas iš karto pastebėjo, kad siena sumontuota iš dviejų didelių gipso kartono plokščių.

Jeigu už šitos sienos yra patalpa, iš čia į ją nepateksi, – galvojo jis, o paskui pamatė pirmąsias prasismelkusias dūmų sruogas.

Rouzė šoko pirmyn ir pradėjo tiriamai kumščiu daužyti sieną.

– Klausyk! Šičia gana tvirta, o šičia skamba lyg tuščiavidurė, – susijaudinusi tarė ji. – Tarsi metalas ar kažkas panašaus. Čia slenkamosios durys, Karlai, aš žinau.

Jis linktelėjo ir apsidairė. Nebent durys būtų valdomos nuotoliniu prietaisu, kažkur viduje turi būti būdas jas atidaryti.

– Ko mes ieškome? – pasiteiravo Rouzė.

– Jungiklio, laido, ko nors ant sienos, kas atrodytų tarsi ne vietoje, – paaiškino jis, vis labiau panikuodamas.

– O kaip tas daiktas štai ten? – tarė Rouzė, rodydama į sieną virš šaldiklio.

Karlo akys skenavo paviršių, kol pamatė, ką ji turi omeny. Ji teisi. Ten buvo plyšys, skilimas, tarsi bylojantis apie kažkokį remontą.

Jo akys nuslydo juo iki senos varinės plokštelės virš šaldiklio, ji atrodė lyg atnešta iš laivo ar kokio didelio mechanizmo.

Karlas nuėmė ją nuo vinies, apačioje pamatė metalinį dangtelį ir atidarė.

– Mėšlas, – nusikeikė jis, o dūmai, besismelkiantys tarp gipso kartono plokščių, vis tirštėjo. Vietoj jungiklio ant nedidelio skydo po dangteliu buvo ekranas ir klaviatūra su raidėmis ir skaičiais. Atrodė neįmanoma rasti derinį, kuris aktyvuotų mechanizmą ir slenkamosios durys atsivertų.

– Kodams žmonės panaudoja viską: savo vaikų vardus, asmens kodus, žmonos gimtadienį, laimingą skaičių. Ką, po velnių, mums daryti? – bėrė Karlas, kartu akimis ieškodamas ko nors, kas padėtų išlaužti sieną.

Tuo metu Rouzė, priešingai, pasitelkė ramią, sisteminę logiką.

– Pradėsim nuo to, ką pavyks atsiminti, Karlai, – pasakė ji, žengdama prie klaviatūros.

– Mano popieriai prasti. Žmogaus vardas Kurtas Vadas, jam aštuoniasdešimt aštuoneri, tiek tegaliu prisiminti.

– Gerai, nereikia verstis per galvą. Aš tau padėsiu, – įsiterpė Rouzė.

Ji rinko raides: T-Y-R-U-M-O P-A-R-T-I-J-A. Nieko. R-E-I-K-A-L-A-S. Nieko.

Vieną po kito ji išbandė žodžius ir skaičius iš įrašų ir iškarpų apie Kurtą Vadą, prie kurių leido pastarąsias dienas. Netgi jo žmonos gimtadienis buvo įstrigęs jos atminty.

Tada akimirkai stabtelėjo ir svarstė, kol Karlo dėmesys dalijosi tarp dūmų, kylančių iš už sienos, ir pravažiuojančių automobilių žibintų šviesų, kurios kartkartėmis nutvieksdavo pastatą.

Staiga Rouzė ryžtingai pakėlė galvą. Gestas bylojo, kad tarp emo stiliumi paryškintų akių ir gotės elgesio užsimezgė mintis, kuri kartu yra ir logiška, ir įmanoma.

Jis stebėjo, kaip juda jos pirštai.

H-E-R-M-A-N-S-E-N.

Pasigirdo caktelėjimas. Sienos elementai slysdami prasiskyrė ir atskleidė paslėptą patalpą, sklidiną dūmų, dabar pradėjusių virsti jų link. Kartu, staiga priplūdus deguonies, į orą šoko liepsna.

– Velnias! – suriko Karlas. Jis stvėrė iš Rouzės rankų žibintuvėlį ir nėrė į patalpą.

Karlas pamatė dar vieną šaldiklį ir lentynas, kurios atrodė pilnos archyvų. Tačiau jo žvilgsnis ir visi pojūčiai susitelkė į ant grindų dryksančią glebią figūrą.

Liepsnos jau laižė Asado kelnių klešnes. Karlas jį ištempė, o Rouzei liepė mesti ant kolegos apsiaustą ir užslopinti liepsnas.

– O Dieve, Dieve, Dieve, jis vos kvėpuoja, – paklaikusi rėkė ji, o Karlas dirstelėjo į patalpą ir spėjo pastebėti, kad ugnis taip viską užvaldė, jog pastangos ką nors gelbėti iš vidaus būtų bevaisės.

Paskutinis dalykas, kurį jis pastebėjo prieš ištempdamas Asadą į lauką, buvo žodžiai, krauju užrašyti ant beveik visų paviršių šiame ankštame kambarėlyje: „Čia buvo Asadas“, o paskui ant grindų palei šaldiklį – tirpstantys likučiai žiebtuvėlio, kuris atrodė stebėtinai panašus į tą, kurį Karlas paliko ant savo rašomojo stalo vos prieš kelias valandas.

Pirmoji atvažiavo greitoji pagalba. Paramedikai paguldė Asadą ant neštuvų ir pro deguonies kaukę pradėjo į plaučius pumpuoti gyvybę.

Rouzė tylėjo kaip kapas. Iš to, kaip atrodė, buvo aišku, kad gali pratrūkti bet kurią minutę.

– Jis išgyvens, tiesa? – paklausė Karlas greitosios pagalbos personalo, mėgindamas suvaldyti tumulą emocijų, kurių apskritai vargiai žinojo turįs. Jis pakėlė antakius bergždžiai mėgindamas sulaikyti ašaras, bet jos vis tiek prasiveržė. – Dėl Dievo meilės, Asadai. Nagi, bičiuli!

– Jis vis dar gyvas, – tarė vienas iš vyrų. – Tačiau apsinuodijimo dūmais atvejis, toks kaip šitas, dažnai būna mirtinas. Gali būti kūno ir kvėpavimo sistemos nudegimų, apsinuodijimas. Turite būti pasiruošę blogiausiam. Bjauriai atrodo ir smūgis į pakaušį, gali būti lūžusi kaukolė, vidinis kraujavimas. Ar gerai jį pažinojote?

Karlas lėtai linktelėjo. Jam buvo sunku, tačiau nė iš tolo tiek, kiek Rouzei.

– Visada lieka viltis, – tarė paramedikas, kol gaisrininkai, šūkaudami vienas kitam nurodymus, puolė vynioti žarnas.

Karlas apsikabino Rouzę ir pajuto, kaip ji virpa.

– Viskas bus gerai, Rouze, jis ištemps, – kalbėjo jai, suprasdamas, kaip tuščiai skamba žodžiai.

Ilgai netrukus operatyviniu automobiliu atvykę paramedikai praplėšė Asado marškinius, kad greitai galėtų įvertinti jo širdies ritmą ir kvėpavimą, tačiau kažkas trukdė. Vyrai praplėšė dar labiau ir, ištraukę iš Asado drabužių pluoštą popierių, numetė juos ant žemės.

Karlas pakėlė.

Buvo du atskiri rinkiniai: krūva susegtų lapų su užrašu viršuje: „*Reikalas*, narių sąrašas“.

Kitas aplankas buvo plonas: *PACIENTAS Nr. 64.*

40

Rugsėjis, 1987

Buvo dvidešimt po penktos, Netė nerpė eilę po eilės.

Po plačiai atvertais langais ėjo visokio augumo, stoto ir figūrų žmonės, kai kurie netgi trumpam stabtelėdavo priešais pastatą, tačiau Kurto Vado nebuvo matyti nė ženklo.

Netė bandė atsiminti paskutinį jų pokalbį. Tikslų momentą, kai ji padėjo telefono ragelį. Ar tada pajuto, kad jis įplaukė į jos tinklą? Ir vis dėlto klydo. Ar tikrai?

Gal jis stovi už medžių apačioje ir stebi. Gal jis matė įeinantį Filipą Niorvigą, kuris taip ir nebeišėjo? Ar taip galėtų būti?

Netė liūdnai pasitrynė pakaušį. Be Kurto Vado, nebus triumfo, proto ramybės, o dabar ji jautė, kaip nervinė įtampa virsta galvos skausmu. Jei tučtuojau neišgers vaistų, migrena įsisiautės, ir Netė neturės nei laiko, nei jėgų su ja kovoti. Šią akimirką jai kaip niekad reikėjo aiškiai mąstyti ir būti pasiruošusiai.

Galvoje jau pradėjus tvinksėti, Netė nuėjo į vonią, išsiėmė iš vaistų spintelės tabletes ir apsižiūrėjo, kad tik viena belikusi.

Nieko baisaus, yra dar vienas buteliukas bufete su staltiesėmis, – pagalvojo ji.

Išėjusi į koridorių moteris peržvelgė jį visą iki pat uždarytų valgomojo durų. Vėl teks ten eiti, žiūrėti į sidabro įrankius, grafiną, krištolo taures ir lavonus, ragaujančius paskutinę vakarienę.

Apsisprendusi kuo greičiau atidarė sandariojo kambario duris ir lygiai taip pat greitai jas uždarė. Net ir dabar dvokas buvo nuodingai slogus, ypač dėl Filipo Niorvigo.

Ji su panieka pažvelgė į jo lavoną. Su juo teks padirbėti, kai kūnai bus paruošti. Galbūt net ir su visais, mąstė, suradusi papildomų tablečių.

Atsisėdusi stalo gale Netė vieną po kitos pradėjo apžiūrinėti savo aukas.

Išskyrus Tagą, kuris vis dar gulėjo ant grindų lyg į krantą išmestas ruonis, visi sėdėjo dailiai išrikiuoti. Rita Nielsen, Vigas ir Filipas.

Ji įsipylė stiklinę vandens, įsidėjo į burną tris tabletes, žinodama, kad pakaktų dviejų, ir pakėlė krištolo taurę apsiblaususių akių ir nulinkusių galvų link.

– Į sveikatą, ponai ir ponios, – tarė ir nurijo tabletes.

Sukikenusi iš tosto, Netė pagalvojo apie formaliną, kurį netrukus supils savo tyliems svečiams į gerkles. Jis apsaugos, kad taip baisiai neirtų.

– Būkite kantrūs. Savo gėrimus gausite netrukus. Greitai sulauksite draugijos, pora iš jūsų ją pažįstate. Ji vardu Gitė Čarlz. Teisingai. Ta bjauri šviesiaplaukė, kai kurių iš mūsų gyvenimą toje pragaro saloje pavertusi apgailėtinu. Kadaise ji buvo *deramos* rūšies, todėl reikia tikėtis, kad išsaugojo šiek tiek tų pačių bruožų. Juk nenorime, kad ji pažemintų mūsų standartus, tiesa?

Netė širdingai juokėsi, kol galvos skausmas priminė: kas per daug, tas nesveika. Tada atsistojo, nusilenkė savo svečiams ir išskubėjo.

Nenorėjo, kad Gitei Čarlz reiktų laukti.

Po pusryčių Rita Nielsen pasivedėjo ją į šalį.

– Klausyk, Nete, kai Gitė Čarlz nuo tavęs pavargs, ims ir išmes, o tada prasidės visos tavo bėdos. Matei, kas atsitiko man.

Ji iškišo ranką ir parodė Netei adatų žymes. Iš viso penkios, suskaičiavo Netė. Keturiomis daugiau, nei sulaukė ji pati.

– Mano gyvenimas dabar – grynas pragaras, – kalbėjo Rita, budriai dairydamasi aplink. – Tos prakeiktos prižiūrėtojos vis tildo mane ir stumdo, jei nepasisaugau. Jos verčia mane plauti tualetus, skalbti menstruacijų skudurus ir tvarkyti virtuvės atliekas. Blogiausi darbai su didžiausiomis idiotėmis kiaurą dieną. Jos ant manęs užsisėdusios: „to nedaryk“, „ano nedaryk“ ir „mes tave perspėjom“. Tarsi joms baisiausiai patiktų visą laiką ant manęs stumti. Ir viskas per Gitę. Va, pažiūrėk.

Rita nusigręžė, atrišo kombinezono virveles, visiškai jį nusitraukė ir parodė ryškius tamsiai raudonus nubrozdinimus ant šlaunų, po sėdmenimis.

– Manai, jie savaime čia atsirado? – Ji vėl atsigręžė į Netę pakėlusi rodomąjį pirštą. – Ir aš paprasčiausiai *žinau* – kai kitą kartą atvažiuos gydytojas, jos įkalbės mane sterilizuoti. Štai kodėl turiu pasprukti dabar, o tu keliausi su manim, ar girdi? Man tavęs reikia.

Netė linktelėjo. Gitės Čarlz grasinimai nunuodyti ją drignėmis yra viena, bet jos ledinis elgesys su kitomis merginomis – visiškai kas kita. Kaip ji stūgaudavo juoku pasakodama apie tai, kad elgiasi su jomis, kaip tik fantazija leidžia, ir rekomenduoja jas sterilizuoti, jei mano tinkama, neatsižvelgiant į jų norus ir maldavimus.

Netė taip pat pradėjo baimintis Gitės įgeidžių.

– Kaip mes perplauksime sąsiaurį? – paklausė ji.

– Palik tai man.

– Tada kam tau manęs reikia?

– Kad gautum pinigų.

– Pinigų? Kaip?

– Pavogsi Gitės santaupas. Kol buvau jos numylėtinė, gyrėsi turinti. Žinau, kur ji laiko pinigus.

– Kur?

– Savo kambaryje, kvaiša.

– Kodėl pati nepavagi?

Rita nusišypsojo ir parodė į savo drabužius.

– Nejau manai, kad mums, merginoms su kombinezonais, leidžiama klaidžioti koridoriais? – Jos veidas vėl surimtėjo. – Tą reikia padaryti dieną, kai Gitė varinėja mus lauke. Žinai, kur ji laiko savo raktą. Pati sakei.

– Nori, kad padaryčiau tai dieną? Bet aš negaliu.

Rita sugniaužė kumštį ir tvirtai prispaudė Netei prie smakro. Ji buvo visa išbalusi, skruostų raumenys įsitempę.

– Galėsi, jei nenori nemalonumų. Maža to, padarysi tai šiandien pat. Galėsim bėgti šiąnakt.

Gitės kambarys buvo aukštu aukščiau siuvyklos. Beveik visą rytą Netė sėdėjo prakaito karoliukais nusėta viršutine lūpa, laukdama tinkamo momento kelioms minutėms nemačiomis ištrūkti. Tačiau progos nepasitaikė. Darbas tą dieną buvo lengvas, ir prižiūrėtoja ramiai sėdėjo prie lango su siuvinėjamu audiniu rankoje. Siuvykloje buvo neįprastai rami diena be šurmulio ir jokių užduočių palakstyti.

Netė apsidairė. Reikia sukelti kokį nors šurmulį. Tik klausimas, kur ir kaip.

O tada jai šovė mintis.

Priešais ją sėdėjo dvi merginos, prostitutės iš Piserendeno, apleistos senosios Kopenhagos dalies. Jos buvo pasivadinusios Bete ir Beti, nes visada rengėsi kaip Betė Deivis ir Beti Greibl, kuriomis žavėjosi ir visaip stengėsi kuo labiau supanašėti. Netė neturėjo supratimo, kas yra tos Holivudo žvaigždės, nes ji gyvenime nebuvo kine, ir nepertraukiamas anų tarškėjimas apie savo dievaites jau seniai buvo pradėjęs ją nervinti.

Ten buvo dar viena kekšė – Pija iš Orhuso, ji sėdėjo už Netės ir audė. Pija buvo tylesnė už daugumą, galbūt todėl, kad buvo gana lėto mąstymo, viena iš tų senesnių prostitučių, kurios ilgai medžiodamos jau buvo išbandžiusios beveik viską, ką galima veikti su vyrais. Pija ir Beti su Bete galėjo papasakoti daug istorijų apie savo darbą, bet tai daryti galėdavo tik trumpai, kol nebūdavo prižiūrėtojos. Buvo kalbų apie sifilį ir gonorėją, apie bylas, iškeltas už įvairius seksualinius patarnavimus, apie dvokiančius vyrus ir apie tai, koks stebėtinai efektyvus yra tikslus smūgis į kiaušius, kai reikia paraginti užsispyrusį klientą sumokėti.

Netė dirstelėjo per petį. Mergina iš Orhuso pakėlė galvą ir jai nusišypsojo. Ji tris kartus buvo pastojusi. Visi trys vaikai buvo atimti ir atiduoti įvaikinti iš karto po gimdymo. Pija, tikėtina, netrukus keliaus į operacinę Korsioro ligoninėje sterilizacijai. Netė pernelyg gerai suprato, kas ten vyksta, ir merginos visada aistringai pasisakydavo. Psichiatrinių ligoninių vyriausiųjų gydytojų prašymu, Socialinių reikalų ministerija nemažai moterų nukreipdavo sterilizacijai net be jų žinios. Šių moterų gyvenime tiksėjo laiko bomba, galėjusi sprogti bet kurią minutę. Visos tai žinojo, įskaitant ir Piją iš Orhuso. Dėl to ji laikė nuleidusi galvą ir buvo panirusi į svajones. Visos saloje turėjo savų svajonių, ir dauguma jų buvo apie šeimą ir vaikus.

Taip pat ir Pijos su Nete.

Netė atsisuko į Piją ir prisidengusi delnu burną sušnibždėjo:

– Gaila, kad turiu tau pasakyt, Pija, bet Beti su Bete mala liežuviais. Girdėjau jas prižiūrėtojai pasakojant, neva gyreisi galinti užsidirbti šimtą kronų per vieną rytą vien čiulpdama, ir kad vėl tą patį darysi, jei kada iš čia išeisi. Pagalvojau, turi apie tai žinoti, nes Gitė Čarlz gal jau žino. Labai gaila, kad turėjau tau pasakyti, bet taip jau yra.

Staklės nutilo ir Pija susidėjo rankas į skreitą. Jai reikėjo pasėdėti ir suvirškinti, ką Netė pasakė. Suvokti pasekmes ir neįtikėtiną Beti su Bete išdavystę.

– Dar jos sakė, kad tu ruošiesi įsmeigti žirkles į Gitę Čarlz, – sušnibždėjo Netė. – Ar tai tiesa?

O tada tos merginos viduje kažkas brakštelėjo, po sekundės ji atsistojo ir visiems parodė, kaip sunkiai smūgiuoja gatvinė iš Orhuso. Netė atsitraukė ir spruko iš kambario tuo metu, kai prižiūrėtoja šaukėsi pagalbos, o į trijų prostitučių muštynes įsitraukė ir kitos merginos.

Jos bėgo tekinos iš virtuvės ir sandėlių, kažkas paskambino varpeliu, kabėjusiu už vyresniosios kabineto. Akies mirksniu kitais atžvilgiais neišskirtinė diena virto šauksmų ir klyksmų pragaru, ore skambėjo žodžiai, kurių padorios merginos nieku gyvu neištartų.

Laiptais iki Gitės kambario Netė užlėkė per sekundę ir greitai sugraibė raktą ant atbrailos virš durų.

Netė niekada anksčiau nebuvo viduje, tad dabar pamatė, koks tvarkingas kambarys su dailiais paveikslais ant sienų ir kruopščiai paklota lova. Gitė turėjo nedaug daiktų mažoje komodoje prie lovos ir porą tvirtų ėjimo batų, kurių Netė niekad nematė jos avinčios.

Tuose batuose ji ir rado beveik penkis šimtus kronų ir žiedą su išgraviruotu įrašu: „Alistairas Čarlzas Olinai Jensen, Torshaunas, 1929 m. rugpjūčio 7 d."

Žiedą ji paliko kur buvus.

Tą vakarą abi bausmės vienutės – rūsyje ir toji viršuje buvo užimtos siuvyklos mušeikų.

Buvo viena iš tų dienų, kai pietaudamos visos tylėjo kaip žuvys. Nė viena iš merginų nebuvo linkusios atkreipti dėmesį į save, kol keletas jų sargybinių vis dar vaikšto pasipuošusios mėlynėmis po rytmetinio skandalo. Oras net traškėjo įtampa.

Rita spoksojo į Netę ir purtė galvą. Sukelti tokį triukšmą – tikrai ne šitai ji turėjo omenyje.

Ji pakėlė į viršų visus dešimt pirštų, o paskui – du atskirai. Vadinasi, jos išeina vidurnaktį, nors kaip Rita tikėjosi ištrūkti iš šitos erzelynės, Netei nė iš tolo nebuvo aišku.

Ji nė per milijoną metų nebūtų atspėjusi, kad Rita padegs savo kambario draugės lovą. Žinoma, degtukai buvo iš tų daiktų, kuriuos prižiūrėtojos ypač saugojo, bet Rita buvo Rita. Tereikėjo vieno degtukėlio ir juostelės su siera nuo dėžutės, pavogtos iš virtuvės. Jie buvo saugiai paslėpti tarp krūtų beveik visą dieną ir laukė, kol bus panaudoti, kai jos debilė kambario draugė užmigs.

Ši ir sukėlė pavojų, kai atsibudusi pamatė degančią antklodę ir dūmų pilną kambarį. Akimirksniu visos buvo pakeltos ir išvestos laukan, nes taip jau buvo anksčiau nutikę. Porą kartų degė arklidės, o prieš daugelį metų liepsnų buvo apimta visa įstaiga. Kone per sekundę pasirodė ir švyturio prižiūrėtojas su padėjėju, išsipešiojusiais marškiniais, palei blauzdas kabančiomis petnešomis, ir pradėjo organizuoti pompas bei kibirus, nurodinėti vandens nešėjoms.

Rita su Nete susitiko už prieskonių darželio ir atsigręžė į liepsną, kuri staiga šoko su trenksmu pro Ritos kambario langą, į vaiskų nakties dangų paleisdama dūmų sūkurį.

Ilgai netruks, kol Rita bus įtarta ir imta jos ieškoti, todėl laiko jos turėjo nedaug.

Kaip Netė ir spėjo, parafino lempelės šviesoje *Prieglobstyje* jų laukė valtininkai. Ji tik nesitikėjo, kad tarp jų bus jos neatpažinsiantis Vigas.

Jis nužvelgė ją su tokia pat gašlia šypsena kaip ir tada, kai Netė jį su bičiuliu matė laukiančius savo eilės paimti Ritą iš užpakalio. Gal moteris ir norėtų, kad šitaip į ją žvelgtų mylimasis, bet tikrai ne nepažįstamasis, o dabar – dar svetimesnis.

Kai Netė jam pasakė, kad yra ta pati mergina iš mugės, jis net neprisiminė to nutikimo. Tik nusijuokė ir pasakė, kad, jei jau kartą voliojosi šiene, tai kuo puikiausiai gali tai pakartoti.

Netė pajuto, kaip jos širdis perskilo į dvi.

Kitas vyras suskaičiavo pinigus ir pareiškė, kad tiek nepakaks. Jos turi gultis ant stalo ir praskėsti kojas, kad atlygintų skirtumą.

Taip aiškiai nebuvo tartasi. Rita pradėjo aikštytis, supykusi užsipuolė vyrus. Netrukus paaiškėjo, kad to daryti nereikėjo.

– Gerai, tu gali likti saloje, – tarė vyras ir smogė jai į veidą. – Nešdinkis po velnių.

Netė dirstelėjo į Vigą tikėdamasi, kad jis paprieštaraus, tačiau liko abejingas. Tai bylojo, kad ne jis vadovauja ir yra patenkintas savo statusu.

Rita persigalvojo. Ji pasikėlė suknelę, bet vyrai nebesidomėjo. Kam vargintis su įtūžusia harpija, kurią jau dulkino nesuskaičiuojamus kartus, kai galima turėti šį tą naujo. Štai kaip jie mąstė.

– Nagi, Nete, eikim. Atiduokit mūsų pinigus, – pareikalavo Rita. Vyrai tik dar garsiau nusijuokė ir pasidalijo banknotus.

Netė persigando. Gitė Čarlz supras, kad tai ji pavogė jos santaupas. Kaip ji grįš? Ten virs pragaras žemėje.

– Galite padaryti tai su manim, – sumikčiojo ji ropšdamasi ant stalo, o vyrai išstūmė Ritą iš pašiūrės.

Ji girdėjo, kaip Rita lauke keikiasi, tačiau paskui viskas nurimo, išskyrus smaigstantį ją unkščiantį nepažįstamąjį.

Kai jis baigė ir atėjo Vigo eilė, Netei pasidingojo, kad ji niekada gyvenime nebegalės verkti, ir kad gyvenimas, koks jis turėtų būti, galutinai iš jos atimtas. Ji neįsivaizdavo, kad įmanoma tiek daug išdavysčių, šitiek niekšybių.

Kol Vigas tenkinosi, jos akys klaidžiojo po nedidelę erdvę tarsi atsisveikindamos ne tik su Sproge, bet ir su mergina, kuria ji kadaise buvo.

Ir tą pačią akimirką, kai Vigo kūnas įsitempė kulminacijai, jo bičiuliui šiepiantis kampe, su trenksmu atsidarė durys ir ji atsidūrė priešais kaltinantį Ritos pirštą ir veriamą Gitės Čarlz žvilgsnį.

Vyrai dingo akimirksniu, o Netė liko tarsi prikalta prie stalo, apnuoginta lytimi.

Nuo tos akimirkos Netės neapykanta abiem moterims ir Vigui, kuris save vadino vyru, bet buvo ne ką geresnis už paršą, neturėjo ribų.

41

Lapkritis, 2010

Pasukęs už Briondbiuosterio bažnyčios Kurtas nustebo pamatęs tvyrantį chaosą ir būrius šaltyje susitraukusių žiūrovų.

Virpulys perliejo nugarą suvokus, kad jie stovi prie jo namo. Mėlyni švyturėliai, liepsnos, šauksmai ir riksmai, ugniagesių pompų gaudimas. Kiekvieno košmaras.

– Aš savininkas. Kas atsitiko? – suriko jis, pasiruošęs gintis.

– Teiraukitės policijos, vos prieš kelias minutes jie dar buvo čia, – atsiliepė gaisrininkas, liedamas paskutines ūkinio pastato viduje žėruojančias žarijas. – Kuo jis buvo vardu, tas detektyvas? Gal atsimeni? – paklausė jis kolegos, vyniojančio žarnas.

– Regis, Mjorkas? – Vyras papurtė galvą akivaizdžiai neįsitikinęs, tačiau atsakymo pakako.

Kurtas išgirdo pakankamai. Nieko gero.

– Turiu pasakyti, pone, jums pasisekė, – kalbėjo antrasis gaisrininkas. – Dar kelios minutės, ir ūkinio būtų nebelikę, o labiausiai tikėtina, ir tos nendrėmis dengtos pašiūrės palei Tvero gatvę. Bijau, kad viduje rastas smarkiai sužalotas žmogus. Atrodė kaip čigonas.

Gal koks benamis susirado sau vietelę prigulti? Mes manome, kad tikriausiai jis sukėlė gaisrą, nors iš tikrųjų dar nežinome. Jis čia degino kažkokius popierius, tikriausiai, kad sušiltų. Nenustebčiau, tačiau šiuo metu tai irgi tik spėjimas. Siūlau jums susisiekti su policija.

Kurtas neatsakė. Šito tai jau tikrai nedarys.

Jis pašvietė žibintu į arklides ir pamatė, kad slenkamosios saugyklos durys atidarytos, grindys už jų nuklotos pelenų sluoksniu. Vaizdas jį sukrėtė.

Jis palaukė, kol ugniagesiai išsinešdino, tada pro permirkusias nuolaužas įėjo į archyvą ir pamatė, kad nieko, visiškai nieko nebeliko. Tik užrašai ant sienų.

„Čia buvo Asadas."

Jis vos nepargriuvo.

– Viskas dingo, – pasakė jis Lionbergui saugiąja linija. – Viskas. Pacientų kortelės, iškarpos, konstitucija, dokumentai, narystės sąrašai, laiškai. Liepsnos viską pasiglemžė!

– Viliuosi, tu neklysti, – tarė Lionbergas. – Žinoma, tai siaubinga, bet turime viltis, kad viskas iš tikrųjų prarasta. Sakei, kad tas Hafezas al-Asadas vis dar buvo gyvas, kai jį palikai, tačiau ar žinome, kokios būklės jį rado policija? Gal juos atvedė jo mobilusis?

– Ne, mes jį paėmėm ir išjungėm. Mikaelis peržiūrėjo jo atmintį, kad pamatytų, ar neras už ko užsikabinti. Tačiau pats telefonas, mūsų rankose, buvo išjungtas. Todėl ne, neturiu jokio supratimo, kaip Mjorkas jį rado.

– Gerai, duok man dešimt minučių susisiekti su ligoninėmis. Atskambinsiu.

Kurtas drebėjo iš pykčio ir nevilties. Jeigu tik jis būtų atidėjęs apsilankymą pas laidotuvininką iki rytojaus, jeigu nebūtų pažinojęs jo iš puikaus darbo partijoje, nieko panašaus nebūtų nutikę.

Jis nusivylęs papurtė galvą. Kodėl reikėjo gerti antrą puodelį kavos? Kodėl laidotuvininko žmona taip ilgai reiškė užuojautą? Tik kokia, po velnių, nauda iš šių klausimų dabar? Kas gero iš tų „jeigu tik“? Taip nutiko, ir viskas.

Dabar reikia laikytis plano. Tai gana paprasta. Eliminavę arabą, imsis jo kolegos. O kai ir tas bus pašalintas, kas įvyks nedelsiant, rytojaus dieną, nusiųs žmogų iš centrinės nuovados į komisariato rūsį išnešti Niorvigo bylų.

Tada pati staigiausia grėsmė partijai bus pašalinta. Toks jų pirmas tikslas.

Tačiau lieka faktas, kad skyriuje dar dirba padėjėja. Moteris nėra tokia ryški, pasak informatoriaus, todėl šią problemą bus lengva įveikti. O jei jų žmogus klysta, jie netrukus ras būdą ją sukompromituoti ir pašalinti iš sistemos. Šitiek jis gali pažadėti.

Kiek Kurtas informuotas, Siorenas Brandtas jau nebe problema, o netrukus Mikaelis bus išsiųstas į Madagaskarą pasirūpinti Mija Niorvig ir Herbertu Sionderskovu.

Po to liks tik viena galima grėsmė. Netė Hermansen.

Labai svarbu, kad jos mirtis atrodytų natūrali. Mirties liudijimas, greitos laidotuvės, ir viskas bus baigta. Amžiams, vylėsi jis. Dabar ir Kurto archyvus surijo ugnis – lygiai taip pat, kaip jo bičiuliai iš *Reikalo* sunaikino savo užrašus. Karlui Mjorkui ir Hafezui al-Asadui neišvengiamai pražuvus, policijos tyrimas, labiausiai tikėtina, grės-

mės nebekels, jei, kaip Kurtui buvo pranešta, „Q“ skyrius linkęs pasilaikyti tyrimus sau. Partija netrukus bus palikta klestėti ramybėje ir jo gyvenimo darbas ims vesti vaisius.

Kurtas linktelėjo sau. Jis viską kruopščiai apgalvojo ir buvo tikras, kad jokios žalos nebus padaryta, priešingai.

Teliko laukti Lionbergo pranešimo iš ligoninės, į kurią buvo nuvežtas arabas.

Jis užlipo laiptais ir trumpam atsigulė šalia savo mylimosios. Jos oda dabar atrodė kaip sniegas ir buvo dar šaltesnė.

– Leisk man tave sušildyti, brangiausioji Beata, – tarė jis, traukdamas jos kūną prie savęs. Jis nebeatsiliepė jo artumui. Mirtis sustingdė jį, kol vyras gėrė kavą su jam nieko nereiškiančiais žmonėmis. Ką jis sau galvojo?

Suskambo mobilusis.

– Taip, Lionbergai. Radai jį?

– Jis nuvežtas į Vidourę. Padėtis kritiška. Labai gali būti, kad arabas visai neatsigaus.

Kurtas su palengvėjimu atsiduso.

– Kas su juo?

– Karlas Mjorkas.

– Suprantu. Nežinai, jis nieko nepaėmė iš saugyklos?

– Abejoju. Jei ir paėmė, tai nedaug. Mums kalbantis, mūsų kontaktas sėdi ligoninės laukiamajame priešais Mjorką. Kitu telefonu jos paklausiu, ar ką nors žino. Luktelk sekundę.

Jis girdėjo Lionbergo balsą fone, o paskui traškesį prie ausies.

– Sunku pasakyti. Ji negali prieiti taip arti, kad pamatytų. Mjorkas turi kažką panašaus į sąrašą, tačiau tai gali būti tik ligoninės informacija paciento draugams ir artimiems giminaičiams.

– Sąrašą, sakai?

– Taip, bet nusiramink, Kurtai, tikriausiai tai niekniekis. Blogiausia jau praeity, mano drauge. Žvelgiant iš istorinės perspektyvos, žinoma, apmaudu, kad praradome visus dokumentus apie *Reikalo* ir Tyrumo partijos įkūrimą. Tačiau, kadangi mes savo pacientų korteles patikėjome ugniai, gali išeiti į gera, kad ir tavo archyvai išėjo dūmais. Šiaip ar taip, kaip tu, Kurtai? Kaip viską pakeli?

– Sunkiai, – jis giliai įkvėpė. – Beata mirė.

Stojo ilga tyla. Kurtas žinojo, kokius jausmus Lionbergas ir daug kitų senų organizacijos narių puoselėjo Beatai. Ne tik kaip puikiai organizatorei, žmogui, su kuriuo lengva rasti bendrą kalbą, bet ir kaip moteriai. Beata buvo unikali.

– Tesiilsi ramybėje, – tik tiek Lionbergas pajėgė pasakyti.

Su laidotuvininku buvo sutarta, kad jis su padėjėjais ateis paimti Beatos kūno kitą rytą dešimtą valandą. Daugiau procedūros nebuvo galima atidėti, taip jam pranešė. Mažų mažiausiai – laikas buvo netinkamas.

Kurtas su liūdesiu žvelgė į moterį. Buvo apsisprendęs tąnakt išeiti su ja. Atvykę laidotuvininkai būtų pamatę, kad teks atvažiuoti antrąkart.

Tačiau įvykiai padiktavo kitaip.

Pirmiausia jam reikia įsitikinti, kad Karlas Mjorkas ir Hafezas al-Asadas tikrai pašalinti iš kelio, ir kad sąrašas, kurį tyrėjas šiuo metu skaito sėdėdamas antiseptiniame laukiamajame, nėra tas, dėl kurio baiminasi Kurtas.

Jis surinko Mikaelio numerį.

– Nelaimei, Hafezas al-Asadas sugebėjo ištverti smūgį į galvą ir padegti archyvą, – pranešė Vadas. – Bet mažai tikėtina, kad jis ištvers

sužalojimų poveikį. Sekti padėtį mums padeda geras ir ištikimas kontaktas ligoninėje. Slaugytoja, kuri anksčiau kelis kartus mums padėjo, nedvejodama pasitarnaus vėl. Apskritai nemanau, kad reikia pernelyg jaudintis dėl arabo. Mūsų problema yra Karlas Mjorkas.

– Supratau, – pasigirdo atsakymas kitame gale.

– Šįkart neišleisk jo iš akių nė sekundei, Mikaeli. Rasi jį Vidourės ligoninėje. Noriu, kad atidžiai jį stebėtum, kad ir kur jis eitų, supranti? Noriu, kad jis būtų pašalintas pasitaikius pirmai progai. Pribaik jį, kad ir ką prireiktų daryti. Daryk, ir neatidėliodamas.

42

Lapkritis, 2010

Iš to, kaip įsitempusi Rouzė stebeilijosi į mirtinai blyškų Asado veidą, kai jį kėlė iš greitosios pagalbos automobilio priešais ligoninės priimamąjį, Karlas suprato, kad budynių laukiant žinių apie Asado būklę ji neištvers.

– Ar galėsi pati parvažiuoti namo? – pasiteiravo jis mirkčiojant mėlyniems žiburėliams. Karlas padavė Rouzei raktelius ir prisiminė, kokia tikrai apgailėtina vairuotoja ji yra, tačiau jau buvo per vėlu.

– Ačiū, – padėkojo Rouzė ir greitomis jį apkabino. Nuostabi akimirka prieš jai liūdnai mostelint Asado neštuvų link ir nudūlinant link *Ford Ka*.

Šiuo metu bent jau eismas nėra intensyvus, – raminosi Karlas. Jei kas nors nutiks ir Rouzei, jis iš karto mes darbą.

Gal tikrai turėtų?

Operacinėje prie Asado plušo ilgai, kol galiausiai priešais Karlą laukiamajame pasirodė liūdno veido gydytojas ir pranešė, kad

padėjėjo plaučiai, regis, atsigavo, tačiau nuo smūgio skilo kaukolė ir į smegenis išsiliejo kraujas, todėl jis nieko nepažada. Tiesą sakant, Asado būklė tokia rimta, kad jį nuspręsta perkelti į Valstybinę ligoninę, traumų centras jau ruošiasi jo atvykimui. Ten jis bus kruopščiai ištirtas ir, labiausiai tikėtina, vėl atsidurs operacinėje, o paskui – intensyvios slaugos skyriuje.

Karlas linktelėjo, viduje kovėsi sielvartas ir pyktis. Jis jautė, kad dar nereikia šito sakyti Rouzei. Priglaudė prie krūtinės vieną tų popierių, kuriuos po savo marškiniais slėpė Asadas. Kurtas Vadas už tai sumokės. O jei nesugebės prismeigti jo teisėtai, yra kitų būdų susitvarkyti. Dabar jam niekas nesvarbu.

– Tik dabar išgirdau, – pasigirdo koridoriuje pažįstamas balsas ir jo link atskubėjo Markusas Jakobsenas.

Taip sušiktai liūdna ir jautru iš karto, kad Karlui teko šluostytis akis.

– Mes galime grįžti į komisariatą, Markusai, – tarė Karlas. – Negalėsiu ištverti namuose ir reikia daug ką sutvarkyti.

Markusas Jakobsenas pažvelgė į galinio vaizdo veidrodėlį ir truputį jį pataisė.

– Juokinga, kaip ilgai tas automobilis seka iš paskos, – tarė ir pažvelgė į Karlą. – Taip, suprantu. Bet iš tavęs nebus naudos be miego ir maisto.

– Gerai, kai grįšim, pirmiausia galėsi man įpilti *Gammel Dansk*. O miegas truputį palauks.

Jis trumpai nupasakojo Markusui, kas atsitiko per dieną. Karlas nežinojo, kaip elgtis.

– Įsakiau judviem laikytis atokiai nuo Vado, Karlai. Tu nepaklusai, o dabar žiūrėk, kur atsidūrėm.

Karlas linktelėjo. Teisingai. Taip turėjo įvykti.

– Taip sakant, gerai, kad laikeisi savo, – pridūrė jis.

Karlas pasuko galvą ir pažvelgė į viršininką.

– Ačiū, Markusai.

Bosas akimirką dvejojo, o tada metė savo bombikę.

– Yra žmonių, su kuriais man reikia pasitarti prieš leidžiant tau dirbti toliau, Karlai.

– Neabejoju. Tačiau padėčiai šitaip susiklosčius, nebegaliu laukti.

– Tokiu atveju neturiu pasirinkimo, tik tave nušalinti.

– Jei taip pasielgsi, šitie išperos išsisuks sausi.

– Išsisuks sausi nuo ko, Karlai? Mėginimo sudeginti tavo namus? Nužudyti Asadą? Ar nuo visų praeities nusikaltimų, ant kurių pamato įkūrė partiją?

– Nuo visko!

– Leisk man tau šį tą pasakyti, Karlai. Jei nepalauksi, kol byla atsidurs viršuje, Kurtas Vadas ir jo žmonės galiausiai išsisuks su nužudymu. Nenormalu leisti tam įvykti. Todėl tiesiog sutarkim, kad nuo šio momento tu laikaisi ramus, kol aš tarsiu žodį, gerai?

Karlas truktelėjo pečiais nusprendęs, kad bus geriau niekaip neįsipareigoti.

Jie paliko automobilį autoūkyje, tada trumpai pastovėjo lauke prie niūraus betoninio statinio žvelgdami priešais policijos komisariatą, mintydami dienos įvykius.

– Gal kartais turi cigaretę, Karlai? – nelauktai pasiteiravo Markusas.

Karlas nusišypsojo dėl susvyravusios šefo valios jėgos.

– Turiu, tai jau tikrai. Tik neturiu žiebtuvėlio, ir viskas.

– Luktelk minutę, – pasakė Markusas. – Žiebtuvėlį turiu pirštinių skyriuje.

Jis apsisuko ir žengė vos kelis žingsnius, kai tamsios spalvos automobilis, laukęs su išjungtomis šviesomis kitapus gatvės priešais policijos komisariatą, staiga greitėdamas pasileido jų link.

Jis kampu įlėkė į aikštelę ir užvažiavo ant šaligatvio. Veriamas metalo džeržgimas perskrodė Karlo ausis, kai jis metėsi į šoną ir nusirito šaligatviu. Automobilis žviegdamas sustojo, vairuotojas įjungė atbulinę pavarą, kad net sutraškėjo pavarų dėžė, ir bjaurus svylančių padangų tvaikas pripildė orą, kai padangos sukdamosi gaudė sukibimą.

Jie išgirdo šūvį, bet neturėjo supratimo, iš kur buvo šauta. Vienintelis dalykas, kurį užfiksavo per milisekundes po šūvio, buvo pakitęs automobilio kelias: jis dabar nulėkė nevaldomas ir trenkėsi į stovintį policijos automobilį.

Tiktai tada jie pamatė motopatrulį, atbėgantį nuo policijos komisariato su pakeltu pistoletu rankoje, tiktai tada Karlas sužinojo, kiek daug keiksmų vienu atsikvėpimu gali pažerti jo viršininkas.

Kol Markusas Jakobsenas ir pareigūnų spaudos atstovas užėmė reporterius ir TV komandas, Karlas tikrino savo užpuoliko duomenis. Iš tikrųjų vyrukas su savimi neturėjo asmens kortelės, tačiau užteko apibėgti komisariato kolegas, ir nuotrauka negyvėlio, susmukusio automobilyje su skyle gerklėje, davė rezultatų. Vyrukai iš kriminalinių tyrimų „C“ skyriaus nebuvo tinginiai.

– Tai Olė Kristianas Šmidtas, – nedvejodamas pasakė vienas iš jų. Tik tiek Karlui ir reikėjo žinoti. Buvęs labai balsingas dešinysis

aktyvistas, neseniai paleistas, kalėjęs trejus metus už sunkų socialistų partijos vykdomojo komiteto narės ir jauno imigranto, kuris atsitiktinai ėjo gatve savo reikalais, kūno sužalojimą. Gal ir neilgas įrašas, tačiau tikrai pakankamas, kad keltų susirūpinimą žmogaus būsimos karjeros galimybėmis.

Karlas pakėlė akis į TV2 žinių kanalą, zvimbiantį plokščiajame ekrane nuo tada, kai jis atsisėdo. Trumpoji spaudos konferencija apie susišaudymą praėjo gerai. Nė žodžio apie vykstantį tyrimą, nė užuominos apie motyvus. Reporteriai tesužinojo, kad incidentas laikomas vienkartiniu sutrikusio asmens išpuoliu, reikia dėkoti Apvaizdai ir akylam motopatruliui, kad išgelbėjo dviejų tyrėjų gyvybes.

Karlas linktelėjo. Tai, kas nutiko, aiškiai rodo, kad Kurtas Vadas yra nusivylęs ir kad jis, labiau nei tikėtina, dar nebaigė. Kai tik Markusas grįš į kabinetą, reikės aptarti, kaip kuo greičiau sulaikyti tam tikrus asmenis.

Tada vaizdas ekrane pasikeitė. Pranešėjas studijoje greitai išvardijo Markuso Jakobseno nuopelnus ir atsiprašė, kad žuvusiojo ir šaudžiusio pareigūno pavardės neviešinamos.

Prodiuseris perjungė kitą kamerą, tačiau diktoriaus išraiška išplatintame ekrane nepasikeitė.

Šįryt prie Sajerės buriuotojai, plaukiantys pro salą iš Haunso, rado vyro kūną. TV2 žinių tarnyba nustatė vyro tapatybę. Žmogus, kaip manoma, nuskendęs nelaimingo atsitikimo metu, yra Siorenas Brandtas, trisdešimt vienerių metų žurnalistas. Policijos teigimu, artimiems giminaičiams pranešta. Karlas padėjo kavos puodelį ir bukai įsispoksojo į ekrane pasirodžiusį besišypsančio Sioreno Brandto veidą.

Ar šitam nebus galo?

– Pažįsti Madvigą iš senų laikų, tiesa, Karlai? – tarė Markusas, mostu siūlydamas svečiui atsisėsti.

Karlas linktelėjo ir paspaudė vyrui ranką. Karlas Madvigas – vienas iš kriminalinės žvalgybos tarnybos nelaimių. Karlas pažinojo jį geriau nei daugumą.

– Seniai nesimatėm, Mjorkai, – tarstelėjo Madvigas.

Menkai pasakyta. Jų keliai nesusikirto nuo tada, kai abu mokėsi viename Policijos akademijos kurse, bet anuomet Madvigas buvo per daug užsiėmęs – taip nušvietė naktinį žvalgybos dangų jo svaiginama karjera. Kadaise jis buvo padorus vyrukas, bet sklido gandai, kad metams bėgant neteko didelės dalies natūralaus žavesio. Gal dėl tamsaus kostiumo, kurį visada vilkėjo, o gal puikybė pasiglemžė gerąsias jo savybes? Kad ir kaip ten būtų, Karlui nerūpėjo.

– Viskas gerai, Medūza? – tarė jis, mėgaudamasis akivaizdžiu nepatogumu žmogaus, išgirdusio iš užmaršties rūko staiga išnirusią seną pravardę. – Taigi dabar mes turime stogą. Nėra taip, kad čia staigmena, – pridūrė jis, siųsdamas iškalbingą žvilgsnį Markusui.

Šefas kuitėsi kišenėse, ieškodamas nikotininės gumos.

– Karlai, Madvigas atsakingas už kriminalinės žvalgybos tarnybos tyrimą dėl Tyrumo partijos ir viso jos vidinio rato, įskaitant Kurtą Vadą. Jie nenuleidžia nuo jų akių jau ketverius metus, todėl neabejoju, kad tu sutiksi...

– Supratau, – tarė Karlas, atsisukdamas į Madvigą. – Aš tavo, Medūza. Pilk.

Madvigas linktelėjo ir pareiškė užuojautą dėl to, kas atsitiko Karlo padėjėjui. Karlas vylėsi, kad, dėl Dievo, tai būtų netinkamas žodis.

Jie trumpai aptarė kriminalinės žvalgybos tarnybos bylos tyrimo pasiekimus. Madvigas atvirai ir daugeliu požiūrių aistringai juos pri-

statė. Buvo akivaizdu, kad byla jam prie širdies. Jis irgi buvo panirę tamsiose gelmėse ir išsiaiškino, ką geba šie tariamai garbingi žmonės.

– Mes metodiškai stebime įtakingus Tyrumo partijos narius, taip pat daugumą tų, kurie įsitraukę į *Reikalą*. Bent jau tiek, kiek sisteminės sąlygos leidžia. Mes gerokai pasistūmėję ir tirdami tą daugybę faktų, apie kuriuos tu pranešei Markusui Jakobsenui. Savaime suprantama, turime liudytojų parodymus ir dokumentus, patvirtinančius mūsų radinius. Mes galėsim sugrįžti prie to, jei pasirodys būtina. Bet tose bylose, kurias jūs ir jūsų padėjėjas radote, – jis ore parodė kabutes, – Niorvigo namuose, nebuvo nieko, ko dar nežinojome. Ir tų senų teismo procesų prieš *Reikalo* narius dokumentai yra laisvai prieinami konkrečios apygardos policijos archyvuose. Tačiau mums yra nauja Kurto Vado smogikų, pasamdytų tiesioginei kriminalinei veiklai, pasirodymas. Tam tikru požiūriu tai yra gerai. Turint tokios informacijos įtikinti valdžią, kad privalu sustabdyti šiuos žmones kartą ir visiems laikams, bus gerokai lengviau.

– Tikrai, – įsiterpė viršininkas. – Turi visišką teisę jausti pasidygėjimą, kad iki šiol nepranešiau tau apie kriminalinės žvalgybos tarnybos vykdomą tyrimą, Karlai, bet buvo būtina laikyti tai paslaptyje. Tik įsivaizduok atgarsius, jei spauda suuostų, kad naują ir iš pirmo žvilgsnio demokratinę partiją stebi žvalgyba, gal net infiltruota ir plačiu mastu, kaip šiuo atveju. Ar gali įsivaizduoti antraštes? – Jis mostelėjo įsivaizduojamu rašikliu ore. – „Policijos valstybė, *berufsverbot*, fašizmas." Kaltinimai būtų nepagrįstai nukreipti į mūsų metodus visiškai nepaisant, dėl ko šie tyrimai vykdomi iš tikrųjų.

Karlas linktelėjo.

– Ačiū už pasitikėjimą. Esu tikras, būtume sugebėję laikyti liežuvius už dantų. Tačiau nesvarbu. Ar jau girdėjote, kad Siorenas Brandtas pašalintas?

Markusas ir Madvigas susižvalgė.

– Ką gi, nežinojote. Siorenas Brandtas buvo vienas mano informatorių. Šį rytą jį rado plūduriuojantį Sajerės įlankoje. Spėju, žinote, kas jis toks?

Madvigas su viršininku žvelgė į Karlą vienodai ramiais veidais. Vadinasi, jie žino, kas jis toks.

– Patikėkite manimi, tai žmogžudystė. Brandtas bijojo dėl savo gyvybės. Jis kažkur lindėjo, net man nesakė, kur. Nors galiausiai jo tai neišgelbėjo.

Madvigas pažvelgė pro langą.

– Vadinasi, jie nužudė žurnalistą, – tarstelėjo jis, svarstydamas apie pasekmes. – Tokiu atveju žiniasklaida bus mūsų pusėje. Čia niekas netoleruoja atgarsių apie žurnalistų žudymą Ukrainoje ir Rusijoje. Netrukus galėsime išeiti į viešumą, – tarė jis. Buvo akivaizdu, kad prieš atsigręždamas į kolegas jis šypsosi. Jei tema nebūtų tokia tragiška, jis tikriausiai būtų plojęs sau per šlaunis.

Karlas kelias sekundes žiūrėjo į abu, prieš pateikdamas savo kozirį.

– Turiu šį tą, ką norėčiau perduoti judviem, bet mainais noriu laisvų rankų užbaigti savo tyrimą. Mano skaičiavimais, bylos išaiškinimas žymiai prisidėtų prie kaltinimų Kurtui Vadui, nes yra didelė tikimybė, kad jis atsakingas už ne vieno žmogaus dingimą septintajame dešimtmetyje. Sutarta?

– Priklauso nuo to, ką tu pasiūlysi, tiesa? Be to, mes negalime toleruoti tavo pastangų pačiam prikalti Vadą, statant savo ir kitų žmonių gyvybes į pavojų, – atsakė jam Jakobsenas, nudelbdamas žvilgsniu, kuris bylojo: „Nieku gyvu!“

Karlas ištiesė jam pluoštą susegtų popieriaus lapų.

– Štai, – pasakė, – visų *Reikalo* narių sąrašas.

Madvigo akys vos neišlėkė iš orbitų. Jis net drąsiausiose fantazijose nedrįso apie tai svajoti.

– Turiu pasakyti, įdomus dalykėlis. Daugybė puikiai žinomų gydytojų, nemažai policininkų, įskaitant vieną iš centrinės nuovados, slaugytojos, socialiniai darbuotojai. Pamatysite, ir ne vien tai. Čia yra detali informacija ir apie visus žmones, kuriuos Vadas siunčia atlikti purvinus darbus. Jiems skirta atskira skiltis – „Lauko darbai".

Jis perbėgo pirštais per sąrašą. Su vokiečiams būdinga atida smulkmenoms Kurtas Vadas ne tik įvedė asmeninius adresus, sutuoktinių vardus, darbuotojus, elektroninio pašto adresus, civilinės registracijos numerius bei telefonų ir faksų numerius, jis nurodė ir funkciją, kurią kiekvienas tų žmonių atliko organizacijoje. Informavimas, siuntimai, tyrimai, intervencija, kremavimas, teisinė pagalba – tai tik kelios iš daugybės veiklų. Ir galiausiai – „Lauko darbai". Nereikėjo būti detektyvu, kad suprastum, ką tai reiškia.

Nieko bendra su mėgėjišku kapstymusi darže.

– Skiltyje „Lauko darbai" turime Olę Kristianą Šmidtą, tik pateikiu kaip pavyzdį, – tarė jis, vesdamas pirštu per sąrašą. – Nežiūrėk toks sutrikęs, Markusai, tai vyrukas, šįryt vos mūsų nesumalęs.

Madvigas vos galėjo tvardytis. Karlas jau įsivaizdavo jį, parlekiantį į skyrių ir paskelbiantį triuškinamą naujieną, tačiau pats negalėjo dalytis akivaizdžiu žmogaus džiugesiu, informacija gauta pernelyg brangiai.

Asadas kovoja už gyvybę Valstybinėje ligoninėje.

– Sprendžiant pagal „Lauko darbų" civilinės registracijos numerius, akivaizdu, kad jie priklauso visiškai kitai amžiaus grupei nei tie, kurie, pavyzdžiui, atlieka abortus, – toliau kalbėjo jis. – Tarp jų nėra nė vieno vyresnio nei trisdešimties. Štai ką dabar siūlau: einame ir prevenciškai sulaikome daugumą jų, o paskui spustelėję išsiaiškinsime, kur jie buvo ir ką veikė per pastarąsias kelias dienas. Šitaip daugiau nebebus nei žudymų, nei pasikėsinimų į niekieno gyvybę šiuo

metu, tuo galime būti tikri. O kol kas jūs, žvalgyboje, galėsit padirbėti su popieriais.

Jis vėl pasitraukė sąrašą arčiau savęs.

– Čia turima informacija mano geram draugui ir kolegai gali kainuoti gyvybę, todėl aš niekam jos neperduosiu, kol jūs man nepasakysite, kad mūsų susitarimas galioja. Štai kaip.

Tereikėjo akimirkos, kol Madvigas ir viršininkas vėl susižvalgė.

– Privalau tau pasakyti, Rouze, kad Asadas trumpam buvo atgavęs sąmonę, – telefonu pasakė Karlas.

Kitame gale buvo tylu. Tokios informacijos nepakanka, kad ji nusiramintų, suprato jis.

– Gydytojai sakė, kad jis atsimerkė ir apsidairė. O paskui nusišypsojo ir pasakė: „Jie mane rado. Labai gerai!“ Paskui vėl atsijungė.

– O, Die-ve, – sumikčiojo Rouzė. – Kaip manai, jis atsigaus, Karlai?

– Neturiu supratimo. Turim laukti ir pamatysim. Šiuo metu dirbu prie bylos. Gali pasiimti savaitę atostogų, Rouze, kaip ir ketinai. Ji tau labai išeitų į naudą. Pastarosios kelios dienos tikrai buvo nelengvos.

Jis girdėjo, kaip ji tankiau alsuoja.

– Gali būti, bet paklausyk. Atradau šį tą, kas nesutampa, Karlai.

– Taip? Ir ką?

– Kai grįžau namo, aplankas, kurį Asadas paėmė iš Kurto Vado archyvo, vis dar buvo automobilyje. Supranti, *PACIENTAS Nr. 64.*

– Apie ką jis?

– Dabar aš suprantu, kodėl Asadas pamanė, kad svarbu jį paslėpti po marškiniais prieš padegant tą vietą. Jis tikriausiai peržiūrėjo visą

archyvą, nes matome, kad išėmė konkrečiai šią vieną bylą, kaip ir narystės sąrašą, kurį tu peržiūrėjai. Puiku, kad nukniaukė tavo žiebtuvėlį, kitaip būtų negalėjęs įžiūrėti.

– Kas toje kortelėje, Rouze?

– Ten yra Kurto Vado įrašai apie du Netės Hermansen abortus.

– Du?

– Taip. Pirmą kartą jai buvo penkiolika. Iškviestas gydytojas, nes ji pradėjo kraujuoti įkritusi į upelį. Pasak įrašo, būta persileidimo. Žinai, kas buvo tas gydytojas? Kurto Vado tėvas.

– Vargšė mergina. Tokiame amžiuje šitiek visko. Tomis dienomis tai turėjo būti baisiai gėdinga.

– Gali būti, tačiau mane domina tas atvejis, kurį jau žinome iš Niorvigo archyvo. Kad Netė Hermansen apkaltino Kurtą Vadą ją išprievartavus ir gavus pinigų už nelegaliai jai atliktą abortą.

– Toje kortelėje apie tai neturėtų būti daug parašyta.

– Tiesa, tačiau yra šis tas įdomesnio.

– Kas, Rouze? Nagi!

– Yra vardas vyruko, nuo kurio ji pastojo.

– Ir kas jis toks?

– Vigas Mogensenas. Tas, apie kurį, pasak jūsų, ji niekad nebuvo girdėjusi, kai užsukote ją aplankyti aną dieną.

43

Rugsėjis, 1987

Netė pastebėjo Gitės Čarlz siluetą iš tolo, artėjantį taku nuo „Paviljono“ pusės. Būdinga eisena, rankų mostai, nuo kurių Netės kūnu pagaugai nuėjo. Daugiau nei trisdešimt metų ji saugojo save nuo šio reginio, o dabar susigniaužė kumščiai ir ji apsidairė po kambarį, kad įsitikintų, jog tikrai viskas paruošta kuo ramesniam susidorojimui. Reikėjo, kad šis susitikimas praeitų sklandžiai, nes migrena nemažėjo, kaip skustuvo ašmenimis rėžė per smegenų žievę, net pykino, Netė jautė, kad bet kuriuo metu gali apsivemti.

Netė tylomis keikė ligą ir vylėsi, kad palengvės, kai galiausiai nebeliks nė vieno, kuris primintų gyvenimą, sudraskytą į šipulius.

Tereikia keliems mėnesiams išvažiuoti, ir viskas pasikeis. Galbūt net pajėgs susitaikyti su Kurto Vado buvimu pasaulyje.

Jis šiuo metu elgiasi taip pat, todėl jo praeitis, be abejonės, kada nors jį pasivys ir sunaikins, – svarstė Netė.

Ta mintis palaikė Netę. Kitaip ji niekada nebūtų radusi jėgų nužudyti Gitę Čarlz.

Praėjus keturioms dienoms po padegimo ir nepavykusio pabėgimo pasirodė pora uniformuotų policijos pareigūnų ir išsivedė Netę su Rita. Nė žodžio apie tai, kas jų laukia. Vis dėlto merginos beveik neabejojo. Silpnaprotė iškrypusi padegėja – vargu ar su tokiu apibūdinimu patektum tarp Sprogės gerųjų, o Gitės Čarlz kerštas buvo aiškus ir tikslingas. Todėl Rita su Nete buvo nuplukdytos per sąsiaurį ir greitosios pagalbos automobiliu nuvežtos į ligoninę Korsiore, visą laiką surištos odos diržais, tarsi į kartuves vedamos nusikaltėlės. Tą pojūtį dar sustiprino tvirtas ligoninės personalas, artėjantis prie jų ryžtingais žingsniais. Rita su Nete spardėsi ir klykė tempiamos koridoriais į palatą. Čia jos buvo pririštos prie lovų, kur liko gulėti šalimais, verkdamos ir melsdamosi už savo negimusius vaikus. Personalui, regis, tai nėmaž nerūpėjo. Jie buvo matę pernelyg daug šių „moraliai žlugusių“ individų, kad juos sujaudintų Netės ašaros ir pagalbos šauksmai.

Galiausiai Rita taip pat pradėjo verkti ir šūkauti. Pirmiausia ji pareikalavo susitikti su konsultantu, paskui – policija, galiausiai – paties Korsioro meru, tačiau niekas nepadėjo.

Netę ištiko šokas.

Du gydytojai ir dvi slaugytojos įėjo ir sustojo prie jų lovų ruošdami vaistus. Jie mėgino jas nuraminti, aiškino, kad viskas jų pačių labui ir kad po to jos sugebės normaliai gyventi. Tačiau Netei širdis plyšo dėl mažučių gyvybių, kurių ji nebegalės pagimdyti. Kai į veną įbedė adatą, jos širdis tarsi visiškai sustojo, priversdama atsisakyti savęs ir visų svajonių.

Atsibudusi po kelių valandų Netė juto tik skausmą pilvo apačioje. Visa kita iš jos buvo atimta.

Dvi dienas Netė nepratarė nė žodžio. Neprakalbo ir tada, kai abi su Rita buvo parplukdytos į Sprogę. Jai tebuvo likę sielvartas ir neviltis.

Pusgalvė prarijo liežuvį. Galbūt bus pasimokiusi, sakė prižiūrėtojos. Ji girdėjo tas kalbas ir žinojo, kad tai tiesa. Visą mėnesį atsisakė tarti nors žodį. Kokia iš to nauda?

O paskui ją išleido.

Rita pasiliko. Yra ribos, ką galima vėl išleisti į visuomenę, buvo pasakyta.

Netė stovėjo laive veidu į galinį bortą ir stebėjo, kaip už bangų išnyksta sala, švyturys pamažu grimzta už horizonto. Ir visą laiką galvojo, kad kuo ramiausiai galėjo pasilikti – vis tiek jos gyvenimas baigtas.

Pirmiausia Netė pateko pas kalvį su žmona ir trimis sūnumis automechanikais. Gyveno jie vos sudurdami galą su galu iš atsitiktinių darbų arba spekuliuodami. Nerastum šeimos, labiau reikalingos aukos, kurią galėtų kiaurą dieną keikti ar puldinėti. Šitą poreikį su kaupu patenkino atsikrausčiusi Netė. Jie užkrovė merginai visus darbus: pradedant kiemo, prišnerkšto aprūdijusių metalo drožlių, tvarkymu iki aptarnavimo stačiokės, bejausmės motinos, kuriai vienintelis malonumas, regis, buvo keikti visus, pasipainiojusius akyse, o ypač Netę.

– Maža šliundra, – spjaudavo moteris, – kvaila kekšė.

Nė menkiausios progos nepraleisdavo pajuokti ar pažeminti.

– Pusprote! Nejau nemoki skaityti, kvaiša? – vieną dieną užsipuolė ją moteris, rodydama kitą skalbimo miltelių pakelio pusę. O kai Netė prisipažino, kad nemoka, pažeminimą palydėjo geliantis smūgis į sprandą.

– Ką, tu nesupranti daniškai, kretine? – tapo jos litanija, ir Netė paprasčiausiai nyko.

Sūnūs panorėję maigė jos krūtis, o tėvas grasinosi nueiti dar toliau. Jie vienas po kito atsliūkindavo jai prausiantis, uostė ją kaip šunys, slampinėjo aplink duris, begėdiškai staugdami savo geismą.

– Įleisk mus, Nete. Pažvyginsim tave kaip kiaulę, juk tokia ir esi, – šnarpštė jie.

Šitaip slinko dienos, tačiau naktimis buvo dar blogiau. Ji stipriai uždarydavo kambario duris, po rankena pakišdavo lenkto medžio kėdę ir guldavosi ant grindų prie lovos. Jei kuriam jų pasisektų įeiti, jo lauktų nemaloni staigmena, nes lovą rastų tuščią, o geležinis strypas, kurį ji rado kieme, buvo tikrai sunkus. Kalbant apie tai, Netei nerūpėjo, kad pridaužtų kurį iki sąmonės netekimo ar netgi užmuštų. Kas dar blogesnio gali ją ištikti?

Kartkartėmis ji vis pagalvodavo, ar nepaskaninti šeimynos vakarinės kavos drignėmis, kurių ji atsigabeno iš salos. Tačiau kaskart jos drąsa išblėsdavo ir niekas nesikeitė.

Bet atėjo diena, kai žmona sudavė kalviui vienu gelianču antausiu per daug. Jis nuėjo ir atsinešė šautuvą, kuriuo ištaškė ne tik jos kaukolę, bet ir šeimos pragyvenimo šaltinį.

Netė valandų valandas viena sėdėjo virtuvėje be perstojo siūbuodama pirmyn atgal, kol policijos ekspertai gramdė nuo sienos švino kulkas ir smegenų masę.

Iki vakaro jos tolesnis likimas buvo neaiškus.

Jaunas vyras tiesia nugara, gal tik šešeriais ar septyneriais metais vyresnis už Netę, stojo priešais ir ištiesęs rankas prisistatė:

– Esu Erikas Hanstholmas, mano žmona vardu Mariana, mūsų paprašė tavimi pasirūpinti.

Žodžiai „tavimi pasirūpinti“ jai buvo nežinomi. Tarsi blausūs muzikos garsai iš seniai pamiršto amžiaus, ir vis dėlto tai buvo

įspėjimo signalas. Panašūs žodžiai ne kartą skatino įsikibti vilties, kuri pasirodydavo bergždžia. Tačiau čia, šiuose siaubinguose namuose, kur vis dar tvyrojo lemtingo šūvio aidas, jie niekada anksčiau neskambėjo taip nuoširdžiai.

Netė pakėlė akis ir ėmė tyrinėti vyro veidą. Jis atrodė malonus, tačiau ji tučtuojau atmetė tą mintį. Kiek kartų ja pasinaudojo vyrai, kuriuos ji palaikė maloniais?

– Jei nori, – tarė ji truktelėjusi pečiais, nes ką dar galėjo pasakyti? Vis tiek neturėjo pasirinkimo.

– Mudu su Mariana gavome darbą Bredebre – mokysime kurčiuosius „tamsiausioje Jutlandijoje“. – Jis nusijuokė iš to pasakymo. – Viliamės, gal tu norėsi mus lydėti?

Tiktai tada ji pažvelgė jam į akis. Ar kas nors kada jai siūlė pasirinkti, leido apsispręsti dėl savo pačios ateities? Kiek ji prisimena, to niekada nebuvo. Kiek kartų kas nors yra sakęs „viliasi, gal ji norės“? Niekas po motinos mirties. Tuo Netė neabejojo.

– Mes matėmės anksčiau, tik jau senokai, – tarė vyras. – Aš garsiai skaičiau knygą neprigirdinčiai mergaitei, kuri sunkiai sirgo leukemija. Tai buvo Korsioro ligoninėje, tu gulėjai lovoje priešais. Ar prisimeni?

Jis linktelėjo pamatęs, kaip Netė sutriko, kaip sumirksėjo, greitai, kelis kartus, tarsi mėgindama prisidengti nuo tiriamo jo žvilgsnio.

Ar čia tikrai jis?

– Nejau manai, kad nepastebėjau, jog tada mūsų klauseisi? Na, tikrai pastebėjau. Kaip galima pamiršti tokias gražias mėlynas kaip tavo akis?

O tada jis atsargiai ištiesė ranką. Jos nepalietė, tik laukė, paprasčiausiai jos link ištiesęs ranką.

Kol ji ištiesusi padavė savąją.

Vos po kelių dienų viskas Netės pasaulyje apvirto aukštyn kojomis, kai ji apsigyveno kartu su Bredebre darbą gavusia pora.

Vos atvykusi, ji tysojo lovoje laukdama prasidėsiančios vergystės. Laukdama šiurkščių žodžių ir išdavysčių, kurios, dingojosi, persekioja ją lyg šešėlis. Jaunoji Eriko Hanstholmo žmona Mariana ištempė ją iš jos kambario ir atsivedė į studiją, kur mostu parodė į lentą su abėcėle.

– Noriu, kad susikauptum, Nete. Užduosiu tau kelis klausimus. Neskubėk, galvok, kiek tik patinka, prieš atsakydama. Ar sutinki?

Netė žiūrėjo į raides. Ilgai netruks ir pasaulis sugrius, nes ji pernelyg gerai žino, kas dabar bus. Abėcėlė buvo jos prakeiksmas dar nuo kaimo mokyklos laikų. Smūgiai rykšte per šlaunis, smūgiai liniuote per krumplius įsirėžė visiems laikams. Kai ši moteris, dabar stovinti priešais, sužinos, kad Netė geriausiu atveju pažįsta ketvirtadalį abėcėlės raidžių ir juo labiau nesugeba prasmingai jų jungti, ji ir vėl bus pasmerkta grįžti į purvą, kur, visuotine nuomone, jai ir priklauso būti.

Netė įtempė lūpas.

– Norėčiau, ponia Hanstholm. Bet negaliu.

Jos akimirką žvelgė viena į kitą tylėdamos. Netė svarstė, kada pasipils smūgiai, tačiau Mariana Hanstholm tik šypsojosi.

– Pasitikėk manimi, brangioji. Tu gali, tiktai dar ne taip puikiai. Ar gali man pasakyti, kurias iš šių raidžių pažįsti? Šitaip labai mane pamaloninsi.

Netė suraukė kaktą. O kai nieko daugiau nenutiko, tik priešais stovinti moteris padrąsinamai šypsojosi, Netė nenoromis žengė prie lentos.

– Šitą pažįstu, – pasakė. – Tai „N“, kaip Netė.

Ponia Hanstholm suplojo rankomis ir nusijuokė.

– Ką gi, tai pradžia, ką pasakysi? – šūktelėjo ji, pašoko ant kojų ir apkabino Netę. – Mes jiems parodysim, palauk ir pamatysi.

Apglėbta tų šiltų rankų, Netė pradėjo drebėti, tačiau Mariana Hanstholm tvirtai ją laikė ir šnibždėjo į ausį, kad dabar viskas bus geriau. Netė sunkiai galėjo patikėti tuo, kas vyksta. Ji nepaliovė drebėjusi, o galiausiai pravirko.

Tą akimirką išgirdęs šurmulį įėjo Erikas Hanstholmas ir iš karto regimai susijaudino pamatęs ašarojančią Netę, taip tvirtai įsikibusią į jo jauną žmoną.

– Tai gerai, Nete. Tau reikia išsiverkti. Išliek viską, nes nuo šiandien tau nebereikės kęsti skausmo, – tarė jis. Tada jis tyliai sušnibždėjo žodžius, kurie nuo tos akimirkos ištrėmė iš jos gyvenimo visą patirtą blogį.

– Esi šaunuolė, Nete. Niekada to nepamiršk: esi šaunuolė.

Vieną 1961-ųjų rudens dieną prie Bredebro vaistinės Netė susidūrė su Rita. Naujienos pasipylė dar Netei nespėjus sureaguoti į netikėtą jų susitikimą.

– Sprogės namus uždarė, – tarė Rita ir nusijuokė dėl staigaus Netės sutrikimo.

– Daugumą iš mūsų įdarbino, dirbam už pragyvenimą ir maistą, taigi tuo požiūriu niekas nepasikeitė. Pluši nuo aušros iki sutemų, ir nėra nė erės parodyti. Merginos jau pavargo nuo šito, Nete.

Netė linktelėjo. Ji žinojo apie tai. O tada pabandė pažiūrėti Ritai į akis. Buvo sunku. Ji nemanė, kad dar kada ją pamatys.

– Ką tu čia veiki? – pagaliau pasiteiravo, nebūdama tikra, ar nori žinoti.

– Dirbu pieninėje už dvidešimties kilometrų. Pija, ta sena kekšė iš Orhuso, irgi tenai. Ariame kaip jaučiai nuo penktos ryto iki vėlumos. Apgailėtina. Todėl aš pabėgau ir atėjau paklausti, ar važiuosi su manim?

Mintis buvo visiškai svetima. Netė net nenorėjo klausytis. Viskas jos viduje sustojo pamačius Ritą. Kaip ji drįsta čia ateiti po to, ką padarė? Jei ne Ritos pavydas ir savanaudiškumas, gal viskas būtų susiklostę kitaip.

Netė būtų pabėgusi iš salos ir vis dar galėtų turėti vaikų.

– Nagi, mergyt, nešdinamės, tik mes abi. Velniop viską. Prisimeni mūsų planus? Pirmiausia Anglija, paskui Amerika. Ten, kur mūsų niekas nepažįsta.

Netė nusigręžė.

– Iš kur sužinojai, kur aš esu?

Rita nusijuokė sausu, gerkliniu juoku, kuris bylojo apie ilgus rūkymo metus.

– Nejau manai, kad Gitė Čarlz tavęs neseka, kvaiša tu? Ta karvė mane dieną naktį kankino, erzino tuo, kaip susiklostė tavo gyvenimas laisvėje.

Gitė Čarlz! Netei kumščiai susigniaužė išgirdus tą vardą.

– Čarlz! Kur ji dabar?

– Nežinau. Apsireiškia tik tada, kai jai ko nors prireikia, – pasigirdo Ritos atsakymas.

Netė akimirką ją tyrė. Jau buvo mačiusi, ką sugeba Rita. Matė, kaip ji naudoja medines skalbimo žnyples kankinti merginoms, kurios nesumoka už cigaretes, daužo jas iki nualpimo ir stengiasi, kad mėlynės būtų matomos tik nusirengus.

– Noriu, kad eitum sau, Rita, – tarė ji santūriu balsu. – Nebenoriu tavęs matyti, supranti?

Rita pakėlė smakrą ir pažvelgė žemyn.

– Taigi dabar aš tau nepakankamai gera, taip? Tu, kekšyte.

Netė ryžtingai linktelėjo. Gyvenimas išmokė ją laikytis dviejų visuotinių tiesų. Pirmoji buvo jos brolio pastebėjimas apie dvi žmonių rūšis: patinus ir pateles. Kita – žmogaus gyvenimas yra nuolatinis balansavimas, ėjimas siauručiu taku virš gundymų bedugnės, o nuklydus nuo tiesos kelio pasekmės neišmatuojamos.

Tą akimirką Netė gundėsi panaudoti savo kumščius, kad nušluotų vypsnį nuo Ritos marmūzės, tačiau šiai pagundai atsispyrė. Jei kas nors ir kris į bedugnę, tai ne ji.

– Saugok save, Rita, – tarė ji nusisukdama. Tačiau Rita dar nebuvo baigusi.

– Palauk, – sviedė ji, griebdama Netę už rankos ir nužvelgė dvi išsigandusias namų šeimininkes, kurios ėjo pro šalį su pirkinių krepšiais.

– Žiū, štai dvi kekšės iš Sprogės, kurios už dešimt kronų gerai iškruš jūsų vyrus, o šita pati blogiausia, – rėkė ji, skaudžiai griebdama Netę už skruostų ir prievarta atsukdama jos veidą į dvi apstulbusias moteris. – Gerai įsižiūrėkite į šitą. Nemanote, kad jūsiškiai mieliau užguls ją nei dvi tokias stipenas kaip jūs? Ji gyvena šiame mieste, todėl, jumis dėta, pasisaugočiau!

Rita prisimerkusi atsigręžė į Netę.

– Tai ar eini su manimi, ar ne? Jei neisi, stovėsiu ir rėksiu čia kaip be galvos, kol atvažiuos policija. O tai tikrai nepalengvins tau gyvenimo, tiesa?

Kai vėliau pasigirdo beldimas į kambario duris, ji sėdėjo verkdama. Įėjo jos globėjas.

Jo veidas buvo liūdnas ir jis ilgai tylėjo.

Dabar jis lieps man išvažiuoti, galvojo Netė. Būsiu išsiųsta į šeimą, kuri pajėgs mane atskirti nuo normalių žmonių. Į šeimą, kuri nebus apgėdinta, nes net nežino, kas yra gėda

Erikas Hanstholmas atsargiai uždėjo ranką ant jos plaštakos.

– Nete, noriu, kad žinotum: žmonės mieste tekalba apie tai, kaip tu sugebėjai išsaugoti savo orumą. Jie matė, kaip tu gniaužei kumščius. Tačiau nesmogei. Tu kovojai žodžiais, ir už tai esi verta pagyrimo.

– Bet dabar visi žino, – tarė Netė.

– Žino ką? Vienintelis dalykas, ką jie žino – kad tu atsilaikei ir pasakei: „Vadini mane šliundra? Žinai ką, Rita? Kai kitą kartą supainiosi mane su savo dvyne seserimi, manau, čia susirinkę žmonės mielai parodys tau kelią iki artimiausios optikos. Nešdinkis ir nebegrįžk, nes aš iškviesiu policiją. Supratai?“ – Erikas linktelėjo. – *Štai* ką jie žino, Nete. O tai yra nuopelnas.

Jis žvelgė į ją ir šypsojosi tol, kol ir ji pradėjo šypsotis.

– Dar vienas dalykas, Nete. Turiu tau šį tą.

Jis ištiesė ranką iš už nugaros.

– Štai, – tarė, ir padavė jai pažymėjimą, parašytą didžiosiomis raidėmis. Ji lėtai perskaitė, žodis po žodžio:

„Nė vienas, kuris geba tai perskaityti, negali būti vadinamas neraštingu“, – buvo parašyta.

Jis suspaudė jos ranką.

– Pasikabink jį ant sienos, Nete. Kai perskaitysi visas knygas mūsų knygų spintoje ir atliksi visas matematikos užduotis, kurias atliekame su kurčiaisiais, išsiųsim tave į vidurinę mokyklą.

Laikas prabėgo beveik nepastebimai. Vidurinė mokykla, technikos koledžas, laborantės specialybė, darbas *Interlab*, vedybos su Andreasu Rouzenu. Nuostabi praeitis, kurią Netė laikė tarsi antru gyvenimu. Laiką iki Andreaso ji nužudė gerokai anksčiau, o dabar sėdi savo bute su dar keturiais sąžinę slegiančiais lavonais.

Kai pašalinsiu Gitę, prasidės mano trečiasis gyvenimas, – pagalvojo ji.

Tą akimirką suzvimbė telefonspynė.

Kai Netė atidarė duris, pamatė priešais stovinčią Gitę – laiko apgadintą marmuro koloną, bet vis dar gražią, elegantišką kaip visada.

– Dėkoju, kad pakvietei mane, Nete, – be jokios pauzės tarė ir įsmuko vidun tarsi gyvatė į triušio olą. Stovėdama vestibiulyje Gitė apsidairė, padavė Netei apsiaustą ir nuėjo į svetainę. Kiekvienas sidabrinis šaukštelis buvo užfiksuotas, kiekvieną paveikslą ant sienos įvertino žvitri Gitės akis.

Galiausiai ji atsisuko į šeimininkę.

– Siaubingai gaila girdėti apie apgailėtiną tavo būklę, Nete. Ar tau vėžys?

Netė linktelėjo.

– Ir nieko neįmanoma padaryti?

Netė vėl linktelėjo. Ruošėsi pasiūlyti Gitei atsisėsti ir visiškai nesitikėjo to, ką iškrėtė jos viešnia.

– Ne, ne, tu pailsink kojas, Nete. Aš viskuo pasirūpinsiu. Kaip matau, užplikei arbatos. Leisk, įpilsiu tau puodelį.

Ji nuvairavo Netę prie sofos ir atsisuko į bufetą.

– Ar tau įdėti cukraus? – pasiteiravo ji.

– Ne, man ne, – vėl atsistojo Netė. – Paruošiu karštos arbatos, ši iki dabar jau ataušo. Plikiau ją ankstesniam svečiui.

– Ankstesniam svečiui? Nori pasakyti, buvo kitų? – Gitė smalsiai į ją sužiuro, o paskui vis tiek įpylė arbatos, nepaisydama prieštaravimo.

Staiga Netė visiškai sutriko ir nebežinojo, ko griebtis. Kodėl Gitė kamantinėja? Ar ji įtaria, kad kažkas negerai? Netė matė ją ateinant nuo „Paviljono“, todėl rizika, kad bus susidūrusi su kuriuo ankstesniu svečiu, tikrai maža.

– Taip, prieš tave buvo pora kitų. Tu paskutinė.

– Supratau, – ji padavė Netei arbatą ir įsipylė puodelį sau. – Ar mes pamaloninti tokiu pačiu būdu?

– Ne, ne visi. Beje, advokatas trumpam išlėkė. Keletas reikalų, kol krautuvių neuždarė, todėl, bijau, turėsi pakentėti. Ar labai skubi?

Klausimas sukėlė audringą juoko pliūpsnį. Tarsi skubėti būtų paskutinis dalykas pasaulyje, kurį Gitė įsivaizdavo.

Reikia kalbėtis, kol ji galiausiai leis įpilti arbatos man, pasakė sau Netė. Bet kaip? Ji rausė smegenis nepaisydama badančio migrenos skausmo, atrodė, tarsi kas ant galvos būtų užmaukšlinęs dyglių prikaišiotą šalmą.

– Taip sunku suprasti, kad tu ligonė, Nete. Metai tau visai nepakenkė, – maišydama arbatą pastebėjo Gitė.

Netė papurtė galvą. Kiek matyti, jos kai kuo panašios, ir žodis „nepakenkė“ neatrodė visiškai tinkamas apibūdinti tam, kaip metai su jomis elgėsi. Raukšlės, suglebusi oda ir žili plaukai seniai tapo jų išvaizdos dalimi. Ne, buvo akivaizdu, kad gyvenimas abiem nepraėjo be išbandymų.

Netė bandė prisiminti kartu saloje praleistą laiką. Buvo taip keista dabar, kai jų vaidmenys pasikeitė.

Jos kurį laiką kalbėjosi apie nieką, galiausiai Netė atsistojo, paėmė savo bei Gitės puodelius ir nuėjusi prie bufeto atsistojo nugara į viešnią, visai kaip kitus keturis kartus.

– Dar arbatos? – pasiteiravo.

– Ne, ačiū, man nebepilk, – atsiliepė Gitė. – Bet jei nori, pati pilkis, manęs nepaisyk.

Netė jos nepaisė ir vis tiek pripylė arbatos, pridėdama ir keletą ekstrakto lašų. Kiek kartų toje siaubingoje saloje Gitė Čarlz vaidino viršininkę? Ji padėjo puodelį ant stalo priešais Gitę sau dar neįsipylusi. Migrenos skausmas pulsavo ausyse. Pykino vien nuo arbatos kvapo.

– Ar neprieštarauji, jei pasikeisim vietomis, Gite? – paprašė, šleikštuliui kylant gerklėje. – Man siaubingai skauda galvą, bijau, neištversiu sėdėdama veidu į langą.

– Dar ir galvos skausmas? Vargšelė, – užjautė Gitė stodamasi, kol Netė stūmė per stalą jos puodelį.

– Jei atvirai, tai dabar ir kalbėti sunku, trumpam norėčiau užsimerkti.

Jos pasikeitė vietomis ir Netė užsimerkė, iš paskutiniųjų stengdamasi mąstyti. Jei buvusi kankintoja negers arbatos, ji bus priversta vėl pasinaudoti plaktuku. Pasiūlys kavos ir pasiims plaktuką. Stipriai tvos į sprandą o paskui sėdės ir lauks, kol atslūgs baisus galvos skausmas. Žinoma, bus kraujo, tačiau koks skirtumas, jei Gitė paskutinė? Nutempus kūną į kambarį prie visų kitų, bus galima amžinai plauti tapetus.

Ji išgirdo, kaip viešnia artinasi, tačiau nustebo pajutusi Gitės rankas ant kaklo ir pečių.

– Sėdėk ramiai, Nete. Aš puikiai tai darau, bet tu tikrai nepatogiai sėdi. Būtų kur kas geriau, jei sėdėtum ant kėdės, – pasigirdo balsas iš viršaus ir pirštai pradėjo gnaibyti bei maigyti Netės sprando raumenis.

Ji girdėjo netylantį balsą, bet žodžiai išplaukė. Tokius prisilietimus patyrė anksčiau visai kitokiomis aplinkybėmis. Jie žadino geismą, maloniai jausmingi, ir Netė neapsikentė.

– Verčiau liaukis, – tarė ji traukdamasi. – Kitaip galiu apsivemti. Leisk man trumpai ramiai pasėdėti. Išgersiu tabletę, ir netrukus viskas bus gerai. Gerk arbatą, Gite. Grįš advokatas, ir tada viską aptarsim.

Ji plyšelį atsimerkė. Jautė, kaip Gitė atitraukia rankas tarsi nusideginusi ar nukrėsta elektros. Juto, kaip viešnia apeina aplink stalą ir atsargiai atsisėda ant sofos šalia jos. Po akimirkos pasigirdo tylus į lėkštelę dedamo šaukštelio dzingtelėjimas.

Netė truputį atlošė galvą ir pro blakstienas šnairavo į Gitę, pakėlusią puodelį prie lūpų. Ji atrodė įsitempusi ir nesmagi, šnervės išsiplėtė uodžiant gėrimo aromatą. O tada staiga jos akys išsiplėtė, regis, visas organizmas sujudo apimtas įtarimų. Ji greitomis, veriamai nudelbė Netę ir dar kartą pauostė arbatą.

Kai padėjo puodelį, Netė lėtai atsimerkė.

– Ak, – tarė, mėgindama įvertinti, kas vyksta Gitės prote. – Jaučiuosi truputį geriau. Masažas buvo malonus, Gite. Tu labai šauni.

Dabar stokis, liepė sau. Stverk plaktuką, ir viskas bus baigta. Paskui pripilsi jai į gerklę formalino ir galėsi gultis.

– Man regis, reikia išgerti vandens, – tarė atsargiai stodamasi. – Nuo tablečių burna džiūsta.

– Kodėl tau negurkštelėjus arbatos, – atsiliepė Gitė, tiesdama savo puodelį.

– Ne, nemėgstu ataušusios arbatos. Geriau užkaisiu arbatinuką ir užplikysiu mums šviežios. Esu tikra, advokatas pasirodys bet kurią minutę.

Ji nuėjo į virtuvę, atsidarė spintelę, o kai lenkėsi pasiimti plaktuko, krūptelėjo nuo Gitės balso už nugaros.

– Jei tau įdomi mano nuomonė, Nete, nemanau, kad advokatas apskritai egzistuoja.

44

Lapkritis, 2010

Policijos komisariatas yra toks mechanizmas, kuriame net menkiausias krustelėjimas pačiame atokiausiame kampelyje yra fiksuojamas, tai skruzdėlynas, kuriame signalai perduodami nepaaiškinamai sparčiai. Ar pasprukti bando areštuotasis, ar dingsta įkalčiai, ar politikų nemalonę užsitraukia komisaras, ar rimtai suserga bendradarbis – naujiena pasiekia kiekvieną ausį.

Buvo viena iš tokių dienų. Įelektrinta. Lankytojai prie budėtojo stalo, energija kunkuliuojantis komisaro aukštas, knibžda patarėjų ir aukšto rango tarnautojų iš prokuratūros.

Karlas žinojo, kodėl.

Reikalo byla ir su ja susijusios buvo sprogios, o sprogmenys gali sprogti, nebent gausiai praskiedi vandeniu. Todėl viršuje buvo merkiamai šlapia.

Buvo ketinama iki dienos pabaigos sulaikyti maždaug keturiasdešimt žmonių. Kiekvienam įtariamajam reikia surasti tinkamų įkalčių. Kamuolys ritosi. Policijos pareigūnai, kurių vardai buvo Kurto

Vado sąraše, jau iškviesti kvotai. Jei informacija nutekėtų dar nepasirengus, užvirtų tikras pragaras.

Karlas žinojo, kad visuose skyriuose yra tinkamų tam darbui žmonių. Šitai jau ne kartą pasitvirtino. Kita vertus, jis lygiai taip pat neabejojo, kad net kruopščiai užmestame konkrečių ir svarių įkalčių tinkle atsiras skylių, pro kurias koks nors nusikaltėlis pajėgs ištrūkti. Tereikia galios, o žmonės, kuriuos jie gaudė, buvo stiprūs. Kas tie prisiekę samdomi žudikai, kas tas Kurto Vado šturmo būrys, kas ta minia pėstininkų? Jie nieko nereiškia, kaip bylojo patirtis. Reikia taikytis į strategus ir taktikus. Laukia valandų valandos kantraus policijos tyrimo, smulkios žuvelės atves prie stambių laimikių tiktai tada, jei tyrėjai pasistengs tinkamai atlikti savo darbą.

Tik dėl vieno dalyko Karlas nekantravo, ypač dabar. Pranešimai apie Asado būklę nesikeitė: pasiseks, jeigu jis išgyvens.

Kas išliktų kantrus?

Jis kurį laiką sėdėjo svarstydamas, kaip geriausia dirbti toliau. Jo akimis žiūrint, buvo susiję arba galėjo būti nesusiję du dalykai. Viena vertus, dingimai 1987-aisiais. Kita vertus, neteisybė, įvykdyta prieš daugybę moterų, ir Asado bei jo užpuolimas.

Rouzės pranešimas jį sutrikdė. Iki tol visos jų pastangos buvo sutelktos į Kurtą Vadą, kur Netė Hermansen atrodė tik auka, stebinantis, tačiau nepavojingas ryšys tarp dingusių asmenų. Tačiau po Rouzės išsakyto fakto visur įsižiebė įspėjamosios lempelės.

Kodėl, po velnių, Netė Hermansen melavo jam ir Asadui? Kodėl ji pripažino ryšį su visais dingusiais asmenimis, išskyrus Vigą Mogenseną, kai tiesa ta, kad jis yra atsakingas už visos nelaimingos, jos gyvenimą nužymėjusių įvykių grandinės pradžią: nepageidaujamas nėštumas, abortas, išprievartavimas, neteisėtas įkalinimas psichiatrinėje ligoninėje ir prievartinė sterilizacija.

Karlas buvo sutrikęs.

– Pasakyk Markusui Jakobsenui, kad pasieks mane mobiliuoju, – šūktelėjo jis budinčiam pareigūnui, kai pagaliau apsisprendė imtis veiksmų.

Kojos pačios nunešė į autoparką, tačiau Karlas greitai suprato klaidą. Velniava, tą prakeiktą mašiną atidavė Rouzei.

Jis dirstelėjo į geležinkelio stotį ir linktelėjo porai pareigūnų civiliais drabužiais, kurie kažkur mynė pėsčiomis. Tikrai, kodėl nepasivaikščiojus? Juk gali. Ką reiškia pora kilometrų vyrui pačiame jėgų žydėjime?

Sukoręs kelis šimtus metrų iki centrinės stoties, Karlas nejučiomis iškėlė ranką ir pasigavo taksi.

– Korso gatvės pabaiga, prie ežerų, – pasakė jis vairuotojui. Šurmuliavo miesto minia. Karlas atsigręžė per petį, bet negalėjo pasakyti, ar kas nors jį seka.

Detektyvas apčiuopė pistoletą. Šįkart neketino būti sučiuptas nusmauktomis kelnėmis.

Per telefonspynę senoji ponia atrodė nustebusi, bet pareigūno balsą ji atpažino, paprašė jo užeiti ir trumpai palaukti už durų.

Jis stovėjo kelias minutes, kol galiausiai durys atsidarė ir Netė Hermansen klostuotu sijonu, tvarkingai sušukuotais plaukais pakvietė jį vidun.

– Viliuosi, man atleisite, – tarė jis, nosimi fiksuodamas kvapą, kuris dar stipriau nei praėjusį kartą bylojo, kad ši moteris nėra iš tų, kurios linkusios gana dažnai vėdinti kambarius. Jis peržvelgė visą koridorių. Danga prie knygų lentynos tolimajame gale buvo susigarankščiavusi – tikriausiai atsikabino, kur pritvirtinta.

Karlas pasuko svetainės link. Tai buvo ženklas, kad jis neketina greitai išeiti.

– Atsiprašau, kad atėjau jūsų trukdyti be tinkamo įspėjimo, ponia Hermansen. Tiktai iškilo pora klausimų, kuriuos labai norėčiau su jumis aptarti.

Ji linktelėjo ir įsivedė jį vidun, reaguodama į staigų takštelėjimą iš virtuvės, garsą, kuris Karlo namuose reiškė, kad užvirė vanduo.

– Užplikysiu mudviem puikios arbatos, – tarė ji. – Vis tiek jau beveik laikas.

Karlas pakėlė galvą.

– Jei nesunku, labiau norėčiau kavos, – tarė jis, prisiminęs skystą Asado degutą, kurį nors kartą su džiaugsmu priimtų. Mintis, kad gali nebesulaukti tokio pasiūlymo, tiesiog gniuždė.

Po dviejų minučių moteris stovėjo jam už nugaros prie bufeto svetainėje ir pylė *Nescafe*.

Ji šypsodamasi padavė puodelį, įsipylė sau arbatos, o tada atsisėdo veidu į jį, rankas susidėjusi skreite.

– Taigi, kuo galiu padėti? – pasiteiravo ji.

– Ar prisimenate, kai pastarąjį kartą čia lankiausi, kalbėjomės apie dingusius asmenis, ir aš paminėjau Vigą Mogenseną?

– Tikrai prisimenu, – nusišypsojo ji. – Gal man ir septyniasdešimt treji, bet proto dar nepamečiau.

Karlas nusišypsojo atsakydamas.

– Jūs sakėte, kad jo nepažįstate. Gal apsirikote?

Ji truktelėjo pečiais. Kur link jis suka?

– Jūs pažinojote visus kitus, kas nė kiek nekeista atsižvelgus į aplinkybes: Niorvigą, advokatą, gynusį Kurtą Vadą nuo jūsų pateiktų kaltinimų; savo pusbrolį Tagą; Gitę Čarlz, prižiūrėtoją iš Sprogės namų; Ritą Nielsen, buvusią ten tuo pat metu kaip ir jūs. Akivaizdu, jokios naudos, jei būtumėt tai neigusi.

– Ne, žinoma, ne. Kodėl turėčiau? Nors tikrų tikriausiai atrodo, kad pernelyg daug sutapimų vienu metu.

– Ir vis dėlto vieno iš tų dingusių žmonių jūs visiškai nepažinojote. Šitaip man pasakėte. Darau prielaidą, kad šitaip elgdamasi tikėjotės, jog mes nukreipsim dėmesį kitur.

Jokios reakcijos.

– Kai praėjusį šeštadienį buvom užsukę, pasakiau, kad mes apklausėme Kurtą Vadą. Dėl to tikriausiai pagalvojote, kad nesate įtariamoji. Bet žinot ką, Nete? Dabar mes žinome, kad mums melavote. Jūs pažinojote Vigą Mogenseną, iš tikrųjų net gana gerai. Jis buvo kaltas dėl visų jūsų nelaimių. Turėjote su juo santykių ir pastojote, dėl to atsidūrėte Kurto Vado, atlikusio nelegalų abortą, rankose. Tai žinome iš paties Kurto Vado įrašų, todėl dabar galiu pranešti, kad esate mūsų įtariamoji.

Jis tikėjosi, kad šioje vietoje ji įsitemps, gal net palūš ir pravirks. Tačiau ji tik truputį atsilošė kėdėje, gurkštelėjo arbatos ir pamažu pasukiojo galvą.

– Na, ir ką gi aš turėčiau pasakyti? – atsiliepė ji. – Apgailestauju, kad nepasakiau jums visos tiesos. Tai, ką jūs sakote, žinoma, yra tiesa. Aš pažinojau Vigą Mogenseną. Dar daugiau, jūs teisingai darote prielaidą, kad neturėjau pasirinkimo, tik tvirtinti, jog jo nepažįstu.

Ji žvelgė į jį akimis, jau praradusiomis blizgesį.

– Tikra tiesa yra ta, kad aš su tais dingimais neturiu nieko bendra, bet, nepaisant to, kaip jūs ir tvirtinate, jutau, kad viskas sukasi prieš mane. Ką dar galėjau daryti, jei ne stengtis nukreipti jūsų dėmesį. Galiu jus patikinti, kad aš dėl nieko nekalta ir neturiu visiškai jokio supratimo, kas nutiko tiems nelaimėliams.

Ji su pasidygėjimu atsiduso, tarsi pabrėžtinai, tada mostelėjo į Karlo puodelį.

– Gerkite savo kavą ir dar kartą viską man paaiškinkite. Ir nieku gyvu neskubėkite.

Karlas susiraukė. Netė Hermansen, kaip jos amžiaus moteris, buvo neįtikėtinai pasitikinti. Ji nė nestabteli pagalvoti, atrodė, beveik niekuo neabejoja. Puikiai sudėti sakiniai ir jokių klausimų. Viskas tarsi savaime suprantama; *dar kartą man paaiškinkite.*

Kam to reikia? Kodėl jis turėtų neskubėti? Ar ji ketina jį suklaidinti, nukreipti dėmesį? Ar taip? Kodėl ji vertė jį šitiek laiko stypsoti už durų? Ar kažkam skambino? Kam nors, kas padėtų jai ištrūkti?

Karlas negalėjo suprasti, gal ji sujungė jėgas su savo aršiausiu priešu Kurtu Vadu?

Atrodė, kyla aibė klausimų. Tik jis dar tiksliai nežinojo, kokių.

Karlas pasikasė smakrą.

– Ar neprieštarautumėte, jei apieškočiau jūsų butą, Nete?

Šįkart jos žvilgsnis atrodė truputį sutrikęs. Menkas, kone nepastebimas atotrūkis nuo dabarties. Šimtus kartų Karlas buvo tai matęs, ir tai jam pasakė kur kas daugiau nei žodžiai.

Dabar ji pasakys: „Ne."

– Ką gi, jei reikia. Esu tikra, pasidairinėjęs nepadarysite žalos. Jei tik nepaliksite netvarkos.

Ji stengėsi atrodyti kukli, bet nesisekė.

Karlas palinko pirmyn.

– Tokiu atveju, manau, pasidairinėsiu. Tačiau privalau jums pranešti, kad jūs pati davėte man leidimą apieškoti visą nuosavybę, kiek matysiu esant reikalinga dėl tyrimo. Būsiu kruopštus, todėl kurį laiką užtruks. Kad žinotumėte.

Ji nusišypsojo.

– Gerkite kavą. Iš jūsų kalbos atrodo, kad jums stinga energijos. Butas nemažas, tai, esu tikra, irgi suprantate.

Karlas nurijo gurkšnį. Skonis buvo baisus, ir jis vėl padėjo puodelį.

– Leiskite man paskambinti savo viršininkui ir tada paprašysiu jam patvirtinti, ką mes susitarėme, gerai?

Ji pritariamai linktelėjo, atsistojo ir nuėjo į virtuvę. Gal, vis dėlto, jai reikia susitelkti.

Karlas jau buvo tikras. Kažkas čia ne taip.

– Taip, labas, Liza, – tarė jis, kai į skambutį galiausiai buvo atsiliepta. – Noriu, kad sujungtum su Markusu...

Jis pajuto šešėlį už nugaros. Išsigandęs pasuko galvą.

Ir pamatė, kad jam į sprandą nutaikytas plaktukas, jau užsimota smūgiui.

45

Lapkritis, 2010

Kiaurą naktį, iki pat ryto jis laikė savo mylimąją už rankos. Spaudė, bučiavo ir glostė, kol atvyko laidojimo namų direktorius.

Kurtas virpėjo nuo emocijų, kai pakviestas į svetainę jis pamatė Beatą gulinčią karste sniego baltumo šilkuose, rankomis gniaužiančią nuotakos puokštę. Mėnesių mėnesius jis žinojo, kad ši diena ateis, ir vis tiek beveik negalėjo ištverti. Jo gyvenimo šviesa, jo vaikų motina. Štai ji guli, atsiskyrusi nuo pasaulio, atsiskyrusi nuo jo.

– Leiskite man trumpai pabūti vienam su ja, – paprašė jis ir nusekė akimis kostiumuotą laidotuvininką bei jo padėjėją, kol jie išėjo iš kambario ir uždarė duris.

Jis pasilenkė ir dar kartą paglostė jai plaukus.

– O, mano brangiausioji, – stringančiu balsu išlemeno Kurtas. Jis nusišluostė akis, tačiau ašaros tekėjo savaime. Atsikrenkštė, bet vis dar springo savo sielvartu.

Tada virš Beatos veido nubrėžė kryžiaus ženklą ir pabučiavo sustingusią kaktą.

Permetamame per petį krepšyje ant grindų buvo viskas, ko jam reikia. Dvylika 20 ml propofolio ampulių, trijų ampulių turinys jau sutrauktas į švirkštus. Tiek anestetikų pakaktų pribaigti penkiems ar šešiems žmogėnams. Tačiau Kurtas turėjo ir flumazenilio. Ar teks jį panaudoti, priklausys nuo aplinkybių. Kurtas buvo gerai pasiruošęs.

– Šiąnakt mes vėl susijungsime, mano meile, – sušnibždėjo jis ir atsitiesė. Pagal planą, turės mirti dar du, kol ateis jo eilė.

Jis laukė tik pranešimo.

Kur yra Karlas Mjorkas.

Su savo informatoriumi jis susitiko už dviejų pastatų nuo Netės namo Peblingo krantinėje. Tai šitas vyras sviedė akmenį į Hafezą al-Asadą.

– Pamaniau, kad jis visą kelią eis pėsčias, todėl paprasčiausiai sekiau iš paskos. Buvau kaip tik už jo, kol atėjom iki centrinės stoties, – pasakodamas jis atsiprašomai truktelėjo pečiais. – Ten puiki vieta stumtelėti ką po autobusu. Tačiau visiškai netikėtai jis atsidūrė taksi. Sėdau į kitą ir per atstumą jį sekiau, bet, kai pasukau už kampo, jis jau buvo pakeliui į pastatą.

Kurtas linktelėjo. Dar vienas idiotas, nesugebantis tinkamai atlikti darbo.

– Kiek laiko nuo tada, kai jis įėjo?

Vyras dirstelėjo į laikrodį.

– Valanda ir penkiolika minučių.

Kurtas pažvelgė į buto langus. Akivaizdu, ji tebegyvena čia nuo tada, kai prieš daugelį metų atsiuntė jam kvietimą. Ir kas galėtų ją

kaltinti? Namas įspūdingas, su patraukliu vaizdu, stovi beveik pačiame miesto gaudesio centre.

– Ar gavai man tą visraktį? – pasiteiravo jis.

– Taip, bet čia yra toks triukas. Leiskit, parodysiu.

Kurtas linktelėjo ir abu nuėjo prie priekinių durų, nors pagrindus jis išmanė.

– Čia cilindrinė spyna su šešiais strypeliais. Atrodo gana sudėtinga, bet taip nėra, – paaiškino vyras. – Galima daryti prielaidą, kad tokios pat rūšies spyna įstatyta ir buto duryse, sakyčiau, įrengiant telefonspynę, pakeitė visas spynas.

Vyras ištraukė nedidelį odos dėklą ir apsidairė. Išskyrus jauną porą, tingiai pėdinančią taku susikibus už rankų, aplinkui nieko nebuvo.

– Pirmiausia čia yra dinamometrinis raktas, – aiškino vyras, įkišdamas jį į spyną. – Nejudinkit jo, kol nenuspausit gaiduko. Įstatykite visraktį į rakto angą iki pat galo, tiesiai po strypeliais. Iš tikrųjų, juos galima net pajusti. Laikote adatą kampu šitaip, spaudžiate gaiduką ir judinate raktą, aišku?

Jis kelis kartus paspaudė visrakčio gaiduką, kartu judindamas ir raktą. Durys atsidarė beveik akimirksniu.

Vyras linktelėjo ir padavė Kurtui įrankius.

– Dabar jūs viduje. Ar susitvarkysite, ar norite, kad eičiau kartu?

Kurtas papurtė galvą.

– Nereikia, susitvarkysiu. Gali eiti namo.

Nuo dabar jis perims vadžias į savo rankas.

Laiptai buvo tušti. Išskyrus silpną televizoriaus garsą niekas nerodė, kad pastate dar kas nors būtų.

Kurtas priglaudė ausį prie Netės durų tikėdamasis išgirsti viduje balsus, bet buvo tylu. Jis įkišo ranką į krepšį ir ištraukė du švirkštus. Patikrinęs, ar adatos vietoje, įsimetė juos į apsiausto kišenę.

Pirmasis bandymas su visrakčiu nepavyko. Kurtas prisiminė pamokymus ir pamėgino dar kartą.

Nepaisant amžiaus, spyna buvo gana tvirta, tačiau vis judindamas adatą ir spaudydamas gaiduką pagaliau pajuto, kad cilindras sukasi. Kurtas atsargiai nuspaudė durų rankeną alkūne, ir durys atsidarė.

Šnerves užgulė keistas pelėsių tvaikas. Tarsi suplėkusių knygų ar seno bufeto, kuris nebuvo atidarytas metų metus. Seni drabužiai ir kandžių kamuoliai. Sendaikčių krautuvė be pirkėjų.

Priešais jį driekėsi ilgas koridorius su šoninėmis durimis. Gale buvo tamsu, bet šviesa sklido iš dviejų artimiausių kambarių. Sprendžiant iš šalto mirguliavimo, jam iš dešinės buvo virtuvė, apšviesta dienos šviesos lempos, o šiltas švytėjimas kairėje, labiausiai tikėtina, sklido nuo daugybės kaitrinių lempučių, kokios Europos Sąjungoje šiuo metu uždraustos.

Kurtas žengė į koridorių, padėjo ant žemės krepšį ir kišo ranką į kišenę pasiimti švirkšto.

Jeigu jie abu čia, pirmiausia reikia pasiekti Karlą Mjorką. Greitas dūris į kaklo veną, ir per sekundę jo neliks. Jei jis pradėtų grumtis, teks besti adatą tiesiai Mjorkui į širdį, nors tokiam pasirinkimui jis buvo mažiausiai linkęs. Mirtis būtų per staigi, o Kurtui reikėjo informacijos. Paklydusios informacijos, kuri gali padaryti nepataisomą žalą Tyrumo partijai ir galiausiai sunaikinti gyvybiškai svarbų *Reikalo* darbą.

Netė planavo kažkaip jam atkeršyti, šituo jis beveik neabejojo. Viskas sutapo. Kadaise – keistas kvietimas, o dabar Karlas Mjorkas. Gyvybiškai svarbu kartą ir visiems laikams išsiaiškinti, ar šiame bute

kas nors kelia grėsmę jo gyvenimo darbui. Kai jis turės tuodu valdžioje, jie prabils. O informacija, kurią jie pateiks, bus panaudota organizacijai.

Jis išgirdo garsus kambaryje kairėje. Lengvą šlepsėjimą, kuris tikrai negalėjo būti Karlo Mjorko sudėjimo vyro. Kurtas žengė pirmyn. Išdygęs priešais, jis dirstelėjo per išsigandusios moters petį ir greitomis apžvelgęs svetainę įsitikino, kad ji tuščia.

– Labas vakaras, Nete, – tarė atsisukęs ir stebeilydamasis tiesiai jai į veidą. Jos akys buvo tamsesnės, nei jis prisiminė, pilkos ir blausios. Nebe tokia žvitri, bruožai nė iš tolo nebe tokie gražūs ir kampuoti, kaip anksčiau, proporcijas pakeitė laikas. Tik to ir reikėjo tikėtis.

– Atsiprašau, kad šitaip įsibroviau pas tave, bet durys buvo atdaros ir aš pasinaudojau laisve. Esu tikras, neprieštarauji. Žinoma, aš beldžiausi, bet tu tikriausiai negirdėjai.

Ji lėtai papurtė galvą.

– Mudu seni draugai, tu ir aš, argi ne, Nete? Kurtas Vadas visada laukiamas tavo namuose, argi ne, Nete?

Jis nusišypsojo, o ji sutrikusi stebeilijo į jį. Paskui jis atidžiau apžiūrėjo kambarį. Regis, nieko neįprasta, išskyrus du puodelius ant stalo, o Karlo Mjorko niekur nematyti. Kurtas sutelkė žvilgsnį į puodelius. Vienas beveik pilnas. Juoda kava, kone iki kraštelių, kitas pustuštis.

Kurtas žengė arčiau stalo beveik tikras, kad Netė liks vietoje. Jis ištiesė ranką ir paėmė pirmąjį puodelį. Kava buvo greičiau drungna nei karšta.

– Kur Karlas Mjorkas? – pasiteiravo jis.

Ji atrodė išsigandusi. Tarsi Mjorkas slėptųsi kur kampe, juos stebėdamas. Jis dar kartą apsidairė kambaryje.

– Kur jis? – pakartojo.

– Visai neseniai išėjo.

– Ne, neišėjo, Nete. Būtume matę jį išeinantį iš pastato. Todėl dar kartą tavęs klausiu, kur jis? Būtum išmintingesnė, jei man atsakytum.

– Jis išėjo galiniais laiptais. Nežinau, kodėl.

Kurtas akimirką stovėjo ramiai. Ar Mjorkas pastebėjo jo šešėlį? Ar jis visą laiką žengia vienu žingsniu priekyje?

– Parodyk man galines duris! – paliepė jis, rodydamas, kad ji vestų.

Moteris prisidėjo ranką prie krūtinės ir nenoromis pirma žengė į virtuvę.

– Štai, – pasakė, mostelėjusi link durų kampe, aiškiai sunerimusi. Tam tikra prasme Kurtas suprato, kaip ji jaučiasi.

– Taigi jis išėjo pro čia, tikrai? Vadinasi, patraukė į šoną visus šituos butelius, daržovių krepšį ir šiukšlių maišą, o paskui prieš išeidamas vėl viską sudėjo į vietas? Apgailestauju, Nete, bet, man regis, netikiu tavimi.

Uždėjęs rankas ant pečių jis staigiai ją apsuko. Ji nudelbė žvilgsnį į grindis, ir nekeista. Apgailėtina maža kalė apsigimusi melagė. Visada tokia buvo.

– Kur Karlas Mjorkas? – pakartojo jis, traukdamas iš kišenės švirkštą. Nuėmęs apsaugą, pridėjo adatą jai prie gerklės.

– Jis nulipo žemyn galiniais laiptais, – sušnibždėjo jinai.

Tada jis bedė adatą jai į kaklą ir paspaudė stūmoklį iki pusės.

Po kelių sekundžių moteris pradėjo siūbuoti ir susmuko kaip skudurinė lėlė.

– Taigi dabar turiu tave, Nete Hermansen. Jeigu nori ką nors išpažinti, patikinu, tai liks tarp mudviejų. Ar mane supratai?

Jis paliko ją gulėti sudribusią ant grindų, o pats grįžo į koridorių, kur trumpai pastovėjo klausydamasis menkiausio garso, bet ko,

kas sužadintų jo budrumą. Kvėpavimo, sugirgždėjusios grindlentės, prislopintų judesių. Nieko. Jis grįžo į svetainę. Kadaise būta dviejų kambarių, dabar sujungtų į vieną. Tai lengva pamatyti žvelgiant į gipso lipdinius, puošiančius lubas. Štai tame tolimojo kambario kampe anksčiau buvo durys į koridorių. Apskritai butas atitiko Netės amžiaus ir padėties moterį. Nei pernelyg pasenęs, nei itin modernus. Senelio laikrodis su tabaluojančia švytuokle šalia CD grotuvo. Šiek tiek klasikinės muzikos, vienas ar du populiaresni albumai, ne jo skonio.

Jis vėl įsistebeilijo į puodelius ant stalo, o paskui atsisėdo. Bandė įvertinti, kas galėjo nutikti Karlui Mjorkui ir ką turėtų daryti, kad vėl jį surastų. Galiausiai jis paėmė puodelį ir išgėrė kavą. Kava buvo itin karti, todėl pasibjaurėjęs padėjo puodelį.

Kurtas įkišo ranką į kišenę ir išsitraukė saugųjį mobilųjį. Galbūt turėtų nusiųsti žmogų į policijos komisariatą pažiūrėti, ar Mjorkas kažkokiais keistais ir nepaaiškinamais būdais atsidūrė tenai. Jis pažvelgė į laikrodį. O gal reikėtų pasiųsti žmogų prie Mjorko namų Alerode? Jau vėlu.

Kurto galva trumpam nusviro. Jis jautėsi išsekęs. Amžius daro savo. O tada pastebėjo mažutę dėmelę geltonai raudoname rašte prie kojų. Ji atrodė šviežia.

Keista, – pagalvojo jis ir įbedė rodomąjį pirštą, kad patikrintų, ar dėmė sausa.

Drėgna.

Jis sutrikęs spoksojo į savo piršto galiuką mėgindamas suvokti, kas vyksta.

Iš kur ant Netės Hermansen kilimo šviežias kraujas? Kas atsitiko? Ar Mjorkas vis dar čia?

Staiga jis atsistojo, nudrožė į virtuvę ir įsmeigė akis į ant grindų tysančią Netę. Pajuto, kaip džiūsta burna, o tada staiga pradėjo py-

kinti. Jis pasitrynė skruostus, tiesiai iš čiaupo išgėrė vandens ir atsirėmęs į bufetą sudrėkino kaktą. Nereikia stebėtis, kad siaubingos praėjusios dienos ir nakties valandos dabar atsiliepia.

Jis susitelkė, išsiėmė kitą švirkštą su propofoliu ir prieš dėdamas į kišenę jį paruošė. Jei prireiks, galės įbesti į užpuoliką per sekundę.

Kurtas atsargiai išėjo į koridorių, lėtai pradėjo juo eiti ir atsargiai atidarė pirmas duris, kur rado tik nepaklotą lovą ir netvarkingas batų bei apatinių krūvas.

Laukė kitos durys. Čia jis aptiko tikrą buvusio gyvenimo likučių lobyną: suknios, rankinės, apsiaustai. Viskas, ko visuomenės dama kadaise troško, sudėta ant lentynų, pakabinta ant kablių ir pakabų.

Čia nieko nėra, nusprendė jis uždarydamas iš paskos duris. Vėl pasijuto tas pykinantis salsvas kvapas, kurį užuodė vos įėjęs į butą, tiktai dabar stipriau, kur kas stipriau.

Kurtas stabtelėjo uosdamas orą. Juslė nuvedė jį link knygų spintos tolimajame koridoriaus gale. Keista, ji buvo pusiau tuščia. Keletas senų *Readers Digest* leidimų ir keli seni savaitraščiai, kitaip tariant, nieko, kas galėtų būti tokio kvapo šaltinis.

Kurtas žengė arčiau ir įkvėpė giliau. Tvyrojo sunkiai apibūdinamas, lengvas dvelksmas ore, tarsi nuo vakarykščių pietų užsilikęs žuvies ar kario kvapas.

Tikriausiai kur nors už apkaltų lentelių nustipusi pelė, kas dar galėtų būti?

Apsisukęs toliau tyrinėti svetainės jis suklupo ir vos neparkrito.

Dirstelėjęs, už ko užkliuvo, pastebėjo kiliminės dangos klostę. Keistu kampu susigarankščiavusi. Tarsi kilimą būtų sustūmusios atidaromos durys. Be to, viduryje buvo kraujo. Ne seno, sukrešėjusio kraujo, o tamsiai raudono, šviežio.

Jis dar kartą atsisuko į knygų spintą ir vėl pažiūrėjo į kilimą.

Tada už vieno krašto suėmė knygų spintą ir atitraukė nuo sienos. Ji nebuvo sunki. Vyras žvelgė į duris, kurias slėpė spinta. Plokštės duris su skląsčiu.

Kurto širdis pradėjo daužytis. Jis jautėsi keistai susijaudinęs. Tarsi durys būtų simbolizavusios visą neleistiną, slaptą veiklą, kuri formavo jo, kaip suaugusiojo, gyvenimą. Visas niekada negimusių vaikų ir sužlugdytų gyvenimų paslaptis. Vaisius, kuriais jis didžiavosi. Dažną jo puikavimasis įžeistų, tačiau Kurtas jautėsi būtent šitaip. Priešais slaptas duris jis kažkaip nurimo, nors burna vis dar džiūvo ir sukosi galva.

Priskyręs visa tai nuovargiui vyras pakėlė skląstį. Jis nuslydo lengvai, o durys su trenksmu atšoko nuo vyrių. Ir vėl šnerves užgulė tas kvapas. Kurtas apibėgo akimis staktą ir pamatė, kad ji apkalta susidėvėjusiomis stiprios gumos juostomis. Jis stumtelėjo duris. Durys buvo sunkios, visiškai kitokios nei kitos buto durys, ir neatrodė, kad būtų seniai nevarstytos.

Staiga Kurto pojūčiai sukilo. Jis išsitraukė švirkštą.

– Mjorkai? – ištarė nesitikėdamas atsakymo.

Tada plačiai atidarė duris ir nuo to, ką pamatė, beveik sulinko keliai.

Čia buvo to kvapo šaltinis ir iš karto akivaizdi priežastis.

Jis stebeilijosi į atsivėrusį netikėčiausią reginį: nejudantį Karlo Mjorko kūną ant grindų ir groteskiškas mumifikuotas galvas su dulkėtais, trapiais plaukais, sudžiūvusiomis lūpomis ir pajuodusiais dantimis. Susitraukę, suplėkę kūnai, apvilkti puošniais drabužiais, sustingę veidai, laukiantys paskutinės vakarienės. Kurtas nebuvo matęs nieko panašaus. Žiojinčios akiduobės tuščiai spoksojo į krištolo taures ir stalo sidabrą. Permatoma oda dengė styrančius kaulus ir storas sausgysles. Išsiklaipę pirštai geltonais nagais ant stalo krašto. Rankos, kurios niekada daugiau nebesities.

Jis sunkiai nurijo seiles ir žengė į kambarį. Kvapas buvo bjaurus, nors nieku gyvu ne toks koktus kaip pūvančios mėsos. Dabar jis jį atpažino – prisiminė, kaip kartą atidarė stiklinę spintą su paukščių iškamšomis. Mirtis ir amžinybė viename.

Penkios mumijos ir dvi tuščios kėdės. Kurtas žvilgtelėjo į pirmą neužimtą vietą ir ant kortelės pamatė dailiai atspaustą vardą: NETĖ HERMANSEN. Nebuvo sunku įsivaizduoti, kam rezervuota antroji vieta. Vardas ant kortelės beveik neabejotinai bus jo.

Kokia ji pabaisa!

Jis pasilenkė, kad apžiūrėtų bejausmį Mjorko kūną. Plaukai ties smilkiniu ir pakaušis buvo ištepti krauju, vis dar srūvančiu iš žaizdos, galbūt jis vis dar gyvas. Jis pridėjo du pirštus prie policininko miego arterijos ir patenkintas linktelėjo: iš dalies todėl, kad Netė saugiai apvyniojo jo rankas ir kojas lipniąja juosta, iš dalies dėl to, kad pulsas buvo normalus. Taip pat ir kraujo jis ne per daug neteko. Žinoma, smūgis bjaurus, tačiau vargiai daugiau nei lengvas sukrėtimas.

Kurtas vėl pažvelgė į tuščią vietą, skirtą jam. Kokia laimė, kad nekreipė dėmesio į anuometinį Netės kvietimą. Jis bandė tiksliai prisiminti, kada tai buvo, tačiau pasijuto plaukiojantis laike. Mažiausiai prieš dvidešimt metų. Nieko keista, kad svečiai atrodo pavargę.

Jis sukikeno iš savo juodojo humoro ir grįžo koridoriumi į virtuvę, kur tvirtai už pažastų suėmė be sąmonės gulinčią šeimininkę.

– Nagi, Nete, kelkis. Laikas tavo užsitęsusiam vakarėliui.

Jis nutempė ją į sandarųjį kambarį ir pasodino ant kėdės stalo gale, vietoje, kurią ji buvo rezervavusi sau.

Vėl pasijutęs prastai, senis pastovėjo giliai kvėpuodamas, paskui susikaupė, nuo priekinių durų atsinešė savo krepšį, žengė į kambarį ir uždarė duris. Su gydytojo atsainumu jis numetė krepšį ant stalo ir išsitraukė nenaudotą švirkštą bei flumazenilio ampulę. Kuklus dūris priešnuodžių ir Netė sugrįš į dabartį.

Ji sudrebėjo, kai jis spaudė stūmoklį, ir dvejodama atsimerkė, tarsi iš karto suvokdama, kad tikrovė bus pribloškianti.

Kurtas nusišypsojo ir paglostė jai skruostą. Po poros minučių ji bus pakankamai sąmoninga kalbėti.

– Ir ką gi mes darysim su Karlu Mjorku? – garsiai svarstė jis, dairydamasis po kambarį. – A, – pastebėjo. – Papildoma sėdynė, – jis mandagiai linktelėjo vaiduokliškai kompanijai ir iš kampo patraukė fotelį, ant kurio apmušalo buvo matyti tamsios dėmės.

– Ponios ir ponai, su džiaugsmu pranešu, kad tarp mūsų yra naujų svečių. Pasistengsim, kad jie pasijustų laukiami, – teatrališkai kalbėjo, vaizdingai keldamas fotelį ir statydamas jį greta Netės stalo gale.

Tada pasilenkęs kilstelėjo sunkų tyrėją, kuris sukėlė jam tiek rūpesčių, ir atvilkęs pasodino sunkenybę į vietą.

– Atsiprašau, – tarė, tiesdamas ranką per stalą ir atsiprašomai linksėdamas figūrai, kuri kadaise buvo vyras. – Regis, mūsų svečiui ne pro šalį atsigaivinti.

Jis pakėlė grafiną virš Karlo galvos, ištraukė kamštį ir apipylė jo kruviną galvą dvidešimties metų senumo vandeniu, kuris ant išblyškusio veido paliko spalvotas deltas.

46

Lapkritis, 2010

Karlas pradėjo gaiveliotis, bet ne iš karto. Pirmiausia pajuto vandenį ant veido, paskui skausmą, rėžusį kaukolę, skausmą alkūnėje ir dilbyje, kuriais sušvelnino smūgį. Jo galva nusviro į priekį, vis dar užmerktomis akimis. Jis užsnūdo, paskui vėl atgavo sąmonę ir pajuto didžiulį bendrą nepatogumą, kokio neprisiminė kada jautęs. Gerklė džiūvo, akyse plaukė vaizdai, sūkuriavo šviesos ir spalvų bangos. Jis jautėsi siaubingai. Pykino ir svaigo galva, bet tūkstančiai tylių balselių rėkte rėkė, kad atsimerkus bus dar blogiau.

O tada pasigirdo aiškesnis nei kiti balsai.

– Nagi, Mjorkai, susitelk.

Šitas balsas nepriklausė vietai, kurioje jis manėsi esąs.

Jis lėtai atsimerkė. Išskydusi apybrėža pamažu išryškėjo, ir staiga jis suprato spoksąs į mumifikuotą žmogaus lavoną prislopintame riksme pražiota burna.

Aiktelėjęs akimirksniu išsiblaivė, bet žvilgsnį vis dar reikėjo sutelkti akims lakstant nuo vieno susitraukusio lavono prie kito.

– Puiki draugija, nemanai, inspektoriau? – nugriaudėjo balsas viršuje.

Karlas mėgino pajudinti galvą, išmėginti kaklo raumenis, tačiau skausmas sustabdė. Kas čia, po velnių? Visur iššiepti dantys ir negyvi kūnai. Kur jis?

– Leisk man, – tarė balsas. Karlas pajuto, kaip kažkas jį griebia už plaukų ir nuožmiai truktelėjęs atlošia galvą. Dingojosi, lyg visi nervų galiukai vienu metu būtų pratrūkę rėkti.

Senis, į kurio veidą jis dabar įbedė akis, nelabai skyrėsi nuo lavonų prie stalo. Permatoma kaip pergamentas oda suvytusi, skruostų raudonis amžiams pradingęs, akys, kadaise tokios žvitrios, dabar palytėtos mirties. Praėjo tik viena diena, tačiau Kurtas Vadas buvo pasikeitęs.

Karlo galvoje kirbėjo klausimai. Ką jis čia veikia? Ar vis dėlto Vadas su Nete dirba sutartinai? Tačiau jis nesugebėjo ištarti nė žodžio.

O kodėl jam turėtų rūpėti? Kurto Vado buvimas – pakankamas atsakas.

– Sveikas atvykęs į vakarėlį, – tarė senis, blokšdamas Karlo galvą į šoną. – Kaip matai, Karlai, esi mūsų šeimininkės draugijoje. Ji netgi tebekvėpuoja, todėl esu tikras, šauniai praleisime laiką.

Karlas pažvelgė į Netės Hermansen veidą. Ji sėdėjo susmukusi, suglebusiais bruožais, prasižiojusi.

Jis akimis permetė jos kūną. Kaip ir jis, moteris lipniąja juosta buvo privyniota prie kėdės, kojos ir pėdos panašiai surištos.

– Tu nepatogiai sėdi, Nete, – tarė Kurtas Vadas, traukdamas lipniąją juostą. Pasigirdo plėšimo garsas, kai jis tvirtino jos rankas prie ranktūrių. – Nuostabu, geriausią kėdę pasilikau sau, – nusijuokė senis, sėsdamas į vienintelę tuščią.

– Ponai ir ponios! Leiskite man jus visus pasveikinti. Vakarienė paruošta. Gero apetito!

Jis pakėlė tuščią taurę ir iš eilės linktelėjo visiems susirinkusiems.

– Galbūt galėtum pristatyti mane savo svečiams, Nete? – paprašė, linktelėjęs į kaulėtą skeletą dulkėtu kandžių apgraužtu tvido švarku, kuris buvo pasodintas kitapus stalo. – Žinoma, supratau, kad čia Filipas, – jis pakėlė taurę. – Į sveikatą, senas bičiuli. Nereikia nerimauti, kai pasitarimų stalo gale sėdi Niorvigas, ar ne taip mes mėgdavom sakyti?

Jis parpliupo bepročio juoku. Karlas jautė, kad tuoj apsivems.

Kurtas Vadas atsisuko veidu į šeimininkę.

– Oi, brangioji Nete, ar jautiesi nekaip? Gal dar truputį flumazenilio? Tu tikrai atrodai ligota. Turėčiau pasakyt, mačiau tave geresnės būklės.

Ji kažką pašnibždomis atsakė, tačiau Karlas nesuprato. Atrodo: „Tai tu taip galvoji."

Vadas irgi, regis, nenugirdo, tačiau jo išraiška pasikeitė.

– Pakaks linksmybių. Kaip suprantu, visiems mums paruošei planą, Nete, o žvelgiant į tavo sumanymą, aš dar labiau džiaugiuosi, kad šiandien čia atsidūriau savo noru. Dabar bus taip: judu abu trumpai mane informuosit, kiek žinių apie mano darbą perdavėt pašaliniams. Tuo remdamasis aš sugebėsiu įvertinti žalos mastą ir sugalvosiu, kaip mano žmonės galės kurti tvarką ir atnaujinti tikėjimą mūsų misija.

Karlas apsnūdęs stebeilijo į jį, vis dar mėgindamas atgauti pojūčius. Stengėsi kvėpuoti kuo patogiau. Tačiau tik tada, kai pradėjo kvėpti per burnos kamputį, pajuto šiokį tokį palengvėjimą, labiau valdė keistus kūno pojūčius. Jis geriau jautė rijimą, sustingusį sprandą ir aptirpusį gomurį. Dabar galėjo kvėpuoti giliau.

– Išgama tu prakeiktas! – sviedė jis.

Vadas jį išgirdo, bet tik nusišypsojo.

– O, mes prabilom. Koks nuostabus pasikeitimas. Niekur neskubam, bet geriau pradėkim nuo tavęs, Karlai. – Jis pašnairavo į savo krepšį ant stalo. – Nevyniosiu į vatą. Ši naktis tau paskutinė. Nereikia nė sakyti, tai taikoma jums abiem. Tačiau, galiu jums pažadėt, jei bendradarbiausit su manim, mirtis bus neskausminga ir greita. Jei ne...

Jis įkišo ranką į krepšį ir ištraukė skalpelį.

– Ar reikia sakyti daugiau? Esu tikras, jums nereikia priminti, kad mano rankos pratusios laikyti šį instrumentą.

Netė vėl pabandė prabilti, tačiau, regis, vis dar buvo pernelyg sutrikusi.

Karlas susitelkė į skalpelį ir pamėgino susikaupti. Jis pasukiojo riešus po lipniąja juosta, tačiau juose nebuvo jėgos. Pabandė perkelti svorį kėdėje, tačiau jo kūnas, regis, nepajėgė net reaguoti. Vyras nežinojo, juoktis ar verkti.

Kas, po galais, man darosi? – klausė jis savęs. – Ar šitaip reiškiasi sukrėtimas? Ar tikrai?

Jis dirstelėjo kitapus stalo, į Kurtą Vadą. Ar tikrai senio nosies kalneliu mato tekant prakaitą? Ar iš nuovargio dreba jo rankos?

– Papasakok man, kaip jūs susiradote vienas kitą. Ar tu susisekei su policija, Nete? – Vadas nusišluostė kaktą ir nusijuokė. – Ne, spėju, kad ne. Juk tu, beje, pati turi, ką čia slėpti, tiesa? – Jis mostelėjo ranką į makabrišką vaizdelį. – Kas gi galėtų būti kiti šie apgailėtini žmogeliai, šie apgailėtini individai, su kuriais, tavo ketinimu, turėjau baigti savo dienas? Štai tas, pavyzdžiui? Kokios rūšies jis kirminas, smalsu?

Kurtas bedė pirštu į lavoną tiesiai priešais. Kaip ir kiti, jis buvo tvirtai apvyniotas lipniąja juosta, nors sėdėjo nebe taip tiesiai. Beformė asmenybė, kurio buvęs stambumas liko aiškiai matomas nepaisant prabėgusio laiko.

Kurtas Vadas nusišypsojo, ir tada staigiu judesiu griebėsi už gerklės, tarsi ketintų vemti tulžimi ar staiga nebegalėtų įkvėpti. Karlas būtų pasielgęs taip pat, jeigu jo rankos būtų laisvos.

Vadas kelis kartus atsikrenkštė ir vėl nusišluostė kaktą.

– Pasakyk man, kokius dokumentus gavai, Mjorkai. Ar mano archyve radai ką nors įdomaus? – Jis pakėlė skalpelį ir perrėžė staltiesę. Instrumentas buvo baugiai aštrus.

Karlas užsimerkė. Jis dar neketinimo pasitraukti, ir tikrai ne tokiu būdu. Bet, jeigu jo skaičius ištrauktas, buvo pasiruošęs išeiti su trenksmu. Vadui nepavyks iš jo išspausti daugiau, nei jis pats norės pasakyti.

– Vadinasi, renkiesi tylėti. Labai gerai. Kai baigsiu su jumis, paskambinsiu savo žmonėms ir nurodysiu jiems pašalinti jūsų kūnus, nors... – Vadas įsistebeilijo į erdvę priešais save ir kelis kartus giliai įkvėpė. Jis nesijautė visiškai gerai. Vyras atsisegė viršutinę marškinių sagą. – Nors būtų apmaudu sugadinti tokį šaunų sambūrį, – užbaigė.

Karlas nesiklausė. Jis buvo susitelkęs į kvėpavimą. Įkvėpdavo pro lūpų kamputį, iškvėpdavo pro nosį. Dėl to kambarys liovėsi taip greitai suktis. Jis jautėsi šūdinai ir skausmingai tai suprato.

Tada atsigavo Netė Hermansen. Staiga, netikėtai, pratrūko žerti.

– Tu išgėrei kavą! – tarė ji kimiai ir kone be garso, šaltai stebeilydamasi į kankintoją.

Senis akimirkai sustingo, tada nugurkė vandens ir kuo giliau įtraukė oro. Jis atrodė sutrikęs ir nestabilus, ir Karlas tiksliai žinojo, kaip jis jaučiasi.

Netė išleido kelis garsus, kuriuos galėjai palaikyti juoku.

– Kaip matau, ji vis dar veikia. Abejojau.

Senis nuleido galvą ir įsistebeilijo į ją veriamu žvilgsniu, kuris nereiškė nieko, tik silpnumą.

– Ko buvo kavoje, Nete? – pasiteiravo jis.

Jos atsakas buvo juokas.

– Paleisk mane ir pasakysiu, tačiau nesu tikra, kad tai padės.

Kurtas Vadas įkišo ranką į kišenę, išsitraukė mobilųjį ir surinko numerį nenuleisdamas nuo Netės akių.

– Tu man pasakysi, ko buvo kavoje, Nete, arba būsiu priverstas atlikti pjūvį. Supratai? Per labai trumpą laiką vienas mano žmonių pasirodys čia ir pristatys priešnuodžių. Pasakyk ir tave paleisiu, tada būsim atsiskaitę.

Jis akimirką pasėdėjo laukdamas, kol į jo skambutį atsilieps, uždarė telefoną, paskui paskambino dar kartą. Kai niekas neatsiliepė, jis pašėlo ir ėmė rinkti kitą numerį. Vėl nieko.

Karlas jautė, kaip įsitempia diafragma, jis aštriai įkvėpė oro, kuo giliau. Skausmas buvo triuškinantis, tačiau vėl iškvepiant kankinantys traukuliai liežuvyje atslūgo, o gerklės raumenys, regis, truputį atsileido ir jis pajuto palengvėjimą.

– Jei skambini savo prijaukintoms goriloms, ilgai teks laukti, – sviedė jis, žvelgdamas tiesiai Kurtui Vadui į veidą. Buvo akivaizdu, kad vyras neturi supratimo, apie ką jis kalba.

Karlas nusišypsojo. Sunku būtų nesišypsoti.

– Jie visi suimti. Toje jūsų saugykloje radome *Reikalo* narių sąrašą.

Šešėlis perbėgo Kurto Vado veidu. Jis sumirksėjo ir dukart nurijo, akys ėmė karštligiškai lakstyti po kambarį, arogancijos mina staiga dingo iš jo veido. Jis kelis kartus užsikosėjo, tada pakėlė galvą ir pažvelgė į Karlą užsidegęs neapykanta.

– Bijau, kad teks eliminuoti vieną iš tavo svečių, Nete, – suurzgė jis. – O kai tai padarysiu, tu man pasakysi, kuo mane apnuodijai. Supratai? Jis ištiesė savo ilgą, kaulėtą kūną ir atitraukė kėdę. Skalpelis tvirtai gulėjo jo rankoje, krumpliai buvo suspausti iki baltumo. Kar-

las nudelbė akis, nenorėjo suteikti savo skerdikui malonumo žiūrėti jam į akis, kai pradės pjauti.

– Kaip drįsti kreiptis į mane vardu? – pasigirdo kimus Netės balsas jam prie šono. – Nekenčiu familiarumo, Kurtai Vadai. Tu manęs nepažįsti. Tu visiškai manęs nepažįsti. – Ji kvėpavo netolygiai, tačiau balsas dabar buvo aiškus. – Prieš stodamasis, manau, turėtum deramai prisistatyti greta tavęs sėdinčiai damai, kaip džentelmenui pridera.

Senis spoksojo į ją tuščiomis akimis, tada atsisuko ir patikrino vardo kortelę. Jis papurtė galvą.

– Gitė Čarlz, bijau, vardas man negirdėtas.

– Tokiu atveju, galbūt turėtum atidžiau į ją įsižiūrėti. Pažiūrėk į ją, tu galvijau!

Karlas pakėlė galvą ir stebėjo, kaip Kurtas Vadas lėtai gręžia veidą link lavono, palinksta pirmyn ir pasisuka ant stalo, kad geriau įsižiūrėtų į moters bruožus. Jis sukumpusiomis rankomis suėmė mumijos galvą ir prisitraukė arčiau, pasigirdo sausas traškesys.

O tada ją paleido.

Lėtai jis vėl susmuko į kėdę, išsižiojęs, klaidžiojančiu žvilgsniu.

– Bet, čia N-n-netė, – sumikčiojo jis, staiga griebdamasis už krūtinės.

Tą akimirką jis tarsi prarado gebėjimą valdyti veido raumenis. Jo išraiška staiga pasikeitė, bruožai pasidarė beveik išsikreipę, pečiai susmuko, ir tai, kas liko iš Kurto Vado statuso ir pozos, visiškai žlugo.

Vyro galva nusviro, jis gaudė kvapą. O tada griuvo į priekį.

Jie sėdėjo tylomis ir stebėjo, kaip traukuliai malšta. Jis vis dar kvėpavo, kažin, kiek ilgai?

– Aš esu Gitė Čarlz, – atsisukusi į Karlą prisistatė moteris. – Vienintelis mano nužudytas žmogus prie šio stalo yra Netė Hermansen.

Ji arba aš, ir tai nebuvo žmogžudystė. Vieninteliu plaktuko smūgiu ji ketino užmušti mane.

Karlas linktelėjo suprasdamas, kad niekada taip ir nekalbėjo su Nete. Regis, tai daug ką paaiškina.

Jie kurį laiką sėdėjo tylomis ir bukai spoksojo į viltingai mirksinčias Vado akis, besikilojančią krūtinę, kai jis iš paskutiniųjų stengėsi įkvėpti deguonies.

– Man regis, aš žinau, kas visi šie žmonės, – galiausiai tarė Karlas, – tačiau kuriuos iš jų pažįstat jūs? – pasiteiravo jis.

– Be Netės, tiktai Ritą, – ji akimis parodė susitraukusį kūną greta Karlo. – Tiktai tada, kai jūs atėjote manęs apklausti, aš sužinojau ryšį tarp vardų ant kortelių ir tikrų žmonių, pasitaikiusių Netės kelyje. Aš buvau tik viena iš jų.

– Jei mes iš čia ištrūksime, turėsiu jus suimti. Jūs mėginote mane nudobti su tuo plaktuku, ir, manau, tai dar ne viskas, – tarė jai Karlas. – Nežinau, ko pylėte į kavą, bet su manim dar nebaigėte. – Jis linktelėjo link Kurto Vado, kurio vos trūkčiojantys vokai rodė, kad gyvybė kūne tik vos vos rusena. Nuodų, amžiaus ir sukrėtimų kokteilis netrukus taps mirtinas.

Jo laikas baigiasi, galvojo Karlas, ir man nė kiek nerūpi. Kurto Vado gyvybė už Asadą. Savotiškas teisingumas.

Moteris greta jo papurtė galvą.

– Jūs beveik negėrėt. Esu visiškai tikra, kad jos jūsų nenužudys. Mišinys pasenęs.

Karlas apdujęs ją stebėjo.

– Gite, jūs gyvenote Netės gyvenimą dvidešimt trejus metus. Kaip jums pavyko?

Ji pabandė nusijuokti.

– Mes visada buvome truputį panašios. Žinoma, aš vyresnė, bet vos keleriais metais, tik buvau gerokai išvargusi tada, kai viskas nuti-

ko. Tačiau gana greitai aš savotiškai atsigavau. Keli mėnesiai Maljorkoje, ir aš įsipaišiau, lyg niekur nieko. Pasišviesinau plaukus, dailių drabužių pilna spinta. Viskas man kuo puikiausiai tiko. Netė gyveno gerokai prašmatniau už mane. Aišku, bijojau, kad būsiu atpažinta tikrinant pasus ir banke, ir daugybėje kitų vietų. Bet, žinote, ką? Aš supratau, kad visoje Kopenhagoje niekas nepažinojo Netės. Tol, kol nepamiršdavau truputį šlubčioti, atrodė, kad tai vienintelis dalykas, kurį žmonės pastebi. O šitie mano svečiai neketino niekam pasakoti. Virtuvėje radau formalino atsargų, todėl nebuvo sunku susigaudyti, ką suplanavo Netė. Pripilti jų gerkles, kad nepūtų, ir štai – pats matote rezultatą. Visi dailiai sėdi ten, kur pasodinti. Ką dar galėjau padaryti? Sukapoti juos, išmesti į šiukšles ir rizikuoti būti atsitiktinai demaskuota? Nusprendžiau, kad Netė gerai sugalvojo. O dabar mes čia, su ja, ir negalim išeiti.

Moteris pradėjo isteriškai kvatotis. Buvo lengva suprasti, kodėl. Daugiau nei du dešimtmečius ji gyveno dvigubą gyvenimą. Tačiau kas gero iš to dabar? Štai jie sėdi sandariame, nuo viso pasaulio atskirtame kambaryje. Kad ir kiek rėktų, niekas jų neišgirs. Tai kas galėtų juos rasti? Ir kada? Rouzė yra vienintelis žmogus, žinantis, kad jis gali čia būti, tačiau ji ką tik pasiėmė laisvą savaitę. Kokia tikimybė?

Jis pažvelgė į Kurtą Vadą, kuris dabar spoksojo į juos plačiai atsimerkęs. Virpulys nubėgo jo kūnu, tarsi mėgintų sutelkti kruopelytę likusios stiprybės. Tada jis persivertė ir paskutinėje priešmirtinėje konvulsijoje mostelėjo ranka Gitės Čarlz link. Karlas girdėjo Kurto Vado mirtį. Trumpą, lėtą gargaliavimą ir menką oro išėjimą, o tada vyras nurimo, akys liko tuščiai spoksoti į lubas. Tos pačios akys, kurios žvelgė į žmones ir dalijo juos į vertus ir nevertus gyventi.

Karlas giliai įkvėpė. Gal su palengvėjimu, o gal giliai nusivylęs, nežinojo. Jis pasuko galvą į moterį prie jo šono. Į jos gerklę buvo įsmigęs skalpelis, ji neišleido nė garso, visur tvyrojo tyla.

Dvi paras jis išbuvo palaidotas su septyniais lavonais. Kiekvieną akimirką jo mintys skriejo kitur. Pas žmones, kuriuos, nuo šiol laiko brangesniais, nei galvojo įmanoma. Asadas, Mona ir Hardis, netgi Rouzė.

Kai trečioji naktis nusileido ant greta be gyvybės niūksančių figūrų, jis pasidavė ir užsnūdo. Nebuvo sunku. Miegoti, užmigti amžinai.

Jį pažadino garsūs riksmai ir purtymas. Jis nežinojo, kas tie žmonės, tačiau jie pasisakė esą iš kriminalinės žvalgybos. Vienas jų pridėjęs pirštus prie Karlo kaklo pajuto pulsą. Pareigūnai iš karto pamatė, koks jis nusilpęs.

Tiktai gavęs atsigerti vandens jis pajuto didžiulį palengvėjimą, kad išgyveno.

– Kaip? – teištarė jis su didžiausiomis pastangomis, kai jie nuplėšė juostą jam nuo kojų.

– Klausi, kaip tave radom? Visur atlikom areštus. Vyrukas, atsekęs tave iki čia ir pranešęs Kurtui Vadui, staiga pradėjo kalbėti, – atsakė kažkas.

Atsekė mane? – pakartojo mintyse Karlas. Aš leidausi sekamas? Darausi per senas šitam darbui.

EPILOGAS

Gruodis, 2010

Buvo viena iš tų dienų, kurių Karlas labiausiai negalėjo pakęsti. Gruodžio pliurza gatvėse ir Kalėdų žiburėliai žmonių akyse. Ko čia džiūgauti, kad vanduo pabąla, o prekybos centrams staiga nė motais pasauliniai senkantys energijos resursai?

Nesąmonė visa tai, jo nuotaika jau seniai subjurusi.

– Turi svečių, – iš tarpdurio pranešė Rouzė.

Jis apsisuko, pasiruošęs išgiežti savo apmaudą. Kas darosi žmonėms? Ar jie negali pirma paskambinti?

Tokios emocijos lydėjo Bjorgo Bako pasirodymą.

– Ko, po velnių, nori? Radai kitą durklą man į nugarą įbesti? Kaip tu apskritai...

– Atsivedžiau Esterą, – atsiliepė Bakas. – Ji norėtų padėkoti.

Karlas užsičiaupė ir pakėlė akis į pirmyn žengiančią moterį.

Ryškiu šaliu ji gaubėsi galvą ir kaklą ir leido jam pamatyti savo veido tik lopinėlį. Pirmiausia tą pusę, kuri tik truputį buvo pakeitusi spalvą ir sutinusi, paskui tą pusę, prie kurios taip kruopščiai plušo plastikos chirurgai, bet kuri vis tiek liko aplipusi pajuodusiais šašais

ir iš dalies uždengta ligoninės tvarsčiais. Ji žiūrėjo į jį viena žėrinčia akimi. Kita buvo užmerkta. Moteris lėtai atsimerkė, tarsi nenorėdama jo išgąsdinti. Akis buvo pieno baltumo, visiškai negyva, be jokių kibirkštėlių. Ir vis dėlto jis jautė, kad moteris šypsosi.

– Bjorgas man papasakojo, kaip jūs pasirūpinote, kad Linas Verslovas pradingtų. Noriu jums padėkoti. Niekur nesijausčiau saugi, jei jis būtų netoliese.

Moteris stovėjo su gėlių puokšte rankoje, Karlas jau tiesė ranką jų paimti, tinkamai pasikuklinęs, bet ji paklausė, ar negalėtų susitikti su Asadu.

Karlas linktelėjo Rouzei. Kol toji nuėjo atvesti padėjėjo, visi laukė tylomis.

Va tau ir padėkos.

Asadas atėjęs nepratarė nė žodžio, o moteris prisistatė ir paaiškino, ko atėjusi.

– Labai jums dėkoju, Asadai, – tarė ji, tiesdama gėles.

Kiek užtruko, kol Asadas ištiesė kairę ranką, ir dar šiek tiek, kol pajėgė tinkamai suimti puokštę.

– Aš tikrai labai džiaugiuosi, – tarė jis. Kalbant jo galva vis dar truputį kretėjo, tačiau vyras sveiko. Jis gremėzdiškai nusišypsojo ir pamėgino pakelti dešiniąją ranką patvirtindamas, bet nepajėgė.

– Duok man, Asadai, pamerksiu gėles, – maloniai pasisiūlė Rouzė, o Estera Bak jį apkabino ir išeidama abiem linktelėjo atsisveikindama.

– Netrukus pasimatysim. Sausio pirmą vėl pradedu dirbti, vogtų daiktų saugykloje. Vis šioks toks prisilietimas prie policijos darbo registruoti vagių grobį, – tokie buvo Bako išsiskyrimo žodžiai.

Viešpatie. Bjorgas Bakas Karlo rūsyje.

– Čia tavo paštas, Karlai. Šiandien net atviruką gavai. Neabejoju, paveikslėlis tau patiks. O kai perskaitysi, gal pagaliau galėsim važiuoti, gerai?

Rouzė padavė jam atviruką. Jame ryškiausiai švietė didžiulės saulėje įdegusios krūtys, diskretiškai pridengtos užrašu: „Laimingos dienos Tailande“. Fone – pakrantė, palmės ir spalvoti žibintai.

Karlas nerimaudamas apvertė paveikslėlį.

Viskas gerai, Karlai!

Tavo senasis pusbrolis siunčia sveikinimus iš Patajos! Pranešu, kad šiuo metu rašau mano / mūsų pasakojimą apie senio mirtį. Teliko susirasti leidėją. Gal pažįsti, kas pasirašytų kontraktą?

Iki pasimatymo, bičiuli!
Ronis

Karlas papurtė galvą. Ronio troškimas skleisti džiaugsmą, regis, neturi ribų.

Jis išmetė atviruką į šiukšliadėžę ir atsistojo.

– Kodėl taip svarbu tenai nuvažiuoti, Rouze? Jei manęs klaustum, nematau prasmės.

Ji stovėjo už Asado koridoriuje, padėjo jam apsivilkti švarką.

– Nes mums su Asadu reikia, supratai?

– Tu sėskis į galą, – po penkių minučių paliepė ji, atvariusi miniatiūrinį fordą ir pastačiusi prie šaligatvio priešais policijos komisariatą.

Karlas pratisai keikėsi bandydamas įsibrukti į *Ka* iš antro karto. Markusas Jakobsenas ir jo prakeiktas biudžetas.

Jie važiavo dešimt nervus tampančių minučių eismo spūstyje, kur automobiliai traukėsi Rouzei išbandant naujas kelių eismo taisykles ir kovojant su pavaromis.

Galiausiai ji pasuko į Koplyčios kelią ir kone įsviedė automobiliuką šonu tarp dviejų netinkamai pastatytų transporto priemonių,

ir su šypsena traukdama raktelius iš spynelės pranešė, kad jie pasiekė savo kelionės tikslą – Asistenso kapines. Dėkui Dievui, svarstė Karlas, traukdamas save iš fordo.

– Ji štai ten, – parodė Rouzė ir paėmė Asadą už parankės.

Jis labai lėtai ėjo sniegu, tačiau per pastarąsias porą savaičių tikrai matyti didelė pažanga ir šioje srityje.

– Tenai, – tarė ji, iš toli pastebėjusi kapą. – Pažiūrėk, Asadai, jau pastatė paminklą.

– Džiaugiuosi, – atsiliepė jis.

Karlas linktelėjo. Netės Hermansen byla paliko įspaudus visiems trims. Geriau pagalvojus, jis galėjo suprasti, kodėl ją reikia užbaigti savotiškai. *Pacientas Nr.64* nuo šiandien visiems laikams bus atiduotas praeičiai, o Rouzė nusprendė, kad tai turi būti padaryta su kalėdiniu vainiku iš kėnių, pušų kankorėžių ir raudono kaspino. Kas dar?

– Įdomu, kas ji galėtų būti? – tarė Rouzė, rodydama į baltaplaukę moterį, einančią kapo link gretimu keliuku.

Kadaise ji tikriausiai buvo gerokai aukštesnė, tačiau amžius ir gyvenimo našta prislėgė jos nugarą, kaklas stirksojo beveik horizontaliai pečiams.

Jie akimirką stabtelėjo ir stebėjo, kaip moteris rausiasi krepšyje ir ištraukia kažką, iš toli atrodantį kaip nedidelės dėžutės dangtelis.

Pasilenkusi ji padėjo, kad ir kas tai būtų, prie paminklo.

– Ką ji daro? – garsiai nusistebėjo Rouzė, tempdama abu vyrus iš paskos.

Iš dešimties metrų jie pamatė įrašą. Netė Hermansen 1937–1987. Ir viskas. Nei gimimo, nei mirties datos, jokių užuominų apie santuokinę pavardę. Netgi *Ilsėkis ramybėje* nėra. Šitaip sumąstė jos turto tvarkytojai.

– Ar ją pažinojote? – paklausė Rouzė senosios damos. Moteris palinksėjo, stebeilydamasi į susmegusį sniegą ant kapo.

– Ar yra kas liūdnesnio nei kapas be gėlių? – atsiliepė ji.

Rouzė žengė artyn.

– Štai, – pasakė, duodama neskoningą vainiką su rėkiančiu kaspinu. – Dabar Kalėdos, tad pagalvojau, kad visai tiktų, – paaiškino ji.

Moteris nusišypsojo ir pasilenkė kuo toliau, kad padėtų vainiką prie akmens.

– Atsiprašau, klausėt, ar pažinojau Netę. Esu Mariana Hansthołm, buvau Netės mokytoja. Man ji labai brangi. Štai kodėl turėjau ateiti. Žinoma, perskaičiau apie visa tai laikraščiuose. Dėl visų Netės kančių reikia kaltinti visus tuos siaubingus žmones, kuriuos areštavo, ir tą vyrą, stovėjusį už jų nugarų. Aš taip troškau, kad mudvi dar kartą viena kitą susirastume, bet pasimetėm. – Moteris skėstelėjo trapiomis rankomis. – Tikriausiai taip buvo lemta. O kas būsite jūs?

Ji linktelėjo, švelniomis akimis, šilta šypsena lūpose.

– Mes tie, kurie ją vėl suradome, – atsiliepė Rouzė.

– Ar galiu pasiteirauti, ką jūs ką tik padėjote? – paklausė Asadas, žengdamas arčiau kapo.

– O, tiesiog nedidelį atminuką, kurį, pamaniau, ji norėtų turėti.

Moteris vėl sunkiai pasilenkė ir paėmė mažą medinę lentelę, kuri iš pirmo žvilgsnio atrodė kaip virtuvinė lentelė su užrašu.

Moteris apvertė ją rankose ir ištiesė jiems.

AŠ ŠAUNUOLĖ!

Karlas linktelėjo.

Jis neabejojo, kad Netė tokia ir buvo.

Kadaise.

PADĖKA

Už kasdienį įkvėpimą, drąsinimą, išmintingus ir įžvalgius papildymus šiltai dėkoju Hanne Adler-Olsen. Taip pat dėkoju Freddy Miltonui, Eddie Kiran, Hanne Petersen, Micha Schmalsteig ir Karlo Andersen už neįkainojamus ir nuoširdžius komentarus, o Anne C. Andersen – už skvarbią akį ir stulbinamą energiją. Dėkoju Niels ir Marianne Haarbo, taip pat Gitte ir Peteriui Q. Rannesams bei Danijos rašytojų ir vertėjų centrui Haldo dvare už svetingumą. Ačiū policijos inspektoriui Leifui Christensenui, kad kilniadvasiškai pasidalijo savo patirtimi, ir už pastabas dėl policijos reikalų ir procedūrų. Dėkoju A/S Sund &Belt, Danijos radijo archyvui, Marrianne Fryd, Kurtui Rehderiui, Birthe Frid-Nielsen, Ullai Yde, Fridai Thorup, Gyrit Kaaber, Karlui Ravnui ir Sos Novella už jų indėlį tyrinėjant Sprogės moterų namus.

Adler-Olsen, Jussi
Ad36 Kaltė : romanas / Jussi Adler-Olsen ; iš anglų kalbos vertė Giedrė Tartėnienė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2016]. – 525, [3] p.

Knygų ciklo „Q“ skyrius“ 4-oji knyga

ISBN 978-609-403-971-3

Jussi Adler-Olsenas iš kitų detektyvų rašytojų išsiskiria ypatingu personažų psichologijos perteikimu, jo knygų siužetai žavi nenuspėjamumu, tekstai – įtaigiais dialogais. Karlas Mjorkas su savo padėjėjais Asadu ir Rouze toliau narplioja į jų rankas pakliuvusias neišaiškintas bylas, nejučia kliudydami užmačioms tų, kurie siekia aukščiausios valdžios Danijoje.

UDK 821.113.4-31

Jussi Adler-Olsen
KALTĖ

Iš anglų kalbos vertė *Giedrė Tartėnienė*
Redagavo *Lina Blandienė*
Tekstą tvarkė *Erika Merkytė-Švarcienė*
Viršelį pritaikė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Daiva Širvaitienė, Alma Liuberskienė*

33 sp. l. Tiražas 3000 egz. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas,
kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt www.obuolys.lt

Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“,
B. Brazdžionio g. 23, LT-48184 Kaunas

SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

Bestselerių *Moteris narve*, *Fazanų žudikai* ir *Atpirkimas* autorius nudžiugins skandinaviško detektyvo gerbėjus ketvirtąja knyga iš „*Q*“ *skyriaus* serijos.

1987. Netė Rouzen jau spėjo patikėti, kad traumuojanti praeitis pamiršta. Rūpestingi globėjai ir mylintis vyras padėjo susikurti naują gražų gyvenimą. Tačiau per pokylį ji pastebi žmogų iš praeities, kuris gali sudaužyti Netės gyvenimą į šukeles. Tik jauna moteris nė už ką nesutiks grįžti į košmarą ir nebebus auka...

2010. Detektyvas Karlas Mjorkas iš Kopenhagos neišaiškintų bylų skyriaus tyrinėja Ritos Nilsen, palydovių agentūros savininkės, dingimo aplinkybes. Tyrimas atskleidžia, kad dingusioji tėra viena iš painios dėlionės detalių ir neišaiškintas įvykis ne vienintelis – tai tik nerimą keliančios sekos, kurios niekas nepastebėjo dvidešimt metų, pradžia...

Jussi Adleris-Olsenas gimė Kopenhagoje 1950 m. garsaus psichiatro šeimoje. Mokėsi medicinos, sociologijos ir kinematografijos, prieš pradėdamas rašyti dirbo žurnalo redaktoriumi ir leidėju. Adleris-Olsenas jau buvo garsus ir vertinamas Skandinavijoje, kai parašė *Moterį narve*, pirmąjį iš keturių romanų apie „Q“ skyrių. Adlerio-Olseno detektyvai išleisti 40 kalbų, tarp jų kiniškai, vokiškai, islandiškai ir japoniškai. Daugelyje šalių jo kūriniai atsidūrė bestselerių viršūnėse. Kaip geriausio metų skandinavų detektyvo autorius Jussi pelnė *Stiklinio rakto* apdovanojimą, kurį anksčiau yra gavę Henningas Mankellis, Stiegas Larssonas ir Jo Nesbø.

ISBN 978-609-403-971-3

